MAKSUNDUSTÖÖTAJA KÄSIRAAMAT

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1953

A-19605

MAKSUNDUSTÖÖTAJA KÄSIRAAMAT

KOOSTANUD
V. S. DANKOV, A. V. MOGILEVITŠ,
A. V. VINOKUR ja N. A. DJATŠENKO

ÜLDTOIMETAJA
D. V. BURMISTROV

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1953

Originaali tiitel:
Справочник налогового работника
Госфиниздат — 1951 — Москва

Toimetaja K. Tamjärv.
Tehniline toimetaja E. Plaks.
Korrektorid R. Eliste ja A. Kiho.

Ladumisele antud 2. XII 1952. Trükkimisele antud 27. III 1953. Paber 60×92 sm, 1/16. Trükiarv 1500. Trükipoognaid 21,75. Arvutuspoognaid 26,99. Tellimise nr. 7065. MB-04301. Trükikoda „Kommunist", Tallinn, Pikk tn. 2.

На эстонском языке.

Hind rbl. 14.50

1—11

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu
20572

KOOSTAJAILT

Elanikkonna ja kolhooside maksustamine riigi- ja kohalike maksudega on rahandusorganite üks tähtsamaid tööalasid.

Ehkki elanikkonnalt ja kolhoosidelt võetavate maksude osatähtsus NSV Liidu riigieelarve tuludes on väike, on nende tähtsus ometi väga suur.

Elanikkonnalt ja kolhoosidelt võetavad maksud moodustavad ühe eelarvetulude allikaist ja on samal ajal suure poliitilise tähtsusega. Nad soodustavad kolhoosikorra tugevnemist maal, aitavad kaasa kodutööndajate ja käsitööliste koopereerimisele linnas, reguleerivad elanikkonna tulusid vastavalt rahakäibe kindlustamise ning kulutatud töö hulga ja omaduse järgi jaotamise sotsialistliku põhimõtte järjekindla elluviimise ülesandeile.

Maksustamine hõlmab laiu linna- ja maaelanike hulki, mis teeb maksundustöö eriti vastutusrikkaks.

Maksundustöötajailt nõutakse maksundusalase seadusandluse ja juhendavate materjalide, mis määravad kõigi maksundustöö staadiumide teostamise korralduse ja tehnika, alates maksumaksjate arvelevõtmisest ja lõpetades määratud maksete kogumisega, aruannete koostamisega jne., täpset tundmist. Sellepärast on rahanduse alal töötajate vastava kirjandusega ja eriti käsiraamatutega varustamise küsimustel väga suur tähtsus.

Käesolev teos kujutab endast käsiraamatut, mis sisaldab põhilisi praktilisi juhendeid maksundustöö küsimuste kohta.

Käsiraamatu esimene väljaanne ilmus 1949. a. Käesolevas väljaandes on arvesse võetud pärast 1949. a. vastuvõetud seadusandlikest aktidest tulenevad muudatused.

Käsiraamat on määratud juhtivaile maksundustöötajaile, esmajoones aga rajoonide ja linnade rahandusosakondade juhatajaile ning vanemmaksuinspektoreile.

*

Maksundustöötaja praktilise käsiraamatu järele eesti keeles on ammu tuntud vajadust. Seda vajavad nii kohalike rahandusorganite maksundustöötajad oma igapäevases töös kui ka külanõukogude töötajad, kes võtavad praktiliselt osa rea maksundustöösse puutuvate küsimuste lahendamisest, mille juures maksundusalaste seaduste ja juhendite tundmine on

hädavajalik (maksustamisobjektide arvelevõtmine, rahandusorganite abistamine maksude laekumisplaanide täitmisel, selgitustöö tegemine elanikkonna hulgas maksundustöö küsimustes jms.).

Niisugune käsiraamat, millesse oleksid koondatud kõik tähtsamad maksundustöösse puutuvad juhendid, on eesti keeles seniajani puudunud. Käesoleva tõlketeose ülesandeks on täita seda lünka.

Käsiraamatu koostajad on lähtunud üleliiduliselt kehtivast maksundusalasest seadusandlusest, jättes kõrvale eri paikkonnis rakendatavad eeskirjad üksikute maksude võtmisel, maksusoodustuste andmisel jne. Sellepärast on käsiraamatut täiendatud raamatu lõppu lisatud väikese eriosaga, milles leiavad käsitlemist kohalikest oludest tingitud erinevused ühtede ja teiste maksude võtmisel Eesti NSV-s. Samas on ära toodud ka mõningad muudatused, mis vahepeal üksikutes maksundusalastes seadustes ja nende rakendamiseks antud juhendites on tehtud.

I PEATÜKK

PÕLLUMAJANDUSMAKS

Põllumajandusmaksuga maksustamine toimub 1. septembri 1939. a. Põllumajandusmaksu seaduse ja NSVL Rahandusministeeriumi 23. aprilli 1949. a. juhendi nr. 580 alusel muudatustega, mis on kehtestatud NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste ja NSVL Ministrite Nõukogu vastavate määrustega.[1]

1. Maksustatavad tulud ja maksuvõtmise kord

Põllumajandusmaksu võetakse maal põllumajapidamisega tegelevalt elanikkonnalt ja linnalistes asulates põllumajanduslikku abimajandit omavatelt kolhoosnikutelt.

Maksustamisele kuuluvad järgmised tuluallikad jooksva aasta 1. juuli seisuga:

põllukultuuride külvide, viljapuu- ja marjaaedade, viinamarjaistandike ning heinamaa all olevad maatükid;

tööloomad ja tootlik kari;

mesindus ja siidiussikasvatus.

Selle kõrval võetakse maksu ka mittepõllumajanduslikelt tuludelt: koopereerimata kodu- ja käsitööndusest ning muust, elanikkonna tulumaksuga mittemaksustatavast teenistusest saadavatelt tuludelt.

Mittepõllumajanduslikke tulusid maksustatakse ajavahemiku eest eelmise aasta 1. juulist kuni jooksva aasta 30. juunini.

Maal elavaid kodanikke ei maksustata põllumajandusmaksuga ainult sel juhul, kui neil põllumajanduslikud tuluallikad hoopis puuduvad, samuti ka, kui neil pole õue-aiamaad, vaid on ainult kariloomi (tööloomi, veiseid või väikeloomi).

Nii maksavad näiteks maal elavad töölised, teenistujad, kodutööndajad, käsitöölised ja voorimehed mittepõllumajanduslikest tuluallikaist ja kariloomadest saadavatelt tuludelt tulumaksu, mitte aga põllumajandusmaksu. Kui neil on ehitisi, maksavad nad peale tulumaksu veel hoonete-

[1] Mõningate muudatuste kohta põllumajandusmaksu võtmise korras, mida rakendatakse alates 1952. aastast, ja põllumajandusmaksu võtmise erinevuste kohta Eesti NSV-s vt. käsiraamatu täiendav osa, lk. 327. — *Toim.*

maksu, mittepõllumajanduslikuks otstarbeks kasutatavatelt (hoonete ja õue all olevatelt) maatükkidelt aga — maarendist.

Karjakasvatusmajandeid, millel pole põllumajanduslikult kasutatavaid maid, maksustatakse põllumajandusmaksuga üldalustel.

Kui jooksva aasta 1. juuliks maal elavail kodanikel tekib põllumajandusmaksuga maksustatavaid tulusid, siis maksustatakse need tulud koos põllumajandusmaksuga maksustamisele kuuluvate mittepõllumajanduslike tuludega, mis need kodanikud on saanud. Kuna maal elavail kodanikel on eelmise aasta 1. juulist kuni jooksva aasta 1. jaanuarini saadud mittepõllumajanduslikud tulud juba tulumaksuga maksustatud, siis võetakse nende kodanike maksustamisel põllumajandusmaksuga arvesse ainult tulud, mis nad on saanud jooksva aasta 1. jaanuarist kuni 30. juunini. Tulumaks aga, mis on tasutud tuludelt, millelt nüüd võetakse põllumajandusmaksu, samuti tasutud kohalikud maksud (hoonetemaks ja maarendis), arvatakse põllumajandusmaksu katteks.

Maal elavatelt töölistelt ja teenistujatelt, kui nad pole kolhoosiliikmed, ei võeta makse neile ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide poolt individuaal-köögiviljamaaks ja -aiaks eraldatud maatükkide tuludelt järgmistel tingimustel:

kui neil pole alatist õue-aiamaad, individuaal-köögiviljamaa ja -aia all oleva maatüki suurus aga ei ületa 0,15 ha perekonna kohta;

kui majandis puuduvad põllumajandusmaksuga maksustatavad tööloomad või veised.

Kui tähendatud töölistel ja teenistujatel on õue-aiamaa ja peale selle ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide poolt individuaal-köögiviljamaaks eraldatud maatükke, siis vabastatakse nad põllumajandusmaksust individuaal-köögiviljamaaks eraldatud maatükkide tuludelt, kui õue-aiamaa ja individuaal-köögiviljamaa üldpindala ei ületa 0,12 ha perekonna kohta ja majandis puuduvad maksustamis-ealised tööloomad või veised.

Kui majandis on maksustamis-ealisi tööloomi või veiseid, samuti ka, kui ettevõtte, asutuse või organisatsiooni poolt majandile individuaal-köögiviljamaaks ja -aiaks eraldatud maatüki suurus ületab 0,15 ha perekonna kohta, või kui majandil on õue-aiamaa ja individuaal-köögiviljamaa, millede üldpindala ületab 0,12 ha perekonna kohta, siis võetakse põllumajandusmaksu õue-aiamaast saadud tulude ning individuaal-köögiviljamaaks ja -aiaks eraldatud maatükkidest saadud tulude kogusummalt üldalustel.

Põllumajandusmaksuga ei maksustata tööliste ja teenistujate tulusid, mis nad on saanud ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide poolt kollektiivselt kasutatavateks köögiviljamaadeks ja aedadeks eraldatud maatükkidest.

Linnalistes asulates võetakse põllumajandusmaksu ainult kolhoosnikute majandeilt. Kolhoosnikud, kelle tulud on maksustatud põllumajandusmaksuga, elanikkonnalt võetavat tulumaksu neilt tuludelt ei maksa, samuti vabastatakse nad kohalikest maksudest.

Kodanikke, kes pole kolhooside liikmed ja elavad linnalistes asulates, maksustatakse elanikkonnalt võetava tulumaksuga kõigilt tuluallikailt, mis neil on nii linnalistes asulates kui ka maal.

Linnalisteks asulateks loetakse peale linnade asulad, mis liiduvabariikide ülemnõukogude presiidiumide seadlustega või liiduvabariikide kesktäitevkomiteede varemantud määrustega on arvatud töölisasulate hulka. Kuid sovhooside töölisasulais, kui need asulad on külanõukogudest vähem kui 8 km kaugusel, võetakse põllumajandusmaksu samadel alustel nagu maal.

Õigeaegselt põllumajandusmaksuga maksustamata jäänud maksukohuslasi maksustatakse mitte rohkem kui kahe eelmise aasta eest. Ebaõiget maksustamisotsust on lubatud uuesti läbi vaadata samuti mitte rohkem kui kahe eelmise aasta eest.

Neil juhtudel, kui tehakse kindlaks majandi fiktiivse jagamise fakte, tõstetakse üles rajooni täitevkomitee ees küsimus jagamisakti kehtetuks tunnistamisest, ja alles pärast rajooni täitevkomitee otsust või majandi fiktiivse jagamise fakti tunnustamist külanõukogu poolt tuleb selliste majandite tulud maksustada ühe majandi kõigi tulude kogusumma järgi.

Õige maksustamine põllumajandusmaksuga oleneb niisiis tähtsal määral kogu maaelanikkonna liigitamisest tulude saamise iseloomu järgi.

Vastavalt sellele, missugusesse ühiskondlikku elanikkonnarühma üksikud põllumajanduslikke tuluallikaid omavad kodanikud kuuluvad, on kindlaks määratud ka erisugused maksustamispõhimõtted. Tuleb silmas pidada, et põllumajandusmaksu maksjaks ei ole üksikkodanik, kel on tuluallikaid, vaid majand tervikuna, s. o. maks võetakse kõigi majandi koosseisu kuuluvate perekonnaliikmete kogutulult.

Maksumaksjad liigitatakse järgmistesse kategooriatesse:

põllumajanduslike artellide, tööndusliik-põllumajanduslike segaartellide (tööndusliikhooside) ja kaluriartellide liikmeiks olevate kolhoosnikute, samuti ühise maaharimise ühistute liikmete majandid;

kolhoosiliikmeiks mitteolevate tööliste ja teenistujate ning kolhoosnikute majanditega ühesugustel alustel maksustatavate kooperatiivsete tööndusartellide liikmete majandid;

üksiktalupidajate ja nendega ühesugustel alustel maksustatavate teiste mitte-kolhoosiliikmete — mittekoopereerunud kodutööndajate ja käsitööliste jt. — majandid.

Põllumajandusmaksu maksjate kõrval, sõltumata sellest, kas nad maksu maksavad või sellest soodustuste põhjal vabastatakse, tuleb arvele võtta ka kõik teised kodanikud, kes ei tegele põllumajapidamisega, kuid kel maal elades on tuluallikaid, mida maksustatakse elanikkonna tulumaksuga. See on vajalik selleks, et kogu elanikkonda täielikult arvele võtta ja nii põllumajandusmaksuga kui ka elanikkonna tulumaksuga maksustatavaid maksukohuslasi arvelevõtmisel mitte vahele jätta.

2. Põllumajanduslikud tuluallikad ja maksustatava tulu kindlakstegemine

Põllumajandusmaksuga maksustatakse põllundusest, köögivilja- ja kõrvitsaliste kultuuride kasvatusest, tehnilistest kultuuridest, viljapuu- ja marjaaedadest ning viinamarja- ja teistest mitmeaastastest istandikkudest,

heinamaadest, iga liiki kariloomadest, mesindusest ja siidiussikasvatusest saadavaid tulusid.

Tulud taimekasvatusest tehakse kindlaks järgmiselt:

põllundusest, tehnilistest kultuuridest, köögivilja- ja kõrvitsaliste kultuuride kasvatusest saadavad tulud — kogu tali- ja suviviljakultuuride jooksva aasta lõikuse saamiseks tegelikult külvatud pindalalt eraldi kolme järgmise põllukultuuride rühma järgi: esimene rühm — tera- ja kaunvilja-, tehnilised, õliseemne- ja söödakultuurid; teine rühm — kartul; kolmas rühm — köögivilja- ja kõrvitsalised kultuurid (kapsas, sibul, kurk, söögipeet ja -porgand, tomat, redis, salat, kõrvits, kabatšokk (melonkõrvits), arbuus, melon jm.);

viljapuude ja marjapõõsaste istandustest — viljapuu- ja marjaaedadest ning viinamarja- ja teistest kandeeas olevatest mitmeaastastest istandikkudest — saadavad tulud.

Põllumajandusmaksuga maksustatavad tulud õue-aiamaal asuvatest viljapuu- ja marjaaedadest tehakse kindlaks viljapuu- ja marjaaedade tegeliku pindala järgi, mille võtavad endi alla kandeeas olevad viljapuud ja marjapõõsad, kusjuures kandeea kahel esimesel aastal tulusid kandeealistest viljapuuaedadest ei maksustata. Noorte, veel mitte kandeeas olevate viljapuude ja marjapõõsaste alust pindala arvesse ei võeta. Samuti ei võeta arvesse niisuguse kandeealise viljapuuaia all olevat pindala, millest saadavaid tulusid kandeea kahel esimesel aastal põllumajandusmaksuga ei maksustata.

Noores, veel mitte kandeeas olevas viljapuuaias, samuti kandeealistes viljapuuaedades kandeea kahel esimesel aastal puudevahelisele maa-alale (ridade vahedesse) külvatud põllukultuuridest saadav maksustatav tulu tehakse kindlaks vastavate kultuuride tulukusnormide järgi pooles suuruses.

Viljapuu- ja marjaaedade maksustatav tulu tehakse kindlaks aedade tulukusnormide järgi, lähtudes viljakandvate puude istutustihedusest ühele sajandikule hektarile: õuna-, pirni-, aprikoosi- ja murelipuid — kolm ja rohkem, teisi viljapuid — kuus ja rohkem. Märgitud istutustihedusega aia pindalale külvatud muudest põllumajanduskultuuridest saadud tulusid ei maksustata.

Kui viljapuud õue-aiamaal on istutatud hõredalt, tehakse viljapuude all olev pindala kindlaks, arvestades ühe sajandiku hektari kohta: õuna-, pirni-, aprikoosi- ja murelipuid — kolm puud, teisi viljapuid aga — kuus puud, ning maksustatav tulu sellelt pindalalt määratakse viljapuude ja marjaaedade tulukusnormide alusel. Maksustatav tulu õue-aiamaa ülejäänud pindalalt, mis on hõredalt istutatud viljapuuaia ridadevahedes külvatud muude põllumajanduskultuuride alla, arvestatakse eraldi vastavate kultuuride tulukusnormide järgi.

Klimaatiliste tingimuste tõttu ja muil põhjusil täielikult hävinud viljapuude all olevat pindala arvesse ei võeta. Kui see pindala on mingisuguste põllukultuuride (köögivilja, kartuli) all või kui seda kasutatakse loodusliku heinamaana, tehakse tulu kindlaks vastavate külvide või heinamaade jaoks ettenähtud korras.

Heinamaadest saadav tulu tehakse kindlaks õue-aiamaal asuva heinamaa või majandile spetsiaalselt heinamaaks eraldatud maatüki tegeliku pindala järgi.

NSV Liidu valitsuse määruse kohaselt eraldavad metsamajandid heina- ja karjamaaks kõlblikest vabadest maadest ametimaid (individuaalseks kasutamiseks antavaid maatükke) töötajaile, kellele need on ette nähtud teenistuskoha järgi, samuti heina- ja karjamaid kehtivate normide alusel teistele metsamajanduse alal töötajaile viimaste majandite tarvis. Kogu ülejäänud vaba heina- ja karjamaafondi annavad metsamajandid kaks kuud enne heinaniidu või karjatamisperioodi algust rajoonide täitevkomiteedele üle maakasutajaile väljaandmiseks.

Rajoonide täitevkomiteed on kohustatud heina- või karjamaafondi kümne päeva jooksul pärast selle saamist koos metsamajanditega maakasutajaile välja andma, arvestades eeskätt põhiliste metsaülestöötajate — kolhooside, sovhooside, põhiliste metsaülestöötajate alatiste tööliste ja teenistujate, Isamaasõja invaliidide, rindel hukkunud sõjaväelaste perekondade, sõjaväelaste perekondade ja kolhoosnikute vajadusi ühes neil olevate kariloomade arvessevõtmisega. Heina- ja karjamaatükkide väljaandmisest teatatakse metsamajandile hiljemalt kaks nädalat enne heinaniidu või karjatamise algust vastavate metsa kõrvalkasutamise orderite väljaandmiseks.

Loomakasvatusest, mesindusest ja siidiussikasvatusest saadavad tulud tehakse kindlaks järgmiste allikate järgi:

t o o t l i k u s t k a r j a s t saadavad tulud — lehmadelt, vanusele vaatamata, ületalve-peetud lammastelt ja kitsedelt ning sigadelt, vanusega üle 6 kuu;

o m a m a j a n d i s k a s u t a t a v a t e s t t ö ö l o o m a d e s t saadavad tulud — pullidelt, härgadelt ja põtradelt, alates 2½-aastasest vanusest, hobustelt, kaamelitelt, pühvlitelt ja muuladelt, alates 3-aastasest vanusest.

Kariloomadest saadava maksustatava tulu kindlakstegemisel kuuluvad arvessevõtmisele kõik majandi maksustatavad loomad jooksva aasta 1. juuli seisuga. Kolhoosnikute poolt täiendava töötasu korras kolhoosist saadud kariloomad kuuluvad põllumajandusmaksuga maksustamisele loomade saamisele järgnevast aastast alates, kui need loomad on jõudnud eespool märgitud vanusesse.

Mitmele majandile kuuluvad kariloomad arvestatakse ühes majandis, kus need loomad jooksva aasta 1. juuliks arvele võetakse;

m e s i n d u s e s t saadavad tulud — raam- ja pakktarudelt jooksva aasta 1. juuli seisuga, olenemata sellest, kas mesilaspered on peetud ületalve või uuesti sülemlenud;

s i i d i u s s i k a s v a t u s e s t saadavad tulud — siidiliblika väljahaudutud munade karbilt (partiilt).

Põllumajanduslikest allikaist saadav maksualune tulu tehakse kindlaks vastavate tuluallikate jaoks kindlaksmääratud tulukusnormide järgi.

Üksikute tuluallikate tulukusnormid on kindlaks määratud igale liiduvabariigile põllumajandusmaksu seadusega. Neid liiduvabariikides kehtivaid norme võidakse muuta NSV Liidu valitsuse määrusega.

Põllukultuure, mille jaoks põllumajandusmaksu seaduses tulukusnorme

pole ette nähtud, näiteks tehnilised kultuurid (suhkrupeet) ja söödakultuurid, võrdsustatakse teraviljakultuuridega. Kui ühelt ja samalt külvipinnalt kogutakse aasta jooksul mitme põllukultuuri saak, määratakse tulu kindlaks sellelt kultuurilt, mille tulukusnorm on kõrgeim.

Liiduvabariikides kehtivad tulukusnormid on keskmised normid; neid võidakse üksikuile autonoomsetele vabariikidele, kraidele, oblastitele ja rajoonidele suurendada või vähendada, olenevalt viimaste majanduslikest iseärasustest, kuid mitte rohkem kui 30% võrra.

Oblastilise jaotusega liiduvabariikide ministrite nõukogudel on õigus määrata tulukusnorme autonoomsetele vabariikidele, kraidele ja oblastitele, oblastilise jaotuseta liiduvabariikide ministrite nõukogudel aga on samasugune õigus rajoonide suhtes. Autonoomsete vabariikide ministrite nõukogud ning kraide ja oblastite täitevkomiteed võivad autonoomses vabariigis, krais ja oblastis kehtivaid keskmisi tulukusnorme diferentseerida üksikute rajoonide järgi.

Rajooninorme võidakse erandjuhtudel muuta (niisamuti 30% piires) ka üksikute asulate jaoks, sõltuvalt põllumajandussaaduste minemiturgude kaugusest ja turutulude tasemest.

Kui oblastilise jaotusega liiduvabariigis lehma keskmine tulukusnorm on, oletame, 2000 rubla, siis võib seda üksikuile oblasteile suurendada kuni 2600 rublani või vähendada kuni 1400 rublani. Oblasti töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteel on õigus oblasti tulukusnormi, kui see on 2600 rubla, kõrgendada mõnedele rajoonidele kuni 3380 rublani või alandada kuni 1820 rublani. Rajooni tulukusnormi võidakse omakorda rajooni üksikuile asulaile suurendada või vähendada 30% piires rajooni normist.

Tulukusnormide diferentseerimine (nende rakendamine minimaalsete ja maksimaalsete määradena) võimaldab eri paikkondade kõiki majanduslikke iseärasusi küllalt täielikult arvesse võtta. Kuid see ei tähenda, et igas rajoonis või asulas peaksid kehtima erisugused tulukusnormid. Kui vastavate rajoonide ja asulate ökonoomikas suuri erinevusi ei ole, tuleb tulukusnormid kindlaks määrata rajoonirühmadele, mis oma tähtsaimate majanduslike näitajate poolest on ühesugused.

Näiteks, reas rajoonides kõigub kolhoosnikute õue-aiamaadel kasvatatava kartuli viljakus 130 kuni 150 ts, keskmine viljakus oblasti kohta aga on 120 ts, s. t. rajoonides on viljakus 10—25% keskmisest normist kõrgem; need rajoonid asetsevad ringi ümber oblastikeskuse, kus kolhoosnikud müüvad turul kartulit hindadega, mis on umbkaudu 25% oblasti teiste turgude hindadest kõrgemad. Vastupidi, reas oblastikeskusest eemal asetsevais rajoonides on viljakus 15—25% alla oblastikeskmist ja hinnad 30% madalamad. Sellepärast tuleb kartuli tulukuse rajooninormide määramisel lähtuda neist kahest majanduslikust põhinäitajast (viljakus ja hind) ning oblastikeskmine norm diferentseerida kolme rajoonirühma järgi:

1) keskmisest kõrgema viljakusega ja suhteliselt kõrgete turuhindadega rajoonid;

2) keskmisest väiksema viljakusega ja suhteliselt madalate hindadega rajoonid;

3) rajoonid, kus viljakus ja hinnad vastavad oblastikeskmistele.

Tulukusnormide diferentseerimisel autonoomsete vabariikide, oblastite ja rajoonide järgi tuleb aga silmas pidada seda, et keskmiste tulukusnormide alusel arvutatud maksustatava tulu summa igast tootmisharust ja kultuurist ühtekokku jääks samaks.

Selleks, et kontrollida, mil määral keskmistest tulukusnormidest on kinni peetud, on vaja projekteeritud rajooninormidest lähtudes kokku arvata kogu kartuli all olevalt pindalalt igas rajoonirühmas saadav tulu ja see kõrvutada oblastikeskmise normi järgi arvutatud tuluga.

Samas korras tehakse ka teiste põllumajanduslike tuluallikate tulukuse rajooninormide arvutlus.

Tulukusnormide kindlaksmääramine ranges vastavuses eri maakohtade majanduslike iseärasustega on väga tähtis maksusumma õigeks jaotamiseks vabariikide, oblastite, rajoonide ja asulate vahel. Seoses tulukusnormide muutumisega diferentseeruvad ka maksumaksed, mis lõppkokkuvõttes peavad vastama maksukohuslaste tulu keskmisele suurusele.

Põdrakasvatuse, mesinduse ja siidiussikasvatuse tulukusnorme pole põllumajandusmaksu seaduses ette nähtud, — need tulukusnormid määratakse liiduvabariikide ministrite nõukogude poolt.

Mesindusest saadava maksustatava tulu kindlakstegemisel võetakse arvesse majandis olevad tarud jooksva aasta 1. juuli seisuga. Ükskõik missugust enamkasutatavat tüüpi taru, olenemata sellest, kui palju tarus on mesilasi, lennuauke ning varu- ja abi-mesilasemasid, võetakse arvesse ühe mesilasperega taruna. Eralditarus asetsevad sülemid, kunstpered ja paarumis- (varuema-) pered arvestatakse niisamuti ühe mesilasperega taruna.

Valitsuse määruse kohaselt, mis taotleb mesinduse arendamist, tehakse õueaiamaal asuvaist kuni 15 taruga (s. o. 14 mesilasperega) mesilaist saadav maksustatav tulu kindlaks 50% võrra vähendatud tulukusnormide järgi, 15 kuni 25 taruga (s. o. kuni 24 mesilasperega) mesilatele aga vähendatakse antud rajoonis kehtivat tulukusnormi 25% võrra.

3. Mittepõllumajanduslike tulude maksustamine põllumajandusmaksuga

Põllumajandusmaksuga kuuluvad maksustamisele järgmised mittepõllumajanduslikud tulud:

1. Tulud, mis on saadud koopereerimata kodu- ja käsitööndusliku tegevusest selle rajooni piires, kus asub maksukohuslase majand.

2. Koopereerunud kodutööndajate ja käsitööliste, tööliste (sealhulgas kodustöötajate) ning teenistujate tulud, mis nad on saanud üksikkodanikele tehtud tööst, välja arvatud juhud, kui need tulud koos artellidelt ja ettevõtteilt saadud töötasuga kuuluvad maksustamisele tulumaksuga.

Kui näiteks tööndusartelli liige, kel on põllumajand, tegeleb ühtlasi peakatete valmistamisega üksikkodanikele tellija materjalist, siis maksustatakse tulu, mis ta selle töö eest on saanud, põllumajandusmaksuga. Kui sama artelliliige valmistab kodus peakatteid artellile, kasutades oma

eriseadet, maksustatakse kogu tulu, mis ta selle töö eest artellilt ja kodanikelt on saanud, tulumaksuga mittekoopereerunud kodutööndajatele ja käsitöölistele ettenähtud maksumäärade järgi, sest neid tulusid lahus maksustada ei ole otstarbekohane.

3. Tulud, mis on saadud tööloomа (hobuse, härja, kaameli, muula, eesli) kasutamisest teistes majandites maksukohuslase majandi asukoha rajoonis, sealhulgas ettevõtteilt, asutustelt ja organisatsioonidelt oma tööloomaga sooritatud vedude eest saadud tasu.

4. Tulud, mis on saadud iga liiki suguloomade kasutamisest teistes majandites.

5. Tulud, mis on saadud ehitiste (kogu ehitise või ühe selle osa) üürileandmisest nii kodanikele kui ka asutustele, organisatsioonidele ja ettevõtetele (näiteks lao- või kaupluseruumideks, kontoriks ja elamuks).

6. Tulud, mis on saadud rahas ja natuuras tellija piima töötlemisest oma koorelahutajaga.

7. Tulud kalapüügist, välja arvatud summad, mis on saadud kalasaagi äraandmisest riiklikele ja kooperatiivsetele varumisorganisatsioonidele lepingute alusel; viimatinimetatud summasid maksustatakse ühtse kalastusmaksuga.

8. Tulud jahipidamisest, välja arvatud summad, mis on saadud toorkarusnahkade äraandmisest varumisorganisatsioonidele. Viimatinimetatud summasid maksustatakse soodustatult elanikkonnalt võetava tulumaksuga töölistele ja teenistujatele ettenähtud maksumäärade alusel.

9. Tööndusliku iseloomuga tulud viljapuuistikute, seente, lillede, metsikult kasvavate puuviljade, marjade, tehniliste ja ravimtaimede ning küttepuude müügist.

Mittepõllumajanduslikke tulusid, mis on saadud ulgtöölkäimisest, s. o. väljaspool maksukohuslase majandi asukoha rajooni, maksustatakse tulumaksuga. Kui maksukohuslasel aga on mittepõllumajanduslikke tulusid lähedal asetsevas linnas või asulas (oletame, pottsepatööst ja kodanike teenindamisest oma majandi asukoha lähedal), siis maksustatakse need tulud põllumajandusmaksuga.

Põllumajandusmaksu võetakse eelmise aasta 1. juulist kuni jooksva aasta 30. juunini saadud mittepõllumajanduslike tulude kogusummalt. Tulu tehakse kindlaks dokumentaalsete andmete varal — asutuste, organisatsioonide ja ettevõtete ning kodanike teatiste järgi osutatud teenuste eest väljamakstud summade kohta, maksukohuslaste majandite kontrollimisel kogutavate materjalide järgi ning maksukohuslaste isikliku küsitluse alusel.

Maksustatava tulu kindlakstegemisel koopereerimata kodu- ja käsitööndusliku tegevusest võetakse arvesse töö kestus ning kodu- ja käsitööndusest osavõtvate perekonnaliikmete arv. Kogutulust arvatakse maha kontrollimismaterjalide ja maksukohuslase poolt esitatud dokumentaalsete andmete põhjal kindlaks tehtavad toorainete soetamiskulud. Need kulud vastastatakse rahandusorganite poolt tööndusartellidelt kogutavate abiandmetega (toorainete kulunormide ja hindade jms. kohta).

Toiduainete ja materjalidena saadud mittepõllumajanduslikud tulud tehakse kindlaks kodu- ja käsitööndustoodete tegelike hindade ning

antud paikkonnas tulude saamise ajal kehtinud tööde ja teenuste tasumäärade järgi.

Kui teenuse tasumäära ei ole võimalik kindlaks teha, määratakse natuuras saadud tulud kindlaks vastavate toiduainete või materjalide tegelike turuhindade järgi.

Neil juhtudel, kui majand täiesti vabastatakse põllumajandusmaksust soodustuste põhjal, ei kuulu tema maksustatava tulu kindlakstegemisel arvessevõetud mittepõllumajanduslikud tulud ka tulumaksuga maksustamisele, olenemata sellest, kes perekonnaliikmeist on nende tulude saajaks. Metsatööstuse metsaülestöötamis- ja parvetusettevõtete töötajate, kes on põllumajandusmaksust soodustuste põhjal vabastatud, mittepõllumajanduslikud tulud kuuluvad seevastu maksustamisele elanikkonnalt võetava tulumaksuga.

Keelatud kodu- ja käsitööndusega tegelevate isikute avastamisel on rajoonide rahandusosakonnad kohustatud andma kõik neil selliste isikute kohta olevad materjalid prokuratuuriorganeile süüdlaste kriminaalvastutusele võtmiseks. Tulusid, mis nimetatud isikud on saanud keelatud tööndusest, ei maksustata.

4. Mittepõllumajanduslikud tulud, mida põllumajandusmaksuga ei maksustata

Talundite ja teiste põllumajandusmaksuga maksustatavate majandite liikmete alljärgnevaid tulusid, sõltumata nende saamise kohast, ei võeta arvesse ega maksustata põllumajandusmaksuga, vaid need kuuluvad maksustamisele tulumaksuga:

1. Tööliste ja teenistujate palk, kooperatiivsete tööndusartellide ja tööndusliik-põllumajanduslike segaartellide (tööndusliikmete) liikmete töötasu ning muud palgaga ühesugustel alustel maksustatavad töötasud, sealhulgas tööliste ja teenistujate kohakaasluse alusel saadav töötasu; õpilaste ja aspirantide stipendiumid; advokaatidele õigusnõuandlates töötamise eest makstav tasu; loomade karjatamistasu; varumisorganisatsioonidele äraantud toorkarusnahkade, utiiltoormaterjali ja vanametalli eest saadav tasu; väike-jaekaubandusvõrgu töötajate ja trükitoodete levitamise ning kuulutuste kogumise agentide töötasu, põllumajanduslike toorja toiduainete ning jäätmete kogujate töötasu jms.; teadusliku uurimise ja ravi otstarbeks loomi kasvatavate kodanike tasu — nende loomade eest ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt saadud summade osas.

2. Ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele viimaste materjalist tehtud ehitus-, remondi ja viimistlemis- ning muude ajutiste tööde eest saadud töötasu, sealhulgas kolhoosiliikmeks mitteolevate kodanike töötasu, mis on saadud nii rahas kui ka saadustena kolhoosides tehtud töö eest.

3. Kolhoosnikute töötasu, mis on saadud vahetult ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt töö eest kolhoosi hobustega kolhoosi juhatusega sõlmitud lepingute alusel.

4. Kirjanduse ja kunsti alal töötajate töötasu, samuti arstide, velskrite, advokaatide, õpetajate, inseneride, tehnikute, masina- ja kiirkirjutajate erapraktikast saadav töötasu.

5. Üksikuilt maksukohuslaste kategooriailt võetava maksu arvutamine

Kolhoosnikute majandeis maksustatakse põllumajandusmaksuga üksnes isiklikust majandist (õue-aiamaast, kariloomadest) ja mittepõllumajanduslikest sissetulekuist saadud tulud. Normipäevade järgi kolhoosilt rahas ja natuuras saadud tulusid põllumajandusmaksuga ei maksustata.

Maks arvutatakse põllumajanduslikest allikaist ja mittepõllumajanduslikest sissetulekuist saadud kogutulult järgmise progressiivse maksumäärade tabeli järgi:

Majandi maksustatav tulu aastas	Majandi maksumäär
Kuni 2 000 rublani	12 kop. igalt tulurublalt
Üle 2 000 rbl. kuni 3 000 rbl.	240 rbl. + 14 kop. igalt tulurublalt üle 2 000 rbl.
„ 3 000 „ „ 4 000 „	380 rbl. + 18 kop. igalt tulurublalt üle 3 000 rbl.
„ 4 000 „ „ 5 000 „	560 rbl. + 26 kop. igalt tulurublalt üle 4 000 rbl.
„ 5 000 „ „ 6 000 „	820 rbl. + 33 kop. igalt tulurublalt üle 5 000 rbl.
„ 6 000 „ „ 8 000 „	1 150 rbl. + 40 kop. igalt tulurublalt üle 6 000 rbl.
„ 8 000 rubla	1 950 rbl. + 48 kop. igalt tulurublalt üle 8 000 rbl.

Toodud maksumäärade tabel on koostatud libiseva progressiivse skaala põhimõttel, s. o. maks arvutatakse sõltuvalt üldtulust, kuid erisuguste määrade järgi; näiteks: tulult kuni 2 000 rublani on maks 12 kop. igalt rublalt, sama majandi tulult aga, kui see on üle 2 000 rbl. ja ulatub kuni 3 000 rublani, — 12 kop. igalt rublalt kuni 2 000 rublani ja 14 kop. igalt rublalt üle 2 000 rubla.

Maksuarvutamise näide. Kolhoosniku isiklikul abimajandil on õue-aiamaa, millest jooksval aastal on 0,02 ha teraviljakultuuride, 0,10 ha kartuli, 0,03 ha köögivilja ja 0,02 ha heinamaa all; majandil on lehm, vasikas, kaks täiskasvanud lammast, kaks talle ja 4-kuune siga. Maksustatava perioodi jooksul sai majand 300 rbl. mitte-eluhoone üürileandmisest, kolhoosilt sai ta 900 kg teravilja, 1000 kg kartuleid ja 3000 rbl. raha ning turul müüdud kartuli, piima, kanamunade ja põrsa eest 1000 rbl.

Maksustatav tulu isiklikust majandist tehakse kindlaks antud paikkonnas kehtivate tulukusnormide järgi:

Põllumajanduslikud tuluallikad

1.	0,02 ha teraviljakultuure, tulukusega, oletame, à 30 rbl. ühelt sajandikult hektarilt	60 rbl.
2.	0,10 ha kartulit, à 50 rbl. ühelt sajandikult hektarilt .	500 „
3.	0,03 ha köögivilja (köögiviljamaad), à 100 rbl. ühelt sajandikult hektarilt	300 „
4.	0,02 ha heinamaad, à 8 rbl. ühelt sajandikult hektarilt	16 „
5.	Lehm	2 000 „
6.	Kaks lammast, tulukusega 150 rbl. ühe pea kohta . .	300 „
	Kokku	3 176 rbl.

Mittepõllumajanduslikud tulud

Mitte-eluhoone üürileandmine	300 rbl.
Kokku maksustatav tulu	3 476 rbl.

Kolhoosilt saadud tulusid ei maksustata. Peale selle jäetakse maksustatava tulu kindlakstegemisel arvesse võtmata vasikas, talled, siga alla 6 kuud ja rahasummad, mis on saadud toiduainete ja loomade müügist turul.

Majandi maks arvutatakse 3 476 rbl. suuruselt maksustatavalt tulult maksumäärade tabeli põhjal järgmiselt: 3 000 rubla suuruselt tulult on maks 380 rbl., peale selle 18 kop. igalt tulurublalt, mis on üle 3 000 rbl., s. o. 476 rbl. suuruselt tulult, — 85 rbl. 68 kop. Majandilt võetava maksu summa on ühtekokku 465 rbl. 68 kop. (380 rbl. + 85 rbl. 68 kop.).

Ühise maaharimise ühistute liikmete majandeid maksustatakse kolhoosnikute majanditega ühesugustel alustel, kuid maksusummat kõrgendatakse 10% võrra.

Kolhoosnikute majandeile, kus perekonna üksikud töövõimelised liikmed ei ole kolhoosi liikmed või lahkusid kolhoosist, ei tööta palgalistena, ei ole tööndusartellide liikmed ega ole üle aastase õppeajaga õppeasutuste õpilased, kõrgendatakse maksusummat 50% võrra.

Kui perekonna üksikud töövõimelised liikmed lahkusid kolhoosist, kõrgendatakse maksu majandile alles pärast seda, kui kolhoosnikute üldkoosoleku otsus kolhoosist väljaheitmise kohta on rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt läbi vaadatud.

50%-lise kõrgendusega maksu tasuvate majandite maksustatavasse tulusse arvatakse kolhoosiliikmeks mitteolevate või kolhoosist lahkunud perekonnaliikmete mittepõllumajanduslikud sissetulekud, tingimusel, et need kuuluvad põllumajandusmaksuga maksustamisele.

Üksiktalupidajate majandeid maksustatakse teisiti kui kolhoosnikute majandeid. Peale põllumajanduslikest allikaist saadud tulude, mis tehakse kindlaks tulukusnormide põhjal, arvatakse üksiktalundi maksustatavasse tulusse veel tulud põllumajandussaaduste müügist turul, sealhulgas maksustamisele mittekuuluvate kariloomade, lindude, küülikute jms. müügist (ajavahemiku eest eelmise aasta 1. juulist kuni jooksva aasta 30. juunini). Maksustatavasse tulusse ei arvata seevastu summasid, mis on saadud põllumajandussaaduste müügist riiklikele varumisorganisatsioonidele kohustuslike müüginormide, kontraktatsiooni ja riikliku kokkuostu korras.

Peale tulude, mis on saadud põllumajandussaaduste müügist turul, arvatakse üksiktalundi maksustatavasse tulusse veel tulud maksustamis-ealistest kariloomadest, mis olid majandis olemas eelmise aasta 1. juulist alanud perioodil, kuid tuluallikate arvelevõtmise ajaks olid müüdud või lihaks tapetud, kusjuures liha oli ära kasutatud oma tarbeks või kogu liha või osa sellest turul müüdud.

Niisugustel juhtudel ei arvata majandi maksustatavasse tulusse aga mitte loomade või liha müügist tegelikult saadud summasid, vaid tulu neist loomadest võetakse majandi maksustatava tulu koosseisus arvesse vastavale loomaliigile ettenähtud tulukusnormi suuruses. Seejuures, kui majand enne tuluallikate arvelevõtmist, oletame, müüs lehma ja selle asemele ostis teise ning, järelikult, ühtaegu majandis kaht lehma ei olnud, maksustatakse ainult ühest lehmast saadud tulu.

On vajalik osutada ka veel teisele erinevusele üksiktalundite maksustamises, võrreldes kolhoosnikute majanditega: kui pärast maksumaksjate nimekirjade koostamist majand soetab maksustamis-ealisi kariloomi enne jooksva aasta 1. augusti, siis võetakse need täiendavalt arvele ja suurendatakse vastavalt esialgselt arvutatud maksusummat. Kui aga majand müüs lehma enne tuluallikate arvelevõtmist ja lehmast saadud tulu on arvatud tulukusnormi kohaselt maksustatavasse tulusse, siis lehma, mis on ostetud müüdud lehma asemele, arvesse ei võeta.

Üksiktalundeilt võetav maks arvutatakse maksustatavalt tulult kolhoosnikute majandeile ettenähtud maksumäärade tabeli järgi, kuid arvutatud maksusummat kõrgendatakse 100% võrra (maksusumma kahekordistatakse).

Näide. Kolhoosniku majandi maksustatav tulu on 3 476 rbl. ja maks sellelt 465 rbl. 68 kop. Üksiktalupidaja majandis kuuluvad isikliku majandi nendesamade tuluallikate juures peale selle arvessevõtmisele turul põllumajandussaaduste müügist saadud tulud, oletame, 2000 rbl., seega on selle majandi kogu maksustatav tulu 5476 rbl. (3476 rbl. + 2000 rbl.); maks nimetatud tulult maksumäärade tabeli järgi on 977 rbl. 08 kop. (5000 rbl. suuruselt tulult on maks 820 rbl. ja 5000 rbl. ületavalt tuluosalt, 476 rublalt, 33 kop. igalt rublalt, — 157 rbl. 08 kop.). Arvutatud maksusumma tuleb kahekordistada, mille järel see on 1954 rbl. 16 kop. ehk neli korda suurem kolhoosniku majandi maksusummast samade tuluallikate juures.

Selles väljenduvad kujukalt kõik kolhoosnikutele maksustamisel osaksaavad eelised, võrreldes üksiktalupidajatega.

Kui üksiktalupidaja majand astub kolhoosi enne tuluallikate arvelevõtmise algust, s. o. enne jooksva aasta 1. juulit, siis maksustatakse teda kui kolhoosniku majandit, tulusid aga, mis see majand sai põllumajandussaaduste müügist turul, arvesse ei võeta. Pärast maksu arvutamist, kuid enne esimest maksu tasumise tähtpäeva kolhoosi astunud majandile arvutatakse maks ümber kolhoosnikute majandeile ettenähtud määrade järgi, s. o. maksusummat alandatakse poole võrra. Üksikmajandi maksustatav tulu, mis tehti kindlaks enne kolhoosi astumist, jääb seejuures samaks, mis ta oli.

Pärast esimest maksetähtpäeva kolhoosi astunud majandid maksavad maksu kolhoosnikutele ettenähtud määrade alusel ainult nende makse-

tähtpäevade osas, mis kolhoosi astumise hetkel veel ei olnud kätte jõudnud.

Kui kolhoosi astunud majandis üksikud töövõimelised perekonnaliikmed ei tööta palgalistena, ei ole tööndusartellide liikmed või õpilased ega ole astunud kolhoosi, kõrgendatakse majandilt võetavat maksu pärast maksusumma ümberarvutamist 50% võrra.

Ühesugustel alustel üksiktalunditega maksustatakse kolhoosist lahkunud (või väljaheidetud) majandeid, olenemata kolhoosist lahkumise (väljaheitmise) ajast.

Näide. Kolhoosniku majandi tulult arvutatud maks on 470 rbl.; see majand lahkus kolhoosist, oletame, enne esimest maksetähtpäeva. Majandilt võetava maksu summa tuleb sellepärast arvutada üksiktalunditega ühesugustel alustel, s. o. arvesse võttes turul põllumajandussaaduste müügist saadud tulusid, ja arvutatud maksusumma seejärel kahekordistada.

Alguses kolhoosnikute majandeile ettenähtud maksumäärade tabeli järgi arvutatud maksusumma, 470 rbl., vastab 3500 rbl. suurusele maksustatavale tulule. Kolhoosist lahkunud majandi maksustamisel on vaja täiendavalt arvesse võtta turul põllumajandussaaduste müügist saadud tulud, oletame, 2000 rbl.; kogu maksustatav tulu on siis 5500 rbl. (3500 rbl. + 2000 rbl.) ja maks sellelt 985 rbl., pärast kahekordistamist aga — 1970 rbl.

Kolhoosi liikmeks mitteolevate t ö ö l i s t e j a t e e n i s t u j a t e ning tööndusartellide liikmete majandeid maksustatakse ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega järgmistel tingimustel:

1) kui perekonna põhiline töövõimeline liige jooksva aasta 1. juuliks on olnud palgalises teenistuses või tööndusartelli liikmeks vähemalt ühe aasta ja ülejäänud töövõimelised perekonnaliikmed peale koduperenaise ja kooliõpilaste samuti töötavad palgalistena või on tööndusartelli liikmeiks;

2) kui kariloomade arv ei ületa põllumajandusliku artelli põhikirjas ettenähtud norme (arvesse võetakse seejuures ainult maksustamis-ealisi loomi)[1].

Näide. Tehasetöölisel, kes töötab käitises 15. augustist 1945. a., on maal 0,15 ha õue-aiamaad, lehm ja kaks lammast (kariloomade arv vastab normidele). Perekonnapeaga üheskoos elavad tema töövõimetu ema, naine — koduperenaine ja tütar — tehnikumi õpilane. Sellelt majandilt võetakse maksu ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega.

Selline kord laieneb ka teistele mitte-kolhoosiliikmete majanditele, nimelt:

1) majanditele, kus üks perekonnaliikmeist teenib Nõukogude Armees, Sõjalaevastikus, piirivalve- või sisevägedes.

Näide. Kolhoosi liikmeks mitteoleva isiku majand koosneb perekonnapeast, tema naisest (mõlemad vanuse tõttu töövõimetud), pojast, kes teenib Nõukogude Armees, ja pojanaisest, kes juhib kodust majapidamist. Loomade arv majandis ei ületa normi. Sõjaväelaste majandeile ettenähtud soodustuste põhjal seda majandit maksust ei vabastata, kuna aga üks perekonnaliikmeist

---

[1] Alates 1952. a. maksustatakse tööliste ja teenistujate majandeid põllumajandusmaksuga ühesugustel alustel kolhoosnikutega, tingimusel, kui majandite isiklikus kasutuses olevate kariloomade arv ei ületa tööliste ja teenistujate majandeile ettenähtud norme.

teenib sõjaväes ja majand vastab eespool märgitud tingimustele, siis tuleb teda maksustada ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega. Kui majandis peale koduperenaise on teisi töövõimelisi perekonnaliikmeid, kes ei tööta palgalistena ega ole tööndusartelli liikmeiks, või loomade arv ületab ettenähtud normi, siis maksustatakse niisugune majand ühesugustel alustel üksiktalunditega;

2) nende tööliste ja teenistujate majanditele, kes töötavad alatiselt hooajalise tootmistsükliga ettevõtteis ja kellel on selle tõttu töös vaheaegu;

3) nende tööliste ja teenistujate majanditele, kes töötavad süstemaatiliselt palgalistena, kuid töö iseloomu tõttu siirduvad ühelt ehitusobjektilt teisele;

4) vähemalt aastaseks õppeajaks õpinguile lähetatud tööliste ja teenistujate majanditele;

5) invaliidide kooperatsiooni artellide liikmete ja transpordiartellide enne jooksva aasta 1. juulit oma hobused ühistanud liikmete majanditele;

6) sovhoosides ja teistes organisatsioonides töötavate karjaste ning süstemaatiliselt üksikkodanikele kuuluvaid loomi karjatavate karjaste majanditele.

Kõiki loetletud majandeid maksustatakse põllumajandusmaksuga ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega, kui need majandid vastavad alatises palgalises teenistuses olevate tööliste ja teenistujate majanditele ettenähtud muudele tingimustele, s. o. teiste töövõimeliste perekonnaliikmete tegevuse iseloomu ja majandil olevate kariloomade arvu suhtes.

Ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega maksustatakse ka pensioni saavate tööliste ja teenistujate majandid.

Tööliste ja teenistujate majandeid, mida möödunud aastal maksustati ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega, maksustatakse neil juhtudel, kui alatiselt palgalisena töötanud põhilisel töövõimelisel perekonnaliikmel oli jooksva aasta 1. juuliks teisele tööle ülemineku tõttu töös vaheaeg mitte üle ühe kuu, endiselt sellessamas korras, kui need majandid vastavad muudele tingimustele, mis eespool olid märgitud.

Töölise või teenistuja või Isamaasõja I ja II grupi invaliidi surma korral maksustatakse kolhoosnikute majanditega ühesugustel alustel maksustatud majandeid, samuti ka neid majandeid, kus sõjaväelasest perekonnaliige Isamaasõja rindel hukkus või jäi teadmata kadunuks, endiselt sellessamas korras, kui töövõimetu naine või töövõimetud vanemad saavad surnu või rindel hukkunu või teadmata kadunuks jäänu eest pensioni ja need majandid vastavad muudele tingimustele, mis eespool olid märgitud.

Ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega maksustatakse ka kolhoosi liikmeks mitteolevate raudteetranspordi liinitöötajate (liikuvate teevalvurite ja raudteevalvurite, roopaseadjate, teebrigadiride ja teemeistrite), veetranspordi liinitöötajate (paagivalvurite, seadmete vanemate, tuletornide ja hüdrotehniliste ehitiste töötajate) ja maanteetranspordi liinitöötajate (remontijate, sillavalvurite, parvemeeste ja teemeistrite) majandid, kui need asuvad transpordiorganisatsioonide käsutusse antud maadel, tingimusel, et maatüki suurus ei ületa NSV Liidu valitsuse vastavates mää-

rustes ettenähtud norme ja majand vastab täielikult kõigile tööliste ja teenistujate majandeile ettenähtud nõudeile.

NSV Liidu valitsuse määruste kohaselt võivad transpordi liinitöötajad kasutada transpordi maadel ametimaad ühe perekonna kohta, sõltuvalt kohalikest tingimustest, järgmises suuruses: õue-aiamaad mitte rohkem kui 0,15 ha (raudteetranspordi liinitöötajaile on see määr suurendatud 0,75 hektarini) ja heinamaad majandi isiklikus kasutuses olevate kariloomade jaoks kuni 1 ha, tingimusel, et liinitöötajate perekonnad ei kasuta maad mujal (sealhulgas ka kolhoosis).

Kui transpordi liinitöötajail on põllu- ja heinamaad kasutada kindlaksmääratud normidest rohkem või kui nad kasutavad maad ka mujal, maksustatakse nende majandid ühesugustel alustel üksiktalupidajate majanditega.

Ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega maksustatakse metsavalve alal töötajate majandid, mis asuvad viimaste valve all oleva metsa territooriumil või külas, kus nad elavad, kui majandid, arvestamata neile metsas eraldatud heinamaad, vastavad tööliste ja teenistujate kõigile majandeile ettenähtud nõudeile ja kui metsavalvealasteks ametisõitudeks kasutada olevat hobust ei kasutata kõrvalteenistuse saamiseks.

Samas korras maksustatakse ka NSVL Põllumajanduse Ministeeriumi veemajanduse organite teenistuses olevate ekspluatatsiooni-liinitöötajate — jaoskonnatehnikute ja hüdromeetrikute, hüdromeetrikute-vaatlejate, veevalvurite (miraabide ja džuvaaride), liikuvate valvurite, kanalite ülevaatajate, pumbamajade rajooni- ja rühmamehaanikute ning üht oma hobust ametisõitudeks kasutatavate ratsavalvurite — majandeid.

NSVL Metsamajanduse Ministeeriumi, NSVL Metsa- ja Paberitööstuse Ministeeriumi ning teiste, metsi omavate ja metsavalvet teostavate ministeeriumide ja organisatsioonide süsteemis töötavaile metsavalvetöötajaile on NSV Liidu valitsuse erimäärusega ametimaa suurus ühe perekonna kohta kindlaks määratud järgmiselt: põllumaad antud rajooni kolhoosnikute õue-aiamaadeks ettenähtud määral ja metsaheinamaad isiklikus kasutuses olevate kariloomade jaoks 1—2 ha (metsast antakse maad sel juhul, kui perekond ei kasuta maad mujal, sealhulgas ka kolhoosis).

Näide. Metsavaht töötab 1. maist 1945. a. metsapunktis, kus ta ka elab koos perega. Naine on koduperenaiseks, poeg töötab tarbijate kooperatiivis arvepidajana. Metsavahile on eraldatud töökoha järgi õue-aiamaad 0,20 ha (kolhoosnikute normi kohaselt) ja heinamaad 1,5 ha. Majandil on lehm, kits ja ametisõitudeks kasutatav hobune. See metsavahi majand võrdsustatakse maksustamisel kolhoosnikute majanditega. Majandi maksustatav tulu tehakse kindlaks õue-aiamaal olevate külvide, heinamaa, hobuse, lehma ja kitse tulukusnormide järgi.

Kui metsavalvetöötajate majandid ei vasta eespool märgitud nõudeile, eriti aga, kui nad kasutavad hobust mitte ainult ametisõitudeks, vaid ka kõrvalteenistuse saamiseks, siis maksustatakse neid võrdselt üksiktalupidajate majanditega. See kord ei laiene aga hobust metsahooldamisega seotud töödeks kasutavaile majandeile (metsapuhastamine, okste ja vigastatud puidu väljavedu, sihtide ajamine jms.). Tähendatud tööde eest saadud tasu arvatakse majandi maksustatavasse tulusse mittepõllumajan-

dusliku tuluna ja majand maksustatakse võrdselt kolhoosnikute majanditega.

Seega, kui üht tööliste ja teenistujate vastavate kategooriate jaoks kindlaksmääratud tingimustest ei täideta, maksustatakse nende majandid samas korras kui üksikmajandid.

6. Maksusoodustuste andmise kord

Põllumajandusmaksu maksjaile antakse mitmesuguseid maksusoodustusi. Ühtede eesmärgiks neist on parandada mõnede majanditekategooriate, näiteks invaliidide, sõjaväelaste, elatanud kolhoosnikute, tööliste ja teenistujate, loodusõnnetuste tagajärjel kannatanud kodanike ning ümberasunute majandite, ainelist olukorda. Teisi maksusoodustusi antakse selleks, et kaasa aidata üksikute rahvamajandusharude arenemisele; näiteks: maksusoodustusi saavad kodanikud, kes töötavad sõe-, mangaani- ja põlevkivitööstuse ettevõtteis allmaatöödel, metsatööstuse metsaülestöötamis- ja parvetusettevõtete töötajad, metsatöödel töötavad kolhoosnikud jt. Enamik maksusoodustustest antakse teatud tingimuste olemasolul, näiteks sõltuvalt sellest, kas perekonnas on töövõimelisi ja töövõimetuid liikmeid.

Maksusoodustuste andmisel arvatakse töövõimetute hulka:

mehed alates 60 aastast ja vanemad, naised alates 55 aastast ja vanemad ning kuni 16-aastased lapsed, kes jõudsid sellesse vanusesse jooksval kalendriaastal;

vigased, kes ei saa osa võtta põllu- ega muudest töödest;

sotsiaalhoolekande või sotsiaalkindlustuse organite poolt I ja II invaliidsusgruppi arvatud invaliidid.

Maksusoodustuste andmisel ei võeta töövõimelistena arvesse sõjaväeteenistuses olevaid kodanikke ega vähemalt aastase õppeajaga õppeasutuste õpilasi kui majapidamistöödest mitteosavõtjaid, olgugi et neid arvatakse perekonnaliikmete hulka.

Töölised ja teenistujad võetakse seevastu töövõimelistena arvesse ka siis, kui nad ei ela majandi asukohas ega võta isikliku tööjõuga majapidamisest osa. Erand sellest korrast maksusoodustuste andmisel on tehtud ainult elatanud kolhoosnikute ning tööliste ja teenistujate majanditele, kus perekonnaliikmed võetakse töövõimelistena arvesse ainult sel juhul, kui nad võtavad isikliku tööjõuga majapidamisest osa.

Isamaasõja invaliididele antavad maksusoodustused. Täielikult vabastatakse maksust alljärgnevad I ja II invaliidsusgruppi kuuluvate Isamaasõja invaliidide majandid:

majandid, mille koosseisu kuulub Isamaasõja I grupi invaliide, kui perekonnas on ainult üks töövõimeline;

majandid, mille koosseisu kuulub Isamaasõja II grupi invaliide, kui perekonnas on ühe töövõimelise juures kuni 8-aastasi lapsi;

majandid, mille koosseisu kuulub Isamaasõja I või II grupi invaliide ja kaks töövõimelist perekonnaliiget ning viis või rohkem kuni 16-aastast last, tingimusel, et viimaste hulgas on kuni 8-aastasi lapsi.

Isamaasõja invaliididele ettenähtud maksusoodustusi laiendatakse ka

invaliididele, kes invaliidistusid relvastatud kokkupõrgete ajal Kaug-Idas 1938. — 1939. a., Lääne-Ukraina ja Lääne-Valgevene vennasrahvaste vabastamisel 1939. a. ja võitluste perioodil Soome valgekaartlastega 1939.—1940. a.

Teiste I ja II grupi sõjainvaliidide või I ja II grupi tööinvaliidide majandid vabastatakse samuti täielikult maksust, kui perekonnas ei ole töövõimelisi. Kõigil ülejäänud juhtudel alandatakse majandeile, mille koosseisu kuulub I ja II grupi sõja- ja tööinvaliide, maksusummat poole võrra. Tööinvaliidide majandeile ettenähtud maksusoodustusi antakse seejuures üksnes neile majandeile, mille koosseisu kuulub palgalisena töötanud ja tööinvaliidiks jäänud kodanikke, kelle sotsiaalkindlustuse või sotsiaalhoolekande organid on arvanud I või II invaliidsusgruppi.

Maksusoodustuste andmise aluseks on järgmised dokumendid: Isamaasõja invaliididel — «Isamaasõja invaliidi pensionitunnistus»; invaliididel, kellele laiendatakse Isamaasõja invaliididele ettenähtud soodustusi, — «Sõjainvaliidi pensionitunnistus» stambi jäljendiga tunnistuse esiküljel «Omab õiguse Isamaasõja invaliididele ettenähtud soodustustele»; teistel sõja- ja tööinvaliididel — pensioniraamatud märkmega, et pensioni makstakse nagu I ja II invaliidsusgrupi sõja- või tööinvaliidile. Kui pensioniraamatus need andmed puuduvad, antakse maksusoodustust sotsiaalhoolekande või sotsiaalkindlustuse organite tõendite põhjal.

Juhul, kui I ja II grupi sõja- või tööinvaliid uuel arstlikul läbivaatusel viiakse üle III invaliidsusgruppi, kaotab majand õiguse maksusoodustusele. Eelseisvateks maksu tasumise tähtpäevadeks määratakse majandile selle tõttu maks, kui ta varem oli maksust täielikult vabastatud, või arvutatakse maks ümber, kui majand oli vabastatud poolest maksust.

Elatanud kolhoosnikutele ning töölistele ja teenistujatele antavad maksusoodustused. 50% ulatuses vabastatakse maksust kõrge vanuse tõttu töövõimetute kolhoosnikute (60-aastased ja vanemad mehed, 55-aastased ja vanemad naised) majandid, kus ei ole isikliku tööjõuga majapidamisest osavõtvaid töövõimelisi perekonnaliikmeid. Seda maksusoodustust laiendatakse ka kolhoosiliikmeks mitteolevate tööliste ja teenistujate majandeile, mida maksustatakse ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega. Üksiktalupidajate majandeile ja viimastega ühesugustel alustel maksustatavate teiste mitte-kolhoosiliikmete majandeile seda maksusoodustust ei anta. Selle maksusoodustuse puhul vabastab majandeid maksust 50% ulatuses rajooni rahandusosakonna juhataja pärast maksusoodustuse andmiseks nõutavate andmete kontrollimist.

Rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel on õigus maksust vabastada üksikuid kõrge vanuse tõttu töövõimetute ja töövõimelisi perekonnaliikmeid mitteomavate kolhoosnikute ja üksiktalupidajate majandeid.

Sõjaväelastele antavad maksusoodustused. Maksust vabastatakse Nõukogude Armees, Sõjalaevastikus, piirivalve- ja sisevägedes teenivate sõjaväelaste (perekonnapea või perekonnapea poja) majandid, kui perekonda ei jäänud teisi töövõimelisi peale sõjaväelase naise, kellel on kuni 8-aastasi lapsi, sõltumata sellest, kas tal on ka veel vanemaid lapsi.

Maksusoodustusi antakse sõjakomissariaatide või sõjaväeosade tõendite põhjal.

Sõjaväelaste majandeile ettenähtud maksusoodustusi antakse vastavail juhtudel ka majandeile, mille koosseisu kuulub Siseministeeriumi ja Riikliku Julgeoleku Ministeeriumi organite ohvitsere, kindraleid ja admirale.

Kõrge vanuse tõttu töövõimetute kolhoosnikute ja üksiktalupidajate majandid, kelle pojad teenivad Nõukogude Armees, vabastatakse maksust täielikult, kui pole teisi töövõimelisi.

Majandid, mille koosseisu kuulub Nõukogude Armees või Sõjalaevastikus haavata saanud või haigestunud sõjaväelasi, vabastatakse maksust eespool märgitud tingimusil kogu sõjaväelaste raviasutustes ja haiguspuhkusel viibimise ajaks. Maksusoodustust antakse sõjakomissariaatide, hospidalide või raviasutuste tõendite põhjal.

Kui sõjaväelane vabastati Nõukogude Armeest invaliidistumise tõttu (I ja II invaliidsusgrupp), säilitatakse see maksusoodustus kuni aasta lõpuni, s. o. majand vabastatakse maksust, sõltumata sellest, kas perekonnas on töövõimelisi.

Isamaasõja rinnetel hukkunud või teadmata kadunud sõjaväelaste ja partisanide perekondade majandeile alandatakse 1952. aastal maksusummat 50% ulatuses, kui perekonda ei jäänud töövõimelisi peale hukkunud sõjaväelase naise või ema, kellel on kuni 8-aastasi lapsi.

Isamaasõja rinnetel hukkunud või teadmata kadunud sõjaväelaste ja partisanide perekondade majandeile alandatakse alates 1953. a. maksusummat 25% ulatuses, kui perekonda ei jäänud töövõimelisi peale hukkunud sõjaväelase naise või ema, kellel on üle 8 a. ja kuni 12 a. vanuseid lapsi.

Kõrge vanuse tõttu töövõimetute kolhoosnikute ning tööliste ja teenistujate majandid, kus ei ole isikliku tööjõuga majapidamisest osavõtvaid töövõimelisi perekonnaliikmeid, vabastatakse 1953. a. maksust täielikult, kui perekonnaliige sõjaväelasena Isamaasõja rinnetel hukkus või jäi teadmata kadunuks.

Nõukogude Armees ja Sõjalaevastikus toimuvatele õppekogumistele kutsutavate kodanike ja miilitsatöötajate majandeile ei anta sõjaväelastele ettenähtud maksusoodustusi.

Loodusõnnetustest kannatada saanute majandeile antavad maksusoodustused. Loodusõnnetustest kannatada saanud majandid vabastatakse rajoonide nõukogude täitevkomiteede esitusel maksust täielikult või osaliselt (olenevalt kantud kahju suurusest) oblastilise jaotuseta vabariikide ministrite nõukogude ning kraide ja oblastite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede poolt. Maksusoodustusi antakse alljärgnevail juhtudel: a) põllukultuuride või kandeeas olevate viljapuude ja marjapõõsaste hävimisel rahe, üleujutuse, raju või vihmavalangu tagajärjel; b) veiste hukkumisel majandis; c) põhivara hävimisel tulekahju, maaväringu, üleujutuse, raju, vihmavalingu, maavarisemise ja -libisemise tagajärjel; d) ainsa töövõimelise perekonnaliikme surma või pikaldase raske haiguse puhul, samuti orbude majandeile. Maksusoodustusi antakse loodusõnnetustest kannatada saanud majandeile vastavate organite (Riikliku Kindlustuse inspektuuride, perekonnaseisuaktide-büroode, raviasutuste) dokumentide alusel.

Rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele on antud õigus põllumajandusmaksuga maksustamisel mitte arvesse võtta viljapuuaedu, kus puuviljasaak kevadise halla tagajärjel hävis. Avaldused viljapuuaedade saagi hävimise kohta kevadise halla tagajärjel antakse rajooni rahandusosakonnale ja esitatakse viimase poolt pärast maksumaksja avalduse kohapealset kontrollimist rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele läbivaatamiseks. Pärast täitevkomitee otsust jätta maksustamata viljapuude all olev pindala, kus puuviljasaak kevadise halla tagajärjel hävis, arvutatakse maks vastavalt ümber.

Rajooni rahandusosakond on kohustatud 10 päeva jooksul kontrollima maksusoodustuse saamiseks esitatud avaldust ja loodusõnnetust tõendavaid dokumente, tegema väljavõtte maksundusalase arvelevõtmise materjalidest maksukohuslase perekonna koosseisu, tuluallikate, maksustatava tulu ning arvutatud ja tasumiseks esitatud maksusumma kohta ja esitama avalduse ühes motiveeritud otsusega rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele läbivaatamiseks.

Makseteated põllumajandusmaksu tasumise kohta antakse loodusõnnetustest kannatada saanud majanditele kätte üldiselt kindlaksmääratud tähtaegadel, sõltumata maksusoodustuste saamist taotlevate avalduste esitamisest.

Oblastilise jaotuseta liiduvabariikide rahandusministeeriumid, autonoomsete vabariikide rahandusministeeriumid ning kraide ja oblastite rahandusosakonnad on kohustatud kontrollima rajoonide täitevkomiteede poolt esitatavaid materjale maksusoodustuste andmise kohta loodusõnnetustest kannatada saanud majanditele ning tegema ettepanekuid vastavalt vabariikide ministrite nõukogudele ja kraide (oblastite) täitevkomiteedele maksusoodustuste andmise küsimuse otsustamiseks.

Maaintelligentsile ja rajoonide juhtivaile töötajaile antavad maksusoodustused. Maksust vabastatakse alljärgnevate maaintelligentsi hulka kuuluvate töötajate majandid:

maa-algkoolide, mittetäielike keskkoolide ja keskkoolide õpetajad (sealhulgas nende koolide pensionile läinud õpetajad); nimetatud koolide kehalise kasvatuse õpetajad; maanoorte mittetäielike keskkoolide ja keskkoolide õpetajad; liiduvabariikide haridusministeeriumide kava alusel töötavate sõjaliste erikoolide õpetajad, kel on õpetajakutse; maal asuvate kurttummade-koolide õpetajad; lastekodudes töötavad kasvatajad ja tööala-instruktorid, samuti koolide õpetajad ja lastekodude kasvatajad, kes on määratud maal asuvate lastekodude direktoreiks või direktorite asetäitjaiks õppe- ja kasvatustöö alal; see maksusoodustus ei laiene maal asuvate teiste õppeasutuste (põllumajandustehnikumide, põllumajanduse mehhaniseerimise koolide ja tööstuskoolide) pedagoogilisele personalile, samuti rajoonide haridusosakondade inspektoreile;

agronoomid, zootehnikud, maakorraldajad, maaparandajad, põllumajandustehnikud ja rajoonide veemajanduse-osakondade hüdrotehnikud, loomaarstid ja -velskrid, tingimusel, kui neil on eriharidus (on lõpetanud tehnikumi, oblasti 3-aastase õppeajaga agronoomidekooli või kõrgema õppeasutuse) ja töötavad sellel ametikohal maal asuvates asutustes ja organisatsioonides. Maksusoodustust antakse loetletud eriead-

lastele ka neil juhtudel, kui nad töötavad õpetajatena maal asuvais põllumajandustehnikumides ja põllumajanduskoolides;

meditsiinarstid, riiklikud sanitaarinspektorid, velskrid ja ämmaemandad, kel on eri- või kõrgem haridus ja kes töötavad sellel ametikohal maal asuvates asutustes. Meditsiinilise keskharidusega isikute hulka arvatakse NSV Liidu tervishoiuministri 22. aprilli 1949. a. käskkirja nr. 274 lisas nr. 1 loetletud meditsiiniliste keskkoolide lõpetajad;

direktorid, insenerid ja vanem-mehhaanikud (vanemad tehnilised juhatajad), kes töötavad traktorijaamades, rajoonidevahelistes kapitaalremonditöökodades (endised masina- ja traktoritöökojad) ja sovhoosides. See maksusoodustus laieneb traktorijaamade direktorite asetäitjaile poliitalal ja NSVL Põllumajanduse Ministeeriumi süsteemi kuuluvate hobusekasvanduste ning riiklike viljapuukoolide direktoreile;

rajooni juhtivad töötajad, mitte üle 30 inimese rajooni kohta, kraide ja oblastite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede ning oblastilise jaotuseta vabariikide ministrite nõukogude poolt kinnitatud nimekirjade järgi.

Maksusoodustusi antakse sel tingimusel, kui majanditel ei ole külvialaseid ülesandeid ja kui kariloomade arv majandis ei ületa põllumajandusliku artelli põhikirjas vastava rajooni kolhoosnikuile ettenähtud norme. Maaintelligentsi majandeilt nõutakse peale selle, et soodustusõiguslik õpetaja, agronoom või muu spetsialist oleks perekonnapeaks või ainsaks töövõimeliseks töötajaks majandis ja et ta töötaks maal.

Näide 1. Maa-kooliõpetaja majand vastab oma suuruselt eespool nimetatud normidele. Peale perekonnapea on töövõimelisteks ema ja naine. Niisugune majand vabastatakse maksust.

Näide 2. Agronoom on ainsaks töövõimeliseks töötajaks elatanud vanemate majandis, majand on agronoomi isa nimel ja ei ületa kindlaksmääratud norme. Säärane majand vabastatakse maksust. Kui majand oleks agronoomi töövõimelise isa nimel, siis ta maksust vabastamisele ei kuuluks.

Ümberasujate majandeile antavad maksusoodustused. Plaanilises korras ühtedest vabariikidest, kraidest ja oblastitest teistesse ümberasuvate kolhoosnikute majandid vabastatakse maksust NSVL Ministrite Nõukogu erimäärustega kindlaksmääratud tähtajaks. Maksusoodustuse andmise aluseks on sel juhul ümberasustamisosakondade tõendid. Üksikuile ümberasustatud majandi koosseisust eraldunud ümberasujate-kolhoosnikute perekonnaliikmeile laienevad antud ümberasuja majandile ettenähtud maksusoodustused kuni nende kehtivuse lõppemiseni, tingimusel, kui eraldunud perekonnaliikmed asusid iseseisva majandi pidamisele selleks spetsiaalselt eraldatud maatükil.

Vilgukivi-otsijaile antavad maksusoodustused. Maksust vabastatakse majandid, kus üksikud töövõimelised perekonnaliikmed töötavad vilgukivitootmisel.

Seda maksusoodustust kohaldatakse nende maksu tasumise tähtpäevade suhtes, mis vilgukivi-otsijatööle asumise ajaks pole kätte jõudnud.

Maksusoodustust antakse ettevõtte tõendi põhjal, mis kinnitab, et antud isik töötab vilgukivi-otsijana.

Söe-, mangaani- ja põlevkivitööstuse ettevõtete töötajate majandeile

antavad maksusoodustused. Majandid, kus perekonnapea või mõni teine töövõimeline perekonnaliige töötab alatiselt allmaatöödel sõetööstuse ettevõtteis, vabastatakse maksust täielikult. Kui üksikud perekonnaliikmed alustavad töötamist maa-alusel tööl uuesti või siirduvad sellele tööle muult palgaliselt töölt, antakse majandile maksusoodustust nende maa-alusele tööle asumise või ülemineku hetkeks veel kättejõudmata maksetähtpäevade osas. Dokumendiks, mille põhjal maksusoodustust antakse, on sõetööstuse ettevõtte tõend selle kohta, et antud isik töötab allmaatöödel.

Seda maksusoodustust antakse ka neile majandeile, mille perekonnaliikmed vabrikukoolide lõpetamisel on suunatud sõetööstuse ettevõtete allmaatööliste alatise kaadri koosseisu ja on selle koosseisus arvele võetud.

Sõetööstuse ettevõtete allmaatöölistele ettenähtud maksusoodustust ei laiendata kohaliku küttetööstuse süsteemi ja teiste tööstusharude ettevõtete sõekaevanduste töölistele.

Tööjõu organiseeritud värbamise korras sõetööstuse ettevõtteis allmaatöödel töötavate kolhoosnikute majandeile antakse eespool tähendatud maksusoodustust sel tingimusel, kui sõekaevanduses töötav kolhoosnik on sõlminud lepingu vähemalt aastase tähtajaga ning kui selle kolhoosniku töövõimelised perekonnaliikmed võtavad osa kolhoosi tööst ja täidavad kindlaksmääratud normipäevade miinimumi. Soodustust antakse sõetööstuse ettevõtete tõendite põhjal sõekaevanduses töötamise kohta sõlmitud lepingu alusel, samuti kolhooside juhatuste tõendite põhjal selle kohta, et allmaatöödel töötavate kolhoosnikute töövõimelised perekonnaliikmed täidavad kindlaksmääratud normipäevade miinimumi.

Majandeile, kus perekonnapea või mõni teine töövõimeline töötaja töötab maa-alusel tööl mangaani- ja põlevkivitööstuse ettevõtteis, antakse maksusoodustust sel tingimusel, kui kontraheerimisleping sõlmitakse või kui enesekinnistamise korras maa-alusele tööle asutakse vähemalt üheks aastaks ning töökohalt esitatakse vastav tõend.

Metsatöödel töötavate kolhoosnikute majandeile antavad maksusoodustused. Kolhoosnikute majandid, kus töövõimeline perekonnaliige töötab vähemalt aastase tähtajaga lepingu alusel riiklike puiduvarujate poolt teostatavail metsatöödel (puude langetamine, tükeldamine saagimise teel ja metsast väljavedamine, s. o. puidu peale- ja mahalaadimine ning äravedu parvetuspunktidesse või raudteejaamadesse), vabastatakse maksust täielikult. Seda maksusoodustust kohaldatakse vastava lepingu sõlmimise ja töökohalt antava tõendi esitamise tingimusel. Maksukohuslane vabastatakse maksust metsatöödele mineku ajaks kättejõudmata maksetähtpäevadele langevate maksusummade osas. Kui lepingujärgseid kohustusi ei täideta, nõutakse maks sisse üldalustel. Soodustust ei anta parvetustöödel töötavaile kolhoosnikutele.

Metsaülestöötamis- ja parvetusettevõtete töötajaile antavad maksusoodustused. NSVL Metsatööstuse Ministeeriumi metsaülestöötamis- ja parvetusettevõtete töölised, insener-tehnilised töötajad ja teenistujad vabastatakse maatükkidest, metsaheinamaadest ja kariloomadest saadud tuludelt võetavast maksust, sõltumata elukohast, järgmistel tingimustel:

a) kui riikliku metsafondi maadest eraldatud maatükk ja metsaheinamaa ei ületa valitsuse vastavas määruses kindlaksmääratud maatükkide suurust ja töötaja perekond ei kasuta maad mujal (metsafondist eraldatava maatüki ja metsaheinamaa suurus on kindlaks määratud järgmiselt: õue-aiamaad individuaalelamu ehituse ja puu- ning köögiviljaaia alla 0,5 kuni 0,75 ha perekonna kohta, Siberi, Kaug-Ida, Molotovi, Sverdlovski, Kirovi, Vologda, Arhangelski, Novgorodi ja Tšeljabinski oblasti rajoonides, Kostroma ja Gorki oblasti põhjarajoonides, Baškiiri ANSV-s, Komi ANSV-s ja Karjala-Soome NSV-s aga peale selle veel metsaheinamaad 1 kuni 2 ha perekonna kohta);

b) kui kariloomade arv majandis ei ületa antud rajooni kolhoosnikutele põllumajandusliku artelli põhikirja kohaselt lubatud norme;

c) kui töövõimelised perekonnaliikmed, peale koduperenaise ja kooliõpilaste, töötavad palgalistena või on tööndusartelli liikmeiks.

NSVL Metsatööstuse Ministeeriumi metsaülestöötamis- ja parvetusettevõtete põllumajandusmaksust vabastatud töötajate mittepõllumajanduslikud tulud maksustatakse elanikkonnalt võetava tulumaksuga.

Eespool märgitud maksusoodustusi laiendatakse NSVL Siseministeeriumi metsatööstuslaagrite juhtivatele ja insener-tehnilistele töötajatele ning NSVL Paberi- ja Puidutöötlemistööstuse Ministeeriumi keemiametsamajandite töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele.

Peale loetletute antakse veel järgmisi maksusoodustusi:

Maksust vabastatakse kindralite, admiralide, ohvitseride, üleajateenijate-vanemate ja -seersantide ning miilitsatöötajate perekonnad kogu selle aja jooksul, mil perekonnapea viibib teenistuses Tšuktši rahvusringkonnas, Kamtšatka oblastis, Kuriili saartel, Sahalini saarel ja Beringi mere saartel.

Maksusoodustuse andmise aluseks on nende väeosade ja asutuste tõendid, kus nimetatud isikud teenivad. Tõendid antakse välja kalendriaastaks ja esitatakse rahandusosakonnale maksumaksjate nimekirjadesse vastavate märkmete tegemiseks. Tõendid jäävad soodustusõiguslike perekonnaliikmete kätte.

Maaintelligentsi hulka kuuluvate kodanike, vilgukivi-otsijate, söe-, mangaani- ja põlevkivitööstuse ettevõtteis allmaatöödel töötavate kodanike ning metsatöödel töötavate kolhoosnikute majandid jäävad maksust vabastatuks kogu nimetatud töötajate sõjaväeteenistuses viibimise ajaks.

Kõik põllumajandusmaksu soodustused antakse jooksva aasta 1. juuli seisuga maksusoodustuste andmise tingimustele vastavaile majandeile. Kui õigus maksusoodustustele tekkis pärast maksuarvutamist, antakse maksusoodustusi nende maksetähtpäevade osas, mis soodustuste õiguse tekkimise hetkel olid kätte jõudmata.

Majandid, mis kaotasid õiguse maksusoodustustele pärast makseteadete kätteandmist, peavad tasuma maksu selles osas, mis langeb pärast maksusoodustuse õiguse lõppemist kättejõudvaile maksetähtpäevadele.

7. Maksumaksjate vastutus

Põllumajandusmaksu tasutakse võrdsetes osades kolmeks tähtajaks: 1. septembriks, 1. oktoobriks ja 1. novembriks. Liiduvabariikide ministrite nõukogud võivad määrata esimese maksetähtaja varajasemale ajale, kuid mitte rohkem kui ühe kuu võrra.

Tuluallikate varjamise pärast võetakse maksumaksjad Põllumajandusmaksu seaduse §-i 33 põhjal kriminaalvastutusele.

Määratud tähtajaks maksu mittetasumisel võetakse maksuvõlgniku suhtes tarvitusele sissenõudeabinõud. Põllumajandusmaksu seaduse § 34 näeb ette järgmiste sissenõudeabinõude rakendamise: a) maksetähtpäeva möödalaskmise eest võetakse viivist 0,2% iga viivitatud päeva eest; b) maksuvõlgniku vara kirjutatakse üles, sõltumata viivise võtmisest pärast maksu tasumise tähtaja lõppemist, ja maksu mittetasumise asi antakse rahvakohtusse, kelle otsusel võetakse maksuvõlgnikult vara ära maksuvõlgade katmiseks vajalikul hulgal; c) korduvail maksu tasumata jätmise juhtudel võetakse maksuvõlgnikud kriminaalvastutusele.

8. Ettevalmistus maksustamistööks

Kogu maksustamisega seoses oleva töö organiseerimine põllumajandusmaksu alal on pandud liidu- ja autonoomsete vabariikide rahandusministeeriumidele ning kraide ja oblastite rahandusosakondadele.

Vahetult teostab põllumajandusmaksuga maksustamist rajooni (linna) rahandusosakonna maksuinspektuur rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja juhtimisel.

Maksumaksjaid ja tuluallikaid võtavad arvele, maksustatavat tulu teevad kindlaks ja maksusoodustusi annavad jaoskonna-maksuinspektorid rajoonide rahandusosakondade juhatajate ning vanem-maksuinspektorite juhtimisel. On keelatud rakendada maksuagente iseseisvalt läbi viima maksumaksjate ja nende tulude arvelevõtmist ning põllumajandusmaksu arvutamist. Maksuagendid võivad maksumaksjate ja tuluallikate arvelevõtmisel olla jaoskonna-maksuinspektoreile ainult abiks majapidajate poolt perekonna koosseisu ning tuluallikate ja tulude suuruse kohta antud teatmete üheskoos kontrollimisel.

Liidu- ja autonoomsete vabariikide rahandusministeeriumide ning kraide ja oblastite rahandusosakondade ülesandeks on kõigepealt rea maksustamiseks vajalike eeltööde organiseerimine.

Tähtsamaiks neist eeltöödest on: kokkuvõtete tegemine eelmise aasta maksustamistööst ja juhendite andmine rajoonide rahandusosakondadele maksustamise läbiviimiseks jooksval aastal; maksudokumentide plankide valmistamine ja laialisaatmine; tulukusnormide kindlaksmääramiseks vajalike majanduslike näitajate läbitöötamine; maksuaparaadi töötajate instrueerimine; eeltööde kontrollimine rajoonides.

Jooksva aasta põllumajandusmaksu võtmise eeltööde korras tehakse kõigepealt kokkuvõte möödunud aasta maksustamistööst. Selle eesmärgiks on maksustamise tulemuste analüüsi põhjal kindlaks teha, millisel kvali-

tatiivsel tasemel teostati põllumajandusmaksuga maksustamine igas rajoonis, võrreldes eelmiste aastatega (majandite ja nende tuluallikate arvelevõtmise täielikkus, maksustatava tulu kindlakstegemise tulemused, maksuarvutamine, maksusoodustuste andmine ja maksete sissenõudmine). Säärane kokkuvõte tehakse nii aruandeandmete kui ka rajoonide rahandusosakondade töö kontrollimise materjalide põhjal ja see võimaldab kindlaks teha: millistes rajoonides leidsid ühed või teised puudused maksustamistöös aset möödunud aastal; kuidas tööd paremini organiseerida jooksval aastal; millistele küsimustele on tarvis keskendada tähelepanu, et kõrvaldada üksikuis rajoonides esinevaid endisi puudusi ja vältida teistes nende kordumist.

Maksustamistöö tulemuste analüüsi põhjal töötatakse õigeaegselt välja vajalikud juhendid rajoonide rahandusosakondadele. Need juhendid koostatakse diferentseeritult ja konkreetselt selleks, et juhtida vastavate rahandusorganite tähelepanu nende töös esinevatele puudustele, seada nende ette kindlad ülesanded ja nõuda neilt viimaste täitmist.

Vähem tähtis eeltöö ei ole antud juhul kõigi maksudokumentide (maksnike nimekirjade, maksnike küsitlemisaktide ja isikukontode) plankide õigeaegne valmistamine. Viivitamine maksudokumentide plankide valmistamisega põhjustab rajoonide rahandusosakondade mitteõigeaegset plankidega varustamist ja ei võimalda alustada maksustamistööd ettenähtud ajal.

Maksudokumentide plankide valmistamine peab olema lõpule viidud esimeses kvartalis. Tuleb kindlustada plankide õigeaegne laialisaatmine, kui see toimub posti teel, välja töötada plankide laialisaatmise järjekorra graafik, arvesse võttes üksikute rajoonide kaugust ja plankide kohaletoimetamiseks vajalikku aega, selleks et plangid oleksid rajoonides käes hiljemalt 1. mail.

Niisama vastutusrikkaks eeltööks on üksikute põllumajanduslike tuluallikate tulukusnormide kindlaksmääramiseks vajalike majanduslike näitajate läbitöötamine ja tulukusnormide projekti koostamine. On vaja ühtlasi ära kuulata rajoonide rahandusosakondade seisukohad üksikute asulate tulukusnormide kindlaksmääramise või kehtivate rajooni-tulukusnormide muutmise kohta, kui seda tingivad olulised muutused rajooni majanduselus.

Otsustava tähtsusega eeltööks maksustamisel on rajoonide rahandusosakondade juhatajate ja vanem-maksuinspektorite instrueerimisnõupidamiste korraldamine. Niisuguseid instrueerimisnõupidamisi korraldatakse oblastite (kraide) rahandusosakondade ja oblastilise jaotuseta vabariikide rahandusministeeriumide juures. Nendeks nõupidamisteks on vaja hoolikalt ette valmistada; juhendajateks tuleb määrata kvalifitseeritud töötajad, kes on võimelised instrueerimist läbi viima.

Vältimatuks nõudeks on nende rajoonide abistamine praktilises töös, kus on väheste kogemustega töötajad, kelle teadmised instrueerimisel osutusid puudulikeks või kelle töö eelmisel aastal oli ebarahuldav. Rajoonides tehtavate eeltööde perioodil organiseerivad kõrgemalseisvad rahandusorganid sellise ettevalmistuse kvalitatiivset kontrollimist ja võtavad

kontrolli tulemuste põhjal tarvitusele vastavad abinõud avastatud puuduste kõrvaldamiseks.

Eriline tähelepanu tuleb pöörata mittepõllumajanduslikke tulusid omavate majandite esialgse arvelevõtmise ja nende tulude kindlakstegemise, üksiktalupidajate osas aga peale selle veel — turutulusid omavate majandite arvelevõtmise ja viimaste tulude kindlakstegemise tulemustele. Selles töös tuleb tähelepanu keskendada esmajärjekorras piirkondadele, kus koduja käsitööndused ning elanikkonna muuviisiline mittepõllumajanduslik tegevus on laialt levinud.

Esialgse arvelevõtmise tulemusi on vaja analüüsida saadud arvelevõtmisandmete ja eelmiste aastate analoogiliste näitajate kõrvutamise teel. Lahkuminekute esinemisel tuleb välja selgitada majandite arvu kahanemise ja nende tulude vähenemise põhjused. Kui säärased faktid on seletatavad rahandusorganite ebarahuldava tööga, tuleb neilt nõuda teistkordset arvelevõtmist, organiseerida kohapeal selle töö kontrollimine ja kõrvaldada avastatud puudused.

Selleks, et kindlustada mittepõllumajanduslike ja turutulude täielikku arvelevõtmist, on vaja niisuguste tuludega majandeid kontrollida enne maksundusalast arvelevõtmist vähemalt kaks korda aastas. Rajoonide rahandusosakondade tööd tuleb selles osas kontrollida säärase arvestusega, et maksustamise ajaks oleks rahandusorganite käsutuses hoolikalt kontrollitud abimaterjale, mida kasutatakse üksikute majandite maksustatava tulu lõplikuks kindlakstegemiseks.

Kontrollandmetena kasutatakse maksundusalasel arvelevõtmisel külanõukogude majapidamisraamatute sissekandeid majandite arvu, perekonna koosseisu, põllukultuuride külvide ja kariloomade arvu kohta. Kõrgemalseisvad rahandusorganid peavad organiseerima rajoonides õigeaegselt majapidamisraamatute sissekannete õigsuse kontrollimise. Rajoonide rahandusosakondade materjalide põhjal majapidamisraamatutes avastatud puuduste kohta tuleb taotleda statistikaorganite kaudu nimetatud raamatute pidamise paremaks muutmist külanõukogudes.

Maksusoodustusi antakse maksumaksjaile mitteõigeaegselt ja mittetäielikult ning real juhtudel ebaõigesti sellepärast, et mõnedes rahandusorganites valmistutakse selleks väga vastutusrikkaks tööks ette puudulikult. Arvesse võttes seda, et põllumajandusmaksu maksjaile antakse palju erisuguseid soodustusi, on vajalik õigeaegselt kindlaks teha, kes on õigustatud saama maksustamisel soodustusi ja nimelt milliseid. Selleks koostataksegi soodustusõiguslike majandite esialgsed nimekirjad. Praktika on näidanud, et seal, kus niisuguseid nimekirju ei koostata või koostatakse poolikult ja ülepeakaela ning kus neid vastavate organite andmetega nõutavalt ei võrrelda, — seal toimub ka maksusoodustuste andmine tavaliselt ebarahuldavalt.

Kõrgemalseisvad rahandusorganid peavad rajoonide rahandusosakondades seda tööd kontrollima. Säärase kontrollimise viivad liidu- ja autonoomsete vabariikide rahandusministeeriumid ning kraide (oblastite) rahandusosakonnad läbi mai ja juuni jooksul.

Praktilise maksustamistöö (majandite ja tuluallikate arvelevõtmise, maksustatava tulu kindlakstegemise ja maksusoodustuste andmise) käigus

organiseerivad kõrgemalseisvad rahandusorganid selle töö kontrollimist kvalitatiivsest küljest. Säärane kontroll peab läbi viidama juulis-augustis; see võimaldab kõrvaldada avastatud puudusi ühtedes rajoonides kohe töö käigus ja vältida vigu teistes. Rajoonides, kus esines maksukohuslaste ja nende tuluallikate puudulikku arvelevõtmist, on vaja enne kontrollida jooksva aasta maksundusalase arvelevõtmise tulemusi ja alles pärast arvelevõtmise täielikkuse ja õigsuse kindlakstegemist lubada maksu arvutada.

On vaja kasutada ka sellist kontrollimismeetodit nagu näiteks töö analüüsimine maksustamistulemuste esialgsetel ja pärast seda ka lõpparuande andmeil. Isegi maksustamistulemuste eelkokkuvõtte (vormi nr. 49 kohaselt koostatava aruande) analüüsi põhjal võib otsustada selle üle, kuivõrd hästi maksustamine on läbi viidud. Tehtud järeldused võimaldavad nõuda üksikuilt rahandusorganeilt vastavate seletuste andmist, kui jooksva aasta maksustamisandmed lähevad eelmise aasta omadest lahku. Suurte lahkuminekute esinemisel tuleb organiseerida kohapeal kogu töö kontrollimine.

Maksumaksjate ja nende tuluallikate arvelevõtmise, maksuarvutamise ja elanikkonna seas selgitustöö tegemiseks vajalike abinõude rakendamise käigust kantakse vabariikide ministrite nõukogudele ja oblastite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele ette hiljemalt 1. augustiks.

9. Eeltööde organiseerimine rajoonides

Hoolikas ettevalmistus maksustamistööks otsustab maksustamise edu; sellepärast peab kogu põllumajandusmaksu alane töö läbi viidama üksikasjalise tööplaani põhjal. Plaanis nähakse ette: mittepõllumajanduslike ja turutulude arvelevõtmiseks vajalike kontrollmaterjalide nõutamine (tulusid omavate majandite eelkontroll, teatmete kogumine ettevõtteilt ja asutustelt maksumaksjaile toodete ja teenuste eest väljamakstud summade kohta, nende teatmete süstematiseerimine jms.); soodustusõiguslike majandite esialgsete nimekirjade koostamine; külanõukogude majapidamisraamatute sissekannete õigsuse ja täielikkuse kontrollimine; maksudokumentide plankide saamine ja nendega maksuinspektorite varustamine; maksuaparaadi töötajate instrueerimine; majandite ja tuluallikate arvelevõtmiseks vajalike kontrollmaterjalide kogumine (teatmete saamine rajooni põllumajandusosakonnalt ja Statistika Keskvalitsuse rajooniinspektuurilt majandite ja kariloomade arvu kohta; teatmete kogumine käsi- ja kodutööndustoodete hindade, mitmesuguste teenuste tasumäärade, põllumajandussaaduste turuhindade jms. kohta).

Edasi nähakse plaanis ette: maksumaksjate nimekirjade koostamise tähtajad; maksumaksjate, nende tuluallikate ja tulude arvelevõtmise tulemuste kontrollimine igas maksujaoskonnas; arvelevõtmise tulemuste kinnitamine rajooni rahandusosakonna juhataja poolt; tulude ja maksu arvutamine ning maksusoodustuste andmine; maksuarvutamise ja maksusoodustuste andmise tulemuste kinnitamine rajooni rahandusosakonna juhataja poolt; makseteadete ja maksust vabastamise teadete väljakirjutamine; makseteadete kätteandmine maksumaksjaile, selgitustöö tegemine elanik-

konna seas ja maksu ennetähtaegse tasumise organiseerimine; maksuaruannete koostamine ja maksustamistulemuste analüüsimine.

Põllumajandusmaksu alaste tööde kalenderplaani kinnitab rajooni rahandusosakonna juhataja.

Kinnitatud plaani alusel organiseerib vanem-maksuinspektor jaoskonnamaksuinspektorite tööd, kontrollib nende teadmisi, kuulab ära nende informatsiooni maksustamise eeltööde käigu kohta, kontrollib tööd igas maksujaoskonnas ja võtab tarvitusele abinõud puuduste kõrvaldamiseks.

Selle kõrval teeb vanem-maksuinspektor ka iseseisvalt ettevalmistusi maksustamistööks: tagab seadusandliku ja instruktiivse materjali, maksudokumentide plankide ning tuluallikate ja tulude arvelevõtmiseks vajalike kontrollandmete õigeaegse saamise ja nendega inspektorite varustamise; koostab eelmise aasta materjalide põhjal maksumaksjate, tuluallikate ja tulude arvelevõtmise näitajate analüüsi tabelid ja valmistab ette muid andmeid.

10. Mittepõllumajanduslike ja turutulude esialgne arvelevõtmine

Maksustatav tulu põllumajanduslikest allikaist tehakse kindlaks tulukusnormide järgi. Mõnevõrra raskem on aga kindlaks teha maksustatavat tulu mittepõllumajanduslikest sissetulekuist igas majandis ja turul müüdud põllumajandussaadustest ning kariloomadest üksiktalundis, sest väliste tunnuste järgi maksundusalase arvelevõtmise perioodil on võimatu neid tulusid kindlaks teha, seda enam, et tegemist on eelmise aasta tuludega. Sellepärast on vaja majandeid, millel on niisuguseid tulusid, süstemaatiliselt välja selgitada ja nende tulud enne põhilist arvelevõtmist kindlaks teha.

Mainitud otstarbel kontrollitaksegi mittepõllumajanduslikke ja turutulusid omavaid majandeid vähemalt kaks korda aastas. Seda on hõlpsam teha lühikese ajavahemiku jooksul, millal maksuaparaadil on rohkem aega, kui põhilise maksundusalase arvelevõtmise perioodil.

Majandite kontrollimise ettevalmistamiseks on tarvis organiseerida teatmete kogumine rajooni ettevõtteilt ja organisatsioonidelt maksumaksjaile põllumajandussaaduste ja kariloomade või osutatud teenuste eest väljamakstud summade kohta. Kõik ettevõtted ja asutused on kohustatud teatama rajoonide rahandusosakondadele iga kuu hiljemalt 15. kuupäevaks eelmisel kuul väljamakstud summadest. Rajoonide rahandusosakonnad peavad sellepärast jälgima selliste teatmete esitamist ja püüdma need õigel ajal kätte saada.

Ettevõtteilt ja asutustelt kogutavad teatmed on vajalikud mitte üksnes majandite arvelevõtmiseks ja põllumajandusmaksuga maksustatavate tulude kindlakstegemiseks; neid tuleb maksuinspektoreil kasutada ka kodanike suhtes, kel pole põllumajanduslikke tuluallikaid ja kelle mittepõllumajanduslikke sissetulekuid maksustatakse tulumaksuga.

Sedamööda, kuidas teatmed saabuvad, vaatavad inspektorid need läbi, eraldavad puudulikud teatmed ja saadavad need täiendamiseks ettevõtteile

ja asutustele tagasi. Inspektorite poolt kontrollitud teatmed süstematiseeritakse külanõukogude ja üksikkodanike viisi.

Saadud teatmete põhjal tehakse kindlaks, missugused kodanikud kuuluvad põllumajandusmaksuga maksustatavate majandite koosseisu ja on järelikult mittepõllumajanduslike või turutulude saajaiks. Teatmete süstematiseerimise teel koostatakse kodanike nimekirjad, milles näidatakse ära, millal ja mille eest nad on saanud rahasummasid, ja summade suurus. Nimekirju täiendatakse vastavalt järgnevate teatmete saamisele.

Täiesti lubamatu on hoida saadud abiteatmeid pikka aega läbitöötamata, sest edaspidi on järk-järgult kogunenud teatmeid märksa raskem süstematiseerida ja järelikult ka töö juures kasutada. Siinjuures tuleb arvesse võtta, et ettevõtted ja asutused võivad mõnikord esitada puudulikke teatmeid; sellepärast on vajalik perioodiliselt kohapeal, ettevõtteis ja asutustes, kontrollida esitatud teatmete täielikkust. Eriti hoolikas peab see kontroll olema majandite kontrollimise eel ja maksundusalase arvelevõtmise eeltööde perioodil.

Väljamakstud summade kohta käivate teatmete kogumise ja süstematiseerimise kõrval on tarvis koguda ja süstematiseerida kooperatiivsetelt tööndusartellidelt saadavaid andmeid käsitöötoodete tootmisnormide, tööks kulutatud aja, kodutööndusteteorainekulude (kogus ja hinnad), käsitöötoodete hindade või teenuste tasumäärade kohta. Ühtlasi on vaja nõutada Statistika Keskvalitsuse rajooniinspektuuridelt süstemaatiliselt teatmeid kohalikel turgudel müüdavate põllumajandussaaduste ning loomade hindade kohta ja need läbi töötada.

Ettevõtteilt ja asutustelt saadavad abimaterjalid ei võimalda ammendavalt kindlaks teha kõiki majandeid, millel võib olla mittepõllumajanduslikke ja turutulusid. Sellepärast, enne kui asuda selliste tuludega majandite väljaselgitamiseks majandite kontrollimisele, on vaja sooritada veel üht liiki eeltöö.

Eelmiste aastate maksustamisandmete põhjal tuleb välja selgitada üksikud paikkonnad rajoonis, kus maa-elanikkond tegeleb mittepõllumajandusliku tegevusega, näiteks: kodu- ja käsitööndusega, kalapüügiga, jahipidamisega, tööloomade kasutamisega vedudeks, marjade, seente ja metsikult kasvavate puuviljade korjamisega, hoonete väljaüürimisega elamuiks linnade ja töölisalevite läheduses või suvekuudeks suvilaiks jms.

Maksustamismaterjalide põhjal tehakse kindlaks majandid, kus mainitud tulusid on arvele võetud, ja needsamad majandid võetaksegi kontrollitavaiks objektideks.

Peale selle tuleb eelmise aasta maksustamismaterjalide põhjal võtta kontrollitavate objektide hulka ka veel majandid, kus küll mittepõllumajanduslikke tulusid pole arvele võetud, kuid kus on tööloomi (üksiktalupidajate ja kolhoosnikute majandid rajoonides, kus kolhoosnikuil põllumajandusliku artelli põhikirja kohaselt on lubatud pidada tööloomi), selleks et kontrollimisel kindlaks teha, kas tööloomi ei kasutata teistes majandites kõrvalteenistuse saamiseks.

Enne kui asuda üksikute majandite kontrollimisele, peab maksuinspektor külanõukogu esimehe, kolhoosi juhatuse esimehe, tööndusartellide esimeeste ning külanõukogu ja kolhoosi aktivistide kaasabil kindlaks tegema

majandid, mille koosseisus on tööndustega tegelevaid või muust tööst mittepõllumajanduslikke sissetulekuid saavaid perekonnaliikmeid, samuti turul põllumajandussaaduste ja kariloomade müügist tulusid saanud üksiktalundid.

Ühtaegu on vaja kindlaks teha: tulude võimalik suurus (mõistagi, mitte summaarselt, vaid esitades põhilised andmed mittepõllumajanduslike sissetulekute kohta), tööndusе liik, valmistatavate toodete hulk ja toodete hinnad; osutatavate teenuste iseloom, isikute arv, kellele teenuseid on osutatud, ja tasu teenuste eest; üksiktalundite poolt müüdud põllumajandussaaduste hulk, samuti ka, millisel turul ja missuguste hindadega saadusi müüakse jms.

Asudes üksikute majandite kontrollimisele, peab inspektor tutvuma enneköike üldtingimustega:

1) kellest koosneb majand (kui palju on töövõimelisi perekonnaliikmeid ja millisel viisil igaüks neist võtab osa majapidamisest; töö kolhoosis, tööndusartellis, palgalisena või isiklikus abimajandis);

2) kes perekonnas tegeleb kodutööndusega, missuguseid töid ta teeb või milliseid teenuseid osutab;

3) milline on tööndusliku tegevuse kestus (päevas, kuus); kui palju isikuid kasutab teenuseid (jalatsite ja rõivaste parandamine ja õmblemine, majapidamisesemete remont); missugust tasu võetakse teenuste eest või milline on valmistatavate toodete hulk (kodused tarbe- ja majapidamisesemed: savinõud, korvid, lusikad, taburetid, loogad, aisad, labidad, rehad jm.); kuidas toimub toodete realiseerimine, kus nimelt ja missuguste hindadega müüakse tooteid;

4) kuidas kasutatakse tööloomi: vedudeks või maaharimiseks teistes majandites (tööperioodi kestus, missugustele majanditele osutati teenuseid ja kuidas toimub tasumaksmine — kas rahas või saadustega);

5) milliseid ehitisi üüritakse välja (elu- või mitte-eluhooned, ehitiste pindala suurus, kellele üüritakse välja, kui pika aja peale, võetav tasu);

6) tellija piima töötlemise puhul koorelahutajatega — kui palju piima töödeldi, kellele nimelt, kuidas toimub tasumaksmine — kas rahas või saadustega;

7) kalastamise ja jahipidamise puhul — millise ajaperioodi vältel tegeldakse nende tööndustega; kui palju kala on püütud ning metslinde ja karusloomi maha lastud; missugused on realiseerimistingimused, kus realiseeritakse ja milliste hindadega;

8) marjade, seente, tehniliste ja ravimtaimede ning metsikult kasvavate puuviljade tööndusliku iseloomuga korjamise ja realiseerimise puhul on tähtis kindlaks teha nende kogus, müügitingimused ja -hinnad.

Majandeis, kus üksikud perekonnaliikmed tegelevad kodu- ja käsitööndusega, on tarvis mittepõllumajanduslike tulude kindlakstegemiseks vajalike andmete väljaselgitamise kõrval ühtlasi kindlaks teha tooraine soetamiseks tehtud kulud, mis kuuluvad kogutulust mahaarvamisele (tooraine liik, tooteühiku valmistamiseks vajatava tooraine hulk, kust ja milliste hindadega tooraine saadakse).

Üksiktalundite kontrollimisel põllumajandussaaduste ja kariloomade müügist saadud tulude väljaselgitamiseks on vaja perekonna arvulisest

koosseisust ja majandi põllumajanduslikest tuluallikaist (üksikute kultuuride külvist, viljapuu- ja marjaaiast ning kariloomadest) lähtudes kindlaks teha kaubatoodangu, s. o. müügiks määratud saaduste, näiteks kartuli, köögi- ja puuvilja, marjade, viinamarjade, liha, piima ja piimasaaduste, noorloomade jm., väljatulek.

Enne kontrollimist on samuti vaja vestelda nende kodanike naabritega, kelle majandeid kontrollitakse. Mõnikord on otstarbekohane küsitleda üksikuid kodutööndajate teenuseid kasutavaid kodanikke ja turul koos üksiktalupidajatega oma saadusi müüvaid tunnistajaid-kolhoosnikuid.

Majandite kontrollimise võib lugeda lõppenuks, kui kogutud andmete põhjal tehakse kindlaks iga majandi esialgne tulu mittepõllumajanduslikest sissetulekuist ja üksiktalundite tulu põllumajandussaaduste ja kariloomade müügist turul.

Pärast majandi kontrollimist koostab inspektor üksikasjalise akti, milles näitab ära kõik andmed, mis olid aluseks mittepõllumajanduslike ja turutulude kindlakstegemisel. Kuna selliste tuludega majandeid tuleb kontrollida vähemalt kaks korda aastas, siis täiendatakse esimesel kontrollimisel koostatud akti edaspidi üksikute lisadega: möödunud aja kohta käiva küsitlusega, äsjatekkinud tulude kindlakstegemise arvutlustega või siis uute andmetega endise tuluallika kohta, tõendite ja teiste kontrollimisel kasutatud materjalidega.

Neil juhtudel, kui majandi kontrollimine möödunud aja kohta jäi mingisugustel põhjustel teostamata või kui selgitati välja uus, tulusid omav majand, koostatakse akt ajavahemiku kohta eelmise aasta 1. juulist kuni kontrollimispäevani ja tehakse vastavalt kindlaks sellel ajavahemikul saadud tulud.

Majandite kontrollimise kohta koostatud aktid peavad olema alla kirjutatud majapidaja (majandi valdaja) või tema perekonna täisealise liikme ja majandit kontrollinud inspektori poolt. Kui küsitletav vaidleb kindlakstehtud tulude suuruse vastu, on inspektor kohustatud esitama tema vastuväited kirjalikult, küsitletava allkirjaga varustatult ja lisama akti juurde. Akti juurde lisatakse ühtlasi kõik inspektori poolt kogutud abimaterjalid ja arvutlused.

Pärast kõigi majandite kontrollimise lõpetamist esitab maksuinspektor aktid ühes lisadega vanem-maksuinspektorile, kes need hoolikalt läbi vaatab saadud materjali täielikkuse ja põhjendatuse seisukohalt. Kui vanem-maksuinspektor teeb kindlaks, et majandeid on kontrollitud pealiskaudselt ja puudulike materjalide põhjal, peab ta jaoskonna-maksuinspektorilt nõudma esitatud materjalide täiendamist. Süstemaatilise majandite kontrollimise teel saadakse seega üksikasjalised teatmed kõigi mittepõllumajanduslikke ja turutulusid omavate majandite kohta, mis kahtlemata hõlbustab maksuaparaadi tööd põhilise maksundusalase arvelevõtmise läbiviimisel ja annab vajalikud andmed maksustatava tulu lõplikuks kindlakstegemiseks.

11. Majapidamisraamatute kontrollimine

Kolhoosnikute, tööliste ja teenistujate, koopereerunud kodutööndajate ja üksiktalupidajate majandite põhiliste tootmisnäitajate arvestamiseks peavad külanõukogud majapidamis- (majandite) raamatuid. Igale majandile avatakse raamatus eraldi arvestusleht. Majapidamisraamatuid peab külanõukogu sekretär Statistika Keskvalitsuse rajooniinspektuuri järelevalvel.

Majapidamisraamatute pidamise eeskirjade kohaselt loetakse üheks majandiks üheskoos elavad sugulased, kel on ühine kodune majapidamine. Üksikisikule avatakse arvestusleht kui eraldiolevale majandile. Majandeid, mille koosseisust üks või mitu perekonnaliiget on kolhoosi liikmeks, ülejäänud töövõimelised perekonnaliikmed või üks neist aga peab iseseisvat üksiktalundit, arvestatakse kahe iseseisva majandina ja kummalegi neist avatakse eraldi arvestusleht. Kui kolhoosniku või üksiktalupidaja majandis üks või mitu perekonnaliiget töötavad tööstuskäitises, siis arvestatakse neid selle majandi koosseisus ja eraldi neile arvestuslehte ei avata.

Majapidamisraamatu arvestuslehe täitmiseks vajalikud teatmed saadakse majapidajate ja teiste täiskasvanud perekonnaliikmete isikliku küsitlemise teel külanõukogu poolt läbiviidava kõigi majandite üldise kontrollimise ajal.

Põllumajapidamisega tegelevates perekondades loetakse perekonnapeaks isik, kelle nimele kirjutatakse välja riiklikud kohustused.

Sissekandeid raamatusse tehakse iga aasta 1. jaanuari seisuga. Pärast kariloomade loenduse läbiviimist 1. jaanuariks kantakse loenduse andmed majapidamisraamatusse. Seisuga 1. juuliks viiakse läbi kõigi majandite teistkordne üldine kontrollimine, mille kestel registreeritakse loomad ja täpsustatakse kõik muud majapidamisraamatute sissekanded. Andmed üksikute põllukultuuride tegeliku külvi kohta kantakse raamatuisse külvi lõpparuande materjalide järgi (külanõukogude arvestuse vorm nr. 17-a).

Alatiselt külanõukogu territooriumil elavate tööliste ja teenistujate perekondi, kel ei ole isiklikke hooneid, maad ega külve, ei kanta majapidamisraamatuisse, vaid erilisse nimestikku. Erilisse nimestikku kantakse ka isikud, kes on asunud külanõukogu territooriumile elama ajutiselt, kuid kauemaks kui 1 kuuks. Kõik aasta jooksul toimunud muudatused kantakse majapidamisraamatuisse ja nimestikesse.

Majapidamisraamatute ja nimestikkude sissekandeid kasutavad maksuorganid kontrollandmetena maksundusalasel arvelevõtmisel. Kontrollandmetena kasutatakse nimetatud sissekandeist järgmisi teatmeid:

osadest «Perekonnaliikmete nimestik» ja «Täiendavad teatmed saabunud ja lahkunud isikute kohta»: 1) perekonnaliikmete üldarv; 2) iga perekonnaliikme sünniaeg; 3) teatmed Nõukogude Armees ja Sõjalaevastikus teenivate isikute ning kooliõpilaste ja invaliidide kohta; 4) teatmed töövõimeliste perekonnaliikmete palgalise teenistuse või töö kohta tööndusartellis;

osast «Loomad» — maksustatavate kariloomade arv;

osast «Maa, külvid ja istandused»: 1) põllukultuuride külvipind; 2) kandeealiste viljapuu- ja marjaaedade ning viinamarjaistandike pindala; 3) heinamaade pindala.

Enne kui kasutada majapidamisraamatute sissekandeid, peavad maksuinspektorid kontrollima nende õigsust ja täielikkust. Seesugust kontrolli võib pidada täielikuks siis, kui kõigi perede läbikäimise teel kontrollitakse valiku järgi 5 kuni 10% majandeist. Kõigist avastatud vigadest teatavad maksuinspektorid külanõukogule ja rajooni rahandusosakonnale, viimane aga teeb need kirjalikult teatavaks Statistika Keskvalitsuse rajooniinspektorile majapidamisraamatute kordaseadmiseks nõutavate abinõude tarvituselevõtmiseks.

Neil juhtudel, kui majapidamisraamatute kontrollimisel ei tule ilmsiks mitte ainult üksikuid vigu, vaid raamatute pidamise üldine seisukord osutub ebarahuldavaks, peab rajooni rahandusosakonna juhataja küsimuse üles tõstma rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee ees selleks, et vajalikud abinõud puuduste kõrvaldamiseks tarvitusele võetaks. Niisugustel juhtudel majapidamisraamatute sissekandeid kontrollmaterjalina kasutada ei saa, ja maksuinspektorid peavad maksundusalasel arvelevõtmisel majapidajate endi küsitlemise kõrval viimaste poolt antud andmeid kontrollima kohapeal, vahetult majandis.

12. Soodustusõiguslike majandite nimekirjade koostamine

Põllumajandusmaksu maksjaile on ette nähtud hulk erisuguseid maksusoodustusi. Selleks, et maksumaksjad neid soodustusi õigeaegselt ja õigesti saaksid, on maksuinspektorid kohustatud aegsasti koostama nimekirjad kõigi nende majandite kohta, kes jooksval aastal on õigustatud saama ühtesid või teisi maksusoodustusi.

Soodustusõiguslike majandite esialgsed nimekirjad koostatakse möödunud aastal maksusoodustusi saanud põllumajandusmaksu maksjate nimekirjade andmeil. Neid nimekirju kontrollitakse ja täpsustatakse kahesuguste materjalide põhjal: ühelt poolt võetakse arvesse üksikud majandid, mis said möödunud aastal maksusoodustusi täiendavalt pärast maksuarvutamist, teiselt poolt — üksikud majandid, mis kaotasid maksusoodustuse saamise õiguse ja maksustati põllumajandusmaksuga kättejõudmata maksetähtpäevadele langeva maksusumma ulatuses. Seesuguseid täpsustusi soodustusõiguslike majandite nimekirjades teevad maksuinspektorid rajooni rahandusosakonna juhataja otsuste põhjal maksu mahakirjutamise ja täiendava määramise kohta.

Soodustusõiguslike majandite nimekirja kantakse peale selle majandid, millel maksusoodustuste saamise õigus tekib antud aastal. Sõjaväelaste ja invaliidide majandite nimekirju on vaja võrrelda sõjakomissariaatide ja sotsiaalhoolekande organite andmetega pensionide ja toetuste väljamaksmise kohta.

Soodustusõiguslike majandite nimekirjad koostatakse üksikute külanõukogude viisi majapidaja perekonna-, ees- ja isanime, majapidamisraamatu numbri, asula ja maksusoodustuste andmise aluse äranäitamisega. Seda

tehakse selleks, et hõlbustada nimekirjade kasutamist maksundusalasel arvelevõtmisel.

Koostatud nimekirju on vaja enne kohapeal kontrollida ja täpsustada majapidajate küsitlemise teel. Viimastele teatatakse sellest aegsasti ette, et nad teaksid varuda maksusoodustuse saamise õigust kinnitavaid dokumente. Soodustusõiguslike majandite nimekirjade ettevalmistamine muudab maksuinspektuuride töö maksusoodustuste andmise alal paremaks ja hõlbustab tööd maksundusalase arvelevõtmise perioodil.

Maksusoodustusi antakse jooksva aasta 1. juuli seisuga maksuarvutamise juures. Kuid maksusoodustusi võidakse anda ka pärast maksuarvutamist, kui õigus neile tekkis hiljem; kui aga õigus maksusoodustustele lõppes pärast maksuarvutamist, arvutatakse maks kättejõudmata tähtpäevade osas vastavalt ümber. Seoses sellega peavad maksuinspektorid iga maksetähtaja kättejõudmise eel kontrollima kohapeal kõigi majandite nimekirju ja kõigist toimunud muudatustest teatama rajooni rahandusosakonnale.

13. Maksundusalaseks arvelevõtmiseks kasutatavad kontrollmaterjalid

Peale külanõukogude majapidamisraamatuist saadud andmete, soodustusõiguslike majandite esialgsete nimekirjade, mittepõllumajanduslikke ja turutulusid omavate majandite eelkontrollimise andmete ja kõigi abiteatmete on maksundusalaseks arvelevõtmiseks vaja veel nõutada: rajooni põllumajandusosakonnast (maa-nöörraamatu andmeil) — teatmed põllumajanduslikult kasutatavat maad omavate majandite arvu kohta, Statistika Keskvalitsuse rajooniinspektuurilt — teatmed kariloomade arvu kohta. Neid teatmeid kasutatakse kontrollandmetena iga külanõukogu kohta.

Maksuinspektoril peavad olema ka veel eelmise aasta põllumajandusmaksu maksjate täpsustatud nimekirjad, mida ta kasutab kontrollmaterjalina iga majapidaja küsitlemise juures. See annab inspektorile võimaluse võrrelda majapidajate poolt jooksval aastal antud andmeid möödunud aastaste andmetega, teha kindlaks lahkuminekud ja selgitada nende põhjused.

Vanem-maksuinspektor peab koostama nimetatud kontrollandmete kõrval tabelid iga külanõukogu kohta arvelevõtmise tulemuste analüüsiks vajalike näitajatega; sellise analüüsi teeb ta siis, kui maksuinspektorid on talle pärast arvelevõtmise lõpetamist kõik vastavad materjalid esitanud. Analüütilised tabelid koostatakse eelmise aasta põllumajandusmaksu lõpparuande andmeil täpsustustega, mis selles aruandes on tehtud pärast aruande koostamist, ning soodustusõiguslike majandite esialgsete nimekirjade jaoks kogutud kontrollmaterjalide, mittepõllumajanduslike ja turutulusid omavate majandite eelkontrollimise materjalide ja põllukultuuride külvi tulemuste ning kariloomade arvu kohta saadud andmeil.

14. Instruktaaži organiseerimine

Maksuinspektorite ja maksuagentide instrueerimise põllumajandusmaksu küsimustes viib rajooni rahandusosakonnas läbi vanem-maksuinspektor rajooni rahandusosakonna juhataja juhtimisel. Sel instruktaažil õpitakse hoolikalt tundma põllumajandusmaksu seaduse ja selle rakendamiseks antud juhendi iga paragrahvi, arutatakse läbi eelmise aasta maksustamistöö tulemused, märgitakse ära esinenud puudused ja nähakse ette abinõud töö parandamiseks jooksval aastal.

Neile maksuinspektoreile, kes põllumajandusmaksu seaduse ja juhendi tundmise ning praktiliste ülesannete lahendamise oskuse kontrollimisel ei osutunud nõutavalt ettevalmistatuiks, tuleb korraldada täiendavaid õppusi.

15. Maksundusalase arvelevõtmise kord

Põllumajandusmaksuga maksustatakse majandi kõigist põllumajanduslikest allikaist ja mittepõllumajanduslikest sissetulekuist saadud kogutulu. Maks arvutatakse eraldi igale maksumaksjate kategooriale, soodustused antakse pärast maksuarvutamist. Selleks korraldatakse iga aasta 1. juuli seisuga maksundusalane arvelevõtmine.

Maksukohuslaste ja nende tuluallikate arvelevõtmine on otsustavaks etapiks kogu maksustamistöös; sellepärast tuleb see läbi viia ilma tarbetu tõttamiseta, mille all töö võiks kannatada.

Maksukohuslasi ja tuluallikaid võtavad arvele ning maksu arvutavad jaoskonna-maksuinspektorid rajoonide rahandusosakondade juhatajate ja vanem-maksuinspektorite juhtimisel. On keelatud rakendada maksuagente iseseisvalt läbi viima maksnike ja nende tulude arvelevõtmist ning põllumajandusmaksu arvutamist.

Maksukohuslaste ja tuluallikate arvelevõtmisel on maksuagendid jaoskonna-maksuinspektoreile abiks majapidajate poolt perekonna koosseisu ja tuluallikate ning tulude suuruse kohta antud teatmete üheskoos kontrollimisel.

Maksundusalase arvelevõtmise viivad jaoskonna-maksuinspektorid läbi iga majapidaja, viimase äraolekul aga tema täisealise perekonnaliikme küsitlemise teel (alaealiste perekonnaliikmete küsitlemine pole lubatav, sest need ei saa kanda vastutust oma avalduste eest). Küsitlemine peab toimuma külanõukogu ruumides või teistes külanõukogu poolt selleks antavais ruumides.

Üksikuid majapidajaid tuleb küsitleda teiste majapidajate-naabrite juuresolekul, et vajaduse korral oleks võimalik ka viimaseid küsitleda.

Arvelevõtmisel koostatakse kindlaksmääratud vormi kohased nimekirjad. Nimekirjade koostamisel hoiatatakse maksumaksjaid nende vastutusest tuluallikate varjamise eest. Varjatud tuluallikate avastamise korral koostatakse akt, mille rajooni rahandusosakonna juhataja esitab rahvakohtusse süüdlaste vastutusele võtmiseks.

Küsitlemise juures kasutatakse kontrollmaterjalidena kõiki maksuinspektori käsutuses olevaid abiandmeid: majapidamisraamatute kontrollitud

sissekandeid, möödunud aasta maksundusalase arvelevõtmise, mittepõllumajanduslike ja turutuludega majandite eelkontrollimise ja maksusoodustusi saavate majandite esialgsete nimekirjade andmeid. Kõik lahkuminekud majapidajate poolt antud teatmeis ja kontrollandmeis tuleb selgitada. Kui küsitlemisel ühed või teised teatmed äratavad kahtlust, tuleb neid kontrollida vahetult maksukohuslaste majandeis. Kui aga küsitlemise ajal ei näidata ette üksikuile majandeile maksusoodustuste andmiseks nõutavaid tõendeid, peab inspektor majapidajalt nõudma vastavate dokumentide esitamist.

Küsitlemine tuleb organiseerida niiviisi, et iga majapidaja teaks aegsasti, millal ta peab ilmuma teatmeid andma ja missugused dokumendid selle juures esitama. Majapidajaid küsitledes teeb inspektor kindlaks iga majandi kohta:

1) perekonna koosseisu, töövõimetute perekonnaliikmete arvu, samuti ka, kui palju on töövõimetute hulgas Isamaasõja I ja II grupi invaliide, teisi I ja II grupi sõja- ja tööinvaliide ja kuni 16-aastasi lapsi ning sealhulgas eraldi kuni 12-aastasi lapsi ja neist kuni 8-aastasi lapsi;

2) kas perekonna koosseisus on sõjaväelasi ja kes töövõimelistest jäi perekonda (isa, ema, naine, vend, õde jt.);

3) jooksva aasta lõikuse saamiseks tegelikult külvatud tali- ja suviviljakultuuride pindala põllukultuuride rühmade järgi, milledest saadavat tulu arvutatakse eri normide alusel (kartul; köögivili ja kõrvitsalised kultuurid; teravilja- ja muud kultuurid);

4) heinamaa pindala;

5) viljapuu- ja marjaaia, viinamarjaistandiku ning teiste kandeeas olevate mitmeaastaste istandike pindala;

6) maksustatavate kariloomade ja raam- ning pakktarude arv[1].

Tööliste, teenistujate ja kooperatiivsete tööndusartellide liikmete küsitlemisel on vaja kindlaks teha perekonna põhilise töövõimelise liikme palgalises teenistuses või artelliliikmeks oleku aeg ja teiste töövõimeliste perekonnaliikmete tegevusala. Need andmed on vajalikud selleks, et otsustada, missuguste (kolhoosnikutele või üksiktalupidajaile ettenähtud) maksumäärade järgi maksustada tööliste, teenistujate ja kooperatiivsete tööndusartellide liikmete põllumajapidamisest saadud tulud.

Majapidaja või tema täisealiste perekonnaliikmete poolt antud teatmete õigsust kontrollitakse (peale nende võrdlemise kontrollandmetega) külanõukogude ja kolhooside juhatuste teatmetega ja kinnitatakse majapidaja või tema küsitletud täisealise perekonnaliikme allkirjaga maksukohuslaste nimekirjal.

Põllumajanduslike tuluallikate arvelevõtmise ajal tehakse lõplikult kindlaks kõik majandid ja mittepõllumajanduslike ning turutulude suurus, mille kohta koostatakse vastavad aktid.

Põllumajandusmaksu maksjate arvelevõtmiseks koostatakse kaks nimekirja: ühte nimekirja (vorm nr. 1-n) kantakse kolhoosnikute ja üksiktalupidajate majandid, teise nimekirja (vorm nr. 2-n) — tööliste, teenistu-

[1] Alates 1952. a. teostavad Statistika Keskvalitsuse organid kariloomade arvestust koos rahandusorganitega.

jate ja kooperatiivsete tööndusartellide liikmete põllumajanduslikke tuluallikaid omavad majandid.

Külanõukogu maa-alal elavate, kuid põllumajanduslikke tuluallikaid mitteomavate tööliste, teenistujate, kodutööndajate, käsitööliste ja teiste kodanike majandid kantakse kolmandasse nimekirja (vorm nr. 3-n).

Kolhoosnikute ja üksiktalupidajate nimekiri. Vormi nr. 1-n kohane nimekiri. Sellesse nimekirja kantakse esmajärjekorras kõik kolhoosnikute majandid. Ühise maaharimise ühistute liikmete majandid kantakse nimekirjadesse põllumajanduslike artellide liikmete majandite järel. Kolhoosnikute majandid näidatakse nimekirjas vastavate päiskirjade all kolme järgmise majandirühmana:

1) majandid, millel ei ole isiklikku abimajandit (õue-aiamaad, maksustatavaid kariloomi ja põllumajandusmaksuga maksustatavaid mittepõllumajanduslikke tulusid);

2) majandid, millel on isiklik abimajand;

3) majandid, mille koosseisust üksikud töövõimelised perekonnaliikmed ei ole kolhoosi liikmed või on välja astunud kolhoosist ega ole palgalises teenistuses (50%-lise lisandiga maksustatavad majandid).

Enne nimekirjade koostamist on vaja kolhoosi juhatuselt nõutada andmed isikute kohta, kes on kolhoosist välja astunud.

Kolhoosnikute majandite järel kantakse vormi nr. 1-n kohasesse nimekirja üksiktalundid ja teised majandid, mis ei kuulu kolhoosidesse ja mida maksustatakse põllumajandusmaksuga üksiktalundite jaoks ettenähtud korras. Need majandid näidatakse nimekirjas järgmise kolme majandirühmana:

1) üksiktalundid;

2) tööliste ja teenistujate ning koopereerunud kodutööndajate ja käsitööliste majandid, millel on põllumajand ja mida maksustatakse põllumajandusmaksuga ühesugustel alustel üksiktalunditega (kui majandid ei vasta tingimustele, mis põllumajandusmaksu seaduses on ette nähtud nende maksustamiseks võrdselt kolhoosnikute majanditega);

3) kolhoosiliikmeks mitteolevate koopereerimata kodutööndajate ja käsitööliste majandid, millel on põllumajand ja mida maksustatakse ühesugustel alustel üksiktalunditega.

Iga majandirühm kantakse nimekirja vastavate päiskirjade all.

Vormi nr. 1-n kohase maksukohuslaste nimekirja koostamisel tehakse alljärgnevad sissekanded.

Lahtrisse 1 kirjutatakse järjekorranumber nimekirja järgi; lahtrisse 2 — number külanõukogu majapidamisraamatu järgi, s. o. see number, mille all vastav majand on raamatusse sisse kantud; lahtrisse 3 — majapidaja perekonna-, ees- ja isanimi, kusjuures majapidaja ees- ja isanimi kirjutatakse tingimata täielikult. Lahtris 4 näidatakse antud majandi perekonnaliikmete üldarv, kaasa arvatud lahtrisse 3 märgitud majapidaja. Perekonnaliikmete hulka arvatakse kõik kodanikud, kes elavad üheskoos ja kel on ühine kodune majapidamine. Äraolijaist arvatakse perekonnaliikmete koosseisu sõjaväelased, kooliõpilased, väljaspool majandit ajutistel töödel viibivad isikud ja alatiselt väljaspool majandi asukohta töötavad töölised ja teenistujad, kui nad on arvel antud majandis.

Lahtrisse 5 kantakse töövõimetute perekonnaliikmete arv. Lahtreisse 6—12 päiskirja all «Töövõimetute arvust» märgitakse eraldi Isamaasõja I ja II grupi invaliidid ja teised nendega võrdsustatud invaliidid, seejärel muud I ja II grupi sõja- ja tööinvaliidid ning kuni 16-aastased lapsed, sealhulgas eraldi kuni 12-aastased lapsed ja neist kuni 8-aastased lapsed. Need teatmed on vajalikud maksusoodustuste andmiseks.

Lahtrisse 13 päiskirja all «Kas perekonna koosseisus on sõjaväelasi ja kes töövõimelistest jäi perekonda» märgitakse teatmed, mis on vajalikud sõjaväelaste perekondadele ettenähtud maksusoodustuste andmiseks.

Lahtrites 14—17 päiskirja all «Maksustatavad külvid» näidatakse jooksva aasta lõikuseks tegelikult seemendatud tali- ja suviviljakultuuride pindala suurus, kusjuures kultuurid, millest saadav tulu tehakse kindlaks eri tulukusnormide järgi, näidatakse eraldi, näiteks: teraviljakultuurid, kartul või köögivili ja kõrvitsalised kultuurid. Kui majandis on veel teisi kultuure (tubak, kanep, suhkrupeet), siis näidatakse nende kultuuride all olev pindala koos teraviljakultuuride pindalaga, kuna seesuguste kultuuride jaoks eri tulukusnorme pole ette nähtud.

Lahtrites 18—20 näidatakse viljapuu- ja marjaaedade, viinamarjaistandike ning heinamaa all olevad pindalad.

Kõigi külvide, heinamaade, viljapuuaedade ja teiste mitmeaastaste istandike all olevate pindalade suurus näidatakse nimekirjas hektarites kümnendmurdudega kuni ühe sajandiku hektari täpsusega. Viljapuu- ja marjaaedadest ning viinamarja- ja teistest mitmeaastastest istandikkudest saadava maksustatava tulu kindlakstegemisel tuleb lähtuda viljapuude istutustihedusest.

Maksukohuslaste nimekirjade lahtris «Märkmeid» näidatakse viljapuuaedade, milledest saadavat tulu ei maksustata, ja külvide, milledest saadav tulu tehakse kindlaks tulukusnormide pooles suuruses, pindalad.

Lahtritesse 21—25 päiskirja all «Loomakasvatus» märgitakse majandil olevad kariloomad, lahtrisse 26 — majandil olevate raam- ja pakktarude arv. Kui majandis on teisi põllumajandusliku tootmise harusid, näiteks siidiussikasvatus, siis kantake vajalikud andmed nimekirja lahtrisse 27.

Samasuguses korras tehakse sissekanded ka üksiktalundite kohta. Kõik nimekirja kantud andmed tehakse teatavaks majapidajale või tema küsitletud täisealisele perekonnaliikmele, mille järel need annavad oma allkirja nimekirja lahtrisse 32.

Vormi nr. 2-n kohane nimekiri. Sellesse nimekirja kantakse kolhoosiliikmeks mitteolevate tööliste ja teenistujate ning tööndusartellide liikmete majandid, millel on põllumajand ja mida kindlaksmääratud tingimustele vastavusel maksustatakse ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega.

Samasse nimekirja kantakse ka teised kolhoosiliikmeks mitteolevate isikute majandid, mida maksustatakse võrdselt kolhoosnikute majanditega: sõjaväelaste majandid (kui need ei kuulu maksust vabastamisele), transpordi liinitöötajate majandid ja metsavalve alal töötajate majandid.

Eraldi näidatakse vormi nr. 2-n kohases nimekirjas vastava päiskirja all põllumajandusmaksust vabastatavad maaintelligentsi ja rajoonide juhtivate töötajate majandid.

Kõik loetletud kategooriatesse kuuluvad majandid kantakse vormi nr. 2-n kohasesse nimekirja sel tingimusel, kui nad vastavad jooksva aasta 1. juuli seisuga põllumajandusmaksu seaduse vastavate paragrahvide nõuetele.

Vormi nr. 2-n kohane nimekiri erineb vormi nr. 1-n kohasest nimekirjast sellega, et esimeses on pärast lahtrit 3 «Majapidaja perekonna-, ees- ja isanimi» täiendavad lahtrid — 4 ja 5. Lahtris 4 näidatakse, kus töötavad või õpivad töövõimelised perekonnaliikmed, kaasa arvatud majapidaja, lahtris 5 aga — mis ajast põhiline töötaja (tööline või teenistuja) töötab palgalisena või mis ajast on ta kooperatiivse tööndusartelli liikmeks.

Perekonna koosseis, töövõimetute arv ja teatmed sõjaväelaste majandite kohta (lahtrid 6—15), samuti andmed tuluallikate — külvide, istanduste ja kariloomade — kohta (lahtrid 16—29) näidatakse selles nimekirjas niisamuti nagu vormi nr. 1-n kohase nimekirja vastavais lahtreis.

V o r m i nr. 3-n k o h a n e n i m e k i r i. Sellesse nimekirja kantakse põllumajandit mitteomavate tööliste, teenistujate, kodutööndajate ja käsitööliste ning teiste kodanike majandid. Põllumajandusmaksu arvutamiseks ei ole vormi nr. 3-n kohane nimekiri vajalik, kuid ta on vajalik selleks, et kontrollida, kas kõik kodanikud, kel on elanikkonnalt võetava tulumaksuga maksustatavaid tuluallikaid, on selle maksuga maksustatud, samuti vastavail juhtudel kohalike maksude määramiseks.

Mittepõllumajanduslike tulude arvelevõtmine. Mittepõllumajanduslikke tulusid võetakse arvele vähemalt kaks korda aastas, nagu seda märkisime juba varem. Kuid selliste tuludega majandite lõplik kindlakstegemine toimub maksukohuslaste maksundusalase arvelevõtmise perioodil.

Põllumajandusmaksuga maksustatavate mittepõllumajanduslike tulude lõplik suurus tehakse kindlaks üheaegselt maksukohuslaste küsitlemisega põllumajanduslike tuluallikate suhtes, kusjuures selleks kasutatakse kõiki eelkontrollimisperioodil kogutud materjale.

Mittepõllumajanduslike tulude arvelevõtmiseks koostatakse igas majandis sellekohane akt maksukohuslase küsitlemise kohta ja tehakse üksikasjaline tuluarvutlus kõigi kogutud materjalide põhjal. Küsitlemisaktid koostatakse tingimata kõigi üksiktalundite kohta. Kui üksiktalundil ei olnud põllumajandusmaksuga maksustatavaid mittepõllumajanduslikke tulusid, tuleb aktis selle kohta teha maksukohuslase allkirjaga kinnitatud märge. Kolhoosnikute majandite ja kolhoosnikutega ühesugustel alustel maksustatavate teiste majandite kohta koostatakse küsitlemisaktid ainult sel juhul, kui neil majandeil on põllumajandusmaksuga maksustatavaid mittepõllumajanduslikke tulusid.

Küsitlemisakt põllumajandusmaksuga maksustamisele kuuluvate mittepõllumajanduslike tulude arvelevõtmiseks kolhoosniku majandis koostatakse vormi nr. 4-n kohaselt, küsitlemisakt selliste tulude arvelevõtmiseks üksiktalundis aga vormi nr. 5-n kohaselt.

Küsitlemisaktid koos kõigi tulu kindlakstegemiseks kasutatud abimaterjalidega antakse läbivaatamiseks vanem-maksuinspektorile ja kinnitatakse rajooni rahandusosakonna juhataja poolt.

Turutulude arvelevõtmine. Turul põllumajandussaaduste ja kariloomade müügist saadud tulud võetakse arvele ainult üksiktalupidajate ja viimastega ühesugustel alustel maksustatavate teiste mitte-kolhoosiliikmete majanditel. Need tulud võetakse arvele samuti küsitlemise teel maksukohuslaste arvelevõtmise ajal koos kõigi üksiktalundite eelkontrollimise materjalide kasutamisega. Küsitlemisakt turutulude arvelevõtmiseks koostatakse seejuures üheaegselt mittepõllumajanduslike sissetulekute kindlakstegemisega.

Andmed turul põllumajandussaaduste ja kariloomade müügist saadud tulude kohta kantakse küsitlemisakti (vorm nr. 5-n) üheaegselt mittepõllumajanduslike tulude kohta käivate andmetega.

Iga tulude kindlakstegemiseks koostatava küsitlemisakti kohta teeb vanem-maksuinspektor oma otsuse, akti kinnitab aga rajooni rahandusosakonna juhataja.

Maksundusalase arvelevõtmise tulemuste kontrollimine. Maksukohuslaste ning nende tuluallikate arvelevõtmiseks koostatud nimekirjad ja kõik muud materjalid esitatakse jaoskonna-maksuinspektorite poolt rajooni rahandusosakonnale kinnitamiseks.

Enne maksundusalase arvelevõtmise materjalide esitamist võrdlevad inspektorid, igaüks oma jaoskonna osas, jooksva aasta nimekirjade lõppandmeid möödunud aasta vastavate andmete ja kontrollmaterjalidega, selgitavad kõigi lahkuminekute põhjused ja esitavad vanem-maksuinspektorile vajalikud seletused asetleidnud muudatuste kohta.

Vanem-maksuinspektor kontrollib maksukohuslaste arvelevõtmise käigus töö kvaliteeti igas maksujaoskonnas arvelevõtmise täielikkuse ja õigsuse seisukohalt ning võtab viivitamatult tarvitusele abinõud kohapeal esinevate puuduste kõrvaldamiseks.

Vanem-maksuinspektor kontrollib hoolikalt nimekirjade koostamise õigsust üksikute majandite osas nii valikkontrolli teel kui ka külanõukogu viisi, kõrvutades saadud tulemused analüütiliste tabelite vastavate kontrollandmetega (majandite arvu, kariloomade arvu, mittepõllumajanduslikke ning turutulusid omavate majandite arvu ja maksusoodustusi saavate majandite arvu näitajatega), selgitab kõigi lahkuminekute põhjused, teeb arvelevõtmise kokkuvõtete kohta oma hinnangu ja esitab vastavad materjalid rajooni rahandusosakonna juhatajale läbivaatamiseks ja kinnitamiseks. Arvelevõtmismaterjalide kontrollimise fakti kinnitab vanem-maksuinspektor oma allkirjaga maksukohuslaste nimekirjades.

Mittepõllumajanduslike ja turutulude arvelevõtmiseks koostatud maksukohuslaste küsitlemisakte kontrollib vanem-maksuinspektor arvelevõtmise täielikkuse ja tulude kindlakstegemise arvutluste põhjendatuse seisukohalt ning esitab need rajooni rahandusosakonna juhatajale kinnitamiseks.

Rajoonide rahandusosakondade juhatajad on kohustatud:

rangelt valvama selle järele, et jaoskonna-maksuinspektorid maksukohuslaste arvelevõtmisel tingimata küsitleksid majapidajaid tuluallikate ja perekonna koosseisu suhtes, vajaduse korral aga kontrolliksid tuluallikaid kohapeal;

kontrollima kohapeal jaoskonna-maksuinspektorite tööd, vastastama arvelevõtmise tulemusi möödunud aasta andmete ja teiste kontrollmater-

jalidega, vajaduse puhul läbi viima teistkordse arvelevõtmise ning mitte lubama maksuarvutamist ja maksusoodustuste andmist ilma maksukohuslaste nimekirjade kontrollimise ja kinnitamiseta.

16. Maksustatava tulu kindlakstegemine ja maksuarvutamine

Maksustatava tulu kindlakstegemine. Maksustatav tulu põllumajanduslikest allikaist tehakse kindlaks maksukohuslaste nimekirjades arvelevõetud tuluallikate korrutamise teel antud rajoonis kehtivate tulukusnormidega. Põllumajanduslikest allikaist saadud tulude summa liidetakse mittepõllumajanduslike tuludega ja tehakse kokkuvõte majandi kogu maksustatavast tulust.

Üksiktalundite puhul kantakse nimekirja ka turutulude kinnitatud summad. Vormi nr. 1-n kohaselt koostatavais nimekirjades on jäetud selleks mittepõllumajanduslike tulude summa lahtri järel turutulude jaoks vaba lahter, mille päiskirja märgitakse «Turutulud üksiktalundeis»; järgnevas lahtris arvatakse kokku majandi maksustatava tulu kogusumma.

Maksu arvutamine ja maksusoodustuste andmine. Pärast maksustatava tulu kindlakstegemist arvutatakse abitabelite varal maksusumma, määratakse kindlaks maksusoodustused ja lõpuks tasumisele kuuluv maksusumma. Maksustatava tulu kindlakstegemist, maksuarvutamist ja maksusoodustuste andmist kontrollib vanem-maksuinspektor. Vanem-maksuinspektor peab kontrollima maksusoodustuste andmise õigsust iga majandi suhtes, kasutades selleks maksusoodustusi saavate majandite esialgseid nimekirju.

Maksuarvutamisel määratakse seaduses ettenähtud soodustused kindlaks esmajärjekorras neile majandeile, mis vabastatakse maksust täielikult, pärast seda — ülejäänud majandeile. Maksusoodustuste summa arvutatakse kõigil juhtudel esialgselt arvutatud maksusummast. Maksumaksjate nimekirjades lahtrisse «Maksusoodustuste nimetus» märgitakse seaduse paragrahv, mille põhjal majandile vastav maksusoodustus on antud.

Maksundusalase raamatupidamise andmeil kantakse maksukohuslaste nimekirjadesse möödunud aasta maksuvõlgade summad, mis olid maksuarvutamise ajaks tasumata.

Pärast maksuarvutamise tulemuste kinnitamist ja maksusoodustuste andmist kirjutatakse välja kindlaksmääratud vormi kohased makseteated (maksuteated) ja avatakse maksnike isikukontod. Soodustuste põhjal maksust täielikult vabastatud majandeile kirjutatakse välja sellekohased maksust vabastamise teated.

Pärast makseteadete ja maksust vabastamise teadete vormistamist annavad maksuagendid need maksnikele või maksust vabastatuile kätte allkirja vastu. Teated tuleb kätte anda pärast kodanike üldkoosolekut, mis kutsutakse kokku külanõukogu kaasabil selleks, et selgitada kodanikele koos teadete kätteandmisega maksustamise ja maksusoodustuste andmise korda jne.

Teadete kätteandmise eest kannavad maksuagentide kõrval vastutust ka maksuinspektorid, kes peavad enne esimese maksetähtaja kättejõudmist

kontrollima, kas teated maksu tasumise või soodustuste alusel maksust vabastamise kohta on maksukohuslastele õigeaegselt kätte antud.

Pärast makseteadete ja maksust vabastamise teadete kätteandmist maksukohuslastele on maksuagendid kohustatud kõik teadete kättesaamise tähikud viivitamata rahandusosakonda ära andma. Vanem-maksuinspektor teeb nimetatud tähikute põhjal vastavad märkmed maksukohuslaste nimekirjades ja annab need alalhoidmiseks üle maksuinspektuuri raamatupidamisse.

Maksu laekamine määratud tähtpäevadeks moodustab tähtsaima osa maksuaparaadi tööst; selle organiseerimisest oleneb eelarve tuludeosa täitmine. Maksu laekumise kindlustamiseks tehtavas töös on suur tähtsus kõigepealt maksu ennetähtaegse tasumise organiseerimisel. Kindlaksmääratud maksetähtpäevad on piirtähtpäevadeks, milleks peab laekuma kogu selle või teise tähtpäeva järgne maksusumma. Kõik maksumaksjad ei saa tasuda maksu viimasel päeval. Maksuaparaadi ülesandeks on järelikult organiseerida maksete — ja seejuures mitte ainult esimese tähtpäeva, vaid ka järgnevate tähtpäevade maksete — laekamine kogu makseteadete kätteandmisele järgneva perioodi jooksul.

Selleks, et kindlustada maksete laekumine määratud tähtajaks ja ennetähtaegselt, on vaja organiseerida elanikkonna seas laiaulatuslikku selgitustööd kohaliku ajakirjanduse kaudu ja vestluste läbiviimise teel üldkoosolekuil ning üksikute maksumaksjatega.

Vestlustel on tarvis selgitada põllumajandusmaksu tähtsust, samuti seda, missugune on maksu tasumise kord, makse tähtpäeva möödalaskmise eest võetava viivise määr, maksumaksjate kohtulik vastutus seaduses ettenähtud tähtajaks maksude tasumata jätmise eest ja sissenõudevahendid maksuvõlgnike suhtes. Selgitustöö tegemisele tõmmatakse kaasa külaaktiiv.

II PEATÜKK

KOLHOOSIDE TULUMAKS

Kolhoose maksustatakse tulumaksuga kolhooside tulumaksu käsitlevate NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste ja NSVL Rahandusministeeriumi 25. detsembri 1948. a. juhendi nr. 1351 alusel ühes nimetatud juhendis hiljem tehtud muudatuste ja täienduste arvessevõtmisega.

1. Kolhooside maksustamine tulumaksuga

Kolhooside tulumaksu maksavad põllumajanduslikud artellid, kaluriartellid, ühise maaharimise ühistud, tööndusliik-põllumajanduslikud segaartellid (tööndusliolhoosid) ja invaliidide kooperatsiooni artellid. Tööndusliooperatiivide liitudesse kuuluvad tööndusliik-põllumajanduslikud segaartellid (tööndusliolhoosid), kaluriartellid ja invaliidide kooperatiivide liitudesse kuuluvad artellid maksavad kolhooside tulumaksu ainult põllumajandusest saadud tuludelt.

Viimatinimetatud artellide tulusid tööstus- ja kaubandusettevõtteist maksustatakse kooperatiivsete süsteemide ettevõtteilt ja organisatsioonidelt ning ühiskondlike organisatsioonide ettevõtteilt võetava tulumaksuga. Sama maksuga maksustatakse ka kaluriartellide ettevõtteid, mis on vahetult seotud kalastustööndusega.

Tulusid kalapüügist, mis on saadud kalasaagi äraandmisest riiklikele varumisorganisatsioonidele ja kooperatiividele riiklike varumishindadega, ei maksustata kolhooside tulumaksuga, vaid ühtse kalastusmaksuga (vt. lk. 78).

Ühise maaharimise ühistud maksavad 25% kõrgemat kolhooside tulumaksu kui põllumajanduslikud ja teised artellid. Kui need ühistud aga lähevad enne esimest maksu tasumise tähtpäeva üle põllumajandusliku artelli põhikirjale, siis maksusummat ei kõrgendata. Ei maksustata uueltasutatud kolhoose, kui neil eelmisel aastal tulud puudusid. Mitme kolhoosi ühinemisel tekkinud kolhoosid maksavad maksu liitunud kolhooside aastaaruannetes näidatud tuludelt.

NSV Liidu valitsuse erimääruste alusel antakse kolhoosidele tulumaksu alal rida soodustusi, peamiselt ümberasujate majandeist organiseeritud kolhoosidele, samuti kolhoosidele, kes on võtnud oma koosseisu

ümberasujaid. Loodusõnnetustest kannatada saanud kolhoosidele pikendatakse maksu tasumise tähtaegu, üksikuid neist aga võidakse vabastada maksust täielikult või osaliselt, sõltuvalt kantud kahju suurusest.

Maksu tasumise tähtaegu võidakse pikendada loodusõnnetuste tagajärjel kannatanud kolhoosidele jooksva aasta piires rajoonide ja linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede otsusel. Oblastilise jaotuseta liiduvabariikide ministrite nõukogud, autonoomsete vabariikide ministrite nõukogud ja kraide ning oblastite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed võivad pikendada üksikuile loodusõnnetustest kannatada saanud kolhoosidele maksu tasumise tähtaegu kuni ühe aastani, arvates viimase maksetähtaja möödumisest.

Liiduvabariikide ministrite nõukogud võivad autonoomsete vabariikide ministrite nõukogude ja kraide, oblastite, linnade ning rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede esitusel vabastada üksikuid loodusõnnetustest kannatada saanud kolhoose maksust täielikult või osaliselt, sõltuvalt kantud kahju suurusest.

NSVL Ministrite Nõukogul on õigus vabastada kolhoose tulumaksust ja vajaduse korral anda neile maksusoodustusi üksikute rahvamajandusharude arendamise ergutamise eesmärgil.

Täielikult vabastatakse tulumaksust NSV Liidu põhjapoolseil ääremail elavate rahvaste liikmeist koosnevad kolhoosid, karusloomakasvatusega tegelevais kolhoosides aga vabastatakse maksust tulud karusloomakasvatuse saaduste realiseerimisest.

Kolhooside tulumaksu võetakse eelmise aasta tuludelt, mis tehakse kindlaks kolhooside aastaaruannete põhjal pärast aruannete dokumentaalset kontrollimist rahandusorganite poolt. Kolhoosi juhatus on kohustatud esitama igal aastal hiljemalt 1. märtsiks vastavale rahandusosakonnale kolhoosnikute üldkoosoleku poolt kinnitatud eelmise aasta aastaaruande, millele peab olema juurde lisatud revisjonikomisjoni otsus.

Rahandusorganeile aastaaruande tähtajaks mitteesitamise eest trahvitakse kolhoosi juhatuse esimeest ja arve- või raamatupidajat rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsusel kumbagi kuni 50-rublase rahatrahviga. Aastaaruandes teadlikult ebaõigete, dokumentidele ja arvepidamisraamatute sissekandeile mittevastavate andmete esitamise eest võetakse kolhoosi juhatuse esimees ja arve- või raamatupidaja kriminaalvastutusele.

Kolhooside tulumaksu tasumise tähtpäevad on järgmised: 25. märtsiks tasutakse avanss 20% suuruses eelmise aasta maksusummast, 1. juuniks — 30% jooksva aasta maksusummast, kusjuures võetakse arvesse tasutud avanss, 1. oktoobriks — 30% jooksva aasta maksusummast ja 1. detsembriks — ülejäänud 40% jooksva aasta maksusummast. Tähtajaks tasumata jäänud maksusummad kantakse kolhoosi jooksvast kontost maha rahvakohtu otsuse põhjal. Maksete tähtpäeva möödalaskmisel võetakse viivist 0,05% iga viivitatud päeva eest.

Tulumaksu ebaõige arvutamise puhul esitab kolhoosi juhatus rajooni või linna rahandusosakonnale kaebuse. Rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja vaatab kaebuse läbi 10 päeva jooksul, arvates kaebuse saamise päevast. Kaebuse kohta tehtud otsusest teatatakse kolhoosile kirjalikult.

Rajooni või linna rahandusosakonna juhataja otsuse peale võib kolhoos edasi kaevata oblasti või krai rahandusosakonnale või oblastilise jaotuseta vabariigi rahandusministeeriumile, kes vaatab kaebuse läbi ühe kuu jooksul ja teatab oma otsusest kolhoosile ja rajooni või linna rahandusosakonnale. Kaebuse esitamine ei peata maksu sissenõudmist. Kui otsus on tehtud kolhoosi kasuks, tagastatakse kolhoosile liigselt makstud summad kümne päeva jooksul.

2. Maksustatava tulu koosseis ja maksumäärad

Kolhooside tulud moodustuvad tuludest, mis saadakse põllumajandusliku tootmise eri harudest: põllundusest, köögiviljakasvatusest, kõrvitsaliste kultuuride kasvatusest, rohumaaviljelusest (heina- ja karjamaade kultiveerimisest), viljapuu- ja marjaaedadest ning viinamarja- ja teistest mitmeaastastest istandikkudest, loomakasvatusest, linnukasvatusest, mesindusest ja siidiussikasvatusest, samuti abiettevõtteist, mitmesugusest kõrvalteenistusest ja muudest rahalistest sissetulekutest.

Nimetatud tuluallikate näitlik skeem on järgmine:

I. Taimekasvatus
(kogusaak)

1. **Põllundus, köögiviljakasvatus, kõrvitsaliste kultuuride kasvatus ja rohumaaviljelus:**
   a) tera- ja kaunviljakultuurid;
   b) tehnilised kultuurid (puuvill, lina, kanep, suhkrupeet, päevalill, tubak jt.);
   c) kartul;
   d) köögiviljakultuurid ja kõrvitsalised kultuurid (arbuus, kõrvits, melon jt.);
   e) söödakultuurid (söödajuurvili, silokultuurid, külvatud heinad);
   f) heinamaad;
   g) kõrvalsaadused (õled, aganad jm.).
2. **Viljapuuaiad, marjaaiad, viinamarja- ja teised mitmeaastased istandikud:**
   a) puuviljad ja marjad;
   b) viinamarjad;
   c) subtroopilised kultuurid (tee, tsitrused, pähklid jt.).

II. Loomakasvatus
(toodang ja loomade realiseerimine)

1. **Loomakasvatussaadused:**
   a) loomade tapasaadused (liha, rasv, nahad jm.);
   b) saadused, mis ei ole seotud loomade tapmisega (piim, vill, munad, mesi jm.);
   c) loomakasvatussaaduste töötlemisest saadavad tooted (või, koor, hapukoor, kohupiim, juust, vorst jt.).
2. **Loomade, lindude, küülikute ja mesilasperede realiseerimine.**

III. Abiettevõtted	**1. Mittepõllumajanduslike toodete valmistamine ja realiseerimine mujale** (tellis, katusekivid, vankrid, reed jm.). **2. Teenuste osutamine:** a) tellija toorainete töötlemine veskites, võitööstustes, kruubi- ja hirsiveskites jm.; b) töö sepikodades, põllumajandusmasinate ja -inventari remont.
IV. Kõrvalteenistus	Veod, loomade karjatamine, veojõu kasutamiseleandmine kolhoosnikuile jm.
V. Muud rahalised sissetulekud	Hävinud külvide eest väljamakstavad kindlustushüvituse summad, protsendid riigilaenudelt, protsendid jooksvalt kontolt jm.

Kogu viljasaak ja loomakasvatuse toodang jaotatakse kolhoosides kooskõlas põllumajandusliku artelli põhikirja punktiga 11 ning partei ja valitsuse järgnevate otsustega, nimelt:

I. Riigile äraantav toodang	1. Normikohustuste täitmine. 2. Traktorijaamade naturaaltöötasu.
II. Fondidesse eraldatav ja tootmis- ning muudeks vajadusteks kulutatav toodang	1. Seemne- ja loomasööda-laenude tagastamine. 2. Seemnefond (põhi- ja kindlustusfond). 3. Loomasöödafond (põhi- ja kindlustusfond). 4. Toiduviljafond. 5. Invaliidide abistamise, lastesõimede ja orbude ülalpidamise fond. 6. Tootmisvajadusteks kasutatavad saadused (piim vasikate ja põrsaste jootmiseks, haudemunad, mesilaste söödaks jäetav mesi jm.). 7. Muud kulutused (saaduste sorteerimisjäätmed ja kuivamiskaod, loomade aluspõhuks, kütuseks ja ehituseks kasutatavad õled jm.).
III. Müügiks eraldatav toodang (tegelikult müüdud ja eraldatud müümiseks)	1. Müük riiklikele varumisorganisatsioonidele kontraheerimislepingute ja riikliku kokkuostu korras. 2. Müük kolhoositurul, müük kooperatiividele ja muud müügid.
IV. Kolhoosnikute vahel jaotatav toodang	1. Kolhoosnikutele, traktoristidele ja kombaineritele normipäevade järgi ja lisatöötasuna väljaantavad saadused. 2. Väljastpoolt saagikoristustöödele palgatud isikuile väljaantavad saadused.

Kolhooside tulud võivad seega olla nii naturaalsed kui ka rahalised. Naturaaltulud koosnevad: 1) tootmis- ja majandisisesteks vajadusteks kasutatud saadustest; 2) kolhoosnikute vahel jaotatud saadustest.

Rahalised tulud saadakse: 1) põllumajandussaaduste kohustuslikust müügist riigile; 2) põllumajandussaaduste müügist kontraktatsiooni ja riikliku kokkuostu korras; 3) põllumajandussaaduste müügist kolhoosikaubanduse korras; 4) abiettevõtete mittepõllumajanduslike toodete müügist, mitmesugusest kõrvalteenistusest ja muudest rahalistest sissetulekutest.

Mõnesid naturaal- ja rahalisi tulusid ei võeta maksustatava tulu kindlakstegemisel arvesse ega maksustata (vt. lk. 53—54).

Kolhoosi maksustatavad naturaal- ja rahalised tulud jaotatakse kahte erinevates määrades maksustatavasse kategooriasse.

6%-ga maksustatavad naturaaltulud koosnevad majandisisesteks vajadusteks kasutatud saadustest, nimelt: saadustest, mis on kulutatud seemnelaenude tagastamiseks ning seemneks, ja saadustest, mis on eraldatud seemne kindlustusfondi, toiduviljafondi, invaliidide abistamise ja lastesõimede ning orbude ülalpidamise fondi. Sellesse maksustatava tulu kategooriasse kuuluvad veel saadused, mis on kulutatud naturaalseks juurdemaksuks loomakasvatusfarmide komplekteerimise jaoks kontraktatsiooni korras ostetud noorloomade eest.

12%-ga maksustatavad naturaaltulud koosnevad saadustest, mis on jaotatud kolhoosnikute vahel töötlemata või töötletud kujul. Siia kuuluvad ka saadused, mis on välja antud mujalt saagikoristustöödele palgatud isikuile, ja kolhoosnikuile normipäevade järgi või lisatöötasu korras väljaantud noorloomad ja -linnud.

9%-ga maksustatavad rahalised tulud koosnevad summadest, mis on saadud tehniliste kultuuride, viljapuu- ja marjaaedade, viinamarja- ja teiste mitmeaastaste istandike saagi realiseerimisest riikliku kokkuostu ja kontraktatsiooni korras, samuti riiklike kokkuostuhindadega realiseeritavate muude põllumajandussaaduste, loomade ja lindude müügist. Nimetatud tulude hulka arvatakse ka kolhooside abiettevõtetest tellija toorainete töötlemise eest mativiljana (matimaksuna) saadud ja varumisorganisatsioonidele äraantud saaduste maksumus.

15%-ga maksustatavad rahalised tulud koosnevad summadest, mis on saadud: põllumajandussaaduste ja loomade müügist kolhoosikaubanduse korras (müük turul, müük kolhoosnikutele ning kooperatiivsetele organisatsioonidele ja muud müügid); kolhoosi abiettevõtete mittepõllumajanduslike toodete müügist; kolhoosi abiettevõtetes tehtud tööde tasuna (sepa-, lukksepa- ja muud tööd); kolhooside kõrvalteenistusest ja kolhoosnikutele osutatud teenuste eest (loomade karjatamine, veod jm.); kõigist muudest rahalistest sissetulekutest. Sellesse tulude kategooriasse kuulub veel kolhoosis ühiskondlikuks toitlustamiseks kulutatud saaduste (peale leiva, mis arvatakse kolhoosnikute vahel jaotatud saadustest koosnevate naturaaltulude hulka) ja kolhoosis palgalistena töötavatele spetsialistidele müüdud saaduste maksumus.

3. Maksustatava toodangu hindamine

Kolhoosi naturaaltulusid moodustav toodang hinnatakse sõltuvalt sellest, milleks teda kasutatakse. Majandisisesteks vajadusteks kulutatud saaduste

maksumus hinnatakse aruandeaastal kehtinud riiklike varumishindadega, nende saaduste osas aga, mille kohta riiklikud varumishinnad puuduvad, — kolhoosi poolt kohaldatud hindadega.

Kolhoosid hindavad taime- ja loomakasvatussaadusi oma toodangu sissetulekuks kandmisel riiklike varumishindadega, arvesse võttes saaduste kvaliteeti. Loomade tapasaaduste hindamisel rakendatakse elusloomade riiklikke hindu, töötletud saaduste hindamisel aga — toorainete varumishindu, arvesse võttes toodete väljatulekut töötlemisel. Üksikuid saadusi, mille jaoks riiklikke varumishindu pole kehtestatud, hinnatakse riiklike ja kooperatiivsete organisatsioonide samasuguste saaduste hindadest lähtudes.

Maksustatava tulu kindlakstegemisel majandisisesteks vajadusteks kasutatud saadustest kontrollitakse, kas kolhoos on need saadused õigesti hinnanud. Selleks jagatakse iga saaduste liigi maksumus, milles kolhoos on need kandnud sissetulekuks, saaduste hulgaga (taimekasvatussaaduste kogusaak või loomakasvatuse aastatoodang) ja seesuguse jagamise tulemusena saadud hind vastastatakse riiklike varumishindadega.

Kui ilmneb, et kolhoosi poolt saaduste sissetulekuks kandmisel kohaldatud toodanguühiku hind ei ületa kehtivate hindade piire, võetakse see hind maksustatava tulu kindlakstegemisel arvesse muutmatult. Kui aga kolhoosi poolt arvestatud toodanguühiku hind osutub minimaalsest riiklikust varumishinnast madalamaks, võetakse maksustatava tulu kindlakstegemisel arvesse minimaalne varumishind. Neil juhtudel, kui kolhoos on saadused hinnanud maksimaalsest varumishinnast kõrgemalt, võetakse maksustatava tulu kindlakstegemisel arvesse maksimaalne varumishind.

Saadused, mis on jaotatud kolhoosnikute vahel kolhoosis tehtud töö eest, sealhulgas kolhoosnikutele normipäevade järgi lisatöötasuna tootmisülesannete ületamise eest väljaantud saadused ning loomad, ja väljastpoolt kolhoosi saagikoristustöödele palgatud isikuile väljaantud saadused, hinnatakse maksustatava tulu kindlakstegemisel kahekordistatud riiklike kokkuostuhindadega.

Neil juhtudel, kui riiklikud kokkuostuhinnad üksikute saaduste kohta puuduvad, kuid kehtivad riiklikud varumishinnad, määratakse saaduste maksumus kindlaks kahekordistatud riiklikes varumishindades.

Kui pole kehtestatud ei riiklikke varumis- ega kokkuostuhindu, määratakse saaduste maksumus kindlaks hindades, millega kolhoos on need saadused sissetulekuna arvele võtnud, kuid ilma hindade kahekordistamiseta.

Rahandusorganid juhinduvad kolhooside maksustatava tulu koosseisu kuuluva toodangu hindamisel iga saaduste liigi riiklike varumis- ja kokkuostuhindade teatmikest, mille töötavad välja vabariikide rahandusministeeriumid ja kraide ning oblastite rahandusosakonnad kooskõlastatult NSVL Varumisministeeriumi volinikega.

Nimetatud teatmike kasutamisel on tarvis arvestada järgmist: kui põllumajandussaadustele on kehtestatud erinevad hinnad, sõltuvalt saaduste kvaliteedist, siis määratakse kolhoosnikute vahel jaotatud toodangu maksumus kindlaks jaotatud saaduste kvaliteeti arvesse võttes.

Jaotatud saaduste kvaliteet tehakse kindlaks kolhoosis leiduvate doku-

TRÜ Raamatukogu

mentide põhjal koos kolhoosi juhatuse ja revisjonikomisjoniga ning saaduste kvaliteeti arvesse võttes rakendatakse vastavaid kahekordistatud kokkuostuhindu. Mõnedel juhtudel, nagu näiteks teraviljasaaduste hindamisel, kohaldatakse teraviljakultuuride kahekordistatud põhihindu (baashindu). Kolhoosnikutele jaotatud liha hinnatakse maksustatava tulu kindlakstegemisel keskmise rammususega liha hindadega, kohaldades elusloomade hindu. Kui aga lihale on riiklikud kokkuostuhinnad määratud, toimub hindamine viimaste kahekordistatud hindadega.

R a h a l i s e d t u l u d arvatakse maksustatava tulu koostisse tegeliku tulemi (saaduste müügist saadud summade) suuruses, sõltumata sellest, kas summad on kolhoosi kontosse juba laekunud või on deebitoride arvel.

Kolhoosis ühiskondlikuks toitlustamiseks kulutatud saadused (peale leiva) ja saadused, mis on müüdud kolhoosis töötavaile spetsialistidele, arvatakse maksustatavate rahaliste tulude hulka kolhoosi poolt kohaldatud hindadega, kuid mitte madalamalt kahekordistatud riiklikest kokkuostuhindadest.

Kolhoosnikute üldkoosoleku otsusel realiseerivad kolhoosid mõnikord osa aruandeaasta saadustest järgmisel aastal, müües need kolhoosikaubanduse korras või andes ära riigile kontraheerimislepingute alusel. Niisugustel juhtudel hindavad kolhoosid saadusi arvatavate hindadega, millega nad saavad neid müüa. Lähtudes sellest hindest, arvab kolhoos arvatava tulemi (realiseerimata saaduste müügist laekumisele kuuluva summa) aruandeaasta rahalistesse tuludesse.

Maksustatava tulu kindlakstegemisel võetakse järgmisel aastal müümisele tulevate saaduste maksumus maksustatavatesse rahalistesse tuludesse arvatava tulemi suuruses, saaduste tegelikul realiseerimisel tekkinud vahe aga arvatakse järgmise aasta rahalistesse tuludesse, s. o. selle aasta tuludesse, millal saadused tegelikult müüdi. Kui kolhoos on müümiseks eraldatud saadused maksustatava tulu kindlakstegemise ajaks juba müünud, arvatakse maksustatavaks tuluks tegelikult laekunud summa.

Maksustatava tulu struktuur on niisiis järgmine:

Naturaaltulud

A. M a j a n d i s i s e s t e k s v a j a d u s t e k s k a s u t a t u d t o o d a n g
(hinnatakse riiklike varumishindadega ja maksustatakse 6%-ga)

1. Seemnelaenude tagastamine.
2. Põhi- ja kindlustus-seemnefond.
3. Toiduviljafond.
4. Invaliidide abistamise, lastesõimede ja orbude ülalpidamise fond.
5. Muud kulutused (naturaaltasu kontraktatsiooni korras ostetud noorloomade eest, naturaalne juurdemaks seemne vahetamisel, ehituseks ja kütuseks kasutatud õled).

B. K o l h o o s n i k u t e v a h e l j a o t a t u d t o o d a n g
(hinnatakse kahekordistatud riiklike kokkuostuhindadega ja maksustatakse 12%-ga).

1. Kolhoosnikuile normipäevade järgi ja lisatöötasuna väljaantud saadused (sealhulgas ühiskondlikuks toitlustamiseks kulutatud leib).
2. Väljastpoolt saagikoristustöödele palgatud isikuile väljaantud saadused.

Mittemaksustatav toodang

1. Normikohustuste korras riigile äraantud saadused (sealhulgas naturaaltasu kaugetesse varumispunktidesse äraantud saaduste transportimise eest raudteejaama lähedastesse punktidesse).
2. Traktorijaama naturaaltöötasu.
3. Loomasöödafondidesse — põhi- ja kindlustusfondi — eraldatud saadused (sealhulgas kartul, söödajuurvili ja köögivili), üldkoosoleku või kolhoosi juhatuse otsusel.
4. Loomasööda-laenude tagastamine.
5. Linnufarmide söötadeks eraldatud saadused, vasikate ja põrsaste jootmiseks kulutatud piim, haudemunad, mesilaste söödaks varutud mesi.
6. Vastumüügi korras ostetud saadused.
7. Tarvitamiskõlbmatud jäätmed ja saaduste kuivamiskadu.
8. Abiettevõtteisse töötlemisele antud toorsaadused.

Rahalised tulud

A. 9%-ga maksustatavad tulud

1. Kontraktatsiooni ja riikliku kokkuostu korras riiklike kokkuostuhindadega tegelikult müüdud või müügiks eraldatud põllumajandussaadustest ja loomadest.
2. Mativiljana saadud põllumajandussaaduste äraandmisest varumisorganisatsioonidele.
3. Vahe esimese aasta toodangu realiseerimisest (riiklike kokkuostuhindadega).

B. 15%-ga maksustatavad tulud

1. Kolhoosikaubanduse korras (kolhoositurul, kolhoosnikutele ja kooperatiivsetele organisatsioonidele) tegelikult müüdud ja müügiks eraldatud põllumajandussaadustest ja loomadest.
2. Palgalistena töötavaile spetsialistidele müüdud saaduste ja ühiskondlikuks toitlustamiseks kulutatud saaduste (peale leiva) maksumus.
3. Vahe eelmise aasta toodangu realiseerimisest kolhoosikaubanduse korras.
4. Abiettevõtete mittepõllumajanduslike toodete müügist ja teenuste osutamisest neis ettevõtteis.
5. Kõrvalteenistusest ja muudest rahalistest sissetulekutest.

Mittemaksustatavad rahasummad

1. Summad, mis on saadud normikohustuste täitmiseks äraantud saaduste eest.
2. Summad, mis on kulutatud rahalise tasu maksmiseks traktorijaama tööde eest, välja arvatud traktorijaama arvete mitteõigeaegse tasumise puhul makstud viivised ja rahatrahv.
3. Summad, mis on saadud töö- ja produktiivloomade müügist (elusalt ja tapasaadustena) ning on kantud kapitaalmahutuste kontosse paremate loomade ja tõukarja soetamiseks või karja taastamiseks ja suurendamiseks, samuti summad, mis on saadud hobuste kohustuslikust müügist armeele.
4. Abiettevõtete tootmiskulud.
5. Riikliku kindlustuse organeilt hävinud vara ja külvide eest kindlustushüvitusena saadud summad.
6. Protsendid riigilaenudelt ja protsendid Põllumajanduspangas olevalt kapitaalmahutuste kontolt.

1. Summasid, mis on kulutatud riigile normikohustuste korras äraandmisele kuuluvate saaduste ostmiseks mujalt.
2. Summasid, mis on kulutatud tasumaksmiseks põllumajanduslike tööde eest teistele organisatsioonidele, peale traktorijaamade, samuti summasid, mis on makstud põllumajandussaaduste veo eest.
3. Summasid, mis on saadud muude põllumajandussaaduste müügist (peale elusloomade ja tapasaaduste), ehkki need on kantud kapitaalmahutuste kontosse karja taastamiseks ja suurendamiseks.
4. Summasid, mis on kulutatud loomasööda ja muude söötade ostmiseks.

4. Rahandusorganite töö kolhooside maksustamise alal

Rahandusorganite tööd kolhooside maksustamise alal organiseerivad liidu- ja autonoomsete vabariikide rahandusministeeriumid ja kraide ning oblastite rahandusosakonnad. Eeltööd selleks peavad algama kokkuvõtete tegemisest rajoonide rahandusosakondade möödunud aasta töötulemuste kohta. On vaja analüüsida kolhooside maksustamise tulemusi aruandeandmete, üksikute rajoonide töö operatiivse kontrolli materjalide ja rahandusorganite informatsioonide järgi. Nimetatud materjalide analüüsist ilmnevad rajoonide rahandusosakondade töö puudused, selgub maksustamise kvalitatiivne tase ja järelduvad puudusi tekitavad põhjused, mis võimaldab valida ja rakendada vajalikke abinõusid rahandusorganite töö parandamiseks.

Maksustamistöö analüüsi põhjal osutatakse konkreetselt rajoonide rahandusosakondade puudustele üksikute rajoonide töös ja näidatakse kätte abinõud nende vältimiseks edaspidi. Eriti on vaja juhtida rahandusosakondade tähelepanu kolhooside aruannete pealiskaudse kontrollimise lubamatusele, toodangu ebaõigele hindamisele, maksustatava tulu mittetäielikule väljaselgitamisele, maksumäärade ebaõigele rakendamisele, aruannete kontrollimise tulemuste kohta koostatavate otsuste puudumisele, põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste mitte küllalt täielikule väljaselgitamisele ja formaalsele suhtumisele maksustamistulemuste kinnitamisse.

On tarvis varustada kõik rajoonide rahandusosakonnad enne 15. jaanuari iga saaduste liigi riiklike varumis- ja kokkuostuhindade teatmikega või neile teatavaks teha muudatused hindades olemasolevate teatmike järgi. Teatmikke uuendatakse või täiendatakse järgnevail aastail seoses hindade muutmisega.

Kolhooside maksustamise alaseks tööks on tarvis eraldada kõigis rajoonide rahandusosakondades hea erialase haridusega jaoskonna-maksuinspektorid, kellel on ka küllaldased praktilised kogemused, ja valmistada nad nõutavalt ette instrueerimisnõupidamistel-seminaridel.

Seminaridel pannakse eriline rõhk kolhoosiarvestuse põhiprintsiipide tundmaõppimisele, aruannete eneste koostamisele ja nende kontrollimise meetodeile maksustatava tulu kindlakstegemiseks ja tulumaksu arvutamiseks. Suurem osa seminarideks ettenähtud ajast pühendatakse praktilistele õppustele: kolhoosi aastaaruande tabelite koostamisele, tabelite näitarvude kontrollimisele, maksustatava tulu kindlakstegemisele ja tulumaksu arvutamisele. Lõpuks kontrollitakse seminarist osavõtjate poolt omandatud

teadmisi. Neile inspektoreile, kel pole programmis ettenähtud küsimused nõutavalt selged, korraldatakse täiendavaid õppusi.

Selleks, et tagada kolhooside aastaaruannete õigeaegne esitamine rahandusorganeile, rakendavad vabariikide rahandusministeeriumid ja kraide ning oblastite rahandusosakonnad vastavate põllumajandusorganite kaudu järgmisi korraldusvõtteid:

kontrollivad aruannete koostamise käiku üksikute rajoonide kolhoosides;

tähendatud töö käigu kohta olevate materjalide põhjal võtavad tarvitusele abinõud aruannete tähtaegseks esitamiseks;

kui töö kulgeb ebarahuldavalt, tõstavad küsimuse üles põllumajandusorganite või — vajaduse korral — vabariikide, kraide ja oblastite juhtivate organite ees ning nõuavad ühtlasi rajoonide rahandusosakondadelt vajalike abinõude tarvituselevõtmist.

Neisse rajoonidesse, kus aruannete koostamine ja nende esitamine rahandusorganeile kulgeb ebarahuldavalt, lähetatakse kõrgemalseisvate rahandusorganite töötajaid kohapeal nõutavate abinõude tarvituselevõtmiseks.

Rajoonide rahandusosakondade tööd tuleb kontrollida — eriti kolhooside aruannete dokumentaalse kontrollimise ja kolhooside tulumaksu arvutamise käigus — otse kohapeal. Selline kontroll võimaldab õigeaegselt kõrvaldada puudused ühtedes rajoonides ja vältida neid teistes. Ühtlasi annab see võimaluse teistele rahandusosakondadele kaasa tõmmata neid rahandusosakondi, kus töö alustamisega hilineti või kus on nõrgema ettevalmistusega inspektorite-kaader.

Tähendatud kontroll peab hõlmama järgmisi põhiküsimusi: kolhooside aruannete esitamist ja nende kameraalset kontrollimist; aruannete dokumentaalse kontrollimise organiseerimist ja teostamist; selle töö põhjalikkust ja kvaliteeti (aruannete kontrollimise, maksustatava tulu kindlakstegemise ja toodangu hindamise täielikkust ja õigsust); tulu jaotamist maksumäärade järgi; maksustatavast tulust mittemaksustatava toodangu ja mittemaksustatavate rahasummade mahaarvamise õigsust; põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste väljaselgitamist kolhoosides; otsuste koostamist aruannete kontrolli tulemuste kohta ja nende põhjendatust; maksustamistulemuste kinnitamist rajoonide rahandusosakondade juhatajate poolt ja ettekandeid rajoonide juhtivaile organisatsioonidele.

Maksustamise ja rajoonide rahandusosakondade töö kontrollimise tulemuste põhjal teevad kõrgemalseisvad rahandusorganid vabariikide, kraide ja oblastite juhtivaile organeile ettekandeid kolhoosides avastatud põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste ja muude puuduste kohta.

5. Töö organiseerimine rajoonide rahandusosakondades

Rajooni rahandusosakonna juhataja määrab oma käskkirjaga kolhooside maksustamise tööks jaoskonna-maksuinspektorite seast küllaldaste praktiliste kogemustega maksuinspektori, kes rahandusosakonna juhataja ja vanem-maksuinspektori juhendite kohaselt kontrollib dokumentaalselt kolhooside aastaaruandeid, teeb kindlaks kõigi rajoonis asuvate kolhooside

maksustatava tulu ja arvutab maksu. Rajoonides, kus kolhooside arv on suur, võib rahandusosakonna juhataja määrata kolhoose maksustavale inspektorile abiks veel üksikuid jaoskonna-maksuinspektoreid.

Inspektorite töö põhieelduseks on kolhooside arvepidamise ja kolhooside maksustamise teooria ning praktika tundmine. See omandatakse instruktiivsetel seminaridel. Neil juhtudel, kui inspektorile antakse abiks veel jaoskonna-maksuinspektoreid, õpetab vanem-maksuinspektor neile aruannete kontrollimist praktiliselt kohapeal, kolhoosides, ja kontrollib seejärel hoolikalt nende tööd.

Rajoonide rahandusosakonnad on kohustatud iga aasta hiljemalt 1. veebruaril kolhooside juhatustele kätte andma makseteated tulumaksu avansi tasumiseks 25. märtsiks 20% suuruses eelmise aasta maksusummast. Aasta maksusumma arvutatakse pärast kolhooside aastaaruannete dokumentaalset kontrollimist ja makseteated selle tasumiseks antakse kolhooside juhatustele kätte hiljemalt 15. maiks.

Selleks, et aastaaruannete kontrollimine oleks tagajärjekas, on vaja enne tutvuda kolhoosi majapidamise ja arvepidamise seisukorraga. Inspektor peab välja sõitma mõnesse kolhoosi, esmajärjekorras aga neisse, kus eelmiste aastate maksustamismaterjalide andmeil arvepidamine oli korrast ära või kus avastati põllumajandusliku artelli põhikirja suuremaid rikkumisi ja muid puudusi. Inspektor peab nõutama rajooni põllumajandusosakonnalt materjalid kolhooside finantsilis-majandusliku tegevuse kontrollimiste kohta, mis viimane aasta kestel on toime pannud, süstematiseerima kõik kolhooside eelmise ühe-kahe aasta aruannete kontrollimisel selgitatud andmed ja tegema väljakirjutused olulisematest puudustest iga kolhoosi kohta. Selline ettevalmistus hõlbustab inspektori tööd aasta-aruannete kontrollimisel.

Väga tähtis on kontrollida kolhooside aruannete koostamise käiku ja kinnitamist kolhoosiliikmete üldkoosolekute poolt. Seesugust kontrolli teostab inspektor rajooni põllumajandusosakonna kaudu. Ta peab kolhooside nimekirja ja märgib selles ära, millises seisukorras on aruande koostamise töö ühes või teises kolhoosis. Neil juhtudel, kui aruanne on koostatud ja kinnitatud, kuid rajooni rahandusosakonnale veel esitamata, teatab inspektor sellest vanem-maksuinspektorile, kes peab aruande saamiseks võtma tarvitusele vastavad abinõud rajooni rahandusosakonna juhataja kaudu.

Sedamööda, kuidas kolhooside aastaaruanded rahandusosakonnale esitatakse, vaatab maksuinspektor need — enne aruannete kohapealset kontrollimist — eelkontrolli korras läbi, et selgitada, kas aruanded sisaldavad kõiki vastavas vormis ettenähtud andmeid ja kas maksustatava tulu kindlakstegemiseks vajalikud kogusummad on näidatud õigesti. Seejärel teeb inspektor kindlaks kolhooside poolt sissetulekuks kantud saaduste keskmised hinnad ning nende vastavuse maksimaalsetele ja minimaalsetele varumishindadele, samuti ka, missuguste riiklike kokkuostuhindadega tuleb hinnata kolhoosnikute vahel jaotatud toodang.

Pärast aruande kameraalset kontrollimist märgib inspektor selles ära kõik avastatud ebaõigsused selleks, et neid silmas pidada maksustatava tulu kindlakstegemisel aruannete dokumentaalse kontrollimise perioodil.

Ühtlasi peab inspektor saama rajooni põllumajandusosakonnalt viimase otsuse kolhooside aruannete kontrollimise kohta ja ära kasutama selle oma töö juures.

Selleks, et kolhooside aruannete dokumentaalset kontrollimist, mida tuleb alustada vastavalt aruannete esitamisele, plaanikindlalt läbi viia, koostab inspektor kolhoosidesse väljasõitude graafiku. See graafik koostatakse sellise arvestusega, et sõitudeks minev aeg oleks maksimaalselt lühike. Tuleb arvesse võtta, et enne makseteate kätteandmist kolhoosile peab maksustava inspektori tulu- ja maksuarvutlusi kontrollima vanem-maksuinspektor ja kinnitama need rajooni rahandusosakonna juhataja.

Pärast aruande dokumentaalse kontrollimise lõpetamist, maksustatava tulu kindlakstegemist ja tulumaksu arvutamist esitab maksuinspektor kõik maksustamismaterjalid läbivaatamiseks vanem-maksuinspektorile, kes on kohustatud hoolikalt kontrollima, kas maksustatava tulu arvutlus ja inspektori otsus kolhoosi aruande dokumentaalse kontrollimise tulemuste kohta on nõutavalt põhjendatud.

Kui vanem-maksuinspektor teeb kindlaks, et maksustamine on ebaõige või pole nõutavalt põhjendatud, peab ta üheskoos inspektoriga sõitma kohale, kolhoosi, ning kõrvaldama inspektori arvutlustes avastatud ebaõigsused. Kui aga ebaõigsused maksustatava tulu arvutlustes on tühised, nõuab vanem-maksuinspektor nende kõrvaldamist inspektorilt. Sõltumata sellest, kas maksustatava tulu arvutlustes on ebaõigsusi või mitte, peab vanem-maksuinspektor inspektori tööd kontrollima, sõites selleks välja reasse kolhoosidesse.

Vanem-maksuinspektori poolt kontrollitud kolhooside maksustamise arvutlused vaatab läbi rajooni rahandusosakonna juhataja, kes kontrollib omakorda nende põhjendatust, pöörates tähelepanu seejuures aruannete dokumentaalse kontrollimise tulemuste kohta koostatud otsuste sisule.

Vaadanud läbi kolhooside maksustamismaterjalid, kinnitab rajooni rahandusosakonna juhataja maksustatava tulu ja maksusumma arvutluse, mille järel kirjutatakse välja makseteade.

Makseteated antakse kolhooside juhatustele kätte allkirja vastu jaoskonna-maksuinspektorite kaudu.

6. Aastaaruande kontrollimine ja maksustatava tulu kindlakstegemine

Saanud kolhoosi aastaaruande, peab rajooni või linna rahandusosakond kontrollima dokumentaalselt seda osa aruandest, mille järgi tehakse kindlaks maksustatav tulu. Kolhoosi aruanne kontrollitakse dokumentaalselt kolhoosi arvepidamisraamatute sissekannete ja algdokumentide järgi kohapeal, kolhoosis. Aruannet kontrollides on maksuinspektor kohustatud kasutama kolhoosi revisjonikomisjoni ja rajooni põllumajandusosakonna otsust aruande kohta, kõiki aasta jooksul kolhoosi finantsilis-majanduslikku tegevuse kontrollimiste kohta koostatud materjale, aruande eelkontrollimise andmeid ja teisi materjale, mis ta on selleks tööks ettevalmistumisel kogunud.

Aruanne kontrollitakse tingimata kolhoosi arvepidaja või raamatupidaja juuresolekul. Maksuinspektor peab hästi tundma kolhoosi arve-

pidamist, põllumajandusliku artelli põhikirja ja kõiki partei ja valitsuse otsuseid kolhooside ehitamise organisatsiooniliste, tootmismajanduslike ja rahanduslike küsimuste kohta. Seda on tarvis tunda eelkõige sellepärast, et inspektor on kohustatud kolhoosi aastaaruannet kontrollides ära märkima kõik avastatud ebaõigsused ja vead: saaduste mittetäieliku sissetulekuks kandmise, ebaõige hindamise või ebaõige jaotamise, rahaliste tulude mittetäieliku arvestamise ja ebaõige jaotamise või muud põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumised, korratu majandamise nähted ning arvepidamise puudused.

Kolhoosi aastaaruanne koosneb reast tabeleist. Maksustatava tulu kindlakstegemiseks kontrollitakse dokumentaalselt aruande tabelid VI, VII, VIII, IX ja IX-a. Need tabelid peegeldavad taimekasvatuse kogusaaki, loomakasvatuse aastatoodangut ja selle toodangu jaotamist. Kuid teatavaid kolhooside tulusid on võimatu ainult aastaaruande põhjal kindlaks teha; real juhtudel on selleks vaja kasutada vahetult raamatutejärgseid andmeid.

Aruanne sisaldab ka veel teisi tabeleid, mille andmeid inspektorid kasutavad abiandmetena. Niisuguste tabelite hulka kuuluvad: X tabel, mis näitab loomakasvatuse arendamise riikliku plaani täitmist kolhoosis ja mille põhjal — selle plaani mittetäitmise korral — kontrollitakse, kas karja taastamiseks minevad summad on kantud kapitaalmahutuste kontosse; XX tabel, mis näitab kolhoosi abiettevõtteid ja viimaste toodangu väljalaset; XII tabel, mida inspektor kasutab üksikute saaduste liikide realiseerimisest ja kolhoosi muudest sissetulekutest saadud tulude võrdlemiseks ja mis peegeldab: a) kolhoosi rahalisi tulusid ja nende jaotamist ning b) abiettevõtete rahalisi kulutusi ja traktorijaama rahalist töötasu; XIII tabel, milles näidatakse loomade ja tapasaaduste müügist laekunud summad, mis on kantud kapitaalmahutuste kontosse.

Kolhoosi aruande kontrollimisel peab inspektor tegema ennekõike kindlaks, kas kolhoosi toodang on aruandes õigesti näidatud. Selleks võrreldakse aruande andmeid tootmisplaaniga ja teiste operatiivsete dokumentidega, mis näitavad kolhoosi majandusliku tegevuse tulemusi. Kui kontrollimisel avastatakse raamatutest läbikandmata või aruandes näitamata jäänud saadusi, teatab inspektor sellest kolhoosi revisjonikomisjonile, selleks et kolhoosnikute üldkoosolek arutaks seda küsimust ja määraks nende saaduste otstarbe. Üldkoosoleku otsuse kohaselt arvab inspektor sissetulekuks kandmata saadused vastavate tulude koostisse.

Inspektor märgib ära kõik avastatud ebaõigsused ja koostab pärast aruande kontrollimist otsuse kontrollimise tulemuste kohta. Otsus koostatakse kolmes eksemplaris. Pärast seda, kui vanem-maksuinspektor on otsuse läbi vaadanud ja rajooni rahandusosakonna juhataja selle kinnitanud, saadetakse üks otsuse eksemplar kolhoosi juhatusele, teine rajooni põllumajandusosakonnale, kolmas aga jäetakse kolhoosi maksustamistoimikusse.

Kolhoosi aastaaruande kontrollimise käik, s. o. kõik aruande näitajad, mis kuuluvad kontrollimisele, kolhoosi arvepidamise dokumendid ja raamatud, mille põhjal aruannet kontrollitakse, inspektori märkused ja arvutlused maksustatava tulu kindlakstegemiseks, on esitatud alljärgnevate skeemidena üksikute tuluallikate järgi.

Kolhoosi aruande näitajad, mis kuuluvad kontrollimisele; kuidas toimub kontrollimine	Maksuinspektori märkused; kolhoosi maksustatava tulu arvutamine

Kolhoosi tulud põllundusest, köögiviljakasvatusest, kõrvitsaliste kultuuride kasvatusest ja rohumaaviljelusest

1. Kas aruandes on näidatud kõik aruandeaastal külvatud põllukultuurid ja missugused on külviplaani täitmise tulemused (aruande VI tabeli lahtrid 2—4).

Kontrollitakse „Brigaadi poolt tehtud tööde vastuvõtu aktide" järgi.

Lahtrite 3 ja 4 andmed võrreldakse aruandeaasta lõikuse külvi tulemuste kohta esitatud operatiivaruannete ja lõpparuande näitajatega.

Tuleb silmas pidada, et aruandes (lahter 3) näidatakse tingimata kõik aruandeaasta lõikuseks seemendatud pindalad, olenemata sellest, kas saak neilt koristati, söödeti loomadele kasvavana või jäi koristamata.

2. Tegelik saak koristatud pinna 1 ha-lt (aruande VI tabeli 6. lahter).

Need andmed vastastatakse teravilja- ja õlitaimekultuuride peksutööde käigu kohta esitatud operatiivaruannete andmetega.

3. Kogusaak, kaasa arvatud peksmata vili arvatavas pekstud vilja koguses (aruande VI tabeli 7. lahter).

4. Mujalt laekunud saadused: naturaalne lisatasu seemne vahetamise eest kolhooside vahel; matimaks; naturaaltasu mujale tehtud tööde eest; ristiku, riitsinusepuu, seesami ja puuvilla seemnete vastu saadud teravili; eelmise aasta tuludesse kantud vilja arvatavaid koguseid ületavad jäägid jm.

5. Kogusaagi maksumus riiklikes varumishindades (aruande VI tabeli 8. lahter).

Kogusaak, kaasa arvatud töötlemata saadused ja mujalt laekunud saadused, kontrollitakse järgmiste algdokumentide järgi:

1) kombaini koristustöö päevik või viljapeksu päevik (teraviljatoodangu osas);

Kui külviplaani täitmise näitajad (aruande VI tabeli 3. lahter) ei ühti lõpparuandega, selgitatakse lahkuminekute põhjused ja tehakse vastav märge aruande kontrollimise tulemuste kohta koostatavas otsuses.

Neil juhtudel, kui koristatud pind (aruande VI tabeli 4. lahter) on külvipinnast väiksem, tuleb selgitada, millest see on tingitud ja kas siin pole tegemist eksitusega; kui selle põhjuseks aga on korratu majandamine, tuleb teha vastav märge aruande kontrollimise tulemuste kohta koostatavas otsuses.

Tegelik saak koristatud pinna 1 ha-lt tehakse kindlaks kogusaagi (aruande VI tabeli 7. lahter) jagamise teel koristatud pinnaga (4. lahter) ja vastastatakse tootmisplaanis ettenähtud ha-saagiga (aruande 5. lahter).

Teraviljakultuuride kogusaagi andmete kontrollimisel on tarvis arvesse võtta seda, et kogusaak teraviljakultuuride puhul näidatakse otse viljapeksumasinast saadavas koguses (puhastatud terad arvatakse kogusaagi sisse).

Kontrollitud andmed kogusaagi kohta, kaasa arvatud mujalt laekunud saadused, näidatakse iga saaduste liigi järgi maksustatava tulu arvutluse I osa 2. lahtris.

Kontrollitud andmed saaduste kogusaagi maksumuse kohta kantakse maksustatava tulu arvutluse I osa 3. lahtrisse.

Seejärel määratakse saaduste keskmine arvelevõtmise hind (aruande VI tabeli 8. lahtri andmed jagatakse 7. lahtri andmetega).

Saaduste keskmine arvelevõtmise

Kolhoosi aruande näitajad, mis kuuluvad kontrollimisele; kuidas toimub kontrollimine	Maksuinspektori märkused; kolhoosi maksustatava tulu arvutamine
2) söötade vastuvõtu akt; 3) mitteteravilja-toodangu (suhkrupeedi, kartuli, köögivilja) laekumise ja saatmise päevik. Töötlemata saadused arvatavas koguses kontrollitakse kolhoosi juhatuse poolt kinnitatud aktide järgi. Raamatutejärgsete sissekannete põhjal toimub kontrollimine vastavalt arvepidamissüsteemile. Kahekordse arvepidamise süsteemi puhul Naturaaltulude ja nende jaotuse arvestuse raamatu peakonto nr. 18 (kreedit) abikontode järgi või Saaduste ja materjalide arvestuse raamatu konto nr. 3 (deebet) järgi. Lihtarvepidamise süsteemi puhul Naturaaltulude ja nende jaotuse arvestuse raamatu sissetuleku järgi. Lühendatud arvepidamise süsteemi puhul Naturaal- ja rahaliste tulude, materjalide ning fondide arvestuse raamatu (I jagu „Naturaaltulude ja nende jaotuse arvestus") sissetuleku järgi vastavate sissekannete osas.	hind märgitakse maksustatava tulu arvutluse I osa 4. lahtrisse. Keskmiste hindade kohta saadud andmed vastastatakse riiklike varumishindade teatmikuga. Kui sissetulekuks kantud saaduste keskmised hinnad ei ületa teatmikujärgseid minimaalseid ja maksimaalseid hindu, kohaldatakse neid majandisisesteks vajadusteks kasutatud saaduste hindamiseks. Lahkuminekud hindades, võrreldes teatmikuga, näidatakse maksustatava tulu arvutluse I osa real „Märkused".
6. Toodangu jaotamine (aruande VI tabeli lahtrid 10—25). Sealhulgas: Mittemaksustatav toodang a) Riiklike normikohustuste täitmiseks äraantud saadused (lahter 10). b) Traktorijaama naturaaltöötasuks kulutatud saadused (lahter 11). c) Loomasööda-laenude tagastamise korras äraantud saadused (lahter 13) ja loomasöödaks eraldatud saadused, sealhulgas kindlustusfond (lahter 19).	Kõik väljaselgitatud lahkuminekud toodangu jaotamises näidatakse maksustatava tulu arvutluses real „Märkused". Kontrollitud andmed mittemaksustatava toodangu kohta kantakse iga saaduste liigi järgi maksustatava tulu arvutluse I ossa: riiklike normikohustuste täitmiseks äraantud saadused — 5. lahtrisse; traktorijaama naturaaltöötasuks kulutatud saadused — 6. lahtrisse; loomasöödaks kulutatud saadused — 7. lahtrisse. Maksustatavad **naturaaltulud** koosnevad:

Kolhoosi aruande näitajad, mis kuuluvad kontrollimisele; kuidas toimub kontrollimine	Maksuinspektori märkused; kolhoosi maksustatava tulu arvutamine
Naturaaltulude koosseisus maksustatav toodang a) Majandisisesteks vajadusteks kasutatud saadused: seemnelaenude tagastamine (lahter 12), seeme ja kindlustusfond (lahter 18), toiduviljafond (lahter 20), abistamisfond (lahter 21) ja muud vajadused (lahter 22). b) Kolhoosnikute vahel jaotatud ja väljastpoolt saagikoristustöödele palgatud isikutele väljaantud saadused (lahtrid 24 ja 25). Rahaliste tulude koosseisus maksustatav toodang a) Kontraktatsiooni ja riikliku kokkuostu korras müüdud saadused (lahter 14). b) Kolhoosikaubanduse korras müüdud saadused (lahtrid 15 ja 16). c) Müügiks eraldatud saadused (lahter 17). Toodangu jaotamist kontrollitakse kolhoosnikute üldkoosoleku otsust naturaaltulude jaotamise kohta arvesse võttes kolhoosi arvepidamisraamatute sissekannete põhjal järgnevalt: Kahekordse arvepidamise süsteemi puhul Naturaaltulude ja nende jaotuse arvestuse raamatu peakonto nr. 18 (deebet) abikontode järgi. Fondidesse kantud toodangut kontrollitakse peale selle: a) konto nr. 8 „Jagamatud fondid ja osamaksud" (kreedit) järgi; b) konto nr. 10 „Abistamis- ja kultuurfondid (kreedit) järgi. Realiseeritud ja müügiks eraldatud saadused: a) saaduste kogust kontrollitakse peakonto nr. 16 „Riiklikud normikohustused ja müük" analüütiliste kontode deebeti järgi; b) müügist saadud rahasummasid — konto nr. 16 kreediti järgi; c) müügiks eraldatud saaduste arvatavat tulemit — konto nr. 18 deebeti järgi.	1. Majandisisesteks vajadusteks kulutatud saadustest (aruande VI tabeli lahtrid 12, 18, 20, 21 ja 22). Kontrollitud andmed nimetatud saaduste koguse kohta kantakse maksustatava tulu arvutluse 8. lahtrisse. Need saadused hinnatakse riiklike varumishindadega, s. o. hindadega, millega on hinnatud kogusaagi maksumus (aruande VI tabeli 4. lahter). Saadud hind vastastatakse varumishindade teatmikuga. Kui antud hind on minimaalsetest riiklikest varumishindadest madalam või maksimaalsetest kõrgem, tuleb kohaldada teatmikujärgseid minimaalseid või maksimaalseid hindu. Vastavad märkmed tehakse maksustatava tulu arvutluses real „Märkused". Saaduste hindamiseks vastuvõetud hinnad kantakse maksustatava tulu arvutluse 9. lahtrisse, maksustatava tulu summa — 10. lahtrisse. Maksustatava tulu kindlakstegemisel majandisisesteks vajadusteks kasutatud saadustest tuleb silmas pidada aruande VI tabeli 23. lahtris näidatud andmeid jäätmete ja saaduste kuivamiskadude kohta. Dokumentidega tõendatud jäätmeid ja kuivamiskadusid ei arvata maksustatava tulu hulka. Selle kohta tehakse märge maksustatava tulu arvutluses real „Märkused". Kui tarvitamiskõlbmatute jäätmete hulk või kuivamiskadu on ilmselt suur, märgitakse see ära aruande kontrollimise tulemuste kohta koostatavas otsuses. 2. Kolhoosnikute vahel jaotatud ja väljastpoolt saagikoristustöödele palgatud isikutele väljaantud saadustest (aruande VI tabeli 24. ja 25. lahter). Sellesse naturaaltulude kategooriasse arvatakse ka leib, mis kolhoosis on välja antud ühiskondlikuks toitlustamiseks.

Kolhoosi aruande näitajad, mis kuuluvad kontrollimisele; kuidas toimub kontrollimine	Maksuinspektori märkused; kolhoosi maksustatava tulu arvutamine
Lihtarvepidamise süsteemi puhul Jaotatud saaduste kogust kontrollitakse Naturaaltulude ja nende jaotuse arvestuse raamatu väljamineku järgi. Rahasummasid (tulem) kontrollitakse lahtri järgi „Müügihind (laekunud)" vastavate sissekannete osas. **Lühendatud arvepidamise süsteemi puhul** Toodangu jaotamist kontrollitakse Naturaal- ja rahaliste tulude, materjalide ning fondide arvestuse raamatu väljamineku järgi (I jagu „Naturaaltulud") vastavate sissekannete osas. Rahalisi tulusid kontrollitakse sama raamatu II jao järgi. Toodangu jaotamise algdokumentideks kõigi arvepidamissüsteemide puhul on: a) toodangu saateleht; b) juhatuse korraldus saaduste ja materjalide väljaandmiseks; c) naturaal- ja rahaliste väljaandmiste leht; d) aruanne saaduste müügi kohta kolhoositurul.	Kontrollitud andmed viimatinimetatud saaduste koguse kohta kantakse maksustatava tulu arvutluse I osa 11. lahtrisse; kahekordistatud riiklikud kokkuostuhinnad, millega need saadused hinnatakse, näidatakse 12. lahtris, maksustatava tulu summa aga — 13. lahtris. Rahalised tulud müüdud saadustest arvatakse maksustatavasse tulusse tegelikult laekunud summas, olenemata sellest, kas raha on kätte saadud või seisab deebitoride arvel. Saaduste müügist laekunud tulusumma, mis on kindlaks tehtud iga saaduste liigi kohta kolhoosi arvepidamisraamatute sissekannete põhjal, kantakse maksustatava tulu arvutlusse sõltuvalt sellest, missuguses korras saadused müüdi: a) müük kontraktatsiooni ja riikliku kokkuostu korras — 15. lahtrisse; b) müük kolhoositurul (kolhoosnikutele, kooperatiividele, turul jt.) — 17. lahtrisse. Rahalised tulud müügiks eraldatud, kuid veel mitte müüdud saadustest tehakse kindlaks arvatavates müügihindades ja kantakse iga saaduste liigi järgi maksustatava tulu arvutlusse: a) müük kontraktatsiooni ja riikliku kokkuostu korras — 19. lahtrisse; b) müük kolhoositurul — 21. lahtrisse. Aruandeaastal realiseeritud eelmise aasta saaduste tulemi vahe (müügist saadud summa ja eelmisel aastal kolhoosi jaotatavatesse tuludesse kantud summa vahe) arvatakse maksustatavasse tulusse kontrollitud raamatutejärgsete sissekannete põhjal. Arvatava ja tegeliku tulemi vahe tehakse kindlaks järgmiselt: realiseerimata saaduste hindamise teel saadud tulusumma, mis võeti arvesse kolhoosi maksustamisel tulumaksuga eelmisel aastal, vastastatakse nendesamade saaduste müügist aruandeaastal tegelikult laekunud summaga.

Kolhoosi aruande näitajad, mis kuuluvad kontrollimisele; kuidas toimub kontrollimine	Maksuinspektori märkused; kolhoosi maksustatava tulu arvutamine

Tulud viljapuuaedadest, marjaaedadest ja viinamarjaistandikkudest

1. Kas kõik viljapuu- ja marjaaedade, viinamarjaistandike ning subtroopiliste kultuuride pindalad on aruandes näidatud (aruande VII tabeli 6. ja 7. lahter).

Kontrollitakse Inventariraamatu andmetel ja inventuurnimestike järgi.

2. Puuviljade ja marjade **kogusaak** enne töötlemist ja töötlemisest saadud toodete kogus (aruande VII tabeli 9. lahter). Kui kolhoosis on viljapuukool ja kolhoos tegeleb istutusmaterjali (istikute) müümisega mujale, näidatakse puukooli kohta käivad andmed eraldi, kusjuures puukooli saadused kirjendatakse saja tüki kaupa (istutusmaterjal, istikud).

Puuviljade ja marjade kogusaagi arvelevõtmise algdokumendiks on „Mitteteravilja-toodangu laekumise ja saatmise päevik".

3. Kogusaagi maksumus riiklikes varumishindades (aruande VII tabeli 10. lahter).

4. Toodangu jaotamine (aruande VII tabeli lahtrid 11—18).

Sealhulgas:

Mittemaksustatav toodang

Töötlemisele antud toorsaadused (aruande 15. lahter).

Naturaaltulude koosseisus maksustatav toodang

a) Kolhoosi vajadusteks kasutatud saadused (aruande 16. lahter).

b) Kolhoosnikute vahel jaotatud ja väljastpoolt saagikoristustöödele palgatud isikutele väljaantud saadused (aruande 17. ja 18. lahter).

Kontrollitud andmed puuviljade ja marjade kogusaagi kohta, nii töötlemata kui ka töötletud kujul, märgitakse iga saaduste liigi järgi maksustatava tulu arvutluse II osa 2. lahtrisse.

Kontrollitud andmed saaduste kogusaagi maksumuse kohta kantakse maksustatava tulu arvutluse 3. lahtrisse.

Seejärel tehakse kindlaks saaduste keskmine arvelevõtmise hind (aruande VII tabeli 10. lahtri andmed jagatakse 9. lahtri andmetega). Sissetulekuks kantud saaduste keskmine hind märgitakse maksustatava tulu arvutluse II osa 4. lahtrisse. Keskmiste hindade kohta saadud andmed vastastatakse riiklike varumishindade teatmikuga. Kui sissetulekuks kantud saaduste keskmised hinnad ei ületa teatmikujärgseid minimaalseid ja maksimaalseid hindu, kohaldatakse neid majandisisesteks vajadusteks kasutatud saaduste hindamiseks. Lahkuminekud hindades märgitakse maksustatava tulu arvutluse II osa reale „Märkused".

Andmed töötlemisele antud toorsaaduste kohta (aruande VII tabeli 15. lahter) näidatakse maksustatava tulu arvutluse II osa 5. lahtris. Neid saadusi maksustatava tulu kindlakstegemisel arvesse ei võeta, kuna nad maksustatakse töötletud toodete koosseisus.

Maksustatavad **naturaaltulud** koosnevad:

1. Kolhoosi vajadusteks kulutatud saadustest (aruande VII tabeli 16. lahter).

Kontrollitud andmed nimetatud saaduste koguse kohta kantakse maksustatava tulu arvutluse 6. lahtrisse, hind ja tulusumma — 7. ja 8. lahtrisse.

Kolhoosi aruande näitajad, mis kuuluvad kontrollimisele; kuidas toimub kontrollimine	Maksuinspektori märkused; kolhoosi maksustatava tulu arvutamine
Rahaliste tulude koosseisus maksustatav toodang a) Riiklikele varumisorganisatsioonidele kontraktatsiooni korras müüdud saadused (aruande 11. lahter). b) Kolhoosikaubanduse korras müüdud saadused (aruande 12. ja 13. lahter). c) Müügiks eraldatud saadused (aruande 14. lahter). Andmed kogusaagi, saaduste maksumuse ja jaotamise kohta kontrollitakse järgnevalt: Kahekordse arvepidamise süsteemi puhul Kogusaak — konto nr. 18 „Naturaaltulud ja nende jaotamine" kreediti järgi. Saaduste jaotamine — konto nr. 18 deebeti järgi. Andmed müüdud ja müügiks eraldatud saaduste kohta kontrollitakse peale selle veel konto nr. 16 „Riiklikud normikohustused ja müük" deebeti järgi. Lihtarvepidamise süsteemi puhul Naturaaltulude ja nende jaotuse arvestuse raamatus: kogusaak — sissetuleku järgi; saaduste jaotamine — väljamineku järgi. Lühendatud arvepidamise süsteemi puhul Naturaal- ja rahaliste tulude, materjalide ning fondide arvestuse raamatu I ja II jao järgi vastavate sissekannete osas.	2. Kolhoosnikute vahel jaotatud saadustest ja väljastpoolt saagikoristustöödele palgatud isikutele väljaantud saadustest (aruande VII tabeli 17. ja 18. lahter). Kontrollitud andmed kantakse maksustatava tulu arvutlusse: saaduste kogus — 9. lahtrisse, kahekordistatud riiklikud kokkuostuhinnad — 10. lahtrisse, tulusumma — 11. lahtrisse. Rahalised tulud müüdud saadustest (aruande lahtrid 11—13), müügiks eraldatud saadustest (aruande 14. lahter) ja eelmise aasta saaduste realiseerimise vahest, mis on arvepidamisraamatute sissekannete põhjal kindlaks tehtud samas korras nagu rahalised tulud põllundusest, kantakse maksustatava tulu arvutluse II osa vastavaisse lahtreisse (lahtrid 12—21).

Kolhoosi aruande näitajad, mis kuuluvad kontrollimisele; kuidas toimub kontrollimine	Maksuinspektori märkused; kolhoosi maksustatava tulu arvutamine

Tulud loomakasvatusest

1. Kas aruandes on õigesti näidatud kariloomade, kodulindude ja küülikute tapmisega mitteseotud loomakasvatussaaduste (piim, vill, munad), mesinduse (mesi, vaha) ja siidiussikasvatuse saaduste, samuti loomade tapasaaduste (liha, rasv, toornahad, toorkarusnahad) kogus, nii töötlemata kui ka töötletud kujul (aruande VIII tabeli 3. lahter).

Loomakasvatussaaduste arvelevõtmise algdokumentideks on: tapasaadustel „Vara mahakandmise akt", piimal — „Lüpsipäevik", töötlemisest saadud piimatoodetel — „Toodangu töötlemise aruanne". Nende dokumentide põhjal kontrollitakse, kas raamatutejärgsed sissekanded loomakasvatussaaduste koguse kohta on õiged.

2. Loomakasvatussaaduste maksumus riiklikes varumishindades (aruande VIII tabeli 4. lahter).

3. Saaduste jaotamine (aruande VIII tabeli lahtrid **5—16).**

Sealhulgas:
Mittemaksustatavad saadused

a) Normikohustuste täitmiseks riigile äraantud saadused (aruande 5. lahter).

b) Vasikate ja põrsaste jootmiseks kulutatud piim; haudemunadeks eraldatud munad; mesilaste söödaks varutud mesi (aruande 12. lahter).

c) Töötlemisele antud toorsaadused (aruande 13. lahter).

Naturaaltulude koosseisus maksustatav toodang

a) Majandisisesteks vajadusteks kulutatud saadused (aruande 11. ja 12. lahter, välja arvatud eespool nimetatud saadused, ja aruande 14. lahter).

b) Kolhoosnikute vahel jaotatud ja väljastpoolt saagikoristustöödele palgatud isikutele väljaantud saadused (aruande 15. ja 16. lahter).

Kontrollitud andmed loomakasvatusest saadud tulude kohta kantakse maksustatava tulu arvutluse III osa vastavaisse lahtreisse.

Andmed saaduste üldkoguse kohta märgitakse arvutluse 2. lahtrisse, riiklikes varumishindades väljendatud saaduste maksumus — arvutluse 3. lahtrisse.

Seejärel tehakse kindlaks saaduste keskmine arvelevõtmise hind (aruande VIII tabeli 4. lahtri andmed jagatakse 3. lahtri andmetega). Saaduste keskmine arvelevõtmise hind märgitakse maksustatava tulu arvutluse III osa 4. lahtrisse.

Saadud andmed loomakasvatussaaduste arvelevõtmise keskmiste hindade kohta vastastatakse riiklike varumishindade teatmikuga. Kui sissetulekuks kantud saaduste keskmised hinnad ei ületa teatmikujärgseid minimaalseid ja maksimaalseid hindu, kohaldatakse neid majandisisesteks vajadusteks kulutatud saaduste hindamiseks. Lahkuminekud hindades märgitakse maksustatava tulu arvutluse III osa reale „Märkused".

Andmed töötlemisele antud toorsaaduste kohta (aruande VIII tabeli 13. lahter) näidatakse maksustatava tulu arvutluse III osa 6. lahtris. Neid saadusi ei võeta maksustatava tulu kindlakstegemisel arvesse, sest nad maksustatakse töötletud toodete koosseisus.

Maksustatavad **naturaaltulud** koosnevad:

1) Kolhoosi vajadusteks kulutatud saadustest (aruande VIII tabeli 11., 12. ja 14. lahter), välja arvatud vasikate ja põrsaste jootmiseks kulutatud piim, haudemunadeks eraldatud munad ja mesilaste söödaks varutud mesi, mida maksustatava tulu hulka ei arvata (andmed viimatinimetatud saaduste kohta näidatakse maksustatava tulu arvutluse III osas real „Märkused").

Kolhoosi aruande näitajad, mis kuuluvad kontrollimisele; kuidas toimub kontrollimine	Maksuinspektori märkused; kolhoosi maksustatava tulu arvutamine

Rahaliste tulude koosseisus maksustatav toodang

a) Riiklikele varumisorganisatsioonidele kontraktatsiooni korras müüdud saadused (aruande 6. lahter).

b) Kolhoosikaubanduse korras müüdud saadused (aruande 7., 8. ja 10. lahter).

c) Müügiks eraldatud saadused (aruande 9. lahter).

Saaduste jaotamist kontrollitakse järgmiste algdokumentide järgi: „Toodangu saateleht", „Piima sissetuleku ja väljamineku aruanne", „Naturaal- ja rahaliste väljaandmiste leht", „Juhatuse korraldus saaduste ja materjalide väljaandmiseks", „Aruanne saaduste müügi kohta kolhoositurul" ja „Toodangu töötlemise aruanne".

Andmed saaduste üldkoguse, selle maksumuse ja jaotuse kohta kontrollitakse järgmiste raamatutejärgsete sissekannete põhjal:

Kahekordse arvepidamise süsteemi puhul

Peakonto nr. 18 „Naturaaltulud ja nende jaotamine" analüütiliste (abi-) kontode järgi

1. Saaduste üldkogus (aruande 3. lahter).
2. Saaduste maksumus arvelevõtmise hindade järgi (4. lahter).
3. Müügiks eraldatud saadused (9. lahter).
4. Kolhoosnikute vahel jaotatud ja väljastpoolt saagikoristustöödele palgatud isikutele väljaantud saadused (15. ja 16. lahter).

Konto nr. 16 „Riiklikud normikohustused" järgi

5. Normikohustuste täitmiseks äraantud saadused (5. lahter); ühiskondlikuks toitlustamiseks müüdud ja kulutatud saadused (lahtrid 6, 7, 8 ja 10).

Majandisisesteks vajadusteks kasutatud saaduste kogus märgitakse maksustatava tulu arvutluse 7. lahtrisse.

Need saadused hinnatakse riiklike varumishindadega, s. o. hindadega, millega on hinnatud saaduste üldkogus (maksustatava tulu arvutluse 4. lahter), arvesse võttes teatmikujärgseid hindu. Maksuinspektori poolt vastuvõetud hinnad näidatakse maksustatava tulu arvutluse 8. lahtris, tulusumma — 9. lahtris.

2. Kolhoosnikute vahel jaotatud ja väljastpoolt saagikoristustöödele palgatud isikutele väljaantud saadused (aruande VIII tabeli 15. ja 16. lahter).

Kontrollitud andmed kantakse maksustatava tulu arvutlusse: saaduste kogus — maksustatava tulu arvutluse III osa 10. lahtrisse, kahekordistatud riiklikud kokkuostuhinnad — 11. lahtrisse, tulusumma — 12. lahtrisse.

Rahalised tulud saaduste müügist, kaasa arvatud ühiskondlikuks toitlustamiseks kulutatud saadused (aruande 6., 7., 8. ja 10. lahter), müügiks eraldatud saadustest (aruande 9. lahter) ja eelmise aasta saaduste realiseerimise vahest, mis on tehtud kindlaks arvepidamisraamatute sissekannete järgi samas korras nagu rahalised tulud põllundusest (lk. 62), kantakse maksustatava tulu arvutluse III osa vastavaisse lahtreisse (lahtrid 13—22).

Neil juhtudel, kui kolhoos müüs tööloomade tapasaadusi, peab ta vastavad summad kandma kapitaalmahutuste kontosse (aruande XIII tabeli artikli 33-b järgi). Sellesse kontosse võidakse kanda summad, mis on saadud produktiivloomade tapasaaduste müügist kolhoositurul ja kolhoosnikutele. Need summad kantakse kolhoosnikute üldkoosoleku otsusel kapitaalmahutuste kontosse karja taastamiseks ja suurendamiseks.

Kolhoosi aruande näitajad, mis kuuluvad kontrollimisele; kuidas toimub kontrollimine	Maksuinspektori märkused; kolhoosi maksustatava tulu arvutamine
6. Tootmisvajadusteks kulutatud saadused (12. ja 14. lahter). — Konto nr. 13 „Kulutused tootmisvajadusteks“	Maksustatava tulu arvutluse IV osa täidetakse selleks, et kindlaks teha maksustatavat tulu loomade müügist ja kolhoosnikutele antud noorloomade maksumust.
7. Töötlemisele antud saadused (13. lahter). — Konto nr. 11 „Abiettevõtete kulud ja „Kulud toodangu töötlemine“	Summasid, mis on saadud lihanormikohustuse arvel äraantud loomade ja kodulindude eest (aruande IX tabeli 4. lahtri kokkuvõte) ja hobuste kohustuslikust müügist armeele (kui see on tõendatud arvepidamisraamatute ja dokumentidega), ei maksustata.
	Kontrollitud andmed kantakse arvutluse IV osa 2. lahtri esimesele reale.
	Tulud riikliku kokkuostu korras müüdud loomadest (aruande IX tabeli 6. lahtri kogusumma ja raamatutest väljavõetud andmed hobuste müügi kohta) kantakse arvutluse 3. lahtrisse;
	tulud kooperatiividele ja kolhoosnikutele ning kolhoositurul müüdud loomadest (lahtrite 8, 10 ja 12 kogusumma ja raamatutest väljavõetud andmed hobuste müügi kohta) kantakse arvutluse 4. lahtrisse;
	töötasu korras kolhoosnikutele antud loomade maksumus (aruande IX-a tabel) hinnatakse kahekordistatud riiklike kokkuostuhindadega ja märgitakse arvutluse 5. lahtri kokkuvõttesse.
	Maksustatava tulu hulka ei arvata summasid, mis on saadud loomade müügist ja on kantud kapitaalmahutuste kontosse paremate loomade ja tõukarja soetamiseks, samuti karja taastamiseks ja suurendamiseks.
	Summad, mis on kantud kapitaalmahutuste kontosse ja on näidatud aruande XIII tabeli artikleis 29, 33-b ja 33-d, märgitakse maksustatava tulu arvutluse IV osa 2. ja 3. reale, sõltuvalt sellest, missugusest loomade (sealhulgas ka tapasaaduste) müügist on tähendatud summad saadud. Neid summasid ei arvata maksustatava tulu hulka. Tapasaaduste müügist laekunud ja kapitaalmahutuste kontosse kantud summad (mis arvati maha maksustatavast tulust

Lihtarvepidamise süsteemi puhul

Kõik andmed kontrollitakse Naturaaltulude ja nende jaotuse arvestuse raamatu järgi.

Lühendatud arvepidamise puhul

Kõik andmed kontrollitakse Naturaal- ja rahaliste tulude, materjalide ning fondide arvestuse raamatu (I jagu „Naturaaltulude ja nende jaotuse arvestus“) järgi.

Andmed loomade tapasaaduste müügist laekunud ja kapitaalmahutuste kontosse kantud summade kohta kontrollitakse:

Kahekordse arvepidamise süsteemiga kolhoosides

Konto nr. 17 „Põhitootmisvahendite ja loomade (täiskasvanud ja noorloomade) mahakandmine“ allkontode nr. 2 ja 6 järgi.

Lihtarvepidamise süsteemiga kolhoosides

Rahaliste tulude ja nende jaotuse arvestuse raamatu järgi.

Kolhoosi aruande näitajad, mis kuuluvad kontrollimisele; kuidas toimub kontrollimine	Maksuinspektori märkused; kolhoosi maksustatava tulu arvutamine
Lühendatud arvepidamise süsteemiga kolhoosides Naturaal- ja rahaliste tulude, materjalide ning fondide arvestuse raamatu järgi. **Loomade andmine normikohustuste täitmiseks ja müük** (aruande IX ja IX-a tabel) Neis tabeleis toodud andmeid kontrollitakse järgnevalt: **Kahekordse arvepidamise süsteemi puhul** Peakonto nr. 17 „Põhitootmisvahendite ja loomade (täiskasvanud ja noorloomade) mahakandmine" analüütiliste (abi-) kontode järgi. 1. Loomade äraandmine lihanormikohustuste katteks (aruande 2. ja 4. lahter) — allkonto nr. 4 järgi. 2. Loomade müük riiklikele varumisorganisatsioonidele, kooperatiividele ning kolhoosnikutele ja müük kolhoositurul (aruande lahtrid 5—12) — allkontode nr. 3, 5 ja 6 järgi vastavate sissekannete osas. 3. Hobuste andmine normikohustuste täitmiseks ja müük (aruande 15. lahter) — allkonto nr. 2 järgi. 4. Kapitaalmahutuste kontosse kantud summad — allkontode nr. 2 ja 6 järgi. **Liht- ja lühendatud arvepidamise süsteemi puhul** 1. Mahakantud loomade arv — Inventariraamatu järgi. 2. Loomade normikohustuste täitmisest ja müügist laekunud summad — vastavate sissekannete osas: lihtsüsteemi puhul — Rahaliste tulude ja nende jaotuse arvestuse raamatu järgi;	juba arvutluse III osa järgi) märgitakse arvutluse IV osa 4. reale. Maksustatav tulu näidatakse arvutluse 5. real; see tulu moodustub järgmiselt: laekunud summast (arvutluse 3. ja 4. lahtri esimene rida) arvatakse maha kapitaalmahutuste kontosse kantud summad (arvutluse 2. ja 3. rea summa miinus 4. real näidatud summad). Aruandeandmete lahkuminekud raamatutejärgsetest sissekannetest ja laekunud summade ebaõiged sissekanded kapitaalmahutuste kontosse märgitakse ära aruande kontrollimise tulemuste kohta koostatavas otsuses.

Kolhoosi aruande näitajad, mis kuuluvad kontrollimisele; kuidas toimub kontrollimine	Maksuinspektori märkused; kolhoosi maksustatava tulu arvutamine
lühendatud süsteemi puhul — Naturaal- ja rahaliste tulude, materjalide ning fondide arvestuse raamatu (II jagu „Rahaliste tulude ja nende jaotuse arvestus") järgi.	

Tulud abiettevõtteist

Teha raamatutejärgsete sissekannete põhjal kindlaks tulud, mis on saadud abiettevõtete mittepõllumajanduslike toodete müügist ja teenuste osutamisest neis ettevõtteis.

Selleks kasutatakse algdokumente „Aruanded töökoja töö kohta" ja järgmiste raamatutejärgsete sissekannete andmeid.

Mittepõllumajanduslikke tooteid valmistavais kolhoosi ettevõtteis ja töökodades

Kahekordse arvepidamise süsteemi puhul

1. Valmistatud toodete hulk ja maksumus arvelevõtmishindade järgi — konto nr. 18 kreedit, allkonto nr. 3.

2. Müüdud toodete hulk ja müügist saadud summad — konto nr. 18 kreedit, allkonto nr. 3.

3. Tootmiskulud — konto nr. 11 deebet.

Lihtarvepidamise süsteemi puhul

Materjalide arvestuse raamatu ja Inventariraamatu järgi:

1. Toodete hulk — Naturaaltulude ja nende jaotuse arvestuse raamatu järgi.

2. Müügist saadud summad — Rahaliste tulude ja nende jaotuse arvestuse raamatu järgi.

3. Kulud — Materjalide arvestuse raamatu järgi.

Maksustatava tulu kindlakstegemisel abiettevõtetest tuleb silmas pidada järgmist:

Vastavalt NSVL Rahvakomissaride Nõukogu 22. oktoobri 1938. a. määrusele „Kolhoosides põllumajandusliku tootmisega mitteseotud tööstusettevõtete ebaseadusliku organiseerimise kohta" ning NSVL Rahvakomissaride Nõukogu poolt 29. aprillil 1939. a. kinnitatud NSVL Põllutöö Rahvakomissariaadi ja NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi juhendile on kolhoosidel keelatud pidada:

a) tööstusettevõtteid, kus kasutatakse palgalist tööjõudu;

b) tööstusettevõtteid, mis pole seotud põllumajandusega ja mille tooteid müüakse mujale.

Erand sellest eeskirjast on lubatud ainult kolhoosi-elektrijaamade, kolhoosi-sepikodade ja väikeste, põllumajanduse suhtes abiharu iseloomu kandvate kodutööonduste suhtes, mis on tarvilikud kolhooside vajaduste rahuldamiseks (pottsepatööndus, telliste, katusekivide, vankrite jms. tootmine).

Kui kolhoos, kel on väikesi abiettevõtteid, mis on tarvilikud tema vajaduste rahuldamiseks, müüs mittepõllumajanduslikke tooteid, siis arvatakse müügist saadud summadest maha kulutatud toorainete, materjalide ja kütuse maksumus ning muud kulud (määrdeained, elektrienergia, transport, jooksev remont jm.).

Need kulud arvatakse toodete müügist saadud summadest maha proportsionaalselt müüdud ja valmistatud toodete kogusele.

Kolhoosi aruande näitajad, mis kuuluvad kontrollimisele; kuidas toimub kontrollimine	Maksuinspektori märkused; kolhoosi maksustatava tulu arvutamine
Lühendatud arvepidamise süsteemi puhul Naturaal- ja rahaliste tulude, materjalide ning fondide arvestuse raamatu järgi (vastavad jaod) ja Inventariraamatu järgi. **Remondiettevõtteis** Kahekordse arvepidamise süsteemi puhul 1. Rahaline tasu osutatud teenuste eest — konto nr. 19 kreediti järgi vastavate sissekannete osas. 2. Kulud — konto nr. 11 (deebet) järgi. Lihtarvepidamise süsteemi puhul 1. Rahaline tasu — Rahaliste tulude ja nende jaotuse arvestuse raamatu järgi. 2. Kulud — Materjalide arvestuse raamatu ning Rahaliste tulude ja nende jaotuse arvestuse raamatu järgi. Lühendatud arvepidamise süsteemi puhul Naturaal- ja rahaliste tulude, materjalide ja fondide arvestuse raamatu järgi (vastavad jaod). **Tellija tooraine töötlemise puhul põllumajandussaaduste töötlemise ettevõtteis** Kahekordse arvepidamise süsteemi puhul Töötlemistasu: a) naturaaltulud — konto nr. 18, b) rahalised tulud — konto nr. 19. Kulud — konto nr. 11 deebet.	Kui kolhoosi abiettevõtteis (sepikoda ja transpordi- ning teised töökojad) remonditi esemeid oma majandi vajadusteks ja mujale, kusjuures remondiks kulutatud materjalide maksumust ja muid kulusid kolhoos eraldi ei ole arvestanud, määratakse mahaarvamisele kuuluvad kulud kindlaks proportsionaalselt kogu remondi maksumusele ja vastav osa neist kuludest arvatakse maha mujale tehtud remonttööde (teenuste) eest saadud summadest. Kontrollitud andmed kolhoosi abiettevõtete kohta, mis on vajalikud maksustatava tulu kindlakstegemiseks, kantakse arvutlusse järgmiselt: tulud mittepõllumajanduslike toodete müügist — V ossa; tulud teenuste osutamisest abiettevõtteis — VI ossa. Kui kontrollimisel selgub, et kolhoos peab mittelubatud tööstusettevõtet, tuleb see ära märkida kolhoosi aruande kontrollimise kohta koostatavas otsuses ja ühtaegu sellest teatada rajooni rahandusosakonnale vastavate abinõude tarvituselevõtmiseks.

Kolhoosi aruande näitajad, mis kuuluvad kontrollimisele; kuidas toimub kontrollimine	Maksuinspektori märkused; kolhoosi maksustatava tulu arvutamine
Lihtarvepidamise süsteemi puhul Naturaaltulude ja nende jaotuse arvestuse raamatu ning Rahaliste tulude ja nende jaotuse arvestuse raamatu järgi. Lühendatud arvepidamise süsteemi puhul Naturaal- ja rahaliste tulude, materjalide ning fondide arvestuse raamat (vastavad jaod).	

Tulud kõrvalteenistusest ja muudest rahalistest sissetulekutest

Kõrvalteenistusest ja muudest rahalistest sissetulekutest saadud tulud tehakse kindlaks järgmiste raamatutejärgsete sissekannete põhjal.

Kahekordse arvepidamise süsteemi puhul

Konto nr. 19 „Rahalised tulud ja nende jaotamine" järgi.

Lihtarvepidamise süsteemi puhul

Rahaliste tulude ja nende jaotuse arvestuse raamatu järgi.

Lühendatud arvepidamise süsteemi puhul

Naturaal- ja rahaliste tulude, materjalide ning fondide raamatu jao „Rahaliste tulude arvestus ja nende jaotamine" järgi.

Kõik nimetatud rahalised sissetulekud arvatakse maksustatavasse tulusse täies summas.

Maksustatava tulu hulka ei arvata: protsente riigilaenudelt, hävinud vara ja külvide eest saadud kindlustushüvituse summasid ja protsente kapitaalmahutuste kontolt.

Naturaaltulud, mis kolhoos on saanud mujale tehtud tööde eest, maksustatakse, kui need tulud ei ole arvatud maksustatavate naturaaltulude hulka, ühistel alustel muude rahaliste sissetulekutega kolhoosi poolt hinnatud summas. Selle kohta tehakse maksustatava tulu arvutuses märge.

Andmed kõrvalteenistuse ja muude rahaliste sissetulekute kohta kantakse iga tuluallika viisi maksustatava tulu arvutuse VII ossa.

7. Maksustatava tulu kindlakstegemine kõigist allikaist ja maksu arvutamine

Pärast maksustatava tulu kindlakstegemist üksikute tuluallikate viisi täidetakse kõigi tuluallikate maksustatava tulu summeerimiseks arvutluse osa «A» — «Maksustatav tulu».

See osa arvutlusest täidetakse järgmiselt:

Rida 1 «Põllundusest, kööginiljakasvatusest, kõrvitsaliste kultuuride kasvatusest ja rohumaaviljelusest» — arvutluse I osa andmeil:

osa „A" 2. lahter — arvutluse I osa 10. lahtri kokkuvõtte andmeil,
„ „ 3. „ — „ „ „ 13. „ „ „
„ „ 4. „ — „ „ „ 15., 19. ja 22. lahtri kokkuvõtte andmeil,
„ „ 5. „ — „ „ „ 17., 21. ja 23. „ „ „

Rida 2 «Viljapuu- ja marjaaedadest ning viinamarja- ja muudest istandikkudest» — arvutluse II osa andmeil:

osa „A" 2. lahter — arvutluse II osa 8. lahtri kokkuvõtte andmeil,
„ „ 3. „ — „ „ „ 11. „ „ „
„ „ 4. „ — „ „ „ 13., 17. ja 20. lahtri kokkuvõtte andmeil,
„ „ 5. „ — „ „ „ 15., 19. ja 21. „ „ „

Rida 3 — osa «A» 1. ja 2. rea andmete kokkuarvamise teel.

Rida 4 «Loomakasvatussaadustest, mis ei ole seotud loomade tapmisega» ja **rida 5** «Loomade tapasaadustest» — arvutluse III osas loomakasvatuse naturaal- ja rahaliste tulude kohta näidatud andmeil. Reale 5 kantakse seejuures andmed tapasaadustest saadud tulude kohta, maha arvatud kapitaalmahutuste kontosse kantud summad, mille kohta oli tehtud märge arvutluse III osas.

Rida 6 «Loomade müügist» — vastavail andmeil, mis on näidatud arvutluse IV osa 5. real.

Rida 7 «Kokku loomapidamisest» — osa «A» 4., 5. ja 6. rea andmete kokkuarvamise teel.

Rida 8 «Abiettevõtetest» — arvutluse V ja VI osas näidatud andmeil.

Rida 9 «Kõrvalteenistusest ja muudest rahalistest sissetulekutest» — arvutluse VII osa andmeil.

Real 10 «Kokku» tehakse kokkuvõte kogu maksustatavast tulust 3., 7., 8. ja 9. rea andmete kokkuarvamise teel.

Pärast maksustatava tulu kindlakstegemist arvutatakse maks, milleks täidetakse arvutluse osa «B» — «Maksusumma».

Enne maksu arvutamist võrreldakse arvutluse osas «A» näidatud rahaliste tulude kogusummad aastaaruande XII tabeli vastavate andmetega. Rahaliste tulude näitajad kantakse aruande sellesse tabelisse arvepidamise andmeil: kahekordse arvepidamise süsteemi puhul — konto nr. 19 «Rahalised tulud ja nende jaotamine», allkonto nr. 2, sissekannete põhjal; lihtarvepidamise süsteemi puhul — Rahaliste tulude ja nende jaotuse arvestuse raamatu andmeil; lühenda-

tud arvepidamise süsteemi puhul — Naturaal- ja rahaliste tulude, materjalide ning fondide arvestuse raamatu II jao andmeil.

Kõik maksustatava rahalise tulu kindlakstegemisel aluseks võetud andmete lahkuminekud aruande XII tabelis toodud rahaliste tulude näitajaist tuleb tingimata selgitada ja ära märkida kolhoosi aastaaruande kontrollimise tulemuste kohta koostatavas otsuses.

Arvutluse osa «B» — «Maksusumma» täidetakse järgmiselt:

Real 1 näidatakse 6%-lise määra järgi maksustatavate tulude summa. See summa koosneb arvutluse osa «A» 2. lahtri 10. real näidatud andmeist, kusjuures tähendatud summast arvatakse maha traktorijaama rahalise tasu summa (eelarve artikkel 16 aruande XII tabelis). Neil juhtudel, kui 6%-lise määra järgi maksustatavate tulude summa on traktorijaama rahalise töötasu summast väiksem, arvatakse nimetatud summade vahe maha 9%-lise määra järgi maksustatavatest tuludest, kui aga viimastest tuludest ei piisa, siis arvatakse see vahe maha 12%-lise määra järgi maksustatavatest tuludest.

Osa «B» real 2 näidatakse 9%-lise määra järgi maksustatavate tulude summa (arvutluse osa «A» 4. lahtri 10. rea andmed).

Osa «B» real 3 näidatakse 12%-lise määra järgi maksustatavate tulude summa. See summa koosneb arvutluse osa «A» 3. lahtri 10. rea andmeist.

Osa «B» real 4 näidatakse 15%-lise määra järgi maksustatavate tulude summa. See summa koosneb arvutluse osa «A» 5. lahtri 10. rea andmeist.

Pärast osas «B» maksustatava tulu suuruse osutamist üksikute maksumäärade viisi arvutatakse maks iga tululiigi jaoks ja seejärel määratakse kindlaks üldine maksusumma.

Maksustatava tulu arvutlust ja arvutatud maksusummat, samuti kolhoosi aruande kontrollimise tulemuste põhjal koostatud otsust kontrollib vanem-maksuinspektor, kinnitab need aga rajooni või linna rahandusosakonna juhataja. Pärast seda kirjutatakse välja makseteade arvutatud maksusumma tasumiseks, arvesse võttes juba tasutud avanssi. Makseteade antakse kolhoosi juhatusele kätte allkirja vastu.

III PEATÜKK

MUUD MAAELANIKKONNA MAKSED

1. Maaelanikkonna endamaksustamise kord

Vastavalt NSVL Kesktäitevkomitee ja Rahvakomissaride Nõukogu 11. septembri 1937. a. määrusele «Maaelanikkonna endamaksustamisest» teostatakse endamaksustamist ainult maa-asulais ja suvitusaleveis. Linnades, töölisalevite hulka arvatud asulates ja sovhooside töölisasulates, mis asuvad külanõukogudest kaugemal kui 8 kilomeetrit, endamaksustamist ei teostata.

Endamaksustamise viivad läbi külanõukogud, kes on vastutavad vastava määruse täpse täitmise eest.

Külanõukogud on kohustatud kokku kutsuma kodanike üldkoosolekuid endamaksustamise küsimuse arutamiseks ja neil esinema ettekannetega endamaksustamise korra kohta. Edasi, nad peavad esitama kodanike üldkoosolekute otsused läbivaatamiseks rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele, arvutama igal üksikul majandil tasudaoleva endamaksustamissumma, kätte andma maksukohuslastele makseteated, vastu võtma endamaksustamise korras tasutavaid makseid, kindlustama summade laekumise kodanike üldkoosolekute poolt määratud tähtaegadeks ja kulutama need üldkoosolekute poolt ettenähtud vajadusteks. Lõpuks, külanõukogud on kohustatud kodanike üldkoosolekuil aru andma endamaksustamissummade kasutamisest.

Järelevalve selle üle, et endamaksustamine viidaks läbi vastavalt NSVL KTK ja RKN-i 11. septembri 1937. a. määrusele, on pandud rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele, kes teostavad vastavat kontrolli rajoonide rahandusosakondade kaudu.

Rajoonide rahandusosakonnad on kohustatud külanõukogusid hoolikalt instrueerima, varustama neid vastavate plankidega, andma neile vajalikku abi endamaksustamise läbiviimisel ja pidama kontrolli endamaksustamissummade õigeaegse laekumise üle.

Maaelanikkonna endamaksustamist teostatakse ainult vastava asula või vastava külanõukogu koosseisu kuuluva mitme asula kodanike üldkoosoleku häälteenamusega vastuvõetud otsuse põhjal. Koosolek on õigusvõimne otsustama endamaksustamise küsimust, kui sellel viibib antud asula (asulaterühma või ühe suure asula osa) kodanike enamik, kel on

õigus NSV Liidu Konstitutsiooni kohaselt nõukogude valimistest osa võtta. Kodanike koosolekuid endamaksustamise küsimuse otsustamiseks on otstarbekohane pidada esimeses kvartalis, millal elanikkond enamikus paikkonnis ei ole kinni põllutöödega. Koosolekute pidamine esimeses kvartalis tagab summade laekumise aasta alguses ja annab järelikult võimaluse vajalikke üritusi õigeaegselt ellu viia.

Maa-asulais ja suvitusaleveis teostatavast endamaksustamisest võtavad osa kõik kolhoosnikute majandid, kõik üksiktalupidajate majandid, kõik mittekoopereerunud kodutööndajate ja käsitööliste majandid ja kõigi teiste, mitte-palgatööst tulusid saavate kodanike majandid, samuti alatiselt maa-asulais ja suvitusaleveis elavate tööliste, teenistujate, koopereerunud kodutööndajate ning käsitööliste majandid.

Töölised, teenistujad, koopereerunud kodutööndajad ja käsitöölised, kes on sõitnud maale hooajatöödele, ametialasele lähetusele või puhkusele või viibivad maal ajutiselt muudel põhjustel, endamaksustamisele ei kuulu.

Endamaksustamise korras tasutavad maksed võib kodanike üldkoosolek kindlaks määrata mitte kõrgemaina alljärgnevaist piirmääradest:

a) kolhoosnikute ja alatiselt maal elavate tööliste, teenistujate, koopereerunud kodutööndajate ning käsitööliste majandeile — mitte üle 20 rubla;

b) üksiktalupidajate majandeile, millel ei ole põllukülve ega tööloomi, mittekoopereerunud kodutööndajate ja käsitööliste majandeile, millel ei ole põllumajandit, ja teiste, mitte-palgatööst töisi tulusid saavate kodanike majandeile — mitte üle 40 rubla;

c) põllukülve või tööloomi omavate üksiktalupidajate majandeile — mitte üle 75 rubla;

d) usukultuste teenistujaile — 150 rubla.

Igas külanõukogus või asulas kehtestatakse ühesugune kindel maksumäär kõigile kolhoosnikute, tööliste, teenistujate, koopereerunud kodutööndajate ja käsitööliste majandeile.

Üksikmajandite maksed peab kodanike üldkoosolek määrama kõigil juhtudel vähemalt 25% kõrgemad üldkoosoleku poolt kolhoosnikute, tööliste, teenistujate, koopereerunud kodutööndajate ja käsitööliste majandeile ettenähtud endamaksustamismäärast.

Endamaksustamise teel kogutud rahasummasid ei võeta külanõukogu eelarvesse, vaid külanõukogu kulutab need lisaks oma eelarvele järgmisteks vajadusteks: teede ehitamiseks ja remondiks, koolide, sildade, kaevude ja üldkasutatavate saunade ehitamiseks ja remondiks ning haiglate, lugemistarede ja teiste kultuuriasutuste hoonete remondiks. Peale selle võidakse endamaksustamisest laekuvaid summasid kulutada maa-asulate tuletõrje põhimääruse kohaselt vabatahtliku tuletõrje inventari soetamiseks ja maa-asulatesse tuletõrjedepoode (-kuuride) ehitamiseks, samuti elamute ehitamiseks maakoolide juurde. Muudeks vajadusteks ei ole lubatud endamaksustamissummasid kulutada. On keelatud näiteks kulutada endamaksustamissummasid inventari soetamiseks haiglatele, lugemistaredele ja teistele asutustele, külanõukogu ruumide ehitamiseks ja remondiks ning muudeks vajadusteks, mis ei ole ette nähtud maaelanikkonna endamaksustamist käsitleva seadusega.

Kodanike üldkoosoleku otsus endamaksustamise kohta loetakse jõustunuks 5 päeva pärast, arvates otsuse vastuvõtmisest, kui rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee ei ole avaldanud selle tähtaja jooksul otsuse vastu protesti.

Rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee võib avaldada protesti kodanike üldkoosoleku poolt endamaksustamise kohta tehtud otsuse vastu ainult sel juhul, kui selle otsusega on rikutud endamaksustamist käsitlevat määrust, näiteks: a) kui endamaksustamise määrad on vastu võetud kõrgemaina seadusega ettenähtud piirmääradest; b) kui endamaksustamissummade tasumise tähtajad on määratud hilisemale ajale kui 1. detsember; c) kui endamaksustamisest laekuvad summad on määratud üritusteks, mis pole seadusega ette nähtud; d) kui koosolekust võttis osa vähem kui 50% valimisõiguslikest kodanikest jne.

Kodanike üldkoosoleku otsus endamaksustamise kohta, mis on vastu võetud seaduslikus korras, on kohustuslik kõigile vastava asula või külanõukogu koosseisu kuuluva asulaterühma kodanikele.

Endamaksustamise korras määratud maksusummad tasuvad kodanikud külanõukogule üldkoosoleku otsuses tähendatud tähtajaks. Tähtajaks tasumata jäänud endamaksustamissummad nõuab külanõukogu sisse kohtukorras.

Kaebused maksu ebaõige arvutamise kohta esitatakse külanõukogule 10 päeva jooksul, arvates tasudaoleva makse teate kätteandmise päevast. Külanõukogu on kohustatud kaebused läbi vaatama 5 päeva jooksul.

Külanõukogu otsuse peale võidakse 10 päeva jooksul edasi kaevata rajooni täitevkomiteele, kelle otsus on lõplik.

2. Riiklik hobusemaks üksiktalundeilt

Riiklikku hobusemaksu võetakse üksiktalundeilt NSVL Ülemnõukogu 21. augusti 1938. a. seaduse alusel.

Hobusemaksu võetakse ainult maal. Linnades ja asulates, mis on arvatud liiduvabariikide ülemnõukogude presiidiumide seadluste või liiduvabariikide kesktäitevkomiteede varemantud määrustega töölisalevite hulka, riiklikku hobusemaksu üksiktalundeilt ei võeta.

Selle maksuga maksustatakse maal asuvaid üksiktalupidajate majandeid, kus on hobuseid alates 3-aastasest vanusest.

Seda maksu maksavad aga ka veel alljärgnevate isikute maal asuvad majandid, kus on kolmeaastasi ja vanemaid hobuseid, olenemata sellest, kas need majandid on põllumajandus- või tulumaksuga maksustatud või on nimetatud maksude tasumisest vabastatud:

transpordiartellidesse kuuluvate, kuid kuni jooksva aasta 15. oktoobrini oma hobuseid mitteühistanud üksiktalupidajate majandid;

oma hobustega kulla- ja plaatinatööstuste vedusid teostavate isikute majandid;

ratsasõiduks ja kumõssi saamiseks kasutatavaid hobuseid omavate isikute majandid;

söetööstuses maa-alustel töödel töötavate isikute majandid;

voorimeeste majandid, olenemata sellest, kas neil on põllu- ja õue-aiamaad või mitte.

Üksiktalundeilt võetava riikliku hobusemaksuga maksustatakse ka nende isikute majandid, kes müüsid hobused jooksval aastal (enne riikliku hobusemaksu maksjate nimekirjade koostamist) või soetasid hobuseid pärast nimekirjade koostamist kuni jooksva aasta 31. detsembrini.

Enne jooksva aasta 15. oktoobrit kolhoosi astunud ja oma hobused kolhoosile üle andnud üksiktalupidajate majandid vabastatakse hobusemaksust. Hobusemaksust vabastatakse ka nende üksiktalupidajate majandid, kelle hobused mobiliseeriti jooksval aastal Nõukogude Armee käsutusse.

Riiklikku hobusemaksu võetakse seadusega üksikuile vabariikidele, kraidele ja oblastitele kehtestatud määrade alusel järgmises suuruses:

Vabariigid, kraid ja oblastid	Ühelt hobuselt	Igalt järgmiselt hobuselt üle ühe
1. VNFSV (välja arvatud allpoolnimetatud kraid, oblastid ja ANSV-d) Ukraina NSV Valgevene NSV	I rajooniderühm — 400 rbl. II rajooniderühm — 500 rbl.	I rajooniderühm — 700 rbl. II rajooniderühm — 800 rbl.
2. Aserbaidžani, Gruusia, Armeenia, Turkmeeni, Usbeki, Tadžiki, Kasahhi, Kirgiisi ja Karjala-Soome NSV; Primorje, Habarovski ja Krasnojarski krai; Amuuri, Sahalini, Irkutski, Tšita ja Groznõi oblast, Dagestani, Burjaadi-Mongoli, Kabardiini, Komi, Põhja-Osseedi ja Jakuudi ANSV	I rajooniderühm — 275 rbl. II rajooniderühm — 350 rbl.	I rajooniderühm — 450 rbl. II rajooniderühm — 550 rbl.

Ühtede või teiste rajoonide või ringkondade kuuluvuse I ja II maksumäärade rühma määravad kindlaks hobuste kasutamisest saadavate tulude suurust arvesse võttes kraide ja oblastite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed, autonoomsetes vabariikides ja oblastilise jaotuseta liiduvabariikides aga — ministrite nõukogud.

Üksiktalundeilt võetav riiklik hobusemaks tasutakse kõikjal üheks tähtajaks — 15. oktoobriks.

Üksiktalundeilt võetava riikliku hobusemaksu maksjad võetakse arvele 21. augusti seisuga. Arvelevõtmist toimetavad jaoskonna-maksuinspektorid otse asulais iga maksumaksja kohustusliku küsitlemise teel. Arvelevõtmise tulemused kantakse kindlaksmääratud vormi kohastesse nimekirjadesse.

Üksiktalundeilt võetava riikliku hobusemaksu maksjate arvelevõtmisel kasutatakse eelmisel aastal koostatud maksukohuslaste nimekirju ja vastavaid põllumajandusmaksu ning elanikkonna tulumaksu andmeid. Vanemmaksuinspektor peab maksumaksjate nimekirju hoolikalt kontrollima ja rajooni rahandusosakonna juhataja need kinnitama.

Alates 1952. a. võetakse riiklikku hobusemaksu üksiktalundeilt ka Eesti NSV territooriumil: I rajooniderühmas — 400 rbl. ühelt hobuselt ja 700 rbl. igalt järgmiselt hobuselt üle ühe, II rajooniderühmas — 500 rbl. ühelt hobuselt ja 800 rbl. igalt järgmiselt hobuselt üle ühe. Peale üksiktalundite kuuluvad riikliku hobusemaksuga maksustamisele ka need tööliste, teenistujate ja teiste kolhoosiliikmeiks mitteolevate kodanike majandid, mis on maksustatud põllumajandusmaksuga ühesugusel alusel üksiktalunditega.

3. Ühtne kalastusmaks kalapüügist saadud tuludelt ja tööndusliku kalapüügi õiguse eest võetav piletimaks

Ühtset kalastusmaksu ja piletimaksu võetakse vastavate määruste kohaselt.

Kollektiivmajandite maksustamine kalastusmaksuga. Tulusid kalapüügist, mis kaluri- ja põllumajanduslikud artellid on saanud kala äraandmisest riiklikele varumisorganisatsioonidele ja kooperatiividele nii plaanilise kui ka üleplaanilise püügi korras, ei maksustata kolhooside tulumaksuga, vaid ühtse kalastusmaksuga.

Tulud, mis on saadud kalasaagi realiseerimisest turul, samuti osa üleplaanilisest püügist, mis on jaotatud põllumajanduslike artellide liikmete vahel, maksustatakse kolhooside tulumaksuga.

Kolhoosidelt saadud kalurite-kolhoosnikute tulusid ei maksustata ühegi maksuga, sealhulgas ka mitte elanikkonna tulumaksuga.

Ühtset kalastusmaksu võetakse kolhoosidelt 1,5% suuruses saagi (varutud toorkala) preiskurandimaksumusest. Saagi maksumus tehakse ühtse kalastusmaksu arvutamisel kindlaks äraantava kala varumishindadega kviitungite põhjal, mille vastu kala on varumisorganisatsioonidele ära antud. Neil juhtudel, kui kolhoosid annavad varumisorganisatsioonidele kala ära üle kindlaksmääratud kvartaliplaanide, ei arvata varumishindadele juurdemakstavat preemiat-lisatasu kalastusmaksu arvutamisel saagi üldmaksumusse.

Üksikkalurite majandite maksustamine. Kalapüügikohtade kasutamiseleandmine ja piletite (lubade) väljaandmine tööndusliikuks kalapüügiks laevadelt väljaspool püügikohti toimub vastavalt valitsuse sellekohasele määrusele. Kalastamist korraldavad kalapüügieeskirjad, mis määratakse kindlaks üleliidulise tähtsusega veekogude jaoks NSVL Kalatööstuse Ministeeriumi ja vabariikliku ning kohaliku tähtsusega veekogude jaoks vastavate vabariiklike organite poolt. Kalapüük oma tarbeks on lubatud kõigile töötajaile kõigis veekogudes, välja arvatud keelatud paigad, kalakasvandused ja tiigikalamajandid, kalastamist korraldavate organite poolt kindlaksmääratud eeskirjadest kinnipidamisega. Töötajate poolt oma tarbeks püütud kala ei kuulu ühegi maksuga maksustamisele.

Kalapüügiga tegelevad üksikkalurid on kohustatud võtma tööndusliku kalapüügi õiguse saamiseks loa (pileti). Tööndusliku kalapüügi lubasid (pileteid) annavad välja kalakaitse inspektuurid. Lubadel (piletitel) näidatakse laeva tüüp või püügivahendi liik, millega kala püütakse, püügikoht ja tähtaeg, mille kestel kalapüük on lubatud, samuti ka, missuguse

ettevõtte või organisatsiooniga on sõlmitud kontraheerimisleping. Piletile märgitakse isiku nimi, kellele pilet on välja antud, ja loetletakse antud laevatüüpi või püügivahendiliiki teenindavad perekonnaliikmed. Kõrvaliste isikute kaasavõtmine püügile üksikkalurile väljaantud piletiga ei ole lubatud. Kalapüügiõigust andvad load (piletid) peavad olema alatiselt sel laeval või püügiriistal, mis loale on märgitud. Lubade edasiandmine ühelt laevalt või püügiriistalt teisele või ühelt isikult teisele ei ole lubatud. Üksikkalureile väljaantud pileteist teatab kalakaitse inspektuur kohalikele rahandusorganeile kalurite maksustamiseks vastavas korras.

Üksikkalurite majandid, niihästi põllumajandit omavad kui ka üksnes kalapüügiga tegelevad, jaotatakse kalapüügist saadud tulude maksustamise viisilt kahte kategooriasse: 1) majandid, mis annavad oma saagi kontraktatsiooni korras ära riiklikele ja kooperatiivsetele organisatsioonidele; 2) majandid, mis ei anna oma saaki ära kontraktatsiooni korras.

Oma saaki riiklikele varumisorganisatsioonidele ja kooperatiividele kontraheerimislepingute alusel äraandvad üksikkalurite majandid maksavad kalapüügist saadavatelt tuludelt ühtset kalastusmaksu; ühegi teise maksuga nimetatud tuludelt neid ei maksustata. Need majandid vabastatakse ka kalapüügiloa saamisel võetavast piletimaksust.

Üksikkalurite majandeilt, mis annavad kontraheerimislepingute alusel kogu oma kalasaagi ära riiklikele varujatele ja kooperatiivsetele organisatsioonidele, võetakse ühtset kalastusmaksu 15% suuruses lepingute järgi äraantud kala maksumusest ja need majandid vabastatakse piletimaksust.

Üksikkalurite majandeid, mis ei anna oma saaki ära kontraheerimislepingute alusel, maksustatakse järgmiselt:

majandeid, millel pole põllumajandit — elanikkonnalt võetava tulumaksuga;

majandeid, millel on põllumajand — põllumajandusmaksuga kõigilt tuludelt, sealhulgas ka kalapüügist saadavatelt tuludelt.

Need kalurite majandid maksavad peale kalapüügi tuludelt võetava tulumaksu või põllumajandusmaksu veel piletimaksu tööndusliku kalapüügi õiguse eest.

Tööndusliku kalapüügi õiguse eest võetava piletimaksu kehtestavad rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed kindlates määrades kas laevatüüpide või vastavas rajoonis tööndusliikuks kalapüügiks kasutatavate püügivahendite liikide järgi.

Piletimaks määratakse aastaks või poolaastaks 15% suuruses vastava laeva või püügivahendiga normaalselt püütava kalasaagi maksumusest. Piletimaksu kindlate määrade arvutamiseks näevad rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed ette iga laevatüübi või püügivahendi liigi jaoks aasta- ja poolaasta-püüginormi, määravad seejärel üksikute kalaliikide varumishindade järgi kindlaks saagi maksumuse ja arvutavad niiviisi tuletatud saagi maksumuselt piletimaksu aasta- ja poolaastamäärad 15% suuruses normaalsaagi maksumusest.

Liidu- ja autonoomsete vabariikide ministrite nõukogudel ning kraide ja oblastite täitevkomiteedel (või nende ülesandel rajoonide täitevkomiteedel) on õigus alandada kalastus- ja piletimaksu määrasid niihästi

üksikutes kalastustööndusеharudes nende väljaarendamise ergutamise eesmärgil kui ka üksikutele majanditekategooriatele. Maksu ei tohi alandada üle 50% kalastus- või piletimaksu määrast.

Kalastus- ja piletimaksu laekumine ja arvestamine. Kõik varumisorganisatsioonid on kohustatud koostama andmikke (aruandeid) vastuvõetud kala eest kolhoosidele väljamakstud summade kohta. Neis andmikes näidatakse järgmised teatmed: varumisorganisatsiooni nimetus; ajavahemik, mille kohta andmik on koostatud; kolhooside nimetus ja asukoht; antud ajavahemiku jooksul vastuvõetud kala hulk (sortide viisi); üksiku kalasordi hind; vastuvõetud kala maksumus, maha arvatud lisatasu üleplaani antud kala eest; vastavalt kolhoosilt kinnipeetud (sularahata arvelduste puhul — kinnipidamisele kuuluv) ühtse kalastusmaksu summa.

Sama vormi kohaselt on varumisorganisatsioonid kohustatud pidama arvestust üksikkaluritelt-kontrahentidelt vastuvõetud kala kohta.

Neil juhtudel, kui varumisorganisatsioonid teostavad arveldusi kolhoosidega sularahata korras, mille puhul kolhoosid esitavad Riigipanga asutustele arved-registrid ühes kviitungitega kala äraandmise kohta, peab kalastusmaksu kolhoosidelt kinni pank kviitungite järgi raha väljamaksmisel. Kviitungeis peavad olema näidatud kinnipidamisele kuuluvad ühtse kalastusmaksu summad. Kui arveldamine kolhoosidega sularahata korras ei ole võimalik, laekavad ühtset kalastusmaksu kolhoosidelt ja kontraheerimislepingute alusel kalasaaki äraandvailt üksikkalureilt varumisorganisatsioonid.

Varumisorganisatsioonid kannavad nende arvelduskontodesse kogunenud kalastusmaksu summad maksekäsunditega vastava eelarve tuludesse üle iga kuu 3. ja 18. päeval. Piletimaksu võtavad Riigipanga asutused vastu maksnikelt vahetult.

Iga kuu hiljemalt 3. ja 18. kuupäevaks on varumisorganisatsioonid kohustatud esitama andmikud kolhoosidele väljamakstud summade kohta vastavale rajooni (linna) rahandusosakonnale kolhooside asukoha järgi.

Suurpüügi rajoonides kantakse kolhoosidelt võetavast ühtsest kalastusmaksust laekuvad summad vastavate liiduvabariikide eelarveisse, kusjuures nende summade jaotamise korra vabariikliku eelarve ja kohalike eelarvete vahel määrab kindlaks liiduvabariigi valitsus. Väikepüügi rajoonides kantakse ühtsest kalastusmaksust laekuvad summad tervenisti vastava kohaliku eelarve tuludesse. Üksikkalureilt võetav ühtne kalastusmaks ja piletimaks laekuvad kohalikku eelarvesse.

IV PEATÜKK

ELANIKKONNA TULUMAKS

1. Elanikkonna maksustamine tulumaksuga

Tulumaksu võetakse elanikkonnalt NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 30. aprilli 1943. a. seadluse «Elanikkonna tulumaksust» ja NSVL Rahandusministeeriumi 21. märtsi 1951. a. juhendi nr. 511 alusel ühes nimetatud seadluses ja juhendis hiljem tehtud muudatuste ja täienduste arvestamisega.

2. Maksukohuslased

Tulumaksu võetakse põhiliselt linnades ja linna tüüpi asulates (töölis- ja kuurortaleveis); üksikuid maksukohuslasi, nagu see nähtub järgnevast, maksustatakse tulumaksuga ka maal.

Erinevalt põllumajandusmaksust, mis arvutatakse terve majandi kogutulult, on tulumaks personaalmaks: seda ei arvutata reeglipäraselt vastava majandi kõigi perekonnaliikmete üldtulult, vaid eraldi iga perekonnaliikme maksustatavalt tulult.

Selleks, et üht või teist kodanikku tulumaksuga maksustada, peab tal tingimata olema iseseisev tuluallikas NSV Liidu territooriumil, olgu see palgalisest tööst, kirjanduslikust ja kunstialasest tegevusest, kodu- ja käsitööndusest, ehitistest, põllumajapidamisest linnalistes asulates või muust tegevusest saadav tulu.

Tulumaksuga kuuluvad maksustamisele seega kõik kodanikud, kel on NSV Liidu territooriumil iseseisvaid tuluallikaid (välja arvatud tulud, mis kuuluvad maksustamisele põllumajandusmaksuga), sõltumata sellest, kas tulusaaja elab NSV Liidu territooriumil või välismaal ja kas tulu saav isik on NSV Liidu või välisriigi kodanik.

Erand selles suhtes on tehtud välisriikide kodanikele, kes on ajutiselt lähetatud NSV Liitu ja saavad palka neid lähetanud firmadelt. Seda palka, ehkki see makstakse välja NSV Liidu territooriumil, ei maksustata. Mis puutub aga välisriikide kodanikele NSV Liidu territooriumil nõukogude ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide poolt makstavasse palgasse, siis maksustatakse see välismaalaste palk ühistel alustel NSV Liidu kodanike palgaga ka neil juhtudel, kui seda makstakse ajutise iseloomuga töö eest.

Välismaal töötavate NSV Liidu kodanike välismaal saadavat palka ei maksustata. Neile kodanikele NSV Liidu territooriumil makstavad summad maksustatakse üldalustel.

Vastastikkuse tingimusel ei maksustata isikuid, kes kuuluvad välisriikide diplomaatilise korpuse koosseisu, välisriikide konsulaaresindajaid ning NSV Liidu territooriumil asuvate välisriikide diplomaatiliste ja konsulaaresinduste töötajaid, kui nad on välisriikide kodanikud. Välisriikide diplomaatilistes ja konsulaaresindustes töötavad NSV Liidu kodanikud maksavad neilt esindustelt saadavalt palgalt tulumaksu nagu kõik teised töölised ja teenistujad.

3. Maksusoodustused ja nende andmise kord

Töölistele, teenistujatele ja teistele kodanikele antavad soodustused tulumaksu alal on ette nähtud NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusega. Üksikud soodustused on kehtestatud NSV Liidu valitsuse määrustega pärast seadluse andmist.

Seadluse §-i 4 alusel on rakendanud rea soodustusi NSVL Rahandusministeerium ja liiduvabariikide rahandusministeeriumid, kel on õigus anda täiendavaid maksusoodustusi niihästi üksikutele maksukohuslastele kui ka maksukohuslaste rühmadele, samuti autonoomsete vabariikide rahandusministeeriumid ja kraide, oblastite ning vabariikliku alluvusega linnade rahandusosakonnad, kel on seadluse sama paragrahvi alusel õigus anda maksusoodustusi üksikutele maksukohuslastele.

Käesolevas peatükis on loetletud ainult NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste, NSV Liidu valitsuse määruste ja NSVL Rahandusministeeriumi korralduste põhjal antavad soodustused elanikkonna tulumaksu alal (üksikute paikkondade elanikkonnale kehtestatud maksusoodustusi käesolevas peatükis ei käsitleta).

Tööliste, teenistujate ja õpilaste tulu maksuvaba miinimum. Töölised ja teenistujad, kelle palk ei ületa 260 rubla kuus, vabastatakse maksust täielikult selle palga osas. Seesugust soodustust antakse töölistele ja teenistujatele ainult nende põhitöökohas. Tööliste ja teenistujate töötasu, mida nad saavad kohakaasluse alusel teistes organisatsioonides töötamise või ajutiste tööde eest, maksustatakse eraldi iga töökoha järgi, maksuvaba miinimumi (260 rbl.) kohaldamata.

Maksuvaba miinimumi põhjal tulumaksust vabastatavate tööliste ja teenistujate hulka arvatakse ka hooaja- ja ajutised töölised, sealhulgas ehitus- ja remonditöölised, tingimusel, kui nad kuuluvad ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide määralisse või nimestikulisse koosseisu ja töö juures ei kasuta omi materjale.

Tulumaksust vabastatakse ka õpilased, kelle stipendium ei ületa 260 rubla kuus, selle stipendiumi osas.

Õpilased, kes saavad stipendiumi üle 260 rubla kuus, maksavad tulumaksu kogu saadavalt stipendiumisummalt. Kui kõrgemates ja keskõppeasutustes õppijad saavad tasu ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt õppetööst vabal ajal tehtud töö eest, siis maksustatakse see tulumaksuga

juhul, kui see tasu ületab 260 rubla kuus, ja tingimusel, et õpilased ei saa stipendiumi.

Käsitöö-, raudtee-, vabriku- (tööjõureservide), kutse- ja vabrikuõpilaste koolide õpilased vabastatakse täielikult maksust neis koolides makstavalt töötasult, olenemata selle tasu suurusest, kuigi kool maksab töötasu ettevõtte arvel, kus õpilased töötavad. Töötasu, mis nimetatud koolide õpilased saavad otse ettevõtteilt, maksustatakse tulumaksuga üldalustel.

Rahandusorganite poolt vahetult maksustatavate maksukohuslaste tulu maksuvaba miinimum. Erapraktikast, koopereerimata kodu- ja käsitööndusest, ehitistest, põllumajapidamisest linnalistes asulates ja muudest allikatest tulusid saavad kodanikud vabastatakse neilt tuludelt võetavast tulumaksust, kui tulusumma ei ületa 600 rubla aastas, I ja II invaliidsusgrupi invaliidid ja vanaduspensioni saavad isikud aga — sel juhul, kui nende tulu nimetatud allikaist ei ületa 3000 rubla aastas.

Maksuvaba miinimumi (600 rbl. või 3000 rbl.) kohaldatakse niihästi kodanikele, kes said tulu terve aasta kestel, kui ka kodanikele, kel tuluallikat aasta läbi ei olnud.

Maksuvaba miinimumi kohaldamisel lähtutakse kõigil juhtudel tegelikult saadud tulust (seda aastaseks tuluks viimata), kui aga tulu saadi põllumajandist, siis võetakse arvesse seatud korras vastavate tulukusnormide järgi arvutatud tulu.

I ja II grupi invaliididel (olenemata sellest, kas nad saavad pensioni või mitte) ja vanaduspensioni saavatel isikutel on õigus saada maksusoodustust sellest kuust, mil nad tunnistati invaliidiks või mil neile määrati vanaduspension. Kui, ütleme, kodanik tunnistati I või II grupi invaliidiks arvates jooksva aasta 15. juulist, siis on tema tulu maksuvaba miinimum 1500 rubla aastas, mitte aga 3000 rubla.

Aasta kestel III invaliidsusgruppi üleviidud I ja II grupi invaliididele kohaldatakse maksuvaba tulu miinimumi samuti ainult aasta algusest kuni invaliidsusgrupi muutmiseni möödunud aja kohta, kaasa arvates selle kuu, millal invaliid viidi üle III invaliidsusgruppi.

Neil juhtudel, kui I ja II grupi invaliidiks tunnistamise või vanaduspensioni määramise ajast arvates maksuvaba tulu miinimumi summa on alla 600 rubla, tuleb rakendada maksuvaba miinimumi 600 rubla aastas.

3000 rubla suurust maksuvaba miinimumi aastas kohaldatakse ka neile kodanikele, kel vanuse ja tööstaaži järgi on õigus saada vanaduspensioni, kuid kes seda õigust ei kasuta seoses sellega, et nad saavad pensioni teistel alustel (näiteks hukkunud poja eest jne.). Tähendatud juhtudel peavad kodanikud esitama soodustuse saamiseks rajooni (linna) rahandusosakonnale peale pensionitunnistuse veel sotsiaalhoolekande organi tõendi selle kohta, et neil on õigus saada vanaduspensioni.

Sõjaväelastele ja nende perekondadele antavad maksusoodustused. Aja- ja üleajateenistuses olevad sõjaväelased, peale kindralite, admiralide ja ohvitseride, vabastatakse tulumaksust igasuguselt rahapalgalt, mida nad saavad koosseisulise ametikoha järgi ja preemiate ning autasudena NSVL Sõjaministeeriumi, NSVL Mereväeministeeriumi, NSVL Riikliku

Julgeoleku Ministeeriumi ja NSVL Siseministeeriumi väeosades, asutustes, sõjaväe-õppeasutustes, ettevõtetes ja organisatsioonides.

Tulumaksust vabastatakse NSVL Riikliku Julgeoleku ja NSVL Siseministeeriumi organite, asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide töötajad, kel on sõjaväeline auaste jefreitorist vanemani, viimane kaasa arvatud, ning miilitsa juhtivasse koosseisu kuuluvad isikud, kel on eriauaste miilitsajefreitorist miilitsavanemani, viimane kaasa arvatud, — nimetatud ministeeriumide organites, asutustes, ettevõtetes ja organisatsioonides koosseisulise ametikoha järgi saadavalt palgalt.

Eeltoodust järgneb, et tulumaksust vabastatakse see rahapalk, mis sõjaväelane saab vahetult selles väeosas või selles asutuses, kus ta teenib kindlal koosseisulisel ametikohal. Teistest asutustest (peale eespool mainitute) saadavalt töötasult või muudest allikatest saadavatelt tuludelt maksustatakse sõjaväelasi samas korras nagu teisigi kodanikke.

Maksust ei vabastata NSVL Sõjaministeeriumi, NSVL Mereväeministeeriumi, NSVL Siseministeeriumi ja NSVL Riikliku Julgeoleku Ministeeriumi väeosade ja asutuste vabapalgalisi töötajaid neis väeosades ja asutustes saadavalt palgalt.

Soodustust tulumaksu alal antakse ka kaugelasetsevates piirkondades teenistuses olevate sõjaväelaste ja miilitsatöötajate perekonnaliikmetele. Vastavalt NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi 20. oktoobri 1945. a. kirjale nr. 616 «Kindralite, admiralide, ohvitseride, üleajateenijate-vanemate ja -seersantide perekondade vabastamisest maksudest perekonnapea kaugelasetsevates piirkondades teenistuses oleku ajaks» on Tšuktši rahvusringkonnas, Kamtšatka oblastis, Kuriili saartel, Sahalini saarel ja Beringi mere saartel teenistuses olevate kindralite, admiralide, ohvitseride, üleajateenijate-vanemate ja -seersantide ning miilitsatöötajate naised vabastatud tulumaksust kõigilt tuluallikailt perekonnapea kogu nimetatud piirkondades teenistuses oleku ajaks.

Seda soodustust antakse sõjaväelaste ja miilitsatöötajate naistele sõjaväeosa või asutuse tõendi alusel, kus need sõjaväelased ja miilitsatöötajad teenivad. Tõend antakse välja kalendriaastaks ja on kehtiv aasta lõpuni.

Stalini preemia laureaatidele antav maksusoodustus. Stalini preemia laureaadid vabastatakse tulumaksust kogu preemiasummalt. Laureaatide palk ja muud tulud maksustatakse tulumaksuga üldalustel.

Leiduritele antav maksusoodustus. Leidurid, kes saavad tasu oma leiutiste eest, mille kohta on välja antud autoritunnistused, või tehniliste täiustuste eest, vabastatakse tulumaksust sellelt tasult, tingimusel, kui kogu tasusumma iga üksiku leiutise või täiustuse eest ei ületa 10 000 rubla; juhul, kui tasu leiutise või täiustuse eest ületab 10 000 rubla, arvutatakse maks summalt, mis ületab 10 000 rubla.

Soodustust antakse selliste leiutiste ja tehniliste täiustuste autoritele, mille kohta on välja antud autoritunnistused, ning tootmistehnilise iseloomuga ratsionaliseerimisettepanekute autoritele, kes saavad oma leiutiste ja ettepanekute eest tasu vastavalt juhendile «Leiutiste, tehniliste täiustuste ja ratsionaliseerimisettepanekute tasustamisest».

Ratsionaliseerimisettepanekute autorid, kellele ei laiene ülalnimetatud

juhend ja kes saavad preemiaid ettepanekute eest majandi organisatsiooni ja administreerimise paremaks muutmiseks (näiteks arvestuse ja aruandluse, dokumentatsiooni, varustuse, turustuse jms. lihtsustamise ja paremaks muutmise ettepanekud), kuuluvad maksustamisele tulumaksuga üldalustel, kuigi preemiasumma ei ületa 10 000 rubla.

Preemiad, mida ettevõtete ja tsehhide insener-tehnilised töötajad, töölised ja juhatajad saavad leiutiste ja tehniliste täiustuste põhimääruse §-i 22 kohaselt eduka töö eest leiutiste ja tehniliste täiustuste konstruktorliku töötluse kiirendamisel ning juurutamisel, samuti kogemuste vahetuse korras teistes asjasthuvitatud ettevõtetes nende rakendamisele kaasaaitamise eest, maksustatakse tulumaksuga üldalustel, kuigi preemiasumma ei ületa 10 000 rubla.

Leiutiste ja ratsionaliseerimisettepanekute autoritele makstava tasu soodustatud maksustamiskorda rakendatakse iga üksiku leiutise või ettepaneku kohta.

Näiteks, leidureid, kelle leiutistele on välja antud autoritunnistused, maksustatakse tulumaksuga leiutiste eest saadavalt tasult järgmises korras:

kui ühe leiutise eest makstakse tasu 10 000 rbl. ja teise eest 15 000 rbl., siis esimese leiutise tasult maksu ei võeta, teise leiutise tasult aga arvutatakse maks ainult 5000 rbl.-lt, s. o. selle leiutise tasu üldsummalt, millest on maha arvatud 10 000 rbl.;

kui ühele leidurile makstakse tasu kolme leiutise eest, oletame, 20 000 rbl., 30 000 rbl. ja 15 000 rbl. suuruses, arvutatakse maks iga leiutise tasult eraldi: esimese leiutise tasult — 10 000 rbl. suuruselt summalt (20 000 rbl. — 10 000 rbl.), teise leiutise tasult — 20 000 rbl.-lt (30 000 rbl. — 10 000 rbl.), kolmanda leiutise tasult — 5000 rbl.-lt (15 000 rbl.—10 000 rbl.);

kui tasu ühe leiutise eest makstakse välja mitmel tähtajal, arvutatakse maks tasu esimese osa väljamaksmisel väljamakse summalt, millest on maha arvatud 10 000 rbl., tasu iga järgneva osa väljamaksmisel aga (kuigi tasu peaks välja makstama mitme aasta kestel) — antud leiutise eest väljamakstud tasu üldsummalt (arvesse võtmata 10 000 rubla), maha arvates varem kinnipeetud maksusummad;

kui ühe leiutise eest makstakse tasu mitmele autorile, arvatakse tasu üldsummast maha 10 000 rubla, ülejäänud tasusumma aga jagatakse võrdselt kõigi autorite vahel ja maks arvutatakse igale autorile eraldi kogu tasusummalt, mis talle osaks langeb;

juhul, kui leidurile makstakse tasu tema põhitöökohas, arvutatakse maks palgalt ja leiutise eest saadavalt tasult eraldi.

Leiutiste ja tehniliste täiustuste tasult võetav maks arvutatakse kõigil juhtudel tööliste ja teenistujate palga maksustamiseks ettenähtud maksumäärade alusel.

Leidureile ettenähtud maksusoodustust ei laiendata kodanikele, kes on võtnud oma leiutistele patendid või kellel on ühele leiutisele võetud autoritunnistus, teisele aga patent.

Kui näiteks kahe leiutise autor on ühele oma leiutisele võtnud autoritunnistuse, teisele aga patendi, siis sellele leiutiste autorile maksusoodustust ei anta.

Kulla, plaatina, haruldaste metallide ja inglistina kaevandamise ettevõtete väärismetalliotsijaile antavad maksusoodustused. Kulla- ja plaatinatööstuse väärismetalliotsijad ja haruldaste metallide ning inglistina kaevandamise ja töötlemise ettevõtete väärismetalliotsijad vabastatakse

tulumaksust väärismetallide otsimistööde eest saadavalt töötasult ja linnalistes asulates põllumajapidamisest saadavatelt tuludelt.

Peale selle vabastatakse maksust kõik väärismetalliotsijate töötasud abi- ja kõrvaltööde eest, mida tehakse väärismetalliotsijate artelli tööplaani kohaselt või artelli või vastava ettevõtte ülesandel, kellega artell või üksikotsija on lepinguvahekorras.

Tulumaksust vabastatakse ka väärismetalliotsijate ja teiste kodanike preemiad kulla, plaatina, inglistina, volframi, molübdeeni ja teiste haruldaste metallide leiukohtade avastamise eest.

Linnalistes asulates põllumajapidamisest saadavatelt tuludelt vabastatakse maksust mitte ainult väärismetalliotsijad, vaid ka nende perekonnaliikmed.

Väärismetalliotsijad ja nende perekonnaliikmed, kel on peale põllumajapidamisest saadavate tulude ja väärismetallide otsimise tööst saadava töötasu veel muid tulusid, maksustatakse neilt tuludelt üldalustel.

Maksusoodustuse saamiseks põllumajapidamisest saadavatelt tuludelt peavad lepinguliste artellide liikmed ja üksikväärismetalliotsijad esitama vastavale rajooni (linna) rahandusosakonnale ettevõtte tõendi selle kohta, et nad töötavad otsimistöödel lepingu või vastava ettevõtte pääsme või loa alusel, põhikirjaliste artellide liikmed aga — artelli tõendi vastava isiku artelliliikmeks oleku kohta ja peale selle ettevõtte tõendi selle kohta, et väärismetalliotsijate artell on temaga lepinguvahekorras.

Väärismetalliotsijaile ettenähtud soodustust ei laiendata kulla- ja plaatinatööstuse ettevõtete ning haruldaste metallide ja inglistina tootmise ja töötlemise ettevõtete töölistele ja teenistujatele.

Teemandiekspeditsioonide töötajaile ja teemandi- ning vilgukivi-otsijaile antavad maksusoodustused. Teemantide otsimise, uurimise ja kaevandamisega tegelevad töötajad vabastatakse maksust nende tööde eest saadavalt tasult.

Seda soodustust antakse kõigile teemandiekspeditsioonide töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele, samuti teemantide leiukohtades teemantide otsimise, uurimise ja kaevandamisega tegelevatele teemandiotsijatele.

Peale selle vabastatakse tulumaksust valitsuse vastava määrusega kinnitatud Vilgukivi tööndusliku tootmise põhimääruse (osa VI, punkt 1) kohaselt vilgukivi-otsijad otsimistööde eest saadavalt tasult.

Erinevalt kulla-, plaatina-, haruldaste metallide ja inglistina-otsijaist, teemandiekspeditsioonide tööliste ja teenistujate, teemandiotsijate ning vilgukivi-otsijate tulusid, mis nad saavad põllumajapidamisest linnalistes asulates, ei vabastata tulumaksust.

Pensionäridele antav maksusoodustus. Pensionärid vabastatakse maksust neile makstavalt pensionilt, olenemata viimase suurusest. Kui pensionärid töötavad palgalistena, maksustatakse neid saadavalt palgalt, kui see ületab 260 rubla kuus, kusjuures pensionisummat maksustatava palga kindlakstegemisel arvesse ei võeta.

NSV Liidu põhjapoolsete ääremaade elanikkonnale antav maksusoodustus. NSV Liidu põhjapoolseid ääremaid asustavatesse rahvustesse kuuluvail kodanikel vabastatakse tulumaksust nende rahvuste poolt asus-

tatud territooriumide piires jahipidamisest (sealhulgas varumisorganisatsioonidele äraantavatest toorkarusnahkadest), kalapüügist, kodutöödusest ja käsitööst saadavad tulud.

Seda soodustust antakse ka kodanikele, kes ei kuulu NSV Liidu põhjapoolseid ääremaid asustavatesse rahvustesse, kuid elavad alatiselt nende rahvuste poolt asustatud territooriumil ega erine oma majandusliku seisundi, tegevusala ja eluviisi poolest tähendatud rahvustesse kuuluvaist kodanikest.

Individuaal-aiapidamise ja -köögiviljakasvatuse alal antavad maksusoodustused. Töölised ja teenistujad ning maksustamisel nendega võrdsustatud kodanikud, kes saavad tulusid neile ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide poolt individuaal-köögiviljamaaks ja -aiaks või heinamaaks antud maatükkide kasutamisest, vabastatakse neilt tuludelt võetavast maksust, kui töölisel või teenistujal ei ole õue-aiamaad ega maksustamis-ealisi veiseid ja individuaal-köögiviljamaaks, -aiaks või heinamaaks antud maatüki pindala ei ületa 0,15 ha perekonna kohta.

Kui tähendatud kodanikel on õue-aiamaa ja ka individuaal-köögiviljamaa, siis vabastatakse need kodanikud maksust ainult neile individuaal-köögiviljamaaks antud maatüki kasutamisest saadavatelt tuludelt, kui õue-aiamaa ja individuaal-köögiviljamaa üldpindala ei ületa linnades 0,06 ha, mujal aga (töölis-, suvitus-, kuurortaleveis) — 0,12 ha perekonna kohta, ja kui majandil ei ole maksustamis-ealisi tööloomi ega veiseid.

Tööliste ja teenistujate tulusid kollektiivsetest köögiviljamaadest ja aedadest ei maksustata mingil juhul.

Maksusoodustust antakse ka neile kodanikele, kes saavad tulusid õue-aiamaal asuvaist noortest aedadest ja nende aedade puudevahelisele maa-alale (ridadevahedesse) külvatud põllukultuuridest.

Kandeealistest viljapuuaedadest saadavaid tulusid ei maksustata kandeea kahel esimesel aastal. Samuti ei maksustata tulusid puudevahelisel maa-alal kasvavate põllukultuuride külvidest aedades viljapuude istutustihedusega ühele sajandikule hektarile: õuna-, pirni-, aprikoosi- ja murelipuid — kolm ja rohkem, teisi viljapuid — kuus ja rohkem.

Noores, veel mitte kandeeas olevas viljapuuaias ning kandeealistes aedades kandeea kahel esimesel aastal puudevahelisele maa-alale (ridadevahedesse) külvatud põllukultuuridest saadavad tulud arvestatakse vastavate tulukusnormide alusel pooles suuruses.

Maa-alustel töödel töötavatele töölistele ja teenistujatele antavad maksusoodustused. Söe- ja mangaanitööstuse ettevõtetes maa-alustel töödel töötavad töölised ja teenistujad ning nende perekonnaliikmed vabastatakse tulumaksust kõigilt linnalistes asulates põllumajapidamisest saadavatelt tuludelt.

Seda soodustust laiendatakse ka neile töölistele ja teenistujatele, kes töötavad söe- ja mangaanitööstuse ettevõtetes maa-alustel töödel tööjõu organiseeritud värbamise korras; peale selle säilitatakse see soodustus töölistele ja teenistujatele, kes lõpetavad palgalistena töötamise seoses pensionile minekuga.

Maksusoodustust saavad ainult need töölised, insener-tehnilised tööta-

jad ja maa-alustel töödel töötavad teenistujad (samuti nende perekonnaliikmed), kes töötavad NSVL Rahandusministeeriumi 16. juuni 1948. a. kirjale «Tulu- ja põllumajandusmaksu soodustuste õigust omavate tööliste, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate maa-aluste kutsealade nimestikust» lisandatud erinimestikus loetletud ametikohtadel.

Maksusoodustuse saamiseks peavad maa-alustel töödel töötavad töölised, insener-tehnilised töötajad ja teenistujad esitama oma põllumajandi asukoha järgsele rajooni (linna) rahandusosakonnale tõendi töökohalt selle kohta, kus ja kellena tööline või teenistuja maa-alustel töödel töötab.

Ettevõtted, kus allmaatöötajad töötavad, on kohustatud kõigist maksusoodustuse tõendi saanud tööliste ja teenistujate vallandamise või maa-aluselt töölt muule tööle üleviimise juhtudest teatama nende tööliste ja teenistujate põllumajandi asukoha järgsele rajooni (linna) rahandusosakonnale.

Söe- ja mangaanitööstuses maa-alustel töödel töötavatele töölistele ja teenistujatele ettenähtud soodustus ei laiene kohaliku küttetööstuse süsteemi ja teiste tööstusharude ettevõtetes maa-alustel töödel töötavatele töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele.

Mesinikele antavad maksusoodustused. Valitsuse määruse kohaselt maksustatakse kõiki õue-aiamaal kuni 25 taruga (mesilasperega) mesilat omavaid kodanikke neist tarudest saadavatelt tuludelt soodustatud korras, nimelt: tööliste, teenistujate ja teiste kodanike tulude maksustamisel vähendatakse põllumajapidamisest saadavate tulude maksustamiseks ettenähtud mesinduse tulukusnorme 50% võrra, kui õue-aiamaal asuvas mesilas on kuni 15 taru (s. o. 1 kuni 14 taru, viimane kaasa arvatud), ning 25% võrra, kui mesilas on 15—25 taru (mesilasperet).

Kodanikele, kelle õue-aiamaal asuvas mesilas on 25 või rohkem taru (mesilasperet), seda soodustust ei anta.

Muud maksusoodustused. Peale eespool loetletud soodustuste vabastatakse tulumaksust:

ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides töötavate pimedate — I ja II grupi invaliidide palk, kuigi see ületab 260 rubla kuus;

külade töörahva saadikute nõukogude volinikele ja maksuagentidele riigilaenude summade kogumise eest makstav tasu;

hüvitustasu, mida kodanikud saavad neile tekitatud kahju eest;

kolhoosnikute tulud, mida nad saavad normipäevade järgi nii oma kolhoosilt kui ka teistelt kolhoosidelt oma kolhoosi juhatuse korraldusel tehtud töö eest, kolhoosnikute lisa-töötasu (natuuras ja rahas), mida nad saavad lisaks normipäevade järgi kindlaksmääratud tasule viljakuse ja loomakasvatuse produktiivsuse plaani ületamise eest, samuti kolhooside esimeeste rahaline lisatasu;

kaluriartellide liikmete tulud, mida nad saavad artellidelt vastavalt osamaksudele, normipäevade järgi või kindlas suuruses;

kolhoosnikute-traktoristide, traktoribrigaadide brigadiride ja nende abide tulud, mida nad saavad normipäevade järgi, sealhulgas neile traktorijaamade poolt normipäevade eest makstav garanteeritud miinimum, samuti preemiad heakvaliteedilise töö, põletusaine kokkuhoiu, läbitöötatud õli kogumise ja traktorite hooldamise eest;

motoriseeritud kalapüügijaamade laevajuhtide ja motoristide töötasu, mida nad saavad kala- ja mereloomade püügi hooajal nende poolt teenindatavate kalurite-kolhoosnikute brigaadi või lüli üldteenistusest vastavalt osamaksudele, samuti neile laeva ja mehhanismide hea ning eeskujuliku tehnilise ja sanitaarse seisukorra, põletusaine kokkuhoiu, läbitöötatud õli kogumise ja püügiriistade kulumi vähendamise eest makstavad preemiad. Motoriseeritud kalapüügijaamade laevajuhtidele ja motoristidele talvisel perioodil ning kalapüügi-keelu ja laevade plaanikohase remondi ajal makstavat palka ei vabastata tulumaksust;

NSV Liidu riigilaenude obligatsioonide võidud, nendelt obligatsioonidelt makstavad protsendid ja valitsuse poolt lubatud loteriide võidud;

riiklike töö-hoiukassade hoiuste protsendid;

kindlustushüvituse summad, mida maksukohuslased saavad isiku- ja varakindlustuse eeskirjade alusel;

lasterikastele emadele makstavad riiklikud toetused;

materiaalse abina saadud summad ja alimendid;

pärimise ja kinkimise korras saadud summad.

Tulumaksu soodustusi käsitlevas jaos pole näidatud mitmesuguseid väljamakseid ja teisi tulusid, mis kuuluvad mahaarvamisele maksukohuslase maksustatavast palga- või tulusummast selle kindlakstegemisel.

Osutused seesugustele väljamaksetele ja tuludele on antud vastavates jagudes, mis käsitlevad iga üksiku maksumaksjate rühma maksustamiskorda.

4. Töötasude ja tulude maksustamise üldkord

Tulumaksugą kuuluvad kõigil juhtudel maksustamisele: tööliste ja teenistujate palk; tööliste ja teenistujate palgaga ühesugustel alustel või palgatulude maksustamiseks ettenähtud määrade järgi maksustamisele kuuluvad töötasud; tööndusliк-põllumajanduslike segaartellide (tööndusкolhooside) liikmete töötasu; kolhoosnikute töötasu, mida nad saavad ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt töö eest kolhoosi hobustega kolhoosi juhatuse poolt sõlmitud lepingu alusel; kirjanduse ja kunsti alal töötajate töötasu; koopereerunud kodutööndajate ja käsitööliste ning tööliste ja teenistujate tulud, mida nad saavad oma kodus artellidele, ettevõtetele ja üksikkodanikele tehtavast tööst, kui nad tarvitavad ettevõtetele ja artellidele töötades omi materjale või kasutavad oma eriseadet (masinaid, peale õmblusmasinate, tööpinkide jms.); oma tööloomi mitteühistanud transpordi- ja teiste artellide liikmete artellidelt saadavad tulud; arstide, velskrite, õpetajate ja teiste isikute erapraktikast saadav töötasu; kodanike tulud usuliste kombetalituste täitmisest.

Loetletud töötasusid ja tulusid maksustatakse tulumaksuga sõltumata sellest, kas need on saadud maal või linnalistes asulates, välja arvatud juhud, kus need vabastatakse maksust soodustuste põhjal.

Tulud, mis saadakse koopereerimata kodu- ja käsitööndusest, ehitistest ja muudest allikatest, peale eespool mainitute, maksustatakse tulumaksuga, kui tulusaajaiks on linnades ja linna tüüpi asulates elavad kodanikud, samuti kodanikud, kes elavad maal, kuid ei oma põllumajandusmaksuga

maksustamisele kuuluvaid tulusid. Kui selliste tulude saajaiks aga on kodanikud (peale usukultuste teenistujate), kes elavad maal ja kel on seal põllumajand, siis neid ei maksustata tulumaksuga, vaid põllumajandusmaksuga (nagu selgub alamal, kõik usukultuste teenistujate tulud maksustatakse tulumaksuga).

Kolhoosnikute ja üksiktalupidajate kodu- ja käsitööndusest saadavad tulud maksustatakse tulumaksuga sel juhul, kui nad tegelevad tööndusega ulgtööl, s. o. väljaspool selle rajooni piire, kus asub nende põllumajand.

Tulusid, mida saavad kodu- ja käsitööndusest oma põllumajandi asukohas elavad kolhoosnikud ja üksiktalupidajad, kes tegelevad tööndusega lähedalasetsevas linnas või asulas (olgugi väljaspool selle rajooni piire, kus asub nende põllumajand), ei loeta ulgtööl saadavateks ja maksustatakse vastavatel juhtudel põllumajandusmaksuga.

Kui kodanikud elavad maal, kuid ei ole kolhoosiliikmed ega oma ei põllu- ega õue-aiamaad, vaid peavad ainult loomi, siis neid loomadest saadavalt tulult ei maksustata tulumaksuga, vaid põllumajandusmaksuga.

Linnalistes asulates elavate kolhoosnikute põllumajandusmaksuga maksustatud tulusid ei maksustata tulumaksuga.

Kui kolhoosiliikmeks mitteolevad kodanikud elavad alatiselt linnalistes asulates, kuid neil on põllumajanduslikke tuluallikaid maal (individuaalköögiviljamaa, kariloomad, mesipuud), maksustatakse neid säärastest allikatest saadavatelt tuludelt vastavatel juhtudel tulumaksuga.

5. Tööliste ja teenistujate ning maksustamisel nendega võrdsustatud kodanike palga maksustamine tulumaksuga

Töölisi ja teenistujaid maksustatakse tulumaksuga nende eelmise kuu palga järgi, kui see palk ületab 260 rubla.

Töölistelt ja teenistujatelt võetava tulumaksu määrad. Tööliste ja teenistujate palgalt arvutatakse tulumaks järgmise maksumäärade tabeli kohaselt (seadluse § 5):

Kuupalga suurus	Maksusumma kuu kohta
Alates 151 rbl. kuni 200 rbl.	2 rbl. 25. kop. + 5,5% töötasusummast, mis ületab 150 rbl.
„ 201 „ „ 300 „	5 „ — „ + 6,0% „ 200 „
„ 301 „ „ 400 „	11 „ — „ + 7,0% „ 300 „
„ 401 „ „ 500 „	18 „ — „ + 8,0% „ 400 „
„ 501 „ „ 700 „	26 „ — „ + 10,0% „ 500 „
„ 701 „ „ 1000 „	46 „ — „ + 12,0% „ 700 „
„ 1001 „ ja enam „	82 „ — „ + 13,0% „ 1000 „

Kuna töölisi ja teenistujaid, kes saavad palka põhitöökohal alla 260 rubla kuus, tulumaksuga ei maksustata, kohaldatakse maksusummat,

mis on ette nähtud kuni 260-rublase töötasu jaoks, ainult kohakaasluse alusel ja juhuslike tööde eest saadava ning muu, maksuvaba miinimumi kohaldamiseta maksustamisele kuuluva töötasu maksustamisel. Seejuures kuni 150-rublaselt töötasult võetakse maksu 1,5% töötasusummast.

Tulumaksu arvutamisel ja maksuvaba miinimumi kindlakstegemisel ümardatakse tööliste ja teenistujate palgasumma täisrubladeks. Summa alla rubla jäetakse ära.

Maksu alandamine töölistele ja teenistujatele, kel on ülalpeetavaid. Eeltoodud maksumäärade tabeli järgi arvutatakse maks nii neile töölistele ja teenistujatele, kellel ei ole ülalpeetavaid, kui ka neile, kelle ülalpidamisel on üks, kaks või kolm inimest.

Kui töölise või teenistuja ülalpidamisel on üle kolme inimese, vähendatakse tema palgalt arvutatud maksusummat 30% võrra.

Niisiis, töölisel, kes saab näiteks palka 700 rubla kuus ja kel on neli või rohkem ülalpeetavat, tuleb sellelt palgalt maksta tulumaksu 32 rbl. 20 kop., mitte aga 46 rubla, mida maksab üksik tööline või tööline, kel ei ole ülalpeetavaid üle kolme.

Ülalpeetavate arvu kindlakstegemisel võetakse arvesse kõik isikud, kes tegelikult elavad töölise või teenistuja arvel ega oma iseseisvaid tulusallikaid, kuigi nad pole temaga sugulusvahekorras. Eriti arvatakse ülalpeetavaiks isikud, kelle ülalpidamiseks tööline või teenistuja maksab või saab alimente (isa ülalpeetavate hulka arvatakse näiteks lapsed, kelle pealt ta maksab alimente, emal aga — lapsed, kelle eest ta saab alimente), ning lapsed, kelle ülalpidamiseks töölistele ja teenistujatele makstakse pensioni. Ülalpeetavate hulka maksusoodustuse saamiseks arvatakse peale selle veel lapsed, kes võeti perekonna koosseisus arvele tööliste ja teenistujate majandite maksustamisel põllumajandusmaksuga.

Stipendiumi või pensioni saavaid ning teisi riigi ülalpidamisel olevaid isikuid ei arvata ülalpeetavaiks.

Soodustust ülalpeetavate arvel antakse ainult tööliste või teenistujate põhitöökoha järgi. Kohakaasluse alusel saadava palga ning teistest allikatest (näiteks kirjanduslikust tööst, arsti erapraktikast, koopereerimata kodu- ja käsitööndusest jne.) saadavate tulude maksustamisel soodustust ülalpeetavate arvel ei anta.

Soodustust ülalpeetavate arvel võib saada ainult üks antud perekonna töötavaist liikmeist. Juhul, kui mõlemad abikaasad, kelle ülalpidamisel on üle kolme isiku, töötavad palgalistena, antakse soodustus ülalpeetavate arvel ühele abikaasadest nende enda valikul.

Maksusoodustuse saamiseks peavad töölised ja teenistujad, kelle ülalpidamisel on neli või rohkem inimest, esitama iga aasta oma töökoha raamatupidamisosakonnale majavalitsuse või küla töörahva saadikute nõukogu tõendi ülalpeetavate arvu kohta. Tõendid on kehtivad esitamismomendist kuni aasta lõpuni.

Maksustatava palga koosseis ja maksustamisperiood. Tulumaks arvutatakse iga kuu kõigilt töölisele või teenistujale antud ettevõttes eelmisel kuul väljamakstud summadelt (peale allpool märgitud väljamaksete).

Tööliste ja teenistujate maksustatava palga hulka arvatakse näiteks: põhipalk; ületunni- ja tükitöötasu; personaalsed lisatasud; teenistusvanusetasu (sealhulgas ühekordne teenistusvanusetasu, mida makstakse üks kord aastas); sotsiaalkindlustuse summadest makstav ajutise töövõimetuse abiraha; kasutamata puhkuse kompensatsioon; palgalisa ametisõitudega seotud töö eest; ühekordne tasu eeskujuliku, ühegi avariita töö eest aasta jooksul; väljamaksed lendureile lennukite ja mootorite proovimise eest; artiklite ja muude kirjanduslike tööde eest makstavad tasud, mida saavad ajalehtede ja ajakirjade toimetuste koosseisulised kirjanduslikud kaastöölised, kelle kohustuste hulka kuulub kirjanduslik töö, peale summade, mis neile makstakse kirjastuslepingute alusel; kütteaine kokkuhoiu preemiad; autojuhtide preemiad kummi kokkuhoiu ja masinate säilimuse eest; elektrienergia kokkuhoiu preemiad; kaubandusala töötajate preemiad plaani ületamise eest; direktorifondist makstavad preemiad ja igasugused muud preemiad ning väljamaksed, peale tulumaksust vabastatavate.

Maksustatava töötasu hulka arvatakse mitte ainult rahalised, vaid ka naturaaltasud. Eriti kuulub maksustatavasse töötasusse arvamisele: traktorijaamade ja sovhooside kombainerite, masinistide ning kaalujate naturaaltasu ja preemiad; kolhoosides palgalistena töötavatele agronoomidele, inseneridele, tehnikutele ja teistele kodanikele väljaantavate saaduste maksumus jne.

Tervistkahjustavatel töödel töölistele ja teenistujatele natuuras antava piima ja teiste toiduainete maksumust, samuti ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide sõjaväestatud valve isikulisele koosseisule tasuta antava toidu maksumust või toiduratsiooni asemel viimasele makstavaid rahasummasid maksustatava töötasu hulka ei arvata.

Maksu arvutamisel hinnatakse maksustatava töötasu hulka kuuluv naturaaltasu töötasu väljamaksmise aegsete kohalike turuhindadega, kuid mitte kõrgemalt riiklikest jaehindadest.

Ühtlasi tuleb silmas pidada, et maksustatavast töötasust ei arvata maha: summasid, mis peetakse kinni tööliste ja teenistujate palgast tööseaduste alusel ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele tekitatud kahju katteks (näiteks tööriistade ja materjalide rikkumine, hävitamine või kaotamine jms.); summasid, mis peetakse palgast kinni töölise või teenistuja enda korraldusel ja kohtuasutuste otsuste või Riigikontrolli Ministeeriumi organite käskkirjade alusel (näiteks: riigilaenude tellimislehtede järgi kinnipeetavad summad; laste ülalpidamiseks makstavate alimentide summad, riigile tekitatud kahju hüvitamiseks määratavate rahaliste tasendusmaksete summad, oma alatisel teenistuskohal või paranduslike tööde asutuste poolt organiseeritud töödel paranduslikku tööna määratud karistust kandvatelt isikutelt kinnipeetavad summad jne.).

Nagu eespool juba oli tähendatud, maksustatakse iga kuu palk eraldi.

Juhul, kui palk makstakse välja üheaegselt mitme kuu eest, maksustatakse samuti iga kuu palk eraldi.

Kui töölistele ja teenistujatele makstakse välja palgavahe eelmiste kuude eest seoses palga kõrgendamisega, maksustatakse see palgavahe selle kuu palga koosseisus, mille eest palgavahe makstakse, s. o. maks arvutatakse vastavate kuude eest ümber.

Samas korras, s. o. iga kuu eest eraldi, maksustatakse töölistele ja teenistujatele sotsiaalkindlustuse summadest ajutise töövõimetuse puhul makstav abiraha, samuti teenistusvanusetasu, mida makstakse töölistele ja teenistujatele iga kuu kindla protsendi suuruses nende palgast.

Kõik muud väljamaksed, sealhulgas ühekordne teenistusvanusetasu, mida makstakse töölistele ja teenistujatele üks kord aastas kindla protsendi suuruses nende aastapalgast, lisatasu eelmistel kuudel tehtud tööde eest ja kasutamata puhkuse kompensatsioon, kuuluvad maksustamisele selle kuu palga koosseisus, millal neid makstakse.

Kui kasutamata puhkuse kompensatsiooni makstakse korraga mitme aasta eest, arvatakse maksustatava kuupalga koosseisu ainult väljamaksmispäevale lähemal teenistusaastal kasutamata jäänud puhkuse eest makstav kompensatsioonisumma, teiste aastate kompensatsioon aga maksustatakse eraldi iga aasta eest.

Juhul, kui tööliste ja teenistujate vallandamisel makstakse kompensatsiooni kogu eelmise teenistusaasta ja ühtlasi jooksval aastal töötatud aja eest, arvatakse maksustamisel kogu kompensatsioonisumma selle kuu maksustatava palga koosseisu, millal kompensatsioon välja makstakse.

Väljamaksed, mida ei arvata maksustatava palga koosseisu. Elanikkonna tulumaksu käsitleva seadluse kohaselt ei arvata maksuarvutamisel tööliste ja teenistujate maksustatava kuupalga koosseisu:

a) summasid, mida ettevõtted, asutused ja organisatsioonid maksavad kehtivate seaduste alusel lähetuskulude katteks ja teistesse piirkondadesse tööle saatmise puhul (päevarahad, ühekordsed toetused, sõidu-, kraamiveo- ja eluruumi üürikulude katteks makstavad summad).

Samuti ei maksustata palgalisandeid ja juurdemakseid palgale, mida makstakse valitsuse poolt kindlaksmääratud korras lähetusel viibimise ajal päevarahade asemel, ja kindlaid palgalisandeid, mida makstakse Sideministeeriumi organisatsioonide üksikutele töötajatekategooriatele teel olles tehtava tööga seotud kulude katteks.

Lähetuskulude hulka ei arvata ja maksustatakse üldkorras töölistele ja teenistujatele nende teise piirkonda tööle üleviimisel teeloleku aja ja täiendavalt veel kuue päeva eest tööseaduste alusel makstav palk;

b) korterite üürimiseks ettenähtud summasid, mis makstakse maal ja töölisalevites elavaile meditsiin-, veterinaar-, zootehnika ja hariduse alal töötajaile neile natuuras tasuta antavate korterite asemel.

Neil juhtudel, kui korteriraha makstakse nimetatud töötajatele natuuras tasuta antavate korterite asemel mitte maal ja töölisalevites või teistele töölistele ja teenistujatele, kuigi need elavad maal, arvatakse natuuras tasuta antavate korterite asemel makstavad summad maksustatava palga koosseisu. Sama kord kehtib ka kommunaalteenuste tasumiseks makstavate summade kohta;

c) summasid, mis makstakse töölistele ja teenistujatele neile kuuluvate ja nende poolt ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide tööks kasutatavate tööriistade ja muude esemete amortisatsiooniks (näiteks kostüümid, lavatarbed, muusikariistad, kirjutusmasinad);

d) töölistele ja teenistujatele makstavaid vallandus- ja muid toetusi.

Tööliste ja teenistujate palgaga ühesugustel alustel maksustatavad töötasud ja muud väljamaksed

Tööliste ja teenistujate palgaga ühesugustel alustel maksustatakse: õpilastele makstav stipendium, kui see ületab 260 rubla kuus, ja aspirantide stipendium; advokaatide tasu õigusnõuandlates tehtava töö eest; tööliste ja teenistujate tasu kohakaasluse alusel (mitte põhitöökohal) tehtava töö eest; ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide määralisse või nimestikulisse koosseisu kuuluvate ajutiste ja hooajatööliste poolt ettevõtte, asutuse ja organisatsiooni materjaliga tehtavate hooaja- ja ajutiste tööde (sealhulgas ehitus- ja remonttööde) eest saadav tasu.

Maksuvaba miinimumi (260 rbl. kuus) ja ülalpeetavate arvel antavat maksusoodustust ei kohaldata kõigi loetletud töötasude, vaid ainult stipendiumide, advokaatide õigusnõuandlates tehtava töö eest saadava tasu ning eespool nimetatud hooaja- ja ajutiste tööde eest saadava tasu maksustamisel.

Kohakaasluse alusel saadava töötasu maksustamisel ei kohaldata maksuvaba miinimumi ega anta soodustust ülalpeetavate arvel. Maksu võetakse seejuures tasudelt kuni 150 rublani kuus 1,5% kuu-tasusummast, tasudelt üle 150 rubla kuus aga — lk-l 90 toodud tabeli järgi.

Kohakaasluse alusel saadav töötasu maksustatakse eraldi iga töökoha järgi.

Palgatulude maksustamiseks ettenähtud määrade järgi maksustatavad töötasud ja väljamaksed

Peale eespool nimetatud maksukohuslaste kategooriate on veel maksukohuslaste rühmi, kelle töötasu maksustatakse tööliste ja teenistujate palga maksustamiseks ettenähtud määrade järgi, kohaldamata maksuvaba miinimumi (260 rubla) ja ülalpeetavate arvel antavat maksusoodustust.

Niisuguses korras maksavad tulumaksu:

leidurid — iga autoritunnistusega varustatud leiutise või tehnilise täiustuse eest saadavalt tasusummalt, mis ületab 10 000 rubla;

kodanikud — varujatelt toorkarusnahkade eest saadavalt tasult;

utiiltoormaterjali ja vanametalli kogujad, sealhulgas ka oma hobusega töötavad, — utiiltoormaterjali ja vanametalli eest varujatelt saadavalt tasult;

trükitoodete ja teatripiletite levitamise, kuulutuste kogumise ja vabataht-liku kindlustuse agendid — selle töö eest saadavalt tasult;

väike-jaekaubandusvõrgu töötajad, põllumajanduslike toor- ja toiduainete ning jäätmete kogujad jms. — selle töö eest saadavalt tasult;

teadusliku uurimise ja ravi otstarbeks loomi kasvatavad kodanikud — nende loomade eest vastavatelt asutustelt saadavalt tasult;

loomade karjatamisega ja köögiviljaaedade valvamisega tegelevad kodanikud — selle töö eest saadavalt tasult;

kodanikud, kes teevad ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele ühekordseid ja juhuslikke töid oma materjali tarvitamata, ja kodanikud, kes

tegelevad pesupesemisega ja põrandate poonimise ning pesemisega ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele, olgugi oma materjaliga (poonimisvaha, seep), — selle töö eest saadavalt tasult.

Peale selle maksustatakse tööliste ja teenistujate palga maksustamiseks ettenähtud määrade järgi: jahimehi-kolhoosnikuid ja jahimehi-tööndajaid — varujatele piirkokkuostuhindadega äraantava jahisaagi ja liha eest saadavalt tasult; Elusloomade Varumise Keskuse (Заготживсырье) koosseisuväliseid kogujaid ja agente, samuti talupidajaid, — toornahkade, villa ja karusnahkade kogumise ja varumise eest varujatelt saadavalt tasult (sealhulgas oma hobusega töötajad); klubide koosseisuväliseid ringide juhatajaid — vahetult klubi administratsioonilt saadavalt tasult; veokohustuse või värbamise korras metsaveole rakendatud taluperede liikmeid ja teisi kodanikke — selle töö eest saadavalt tasult.

Kodanikke, kes teevad ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele ühekordseid ja juhuslikke töid oma materjaliga (välja arvatud kodanikud, kes tegelevad põrandate poonimise ja pesemisega ning pesupesemisega, tarvitades selleks omi materjale), maksustavad nende tööde eest saadavalt tasult vahetult rahandusorganid. Sellepärast ettevõtted, asutused ja organisatsioonid ei pea makse kinni mainitud tööde eest makstavatelt tasudelt, vaid teatavad neist väljamaksetest vastavale rajooni (linna) rahandusosakonnale lk-l 102 osutatud korras.

Juhul, kui ettevõtted, asutused ja organisatsioonid maksavad üksikuile töötajaile (näiteks utiiltoormaterjali ja vanametalli kogujaile ning väikejaekaubandusvõrgu töötajaile) töö täitmise või majapidamisega seotud kulude katteks määrseid (normikohaseid) summasid, ei arvata neid summasid maksustatava töötasu hulka.

Ei maksustata ka juhutasusid, mille kogusumma kuu jooksul ei ületa 25 rubla.

Üle 10 000-rublaselt leiutiste ja ratsionaliseerimisettepanekute tasult arvutatakse maks kogu tasusummalt, maha arvates iga leiutise või ettepaneku kohta 10 000 rbl., lahus palgast. Kui tasu makstakse välja osakaupa, arvutatakse maks igal järgneval tasumaksmisel ümber saadava tasu kogusummalt, arvesse võttes eelmistel väljamaksetel kinnipeetud maksusummasid. Sellist maksu kinnipidamise korda rakendatakse ka neil juhtudel, kui tasu leiutise või ettepaneku eest makstakse välja mitme aasta jooksul.

Muudelt tasudelt, mida käsitletakse käesolevas jaos (peale loomade karjatamise ja köögiviljaaedade valvamise eest saadava tasu), arvutatakse maks eraldi igalt väljamakselt; kui aga kuu jooksul ühele ja samale isikule makstakse tasu mitmel korral, arvutatakse maks ümber kuu jooksul saadud tasu üldsummalt, arvesse võttes varem kinnipeetud maksusummasid.

Akordtöötasult arvutatakse maks tasu üldsummast lähtudes.

Neil juhtudel, kui tasu akordtöö eest makstakse välja osakaupa vastavalt töö teostamisele, peetakse maks tasu esimese osa väljamaksmisel kinni väljamakstavalt tasusummalt, järgnevatel väljamaksetel aga arvutatakse maks ümber antud töö eest juba väljamakstud tasu üldsumma järgi, kusjuures varem kinnipeetud maks võetakse arvesse.

Näiteks, ettevõte on kohustatud maksma katlamaja remondi eest kod. Ivanovile viimasega sõlmitud lepingu järgi 1400 rubla võrdsetes osades kahel tähtajal. Tasu esimese osa — 700 rubla — väljamaksmisel peetakse maksu kinni 46 rubla. Ülejäänud 700 rubla väljamaksmisel arvutatakse maks väljamaksete üldsummalt, s. o. 1400 rublalt, millelt maks on 134 rubla, kinni peetakse maksu aga ainult 88 rubla, sest 46 rubla peeti kinni juba tasu esimese osa väljamaksmisel.

Juhul, kui töö teevad mitu töötajat üheskoos, maksustatakse iga töötaja eraldi temale makstava tasusumma järgi.

Kolhoosidele viimaste materjaliga tehtud ühekordsete ja juhuslike tööde eest saadavatelt tasudelt võetakse maksu üldalustel. Seejuures, kui tasu töö eest makstakse ainult natuuras (saadustega), on kolhoosid kohustatud enne töötasu väljamaksmist soovitama töötajaile sisse maksta sularahas neilt naturaaltasult saadaolev maks, mis arvutatakse saaduste maksumusest lähtudes, kusjuures saadused hinnatakse töötasu väljamaksmise aegsete kohalike turuhindadega, kuid mitte kõrgemalt riiklikest jaehindadest.

Sel juhul, kui töötajad ei ole nõus maksu sularahas tasuma, peab kolhoos arvutama maksusummale langeva osa naturaaltasust rahalises väljendis ja vastava summa kandma eelarve tuludesse.

Näiteks, töötaja] on kolhoosilt saada sepikoja remondi eest 1500 kg kartulit. 1 kg kartuli riiklik jaehind on 80 kop., 1500 kg kartuli maksumus — 1200 rubla (1500 kg × 80 kop.). Maks sellelt naturaaltasult on 108 rubla. Kui töötaja keeldub maksu sularahas tasumast, arvutab kolhoos töötajal saadaoleva töötasu natuuras ja osaliselt (108 rubla ulatuses) rahalises väljendis. Kuna maksusumma (108 rbl.) võrdub 135 kg kartuli maksumusega (108 rubla : 80 kop.), moodustab natuuras makstav osa töötasust 1365 kg kartulit (1500 kg — 135 kg). Tööarve tasumisel annab kolhoos seega töötajale välja 1365 kg kartulit, tulumaksu aga 108 rubla suuruses summas kannab üle eelarvesse.

Kui töötaja aga tasub maksu sularahas, antakse talle tööl teenitud saadused välja täies koguses.

Nagu eespool märgiti, vabastatakse I ja II grupi invaliidid ja vanaduspensioni saavad isikud maksust muudest allikatest (peale palga) saadavatelt tuludelt, kui üldine tulusumma ei ületa 3000 rubla aastas. Seda maksuvaba miinimumi (3000 rbl.) kohaldatakse ka käesolevas jaos loetletud tasudele (peale leiutiste eest saadava tasu), kui neid makstakse tähendatud isikutele. Kuna neid tasusid aga maksustatakse töölistele ja teenistujatele ettenähtud kuu-maksumäärade järgi, siis tuleb I ja II grupi invaliidide ja vanaduspensioni saavate isikute maksustamisel mainitud tuludelt kohaldada maksuvaba miinimumi 250 rubla kuus (3000 : 12). Kui aga neil kodanikel on veel teistest allikatest saadavaid tulusid, mida rahandusorganid maksustavad vahetult, tehakse aasta maksustatav tulu kindlaks kõigist allikaist (peale palga) saadava kogutulu järgi. Seejuures maksustatakse kodanikke, kelle üldine tulusumma ületab 3000 rubla aastas, järgnevalt: organisatsioonidelt saadavatelt tasudelt — tööliste ja teenistujate maksumäärade järgi, teistest allikatest saadavatelt tuludelt aga — tuluallika iseloomust olenevate maksumäärade järgi.

Käesolevas jaos käsitletud töötasult (tasult) võetava maksu peavad

kinni töötasu (tasu) väljamaksvad ettevõtted, asutused ja organisatsioonid.

Erandi sellest korrast moodustab loomade karjatamise ja köögiviljaaedade valvamisega tegelevate kodanike töötasu. Neid töötasusid maksustavad vahetult kodanike töökoha järgsed rajoonide (linnade) rahandusosakonnad järgmises korras: tehakse kindlaks maksukohuslase hooajateenistus (naturaaltasu hinnatakse seejuures riiklike jaehindadega) ja viimase jagamise teel hooaja kuude arvuga — teenistus ühe kuu kohta; sellelt kuu-tasusummalt arvutatakse maksusumma ühe kuu kohta (tööliste ja teenistujate maksumäärade järgi) ja viimase korrutamise teel hooaja kuude arvuga — maksusumma hooaja kohta; maks tasutakse hooaja jooksul iga kuu võrdsetes osades. Makseteade tuleb maksukohuslasele kätte anda hiljemalt 15 päeva enne esimest maksetähtpäeva.

6. Koopereerunud kodutööndajate ja käsitööliste ning kodustöötajate töötasu maksustamine tulumaksuga

Koopereerunud kodutööndajate ja käsitööliste ning ettevõtete ja artellide kodustöötajate maksustamiseks on kehtestatud sama maksustatava töötasu (sealhulgas maksuvaba miinimumi) kindlakstegemise kord, samad maksusoodustused (kaasa arvatud ülalpeetavate arvel antav soodustus) ja samad maksu arvutamise ning laekamise eeskirjad, mida kohaldatakse tööliste ja teenistujate maksustamisel (seejuures tööndus- ja invaliidide kooperatsiooni artellide liikmete vahel lisatasuna jagatav kasum kuulub maksustamisele selle kuu töötasu koosseisus, millal see välja makstakse). Erandiks on ainult maksu suurus. Tähendatud maksukohuslastelt võetav tulumaks arvutatakse töölistele ja teenistujatele ettenähtud maksumäärade järgi, kuid maksusummat, mis on saadud arvutamise tulemusena, suurendatakse 10% võrra.

Niisuguses korras maksavad tulumaksu:

1. Artellide ühistöökodades töötavad koopereerunud kodutööndajad ja käsitöölised, transpordi- ja teiste artellide liikmed, kes on ühistanud oma tööloomad, kooperatiivsete tööndusartellide ja invaliidide kooperatsiooni artellide liikmed, kes töötavad artellides juhatuse esimeestena, raamatupidajatena, arveametnikena jms., invaliidide kooperatiivide liikmed, kes töötavad kooperatiivide teemajades, sööklates, kioskites, telkpoodides jms. — artellidelt saadavalt töötasult. (Artelliliikmeks mitteolevaid kodanikke, kes töötavad artellides palgalistena, maksustatakse võrdselt tööliste ja teenistujatega, maksusummat 10% võrra suurendamata).

2. Koopereerunud kodutööndajad ja käsitöölised ning töölised, kes ei tööta ühistöökodades, vaid artellide ja ettevõtete üksikutes eraldatud ruumides (üksinda töötavad kellasepad, kingsepad-tallutajad, päevapiltnikud jt.), — artellidelt (ettevõtetelt) saadavalt töötasult, kui nad töötavad artelli (ettevõtte) materjaliga, vormistavad töö vastuvõtmise või vastavail juhtudel töö täitmise tellijaile väljaantavate kviitungitega ja annavad kogu tulemi (laekunud raha) üle artellile (ettevõttele).

3. Koopereerunud saapapuhastajad, kes töötavad neile määratud paikades (seisukohtades), — artellilt saadavalt töötasult, kui esemed, mida

nad müüvad (kingapaelad, tallakummid, saapakreem, kaitsetallad jms.), on saadud üksnes artellilt ja kui nad neid esemeid müüvad ja töö eest tasu võtavad kinnitatud hinnakirja järgi.

Kui koopereerunud kodutööndajad ja käsitöölised, artelli (ettevõtte) üksikutes eraldatud ruumides töötavad töölised ja koopereerunud saapapuhastajad rikuvad kas või ühtainsat eespool märgitud tingimustest või kui artellide ja ettevõtete ühistöökodades avastatakse hinnakirjajärgsetest hindadest kõrvalekaldumise, kviitungitega vormistamata tellimuste vastuvõtmise, artellide liikmete ja tööliste poolt ühistöökojas töötades oma materjalide kasutamise, kodanikelt vahetult tulude saamise jne. fakte, antakse materjalid eeskirju rikkunud isikute ja vastavate artellide ning ettevõtete juhatajate kohta prokuratuuriorganeile süüdlaste kriminaalvastutusele võtmiseks. Neil juhtudel tulusid, mis tähendatud isikud on saanud käsi- ja kodutööonduslikust tegevusest artellide ja ettevõtete «sildi» all, ei maksustata.

4. Koopereerunud kodutööndajad ja käsitöölised, samuti töölised ja teenistujad, kes töötavad oma kodus artellidele ja ettevõtetele (kodustöötajad), — artellidelt ja ettevõtetelt saadavalt töötasult, tingimusel, et nad ei tarvita omaenda materjali ega kasuta töötamisel eriseadet (masinaid, peale õmblusmasinate, tööpinkide jne.).

Kui kodustöötajad tarvitavad mingisuguseid omi materjale või kasutavad töötades oma eriseadet, kuulub tasu, mis nad ettevõtetelt ja artellidelt saavad, rahandusorganite poolt maksustamisele.

Eriseadmeiks ei loeta: rätsepa- ja pesuõmblustööonduses kasutatavaid käsi- ja jalgõmblusmasinaid, kaasa arvatud elektrimootoriga varustatud õmblusmasinad, fotoaparaate, igasuguseid käsitööriistu (höövleid, saage, käsikruustange jms.), samuti primitiivseid tööseadiseid, nagu: tisleri- ja aamisepa-höövelpinke, pottsepaketri ja -ahjusid, mehhaanilise jõuallikata puidutreipinke, raamatuköitmispinke, kerimispinke, käsi- ja jalg-terituspinke, käsikudumistelgi (sealhulgas roguskkotipunumis- ja vaibakudumistelgi vaipade käsitsikudumiseks).

Õmblusmasinad, mida kasutatakse teistes tööndustes, sealhulgas mitmesuguste meeste- ja naistepeakatete õmblemiseks, sukakudumis-, trikotaaži- ja muud taolised masinad, samuti tööpingid (peale eespool nimetatute) ja päevapildistamiseks sisustatud paviljonid, loetakse eriseadmeiks, kui nad kuuluvad kodustöötajaile.

5. Masinakirjutajad ja arvestusala töötajad, kes töötavad oma kodus ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele oma kirjutus- ja arvemasinail, samuti töölised ja teenistujad, kes kutsetööst vabal ajal töötavad oma kodus ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele, kus nad ei ole palgalises teenistuses, mitte kasutades omi materjale ja eriseadet, — selle töö eest saadavalt tasult.

Erinevalt artellide ja ettevõtete teistest kodustöötajatest ning artellide ühistöökodades töötavaist kodutööndajaist ja käsitöölistest, maksustatakse masinakirjutajaid, arvestusala töötajaid, töölisi ja teenistujaid ettevõtetelt oma kodus tehtud töö eest saadavalt tasult tööliste ja teenistujate maksumäärade järgi, kuid maksuvaba miinimumi (260 rbl.) ja ülalpeetavate arvel antavat maksusoodustust kohaldamata.

7. Maksu arvutamise, palgast kinnipidamise ja eelarvesse kandmise kord

Töölistelt, teenistujatelt ja maksustamisel nendega võrdsustatud isikutelt võetava maksu arvutamine ja palgast kinnipidamine. Töölistelt ja teenistujatelt võetavat tulumaksu arvutavad ja peavad palgast kinni iga kuu need ettevõtted, asutused ja organisatsioonid, kus töölised ja teenistujad töötavad (viimaste all mõeldakse ka maksustamisel nendega võrdsustatud kodanikke).

Maks arvutatakse eelmisel kuul väljamakstud palga kogusummalt, arvutatud maksusumma aga peetakse kinni jooksva kuu esimese poole palgast.

Neis ettevõtteis, kus palka makstakse üks kord kuus, arvutatakse maks selle kuu palgalt, mille eest ta välja makstakse, ja peetakse kinni sellesama kuu palga väljamaksmisel.

Äsja töölevõetud tööliste ja teenistujate esimese kuu palgalt arvutatakse maks sel juhul, kui palk sellel kuul tegelikult töötatud päevade (kas või mõne päeva) eest ületab maksuvaba miinimumi (260 rbl.). Maks peetakse niisugustel juhtudel kinni töölise või teenistuja töölevõtmisele järgneva kuu esimese poole palgast. Kui aga esimese pooliku töökuu palk on alla 260 rubla, maksu sellelt palgalt ei võeta.

Tööliste ja teenistujate töölt vallandamisel peetakse maks kinni eelmise kuu palgast (kui see pole varem kinni peetud) ja eraldi jooksval kuul töötatud päevade eest saadavast palgast, kui palgasumma nende tööpäevade eest ületab 260 rubla. Maks peetakse niisugusel juhul kinni üheaegselt nii eelmise kui ka jooksva kuu eest vallandamisel väljamakstavast palgasummast.

Samas korras arvutatakse ja peetakse töölistelt ja teenistujatelt maks kinni nende järjekordsele puhkusele minekul.

Kui puhkusele minekul maks peeti kinni pooliku kuu palgast või jäi üldse kinni pidamata (kui palk ei ületanud 260 rubla), arvutatakse maks töötaja puhkuselt tagasitulekule järgneva kuu esimese poole palga väljamaksmisel ümber eelmise kuu palga üldsumma järgi, arvesse võttes summasid, mis töötaja on saanud sel kuul töötatud aja eest pärast puhkuselt tagasitulekut.

Näiteks, teenistujale Ivanovile, kes läks puhkusele 5. kuni 18. märtsini, arvutati puhkusele minekul palka (lähtudes 600-rublasest kuupalgast): aja eest 1. kuni 4. märtsini — 100 rubla ja puhkuseaja eest, 5. kuni 18. märtsini — 300 rubla. Puhkusele minekul peeti Ivanovilt kinni maks veebruarikuu palgast (600 rublalt) 36 rubla ja eraldi palgast aja eest 1. kuni 18. märtsini (400 rublalt) 18 rubla suuruses. Puhkuselt tagasitulekul maksti Ivanovile välja palk aja eest 19. kuni 31. märtsini 200 rubla suuruses summas. Maks tuleb ümber arvutada märtsikuu palga üldsumma järgi — 600 rublalt (400 rbl. + 200 rbl.). Sellelt palgalt on maks 36 rubla. Arvates maha puhkusele minekul kinnipeetud 18 rubla, tuleb teenistujalt Ivanovilt aprilli esimese poole palga väljamaksmisel täiendavalt kinni pidada maksu 18 rubla (36 rbl. — 18 rbl.).

Ühekordselt teenistusvanusetasult, mis makstakse välja üks kord aas-

tas, peetakse maks kinni tasu väljamaksmisel tegelikult väljamakstavast summast. Tasumaksmisele järgneva kuu esimese poole palga väljamaksmisel arvutatakse maks ümber eelmise kuu palga üldsumma järgi, kaasa arvatud väljamakstud teenistusvanusetasu summa.

Üldkorras arvutatakse ja peetakse maks kinni palgasummast, mida ettevõtted, asutused ja organisatsioonid maksavad töölistele ja teenistujatele kohtuotsuste põhjal. Juhul, kui palga maksab kohtuotsuse põhjal välja kohtutäitur, on ettevõte, asutus või organisatsioon, kelle arvel palk makstakse, kohustatud arvutama kohtuotsuse põhjal väljamakstavast palgast võetava maksusumma ja viimasest teatama kohtutäiturile. Maksu peab neil juhtudel kinni ja kannab eelarvesse palka väljamaksev kohtutäitur.

Liigselt sissenõutud maksu tagastamine. Juhul, kui töölisi ja teenistujaid, kel on õigus saada maksusoodustust, on maksustatud ebaõigesti või kui neilt on maksu kinni peetud ettenähtust suuremas summas, peavad ettevõtted, asutused ja organisatsioonid liigselt sissenõutud summad neile tagasi maksma lähimal maksetähtpäeval laekuvatest maksutuludest. Tööliste ja teenistujate soovil võidakse neil saadaolevad maksusummad arvata järgnevate kinnipidamiste katteks, kui nad maksavad maksu ka edaspidi.

Liigselt kinnipeetud summade tagasimaksmine on lubatud kuni maksu ebaõige kinnipidamise avastamiseni, kuid mitte rohkem kui ühe aasta eest.

Kinnipidamata maksusummade sissenõudmine. Kui tööliselt või teenistujalt on jäänud maks kinni pidamata või on kinni peetud ettenähtust vähemas summas, kuuluvad laekumata jäänud maksusummad, kuid mitte enam kui kolme kuu eest, vastavalt tööliselt või teenistujalt kinnipidamisele järgmise kolme kuu jooksul võrdsetes osades. Maksusummade kinnipidamine töölistelt ja teenistujatelt veel varajasema aja eest ning töölt vallandatud töölistelt ja teenistujatelt on keelatud.

Kinnipeetud maksu ülekandmine eelarvesse. Tööliste ja teenistujate palgast kinnipidamisele kuuluvad maksusummad on ettevõtted, asutused ja organisatsioonid kohustatud kandma eelarvesse üheaegselt rahasummade saamisega pangakontoritest ja -osakondadest palgamaksmiseks.

Organisatsioonid, kel ei ole arvelduskontot pangas, maksavad kinnipeetud maksusummad panka nende summade kinnipidamisele järgneval päeval.

Erand tehakse ainult maksusummade suhtes, mis on kinni peetud üksikutelt töölistelt ja teenistujatelt nende puhkusele minekul ja vallandamisel ning ühekordsetest väljamaksetest. Need maksusummad võidakse maksta eelarvesse üheaegselt lähimal palgamaksmisel kinnipeetud maksu ülekandmisega.

Maksusummad kantakse palgaarveldusi teostavate ja tööliste ning teenistujate isikukontosid pidavate ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide asukoha järgse rajooni (linna) rahandusosakonna kontosse.

Ettevõtted, asutused ja organisatsioonid on kohustatud palgamaksmiseks minevate rahasummade saamisel pangast üheaegselt palga väljamaksu tšekiga esitama pangale maksekäsundi maksu ülekandmiseks eelarvesse.

Maksu ülekandmiseks antavate maksekäsundite kõik eksemplarid peavad tingimata sisaldama peale ülekantava summa ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhataja ja pea- (vanem-) raamatupidaja allkirjadega varustatud ning pitseriga kinnitatud teatmed (õiendi kujul maksekäsundi tagaküljel) arveldamispäevaks tasumisele kuuluva maksusumma kohta. Õiend koostatakse kõigile Riigipanga kontoreile ja osakondadele kättesaadetud NSVL Riigipanga 18. novembri 1947. a. kirjas nr. 1166 ettenähtud vormi kohaselt.

Maksusummade osaline ülekandmine eelarvesse on lubatud ainult neil juhtudel, kui ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide kontodes olevatest summadest ei piisa palgamaksmiseks ja ühtlasi maksu ülekandmiseks eelarvesse.

Niisugustel juhtudel peavad ettevõtted, asutused ja organisatsioonid esitama pangale tšekid palga väljamaksmiseks ja maksekäsundid maksu ülekandmiseks eelarvesse summades, mis tagavad maksu laekumise eelarvesse vastavas osas. Seejuures peavad ka need maksekäsundid olema varustatud tagaküljel eelmainitud NSVL Riigipanga kirjas ettenähtud vormi kohase eriõiendiga.

Õiendeid tasumisele kuuluvate maksusummade kohta maksekäsundite tagaküljel ei esita NSVL Sõjaministeeriumi, NSVL Mereväeministeeriumi, NSVL Riikliku Julgeoleku Ministeeriumi ja NSVL Siseministeeriumi asutused ja organisatsioonid ning nendega võrdsustatud organisatsioonid.

Pangaasutustel on keelatud võtta tasumisele tšekke palga väljamaksmiseks, kui samaaegselt ei esitata maksekäsundeid töölistelt ja teenistujatelt võetava maksu ülekandmiseks eelarvesse.

Ei võeta tasumisele tšekke palga väljamaksmiseks ka sel juhul, kui maksekäsundis näidatud ülekantav maksusumma läheb lahku õiendis näidatud maksusummast või kui kõigil maksekäsundite eksemplaridel pole tagaküljel õiendit tasumisele kuuluvate maksusummade kohta.

Rajoonide (linnade) rahandusosakondade maksuinspektorid peavad maksu ülekandmise maksekäsundite teiste eksemplaride saamisel pangalt võrdlema maksekäsundites näidatud kinnipeetud maksusummasid eelmisel ajavahemikul eelarvesse ülekantud maksusummade arvestuse andmetega (vormi nr. 5 kohane kaart). Kui inspektoril tekib kahtlus kinnipeetud maksusummade kohta esitatud andmete õigsuses, peab ta läbi viima kontrollimise kohapeal. Juhul, kui kontrollimisel ilmneb, et maksekäsundites on andmeid kinnipeetud maksusummade kohta teadlikult vähendatud, võetakse selles süüdi olevad ametiisikud vastutusele NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 30. aprilli 1943. a. seadluse «Elanikkonna tulumaksust» §-s 33 ettenähtud korras.

Voorimeeste tasult võetava maksu kinnipidamine ja eelarvesse ülekandmine. Mittekoopereerunud voorimeeste ja oma tööloomi mitteühistanud transpordiartellide liikmete tasu maksustavad tulumaksuga rahandusorganid vahetult. Ühtlasi on seadlusega elanikkonna tulumaksu kohta ette nähtud, et ettevõtted, asutused ja organisatsioonid peavad voorimeestele tasu väljamaksmisel (sõltumata tasu suurusest) maksu arvel kinni 25% väljamakstavast tasusummast.

Samas korras peavad maksu kinni transpordi- ja teised artellid tasu väljamaksmisel artelliliikmetele, kes ei ole oma tööloomi ühistanud, ning ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide volinikud, kes teostavad voorimeestega arveldusi, tasu väljamaksmisel vedude eest.

Mittekoopereerunud voorimeeste ja artelliliikmete tasust maksu arvel kinnipeetud summad kantakse pangaasutustesse üle üks kord dekaadis — hiljemalt 5., 15. ja 25. kuupäeval — selle rajooni (linna) eelarve kontosse kandmiseks, kus voorimehele on registreerimistunnistus tööonduse pidamiseks välja antud; kui voorimehel aga ei ole registreerimistunnistust, — selle rajooni (linna) eelarvesse arvamiseks, kus ta on sisse kirjutatud.

Kui voorimehelt dekaadi jooksul kinnipeetud maksusummad ühtekokku ei ületa 25 rubla, kantakse need panka üle üheaegselt järgmise dekaadi eest ülekantavate summadega.

Neil juhtudel, kui kinnipeetud summad kuuluvad kandmisele mitme rajooni (linna) eelarvesse, koostatakse maksekäsundid summade ülekandmiseks eraldi iga rajooni (linna) järgi.

Voorimeeste tasust kinnipeetud maksusummad kantakse eelarvesse üle lahus sama organisatsiooni töölistelt ja teenistujatelt kinnipeetud maksusummadest.

Maksu arvel kinnipeetud summade ülekandmisel pangaasutustesse on ettevõtted, asutused ja organisatsioonid (sealhulgas transpordi- ja teised artellid) kohustatud maksekäsundi tagaküljel või selle eri lisas andma kindlaksmääratud vormi kohaselt teatmeid voorimeeste kohta, kellelt maksusummad on kinni peetud.

Rajoonide (linnade) rahandusosakonnad arvestavad pangaasutustelt saadud dokumentide põhjal voorimeestelt kinnipeetud ja eelarvesse ülekantud maksusummad üldkehtivatel tähtpäevadel tasumisele kuuluvate tulumaksu maksete katteks. Kui voorimees on põllumajandusmaksu, mitte aga tulumaksu maksjaks, arvatakse temalt maksu arvel kinnipeetud summad põllumajandusmaksu katteks.

8. Aruandlus ja vastutus tööliste ja teenistujate maksustamise eeskirjade rikkumise eest

Ettevõtted, asutused ja organisatsioonid on kohustatud igas kvartalis hiljemalt aruandekvartalile järgneva esimese kuu 10. päeval esitama rajooni (linna) rahandusosakonnale kindlaksmääratud vormi kohase aruande töölistelt ja teenistujatelt võetava maksu kinnipidamise kohta (vt. lk. 181).

Peale selle peavad ettevõtted, asutused ja organisatsioonid iga kuu hiljemalt 15. kuupäeval teatama rajoonide (linnade) rahandusosakondadele vormi nr. 4 järgi andmed kodanikele eelmisel kuul väljamakstud summade kohta nende poolt oma materjali tarvitamisega tehtud tööde, neilt ostetud põllumajandussaaduste, nende poolt osutatud teenuste jms. eest. (Neid andmeid ei esitata väljamaksete kohta, mis kuuluvad maksustamisele tulumaksuga ühesugustel alustel tööliste ja teenistujate pal-

gaga, samuti kirjandusliku töö eest makstavate tasude, ettevõtetele ja artellidele oma kodus töötavate tööliste, teenistujate ja artelliliikmete (kodustöötajate) töötasude jne. kohta).

Teatistes näidatakse teatmeid andnud organisatsiooni nimetus ja asukoht, selle isiku perekonna-, ees- ja isanimi, kellele summad maksti, tema passi number, passi väljaandnud asutus ja passi väljaandmise aeg, elukoht, vastavalt passil olevale registreerimismärkmele, väljamakstud summa suurus ja väljamaksu kuupäev, mille ja mis aja eest see summa on makstud ning kelle materjaliga töö tehti.

Peale nimetatud teatiste on ettevõtted ja artellid, kel on kodustöötajaid, kohustatud iga aasta hiljemalt 10. jaanuaril esitama rajooni (linna) rahandusosakonnale andmed vormi nr. 5 järgi iga üksiku kodustöötaja kohta, näidates kuude viisi, milline on kodustöötaja normitäitmise protsent, kelle materjali ta tarvitab oma kodus ettevõtetele ja artellidele töötades ning kas ta kasutab oma töös eriseadet, millist nimelt ja kellele see seade kuulub.

Transpordi- ja teiste artellide juhatused peavad esitama samaks tähtajaks rajoonide (linnade) rahandusosakondadele andmed iga oma tööloomi mitteühistanud artelliliikme eelmise aasta kogu töötasu kohta, näidates tema tööpäevade arvu ja plaanitäitmise protsendi.

Nende kodustöötajate ja transpordiartellide liikmete kohta, kes hakkasid ettevõtetele ja artellidele töötama pärast aasta algust, esitatakse andmed ühe kuu jooksul pärast nende tööle võtmist (või artelli astumist), töölt vallandatute ja artellist lahkunute kohta aga — 15 päeva jooksul pärast nende töölt vallandamist või artellist lahkumist.

Eespool märgitud aruannete ja andmete rahandusorganitele mitteesitamise või mitteõigeaegse esitamise ja andmete puudulikul kujul esitamise eest karistatakse aruannete ja andmete esitamise eest vastutavaid isikuid rahatrahviga mitte üle 100 rubla, isikud aga, kes on süüdi rahandusorganitele teadlikult ebaõigete andmete esitamises, võetakse kriminaalvastutusele.

Töölistelt, teenistujatelt ja teistelt isikutelt (sealhulgas voorimeestelt), kellelt ettevõtted, asutused ja organisatsioonid on kohustatud maksu kinni pidama, maksu kinni pidamata jätmise või ebaõige kinnipidamise, samuti kinnipeetud summade mitteõigeaegse eelarvesse ülekandmise eest karistatakse ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide pea- (vanem-) raamatupidajaid, seal aga, kus neid ei ole, — selle eest vastutavaid isikuid, rahatrahviga kuni 100 rubla.

Töölistelt, teenistujatelt ja teistelt kodanikelt kinnipeetud maksusummad, mis pole õigeaegselt eelarvesse kantud, nõutakse ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt sisse vaieldamatus korras ühes viivisega 0,05% suuruses iga viivitatud päeva eest.

9. Kirjanduse ja kunsti alal töötajate töötasu maksustamise kord

Kodanikud, kes saavad ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt tasu kirjandusliku töö ja kunstialase tegevuse eest (sealhulgas tasu, mida

näitlejad saavad esinemiste eest väljaspool oma alatist palgalist töökohta ning kirjanduse ja kunsti alal töötajad — oma teoste avaliku ettekandmise ja levitamise eest), maksavad tulumaksu iga töötasu saamise koha järgi järgmises suuruses (seadluse § 16):

Aastase töötasu summa	Maksusumma
Kuni 1 800 rublani	1,5% töötasusummast
Alates 1 801 rbl. kuni 2 400 rbl.,	27 rbl. + 5,5% summast, mis ületab 1 800 rbl.
„ 2 401 „ „ 3 600 „	60 „ + 6,0% „ 2 400 „
„ 3 601 „ „ 4 800 „	132 „ + 7,0% „ 3 600 „
„ 4 801 „ „ 6 000 „	216 „ + 8,0% „ 4 800 „
„ 6 001 „ „ 8 400 „	312 „ + 10,0% „ 6 000 „
„ 8 401 „ „ 12 000 „	552 „ + 12,0% „ 8 400 „
„ 12 001 „ ja enam	984 „ + 13,0% „ 12 000 „

Toodud maksumäärade tabeli järgi maksustatakse:

kirjandusliku töö eest saadavad tasud (lepingute alusel ja lepinguta), sealhulgas ajalehtede ja ajakirjade toimetuste koosseisuliste töötajate tasud, kelle kohustuste hulka kirjanduslik töö ei kuulu, samuti ajalehtede ja ajakirjade koosseisuliste kirjanduslike kaastööliste tasud, mida nad saavad kirjastuslepingute alusel;

ajalehtede ja ajakirjade koosseisuväliste kirjasaatjate tasud joonistuste, fotode jms. eest;

tasud, mis saadakse teaduslike ja kirjanduslike teoste, juhendite ning muude materjalide tõlkimise eest NSV Liidu rahvaste ja võõrkeeltest, samuti trükiteoste (trükiste) teadusliku ja kirjandusliku redigeerimise, nende teoste kohta kirjutatud retsensioonide ja arvustuste eest;

kunstnike, plakatikunstnike, kujurite ja arhitektide tasud ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele tehtavate tööde eest;

kunstnike, plakatikunstnike ja kujurite tasud nende teoste müügist muuseumidele ja näitustele (või alatiste näituste kaudu);

Kujutava Kunsti alal Töötajate Kooperatiivühingute Ülevenemaalise Liidu (Всекохудожник) organisatsioonide liikmete tasud, mida nad saavad oma teoste eest nendelt organisatsioonidelt;

poliithariduslike asutuste töötajate ametiühingu ja kunsti alal töötajate ametiühingu liikmeks olevate fotograafia alal töötajate tasud ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele kirjastus- ja muude lepingute alusel tehtavate fotokunstiliste, fotožurnaalsete ja fotoreporterlike tööde eest;

kirjanduse ja kunsti alal töötajaile nende teoste avaliku ettekandmise ja levitamise eest makstav tasu, samuti kinorežissööridele, kino- ja helioperaatoritele, kunstnikele ja filmide direktoritele filmide lavastamise eest (peale palga) makstav tasu;

näitlejate tasud (lepingute alusel ja lepinguta) esinemiste eest väljaspool oma alatist palgalist töökohta.

Maksu arvutavad ja peavad kinni need ettevõtted, asutused ja orga-

nisatsioonid, kes maksavad välja kirjanduse ja kunsti alal töötajaile töötasu (tasu). Maks arvutatakse tasumaksmisel seejuures kogu saadavalt tasusummalt, mingeid tööga seotud kulusid maha arvamata ja maksuvaba miinimumi (260 rbl.) ning ülalpeetavate arvel antavat soodustust kohaldamata.

Maksu arvutamisel võetakse arvesse ettevõtte, asutuse või organisatsiooni poolt vastaval aastal väljamakstud tasu üldsumma, kuigi tasu maksti näiteks kirjastuslepingute alusel mitme kirjandusliku teose eest.

Seega, kui aasta jooksul makstakse tasu ühele ja sellelesamale isikule mitmel korral, arvutatakse maks igal järgneval tasumaksmisel ümber jooksval aastal väljamakstud tasu kogusumma järgi.

Kui aga näiteks autorile makstakse raamatu kirjastamislepingu järgi osa autorihonorarist välja järgmisel aastal, siis arvutatakse maks sellelt honorariosalt sel aastal, mil see välja makstakse.

See maksustamiskord, mille kohaselt maks arvutatakse jooksva aasta töötasu üldsummalt, ei laiene tasudele, mida ajalehtede ja ajakirjade toimetused maksavad juhuslikele kirjasaatjatele artiklite, sõnumite, joonistuste, fotode jms. eest. Neilt tasudelt arvutatakse maks eraldi igalt väljamakstud summalt, maksu järgnevatel tasumaksmistel ümber arvutamata; juhuslikele kirjasaatjatele makstud summasid, mis igal üksikjuhul ei ületa 25 rubla, ei maksustata.

Maksu kinni pidamata jätmise korral võidakse see asjaomaselt kirjanduse või kunsti alal töötajalt sisse nõuda, kuid mitte rohkem kui kahe eelmise aasta eest. Liigselt sissenõutud maksusummade tagastamine on lubatud mitte rohkem kui 12 kuu eest, arvates enammakse avastamisest.

Kirjanduse ja kunsti alal töötajailt maksu kinni pidamata jätmise ja ebaõige kinnipidamise või kinnipeetud summade mitteõigeaegse ülekandmise eest eelarvesse kannavad ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide ametiisikud samasugust vastutust, nagu see on ette nähtud nendesamade eeskirjade rikkumiste eest töölistelt ja teenistujatelt võetavate maksude laekamisel ja nende ülekandmisel eelarvesse.

10. Töölistelt, teenistujatelt ja nendega võrdsustatud isikutelt võetava maksu laekamise organiseerimine

Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide kõrval, kes vastutavad maksu õige arvutamise, õigeaegse laekamise ja eelarvesse ülekandmise eest, kannavad mitte väiksemat vastutust ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töö õige organiseerimise eest sel alal rajoonide (linnade) rahandusosakondade juhatajad ja maksuinspektorid.

Maksuinspektorid on suutelised kindlustama tähendatud töö õiget korraldamist ainult sel teel, kui nad võtavad arvele kõik ettevõtted, asutused ja organisatsioonid, kes on kohustatud maksu kinni pidama, instrueerivad kavakindlalt arvestusala töötajaid, kes arvutavad maksu, ja kontrollivad õigeaegselt ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide tööd maksu laekamisel ja eelarve tuludesse ülekandmisel.

Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide arvestus. Selleks, et jälgida

tööd maksu laekamise alal ja teada, kas kõik ettevõtted, asutused ja organisatsioonid on esitanud vastavad aruanded ja teatmed, peab rajooni (linna) rahandusosakonna maksuinspektor ennekõike pidama täpset arvestust kõigi rajooni või linna territooriumil asuvate ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide kohta.

Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide arvestust peetakse sellekohases raamatus (vorm nr. 17), milles näidatakse: ettevõtte, asutuse, organisatsiooni nimetus ja asukoht; pea- (vanem-) raamatupidaja perekonnanimi; ettevõtte kontrollimise aeg; kes kontrollis ettevõtet; kontrollimise tulemus. Raamatusse märgitakse samuti kuupäev, millal esitati aruanne maksu kinnipidamise kohta töölistelt ja teenistujatelt ja andmed kodanikele väljamakstud summade kohta nende poolt tehtud tööde ja osutatud teenuste, neilt ostetud saaduste jms. eest.

Raamatu õigeks koostamiseks peab maksuinspektor ära kasutama rajooni (linna) asutuste ja ettevõtete kohta arvestust pidavate organisatsioonide andmed, näiteks: rajooni (linna) rahandusosakonnas leiduvad andmed koosseisude registreerimise kohta, samuti vabatahtlikes ühingutes, kohaliku nõukogu osakondades (eriti haridus- ja tervishoiuosakonnas), pangaasutustes, hoiukassades jne. leiduvad andmed.

Lisaks vormi nr. 17 kohasele arvestusraamatule tuleb igale ettevõttele ja asutusele sisse seada vormi nr. 5 kohane kaart, millel arvestatakse eelarve tuludesse ülekantud maksusummasid. Nende kaartide järgi on maksuinspektor kohustatud süstemaatiliselt jälgima töölistelt, teenistujatelt ja maksustamisel nendega võrdsustatud isikutelt kinnipeetud maksusummade õigeaegset ja täielikku ülekandmist eelarvesse ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide poolt.

Kinnipeetud maksusummade õigeaegset ja täielikku ülekandmist eelarvesse kontrollitakse samuti aruannete põhjal, mis ettevõtted, asutused ja organisatsioonid esitavad töölistelt ja teenistujatelt võetava maksu kinnipidamise kohta.

Masside seas tehtava selgitustöö organiseerimine ja arvestusala töötajate instrueerimine. Töölistelt ja teenistujatelt võetava maksu arvutamise ja neile seadusega ettenähtud maksusoodustuste andmise õigsus sõltub tähtsal määral sellest, kuidas antud organisatsioonis tehakse selgitustööd masside seas, kas kõik arvestusala töötajad on varustatud seadusandliku ja juhendava materjaliga ja kuivõrd hästi nad tunnevad seda materjali.

Rajoonide (linnade) rahandusosakondade maksuinspektorid peavad võtma tarvitusele abinõud selleks, et ettevõtte, asutuse ja organisatsiooni administratsioon teeks töölistele ja teenistujatele õigeaegselt teatavaks viimastele ettenähtud maksusoodustused ja selgitaks neile, eriti enne aasta algust, ülalpeetavate arvu kohta antavate õiendite massilise esitamise perioodil, millal ja missugused dokumendid on tarvis esitada maksusoodustuste saamiseks.

Maksu õige kinnipidamise ja selle õigeaegse eelarvesse ülekandmise kontrollimiseks peavad maksuinspektorid peale selle koos käitis- ja kohalike komiteedega organiseerima ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides ühiskondlikud kontrollpostid ja määrama sama töö jaoks ühiskondlikud inspektorid.

Ühiskondlikud kontrollpostid kontrollivad maksu õiget kinnipidamist palgamaksmisel; maksuinspektorid rakendavad neid sellele tööle ka maksu õige arvutamise ja kinnipidamise ning õigeaegse ülekandmise perioodilistel kontrollimistel.

Maksuinspektor on kohustatud kindlustama, et iga maksu arvutav arvestusala töötaja oleks varustatud maksu käsitleva seadusandliku ja juhendava materjaliga, samuti maksuarvutamiseks kasutatava maksumäärade abitabeliga.

Vanem-maksuinspektor peab arvestusala töötajaid, ühiskondlikke kontrollposte ja ühiskondlikke inspektoreid kavakindlalt ja hoolikalt instrueerima selleks eriti korraldatavatel seminaridel- ja nõupidamistel.

Neil seminaridel ja nõupidamistel on tarvis lahendada tegelikus töös maksuarvutamise korra suhtes tekkivad küsimused ja õpetada arvestusala töötajaile ning ühiskondlikele inspektoreile maksuarvutamise tehnikat, pannes pearõhu maksu käsitleva seadluse ja juhendi, samuti selle seadluse ja juhendi juurde antud täienduste ja neis tehtud muudatuste üksikasjalisele tundmaõppimisele.

Seminaridel teostatavast väljaõppest peavad osa võtma kõik ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide arvestusala töötajad; kui mõned töötajatest ei tunne maksundusalast seadusandlust ega võta korralikult seminaridest ja instrueerimisnõupidamistest osa, tuleb tõsta administratsiooni ees üles küsimus niisuguste töötajate asendamisest teistega.

Maksuinspektorid peavad pidama arvestust seminaridest ja nõupidamistest osavõtnud arvestusala töötajate kohta ja jälgima, et äsja töölevõetud arvestusala töötajad, kes arvutavad maksu, saaksid seminaridel nõutava ettevalmistuse.

Rahandusorganite kontroll maksu kinnipidamise ja eelarvesse ülekandmise üle. Maksuinspektorid on kohustatud nende endi poolt koostatava ja rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja poolt kinnitatava tööplaani kohaselt kontrollima vähemalt üks kord poolaastas maksu õiget arvutamist, maksusoodustuste õiget andmist ja kinnipeetud maksusummade õigeaegset ning täielikku ülekandmist eelarvesse kõigis ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides. Seejuures tuleb kontrollida eranditult kõik tööliste ja teenistujate isikukontod, samuti kassadokumendid lepingute, arvete jne. järgi väljamakstud summade kohta.

Kassadokumentide kontrollimise eesmärgiks on välja selgitada, millistelt väljamaksetelt on jäänud maks kinni pidamata või pole õigesti kinni peetud, kui aga summad on välja makstud antud ettevõtte töölisele või teenistujale, siis kas need on maksu arvutamisel tema maksustatavasse töötasusse arvatud.

Kontrollimisel on tarvis selgitada, kas arvestusala töötajad on varustatud juhendava materjali ja maksuarvutamiseks kasutatavate tabelitega; kas maksustatav töötasu ja sellelt võetav maks on arvutatud õigesti, kas maksustatava töötasu hulka ei ole arvatud väljamakseid, mis ei kuulu maksustamisele, kas maksusoodustused on antud õigesti ja dokumentidega põhjendatult; kas maks puhkusele minejailt, äsja töölevõetuilt, vallandatuilt, möödunud aja eest väljamakstavatelt summadelt, kohakaasluse alusel saadavalt töötasult jne. arvutatakse õigesti.

Peale selle tuleb kontrollida kinnipeetud maksusummade täielikku ja õigeaegset ülekandmist eelarvesse, eelmise kontrollimisakti põhjal tehtud ettepanekute täitmist, aruannete õiget koostamist töölistelt ja teenistujatelt võetavate maksude kinnipidamise kohta ja teatiste õigeaegset esitamist üksikuile kodanikele väljamakstud summade kohta.

Maksuinspektorid on kohustatud maksusummade eelarvesse ülekandmist kontrollides palgalehtedel noppeliselt kokku arvama kinnipeetud maksusummad, et veenduda, kas nende summade kokkuvõte on õige.

Üheaegselt maksustamise õigsuse kontrollimisega tuleb ka kontrollida, kas kohtuotsuste alusel töölistelt ja teenistujatelt sissenõutavate maksuvõlgade summad, Riigikontrolli Ministeeriumi organite poolt määratavad rahalised tasendusmaksed, tööraamatute ja nende vahelehtede eest võetav tasu ning tööraamatute kaotsimineku puhul määratavad trahvid on õigeaegselt kinni peetud ja eelarvesse üle kantud.

Rahaliste tasendusmaksete kinnipidamist töölistelt ja teenistujatelt kontrollitakse ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides leiduvate väljavõtete järgi Riigikontrolli Ministeeriumi käskkirjadest tasendusmaksete määramise kohta. Kontrollimisel peab selgitama, kas rahaliste tasendusmaksete summad peetakse kinni ja kantakse eelarvesse üle vastavalt «Rahaliste tasendusmaksete määramise eeskirjadele». (Tähendatud eeskirjad koos instruktiivsete juhenditega nende rakendamise kohta on kõigile rahandusorganeile kätte saadetud NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi 2. juuni 1941. a. kirjaga nr. 471/71 «Riigikontrolli Rahvakomissariaadi organite poolt määratavate rahaliste tasendusmaksete sissenõudmise ja eelarvesse kandmise korrast» ja teistkordselt NSVL Rahandusministeeriumi 18. oktoobri 1946. a. kirjaga nr. 758 «Kontrolli tugevdamisest Riigikontrolli Ministeeriumi organite poolt määratavate tasendusmaksete sissenõudmise ja eelarvesse ülekandmise üle»).

Tööraamatute eest tasu võtmist kontrollides tuleb juhinduda NSVL Rahandusministeeriumi 5. märtsi 1947. a. juhendist nr. 132 «Väljaantud tööraamatute eest tasu võtmise ja selle riigieelarvesse ülekandmise korrast».

Kontrollimise lõppedes koostatakse akt kahes eksemplaris, millest üks antakse kontrollitud organisatsiooni administratsioonile.

Aktis tuleb loetleda kõik kontrollimisel avastatud eeskirjade rikkumised, mis olid aset leidnud tööliste ja teenistujate maksustamisel ja neilt võetavate maksude ülekandmisel eelarvesse, ja teha ettepanekud tähendatud eeskirjade rikkumiste kõrvaldamiseks. Mis puutub tasu võtmisse tööraamatute eest, siis tuleb aktis selle kohta märkida järgmist: kas tööraamatute ja nende vahelehtede arvestust peetakse vastavalt NSVL Ministrite Nõukogu Asjadevalitsuse poolt soovitatud tööraamatute pidamise juhendile (see juhend on lisandatud NSVL Rahandusministeeriumi 16. oktoobri 1947. a. käskkirjale nr. 789 «Tööraamatutega varustamise ja tööraamatute väljaandmise kohta koostatavate aruannete esitamise korrast»); kas on tagatud tööraamatute ja nende vahelehtede plankide range hoidmine; tööliste ja teenistujate arv, kellele tööraamatuid ei ole välja antud, vallandatud tööliste ja teenistujate arv, kellele tööraamatuid ei ole kätte antud, ja tööraamatute mitteväljaandmise põhjused; tööraamatute

ja nende vahelehtede täitmata plankide jääk kontrollimispäevaks; kas on võetud tööle (varem palgalistena töötanud) töölisi ja teenistujaid, ilma et nad oleksid esitanud tööraamatuid oma endiselt töökohalt; kontrollitava perioodi jooksul töölistelt ja teenistujatelt tööraamatute ja nende vahelehtede eest sissenõutud summa ja eelarvesse ülekantud summa; tööraamatute ja nende vahelehtede rikutud plankide arv; kas aktid rikutud plankide kohta on olemas ja kui suur summa on nende plankide eest eelarvesse üle kantud; kui suures summas on kontrollitava perioodi jooksul tööraamatute kaotamise eest määratud trahve sisse nõutud ja kui suures summas on neid trahve eelarvesse üle kantud.

Kontrollimise tulemuste põhjal koostavad vanem-maksuinspektorid otsuste projektid seadluses ettenähtud karistuste määramiseks pea- (vanem-) raamatupidajatele, seal aga, kus neid ei ole, — viimaseid asendavatele isikutele, kes on rikkunud töölistelt ja teenistujatelt võetavate maksude kinnipidamise ja ülekandmise eeskirju. Otsuste projektid esitatakse kinnitamiseks rajoonide (linnade) rahandusosakondade juhatajatele.

11. Arstide, velskrite ja teiste isikute erapraktikast, koopereerimata kodu- ja käsitööndusest ning muudest allikatest saadavate tulude maksustamise kord

Kodanikke, kel on iseseisvaid tuluallikaid (peale palga, palgaga ühesugustel alustel või palga maksustamiseks ettenähtud määrade järgi maksustatava töötasu ning kirjandusliku töö ja kunstialase tegevuse eest saadava tasu), maksustavad neist allikatest saadavatelt tuludelt rahandusorganid vahetult.

Tähendatud kodanike hulka kuuluvad: esiteks, arstid, velskrid, advokaadid, õpetajad ja teised isikud, kes saavad tulusid erapraktikast peale ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt palgalistena saadava töötasu; teiseks, mittekoopereerunud kodutööndajad, käsitöölised ja voorimehed; kodanikud, kes saavad tulusid ehitustest ja põllumajapidamisest linnades, ja kõik muud mitte-palgatööst tulusid saavad kodanikud.

Loetletud kodanike tulude maksustamiseks on kehtestatud põhiliselt ühesugune maksustatavate tulude väljaselgitamise ja kindlakstegemise kord. Erand üldisest korrast, nagu see nähtub järgnevast, on tehtud kodanike põllumajapidamisest saadavate tulude ning ettevõtetele ja artellidele töötades omi materjale tarvitavate ja eriseadet kasutavate kodustöötajate tulude suhtes, kui viimased ei saa tulusid üksikkodanikele tehtavast tööst.

Kuid arstide, õpetajate ja teiste erapraktikaga tegelevate isikute tuludelt võetavate maksete tase, võrreldes maksetega, mida maksavad oma tuludelt ülejäänud, rahandusorganite poolt maksustatavad kodanikud, ei ole ühesugune.

Arstide, advokaatide, õpetajate ja teiste isikute erapraktikast saadavalt töötasult võetakse maksu järgmises suuruses (seadluse § 18):

Aastase töötasu summa					Maksusumma				
Kuni 1 800 rublani					2,5% töötasusummast				
Alates 1 801 rbl.		kuni	2 400	rbl.	45 rbl.	+	7,5%	summast, mis	
								ületab	1 800 rbl.
„ 2 401	„	„	3 600	„	90 „	+	10,0%	„	2 400 „
„ 3 601	„	„	4 800	„	210 „	+	14,0%	„	3 600 „
„ 4 801	„	„	6 000	„	378 „	+	19,0%	„	4 800 „
„ 6 001	„	„	8 400	„	606 „	+	23,5%	„	6 000 „
„ 8 401	„	„	12 000	„	1 170 „	+	29,0%	„	8 400 „
„ 12 001	„	„	18 000	„	2 214 „	+	33,5%	„	12 000 „
„ 18 001	„	„	24 000	„	4 224 „	+	40,0%	„	18 000 „
„ 24 001	„	„	30 000	„	6 624 „	+	46,5%	„	24 000 „
„ 30 001	„	„	50 000	„	9 414 „	+	52,5%	„	30 000 „
„ 50 001	„	„	70 000	„	19 914 „	+	59,0%	„	50 000 „
„ 70 001	„	ja enam			31 714 „	+	69,0%	„	70 000 „

Toodud määrade järgi maksavad tulumaksu erapraktikast saadavalt töötasult: arstid, sealhulgas hamba- ja loomaarstid; hambatehnikud, meditsiinõed ja masseerijad; tööliste ja teenistujate poolt nende endi arvel organiseeritavate ringide (kunsttikkimis-, juurdelõikamis- ja õmblustöö-, bajaanimängijate jms.) juhatajad; õpetajad, sealhulgas muusika- ja tantsuõpetajad; insenerid, tehnikud, masina- ja kiirkirjutajad, samuti kunstnikud ja kujurid — tasudelt, mida nad saavad oma teoste müügist komisjonikaupluste kaudu või vahetult kodanikele.

Mis puutub tuludesse, mis saadakse kodu- ja käsitööndusest, ehitistest ja põllumajapidamisest[1] linnalistes asulates, ja teistesse, rahandusorganite poolt vahetult maksustatavatesse tuludesse, siis arvutatakse tulumaks niisugustelt tuludelt järgmise maksumäärade tabeli järgi (seadluse § 19):

Aastase tulu summa					Maksusumma				
Kuni 1 800 rublani					4,0% tulusummalt				
Alates 1 801 rbl.		kuni	2 400	rbl.	72 rbl.	+	10,0%	summalt, mis	
								ületab	1 800 rbl.
„ 2 401	„	„	3 600	„	132 „	+	15,0%	„	2 400 „
„ 3 601	„	„	4 800	„	312 „	+	20,0%	„	3 600 „
„ 4 801	„	„	6 000	„	552 „	+	25,0%	„	4 800 „
„ 6 001	„	„	8 400	„	852 „	+	31,0%	„	6 000 „
„ 8 401	„	„	12 000	„	1 596 „	+	37,5%	„	8 400 „
„ 12 001	„	„	18 000	„	2 946 „	+	44,0%	„	12 000 „
„ 18 001	„	„	24 000	„	5 586 „	+	50,0%	„	18 000 „
„ 24 001	„	„	30 000	„	8 586 „	+	56,0%	„	24 000 „
„ 30 001	„	„	50 000	„	11 946 „	+	62,5%	„	30 000 „
„ 50 001	„	„	70 000	„	24 446 „	+	71,0%	„	50 000 „
„ 70 001	„	ja enam			38 646 „	+	81,0%	„	70 000 „

[1] Alates 1952. aastast kõrgendatakse põllumajapidamisest saadavatelt tuludelt võetavat tulumaksu 50% võrra kodanikele, kelle majandis loomade arv ületab kindlaksmääratud norme. — *Toim.*

Toodud tabeli järgi maksustatakse mittekoopereerunud kodutööndajaid, käsitöölisi, voorimehi ja oma hobusega töötavaid mullatöölisi, sealhulgas ka neid voorimehi ja oma hobusega töötavaid mullatöölisi, kes teenindavad ettevõtteid, asutusi ja organisatsioone lepingute alusel; koopereerunud kodutööndajaid ja käsitöölisi ning töölisi ja teenistujaid, kes tegelevad kutsetööst vabal ajal kodu- ja käsitööndusega, — tellijatele tehtud töö eest saadavalt tasult; ettevõtete ja artellide kodustöötajaid, kes tarvitavad ettevõtetele ja artellidele töötades omi materjale või kasutavad oma eriseadet; transpordi- ja teiste artellide liikmeid, kes pole ühistanud oma tööloomi; poliithariduslike asutuste töötajate ametiühingu ja kunsti alal töötajate ametiühingu liikmeiks olevaid fotograafia alal töötajaid, kes teevad ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele igasuguseid fototöid, peale kunstiliste, žurnaalsete ja reporterlike (näiteks fotolaboratoorseid, ülesvõtete paljundamise jms. töid), samuti nimetatud ametiühingute liikmeiks mitteolevaid päevapiltnikke, kes teevad fototöid ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele ning üksikkodanikele; kolhoosnikuid ja üksiktalupidajaid, kes tegelevad kodu- ja käsitööndusega ulgtööl; kolhoosiliikmeiks mitteolevaid kodanikke, kes saavad tulusid põllumajapidamisest linnalistes asulates; ehitiste, korterite, tubade jms. üürileandmisest tulusid saavaid kodanikke; lillede kasvatamisega tegelevaid kodanikke; kodanikke, kes saavad tulu neile kuuluva vara üürileandmisest; kodanikke, kes saavad tasu organisatsioonidele äraantud meditsiinilise toormaterjali eest (ravimtaimed, kaanid, marjad jms.); kodanikke, kes saavad tulusid oma leiutiste kasutamisest, kui neile on välja antud patent kas või ühele leiutistest; usukultuste teenistujaid; muid kodanikke, kes saavad tulusid mitte-palgatööst.

Arstide, velskrite, advokaatide ja teiste isikute erapraktikast saadav töötasu maksustatakse kõigil juhtudel eraldi nende muudest tuludest.

Kui näiteks hambaarst saab tulu erapraktikast ja üheaegselt ka toa üürileandmisest, siis maksustatakse tema erapraktikast saadav tulu eraldi.

Transpordi- ja teiste artellide liikmeid, kes pole ühistanud oma tööloomi, maksustavad artellidelt saadavatelt tuludelt rahandusorganid vahetult, kusjuures juhul, kui need artelliliikmed saavad tulusid ka veel üksikkodanikele tehtavast tööst või ehitiste üürileandmisest, põllumajapidamisest jne., maksustatakse neid nii artellile tehtava töö eest kui ka muudest allikatest saadavate tulude kogusummalt ühesugustel alustel mittekoopereerunud voorimeestega. Kui transpordi- ja teiste artellide liikmed on oma tööloomad ühistanud, kuid peale artellidelt saadava töötasu saavad näiteks tulu veel ehitistest, siis peavad neilt maksu artellidelt saadavast töötasust kinni vahetult artellid, rahandusorganid aga maksustavad niisugusel juhul ainult ehitistest saadavat tulu.

Ettevõtete ja artellide kodustöötajaid, kes oma kodus töötades ei tarvita omi materjale ega kasuta eriseadet, kuid ettevõttele või artellile tehtava töö kõrval täidavad ka üksikkodanike tellimusi, maksustatakse ettevõttelt või artellilt saadavalt töötasult ühesugustel alustel tööliste ja teenistujatega, kuid maksusumma suurendamisega 10% võrra, üksikkodanikele tehtud töö eest saadavatelt tuludelt aga — vahetult rahandusorganite poolt mittekoopereerunud kodutööndajatele ja käsitöölistele ettenähtud

maksumäärade järgi. Kui aga kodustöötajad tarvitavad artellidele ja ettevõtetele tehtavas töös omi materjale või kasutavad oma eriseadet, maksustavad rahandusorganid neid nii ettevõttele või artellile kui ka üksikkodanikele tehtud töö eest saadavast kogutulust lähtudes ühesugustel alustel mittekoopereerunud kodutööndajate ja käsitöölistega, olenemata sellest, kui palju ja millist materjali — põhi- või abimaterjali ja manuseid — nad tarvitavad ja millise osa tööst teevad eriseadmel.

Kui ettevõtted või artellid pidasid kodustöötajailt või artelliliikmeilt tulumaksu kinni viimastele väljamakstud töötasust, mis kuulub maksustamisele rahandusorganeis koos maksukohuslase muude tuludega, arvavad rahandusorganid kinnipeetud maksusumma kodustöötaja või artelliliikme kogutulult arvutatud maksu katteks.

Mittekoopereerunud kodutööndajate ja käsitööliste ning teiste, rahandusorganite poolt maksustatavate maksukohuslaste tulude kindlakstegemine. Maks arvutatakse tulu põhjal, mis on saadud antud maksuaastal tuluallika eksisteerimise aja jooksul. Maksustatava tulu kindlakstegemisel lähtutakse seejuures täiesti tulusummast, mis maksukohuslane on saanud müüdud toodete, osutatud teenuste jms. eest (kogutulu), maha arvates sellest tulusaamisega seotud kulud. Erand, nagu alamal selgub, on tehtud linnalistes asulates põllumajapidamisest saadavate tulude suhtes, mis määratakse kindlaks vastavate tulukusnormide järgi.

Põhinäitajaiks, millest lähtudes tehakse kindlaks kodutööndaja või käsitöölise kogutulu, on: toodetavate toodete ja osutatavate teenuste hulk, toodete müügihind ja teenuste tasumäär. Voorimehe kogutulu kindlakstegemisel on tarvis teada vedude arvu ja veotasu suurust. Majavaldajatel ja teistel ruume üürileandvatel isikutel moodustab kogutulu üürileantud ruumide üürisumma. Erapraktikaga tegelevatel arstidel võetakse arvesse: vastuvõtupäevade arv, vastuvõtutunnid, patsientide arv, väljakutsete arv koduse abi andmiseks ja saadud tasu suurus. Peale selle tuleb silmas pidada, et erapraktikaga tegelevad meditsiintöötajad on kohustatud pidama igalt haigelt saadava tasu registreerimiseks eriraamatut, mis peab olema nööritatud ja vastava rajooni (linna) rahandusosakonna pitseriga varustatud. Selle raamatu sissekandeid kasutatakse maksukohuslase maksustatava tulu kindlakstegemiseks. Kui selgub, et raamatu sissekanded on ebaõiged või puudulikud, tehakse tulu kindlaks maksuinspektoril olevate materjalide põhjal.

Maksukohuslase kogutulu kindlakstegemisel võetakse arvesse mitte ainult tema rahalised, vaid ka natuuras saadud tulud (näiteks põllumajandussaadustena, kütusena, käsitöötoodetena jms.). Seejuures kodutööndajate, käsitööliste, voorimeeste ja erapraktikaga tegelevate arstide naturaaltasu võetakse maksustatava tulu kindlakstegemisel arvesse vastavate saaduste, toodete jms. kohalike turuhindadega.

Tulusaamisega seotud kulude hulka arvatakse summad, mis on kulutatud tootmistegevuseks vajalike toorainete ja materjalide soetamiseks, eritootmisruumide üürimiseks ja korrashoidmiseks ning tööndus- ja kutsealaseks tegevuseks vajalike tööriistade ja inventari jooksvaks remondiks. Erapraktikaga tegelevatel arstidel arvatakse kogutulust maha kulud ravimite ostuks ja arstikabineti korrashoiuks. Voorimeestel arvatakse kogu-

tulust maha veotööndu ses kasutatavate tööloomade ülalpidamise, talli üüri- ja korrashoiu- ning inventari remondi kulud.

Maksukohuslase kogutulust ei arvata maha kulusid, mis ta teeb rõivaste ja jalatsite soetamiseks, toitlustuseks, korteri korrashoiuks ja remondiks, hoonete omandamiseks, korrashoiuks ja remondiks, inventari soetamiseks ja kapitaalremondiks, samuti maksude (sealhulgas hoonetemaksu, maarendise, endamaksustamissummade, turumaksu), kindlustusmaksete ja trahvide tasumiseks.

Kodutööndajate, käsitööliste, voorimeeste ja teiste mittepalgalistena töötavate isikute tulude kindlakstegemisel lähtutakse üldreeglina antud maksukohuslase tööpäevade tegelikust arvust ja tööpäevä pikkusest.

Näiteks, kodutööndaja töötas aasta läbi iga päev peale pühapäevade ja pühade. Tema kogutulu kindlakstegemiseks tuleb võtta tinglikult arvesse 307 tööpäeva. Oletame, et toodud näite puhul päevane kogutulu oli 100 rubla; aastane kogutulu on sel juhul 30 700 rbl. (307 × 100). Tööndusega seotud kulud päevas on 20 rbl., aastas — 6 140 rbl. (307 × 20). Maksustatav tulu on 24 560 rbl.

Või oletame, et kodutööndaja tegeles tööndusega kogu aasta, kuid töötas iga kuu ainult 20 päeva ja ülejäänud päevadel müütas oma tooteid. Kui päevane kogutulu on 100 rbl. ja kulud ühe päeva kohta 20 rbl., siis on sellise kodutööndaja maksustatav tulu 1 600 rbl. kuus (100 — 20 × 20) ja 19 200 rbl. aastas (1 600 × 12).

Kodutööndajatel, käsitöölistel, voorimeestel ja nendega võrdsustatud maksukohuslastel viiakse aasta jooksul tekkinud või lõppenud tuluallikaist saadud tuludelt võetava maksu arvutamiseks tegelik tulu kõigil juhtudel aastaseks ja vähendatakse sellelt tulult arvutatud maksu vastavalt tuluallika eksisteerimisajale.

Näide. Kellasepp hakkas tegelema tööndusega alates 1. oktoobrist. Tema maksustatav tulu oli aasta lõpuks, s. o. 3 kuu kohta, 12 000 rbl. Maksu arvutamiseks tuleb tegelik tulu viia aastaseks; selleks jagatakse 12 000 rbl. kolmega (tööndu se eksisteerimiskuude arvuga) ja korrutatakse 12-ga. Aastaseks viidud tulu on 48 000 rbl. Sellelt tulult arvutatakse aastane maksusumma, 23 196 rbl., mida seejärel vähendatakse vastavalt tööndu se eksisteerimisajale, s. o. 23 196 rbl. jagatakse 12-ga ja korrutatakse 3-ga. Saadud summa, 5 799 rbl., ongi sellelt maksukohuslaselt aja eest 1. oktoobrist kuni 31. detsembrini võetav tulumaks.

Neil juhtudel, kui tuluallikas eksisteeris kogu aasta, kuid maksukohuslase haiguse tõttu või muudel põhjustel oli töös vaheaegu, loetakse aastaseks tuluks tegelikult saadud tulu (seda aastaseks viimata).

Näiteks, kodutööndust peeti aasta läbi; töötati iga päev peale pühapäevade ja pühade; mais ja novembris maksukohuslane ei töötanud haiguse tõttu, mis on tõendatud vastavate dokumentidega. Selle kodutööndaja kogutulu kindlakstegemisel ei tule arvesse võtta 307, vaid ainult 258 tööpäeva, kuna mais ja novembris (tinglikult 49 tööpäeva) maksukohuslane oli haige. Päevane tulu on 100 rbl., aastane tulu 25 800 rbl. (258 × 100). Tööndusega seotud kulud ühe päeva kohta on 20 rbl. ja aastas vastavalt 5 160 rbl. (258 × 20). Maksustatav aastatulu on toodud näite puhul seega 20 640 rbl.

Aasta kestel tegelikult saadud tulust lähtudes (s. o. tulu aastaseks viimata) arvutatakse maks ka kodanikele, keda maksustatakse arsti-, õpetaja- ja muust taolisest erapraktikast, ehitistest ja hooajalistest allikatest

(näiteks kalapüügist ja marjade ning seente korjamisest) saadavatelt tuludelt.

Kui eelmisel aastal ehitistest ja erapraktikast saadud tulud aga ei tekkinud aasta alguses, arvutatakse jooksva aasta maks lähtudes kogu aasta tulust. Neil juhtudel viiakse eelmisel aastal saadud tulusumma (arvates tuluallika tekkimise momendist) aastaseks.

N ä i d e. Hambaarst hakkas tegelema erapraktikaga alates 1. aprillist; maksustatav tulu aja kohta 1. aprillist kuni möödunud aasta 31. detsembrini on kindlaks tehtud 9 000 rbl. suuruses summas. Kui see tuluallikas säilib, tuleb jooksva aasta tulumaksu avansimaksed arvutada lähtudes aastaseks viidud tulust, s. o. 12 000 rublast.

Kodutööndajaid, käsitöölisi, arste erapraktikast saadavalt töötasult, ehitiste üürileandmisest tulusid saavaid isikuid ja teisi, rahandusorganite poolt vahetult maksustatavaid kodanikke maksustatakse maksukohuslase elukoha järgi, kui aga töö toimub või tööndus asub teises rajoonis, siis töökoha või tööndu se asukoha järgi.

Maksukohuslaste maksustatavate tulude õigeks kindlakstegemiseks peavad maksuinspektorid kõigi maksustamisele kuuluvate kodanike tuluallikaid hoolikalt tundma õppima ja kohapeal kontrollima. Selleks revideeritakse kodu-, käsi- ja teisi tööndusi ning tegevusi vähemalt üks kord kvartalis, muid tuluallikaid aga — vähemalt kaks korda aastas.

Kuna kodutööndajate ja käsitööliste tulude kindlakstegemine on maksustamisel kõige keerukamaks tööks, siis on tarvis nende maksukohuslaste tulude väljaselgitamise korral eraldi peatuda.

Kodutööndajate ja käsitööliste tulude väljaselgitamine. Nagu juba märkisime, tuleb kodu- ja käsitööndusest saadava maksustatava tulu kindlakstegemisel selgitada: toodetavate toodete või osutatavate teenuste hulk, toodete müügihind või teenuste tasumäär, samuti tööndusega seotud kulud (toorainete ja materjalide maksumus, tootmisruumide korrashoid, tööriistade ja inventari jooksev remont jms.).

Need tulu põhinäitajad tuleb selgitada iga üksiku maksukohuslase töö hoolika tundmaõppimise teel. Sel eesmärgil revideeritakse kodu-, käsi- ja teisi tööndusi vähemalt üks kord kvartalis. Maksuinspektoreil on õigus: takistamatult pääseda töö- ja tööndusruumidesse, kontrollida töödesse ja tööndustesse puutuvaid dokumente ning järele vaadata toorainete, materjalide ja valmistoodete varusid, samuti kontrollida rahandusorganitele maksustamiseks vajalikke andmeid esitama kohustatud ettevõtete ja asutuste dokumente.

Mingisuguse tööndu se revideerimisel või tulu põhinäitajate selgitamisel peab maksuinspektor ennekõike täpselt kindlaks tegema vastavat tööndust iseloomustavad üldtunnused. Sellisteks tunnusteks on: kodutööndaja vanus ja kvalifikatsioon; missuguseid töid ta teeb või milliseid teenuseid osutab; mitu aastat ta tegeleb tööndusega; kindlustatus materjalide, toorainete ja tellimustega; milliseid seadmeid kasutatakse tööndu ses; kus tööndus asub (kodus, eriruumis); toodete turustamistingimused (kus ja kellele tooteid turustatakse); kas tööndus on põhi- või abituluallikaks, s. o. lisatuluallikaks palgalisele või artellis tehtavale tööle; tööpäevade arv kuus ja tööndusele kulutatava tööaja pikkus päevas.

Edasi teeb inspektor kindlaks, milliseid tooteid ja kui suurel hulgal toodetakse ajaühiku — päeva, nädala või kuu jooksul. Peale selle on tarvis veel kindlaks teha aeg, mis kodutööndaja kulutab ühele tooteühikule (teenusele).

Üksikutes tööndustes on kodutööndajate tulu kindlakstegemisel olulise tähtsusega veel iga toodetavate toodete või osutatavate teenuste liigi osatähtsus kodutööndaja toodete (teenuste) üldkoguses kindla ajavahemiku jooksul. Need andmed selgitatakse kodutööndaja küsitlemise, revideeritavas tööndu ses tööpäeva kestel sisseseatava valve ning valmistoodete ja tellimuste ülelugemise teel.

Toodete müügihinna või teenuse tasumäära kindlakstegemisel küsitletakse mitte ainult kodutööndajaid, vaid ka ostjaid või tellijaid.

Pärast maksukohuslase kogutulu iseloomustavate näitajate selgitamist on maksuinspektor kohustatud kindlaks tegema tulu saamisega seotud kulude üldsumma, mis kuulub kogutulust mahaarvamisele.

Kuna toorainete ja materjalide soetuskulud on põhikuludeks, tuleb selgitada, kellele kuuluvad toorained ja materjalid (kodutööndajale või tellijale), kust need ostetakse, toorainete ja materjalide varud ja nende ostumaksumus, samuti ühele tooteühikule kulutatavate toorainete ja materjalide hulk. Kulutatud tooraine (materjalide) maksumus tehakse kindlaks kodutööndaja poolt esitatud dokumentaalsete andmete põhjal, nende puudumise korral aga — maksuinspektoril olevate materjalide järgi.

Samas korras tehakse kindlaks tootmisruumide üüri- ja korrashoiu-, inventari ja tööriistade jooksva remondi jms. kulud.

Kodutööndu se revideerimisel kodutööndaja poolt antud teatmete kontrollimiseks tuleb kontrollandmetena kasutada tööndu skooperatiivide ja teiste ettevõtete teatmeid töönormide, tooraine kulunormide, tooraine ja valmistoodete hindade jms. kohta, samuti kodu- ja käsitööndu ste orienteerivaid tulukusnorme, mis määratakse iga aasta enne uut aastat oblastilise jaotuseta liiduvabariikide rahandusministeeriumide, autonoomsete vabariikide rahandusministeeriumide ning kraide, oblastite ja vabariikliku alluvusega linnade rahandusosakondade poolt.

Kodu- ja käsitööndu ste orienteerivad tulukusnormid määratakse kõige tüüpilisemate tööndu ste revideerimiste andmeil, nad peavad olema võimalikult detailiseeritud tööndu seliikide järgi ja diferentseeritud olenevalt tööndu ste asukohast ja eri rajoonide majanduslikest iseärasustest.

Üksikute kraide ja oblastite tulukusnormide põhjendamatute erinevuste kõrvaldamiseks on liiduvabariikide rahandusministeeriumid kohustatud tulukusnormide tuletamise arvutlusi kontrollima ja vajaduse korral neid korrigeerima.

Kodutööndajate ja käsitööliste tulude kindlakstegemisel on orienteerivad tulukusnormid ainult kontrollmaterjaliks; normide mehaaniline rakendamine, üksikuid tööndusi hoolikalt tundma õppimata, on keelatud.

Pärast revideerimist koostab maksuinspektor kohapeal kindlaksmääratud vormi kohase akti, mis peab sisaldama kõik maksustatava tulu kindlakstegemiseks vajalikud andmed. Revideerimise tulemuste põhjal peab maksuinspektor hiljemalt järgmisel päeval koostama maksukohuslase maksustatava tulu üksikasjalise arvutluse.

Kui selgub, et kodutööndaja või käsitöölise tulu on kindlaksmääratud normist märksa suurem või väiksem, on maksuinspektor kohustatud maksustatava tulu arvutluses üksikasjaliselt näitama põhjused, mis tingisid tulu suurendamise või vähendamise, võrreldes orienteeriva tulukusnormiga.

Maksustatava tulu kindlakstegemine põllumajapidamisest linnalistes asulates.[1] Kodanike maksustatav tulu põllumajapidamisest linnalistes asulates, erinevalt muudest tuludest, tehakse kindlaks eelmisel aastal naaberrajoonides kolhoosnikute ja üksiktalupidajate põllumajanduslike tulude põllumajandusmaksuga maksustamiseks ettenähtud tulukusnormide põhjal. Selle juures tuleb silmas pidada, et linnalistes asulates põllumajapidamist omavate kodanike maksustatavasse tulusse ei arvata summasid, mis on saadud põllumajandussaaduste, loomade ja noorloomade müügist, elusalt ja tapasaadustena.

Maksustatava tulu kindlakstegemisel põllumajanduslikest allikaist võetakse arvesse tulud, mis on saadud:

köögiviljakultuuride tegelikult kasvupinnalt ja heinamaade tegelikult pindalalt;

viljapuu- ja marjaaedade kandeeas olevate viljapuude ja marjapõõsaste aluselt tegelikult pindalalt;

viinamarja- ja teiste kandeeas olevate mitmeaastaste istandike tegelikult pindalalt;

tootlikust karjast (lehmad, ületalve-peetud lambad ja kitsed ning sead vanusega üle 6 kuu);

tööloomadest (pullid, härjad ja põrsad, alates 2½-aastasest vanusest, hobused, kaamelid, pühvlid ja muulad, alates 3-aastasest vanusest);

raam- ja pakktarudest.

Maksustatava tulu kindlakstegemisel võetakse seejuures arvesse ka maal ajutiseks kasutamiseks väljaantud köögiviljaaedadest, aia- ja heinamaadest ning loomade karjatamise ja mesilaste toitmise perioodil ajutiselt maal olnud loomadest ja tarudest saadud tulud.

Taimekasvatusest saadavat tulu ei ole raske kindlaks teha. Selleks on tarvis teada külvipinna suurust eraldi iga põllukultuuri kohta, millele on kindlaks määratud eri tulukusnorm, ja külvipinna järgi vastavaist normidest lähtudes kindlaks teha maksustatav tulu.

Maksustatavat tulu viljapuu- ja marjaaedade all olevatest maatükkidest on mõnevõrra keerukam kindlaks teha.

Viljapuuaia maksustatav tulu tehakse kindlaks viljapuu- ja marjaaedade tulukusnormide järgi, lähtudes viljapuude normaalsest istutustihedusest (ühele sajandikule hektarile: õuna-, pirni-, aprikoosi- ja murelipuid — kolm ja rohkem, teisi viljapuid — kuus ja rohkem).

Kui viljapuud on õue-aiamaale istutatud hõredalt, tehakse viljapuuaiast saadav tulu kindlaks viljapuude aluse pindala järgi, arvestades ühe

---

[1] Alates 1952. aastast on linnalistes asulates põllumajapidamisest saadavate tulude maksustamise korda mõnevõrra muudetud, ka erineb nende tulude maksustamine tulumaksuga Eesti NSV-s osalt üldisest korrast (vt. selle kohta lähemalt käsiraamatu täiendav osa, lk. 340). — *Toim.*

sajandiku hektari kohta: õuna-, pirni-, aprikoosi- ja murelipuid — kolm puud, teisi viljapuid — kuus puud.

Kui normaalse istutustihedusega või hõredalt istutatud puudega viljapuuaia alusele pindalale on külvatud põllukultuure, siis tulu põllukultuuride all olevast pindalast normaalse istutustihedusega viljapuuaedades maksustamisel arvesse ei võeta, viljapuuaedades aga, kus viljapuud on istutatud hõredalt, võetakse põllukultuuride külvidest saadav tulu arvesse ja maksustatakse vastavate tulukusnormide järgi, sõltuvalt sellest, missuguseid põllukultuure viljapuu aia all olevale maa-alale on külvatud. Kogu pindala, millelt arvutatakse maksustatav tulu, ei tohi seejuures ületada tegelikult viljapuuaia ja põllukultuuride all olevat pindala.

Näiteks, viljapuuaias, mille pindala on 1 600 ruutmeetrit, on 50 õunapuud (istutusnorm — 3 õunapuud 100 ruutmeetri kohta) ja peale selle 300 ruutmeetrit kartulimaa all. Kuna sellist aeda ei saa lugeda hõredalt istutatud viljapuudega aiaks, tuleb tulu toodud näite puhul arvutada viljapuuaia aluselt pindalalt (1 600 ruutmeetrit) viljapuu- ja marjaaedade tulukusnormide järgi, viljapuuaia ridadevahedes kartuli all olev maa aga jäetakse maksustatava tulu kindlakstegemisel hoopis arvesse võtmata.

Oletame, et samas aias on ainult 24 õunapuud, kartuli all aga on maad 1000 ruutmeetrit. Sel juhul tuleb arvutada viljapuu- ja marjaaedade tulukusnormide järgi tulu viljapuude aluselt pindalalt, s. o. 800 ruutmeetrilt (lähtudes istutusnormist 3 õunapuud 100 ruutmeetri kohta), kartulimaast saadav tulu aga — 800 ruutmeetri (mitte aga 1 000 ruutmeetri) suurusest pindalast lähtudes, seoses sellega, et kogu viljapuuaia ja kartulimaa all olev pindala ei ületa 1 600 ruutmeetrit.

Või võtame maatüki üldpindalaga 1 000 ruutmeetrit, millel on hooned, normaalse viljapuude istutustihedusega viljapuuaed ja eraldi kartulimaa. Hoonete all on maad 300 ruutmeetrit, viljapuuaia all — 300 ruutmeetrit ja kartulipõllu all — 200 ruutmeetrit. Toodud näite puhul tuleb maksustatava tulu kindlakstegemisel arvesse võtta ainult viljapuuaia (300 ruutmeetrit) ja kartulimaa (200 ruutmeetrit) all olev pindala. Hoonete all olevat pindala (300 ruutmeetrit) ja ülejäänud, põllu- ja heinamaana mittekasutatavat pindala arvesse ei võeta.

Tuleb veel silmas pidada seda, et noortes, veel mitte kandeeas olevates viljapuuaedades, samuti kandeeas olevates aedades kandeea kahel esimesel aastal (s. o. aedades, mille viljapuude alust pindala maksustamisel arvesse ei võeta) puudevahelisel maa-alal (ridadevahedes) kasvatatavatest põllukultuuridest saadav tulu määratakse kindlaks vastavate kultuuride tulukusnormide järgi pooles suuruses.

Viljapuude täieliku hävimise korral klimaatilistel tingimustel või muudel põhjustel ei võeta hävinud viljapuude alust aia pindala maksustamisel arvesse. Tulud, mis saadakse sellises aias puudevahelisel maa-alal (ridadevahedes) kasvatatavatest põllukultuuridest või selle maa-ala kasutamisest loodusliku heinamaana, maksustatakse üldalustel.

Jooksva aasta maksu arvutamiseks tehakse taimekasvatusest saadav maksustatav tulu kindlaks eelmisel aastal põllukultuuride alla võetud või heinamaana ja aiana kasutatud maa pindala järgi, kui see pindala on jooksva aasta 1. jaanuaril maksukohuslase kasutuses, loomakasvatusest saadav tulu aga — maksustamis-ealiste loomade arvu järgi jooksva aasta 1. jaanuariks. Kui maksukohuslasel tekib aasta kestel uusi põllumajan-

duslikke tuluallikaid, arvatakse maksustatavasse tulusse ka tulu neist uutest tuluallikatest.

Maksustatava tulu kindlakstegemisel tootlikest loomadest arvatakse ületalve-peetud lammaste ja kitsede hulka 1. jaanuaril kevadised, 1. juulil aga — eelmise aasta sügisesed talled.

Mesindusest saadava tulu kindlakstegemisel võetakse ükskõik missugust enamkasutatavat tüüpi taru arvesse ühe mesilasperega taruna, olenemata sellest, kui palju tarus on mesilasi, lennuauke ja varu- ning abi-mesilasemasid. Samas korras (s. o. ühe mesilasperega taruna) arvestatakse ka eralditarus asetsevaid sülemeid, kunstperesid ja paarumis- (varuema-) peresid; seejuures pärast 1. juulit saadud sülemeid, kunst- ja paarumisperesid ei võeta jooksva aasta maksustatava tulu kindlakstegemisel arvesse.

Kui maksukohuslasel on tööloomi, mida ta kasutab veotöönduses, ei tehta tulu neist loomadest kindlaks naaberrajooni tulukusnormide, vaid veotöödusest tegelikult saadud tulu järgi; normatiivset tulu loomadest neil juhtudel ei arvestata.

Kui ühe perekonna liikmed, kes elavad üheskoos ja peavad ühist majapidamist, saavad tulusid põllumajapidamisest ja ehitistest, arvutatakse maks neist allikaist saadavate tulude üldsummalt. Maksukohuslaseks on sellistel juhtudel see perekonnaliige, kellele kuulub ehitis. Kui maksukohuslane ise ei ela maksustamiskohas, antakse makseteade kätte sellele perekonnaliikmele, kes tegelikult on tulusaajaks.

Põllumajanduslikelt tuludelt võetav maks arvutatakse ümber ainult tulukusnormide muutumisel ja loomade soetamise, müümise või lõppemise puhul.

Juhul, kui maksukohuslane aasta kestel soetas või müüs loomi või kui loomi lõppes (peale sigade), arvutatakse maks vastavalt möödunud või aasta lõpuni järelejäänud kvartalite eest, kaasa arvatud see kvartal, millal tuluallikas tekkis või lõppes. Tähendatud juhtudel alandatakse maksuarvutamiseks aastast tulukusnormi vastavalt kvartalite arvule, mille jooksul maksukohuslasel sel aastal ei olnud tuluallikat. Analoogilist tulukusnormide alandamise korda rakendatakse ka sigade lõppemise korral aasta kestel.

Näiteid. 1. Maksukohuslane müüs lehma 10. augustil. Maks peab arvutatama sellele maksukohuslasele tuluallika tegeliku eksisteerimise aja, s. o. kolme kvartali eest (kaasa arvatud ka see kvartal, millal lehm müüdi). Selleks jagatakse lehma tulukusnorm, oletame, 2 800 rbl., nelja kvartaliga ja korrutatakse kolmega. Niiviisi saadud tulusummalt, 2 100 rbl.-lt, arvutatakse maksukohuslasele maks 102 rbl. suuruses. Varemarvutatud aastase maksusumma ja uuelt-arvutatud maksusumma vahe kuulub maksu ümberarvutamisel mahakirjutamisele.

2. Maksukohuslane soetas lehma 20. juulil. Maks tuleb sel juhul arvutada kahe kvartali eest. Kui lehma tulukusnorm on 2 800 rubla, arvutatakse jooksva aasta maks kahe kvartali tulust lähtudes 1 400 rbl. suuruses summas (2 800 : 4 × 2).

Neil juhtudel, kui maksustatav tulu seoses loomadest saadava tuluallika lõppemisega arvutati ümber enne tulukusnormide muutmist, sellest allikast saadud tulu teistkordselt uute tulukusnormide järgi ümber ei arvutata.

Seega aasta möödumisel või mingisuguste põllumajanduslike tuluallikate lõppemisel aasta kestel (peale loomade soetamise, müügi või lõppemise juhtude) ei arvutata maksustatavat tulu ümber.

Usukultuste teenistujate maksustamine. Usukultuste teenistujate (vaimulikkude) maksustamise kord on ette nähtud NSVL Rahandusministeeriumi 13. detsembri 1946. a. kirjas nr. 870. Vastavalt sellele kirjale kuuluvad usukultuste teenistujad usuliste kombetalituste täitmise eest saadud tuludelt kõigil juhtudel (nii linnalistes asulates kui ka maal) tulumaksuga maksustamisele seadluse §-i 19 korras.

Tasu, mida usukultuste teenistujad saavad vaimulikkude koolide õpetajatena ja usuühingute haldusorganite (õigeusu kiriku patriarhkonna ja piiskopkondade ning teiste kultuste usukoondiste haldusorganite) töötajatena, maksustatakse tulumaksuga tasumaksmise kohas ühesugustel alustel tööliste ja teenistujate palgaga.

Kui usukultuste teenistujad saavad tulusid ehitistest ja tegelevad põllumajapidamisega, maksustatakse neid ka nimetatud tuludelt seadluse §-i 19 korras tulumaksuga koos usuliste kombetalituste täitmisest saadavate tuludega kogutulu järgi.

Kodanikke, kes saavad tulusid usuliste kombetalituste täitmisest, kuid ei ole usukultuste teenistujad, maksustatakse neilt tuludelt eraldi: usuliste kombetalituste täitmisest saadavatelt tuludelt — tulumaksuga seadluse §-i 19 korras, muudelt tuludelt aga — vastavalt tulu- või põllumajandusmaksuga ühistel alustel teiste kodanikega.

Usuühingute täitvate organite (kirikunõukogude) liikmed, sealhulgas täitvate organite esimehed, kuuluvad usuühingutelt saadavatelt tuludelt tulumaksuga maksustamisele seadluse §-i 19 korras.

Usuühingutes, vaimulikkudes koolides, küünlatehastes ja teistes piiskopkondade juures asuvates ettevõtetes palgalistena töötavailt isikuilt võetakse tulumaksu saadavalt palgalt tasumaksmiskoha järgi ühesugustel alustel kõigi tööliste ja teenistujatega.

Samasuguses korras maksustatakse tulumaksuga vaimulikkude koolide õpetajaid, nii usukultuste teenistujaid kui ka teisi — õpetajatena saadavalt tasult, ning kirikukooride lauljaid, koorijuhte ja organiste — usuühingutelt saadavalt tasult.

Usukultuste teenistujatelt võetava tulumaksu arvutamisel võetakse arvesse kogu tulu, mis nad on saanud usuliste kombetalituste täitmise eest, olenemata sellest, kellelt nad selle tulu said — piiskopkonnalt, koguduselt või otse usklikelt.

Usukultuste teenistujatel, kes saavad piiskopkondadelt või koguduselt usuliste kombetalituste täitmise eest alatist igakuulist tasu, arvatakse maksustatavaks tuluks saadud alatise tasu summa, kui neil pole muid tulusid usuliste kombetalituste täitmisest.

Neil juhtudel, kui usukultuste teenistujad saavad usuliste kombetalituste täitmise eest usklikelt naturaaltasu, tehakse maksustatav tulu kindlaks sooritatud usuliste kombetalituste üldarvust ja selles koguduses või naaberkogudustes üksikute kombetalituste täitmise eest makstava keskmise rahalise tasu suurusest lähtudes. Kui usukultuste teenistujad kasutavad tasuta korterit ja kommunaalteenuseid, tuleb nende maksustatavasse tulusse

arvata vastavad summad, mis määratakse säärastel juhtudel kindlaks antud paikkonnas samalaadsete ruumide või teenuste eest võetavast keskmisest tasust lähtudes.

Usukultuste teenistujate maksustatava tulu kindlakstegemisel ei võeta arvesse ega maksustata usklike poolt saadustena toodavaid juhuslikke annetusi, mis ei ole usuliste kombetalituste täitmise tasu, samuti usukultuste teenistujate poolt saadavaid aruandealuseid summasid, näiteks: ametisõitude, esindus-, kantselei-, posti- ja telegraafikuludeks ettenähtud summad.

Iseseisvaid tuluallikaid omavad kodanikud on kohustatud esitama rahandusorganeile deklaratsiooni (avalduse) oma tulude kohta.

Maksuinspektorid peavad kontrollima deklaratsioonides usukultuste teenistujate tulude kohta antud teatmeid maksukohuslaste endi küsitlemise teel sooritatud kombetalituste arvu ja saadud tasu suuruse suhtes. Küsitlemisel tuleb tingimata arvesse võtta võimalikke muudatusi tulu suuruses eri aastaajal.

Usukultuste teenistujate tulude kindlakstegemiseks võidakse kasutada ka kirikunõukogu liikmete ja usklike tunnistusi. Sel juhul, kui viimaste tunnistused lähevad lahku maksukohuslase enese tunnistusest, tuleb selgitada lahkuminekute põhjused maksukohuslase täiendava küsitlemise teel. Kui usukultuste teenistuja peab sooritatud kombetalituste ja saadud tasu registreerimiseks raamatut, kontrollitakse selle usukultuse teenistuja deklaratsiooni kohapealsel kontrollimisel kogutud materjalide kõrval ka veel nimetatud raamatute järgi, tingimusel, kui kontrollimisel tehakse kindlaks, et raamatuid peetakse õigeaegselt ja õigesti.

12. Tulumaksu arvutamise kord ja maksu tasumise tähtajad

Rahandusorganite poolt maksustatavatele maksukohuslastele arvutavad maksuinspektorid maksu eelmise aasta tulust lähtudes, esmakordselt maksustatavatele maksukohuslastele aga — lähtudes jooksva aasta arvatavast tulust.

Seejuures arstide, velskrite, õpetajate ja teiste isikute erapraktikast saadavatelt tuludelt arvutatakse maks eraldi nende muudest tuludest.

Tulusummad ümardatakse maksuarvutamisel täiskümneteks rubladeks; summad alla viie rubla jäetakse ära, kuna summad alates viiest rublast arvestatakse kümne rublana.

Aasta möödumisel arvutatakse maks ümber möödunud aasta tegeliku tulu järgi (välja arvatud põllumajapidamisest saadud tulu), sellelt tulult arvutatud ja möödunud aastal tasutud maksusumma vahe aga nõutakse maksukohuslaselt täiendavalt sisse või arvatakse tema jooksva aasta maksete katteks (kui selleks on olemas maksukohuslase kirjalik nõusolek) või makstakse temale tagasi. Jooksvaks aastaks määratakse maks ümberarvutatud maksusumma suuruses.

Näide. Majaomanik sai 1950. a. tulu korteri üürileandmisest 2 400 rbl. ja põllumajanduslikest allikaist 2 800 rbl. 1951. aastaks arvutatakse maks talle nimetatud allikaist saadud kogutulult, s. o. 5 200 rbl.-lt (2 400 rbl. + 2 800 rbl.); maks sellelt tulult on 625 rbl.

Sama maksukohuslase tegelik tulu 1951. a. oli 4 800 rbl. (korteri üürileandmisest 2 000 rbl. ja põllumajanduslikest allikaist 2 800 rbl.). Aasta lõppedes tuleb möödunud aasta maks sellele maksukohuslasele antud juhul ümber arvutada, lähtudes 4 800-rublasest tegelikust tulust. Maks sellelt tulult on 552 rbl. Tegelikult tulult arvutatud ja 1951. a. kestel tasutud maksusumma vahe, s. o. 100 rbl. (652 rbl. — 552 rbl.), kuulub maksukohuslasele tagasimaksmisele. Kui need tuluallikad on maksukohuslasel olemas ka 1. jaanuaril 1952. a., esitatakse talle selle aasta maks tasumiseks samuti 552 rubla suuruses summas, möödunud aasta enammakset (100 rbl.) maksukohuslase nõusoleku korral aga ei tagastata, vaid see arvatakse tema jooksva aasta maksete katteks.

Toodud korras arvutatakse maks neilt maksukohuslastelt, kes said tulusid aasta läbi. Kui tööndus tekkis aga aasta kestel, arvutatakse maks järgmiselt:

tööndu se eksisteerimise esimese kuu tulu järgi tehakse kindlaks arvatav aastane tulusumma. Sellest summast lähtudes arvutatakse aastane maksusumma, mida seejärel vähendatakse vastavalt aasta lõpuni järelejäänud ajale;

aasta möödumisel arvutatakse maks ümber eelmisel aastal tuluallika eksisteerimise aja jooksul tegelikult saadud ja aastaseks viidud tulu järgi. Selle tulu järgi arvutatud maksusumma võetakse jooksva aasta maksete arvutamisel arvesse muutmatult, lõpparvelduse tegemiseks eelmise aasta eest (lõppmaksustamiseks) vähendatakse seda aga vastavalt tuluallika eksisteerimise ajale eelmisel aastal.

N ä i d e. Kodutööndaja asus tegelema tööndusega 1. juulist. Maksuinspektor tegi kohapealsel kontrollimisel kindlaks, et tööndusest saadi juulikuus tulu 2 000 rbl. Seda tulu aastaseks viies saadakse arvatavaks aastaseks tulusummaks 24 000 rbl. (2 000 × 12); aastane maksusumma sellelt tulult on 8 586 rbl., tööndu se eksisteerimise aja eest jooksval aastal, s. o. kuue kuu eest, peab kodutööndaja maksma tulumaksu aga 4 293 rbl. (8 586 : 12 × 6). Aasta möödumisel tehti kindlaks, et selle kodutööndaja tegelik tulu aja jooksul 1. juulist kuni 31. detsembrini oli 14 000 rbl. või aastaseks viidult — 28 000 rbl. (14 000 : 6 × 12). Lõppmaksustamiseks eelmise aasta eest arvutatakse maks 28 000-rublaselt tulult 10 826 rbl. suuruses summas, seejärel aga vähendatakse seda vastavalt tuluallika eksisteerimise ajale eelmisel aastal, s. o. maksusumma on 5 413 rbl. (10 826 : 12 × 6). Antud juhul nõutakse kodutööndajalt täiendavalt sisse viimatinimetatud maksusumma ja aasta kestel tasutud summade vahe, s. o. 1 120 rbl. (5 413 rbl. — 4 293 rbl.). Kui kodutööndaja jätkab jooksval aastal tööndu slikku tegevust, esitatakse talle selle aasta maks tasumiseks 10 826 rbl. suuruses summas.

Samas korras arvutatakse maks arstide, velskrite, õpetajate ja teiste erapraktikaga tegelevate isikute tuludelt ning ehitistest ja hooajalistest allikatest saadud tuludelt, selle vahega ainult, et kuna nimetatud maksukohuslaste pooliku aasta eest saadud tulusummat ei viida aastaseks, siis ka eelmise aasta arvatavat ja lõplikku tulusummat ei viida aastaseks. Seega, kui arst alustas erapraktikat, ütleme, 1. juulist, arvutatakse jooksva aasta maks lähtudes arvatavast tulust, mis saadakse 1. juulist kuni aasta lõpuni; maks arvutatakse ümber sama ajavahemiku tegeliku tulu järgi, aastaseks viiakse see tulu aga ainult järgmise aasta maksete arvutamisel.

Nagu eespool juba märkisime, tulu ei viida aastaseks ka sel juhul, kui tööndus eksisteeris aasta läbi, kuid aasta kestel oli töös juhuslikke vaheaegu (näiteks maksukohuslase haiguse või voorimehe hobuse haigestumise tõttu).

Tuluallika lõppemisel arvutatakse kodutööndajatelt ja käsitöölistelt võetav maks aastaseks viidud tegelikult tulult ja seejärel vähendatakse maksusummat vastavalt tuluallika eksisteerimise ajale antud aastal.

Tegeliku tulu aastaseks viimisel ja sel puhul maksu arvutamisel loetakse aasta võrdseks 360 päevaga, kuu aga — 30 päevaga.

N ä i d e. Kodutööndust peeti 1. märtsist kuni 10. oktoobrini, viimane päev kaasa arvatud, s. o. 220 kalendripäeva [(30 × 7) + 10]; tööonduse eksisteerimise aja jooksul saadud tulu, mis tehti kindlaks kodutööndaja tegelikust tööpäevade arvust ja tööpäeva pikkusest lähtudes, oli 11 000 rbl.

Tulu viiakse aastaseks ja maks arvutatakse aastaselt tulusummalt järgmiselt:

tulusumma jagamise teel kalendripäevade arvuga tuletatakse ühele päevale langev tulusumma (11 000 : 220 = 50 rbl.). See tulusumma korrutatakse 360-ga ja niiviisi saadud aastaselt tulusummalt, 18 000 rbl.-lt (50 × 360), arvutatakse aastane maksusumma, mis on 5 586 rbl.;

aastase maksusumma jagamise teel 360-ga tuletatakse ühele päevale langev maksusumma (5 586 : 360 = 15 rbl. 52 kop.). See maksusumma korrutatakse seejärel tööonduse eksisteerimise kalendripäevade arvuga, mille tulemusena saadakse tasumisele kuuluv maksusumma — 3 414 rbl. 40 kop. (15 rbl. 52 kop. × 220).

Kui aga vaheaeg töös (näiteks haiguse tõttu) leidis aset aasta kestel tööonduse pidamise lõpetanud või seda alustanud maksukohuslase juures, viiakse tegelik tulu maksu arvutamiseks aastaseks järgmiselt: tööonduse eksisteerimise aja eest — lähtudes kalendripäevade arvust, haiguspäevi maha arvates, ülejäänud aja eest aga — lähtudes jooksva aasta ülejäänud kalendripäevade arvust, seejuures mitte arvestades ajavahemikku, mille kestel tööndus eksisteeris.

Neil juhtudel, kui maksukohuslasel tekkis aasta kestel peale olemasoleva tuluallika teisi tuluallikaid või kui kahe või suurema arvu tuluallikate puhul üks neist aasta kestel lõppes, arvutatakse maks järgmises korras.

N ä i t e i d. 1. Majaomanik annab temale kuuluvas majas üürile kortereid. Aasta alguses oli maks arvutatud 1 200-rublasest tulust lähtudes. 1. juulist hakkas maksukohuslane tegelema kodutööndusega — puust lastemänguasjade valmistamisega. Kodutööndusest saadav arvatav tulu aasta lõpuks on 6 000 rbl., aastaseks viidult — 12 000 rbl. Aasta algusest kuni kodutööonduse tekkimiseni möödunud aja eest arvutatakse maks 1 200-rublaselt tulult. Aastane maksusumma sellelt tulult on 48 rbl., maks 6 kuu eest — 24 rbl.

Kodutööonduse tekkimise päevast kuni aasta lõpuni möödunud aja eest arvutatakse maks 13 200-rublaselt tulult (1 200 rbl. + 12 000 rbl.). Aastane maksusumma sellelt tulult on 3 474 rbl., maks aasta lõpuni järelejäänud aja eest aga — 1 737 rbl. Maksu üldsumma on seega 1 761 rbl. (1 737 rbl. + 24 rbl.).

Aasta möödumisel arvutatakse maks ümber. Oletame, et tegelik aastane tulu korterite üürileandmisest oli 2 000 rbl. ja kodutööndusest selle eksisteerimise aja kestel saadud tulu — 9 000 rbl., aastaseks viidult aga — 18 000 rbl. (9 000 : 6 × 12).

Lõppmaksustamisel arvutatakse maks esimese 6 kuu eest 2 000-rublasest tulust lähtudes, ülejäänud 6 kuu eest aga — lähtudes 20 000-rublasest aastasest tulust (2 000 rbl. + 18 000 rbl.).

Aastane maksusumma 2 000-rublaselt tulult on 92 rbl., maks 6 kuu eest — 46 rbl. Aastane maksusumma 20 000-rublaselt tulult on 6 586 rbl., maks 6 kuu eest — 3 293 rbl.

Kokku tuleb sellel maksukohuslasel tasuda maksu eelmise aasta eest 3 339 rbl. (46 rbl. + 3 293 rbl.).

2. Maksukohuslasel on ühtaegu kaks tuluallikat: ta saab tulusid veotööndusest ja põllumajapidamisest. Alates 1. aprillist lõpetas ta veotööndusega tegelemise. Tegelik tulu veotööndusest aasta algusest kuni tööndu se lõpetamiseni (s. o. kuni 31. märtsini) möödunud aja eest oli, oletame, 4 000 rbl., aastaseks tuluks viidult aga — 16 000 rbl.; tulu põllumajapidamisest oli 3 000 rbl.

Maks arvutatakse 19 000-rublaselt tulult (16 000 rbl. + 3 000 rbl.). Sellelt tulult võetav maks on 6 086 rbl. Viimast maksusummat vähendatakse vastavalt veotööndu se eksisteerimise ajale; maks aasta algusest kuni tööndu se lõpetamiseni möödunud aja eest on 1 521 rbl. 50 kop. (6 086 rbl. : 12 × 3).

Põllumajapidamisest saadud tulult (3 000 rbl.) arvutatakse maks alates 1. aprillist kuni aasta lõpuni möödunud aja eest ja saadud maksusummat vähendatakse vastavalt aasta lõpuni järelejäänud ajale. Maks selle aja eest on toodud näite puhul 166 rbl. 50 kop.

Eespool märkisime, et jooksva aasta tulumaksu maksed kodu- ja käsitööndusest ning teistest allikatest saadavatelt tuludelt (peale põllumajapidamise linnalistes asulates) arvutatakse maksukohuslase eelmise aasta tulust lähtudes, esmakordselt maksustatavatelt maksukohuslastelt aga — lähtudes jooksva aasta oletatavast tulust.

Kuid maksukohuslase tulu tunduva suurenemise või vähenemise korral aasta kestel lubatakse maksu eelseisvatel tähtaegadel tasumisele kuuluvate maksete osas ümber arvutada vastavalt maksukohuslase tegelikule tulule. Maksu võib tähendatud põhjusel ümber arvutada mitte enam kui üks kord aastas ja üksnes tingimusel, et maksukohuslase tulu tunduv muutumine, võrreldes maksuarvutamisel esialgselt aluseks võetuga, on dokumentaalselt (revideerimis- või abimaterjalidega) põhjendatud. Juurdemääratud maksusumma tasutakse võrdsetes osades tähtaegadel, mis aasta lõpuni on järele jäänud.

Näide. Kodutööndaja eelmise aasta tulu tehti kindlaks 10 000 rbl. suuruses summas. Sellest tulust lähtudes arvutati jooksva aasta maks — 2196 rbl. ehk 549 rbl. igas kvartalis. Abimaterjalide ja teistel dokumentidel põhinevate andmete varal tehti kindlaks, et maksukohuslase tegelik tulu jooksva aasta esimeses kvartalis oli 4000 rbl. ja et tema arvatav aastane tulu on 16 000 rbl. Maksukohuslasele tuleb seepärast jooksva aasta maks ümber arvutada, lähtudes 16 000-rublasest arvatavast tulust. Aastane maksusumma sellelt tulult on 4706 rbl. Juurdearvutatud maksusumma, 2510 rbl. (4706 rbl. — 2196 rbl.), jaotatakse võrdsetes osades eelseisvate maksetähtaegade vahel: 15. mail — 836 rbl. 67 kop., 15. augustil — 836 rbl. 67 kop. ja 15. novembril — 836 rbl. 66 kop.

Maksuinspektorid on kohustatud kogu eelmise aasta tegelike tulude kindlakstegemise ja jooksva aasta maksu arvutamisega seotud töö lõpule viima 25. veebruariks. Tuluallika lõppemisel aasta kestel arvutatakse maks 15 päeva jooksul, arvates tuluallika lõppemisest.

Maksukohuslaste maksustatava tulu arvutlusi, samuti maksu arvutamist sellelt tulult ja maksusoodustuste andmist maksukohuslastele peab kontrollima vanem-maksuinspektor, mille järel tulu- ja maksuarvutamise ning maksusoodustuste andmise tulemused kinnitab rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja.

Arvutatud maksusummade kohta saadetakse maksukohuslastele kindla vormi kohased makseteated. Makseteated tuleb maksukohuslastele kätte anda allkirja vastu või saata posti teel tähitatud kirjas mitte hiljem kui 15 päeva enne esimest maksetähtaega.

Maksu tasumiseks on ette nähtud neli tähtaega: 15. märts, 15. mai, 15. august ja 15. november.

Maksukohuslased, kel tuluallikad tekkisid aasta kestel, tasuvad maksu eelseisvatel tähtaegadel võrdsetes osades. Juhul, kui kvartalis, millal tuluallikas tekkis, ei ole võimalik makseteadet maksukohuslasele kätte anda 15 päeva enne maksetähtaega, tasutakse maks selles kvartalis 15 päeva jooksul pärast makseteate kätteandmist.

Maksukohuslase lõppmaksustamisel eelmise aasta tulu järgi või tuluallika lõppemisel nõutakse äsjaarvutatud ja aasta kestel tasutud maksusumma vahe maksukohuslaselt täiendavalt sisse või tagastatakse talle 15 päeva jooksul.

Õigel ajal maksustamata jäänud maksukohuslased maksustatakse mitte rohkem kui kahe eelmise aasta eest. Ebaõige maksustamisotsuse uuesti läbivaatamine on lubatud samuti mitte rohkem kui kahe eelmise aasta eest. Arvutatud maksud tasutakse neil juhtudel võrdsetes osades kahel tähtajal: ühe kuu jooksul makseteate kätteandmise päevast arvates ja ühe kuu jooksul pärast esimest maksetähtaega.

13. Maksukohuslaste arvelevõtmine

Maksukohuslaste arvelevõtmine on maksuinspektorite üks tähtsamaid ülesandeid. Ilma maksukohuslaste täpse arvelevõtmiseta ei ole võimalik tulumaksu seadluse õige ellurakendamine. Sellepärast tuleb arvelevõtmistöö korraldada niiviisi, et maksukohuslaste ja eriti registreerimistunnistuseta töötavate ning maksude tasumisest kõrvalehoidvate kodutööndajate ja käsitööliste vähemarvelevõtmine ei oleks võimalik.

Maksukohuslaste arvelevõtmise aluseks on:

andmed, mida majavalitsejad ja ehitiste valdajad esitavad rahandusorganitele majades elavate kodanike kohta;

andmed, mida ettevõtted, asutused ja organisatsioonid esitavad rahandusorganitele kodanikele makstud summade kohta neilt ostetud toodete ja põllumajandussaaduste, nende poolt tehtud tööde ja osutatud teenuste jms. eest, samuti kodustöötajate ja transpordiartellide liikmete kohta;

maksukohuslaste deklaratsioonid, mida nad esitavad rahandusorganitele oma tulude kohta;

kodu- ja käsitööndust registreerimine.

Majavalitsejate ja -valdajate poolt esitatavad arvelevõtmisandmed. Linnalistes asulates toimetatakse ajavahemikul 1. jaanuarist kuni 25. veebruarini maksukohuslaste põhilist maksundusalast arvelevõtmist (maksuloendust) 1. jaanuariks, ajavahemikul 1. kuni 25. juulini aga — põllumajanduslike tuluallikate täiendavat arvelevõtmist 1. juuliks.

Maal võetakse tulumaksu maksjad arvele üheaegselt põllumajandusmaksu maksjate arvelevõtmisega, millel saadud andmed kontrollitakse hiljem järgneva arvelevõtmisega 1. jaanuariks.

Maksukohuslasi võtavad arvele rajoonide (linnade) rahandusosakonnad, rakendades sellele tööle majavalitsejad ja -valdajad, kes esitavad

rahandusorganitele andmed arvelevõtmisele kuuluvate isikute kohta ja kannavad vastutust esitatavate andmete täielikkuse ja õigsuse eest.

Selleks, et kindlustada majavalitsejatelt ja -valdajatelt kõigi maksukohuslaste arvelevõtmiseks vajalike andmete saamine, peavad rahandusorganid maksundusalaseks arvelevõtmiseks hoolikalt ette valmistuma.

Üks tähtsamaid eeltöid selleks on instrueerimisnõupidamiste korraldamine maksuaparaadile. Oblastilise jaotuseta liiduvabariikide rahandusministeeriumid ja kraide (oblastite) ning vabariikliku alluvusega linnade rahandusosakonnad korraldavad rajoonide (linnade) rahandusosakondade juhatajate ja vanem-maksuinspektorite instrueerimisnõupidamisi novembris maksundusalase arvelevõtmise korraldusse ja tehnikasse, maksukohuslaste ja nende tulude väljaselgitamise meetodeisse ning maksumaksete arvutamise korrasse ja tähtaegadesse puutuvates küsimustes, juunis aga — põllumajanduslike tuluallikate täiendava arvelevõtmise korra kohta. Pärast seda korraldavad rajoonide (linnade) rahandusosakondade juhatajad ja vanem-maksuinspektorid novembri- ja juunikuus samasuguseid maksuinspektorite ja nende abide nõupidamisi.

Eeltööde perioodil on tarvis panna tõsist rõhku linna (rajooni) territooriumil asuvate majavalduste õigele ja täpsele arvestusele. Majavalduste arvestus on vajalik selleks, et maksuinspektoreil oleks võimalik jälgida maksukohuslaste arvelevõtmise andmete õigeaegset esitamist majavalitsejate ja -valdajate poolt ning andmete kontrollimist kohapeal. Selleks on maksuinspektorid kohustatud pidama kindlas vormis majavalduste arvestusraamatut.

Majavalduste arvestusraamat seatakse sisse kolmeks aastaks. Raamatu koostamise aluseks on: eelmiste aastate arvestusraamatute sissekanded; kommunaal- ja teiste kohalike organite materjalid, sealhulgas kommunaalorganite andmed kruntide suuruse (pindala) ja riikliku kindlustuse inspektuuri andmed kodanikele kuuluvate ehitiste kindlustushinnete kohta; materjalid, mida maksuinspektorid ja nende abid eriti selleks koguvad linnajagude, tänavate jms. läbikäimise teel.

Arvestusraamatusse kantakse eranditult kõik majavaldused, samuti hoonestamata valdused, millel on iseseisev number.

Maksuinspektorid on kohustatud enne maksundusalast arvelevõtmist võrdlema arvestusraamatute sissekandeid eelnimetatud kohalike organite materjalidega, samuti kontrollima neid sissekandeid kohapeal linnajagude, tänavate jms. läbikäimise teel.

Seoses sellega, et maksukohuslaste ja maksustamisobjektide arvelevõtmine seisuga 1. jaanuariks ja 1. juuliks tuleb teostada rangelt kindlaksmääratud tähtajaks, peavad rajoonide (linnade) rahandusosakondade juhatajad enne arvelevõtmise algust koostama arvelevõtmiseks vajalike tööde üksikasjalise plaani, näidates selles konkreetselt ühe või teise töö eest vastutavad isikud.

Tööplaanis tuleb eriti ette näha: arvelevõtmiskaartide täitmise tehnikasse ja esitamisse puutuvate küsimuste selgitamiseks linnajagude ja tänavate viisi korraldatavate majavalitsejate ja -valdajate nõupidamiste kokkukutsumise kord ja tähtajad; arvelevõtmiskaartide vastuvõtmise kord; arvelevõtmisandmete kohapealse kontrollimise tähtajad; kodutööndajate ja käsi-

tööliste registreerimise läbiviimise ning registreerimise täielikkuse ja õigsuse kontrollimise tähtaeg; maksukohuslaste tulude kindlakstegemise, tulu- ja maksuarvutluste kontrollimise ning kinnitamise ja makseteadete laialisaatmise tähtaeg.

Selleks, et töö maksundusalase arvelevõtmise alal saaks edukas ja viidaks õigeaegselt lõpule, peavad rajoonide (linnade) rahandusosakonnad tähendatud tööplaanis ette nägema rahandusalase aktiivi, sealhulgas ka majavalduste aktiivi, rakendamise arvelevõtmistööle ning taotlema tööplaani kinnitamist kohaliku töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt.

Andmed arvelevõtmisele kuuluvate kodanike kohta esitavad majavalitsejad ja -valdajad vastavale rajooni (linna) rahandusosakonnale jaanuarikuus toimuval arvelevõtmisel vormi nr. 1 kohastel maksundusalase arvelevõtmise kaartidel (maksuloenduskaartidel), põllumajanduslike tuluallikate täiendaval arvelevõtmisel aga — vormi nr. 2 kohastel kaartidel.

Tuleb silmas pidada, et maksukohuslaste ja maksustamisobjektide täielik arvelevõtmine oleneb tähtsal määral maksundusalase arvelevõtmise kaartide õigest täitmisest. Sellepärast peavadki rajoonide (linnade) rahandusosakonnad korraldama enne arvelevõtmist majavalitsejate ja -valdajate instrueerimisnõupidamisi.

Neil nõupidamistel on tarvis majavalitsejatele ja -valdajatele selgitada maksundusalase arvelevõtmise otstarvet ja tähtsust, varustada neid maksundusalase arvelevõtmise kaartide plankidega ja instrueerida hoolikalt kaartide täitmise korrast ja täidetud kaartide esitamise tähtajast. Majavalitsejate ja -valdajate tähelepanu on vaja peale selle juhtida järeldustele, mida toob enesega kaasa formaalne suhtumine kaartide täitmisse, ning hoiatada neid vastutusest arvelevõtmisandmete mitteõigeaegse esitamise või puudulike ja ebaõigete andmete esitamise eest.

Vormi nr. 1 kohastele kaartidele kantakse andmed 1. jaanuari seisuga. Kõigist arvelevõtmisandmete muudatustest, mis on aset leidnud pärast kaartide täitmist, peavad majavalitsejad ja -valdajad rajooni (linna) rahandusosakonnale teatama iga kuu hiljemalt 10. kuupäevaks.

Iga majavalduse kohta koostatakse eri maksundusalase arvelevõtmise kaart. Kui näiteks majavalitsuse alla kuulub kolm majavaldust, peab majavalitseja täitma mitte ühe, vaid kolm kaarti. Neil juhtudel, kui üks majavaldus kuulub mitmele kodanikule, koostatakse majavalduse kohta üks kaart.

Maksundusalase arvelevõtmise kaardile tuleb kanda kõik arvelevõtmispäeval vastavas majas elavad kodanikud (mehed ja naised, peale allpool nimetatute), kes 1. jaanuariks saavad 20-aastaseks või vanemaks, olenemata sellest, kas neil on iseseisvaid tuluallikaid või mitte, samuti kodanikud, kes on nooremad kui 20 aastat, kui neil on iseseisvaid tuluallikaid.

Kaardile kantakse:

arstid, velskrid, advokaadid, õpetajad, masina- ja kiirkirjutajad, insenerid, tehnikud ja teised kodanikud, kui nad saavad tulusid erapraktikast;

töölised ja teenistujad ning koopereerunud kodutööndajad ja käsitöölised, kes tegelevad ettevõtete, asutuste ja artellide tööst vabal ajal koduja käsitööndusega;

töölised ja teenistujad ning koopereerunud kodutööndajad ja käsitöölised, kes töötavad ettevõtetele ja artellidele oma kodus (kodustöötajad);

mittekoopereerunud kodutööndajad ja käsitöölised (rätsepad, kingsepad, kübarategijad, pesuõmblejad, päevapiltnikud, juuksurid jms.), voorimehed ja oma hobusega töötavad mullatöölised, sealhulgas transpordi- ja teiste artellide liikmed, kel on oma hobused;

ehitiste valdajad, olenemata sellest, kas nad ruume üürile annavad või mitte. Kui ehitis kuulub mitmele kodanikule, kantakse kaardile kõik ehitise kaasvaldajad;

kodanikud, kes saavad tulusid korterite, tubade, toaosade (-nurkade) jne. üürileandmisest;

töölised, teenistujad ja teised kodanikud, kel eelmisel aastal oli õueaiamaal põllukultuuride külve, viljapuu- ja marjaaedu ning heinamaid, kui õue-aiamaa arvelevõtmispäeval on nende kasutuses;

kodanikud, kel on mesipuid ja tootlikke ning tööloomi, samuti autosid ja mootorrattaid;

teised mitte-palgatööst tulusid saavad kodanikud;

koduperenaised, majateenijad, tööliste, teenistujate ja teiste kodanike ülalpeetavad, pensionärid, invaliidid ja teised kodanikud, kel ei ole iseseisvaid tuluallikaid, kui nad said 1. jaanuaril 20-aastaseks.

Maksundusalase arvelevõtmise kaardile ei kanta, välja arvatud eespool nimetatud kodanikud:

töölisi ja teenistujaid (peale kodustöötajate), kel ei ole muid tulusid peale palga;

koopereerunud kodutööndajaid ja käsitöölisi, kes töötavad artellide ühistöökodades, kui neil ei ole mingisuguseid muid tulusid peale artellidelt saadava töötasu;

transpordi- ja teiste artellide liikmeid, kes töötavad ainult artellile, kui nad on oma tööloomad artellis ühistanud;

kirjanduse ja kunsti alal töötajaid, kel ei ole mingisuguseid muid tulusid peale töökoha järgi ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt saadava töötasu;

töölisi, teenistujaid ja maksustamisel nendega võrdsustatud kodanikke, kel eelmisel aastal oli külve neile ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide poolt individuaalaiaks ja -köögiviljamaaks antud maatükkidel, kui neil kodanikel jooksva aasta 1. jaanuaril ei ole õue-aiamaad ega mingisuguseid teisi tulusid peale töökoha järgi saadava palga;

linnalistes asulates oma põllumajandusliku abimajandi asukohas elavaid kolhoosnikuid ja nende majandite liikmeid;

kodanikke, kel ei ole iseseisvaid tuluallikaid, kui nad 1. jaanuaril veel ei ole saanud 20-aastaseks või kui 1. jaanuaril mehed said 50-aastaseks ja naised 45-aastaseks;

kesk- ja kõrgemate õppeasutuste õpilasi ja vähemalt aastase õppeajaga õppeasutuste õpilasi.

Arvelevõtmisele kuuluvad kodanikud kantakse kaardile korterinumbrite järjekorras. Kui ühes korteris elab mitu perekonda, kantakse kaardile esiteks ühe, siis teise jne. perekonna liikmed.

Majavalitsejate ja -valdajate poolt täidetud maksundusalase arvelevõt-

mise kaardid antakse määratud tähtajal rajooni (linna) rahandusosakonnale. Maksundusalase arvelevõtmise kaarte võtavad vastu maksuinspektorid, nende abid ja teised rajooni (linna) rahandusosakonna töötajad, kes selleks on määratud.

Maksundusalase arvelevõtmise kaartide vastuvõtmist toimetatakse rajooni (linna) rahandusosakonna ruumes või rajooni (linna) territooriumil selleks eriti organiseeritud vastuvõtupunktides.

Kaartide vastuvõtmisel kontrollitakse, kas kõik lahtrid kaardil on õigesti täidetud. Pärast seda antakse majavalitsejale ja -valdajale välja tähik (kviitung) kaardi vastuvõtmise kohta ühes kaardi vastuvõtmise kuupäeva äramärkimisega sellel või siis tagastatakse kaart täienduste tegemiseks. Sedamööda, kuidas kaardid vastu võetakse, tehakse majavalduste inventariraamatus märge kaartide vastuvõtu-kuupäeva kohta ja igale kaardile antakse see järjekorranumber, mille all majavaldus on kantud inventariraamatusse.

Kõik majavalitsejatelt ja -valdajatelt saadud kaardid peavad olema kontrollitud kohapeal. Maksundusalase arvelevõtmise kaarte kontrollivad kohapeal maksuinspektorid ja nende abid. Sellele tööle võidakse rakendada ka avalikkuse esindajaid, kes säärasel korral kontrolli ei teosta iseseisvalt, vaid koos maksuinspektoritega.

Kaartide kohapealsel kontrollimisel tuleb kindlaks teha, kas kõik arvelevõtmisele kuuluvad kodanikud on kantud kaardile ja kas kaardil näidatud andmed nende kohta on õiged, selgitada kodanikud, kes on jäänud kaardile kandmata, ja kõik kodanikud, kel on õigus saada soodustusi maksude alal, ning nõuda ettevõtete ja artellide kodustöötajate maksustamiskorra määramiseks vajalikud andmed.

Kaardile kantud andmete täielikkust ja õigsust kontrollitakse majaraamatute ja teiste, maksuinspektoril olevate materjalide järgi (möödunud aasta maksundusalase arvelevõtmise kaardid, maksukohuslaste deklaratsioonid, abimaterjal, protokollid, teatmed eelmisel aastal tööndusliku tegevuse lõpetanud isikute kohta jne.). Samal otstarbel küsitletakse kohapeal kodanikke, kelle kohta teatmed on antud, ja vajaduse korral ka vastutavaid üürnikke ning naabreid.

Kontrollimise tulemuste kohta koostatakse akt. Kui kaardil mingeid muudatusi ega täiendusi ei tule teha, märgitakse aktis, et kaart on koostatud õigesti ja et eeskirjade rikkumisi ei ole ilmnenud. Neil juhtudel, kui kontrollimisel avastatakse isikuid, kes kuuluvad arvelevõtmisele, kuid pole majavalitsuse või -valdaja poolt kaardile kantud, tuleb aktis näidata, missugused kodanikud olid jäänud arvele võtmata, ja kanda need kaardile. Nende kodanike kohta täidab kõik kaardil olevad lahtrid maksuinspektor.

Põllumajanduslike tuluallikate täiendav arvelevõtmine. Maksukohuslaste arvelevõtmisel 1. jaanuariks võeti koos iseseisvaid tuluallikaid omavate isikutega arvele kodanikud, kel selleks kuupäevaks oli töö- ja tootlikke loomi ja kel eelmisel aastal oli õue-aiamaal põllukultuuride külve, viljapuu- ja marjaaedu ning heinamaid.

Maksuinspektorite ülesandeks põllumajanduslike tuluallikate täiendaval arvelevõtmisel 1. juuliks on: välja selgitada pärast 1. jaanuari tekkinud

uued põllumajanduslikud tuluallikad; teha kindlaks jooksval aastal põllukultuuride külvide, viljapuuaedade ja heinamaade all olevad pindalad, sealhulgas õue-aiamaal asuvate aedade all olevad pindalad, millest saadavad tulud ei kuulu maksustamisele kandeea kahel esimesel aastal, ning noores, veel mitte kandeeas olevas aias ja kandeeas olevas aias kandeea kahel esimesel aastal puudevahelisel maa-alal (ridadevahedes) kasvatatavate põllukultuuride külvide all olevad pindalad, millest saadavad tulud tehakse kindlaks vastavate kultuuride tulukusnormide järgi pooles suuruses; kontrollida, kas esitatud andmed kodanike kohta, kel pärast 1. jaanuari tekkis rahandusorganite poolt maksustamisele kuuluvaid tulusid, on täielikud.

Enne täiendavat arvelevõtmist, mis toimub 1. kuni 25. juulini, peab korraldama, nagu põhilisegi arvelevõtmise eel, maksuaparaadi ning majavalitsejate ja -valdajate instrueerimisnõupidamisi. Majavalitsejate ja -valdajate nõupidamistel on vaja üksikasjaliselt selgitada põllumajanduslikke tuluallikaid omavate kodanike arvelevõtmiskaartide täitmise korda (vormi nr. 2 kohane kaart), anda tähtaeg, mille jooksul need kaardid peavad olema täidetud ja rajooni (linna) rahandusosakonnale ära antud, ja varustada nõupidamisest osavõtjad kaardiplankidega.

Vormi nr. 2 kohasele kaardile kantakse lahtrite päiskirjade kohaselt kodanikud, kel on õue-aiamaal külvide, viljapuuaedade, viinamarjaistandike ja heinamaa all olevaid maatükke, kariloomi ning mesipuid (kaasa arvatud loomade karjatamise ja mesilaste toitmise perioodil maal olevad loomad ja tarud), samuti kodanikud, kellele on antud maatükke individuaalaiaks ja -köögiviljamaaks, sealhulgas maal ajutiseks kasutamiseks eraldatud köögivilja- ja heinamaad.

Kaardile ei kanta kolhoosnikuid ja nende majandite liikmeid, kes elavad linnalistes asulates oma põllumajandusliku abimajandi asukohas ja kuuluvad maksustamisele põllumajandusmaksuga, samuti töölisi, teenistujaid ja maksustamisel nendega võrdsustatud kodanikke, kel on individuaalköögiviljamaa ja -aed neile töökohalt ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide poolt antud maatükkidel, kui neil töölistel ja teenistujatel ei ole õue-aiamaad või individuaalköögiviljamaa ja -aia üldpindala ei ületa 0,15 ha perekonna kohta ja kui töölise ja teenistuja majandil ei ole tööloomi või veiseid.

Vormi nr. 2 kohase kaardi täitmisel õue-aiamaal külve omavate kodanike kohta tuleb näidata õue-aiamaa üldsuurus (välja arvatud ehitiste all olev pindala), kodanike suhtes aga, kel on individuaalköögiviljamaa, — individuaalköögiviljamaaks antud maatüki üldsuurus, tegelik külvipind aga näidatakse üksikute kultuuride liikide järgi, mille kohta on kindlaks määratud eri tulukusnormid põllumajandusmaksu alal.

Täidetud arvelevõtmiskaardid antakse määratud tähtajaks allkirja vastu rajooni (linna) rahandusosakonnale ja kontrollitakse seejärel hoolikalt maksuinspektorite poolt kohapeal, majavaldustes.

Kaartide kohapealsel kontrollimisel on vaja kindlaks teha, kas kõik arvelevõtmisele kuuluvad kodanikud on kantud kaardile ja kas kaardil näidatud andmed nende kohta on õiged. Kontrollimisel tuleb panna eri-

line rõhk viljapuude ja marjapõõsaste aluste maatükkide õigele arvelevõtmisele.

Pärast kontrollimist koostatakse akt, millele kirjutavad alla maksuinspektor ja majavalitseja (majavaldaja).

Kontrollides kohapeal andmeid põllumajanduslike tuluallikate kohta, peavad maksuinspektorid ühtlasi välja selgitama ja arvele võtma kodanikud, kel pärast jooksva aasta 1. jaanuari, s. o. pärast jaanuarikuus toimunud arvelevõtmist, on tekkinud vahetult rahandusorganite poolt tulumaksuga maksustamisele kuuluvaid iseseisvaid tuluallikaid ja kelle kohta majavalitsejad ning -valdajad ei ole esitanud teatmeid rajooni (linna) rahandusosakonnale.

Abimaterjal, teatmed kodustöötajate kohta ja nende kasutamise kord. Nagu eespool juba märgitud (vt. lk. 102—103), on ettevõtted, asutused ja organisatsioonid kohustatud esitama rahandusorganeile teatmed kõigi kodanikele makstud summade kohta nende poolt tehtud tööde ja osutatud teenuste, neilt ostetud toodete, põllumajandussaaduste jms. eest, välja arvatud tööliste ja teenistujate palgaga ühesugustel alustel tulumaksuga maksustatavad väljamaksed ning kirjanduse ja kunsti alal töötajatele makstavad summad.

Need teatmed esitatakse iga kuu hiljemalt 15. kuupäeval kindlaksmääratud vormi (vorm nr. 4) kohastel plankidel (kaartidel) eelmisel kuul makstud summade kohta.

Seoses sellega, et tähendatud teatmed on nii maksukohuslaste väljaselgitamisel kui ka viimaste tulude kindlakstegemisel suure tähtsusega, peavad rahandusorganid organiseerima nende õigeaegse kättesaamise kõigilt ettevõtteilt, asutustelt ja organisatsioonidelt.

Pärast abimaterjali (kaartide) saamist tuleb tööliste ja teenistujate palgast makse kinnipidavate ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide arvestusraamatusse teha märge abimaterjali saamise aja kohta ühes esitatud kaartide arvu äramärkimisega.

Saadud kaardid on tarvis seejärel läbi vaadata, et selgitada, kas nende hulgas pole puudulikult täidetud kaarte (pole näidatud näiteks aadressi, väljamaksete summat jne.). Niisugused kaardid tuleb anda ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele tagasi täpsustamiseks. Samuti on vaja välja selgitada kaardid, mis kuuluvad edasisaatmisele teiste rajoonide ja linnade rahandusosakondadele nende isikute elukoha või tööonduse asukoha järgi, kelle kohta on teatmed esitatud. Teatised juba maksustatud maksukohuslaste kohta õmmeldakse pärast kindlakstehtud tulu kontrollimist maksnike toimikuisse.

Ülejäänud kaardid kontrollib maksuinspektor kohapeal kümne päeva jooksul pärast kaartide saamist maksustamisele kuuluvate kodanike väljaselgitamiseks.

Abimaterjali kõrval ei ole maksukohuslaste arvelevõtmise seisukohalt väiksema tähtsusega teatmed kodanike kohta, kes töötavad ettevõtetele ja artellidele oma kodus (kodustöötajad), ja teatmed transpordi- ja teiste artellide liikmete kohta, kes pole ühistanud oma tööloomi.

Maksuinspektorid peavad tundma ettevõtteid ja artelle ning pidama süstemaatilist kontrolli kodustöötajate ja artelliliikmete töö üle eesmärgiga

välja selgitada nende seast isikud, kes tarvitavad ettevõtetele ja artellidele töötades omi materjale või kasutavad eriseadet või töötavad oma hobustega ja kes kuuluvad sellepärast maksustamisele vahetult rahandusorganite poolt.

Maksukohuslaste tuludeklaratsioonid. Maksukohuslaste arvelevõtmiseks ja eeskätt nende tulude kindlakstegemiseks peavad rajoonide (linnade) rahandusosakonnad kodanikele, kel on rahandusorganite poolt maksustatavaid iseseisvaid tuluallikaid, teatavaks tegema, et nad on kohustatud ajavahemikul 1. kuni 15. jaanuarini esitama oma elukoha või (kui tööndus asub teises rajoonis) tööndusе asukoha järgsele rajooni (linna) rahandusosakonnale deklaratsiooni (avalduse) eelmisel aastal saadud tulude kohta. Deklaratsioon jooksval aastal tekkinud tuluallikaist saadava tulu kohta esitatakse viie päeva jooksul pärast ühe kuu möödumist tuluallika tekkimise päevast, tuluallikate lõppemisel aasta kestel aga — viie päeva jooksul, arvates tuluallika lõppemise päevast. Seejuures tuleb arvesse võtta, et deklaratsioonide esitamisest on vabastatud kodanikud, kelle eelmise aasta tulu ei ületanud maksuvaba miinimumi (I ja II invaliidsusgrupi invaliididel ja vanaduspensioni saavatel isikutel — 3000 rbl., teistel kodanikel — 600 rbl.), ja kodanikud, kes said tulusid ainult põllumajapidamisest.

Üksikjuhtudel võidakse nõuda deklaratsioonide esitamist aga ka tähendatud kodanikelt.

Maksukohuslaste poolt tuludeklaratsioonides näidatud teatmeid on vaja hoolikalt võrrelda maksuinspektoril olevate andmetega ja kontrollida kohapeal maksukohuslaste revideerimise teel.

Maksuinspektorid on kohustatud pidama arvestust deklaratsioonide kohta ja jälgima, et need õigeaegselt esitatakse. Deklaratsioonide esitamise tähtaja möödumisel tuleb koostada deklaratsiooni tähtajaks mitteesitanud kodanike nimekiri ja anda see rajooni (linna) rahandusosakonna juhatajale süüdlaste trahvimiseks.

Kodutööndajate ja käsitööliste registreerimine. Peale maksukohuslaste ja maksustamisobjektide arvelevõtmise majavalitsejatelt ja -valdajatelt ning ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt vastavate teatmete nõutamise teel toimetavad rajoonide (linnade) rahandusosakonnad enne aasta algust ajavahemikul 15. kuni 31. detsembrini veel mittekoopereerunud kodutööndajate ja käsitööliste registreerimist ja kontrollivad jaanuarikuu jooksul seesuguse registreerimise täielikkust ja õigsust.

Valitsuse vastava määrusega kinnitatud Mittekoopereerunud kodutööndajate ja käsitööliste registreerimise eeskirjade kohaselt on kodu-, käsi- ja veotööndusega tegelevad kodanikud (olenemata sellest, kas need tööndused on nende põhitegevusalaks või nad tegelevad nendega ettevõtete ja artellide tööst vabal ajal) kohustatud iga aasta enne aasta algust või (kui tööndus tekib aasta kestel) enne tööndusliku tegevuse algust võtma tööndusliku tegevuse õiguse saamiseks rajooni (linna) rahandusosakonnalt registreerimistunnistuse.

Erand sellest korrast on tehtud seadusega lubatud kodu- ja käsitööndustega ning veotööndusega tegelevatele kolhoosnikutele ja üksiktalupidajatele, kui nende tulud sellisest tegevusest kuuluvad maksustamisele põllu-

majandusmaksuga, ja kodanikele, kes tegelevad elanikkonna koduse majapidamise teenindamisega (näiteks: puusaagimine ja -lõhkumine, pesupesemine oma kodus eripesukööke sisse seadmata, põrandate ja akende pesemine, laste hoidmine ja haigete talitamine). Need kodanikud ei ole kohustatud võtma registreerimistunnistusi nimetatud tööndusteks ja töödeks.

Kui aga kolhoosnikud ja üksiktalupidajad tegelevad kodu- ja käsitööndusega ulgtööl, s. o. väljaspool selle rajooni piire, kus asub nende põllumajand, peavad nad võtma registreerimistunnistuse töönduse alal tegutsemiseks ja tulumaksuga maksustatakse neid registreerimistunnistuse saamise koha järgi.

Registreerimistunnistuste võtmine oma majandi põllumajandussaaduste müügiks kolhoosnikute, üksiktalupidajate, tööliste, teenistujate ja teiste põllumajanduslikku abimajandit pidavate kodanike poolt ei ole nõutav.

Registreerimistunnistuste saamiseks peavad kodanikud esitama töönduse asukoha järgsele, liikuvate (ränd-) töönduste puhul aga — alatise elukoha järgsele rajooni (linna) rahandusosakonnale kirjaliku avalduse, majavalitsuse või linna (alevi, küla) töörahva saadikute nõukogu tõendi tegevusala kohta, oma päevapildi ja passi, neis kohtades aga, kus passisüsteemi ei ole sisse seatud, — passi asendava dokumendi.

Registreerimistunnistusi antakse välja ainult NSVL Rahandusministeeriumi poolt kinnitatud näidise kohastel plankidel, nad kirjutatakse tingimata alla rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja ja vanem-maksuinspektori poolt, kinnitatakse rajooni (linna) rahandusosakonna pitseriga ja antakse välja kodutööndajale (käsitöölisele, voorimehele) tunnistuse kontsule antava allkirja vastu. Tunnistusel peavad olema täidetud kõik lahtrid, samuti peab sellele olema kleebitud isiku päevapilt, kelle nimel tunnistus on välja antud.

Tunnistuseplanke hoitakse rangele arvestusele kuuluvate dokumentidena. Iga registreerimistunnistuse väljaandmise eest võetakse riigilõivu 50 rubla. Lõiv tasutakse erilistes lõivumarkides, mis kustutatakse kontsulisel viisil (s. o. mark kleebitakse registreerimistunnistuse lõikejoonele ja lõigatakse tunnistuse väljaandmisel pooleks).

Saanud avalduse registreerimistunnistuse väljaandmise kohta üheks või teiseks töönduseks ja muud registreerimiseks vajalikud dokumendid, peab vanem-maksuinspektor enne tunnistuse väljaandmist kontrollima, kas vastav tööndus ei ole keelatud.

Eespool mainitud eeskirjadega on arvatud keelatud töönduste hulka (mille alal tegutsemiseks kodanikele registreerimistunnistusi ei lubata välja anda) järgmised tööndused:

kokkuostetud ja tellijate teravilja, kanepi, lina ja linase kedruse, samuti kokkuostetud villa ja villase kedruse töötlemine (välja arvatud vaibakudumine);

kokkuostetud ja tellijate tubaka ja mahorka, õliseemnete, toorpuuvilla, puuvillakiu, (siid-) kookonite ja siidkedruse, toornaha ja lambanahast toor-kasukanahkade töötlemine;

keemiatoodete (hapete, lakkvärvide, vitriooli, sooda, pesusine, mürkainete jms.) tootmine, samuti värnitsa, parfümeeria- ja kosmeetikatoodete ning seebi tootmine;

külm- ja tulirelvade tootmine ja remontimine, lõhke- ja tuleohtlike ainete, sealhulgas pürotehniliste toodete — ilutulestike, bengaaltulede jms., tootmine;

polügraafilised tööndused (tüpograafia-, klaasitrüki-, valguskopeerimis-, tsinkograafia-, litograafia-, tähevalamis- ja muud trüki-, vask-, köitekirja jms. kasutavad tööndused), paljundusaparaatide (hüalograafide, rotaatorite, šapirograafide jms.) tootmine, kummi- ja metalltemplite, nurgatemplite, pitsatite, kirjutusmasinate šriftide valmistamine, samuti graveerimis- ja optikatööndused;

alljärgnevate toodete valmistamine kodutööndaja materjalidest nii individuaaltellimuste peale kui ka müügiks: valmisriided, pesu, trikootooted, peakatted (sealhulgas tübeteika-mütsid), jalatsid ja kalossid ning teised nahk- ja kummitooted, pudukaubad ja sadulsepatooted ning tooted värvilistest metallidest (sealhulgas värvilistest metallidest üksikosadega tooted).

Registreerimistunnistuste väljaandmine nimetatud toodete valmistamiseks elanikkonna individuaaltellimuste peale tellija materjalist ei ole keelatud. Kodanikele võidakse välja anda registreerimistunnistusi peale eelnimetatute ka veel teiste toodete valmistamiseks oma materjalidest, sealjuures ka müügiks (näiteks mööbli-, püttsepa-, laast-, õlg- ja pottsepatooted, puust, kipsist, paberimassist, plekist jms. lastemänguasjad, kunstlilled, näpitsi ja poognaga mängitavad muusikariistad).

On vaja silmas pidada, et kutsetööst vabal ajal kodu- ja käsitööndusega tegelevatele töölistele ja teenistujatele ning kooperatiivsete tööndusartellide ja invaliidide kooperatsiooni artellide liikmetele võidakse registreerimistunnistusi välja anda ainult toodete valmistamiseks individuaaltellimuste peale, mitte aga turul müümiseks.

On keelatud välja anda registreerimistunnistusi ka veel järgmisteks tööndusteks:

toiduainete (leiva-, saia-, kondiitri-, piima-, vorsti- ja singi- ning puuja köögiviljatoodete, roogade, kohvi, pipra, sinepi, äädika, veini, alkoholiste ja alkoholita jookide jms.) tootmine ostu- ja tellija toorainest;

plaatide ja liistude valmistamine ordenite ja medalite jaoks; vihikute, blokknootide, paberkottide ja kirjaümbrikkude tootmine;

peeglite ja küünalde, samuti harjastest ja hobusejõhvist toodete tootmine;

reisijate ja veoste transportimine autodel ja mootorratastel;

igasugused tööndused, kus kasutatakse palgalist tööjõudu, samuti õpilaste abi;

kaalukauba eelpakkimine, jahvatamine, villimine, sortimine, lõikamine, puhastamine ja sellelaadilised lao-operatsioonid ostukaupadega nende järgnevaks edasimüügiks;

igasugune erakaubandus (kokkuost ja edasimüük), kaubanduslik vahendus, samuti kokkuostetud toodete restaureerimine edasimüügiks (omatoodetud põllumajandussaaduste müük töötlemata ja töötletud kujul kolhoosnikute ja üksiktalupidajate, samuti tööliste, teenistujate ja teiste põllumajanduslikku abimajandit pidavate kodanike poolt, ei ole keelatud);

sissesõiduhoovide, karussellide, supelmajade, kaalude, jõumõõtjate ja lasketiirude pidamine ning mitmesuguste mängude korraldamine.

Peale selle on registreerimistunnistusi keelatud välja anda kahele ja enamale isikule (arvesse võtmata kodutööndaja perekonnaliikmeid) ühes ruumis koopereerimata ühelaadilise tööndusе alal tegutsemiseks.

Kodutööndaja tööndusest võivad osa võtta ka tema perekonnaliikmed. Säärasel juhul antakse kodutööndajale välja üks registreerimistunnistus, olenemata sellest, kas tema perekonnaliikmed töötavad abitöödel või iseseisvalt (sealjuures teevad ühelaadilist tööd).

Registreerimistunnistuse väljaandmisel õigusele tegutseda tööndusе alal perekonnaliikmete abil märgitakse tunnistusele tööndusest osavõtvate perekonnaliikmete arv.

Kui kodutööndaja valmistab tooteid, mida lubatakse müüa turul (näiteks mööbel, pottsepatooted jms.), võib ta müüa oma tooteid selle rajooni või linna piires, kus ta alatiselt elab, naaberrajoonides ja vastava krai (oblasti) keskuses, samuti selles krais (oblastis) korraldatavatel laatadel.

Kodutööndaja perekonnaliikmeil on lubatud tööndusest osavõtmise kõrval tegelda ka kodutööndaja toodete müügiga.

Neil juhtudel, kui kodutööndaja ei müü oma tooteid ruumist, kus ta töötab, või kui toodete müümisega tegelevad tema perekonnaliikmed, näidatakse tingimata registreerimistunnistusel rajoonid, kus toodete müük on lubatud, ja nende perekonnaliikmete perekonna-, ees- ja isanimi, kes toodete müügiga tegelevad. Registreerimistunnistusele peavad olema kleebitud ka kodutööndaja toodete müügiga tegelevate perekonnaliikmete päevapildid.

Registreerimistunnistus on kehtiv selle aasta lõpuni, millal ta on välja antud. Seejuures, kui tööndus lõpetatakse aasta kestel, peab kodutööndaja registreerimistunnistuse ära andma tunnistuse väljaandmise koha järgsele rajooni (linna) rahandusosakonnale, sest tööndus loetakse lõppenuks alles tunnistuse tagastamise momendist. Kui registreerimistunnistuse tagastanud kodutööndaja (käsitööline) tahab uuesti alustada tööndusliikku tegevust, peab ta võtma uue registreerimistunnistuse, varem äraantud tunnistust aga talle ei tagastata.

Uus registreerimistunnistus võetakse ka sel juhul, kui kodutööndaja (käsitööline) asub alatiselt elama teise rajooni või linna või vahetab tööndust, millele tunnistus oli välja antud.

Kui kodutööndaja või käsitööline aga asub uude elukohta või vahetab tööndusе asukohta ühe rajooni või rajoonideks jaotamata linna piires, peab ta sellest kolme päeva jooksul teatama vanem-maksuinspektorile, kes teeb vastava märkme nii registreerimistunnistusel kui ka registratsiooni sissekandel (registreerimistunnistuse kontsul).

Kodutööndajad ja käsitöölised, samuti nende perekonnaliikmed, kel on lubatud müüa kodutööndaja tooteid (juhul, kui nad müügiga tegelevad), on kohustatud kandma registreerimistunnistust kaasas ja selle ette näitama maksuinspektori või tema abi esimesel nõudmisel.

Rajoonide (linnade) rahandusosakondade maksuinspektorid peavad kohapeal süstemaatiliselt kontrollima võetud registreerimistunnistuste vastavust tegelikult peetavatele tööndustele ja välja selgitama isikud, kes

rikuvad registreerimiseeskirju, tegelevad tööndusega ilma registreerimistunnistuseta või tegutsevad keelatud tööndusteala alal.

Selleks peavad maksuinspektorid täielikult ära kasutama ettevõtetelt, asutustelt, organisatsioonidelt ja majavaldajatelt saadavad teatmed, õigeaegselt kontrollima neid teatmeid ja pidevalt jälgima nende kodutööndajate ja käsitööliste tegevust, kes eelmisel aastal tegelesid tööndustega, kuid jooksvaks aastaks ei ole registreerimistunnistust võtnud.

Eriline rõhk tuleb panna turgude kontrollimisele, sest turgudel avastatakse kõige enam mittekoopereerunud kodutööndajate ja käsitööliste registreerimise eeskirju rikkuvaid ja keelatud tööndusteala alal tegutsevaid kodanikke.

Tööndusteala registreerimiseeskirjade rikkumise eest trahvitakse lubatud tööndustega tegelevaid kodutööndajaid ja käsitöölisi kuni 500-rublase rahatrahviga, keelatud tööndustega tegelevad kodanikud aga võetakse VNFSV Kriminaalkoodeksi §-de 99 ja 107 ja teiste liiduvabariikide kriminaalkoodeksite vastavate paragrahvide põhjal kriminaalvastutusele.

Tööndusteala registreerimiseeskirjade rikkumisteks, mille eest süüdlasi trahvitakse, on: lubatud kodu- ja käsitööndustega tegelemine ilma registreerimistunnistuseta; registreerimistunnistusel näidatud tööndusalale, valmistatavate toodete liigile, tööndusliku tegevuse kohale või abistavate perekonnaliikmete arvule mittevastav tööndusliik tegevus; tööndusliik tegevus või oma tööndusteala toodete müük väljaspool registreerimistunnistusel näidatud rajooni või linna piire; registreerimistunnistuse puudumine kodutööndajal ja käsitöölisel või nende perekonnaliikmeil, kes tegelevad tööndusteala toodete müügiga; registreerimistunnistuse edasiandmine teisele isikule ja teisele isikule väljaantud registreerimistunnistuse kasutamine.

Registreerimiseeskirjade loetletud rikkumiste avastamisel on tööndusi kontrolliv maksuinspektor või tema abi kohustatud eeskirjade rikkujalt registreerimistunnistuse (kui see on olemas) ära võtma, välja selgitama passi (või passi asendava dokumendi) järgi eeskirjade rikkuja isiku ja koostama kohapeal protokolli registreerimiseeskirjade rikkumise kohta.

Keelatud tööndustega tegelevate isikute avastamisel tuleb vastavalt isikult registreerimistunnistus (kui see on olemas) viivitamatult ära võtta, koostada akt ebaseadusliku tegevuse kohta ja see akt ning teised selle isiku kohta olevad materjalid üle anda rajooni (linna) rahandusosakonna juhatajale.

Rajooni (linna) territooriumil elavate või tööndusega tegelevate isikute kohta koostatud protokollid peab kolme päeva jooksul läbi vaatama ja kinnitama rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja, kes määrab seejuures kindlaks eeskirjade rikkujalt sissenõudmisele kuuluva trahvisumma. Kui eeskirjade rikkuja elab või tegeleb tööndusega teises rajoonis (linnas), saadetakse tema kohta koostatud protokoll kinnitamiseks ja süüdlase trahvimiseks ning maksustamiseks edasi eeskirjade rikkuja elukoha või tööndusteala asukoha järgsele rajooni (linna) rahandusosakonnale.

Aktid ja teised materjalid keelatud tööndustega tegelevate isikute kohta on rajoonide (linnade) rahandusosakondade juhatajad kohustatud kolme päeva jooksul üle andma prokuratuuriorganeile süüdlaste kriminaalvastu-

tusele võtmiseks. Tähendatud isikuid rahatrahviga ei trahvita ega maksustata.

Kõik protokollid (sealhulgas teises rajoonis (linnas) elavaile või tööndusega tegelevaile isikuile koostatud protokollid ja teistelt rajoonide (linnade) rahandusosakondadelt saadud protokollid) kantakse erilisse protokollide arvestuse raamatusse. Sellesse raamatusse kantakse ka keelatud tööndustega tegelevate isikute kohta koostatud aktid.

14. Vastutus elanikkonna tulumaksu seadluse rikkumise eest

Töölistelt, teenistujatelt ja maksustamisel nendega võrdsustatud isikutelt, kirjanduse ja kunsti alal töötajatelt tulumaksu ning veotööndusega tegelevailt kodanikelt avansimaksete kinni pidamata jätmise või ebaõige kinnipidamise, samuti kinnipeetud summade mitteõigeaegse ülekandmise eest pangaasutustesse karistatakse ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide pea- (vanem-) raamatupidajaid rahatrahviga mitte üle 100 rubla.

Niisama suure rahatrahviga karistatakse aruannete ja teatmete esitamise eest vastutavaid isikuid töölistelt ja teenistujatelt tulumaksu kinnipidamise kohta rahandusorganeile esitatavate aruannete mitteõigeaegse esitamise ning kodanike maksustamiseks vajalike andmete (vormi nr. 4 kohase abimaterjali, kodustöötajate kohta vormi nr. 5 järgi esitatavate teatmete ja vormi nr. 1 ja 2 kohaste maksundusalase arvelevõtmise kaartide) mitteõigeaegse või puudulikul kujul esitamise eest.

Teadlikult ebaõigete andmete esitamisega kaasub kriminaalvastutus.

Deklaratsioonide tähtajaks mitteesitamise eest karistatakse maksukohuslasi rahatrahviga mitte üle 200 rubla, deklaratsioonides tulude kohta teadlikult ebaõigete andmete näitamise eest aga võetakse selles süüdi olevad isikud kriminaalvastutusele.

Rahatrahvide määramine ja kohtuasjade algatamine süüdlaste kriminaalvastutusele võtmiseks on pandud rajoonide (linnade) rahandusosakondade juhatajaile. Viimaste poolt määratud rahatrahvid peavad olema tasutud 15 päeva jooksul, arvates makseteate või trahvimisotsuse kätteandmise päevast.

Kindlaksmääratud tähtaegadeks maksu või trahvi mittetasumisel võetakse maksuvõlgnike suhtes tarvitusele järgmised sissenõudevahendid:

maksetähtaja möödalaskmise eest võetakse viivist 0,2% igalt viivitatud päevalt; trahvilt viivist ei võeta;

maksu tasumise tähtaja möödumisel kirjutatakse maksuvõlgniku vara üles ja maksu tasumata jätmise asi antakse rahvakohtusse, kelle otsusel võetakse maksuvõlgnikult vara ära maksuvõla katmiseks vajalikul hulgal;

maksu või trahvi korduva tasumata jätmise puhul võetakse maksuvõlgnikud kriminaalvastutusele.

Töölistelt ja teenistujatelt kinnipeetud, kuid määratud tähtaegadeks eelarvesse kandmata jäänud maksusummadelt võetakse viivist, mis nõutakse ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt sisse 0,05% suuruses iga viivitatud päeva eest.

Maksuvõlgade ja rahatrahvide sissenõudmise kord on kindlaks määra-

tud NSVL Rahandusministeeriumi erijuhendiga 2. oktoobrist 1950. a. nr. 1450 «Tähtajaks tasumata jäänud maksude ja mitte-maksumaksete sissenõudmise korrast».

15. Maksukohuslaste kaebuste läbivaatamise kord

Kaebused maksustatava tulu ebaõige kindlakstegemise, maksu arvutamise ja sissenõudmise ning trahvi määramise kohta esitatakse maksukohuslaste poolt maksustamis- või trahvi määramise koha järgse rajooni (linna) rahandusosakonna juhatajale.

Kaebused esitatakse mitte hiljem kui ühe kuu jooksul, arvates maksukohuslastele makseteate või trahvimisotsuse kätteandmise päevast. Kaaluvate põhjuste puhul võidakse kaebusi läbivaatamisele võtta ka pärast ühekuuse tähtaja möödumist. Selliste kaebuste läbivaatamisele võtmise küsimuse otsustab igal üksikjuhul rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja.

Kõik rajoonide (linnade) rahandusosakondadele esitatud kaebused peavad olema registreeritud kaebuste saamise päeval kaebuste arvestuse raamatus.

Kaebused vaatab esialgselt läbi vanem-maksuinspektor, kes need siis esitab ühes oma arvamuse või otsuseprojektiga rajooni (linna) rahandusosakonna juhatajale. Viimane on kohustatud kõik maksukohuslaste kaebused isiklikult läbi vaatama, hoolikalt kontrollima dokumente ja tegema oma otsuse hiljemalt 20 päeva jooksul, sõjaväelaste, nende perekonnaliikmete ja Isamaasõja invaliidide kaebuste puhul aga — hiljemalt 7 päeva jooksul, arvates kaebuse saamise päevast.

Kaebus peab läbi vaadatama selle esitanud maksukohuslase juuresolekul; kui aga viimane ei ilmu, võidakse kaebus läbi vaadata tagaselja. Otsus tehakse kirjalikult ja sellest teatatakse maksukohuslasele kohe pärast kaebuse läbivaatamist.

Otsus maksukaebuse kohta koostatakse kahes eksemplaris, mis kirjutatakse alla rahandusosakonna juhataja ja vanem-maksuinspektori poolt. Üks eksemplar antakse kätte või saadetakse maksukohuslasele posti teel, teine eksemplar jääb rajooni (linna) rahandusosakonda ja õmmeldakse ühes kogu kirjavahetusega maksukohuslase toimikusse.

Kaebused rajoonide (linnade) rahandusosakondade juhatajate ebaõigete otsuste peale esitatakse rajoonilise jaotusega linna, ringkonna, oblasti, krai rahandusosakonnale, autonoomse vabariigi rahandusministeeriumile või oblastilise jaotuseta liiduvabariigi rahandusministeeriumile.

Kaebused linnade, ringkondade, oblastite ja kraide rahandusosakondade juhatajate või autonoomsete vabariikide rahandusministeeriumide ebaõigete otsuste peale esitatakse liiduvabariigi rahandusministeeriumile, kaebused viimase otsuste peale aga — NSVL Rahandusministeeriumile.

Kaebused kõrgemalseisvaile rahandusorganeile esitatakse maksukohuslaste poolt ühe kuu jooksul, arvates alamalseisvate rahandusorganite otsuste kättesaamise päevast. Läbivaatamisele võetakse aga kaaluvate põhjuste puhul ka pärast tähendatud tähtaja möödumist esitatud kaebused.

Kõrgemalseisvad rahandusorganid vaatavad läbi üksnes neid kaebusi,

mille kohta alamalseisvate rahandusorganite otsused on juba olemas. Kaebused, mis on alamalseisvate rahandusorganite poolt läbi vaatamata, saadetakse kõrgemalseisvate rahandusorganite poolt neile edasi hiljemalt kahe päeva jooksul pärast kaebuste saamist ühes samaaegse teatamisega sellest kaebuse esitanud maksukohuslasele. Niisugustel juhtudel on alamalseisev rahandusorgan kohustatud kaebuse läbi vaatama üldkehtivail tähtaegadel ning oma otsusest teatama maksukohuslasele ja kaebuse edasisaatnud rahandusorganile.

Rajoonide (linnade) rahandusosakonnad saadavad oma otsused ja nende otsuste peale esitatud kaebused kõrgemalseisvaile rahandusorganeile hiljemalt kolme päeva jooksul pärast kaebuse saamist. Peale otsuse ja kaebuse saadetakse välja maksukohuslaste toimikud, millesse õmmeldakse kõik maksustamisse puutuvad materjalid.

Rajoonilise jaotusega linnade, kraide ja oblastite rahandusosakondadele ning autonoomsete vabariikide rahandusministeeriumidele esitatud kaebused vaadatakse enne läbi maksude osakonna (sektori) juhataja poolt ja esitatakse seejärel koos viimase seisukohaga või otsuseprojektiga rahandusorgani juhatajale või tema asetäitjale läbivaatamiseks. Nende kaebuste kohta tehtavad otsused peavad olema alla kirjutatud rahandusorgani juhataja (või tema asetäitja) ja maksude osakonna (sektori) juhataja poolt.

Liiduvabariigi rahandusministeeriumile esitatud kaebused vaadatakse enne läbi kaebuste läbivaatamist toimetava vaneminspektori poolt ja esitatakse seejärel koos viimase seisukohaga või otsuseprojektiga maksude valitsuse juhatajale läbivaatamiseks. Nende kaebuste kohta tehtavad otsused vormistatakse tähendatud ametiisikute allkirjadega.

Alamalseisva rahandusorgani otsuse muutmise liiduvabariigi rahandusministeeriumi poolt peab sanktsioneerima liiduvabariigi rahandusminister või tema asetäitja. Otsused selliste kaebuste kohta kirjutatakse alla ministri või tema asetäitja ja maksude valitsuse juhataja poolt.

Kõrgemalseisvad rahandusorganid on kohustatud alamalseisvate rahandusorganite otsuste peale esitatud kodanike kaebused läbi vaatama hiljemalt ühe kuu jooksul (sõjaväelaste, nende perekonnaliikmete ja Isamaasõja invaliidide kaebused aga — 15 päeva jooksul, arvates kaebuse saamise päevast) ning oma otsusest kirjalikult teatama maksukohuslasele ja rajooni (linna) rahandusosakonnale.

Avalduste ja kaebuste esitamine ei peata maksu sissenõudmist.

V PEATÜKK

VALLALISTE, ÜKSIKUTE JA VÄHELAPSELISTE NSV LIIDU KODANIKE MAKS

Vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu võetakse NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 21. novembri 1941. a. seadluse «Vallaliste, üksikute ja lastetute NSV Liidu kodanike maksust» alusel muudatustega, mis on jõustatud NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 8. juuli 1944. a. seadluse «Riikliku abi suurendamisest rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasemadele, emade- ja lastekaitse tugevdamisest, aunimetuse «Sangar-ema» ning ordeni «Ema au» ja medali «Emamedal» asutamisest» §-ga 16—18, ning selle maksu kohta antud NSVL Rahandusministeeriumi 5. juuni 1947. a. juhendi alusel ühes järgnevate muudatuste ja täienduste arvestamisega viimases.[1]

1. Maksukohuslased

Erinevalt tulumaksust, mida võetakse ainult neilt kodanikelt, kel on iseseisvaid tuluallikaid, ja põllumajandusmaksust, mida võetakse ühe või teise majandi kogutulult, on vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu kohustatud maksma kõik NSV Liidu kodanikud (teatud vanuses) isegi siis, kui neil ei ole iseseisvaid tuluallikaid.

Maksu võetakse ainult NSV Liidu kodanikelt, kusjuures välismaal elavad NSV Liidu kodanikud maksavad NSV Liidu territooriumil saadavatelt tuludelt maksu üldkorras.

NSV Liidus elavaid välisriikide kodanikke selle maksuga ei maksustata.

Maksustamisele kuuluvad lastetud ning ühe või kahe lapsega kodanikud, kes jooksva aasta 1. jaanuariks said 20-aastaseks või vanemaks.

Maksu ei võeta meestelt 50-aastaseks ja naistelt 45-aastaseks saamisel.

Maksustamisele kuuluvad nii linnalistes asulates kui ka maal elavad kodanikud.

Kodanikelt, kel on tulumaksuga maksustatavaid iseseisvaid tuluallikaid, võetakse vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu kindla protsendina tulusummast, olenevalt laste olemasolekust ja nende arvust.

[1] Mõningate muudatuste kohta vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu võtmise korrast vt. raamatu täiendavas osas lk. 342. — *Toim.*

Põllumajandusmaksuga maksustatavate majandite koosseisu kuuluvailt kodanikelt (kui neil kodanikel ei ole tulumaksuga maksustatavaid tulusid), samuti kodanikelt, kel ei ole iseseisvaid tuluallikaid, võetakse vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu kindlates määrades, olenevalt sellest, kas ja kui palju neil on lapsi.

Maksumäärad on toodud käesoleva peatüki vastavates jagudes, milles käsitletakse iga üksiku maksukohuslaste rühma maksustamiskorda.

Laste arvu kindlakstegemisel võetakse arvesse kõik lapsed, olenemata nende vanusest, nii lihased lapsed, kes on kirjutatud antud isiku nimele laste sünni registreerimisel, kui ka seatud korras lapsendatud. Arvesse võetakse seejuures ka vanematest lahus elavad lapsed.

Kui ühel abielupooltest on lapsi teisest abielust, siis arvatakse ka need võõrasisa või -ema laste hulka, kui need lapsed on või olid kuni täisealiseks saamiseni nende ülalpidamisel või kasvatamisel.

Laste arvu kindlakstegemisel ei võeta arvesse lapsi, kes on antud kodanikele kasvatada eestkoste, hoolekande ja patronaadi korras.

Seoses sellega, et kodanikke, kel on kolm last ja rohkem, ei maksustata ja et ülejäänud kodanikelt võetava maksu suurus oleneb sellest, kas ja kui palju neil on lapsi, on kõik kodanikud kohustatud esitama dokumentidel põhinevad andmed neil olevate laste kohta.

Laste olemasolekut tõendavateks dokumentideks on: perekonnaseisuaktide registreerimise organite poolt väljaantud sünni- ja lapsendamistunnistused; täitelehed laste elatusraha sissenõudmiseks; majavalitsuste tõendid ning laste elukoha järgsete külade ja alevite töörahva saadikute nõukogude tõendid.

Töölised, teenistujad ja maksustamisel nendega võrdsustatud kodanikud (peale ajutistel ja juhuslikel töödel töötavate) esitavad nimetatud dokumendid töökohal raamatupidamisosakonnale iga aasta hiljemalt 5. jaanuaril.

Kirjanduse ja kunsti alal töötajad, samuti ajutistel töödel töötavad kodanikud, esitavad laste olemasolekut ja nende arvu tõendavad dokumendid töötasu saamisel.

Mis puutub rahandusorganite poolt maksustatavaisse kodanikesse, siis nõutakse neilt dokumentide esitamist ainult nende laste kohta, kes elavad neist lahus, sest nendega üheskoos elavate laste olemasoleku teevad rahandusorganid kindlaks kohapeal majavalitsustes maksundusalase arvelevõtmise kaartide kontrollimisel.

Dokumendid vanemaist lahus elavate laste kohta esitatakse tähendatud kodanike poolt iga aasta maksundusalasel arvelevõtmisel linnades — majavalitsustele ja -valdajatele, maal — maksuinspektoreile.

Kui kodutööndaja või teine maksukohuslane (näiteks erapraktikast tulusid saav hambaarst) tegeleb tööndusega teises rajoonis (mitte selles rajoonis, kus ta elab), peab ta esitama dokumendid nii temaga koos kui ka temast lahus elavate laste kohta tööndusliku tegevuse koha järgsele rajooni rahandusosakonnale.

Majavalitsuste tõendid ja teised dokumendid laste olemasoleku ja nende arvu kohta on kehtivad esitamismomendist kuni aasta lõpuni.

Kodanikelt, kes dokumente määratud tähtajaks ei ole esitanud, võe-

takse maksu lastetuile isikuile ettenähtud määrade järgi. Maksu ümberarvutus tehakse ja maksust vabastamine vastavatel juhtudel toimub dokumentide esitamisele järgnevast maksetähtpäevast alates.

Tööliste ja teenistujate poolt esitatud dokumente hoitakse ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide toimikutes, palgaarvutamise isikukontodes aga tehakse märge antud töölisel või teenistujal olevate laste arvu kohta ühes esitatud dokumendi kuupäeva ja numbri äramärkimisega.

Samasugune märge tehakse arvetes ja teistes dokumentides, mille põhjal makstakse välja tasu ajutistele töölistele, kirjanduse ja kunsti alal töötajaile ning teistele ettevõtteis, asutustes ja organisatsioonides maksustatavaile kodanikele.

Dokumendid, mida on esitanud rahandusorganite poolt vahetult maksustamisele kuuluvad kodanikud, õmmeldakse nende kodanike toimikuisse.

Neil juhtudel, kui kodanikel ei ole võimalik esitada vajalikke dokumente, otsustab maksustamise või maksust vabastamise küsimuse kodanike töökohajärgse või palgalistena mittetöötavate kodanike elukohajärgse rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja kodanike poolt esitatud avalduste põhjal, arvesse võttes tunnistajate kirjalikke seletusi ja muid laste olemasolekut ja nende arvu tõendavaid dokumente. Oma otsusest peab rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja teatama kirjalikult viie päeva jooksul maksukohuslasele, kes kaebuse esitas, kui aga viimane kuulub maksustamisele ettevõttes, asutuses või organisatsioonis, siis ka veel tema töökohale.

Kodanikele, kel varem lapsi ei olnud, arvutatakse laste sünni puhul maks ümber vastavate määrade järgi, mis on ette nähtud lapsi omavate kodanike maksustamiseks, kolmanda lapse sünni puhul aga lõpetatakse maksu võtmine hoopis. Teiste maksumäärade rakendamine või täielik maksust vabastamine võib aset leida ainult laste sünnidokumendi esitamisele järgnevast maksetähtpäevast alates.

Näiteid. 1. Tööline, kel oli kaks last, esitas 5. juunil perekonnaseisuaktide registreerimise organi tunnistuse kolmanda lapse sünni kohta. Juuni esimese poole palga maksmisel ei tule sellelt tööliselt vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu kinni pidada.

2. Kodutööndaja esitas dokumendi kolmanda lapse sünni kohta 25. juulil. See kodutööndaja vabastatakse täielikult maksust nende maksetähtpäevade osas, mis 25. juuliks ei ole kätte jõudnud.

Laste surma puhul on kodanikud, kes maksustamisele ei kuulunud (kel oli kolm last), vabastatud maksust kuni jooksva aasta lõpuni, maksustamisele kuulunud kodanikud aga maksavad maksu kuni jooksva aasta lõpuni endises suuruses, s. o. selle määra järgi, mille kohaselt nad maksid maksu enne laste surma.

2. Maksusoodustused ja nende andmise kord

Sõjaväelastele antavad maksusoodustused. Maksust vabastatakse aja- ja üleajateenistuses olevad sõdurid, madrused ja vanemad, kes saavad rahapalka NSVL Sõjaministeeriumi ja NSVL Mereväeministeeriumi väe-

osadelt, asutustelt ja sõjaväe-õppeasutustelt ning NSVL Riikliku Julgeoleku Ministeeriumi ja NSVL Siseministeeriumi väeosadelt.

See soodustus kehtib ka eelnimetatud sõjaväelaste suhtes, kes on sõjaväe-õppeasutuste kursandid ja kuulajad või teenivad ajutiselt ohvitserikoosseisu ametikohtadel. Maksusoodustust ei saa need sõdurid, madrused, seersandid ja vanemad, kellele makstakse rahapalka ohvitserikoosseisu ametikohtade järgi.

Maksusoodustust antakse sõltumata sellest, millisel territooriumil tähendatud sõjaväelased väeteenistuses viibivad. Kui neil on peale oma väeosalt saadava rahapalga veel teisi tuluallikaid, ei kuulu nad maksustamisele ka viimastelt tuludelt.

Kõigist allikaist saadavatelt tuludelt vabastatakse maksust ka kindralid, admiralid ja ohvitserid, kuid ainult sel juhul, kui nad teenivad välisriikide territooriumil asuvates Nõukogude okupatsioonivägedes ja asutustes. Maksusoodustust saavad samuti tähendatud väeosade ja asutuste sõdurid, madrused, seersandid ja vanemad, sealhulgas ka need, kellele makstakse rahapalka ohvitserikoosseisu ametikohtade järgi.

Kindraleid, admirale ja ohvitsere, kes teenivad NSV Liidu territooriumil asuvates väeosades ja asutustes, sealhulgas piirivalve- ja sisevägedes, maksust ei vabastata.

Neil juhtudel, kui kindralid, admiralid ja ohvitserid viiakse üle teenistusse välisriikide territooriumil asuvatesse Nõukogude okupatsioonivägedesse ja asutustesse, lõpetatakse maksu kinnipidamine neilt alates sellest kuust, mille eest neile rahapalk välja makstakse välisriigi territooriumil. Kui nad aga tuuakse Nõukogude okupatsioonivägedest üle NSV Liidu territooriumil asuvatesse väeosadesse ja asutustesse, maksustatakse nad alates sellest kuust, mille eest neile rahapalk välja makstakse NSV Liidu territooriumil.

Sõjaväelastele säilitatakse neile ettenähtud maksusoodustus ka raviasutustes ja haiguspuhkusel viibimise ajaks, haiguse tõttu sõjaväeteenistusest vabastamisel aga — sõjaväest vabastamise ajaks, kuid mitte üle ühe aasta, arvates sõjaväest vabanemise päevast.

Sõjaväelaste naistele antavad maksusoodustused. Sõjaväelaste naised (kui sõjaväelasteks aga on naised, siis nende mehed) vabastatakse maksust kõigist allikaist saadavatelt tuludelt kogu selleks ajaks, mille kestel sõjaväelane ise saab maksusoodustust.

Kui sõjaväelane maksusoodustust ei saa, maksustatakse ka tema naine üldkorras.

Sõjaväelase surma korral ei kuulu tema lesk (kui viimane oli enne mehe surma maksust vabastatud) maksustamisele ühe aasta jooksul, arvates mehe surma päevast.

Kui sõjaväelane (või partisan) aga hukkus või jäi teadmata kadunuks Isamaasõja rindel, säilitatakse tema lesele maksusoodustus, mida ta sai mehe eluajal, valitsuse poolt määratud tähtajaks.

Kui sõjaväelase naine on kaotanud sideme mehega, otsustab tema maksust vabastamise küsimuse rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja kooskõlastatult vastava sõjakomissariaadiga sõjaväelase naise avalduse ja tema poolt esitatud dokumentide põhjal.

Kaugelasetsevates piirkondades teenistuses olevate sõjaväelaste ja miilitsatöötajate perekonnaliikmetele antavad maksusoodustused. Kindralite, admiralide, ohvitseride, üleajateenijate-seersantide ja -vanemate ning miilitsatöötajate perekonnaliikmed vabastatakse maksust perekonnapea Tšuktši rahvusringkonnas, Kamtšatka oblastis, Kuriili saartel, Sahalini saarel ja Beringi mere saartel teenistuses oleku ajaks. Maksusoodustust antakse naisele (olenemata sellest, kas tal on tuluallikaid või mitte), samuti teistele perekonnaliikmetele, kui need on tähendatud isikute ülalpidamisel.

Demobiliseeritutele ja nende naistele antavad maksusoodustused. 23. juuni 1945. a. seaduse ja demobilisatsiooni kohta järgnevalt antud NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste põhjal NSV Liidu relvastatud jõudude koosseisust demobiliseeritud sõjaväelastele ja nende naistele säilitatakse maksusoodustused, mida sõjaväelased ja nende naised kasutasid enne demobiliseerimist, üheks aastaks, arvates sõjaväelase demobiliseerimise päevast.

Maksusoodustused naistele, kes saavad toetust või pensioni laste ülalpidamiseks. Naised, kes saavad riigilt toetust või pensioni maksustamisel arvessevõetavate laste ülalpidamiseks, vabastatakse maksust. Maksusoodustust antakse kõigist allikaist saadavatelt tuludelt, olenemata laste arvust, kellelt riigi poolt toetust või pensioni makstakse.

Maksusoodustused kodanikele, kelle lapsed hukkusid või jäid teadmatult kadunuks Isamaasõja rinnetel. Maksust vabastatakse kodanikud, kelle lapsed, kuuludes armee, rahva maakaitseväe, hävituspataljonide ja partisanisalkade ridadesse, hukkusid või jäid teadmata kadunuks Isamaasõja rinnetel, samuti kodanikud, kelle lapsed hukkusid põrandaalustest partei- ja kommunistlike noorte organisatsioonidest ning teistest ühiskondlikest organisatsioonidest osavõtjatena kodumaa eest võideldes või viidi vägivaldselt ära või tapeti vaenlase poolt. Maksusoodustust antakse kodanikele sõltumata sellest, millised tuluallikad neil on, kui palju neil oli lapsi ja kas neil on teisi lapsi või mitte.

Õpilastele antavad maksusoodustused. Erandina üldisest korrast vabastatakse maksust kõigist allikaist saadavatelt tuludelt kesk- ja kõrgemate koolide õpilased — mehed ja naised — selle kalendriaasta lõpuni, millal nad saavad 25-aastaseks.

Õpilased, kes on alatises palgalises teenistuses (õpivad tööst vabadel tundidel), ja aspirandid, samuti ametkondlikest kvalifikatsiooni tõstmise kursustest osavõtjad, kes saavad stipendiumi nende endise ametipalga suuruses, maksavad maksu ühistel alustel teiste kodanikega.

Invaliididele antavad maksusoodustused. I ja II invaliidsusgruppi kuuluvad invaliidid vabastatakse kõigist allikaist saadavatelt tuludelt, sõltumata sellest, kas nad saavad pensioni või mitte, samuti vabastatakse maksust nende naised.

Põhjapoolsete ääremaade elanikkonnale antavad maksusoodustused. NSV Liidu põhjapoolseid ääremaid asustavatesse rahvustesse kuuluvad kodanikud vabastatakse maksust nende rahvuste poolt asustatud territooriumide piires põllumajandusest, jahipidamisest, kalandusest, kodutööndusest ja käsitööst saadavatelt tuludelt. Seda soodustust antakse ka kodani-

kele, kes ei kuulu nimetatud rahvuste hulka, kuid elavad alatiselt nende rahvuste poolt asustatud territooriumil ega erine neisse rahvustesse kuuluvaist kodanikest oma majandusliku seisundi, tegevusala ja eluviisi poolest.

Kodanikelt, kel õigus maksusoodustustele tekkis aasta kestel, lõpetatakse maksu võtmine reeglipäraselt alates maksusoodustuse saamise õigust tõendava dokumendi esitamisele järgnevast maksetähtpäevast. Erand sellest korrast on tehtud demobiliseeritute ja sõjaväelaste naiste suhtes, kelle maksustamine lõpetatakse alates maksusoodustuse õiguse tekkimisele järgnevast maksetähtpäevast ühes liigselt sissenõutud maksusummade tagastamisega vastavatel juhtudel, kuid mitte rohkem kui ühe aasta eest, arvates maksusoodustuse saamise õigust tõendava dokumendi esitamise momendist.

Kodanikud, kes on kaotanud õiguse maksusoodustustele, kuuluvad maksustamisele alates maksusoodustuse õiguse lõppemisele järgnevast maksetähtpäevast, välja arvatud riigilt laste ülalpidamiseks toetust või pensioni saavad naised, kellele niisugusel korral maksusoodustus säilitatakse kuni jooksva aasta lõpuni, ja demobiliseeritud ning nende naised, kes pärast ühe aasta möödumist demobiliseerimispäevast kuuluvad maksustamisele eelseisvate maksetähtpäevade järgse maksuga või, kui nad töötavad palgalistena, — alates aastase tähtaja lõppemisele järgnevast kuust.

Maksusoodustuste saamiseks on kodanikud kohustatud esitama (palgalt võetava maksu puhul — ettevõtte, asutuse või organisatsiooni raamatupidamisosakonnale, rahandusorganite poolt maksustatavatelt tuludelt võetava maksu puhul aga — vastava rajooni (linna) rahandusosakonnale) järgmised maksusoodustuste saamise õigust tõendavad dokumendid:

sõjaväelased, kel on peale oma väeosas saadava rahapalga veel teisi tulusid (ehitistest, põllumajapidamisest linnalistes asulates jne.), — väeosade või sõjakomissariaatide tõendid;

sõdurite, madruste, seersantide ja vanemate naised — väeosade, sõjakomissariaatide või kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede tõendid;

välisriikide territooriumil asuvate Nõukogude okupatsioonivägede ja asutuste kindralite, admiralide ja ohvitseride naised — väeosa või asutuse tõendi, kus sõjaväelane teenib;

NSV Liidu relvastatud jõudude koosseisust demobiliseeritud sõjaväelased — sõjaväepiletid, ohvitserid aga — ka sõjaväelise arvelevõtmise asukoha järgsete sõjakomissariaatide tõendid selle kohta, et nad teenisid kuni demobiliseerimiseni välisriikide territooriumil asuvates Nõukogude okupatsioonivägedes või asutustes;

demobiliseeritute naised — sõjaväelaste sõjaväepiletid ja nende naistele enne sõjaväelase demobiliseerimist väljaantud väeosade ja asutuste tõendid;

naised, kes saavad riigilt toetust või pensioni laste ülalpidamiseks, — toetuse- või pensionisaamise õigust tõendava tunnistuse või muud dokumendid, mis kinnitavad toetuse või pensioni saamist laste ülalpidamiseks;

kodanikud, kelle lapsed hukkusid või jäid teadmata kadunuks Isamaa-

sõja rinnetel, — väeosade, sõjakomissariaatide, haiglate või töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede tõendid;

Isamaasõja rinnetel hukkunud või teadmata kadunuks jäänud sõjaväelaste ja partisanide lesed — sõjakomissariaatide, haiglate või töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede tõendid ning vastavad majavalitsuste tõendid;

kesk- ja kõrgemate õppeasutuste õpilased — nende õppeasutuste tõendid;

I ja II invaliidsusgrupi invaliidid — pensioniraamatud või arstlike tööekspertiisikomisjonide tõendid, invaliidide naised aga peale selle — abielu registreerimist tõendava dokumendi.

3. Tööliste ja teenistujate ning tulumaksuga maksustamisel nendega võrdsustatud kodanike, sõjaväelaste ja kirjanduse ning kunsti alal töötajate maksustamine

Töölised ja teenistujad ning tulumaksuga maksustamisel nendega võrdsustatud kodanikud (koopereerunud kodutööndajad ja käsitöölised, kohakaasluse alusel töötavad töölised ja teenistujad, hooaja- ja ajutised töölised jne.) ning kirjanduse ja kunsti alal töötajad maksavad maksu järgmiste määrade järgi: lastetuse puhul — 6%, ühe lapse puhul — 1%, kahe lapse puhul — 0,5% töötasust.

Samade määrade järgi maksavad maksu ka sõjaväelased (kes pole maksust vabastatud) nende poolt saadavalt rahapalgalt.

Tulumaksu alal kehtivaid maksusoodustusi (maksuvaba miinimum 260 rbl. suuruses, ülalpeetavate arvel antavad maksusoodustused jne.) ei võeta vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu arvutamisel arvesse.

Maks arvutatakse seega täielt töötasusummalt, olenemata selle suurusest, sealhulgas ka töötasudelt, mis vabastatakse tulumaksust soodustuste põhjal.

Töölistelt, teenistujatelt ja tulumaksuga maksustamisel nendega võrdsustatud kodanikelt peavad maksu kinni ettevõtted, asutused ja organisatsioonid üheaegselt tulumaksuga, s. o. eelmise kuu palgast jooksva kuu esimese poole palga väljamaksmisel, kui aga palka makstakse üks kord kuus, siis selle kuu palga väljamaksmisel.

Maksu arvutamisel võetakse aluseks see palgasumma, mille järgi arvutatakse tulumaks. Kui tööline või teenistuja on vabastatud tulumaksust soodustuse põhjal, arvutatakse vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks eelmise kuu palgasummalt, mille järgi tööliselt või teenistujalt oleks võetud tulumaksu, kui ta poleks saanud maksusoodustust.

Kohakaasluse alusel töötavad töölised ja teenistujad, kodanikud, kes teevad ajutisi (juhuslikke) töid ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele viimaste materjaliga, ja kirjanduse ning kunsti alal töötajad maksavad maksu eraldi iga töökoha järgi töötasu saamisel.

Tasu väljamaksmisel kodanikele autoritunnistustega varustatud leiu-

tiste või tehniliste täiustuste eest peetakse maks kinni kogu tasusummalt, maha arvamata 10 000 rubla.

Maksustamisele kuuluvad sõjaväelased maksavad maksu rahapalga saamise koha järgi NSVL Sõjaministeeriumi, NSVL Mereväeministeeriumi, NSVL Siseministeeriumi ja NSVL Riikliku Julgeoleku Ministeeriumi väeosades, sõjaväe-õppeasutustes ja asutustes või töötasu saamise koha järgi tsiviilettevõtetes, -asutustes ja -organisatsioonides.

Maksustamisele kuuluvatelt sõjaväelastelt võetav maks arvutatakse neile jooksval kuul väljamakstava rahapalga kogusummalt (sõjaväelase auastme järgne palk, ametikohajärgne palk, teenistusvanusetasu, lisatasu teadusliku kraadi ja teadusliku nimetuse eest ning kõik igakuuse iseloomuga täiendavad rahalised väljamaksed) või tsiviilettevõtetelt, -asutustelt ja -organisatsioonidelt eelmise kuu eest saadud töötasu kogusummalt.

Kui töölistel ja teenistujatel ning tulumaksuga maksustamisel nendega võrdsustatud kodanikel, sõjaväelastel ja kirjanduse ning kunsti alal töötajatel on teisi tuluallikaid (ehitistest, põllumajapidamisest, arstlikust erapraktikast, koopereerimata kodu- ja käsitööndusest jne.), maksustatakse neid vastavatel juhtudel nimetatud tuludelt eraldi ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides võetavast maksust.

Kõik ettevõtted, asutused ja organisatsioonid, sealhulgas ka sõjaväeosad, on kohustatud töölistelt ja teenistujatelt ning maksustamisel nendega võrdsustatud isikutelt, sõjaväelastelt ja kirjanduse ning kunsti alal töötajatelt kinnipeetud maksusummad üle kandma eelarvesse sellessamas korras, nendesamade juhendite järgi ja nendekssamadeks tähtaegadeks, mis on ette nähtud kinnipeetud tulumaksusummade ülekandmiseks.

Samasugust korda, nagu see kehtib tulumaksu alal, rakendatakse ka töölistelt ja teenistujatelt ning maksustamisel nendega võrdsustatud kodanikelt ja sõjaväelastelt laekumata jäänud maksusummade täiendaval kinnipidamisel ja liigselt kinnipeetud maksusummade tagastamisel.

Mis puutub kirjanduse ja kunsti alal töötajailt laekumata jäänud maksusummadesse, siis peetakse need summad kinni neilt järgnevatel tasumaksmistel, kuid mitte rohkem kui ühe aasta eest.

Õigel ajal eelarvesse kandmata jäänud maksusummad nõutakse ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt sisse vaieldamatus korras ühes viivisega 0,05% suuruses iga viivitatud päeva eest.

Rajoonide (linnade) rahandusosakonnad on kohustatud kindlustama, et maksu arvutamine ja töötajaile seadusega ettenähtud maksusoodustuste andmine toimuks ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides õigesti, eriti aga jälgima, et ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide arvestusala töötajad teeksid õigeaegselt kõigile töölistele ja teenistujatele teatavaks kehtivad maksusoodustused ja maksu õigeks arvutamiseks ning maksusoodustuste saamiseks vajalike dokumentide esitamise korra ja tähtajad.

Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide tööd vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu arvutamise ja ülekandmise alal kontrollivad rahandusorganid üheaegselt tulumaksu alase töö kontrollimisega.

4. Kolhoosnikute, üksiktalupidajate ja teiste põllumajandusmaksuga maksustatavate majandite koosseisu kuuluvate kodanike maksustamine[1]

Kolhoosnikuid, üksiktalupidajaid ja teisi kodanikke, kes kuuluvad põllumajandusmaksuga maksustatavate majandite koosseisu, maksustatakse vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksuga järgmiste määrade järgi: lastetuse puhul — 150 rubla aastas, ühe lapse puhul — 50 rubla aastas, kahe lapse puhul — 25 rubla aastas.

Nende määrade järgi maksab maksu iga majandi liige, kui ta kuulub maksustamisele vanuse poolest ega saa üht või teist maksusoodustust. Maksu võetakse seejuures tähendatud määrade järgi, olenemata põllumajandusmaksuga maksustamisele kuuluva tulu suurusest.

Kui näiteks kolhoosnik ja tema naine kumbki on 40-aastane, nende poeg on 21 aastat ja tütar 17 aastat vana, maksab see kolhoosnik ja maksab tema naine kui kahe lapse ema maksu kumbki 25 rubla aastas, olenemata majandi tulu suurusest, pojalt aga võetakse maksu 150 rubla, kuna ta kuulub vanuse poolest maksustamisele.

Kui kolhoosnikuil, üksiktalupidajail ja teistel kodanikel on peale põllumajandusmaksuga maksustatavate tulude veel tulumaksuga maksustatavaid tulusid, maksavad nad peale kindlates määrades võetava maksu eraldi veel protsendilises vahekorras võetavat maksu tulumaksuga maksustamisele kuuluvalt tulult.

Teistsuguses korras maksustatakse töölisi, teenistujaid, sõjaväelasi ning koopereerunud kodutööndajaid ja käsitöölisi, kel on maal põllumajanduslikke tuluallikaid, nimelt:

töölised ja teenistujad, nii kolhoosiliikmed kui ka mitte-kolhoosiliikmed, kes saavad maal põllumajandist põllumajandusmaksuga maksustamisele kuuluvaid tulusid, maksavad maksu neilt tuludelt ainult sel juhul, kui nad on majandi- (perekonna-) peaks. Maksu võetakse neilt seejuures eespool toodud määrade järgi, sõltumata töökoha järgi makstavast maksust;

töölised ja teenistujad, kes ei ole majandi- (perekonna-) peaks, maksavad maksu ainult töö- (teenistus-) koha järgi, põllumajandist saadavatelt tuludelt aga neid kindlates määrades võetava maksuga ei maksustata.

Ei maksa maksu kindlates määrades ka need töölised ja teenistujad, kes palgatöö tingimuste tõttu ei ela oma põllumajandi asukohas ega võta sellepärast majapidamisest isikliku tööga osa, kuigi majand on nende nimel.

Selliste tööliste ja teenistujate maksustamise või maksust vabastamise korda kohaldatakse ka sõjaväelastele, kes saavad tulusid maal asuvast põllumajandist, samuti koopereerunud kodutööndajaile ja käsitöölistele,

[1]Käsiraamatu käesolevas jaos käsitletud maksustamise korda rakendati 1952. aasta kestel. Alates 1953. aastast asendatakse kolhoosnikuilt, üksiktalupidajailt ja teistelt põllumajandusmaksuga maksustatavate majandite koosseisu kuuluvailt kodanikelt võetav vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks põllumajandusmaksu lisandiga (vt. käsiraamatu täiendav osa, lk. 333). — *Toim.*

kes tegelevad maal põllumajapidamisega, tingimusel, kui nad töötavad artellide ühistöökodades või teevad tööd artellidele (mille liikmeteks nad on) oma kodus, tarvitamata omi materjale või kasutamata eriseadet (masinaid, peale õmblusmasinate, tööpinkide jms.), ja kui neil ei ole muid tulusid kodu- ja käsitööndusest.

Kolhoosnikutelt, üksiktalupidajatelt ja teistelt põllumajandusmaksuga maksustatavate majandite koosseisu kuuluvailt kodanikelt võetavat maksu arvutavad vastavad rajoonide rahandusosakonnad.

Maksu laekavad maal maksuagendid, kes on kohustatud saadud maksusummad kindlaksmääratud korras sisse maksma Riigipanga osakondadesse. Kolhoosnikud, üksiktalupidajad ja teised kolhoosiliikmeiks mitteolevad kodanikud tasuvad maksu võrdsetes osades neljal tähtajal: 1. aprilliks, 1. juuliks, 1. oktoobriks ja 15. detsembriks.

5. Muude kodanike maksustamine

Muud maksustamisele kuuluvad kodanikud (peale eespool nimetatute) jagunevad kahte rühma.

Esimesse rühma kuuluvad kodutööndajad, käsitöölised, ehitiste valdajad, linnalistes asulates põllumajanduslikke tuluallikaid omavad kodanikud, erapraktikaga tegelevad arstid, velskrid ja advokaadid ning teised kodanikud, kel on rahandusorganite poolt vahetult tulumaksuga maksustatavaid tulusid.

Need kodanikud maksavad maksu järgmiste määrade järgi: lastetuse puhul — 6%, ühe lapse puhul — 1%, kahe lapse puhul — 0,5% aastatulust.

Teise maksukohuslaste rühma kuuluvad iseseisvaid tuluallikaid mitteomavad kodanikud, keda maksustatakse järgmiste määrade järgi: lastetuse puhul — 90 rubla aastas, ühe lapse puhul — 30 rubla aastas, kahe lapse puhul — 15 rubla aastas.

Neil juhtudel, kui esimesse rühma kuuluvatele maksukohuslastele (kodutööndajaile, käsitöölistele jne.) arvutatud maks on väiksem iseseisvaid tuluallikaid mitteomavaile kodanikele ettenähtud maksust, võetakse maksu suurema maksusumma järgi, s. o. iseseisvaid tuluallikaid mitteomavaile kodanikele ettenähtud suuruses.

Oletame, et kodanik J. S. Stepanov, kel ei ole lapsi, sai tulu toa üürileandmisest 1000 rubla aastas. 6% suuruses arvutatud maks sellelt tulult oleks 60 rubla. Tegelikult võetakse kod. J. S. Stepanovilt maksu 90 rubla.

Tulumaksuga maksustatavailt isikuilt võetav vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks arvutatakse kogu tulusummalt, mille järgi arvutati tulumaks.

Aasta möödumisel, samuti tuluallikate tekkimisel või lõppemisel aasta kestel arvutatakse maks ümber üheaegselt tulumaksu ümberarvutamisega.

Töölised ja teenistujad ning tulumaksuga maksustamisel nendega võrdsustatud kodanikud, samuti maksustamisele kuuluvad sõjaväelased, kes saavad tulusid ehitistest ja põllumajandist linnalistes asulates, kui

nad palgatöö (või teenistuse) tingimuste tõttu ei ela oma põllumajandi ja ehitiste asukohas ega võta sellepärast majapidamisest isikliku tööga osa, ei kuulu põllumajandist ja ehitistest saadavatelt tuludelt vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksuga maksustamisele, kuigi nad maksavad neilt tuludelt tulumaksu.

Töölised ja teenistujad ning tulumaksuga maksustamisel nendega võrdsustatud kodanikud, kel peale palga on veel teisi tulumaksuga maksustamisele kuuluvaid tulusid, kuid kes on tulumaksust vabastatud maksuvaba miinimumi (600 rbl.) põhjal, vabastatakse neilt tuludelt ka vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksust. Palgalt maksavad nad maksu üldalustel.

Tuleb pidada silmas, et protsendilises vahekorras tulusummaga maksustatakse vahetult neid kodanikke, kes on tulusaajaiks. Viimaste perekonnaliikmed, kui neid endid iseseisvalt tulumaksuga ei maksustata, maksavad vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu isikutena, kel ei ole iseseisvaid tuluallikaid.

Iseseisvaid tuluallikaid mitteomavaile isikuile ettenähtud maksumäärade järgi maksavad maksu ka veel järgmised maksukohuslased: kodanikud (peale tööliste ja teenistujate ning nendega võrdsustatud isikute), kellel on tulumaksuga maksustamisele kuuluvaid tulusid, kuid kes on vabastatud tulumaksust maksuvaba miinimumi (600 rbl.) põhjal; vähemalt aastase õppeajaga õppeasutuste õpilased (peale maksusoodustusi käsitlevas jaos tähendatud õpilaste), sealhulgas kolhoosnikute ja üksiktalupidajate majandite liikmeiks olevad õpilased ja ajutistest töödest tulusid saavad õpilased; majateenijad.

Kui kodanikud, kellel ei ole iseseisvaid tuluallikaid, asuvad aasta kestel palgalistena tööle, kustutatakse neilt saadaolev maks eelseisvatel maksetähtpäevadel tasumisele kuuluvate maksete osas. Kui sääraseil kodanikel tekib aasta kestel muid tuluallikaid, arvutavad maksu neist allikaist saadavalt tulult rahandusorganid, esialgne maksusumma aga (90 rbl., 30 rbl. või 15 rbl.), kui see on väiksem uuesti arvutatust, kustutatakse kättejõudmata maksetähtpäevadele langevate maksete osas.

Käesolevas jaos tähendatud kodanikelt võetavat maksu arvutavad maksukohuslaste elukohajärgsed rajoonide (linnade) rahandusosakonnad, kui need kodanikud aga on maksustatud tulumaksuga teises rajoonis (linnas), siis nende tulumaksuga maksustamise koha järgsed rahandusosakonnad. Erand on tehtud ainult õpilaste ja majateenijate suhtes.

Õpilasi (peale nende õpilaste, kes õpivad tööst vabadel tundidel) võtavad arvele ja maksustavad õppeasutuste asukoha järgsed rahandusorganid.

Stipendiumi saavatelt õpilastelt peetakse maks kinni igas kvartalis vastava kuu stipendiumi väljamaksmisel ühe neljandiku suuruses aastasest maksusummast õppeasutuse administratsiooni poolt. Õpilaste stipendiumidest kinnipidamisele kuuluvatest maksusummadest teatab rajooni (linna) rahandusosakond otseselt õppeasutuse administratsioonile, makseteateid õpilastele saatmata.

Õpilastele, kes ei saa stipendiumi, annavad rajoonide (linnade) rahan-

dusosakonnad makseteated kätte vastava õppeasutuse administratsiooni kaudu. Maksu nõuavad rajoonide (linnade) rahandusosakonnad neilt õpilastelt sisse üldkorras.

Majateenijaid maksustab selle rajooni (linna) rahandusosakond, kus maksukohuslased maksustamise ajal elavad.

Kodutööndajad, käsitöölised, ehitiste valdajad ja teised kodanikud, kel on tulumaksuga maksustamisele kuuluvaid tulusid, samuti kodanikud, kel ei ole iseseisvaid tuluallikaid, tasuvad maksu nendelsamadel tähtaegadel, nagu kolhoosnikud ja üksiktalupidajadki, s. o. võrdsetes osades 1. aprilliks, 1. juuliks, 1. oktoobriks ja 15. detsembriks.

6. Maksukohuslaste arvelevõtmine ja maksu arvutamine

Rajoonide (linnade) rahandusosakonnad võtavad rahandusorganite poolt vahetult maksustatavad maksukohuslased arvele niihästi linnalistes asulates kui ka maal 1. jaanuari seisuga.

Kui üksikud kodanikud jäid maksukohuslaste nimekirjade koostamisel jooksval aastal miskipärast arvele võtmata ja seoses sellega õigeaegselt maksustamata, kuuluvad nad maksustamisele nende avastumist mööda kogu aasta kestel. Kodanikke, kes ka eelmistel aastatel jäid õigeaegselt maksustamata, maksustatakse nii jooksva kui ka kahe eelmise aasta eest. Maksustamine veel varajasema aja eest ei ole lubatud.

Maksukohuslasi võtavad arvele, maksusoodustusi annavad ja maksu arvutavad maksuinspektorid vanem-maksuinspektori juhtimisel ja rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja järelevalvel.

Arvelevõtmise ja maksuarvutamise kord maal. Arvelevõtmise läbiviimisel maal peavad jaoskonna-maksuinspektorid tingimata küsitlema iga antud asulas elavat majapidajat, tema äraolekul aga — teisi täisealisi perekonnaliikmeid. Küsitlemist toimetatakse külanõukogu ruumes või teistes külanõukogu poolt selleks antavais ruumes. Küsitlemisel saadud teatmeid perekonna koosseisu ja sünniaja kohta ning teisi maksustamiseks või maksust vabastamiseks vajalikke andmeid kontrollitakse külanõukogu majapidamisraamatute sissekannetega.

Selleks, et tagada kõigi ettenähtud maksusoodustuste andmine maksumaksjaile õigel ajal, on maksuinspektorid kohustatud enne maksuarvutamist kontrollima peale selle neil olevaid teatmeid maksust vabastamisele kuuluvate isikute kohta sõjakomissariaatide ja riiklikke toetusi ning pensione väljamaksvate organite andmetega, põllumajandusmaksu materjalidega jms. ja sellise kontrollimise tulemuste põhjal tegema neis teatmeis vastavad parandused. Tuleb võtta arvesse, et teataval hulgal maksukohuslastel tekib õigus maksusoodustustele pärast maksuarvutamist. Seoses sellega peavad maksuinspektorid kontrollima maksukohuslaste nimekirju eelmainitud organite andmetega süstemaatiliselt, vähemalt üks kord kuus, ja kindlustama kodanikele maksusoodustuste andmise õigel ajal.

Maal elavate maksukohuslaste arvelevõtmiseks ja neilt võetava maksu arvutamiseks koostatakse kaks nimekirja järgmise vormi kohaselt (vorm nr. 1):

Järjekorranumber külanõukogu majapidamisraamatu järgi	Iga majandiliikme perekonna-, eesja isanimi, kel ei ole lapsi ja kel on üks või kaks last (mehed vanusega üle 20 aasta kuni 50 aastani, naised — üle 20 aasta kuni 45 aastani)	Iga majandiliikme sünniaasta	Maksust vabastamise alus	Vastava maksumäära kohaldamise alus. Lastetuse puhul märgitakse „Ei ole lapsi", laste olemasolekul aga — sõnadega kirjutatult „Üks" või „Kaks"	Majapidaja või majandi liikmete allkiri lahtreis 1—5 näidatud andmete õigeksvõtmise kohta	Maksusumma	Makseteate kätteandmise kuupäev või maksust vabastamise teate nr.	Märkmete jaoks
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Üks nimekiri koostatakse kolhoosnikute, üksiktalupidajate ja teiste kodanike kohta, kes kuuluvad põllumajandusmaksuga maksustatavate majandite koosseisu. Teine nimekiri koostatakse maal elavate kodanike kohta, kel ei ole põllumajanduslikke tuluallikaid.

Teises nimekirjas lahtris «Märkmete jaoks» näidatakse iga kodaniku tegevusala või kelle ülalpidamisel ta on.

Kui maksumaksjate arv on väike, võidakse koostada üks nimekiri, kuid iga üksik maksukohuslaste rühm peab kantama sellesse nimekirja lahus vastava päiskirja all.

Nimekirja kantakse kõik kodanikud, kel ei ole lapsi või kel on üks või kaks last: mehed alates 20 aastast ja vanemad kuni 50 aastani, naised — alates 20 aastast ja vanemad kuni 45 aastani, sõltumata sellest, kas nad on kohustatud maksu maksma või kuuluvad maksust vabastamisele soodustuste põhjal või maksavad maksu ainult töökoha järgi.

Lahtris 3 näidatakse iga majandiliikme sünniaeg (vajaduse korral kontrollitakse sünniaeg dokumentide põhjal); pärast kõigi majandi liikmete sissekandmist nimekirja jäetakse selles üks rida vabaks.

Nimekirja lahtris 4 näidatakse alused maksust vabastamiseks soodustuste põhjal ja teatmed selle kohta, et maksukohuslast maksustatakse ainult töökoha järgi või et ta ei kuulu maksustamisele muudelt tuluallikatelt. Näiteks, maksust vabastamisel soodustuste põhjal märgitakse: «Sõdur (madrus, seersant, vanem)» või selle sõjaväelase naine, «Välisriigi territooriumil asuva okupatsiooniväe ohvitser» või selle sõjaväelase

naine, «Saab toetust või pensioni laste ülalpidamiseks», «Lapsed hukkusid või jäid teadmata kadunuks Isamaasõja rinnetel», «I või II grupi invaliid», «Õpilane». Maksustamise puhul töökoha järgi näidatakse: «NSV Liidu territooriumil asuva väeosa ohvitser», «Tööline» või «Teenistuja» ja kus töötab.

Nimekirja 7. ja 8. lahter täidetakse otseselt rajooni rahandusosakonnas, kus maks arvutatakse. Kodanike suhtes, kes on maksust vabastatud soodustuste põhjal või maksavad maksu üksnes töökoha järgi, kriipsutatakse lahter 7 läbi.

Maksukohuslaste arvelevõtmise, maksuarvutamise ja maksusoodustuste andmise tulemused kontrollib vanem-maksuinspektor ja kinnitab rajooni rahandusosakonna juhataja. Pealdised selle kohta tehakse vastavate allkirjadega varustatult igale nimekirjaplangile.

Hiljemalt 15 päeva enne esimest maksetähtpäeva tuleb igale maksumaksjale kätte anda allkirja vastu või saata posti teel tähitatud kirjas kindla vormi kohane makseteade. Maksust vabastatud kodanikele kirjutatakse välja sellekohane eriteade.

Makseteated nummerdatakse vastavalt külanõukogu majapidamisraamatu numbritele. Kui majandis on mitu maksumaksjat, näidatakse peale majapidamisraamatu numbri murrunimetajana vastava majandi maksustatud liikmete järjekorranumber.

Makseteated toimetatakse maksumaksjaile kätte maksuagentide poolt. Makseteadete õigeaegset ja täielikku kätteandmist maksumaksjaile kontrollivad maksuinspektorid.

Kätteantud teadete kontsud maksukohuslaste allkirjadega teate vastuvõtmise kohta esitatakse vanem-maksuinspektorile, kes teeb nimekirja 8. lahtrisse märkme teate kätteandmise kohta, pärast seda aga annab kontsud üle maksuinspektuuri raamatupidamisse.

Arvelevõtmise ja maksuarvutamise kord linnalistes asulates. Linnalistes asulates elavate maksukohuslaste arvelevõtmist, neilt võetava maksu arvutamist ja neile vastavate teadete kätteandmist toimetatakse NSVL Rahandusministeeriumi 8. oktoobri 1943. a. juhendis «Maksundusalase arvelevõtmise ja dokumentide pidamise korrast riigi- ja kohalike linnamaksude alal» ettenähtud korras.

Selle juhendi kohaselt arvutatakse rahandusorganite poolt tulumaksuga maksustatavailt kodanikelt võetav vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks maksukohuslaste deklaratsioonides, milles arvutatakse tulumaks.

Mis puutub kodanikesse, kel ei ole iseseisvaid tuluallikaid (sealhulgas kodanikud, kes vabastatakse tulumaksust maksuvaba miinimumi — 600 rbl. — põhjal) ja kes ei kuulu põllumajandusmaksuga maksustatavate majandite koosseisu, siis on soovitav neilt võetav maks arvutada maksukohuslaste nimekirjas eneses.

Linnalistes asulates elavate maksukohuslaste nimekiri koostatakse järgmise vormi kohaselt (vorm nr. 2):

Järjekorranumber	Perekonna-, ees- ja isanimi (täielikult)	Aadress	Sünniaasta (passi järgi)	Märge lastetuse või ühe või kahe lapse olemasolu kohta	Tulusumma, millelt on arvutatud tulumaksu maksed	Arvutatud maksusumma	Märge maksu ümberarvutamise kohta		
							juurde arvutatud	kustutatud	ümberarvutamise alus

Kindlate maksumäärade järgi maksustatavad kodanikud tuleb nimekirjas näidata eraldi neist kodanikest, kes maksavad maksu protsendilises vahekorras tulusummaga, või koostada nende kodanike kohta eri nimekiri.

Niisama nagu maal elavate maksukohuslaste puhul, kontrollib maksukohuslaste arvelevõtmise, maksuarvutamise ja maksusoodustuste andmise õigust vanem-maksuinspektor, kinnitab vastavad andmed aga rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja.

7. Tähtajaks tasumata jäänud maksu sissenõudmine

Tähtajaks tasumata jäänud vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks nõutakse sisse NSVL Rahandusministeeriumi 2. oktoobri 1950. a. juhendis nr. 1450 «Tähtajaks tasumata jäänud maksude ja mitte-maksumaksete sissenõudmise korrast» kindlaksmääratud korras.

8. Ebaõige maksustamise kohta esitatud kaebuste läbivaatamise kord

Kaebused ebaõige maksustamise kohta võidakse esitada rajooni (linna) rahandusosakonnale ja seejärel kõrgemalseisvale rahandusorganile; esimesel juhul — ühe kuu jooksul, arvates makseteate kätteandmise päevast, teisel — ühe kuu jooksul, arvates päevast, millal rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja otsusest teatati maksukohuslasele.

Vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu kohta esitatud kaebuste läbivaatamise kord ja tähtajad on samad, mis teistelgi elanikkonnalt võetavate maksude kohta esitatud kaebustel.

VI PEATÜKK

KOHALIKUD MAKSUD

I. HOONETEMAKS JA MAARENDIS

Vastavalt NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 10. aprilli 1942. a. seadlusele kohalike maksude kohta võetakse hoonetemaksu ja maarendist nii linnalistes asulates kui ka maal. Kuid põhiliselt maksab neid makse linnaelanikkond; maal maksustatakse hoonetemaksu ja maarendisega ainult neid ettevõtteid ja organisatsioone, mille põhitegevusalaks ei ole põllumajandus, ning kodanikke, kes ei maksa põllumajandusmaksu.

Hoonetemaksuga kuuluvad maksustamisele elamud, vabrikute ja tehaste hooned, laod, kaupluse- ja kontoriruumid, teatrid ja igasugused muud ehitised ühes neid teenindavate kõrvalehitistega.

Maarendist võetakse tähtajata kasutamiseks ja hoonestusõiguse lepingute järgi väljaantud maadelt. Maarendist ei ole lubatud võtta maadelt, mille eest kohalikud töörahva saadikute nõukogud võtavad rendimaksu. Ühtlasi on kohalikel nõukogudel keelatud võtta rendimaksu tähtajata kasutamiseks ja hoonestusõiguse lepingute järgi väljaantud maadelt.

Kõik hoonetemaksust ja maarendisest laekuvad summad kantakse vastavasse kohalikku (linna, rajooni, alevi, küla) eelarvesse maksustamisele kuuluvate ehitiste ja maatükkide asukoha järgi.

1. Hoonetemaksu ja maarendise maksjad

Hoonetemaksu ja maarendist võetakse nii ettevõtteilt, asutustelt ja organisatsioonidelt kui ka üksikkodanikelt. Seejuures hoonetemaksu võetakse neilt ettevõtteilt, asutustelt ja organisatsioonidelt ning kodanikelt, kellele maksustatavad hooned kuuluvad, maarendist aga — neilt ettevõtteilt, asutustelt ja organisatsioonidelt ning kodanikelt, kellele maatükk on antud seatud korras kasutamiseks.

Tuleb pidada silmas, et üksikud organisatsioonid ja kodanikud võivad neile kuuluvad ehitised mõnikord üle anda teistele organisatsioonidele ja kodanikele ajutiseks kasutamiseks. Sel juhul võetakse hoonetemaksu ja

maarendist ikkagi ehitise valdajalt, mitte aga selle tegelikult kasutajalt. Kuid see ei tähenda, et ehitiste valdajad peaksid ise vahetult kandma kõik rendileantud ehitistelt võetavate maksudega seotud kulud. Küsimus ehitise valdajale ehitiselt võetavate maksude tasumisel kantud kulude hüvitamisest ehitise rentniku poolt tuleb niisugusel korral lahendada vastavalt selle liiduvabariigi territooriumil kehtivatele seadustele, kus rendileantud ehitis asub.

Vene NFSV territooriumil kehtiva seadusandluse kohaselt näiteks võidakse panna mitte-eluruumide rentnikele lepingu järgi kohustus tasuda ehitise valdajale maksudeks minevad kulud.

Hoonetemaksu ja maarendist maksavad: riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide elamufondi ehitistelt (ja nende ehitiste all olevatelt maatükkidelt) — majavalitsused, seal aga, kus neid ei ole, — need ettevõtted, asutused ja organisatsioonid, kellele ehitised kuuluvad; muudelt ehitistelt ja maatükkidelt — need ettevõtted, asutused ja organisatsioonid ning kodanikud, kellele ehitised kuuluvad ja kellele maatükid on antud kasutamiseks.

Praktikas esineb juhtumeid, kus ehitise valdaja ja tema perekonnaliikmed on antud paikkonnast lahkunud, ehitise asukohas aga ei ole valdaja volitusel ehitist valitsevat isikut, kellelt võiks nõuda hoonetemaksu ja maarendise tasumist. Säärastel juhtudel peavad rahandusorganid asjast teatama kommunaalmajanduse organeile vajalike abinõude tarvituselevõtmiseks ehitise valveks või tema peremehetuks tunnistamiseks. Seejuures tuleb pidada silmas, et valitsuse määrusega kinnitatud Natsionaliseeritud, konfiskeeritud, vaibevara ja peremeheta vara arvestuse ja kasutamise korra määrustiku § 5. punkti «h» kohaselt kuuluvad peremeheta ehitised linnades tasuta üleandmisele kohalikele töörahva saadikute nõukogudele. Hoonetemaksu ja maarendist niisugustelt majavaldustelt ei võeta.

Väga tihti tuleb ette, et pärijad ei vormista seatud korras oma õigust maja pärimisele. Neil juhtudel, kui pärija, kes viibib pärandi avanemise kohas, ei teata kolme kuu jooksul pärandi avanemise päevast arvates vastavale notariaalkontorile pärandist loobumisest, loetakse ta pärandi vastuvõtnuks (VNFSV Tsiviilkoodeksi § 429 ja teiste liiduvabariikide tsiviilkoodeksite vastavad paragrahvid) ja järelikult vastava majavalduse osas hoonetemaksu ja maarendise maksjaks.

2. Hoonetemaksu ja maarendise määrad ja nende kohaldamise kord

Hoonetemaksu arvutamiseks on kehtestatud kaks määra — 0,5% ja 1% suuruses ehitiste väärtusest.

0,5%-list maksumäära kohaldatakse üksnes riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide elamufondi ehitistelt võetava maksu arvutamisel. Teistelt ehitistelt, sealhulgas ka elumajadelt, mis kuuluvad kodanikele, võetakse maksu 1% suuruses nende väärtusest.

Tuleb arvesse võtta, et 0,5%-lise määra järgi ehitiste väärtusest arvu-

tatakse maks ka elumaju teenindavailt ehitistelt (näiteks elumaja juures asuv ühispesuköök, majaelanike käsutusse antud kuurid jne.).

Teisiti toimub maksustamine, kui üht osa majast kasutatakse eluruumideks, ülejäänud osa sellest aga on kaupluse-, tootmis-, kontori-, laoja muude sääraste mitte-eluruumide all. Maksu arvutamisel niisugustelt majadelt kohaldatakse 0,5%-list määra ainult elukorterite all olevate ruumide suhtes, muudelt ruumidelt aga võetakse maksu 1%-lise määra järgi. Kuid eluruumide all olevat majaosa vahetult teenindavad ehitised maksustatakse ka niisugusel korral 0,5% suuruses nende väärtusest.

Elamute jaoks ettenähtud maksumäära järgi maksustatakse peale selle suvitustrustide ehitised, mida kasutatakse suveperioodi kestel suvilatena. 1%-lise määra järgi maksustatavate mitte-eluruumide hulka arvatakse ka lasteaedade, lastesõimede, sanatooriumide, puhkekodude, võõrastemajade jne. all olevad ehitised.

Maarendise võtmiseks jaotatakse kõik asulad kuude klassi, olenevalt asulate administratiivsest tähtsusest, elanike arvust, kaubanduse ja tööstuse arenemistasemest ning muudest majanduslikest tingimustest. Maarendise määrad on üksikute asulaklasside järgi maatüki ühelt ruutmeetrilt kindlaks määratud järgmises suuruses: I klass — 18 kop., II klass — 15 kop., III klass — 12 kop., IV klass — 9 kop., V klass — 6 kop. ja VI klass — 4 kop.

Asulad jaotatakse klassidesse liiduvabariikide ministrite nõukogude poolt nende vabariikide rahandusministeeriumide esitusel.

Erinevalt hoonetemaksust võetakse maarendist igas eri asulas seega ühe kindla määra järgi kõigilt maksustamisele kuuluvatelt maadelt, olenemata nende kasutamisviisist.

Eri kord kehtib maade suhtes, mis on antud kasutamiseks riiklikele mäe- ja metallurgiatööstuse ettevõtetele. Maatükkide pinnalt, mis on antud neile ettevõtteile mäekaevanduste ekspluateerimisega seotud vajadusteks, alandatakse antud paikkonnas kehtiva määra järgi arvutatud maarendise summat 85% võrra. Seesuguses korras arvutatakse maarendis kogu vastavas korras mainitud otstarbeks antud pinna territooriumilt, sealhulgas elumajade, sööklate, kaupluste, saunade, kontorite, ladude ja teiste ehitiste alustelt maadelt, mis asuvad sellel territooriumil, samuti maadelt, mida ettevõtted hoopiski ei kasuta.

Tähendatud korda, mille kohaselt maarendise summasid alandatakse 85% võrra, ei laiendata maatükkidele, mida ettevõtted küll tegelikult kasutavad, kuid mis neile vastavas korras mäekaevanduse ekspluateerimisega seotud vajadusteks ei ole kinnistatud (näiteks maatükile, mis on antud riiklikule metallurgiatööstuse ettevõttele spetsiaalselt elumaja ehitamiseks).

3. Maksustamisele kuuluvate ehitiste väärtuse ja maatükkide pindala kindlakstegemise kord

Ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele kuuluvatelt ehitistelt võetav hoonetemaks arvutatakse ehitiste alghinde järgi (amortiseeritud osa maha arvamata) raamatupidamisandmeil jooksva aasta 1. jaanuariks.

Seejuures maapealseid ja maa-aluseid seadmeid (näiteks kõrgahjud, vabrikute suitsukorstnad, šahtid, stollid, haruraudteed, telegraafijuhtmed, veeja aurujuhtmed, kanalisatsiooniehitised, gaasivõrk, sõidu- ja kõnniteed jne.) maksu arvutamisel hindesummasse ei arvata ega järelikult ka maksustata.

Seega võidakse ettevõtetele kuuluvatelt ehitistelt hoonetemaksu arvutada üksnes objektidelt, mis ettevõtete raamatupidamises on arvatud hoonete hulka, kusjuures maks arvutatakse nende hoonete algväärtuse järgi.

Mis puutub kodanikele kuuluvatesse ehitistesse, siis nende ehitiste suhtes võetakse hoonetemaksu arvutamisel aluseks ehitise kindlustushinne, mille järgi eelmisel aastal arvutati kindlustusmaksed.

Kui maksustamisperioodil ei ole võimalik maksustamisele kuuluvate ehitiste hindeväärtust dokumentide järgi kindlaks teha, määravad selle vahetult maksuorganid, lähtudes teiste samalaadsete ehitiste hindest.

Maarendis arvutatakse eraldi igalt maatükilt, mis on antud vastavas korras organisatsioonidele ja kodanikele kasutamiseks, kogu maatüki piiresse kuuluva pindala järgi, kaasa arvatud viljapuu- ja köögiviljaaedade, hoovide, tiikide, kuristike jne. alune pindala.

Ehitise väärtust ja maatüki pindala on enamasti kerge kindlaks teha. Mõnevõrra keerukam on ehitise maksustatavat väärtust ja maatüki maksustatavat pindala määrata aga neil juhtudel, kui maksustamisele ei kuulu kogu majavaldus tervikuna, vaid ainult üks osa sellest või kui üks ja seesama maatükk on mitme isiku ühiskasutuses. Säärastel juhtudel tuleb ehitise maksustatava väärtuse ja maatüki maksustatava pindala kindlakstegemiseks (kui maatüki maksustatava osa pindala ei ole võimalik üldpindalast eraldada) määrata dokumentide järgi ehitise maksustatava osa kasuliku pinna protsendiline suhe kogu ehitise kasuliku pinnaga ja selle protsendi järgi — maksustamiseks tarvilik ehitise hindeväärtus ja maatüki pindala.

Näiteid. 1. 3 000 ruutmeetri suuruse pindalaga maatükil on ehitis, mille kasulik üldpind on 2 000 ruutmeetrit, maksustamisele kuulub sellest aga ainult 400 ruutmeetrit. Kogu ehitise üldväärtus on 400 000 rbl. Toodud näite puhul moodustab ehitise maksustatav pind selle üldpinnast 20% $\left(\frac{400 \times 100}{2\,000}\right)$. Sellest protsendist lähtudes tulebki määrata ehitise maksustatava osa hindeväärtus ja maatüki maksustatav pindala.

Teiste sõnadega, hoonetemaks arvutatakse antud näite puhul ehitise maksustatava osa hindesummalt — 80 000 rbl.-lt (20% ehitise 400 000 rbl. suurusest väärtusest), maarendis aga — 600 ruutmeetrilt (20% maatüki 3 000-ruutmeetrilisest üldpindalast).

2. Ühel maatükil asub mitu eelarvelisele asutusele kuuluvat ehitist. Kaks ehitist neist on isemajandava organisatsiooni kasutuses (kuuluvad maksustamisele), ülejäänud ehitisi aga kasutatakse osalt ametiruumidena (ei maksustata) ja osalt elukorteritena (maksustatakse).

Toodud näite puhul võib maksuobjektid kindlaks määrata ja maksed arvutada järgmiselt:

Järjekorranumber	Ehitiste nimestik	Ruumi kasulik üldpind (ruutmeetrites)	Sellest		Hoonetemaks				Maarendis			
			elukorterite all või isemajandava organisatsiooni kasutuses	% üldpinnast	ehitise üldväärtus (rbl-des)	maksustatava ehitiseosa väärtus (rbl-des)	maksumäär	maksusumma (rbl-des)	maatüki üldpindala (ruutmeetrites)	maksustatav pindala (ruutmeetrites)	maarendise määr (kopikates)	maarendise summa
1	Ehitis nr. 1	10 000	500	5	200 000	10 000	0,5	50				
2	Ehitis nr. 2	10 000	500	5	200 000	10 000	0,5	50				
3	Ehitis nr. 3	2 000	2 000	100	20 000	20 000	1,0	200				
4	Ehitis nr. 4	1 000	1 000	100	10 000	10 000	1,0	100				
	Kokku	23 000	4 000	17,4 (ümardat.)	430 000	50 000	—	400	20 000	3 480	18	626 rbl. 40 kop.

Hoonetemaks arvutatakse niisiis ehitistelt nr. 1 ja 2 arvesse võttes 5% ja ehitistelt nr. 3 ja 4 arvesse võttes 100% nende üldväärtusest, maarendis aga — arvesse võttes 17,4% maatüki üldpindalast, sest hoonetemaksuga maksustatavate ehitiste kasulik pind moodustab ehitiste kasulikust üldpinnast keskmiselt 17,4%.

Toodud näiteis osutatud maksustatavate objektide kindlakstegemise korda tuleb vastavatel juhtudel rakendada mitte ainult ettevõtteilt, asutustelt ja organisatsioonidelt võetavate maksete arvutamisel, vaid ka üksikkodanike maksustamisel (näiteks hoonetemaksu ja maarendise võtmisel maja valdajailt, kui üks kaasvaldajaist on vabastatud maksustamisest soodustuste põhjal jne.).

On tarvis veel silmas pidada, et harilikult arvutatakse maarendis majavalduselt tervikuna. Kui aga maatükk koosneb osadest, mis on mitme isiku lahuskasutuses (näiteks, ühisel maatükil asub kaks eraldihoonet, mis kuuluvad eri isikuile), tuleb maarendis igalt sääraselt osalt arvutada eraldi. Samade isikute ühiskasutuses oleva maatüki pindala (näiteks hoov) jaotatakse nende vahel proportsionaalselt lahusvalduses olevate ehitiste pindalale.

4. Mis ajast maksustatakse ehitisi ja maatükke

Kõik maatükid, mis on antud ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele ning kodanikele kasutamiseks kas tähtajata või hoonestusõiguse lepingute alusel (peale maade, mis vabastatakse maksustamisest soodustuste põhjal), kuuluvad reeglipäraselt maarendisega maksustamisele alates maatüki eraldamisele, s. o. maa kasutamise akti kätteandmisele järgnevast kuust, kui aga maatükk on antud maakasutajale üle enne akti kätteandmist, siis alates maatüki tegelikule üleandmisele järgnevast kuust. Maarendist võetakse seejuures sõltumata sellest, kas maatükki kasutatakse või mitte.

Seega, kui maatükk anti üle, oletame, 15. juunil, kuulub see maksustamisele alates 1. juulist ja mitte terve aasta, vaid ainult 6 kuu eest.

Eri kord kehtib maade suhtes, mis on eraldatud u u t e riiklike tööstusettevõtete ehitamiseks. Need maad maksustatakse alates ettevõtte tööstuslikule ekspluateerimisele võtmisele järgnevast kuust.

Kui osa ettevõttest on antud tööstuslikku ekspluatatsiooni enne ehituse täielikku lõpetamist, võetakse maarendist selle territooriumi osa eest, mis on ettevõtte ekspluateeritava osa all.

Näiteks, maatükile, mille pindala on 10 000 ruutmeetrit, tuleb ehitada viie tsehhi hooned, üldmaksumusega 5 miljonit rubla. Alates 10. aprillist anti tööstuslikku ekspluatatsiooni üks tsehh, maksumusega 1 miljon rubla, mis moodustab 20% ehituse üldplaanist. Toodud näite puhul kuulub alates 1. maist maarendisega maksustamisele 2 000 ruutmeetri suuruse pindalaga maatükk (20% maatüki üldpindalast).

Tuleb tingimata arvesse võtta, et niisuguses korras maksustatakse maarendisega ainult u u s i riiklikke tööstusettevõtteid ja et viimaste hulka ei tule arvata juba töötava ettevõtte edasise laiendamise iseloomu kandvat ehitust.

Näiteks, 1945. a. täielikult ekspluatatsiooni antud ettevõtte territooriumil on ehitamisel uus tsehh, millega seoses ettevõte palub selle tsehhi ehituse alla eraldatud maatüki vabastada maarendisest. Toodud juhul on ettevõtte avaldus põhjendamatu, sest, esiteks, see ehitus kannab töötava ettevõtte laiendamise iseloomu, ja teiseks, ehituse alla võetud maatükk oli vabastatud maarendisest juba põhiettevõtte ehituse perioodil.

Mis puutub aga hoonetemaksusse, siis seda maksu võidakse võtta, pidades silmas, et maksustamisobjektiks on hoone, alles pärast seda, kui ehitus on lõpule viidud.

Kui näiteks maatükil on käsil maja ehitamine, võib hoonetemaksu määrata alles pärast seda, kui maja on valmis ehitatud.

Vastpüstitatud ehitised maksustatakse hoonetemaksuga alates kuust, mis järgneb kas või ühe püstitatud ehitiseosa kasutamisele võtmisele.

Oletame, et ehitati elumaja, millesse esimesed üürnikud asusid elama 10. märtsil. See elumaja kuulub täielikult hoonetemaksuga maksustamisele alates 1. aprillist, kuigi ta võetakse tervenisti kasutamisele alles kahe-kolme kuu pärast.

Niisuguses korras maksustatakse kõik vastpüstitatud ehitised (sealhulgas kontorite, kaupluste, ladude jms. all olevad hooned), välja arvatud

vabrikute ja tehaste vastpüstitatud hooned, mis maksustatakse alates ettevõtte (või hoonesse mahutatud ühe ettevõtte osa) tööstuslikule ekspluateerimisele võtmisele järgnevast kuust, s. o. pärast seda, kui ettevõte on hakanud välja laskma toodangut programmiliste plaaniülesannete alusel.

Proovikäikulaskmise perioodil ei saa ettevõtet lugeda tööstuslikus ekspluatatsioonis olevaks. Kui on välja ehitatud näiteks tootmishoone, millesse on mahutatud kaks proovikäikulaskmise seisundis olevat tsehhi, siis see hoone ei kuulu maksustamisele, kuid kui üks neist tsehhidest antakse tööstuslikku ekspluatatsiooni, maksustatakse kogu hoone tervikuna alates selle tsehhi tööstuslikku ekspluatatsiooni andmisele järgnevast kuust.

Et vabrikute ja tehaste ehitisi maksustatakse hoonetemaksuga üksnes sel juhul, kui ettevõte tervikuna või üks osa sellest on tööstuslikus ekspluatatsioonis, siis pole alust ka vastavas korras täielikult konserveeritud ettevõtetele kuuluvate ehitiste maksustamiseks.

5. Millal ja millistel juhtudel lõpetatakse hoonetemaksu ja maarendise võtmine

Nagu teada, on hoonetemaksu ja maarendise maksjaile antavad soodustused kindlaks määratud seadlusega. Juhul, kui maksukohuslasel tekib õigus maksusoodustusele aasta kestel, tuleb tema hoonetemaksust ja maarendisest vabastada alates maksusoodustuse õiguse tekkimise kuust, kuigi kõik jooksva aasta maksetähtpäevad on möödunud.

Samas korras arvutatakse maksed ümber ja tagastatakse ülemäära sissenõutud summad maksukohuslastele, kes aasta kestel andsid oma ehitised üle hoonetemaksust vabastatud ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele ning kodanikele.

Ehitiste hävimise, lammutamise või täieliku rusustumise korral lõpetatakse hoonetemaksu võtmine alates kuust, millal ehitis hävis, lammutati või rusustus. Maarendise võtmine aga lõpetatakse niisugusel korral alles siis, kui maatükk, millel need ehitised asusid, on vastavale kohalikule nõukogule üle antud. Oletame, et tehase maa-alal rusustus garaažihoone; kuna garaaži alune maatükk jäi tehase korraldusse, ei tule seda maarendisest vabastada.

Kui maksukohuslasel lõppes õigus maksusoodustusele aasta kestel, ei kuulu ta hoonetemaksu ja maarendisega maksustamisele terve aasta eest, vaid alates maksusoodustuse õiguse lõppemisele järgnevast kuust.

6. Hoonetemaksu ja maarendise maksjaile antavad soodustused

Hoonetemaksu ja maarendise maksjaile antavad soodustused on ette nähtud NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 10. aprilli 1942. a. seadlusega kohalike maksude kohta.

Peale selle on sama seadlusega antud liidu- ja autonoomsete vabariikide ülemnõukogudele, vabariikide ministrite nõukogudele ja töörahva saadikute nõukogudele ning nende täitevkomiteedele õigus alandada

maksumäärasid ja anda täiendavaid maksusoodustusi nii üksikute maksustamisobjektide kategooriate jaoks ja üksikutele maksukohuslaste rühmadele kui ka üksikutele maksukohuslastele.

Järgnevas jaos on toodud ainult need maksusoodustused, mis on ette nähtud NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste ja üksikute, pärast kohalike maksude seadluse andmist vastuvõetud NSV Liidu valitsuse määrustega. Eri paikkondade ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele ning elanikkonnale määratud maksusoodustusi käesolevas käsiraamatus ei käsitleta.

7. Ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele antavad maksusoodustused

Sõjaväeosadele antavad maksusoodustused. Vahetult sõjaväeosade all olevad ehitised ja nende kasutamisel olevad maad vabastatakse hoonetemaksust ja maarendisest. Maksusoodustust antakse ka sel juhul, kui sõjaväeosade all olevad ehitised kuuluvad teiste ametkondade organisatsioonidele.

Peale selle vabastatakse hoonetemaksust ja maarendisest ehitised (ja nende all olevad maatükid), mida kasutatakse Nõukogude Armee, Sõjalaevastiku ja Siseministeeriumi väeosade ohvitseride ühiselamutena. See soodustus kehtib kõigi ohvitseride majade-ühiselamute suhtes, olenemata sellest, kas ohvitserid on majutatud ühiselamuis üld- või eraldi tubadesse, kas neis majades elavad ainult ohvitserid või ka nende perekonnaliikmed ning Nõukogude Armee, Sõjalaevastiku ja Siseministeeriumi väeosade ja asutuste vabapalgalised teenijad ja kas neilt võetakse tasu tähendatud majades elamise eest.

Kui ohvitseride majad-ühiselamud on osaliselt kaubandus- ja tootmisettevõtete või eraisikute kasutamisel, maksustatakse hoonetemaksu ja maarendisega üldalustel seda osa ehitisest, mida kasutavad need ettevõtted ja eraisikud, ja vastavat osa maatükist, millel asub ehitis.

Siseministeeriumi majade-ühiselamute suhtes, mida kasutavad selle ministeeriumi teistes organites (mitte väeosades) teenivad ohvitserid, soodustus ei kehti.

Transpordiorganeile antavad maksusoodustused. Maad (eraldusvöönd), mis on antud transpordiorganite kasutusse nende maade põhimääruse alusel (välja arvatud hoonetemaksuga maksustatavaid ehitisi teenindavad maad), ning raudteede, sadamate ja laevandusettevõtete ehitised (välja arvatud elumajad), mis asuvad neil maadel ja mida kasutatakse vahetult raudteede, sadamate ja laevandusettevõtete ekspluatatsioonilisteks vajadusteks, ei kuulu maarendise ega hoonetemaksuga maksustamisele.

Vastavalt transpordiorganite kasutusse antud maade põhimäärusele (LSKK 1933, nr. 12, art. 66-b; 1934, nr. 35, art. 276; 1938, nr. 50, art. 281) kuuluvad raudteetranspordi maade hulka Teedeministeeriumi ja tema organite erikorralduses olevad maad, mis on raudteede, sealhulgas juurdeveoteede, ja nende maadega vahetult piirnevate reservide, karjääride, kavaljeeride, jaamahoonete ja tee-ehitiste, laoruumide, veoste laoplatside, tehaste, töökodade, depoode, veduri- ja vagunikuuride, tee-

nistus-, elu- ja kultuurilis-hariduslike hoonete, lumekaitse-istandike puukoolide, lumekaitse- ja liivakinnitusribade, samuti teiste, vahetult raudteedega piirnevate ehitiste ja maa-alade all, millel on eriotstarve raudteetranspordi teenindamisel.

Sama põhimääruse kohaselt kuuluvad meretranspordi maade hulka meretranspordi ettevõtete erikorralduses olevad maad, mis on kaubasadamate ja kõigi neis asuvate tehniliste ja tsiviilehitiste, platside, kaide, sadamasildade, teenistus-, elu- ja kultuurilis-elutarbeliste hoonete, samuti laevaehitus- ja laevaremonditehaste, laevaremondibaaside ja tuletornide ning neid teenindavate maatükkide all.

Sisevete-transpordi (jõe- ja järvetranspordi) maade hulka kuuluvad: Jõelaevastiku Ministeeriumi erikorralduses olevad maad, mis on jõesadamate ja sisevete-transpordi kunstlike ehitiste, nagu sadamate, tammide, kanalite ja neiks vajalike maareservide, all; vahetult veeteedega piirnevad maad, mis on laevaehitus- ja laevaremonditehaste ning -töökodade, verfide, dokkide, teenistus-, elu- ja kultuurilis-elutarbeliste hoonete all, samuti laevasõidu vajadusi teenindavad sadamasildade territooriumid ja liivakinnitusribad.

Transpordiorganite kasutusse antud maade hulka kuuluvad ka maanteetranspordi maad, mis on NSVL Siseministeeriumi Maanteede Peavalitsuse (Гушосдор), liidu- ja autonoomsete vabariikide teedeorganite ning oblastite (kraide) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede teedeosakondade erikorralduses (maanteed väljaspool linnapiiri, sealhulgas juurdeveo- ja traktoriteed), maad, mis on üksikute teedeehitiste ja seadeldiste ning nendega vahetult piirnevate reservide (teeservad, maanteekraavide ääred), karjääride, garaažide, baaside, bensiinijaamade, laoruumide, veoste laoplatside, tehaste, töökodade ning teiste, maanteede ja üldkasutatava autotranspordi teenindamiseks määratud eriotstarbeliste ehitiste ja seadeldiste, elu-, teenistus- ja kultuurilis-elutarbeliste hoonete, samuti Maanteede Peavalitsuse (otseühendusse lülitatud) organite korralduses olevate üldkasutatavate ladude all, kui need laod ei asu raudtee- ja veetranspordi maadel.

Seega vabastatakse raudteede, sadamate ja laevandusettevõtete ehitised (välja arvatud elumajad) hoonetemaksust ja nende ehitiste alused maad maarendisest ainult tingimusel, kui nad asetsevad eraldusvööndis ja kui neid kasutatakse vahetult transpordi ekspluatatsioonilisteks vajadusteks. Kõigil ülejäänud juhtudel maksustatakse need ehitised ja maatükid hoonetemaksu ja maarendisega.

Hoonetemaksuga kuuluvad maksustamisele (maksustatavaid ehitisi teenindavad maad maksustatakse maarendisega):

kõik raudteede, sadamate ja laevandusettevõtete ehitised, mis asetsevad väljaspool eraldusvööndi piire, s. o. mitte neil maadel, mis on antud transpordiorganite kasutusse nende maade põhimääruse alusel;

raudteede, sadamate ja laevandusettevõtete elumajad, kuigi need asetsevad eraldusvööndis;

raudteede, sadamate ja laevandusettevõtete ehitised, mis asetsevad eraldusvööndis, kuid on antud rendile teistele organisatsioonidele (näiteks Teravilja Varumise Koondise (Заготзерно) ladude alla, restora-

nide trustile restoraniruumideks jne.) või on raudtee või laevandusettevõtte koosseisu mittekuuluvate transpordiettevõtete kasutuses (näiteks Teedeministeeriumile vahetult alluv veduriremonditehas, laevaehitustehas, mis allub vahetult Jõelaevastiku Ministeeriumile, mitte aga laevandusettevõttele, jne.);

ehitised, mis asuvad eraldusvööndis, kuid ei kuulu antud raudteele (sadamale, laevandusettevõttele);

eraldusvööndis asetsevad raudteede, sadamate ja laevandusettevõtete ehitised, kui neid ei kasutata transpordi ekspluatatsioonilisteks vajadusteks.

Maksustatavate elumajade hulka kuuluvad peale selle raudteejaamade juures asuvad elukasarmud ja pool-elukasarmud, samuti osaliselt eluruumideks kasutatavad ehitised. Viimasel juhul maksustatakse ainult seda osa ehitisest, mida kasutatakse eluruumideks.

Ei kuulu maksustamisele näiteks eraldusvööndis asetsevad raudtee vahimajakesed, klubihooned ja teised ametihooned, mida kasutatakse vahetult transpordi ekspluatatsioonilisteks vajadusteks.

Samuti ei kuulu maksustamisele eraldusvööndis asetsevad maatükid, mille peal ei ole hoonetemaksuga maksustatavaid ehitisi, isegi sel juhul mitte, kui need maatükid on transpordiorganite poolt antud tasu eest teistele organisatsioonidele kasutamiseks (näiteks veoste lahtise lao alla jms.).

Tuleb pidada silmas, et eelnimetatud maksusoodustust antakse ainult transpordiorganeile ja et see teiste ettevõtete suhtes ei kehti. Toiduainete Tööstuse Ministeeriumi ettevõtete ja teiste ministeeriumide (peale Teedeministeeriumi) ettevõtete raudteede alused maatükid kuuluvad näiteks maarendisega maksustamisele üldkorras.

Raudtee- ja veetranspordi ettevõtete kõrval tegutsevad veel Tsiviilõhulaevastiku Peavalitsuse ettevõtted (teiste sõnadega, õhutranspordi ettevõtted), kes kasutavad samu maksusoodustusi nagu raudtee- ja veetranspordi ettevõttedki. Nimetatud peavalitsuse ettevõtete kasutusse antud maad ja neil maadel asuvad ehitised vabastatakse või maksustatakse maarendise ja hoonetemaksuga järelikult samas korras ja samade eeskirjade järgi, nagu need kehtivad teiste transpordiorganite ehitiste ja maatükkide maksustamise kohta.

Maksustamisel tuleb arvesse võtta, et õhutranspordi maade hulka kuuluvad: Tsiviilõhulaevastiku Peavalitsuse ja tema organite erikorralduses olevad maad, mis on lennujaamade (sealhulgas vesilennujaamade) ja lennuväljade (sealhulgas vesilennuväljade) ning nende juurde kuuluvate tehniliste ehitiste ja vahetult nendega piirnevate tehaste, töökodade, verfide, dokkide, lennukoolide ja teenistus-, elu- ning kultuurilis-elutarbeliste hoonete all; ellingite, lennukimajakate, tornide, maandumispunktide, lennuliinide juurdesõiduteede, lennukoolide ja ehitiste alused maad, samuti muud tsiviilõhulaevastiku ja -õhusõidu vajaduste teenindamiseks määratud eriotstarbelised maa-alad.

Naftatööstuse Ministeeriumi ettevõtetele antavad maksusoodustused. Vastavalt NSVL Rahandusministeeriumi 13. detsembri 1947. a. kirjale «Gaasitööstuse ettevõtetele antavatest maksusoodustustest hoonetemaksu

ja maarendise alal» vabastatakse hoonetemaksust gaasijuhtmete trassidel asetsevad ehitised (peale elumajade), mis teenindavad gaasijuhtmeid (kompressori-, gaasi jaotamise, gaasi reguleerimise ja avariijaamad jms.), gaasitööstuse ettevõtete poolt gaasijuhtmete trasside alla eraldatud maad (eraldusvöönd) aga (välja arvatud hoonetemaksuga maksustatavaid ehitisi teenindavad maad) vabastatakse maarendisest.

Kuni 1. juulini 1951. a. anti seda maksusoodustust ainult gaasitööstuse ettevõtetele. Vastavalt NSVL Rahandusministeeriumi 21. mai 1951. a. kirjale nr. 860 kuuluvad alates 1. juulist 1951. a. vabastamisele:

maarendisest — maad (eraldusvöönd), mis on antud NSVL Naftatööstuse Ministeeriumi ettevõtetele magistraaltorujuhtmete (naftajuhtmete, naftatoodete juhtmete ja gaasijuhtmete) trasside alla nende maade põhimääruse alusel, välja arvatud hoonetemaksuga maksustatavaid ehitisi teenindavad maad;

hoonetemaksust — NSVL Naftatööstuse Ministeeriumi ettevõtete ehitised (välja arvatud elumajad), mis asetsevad eespool mainitud põhimääruse alusel neile ettevõtteile magistraaltorujuhtmete (naftajuhtmete, naftatoodete juhtmete ja gaasijuhtmete) trasside alla antud maadel ja mida need ettevõtted kasutavad vahetult magistraaltorujuhtmete ekspluatatsioonilisteks vajadusteks (trasside kontroll- ja remondipunktid, ülepumpamisjaamad, jaotus-, tankimis- ja kompressorijaamad, gaasi jaotamise, gaasi reguleerimise, vesivarustuse ja avariijaamad jms.).

Eelarvelistele asutustele antavad maksusoodustused. Ehitised (ja neid teenindavad maatükid), mis kuuluvad riigi- või kohalikust eelarvest finantseeritavatele ja ametiühingute poolt ülalpeetavatele asutustele, vabastatakse hoonetemaksust ja maarendisest. See maksusoodustus ei kehti aga tähendatud asutustele kuuluvate elumajade ja nende asutuste poolt isemajandavatele organisatsioonidele rendile antavate ruumide suhtes. Elumajad ja ruumid, mida kasutavad isemajandavad organisatsioonid, kuuluvad maksustamisele üldkorras.

Kui eelarvelisele asutusele kuuluvat ehitist kasutatakse osaliselt eluruumidena või isemajandavate organisatsioonide poolt, maksustatakse ainult seda osa ehitisest, mis on eluruumide all või isemajandavate organisatsioonide kasutuses.

Eelarvelistele asutustele ja ametiühingute poolt ülalpeetavatele asutustele ettenähtud maksusoodustust kohaldatakse ka veel järgmistele organisatsioonidele nende ehitiste ja maatükkide maksustamisel: traktorijaamadele ja rajoonidevahelistele kapitaalremonditöökodadele (endised masina- ja traktoritöökojad), kui nad pole isemajandavad; riigieelarvel olevatele õppeasutustele (teiste ehitiste seas vabastatakse maksust ka õpilaste ja üliõpilaste ühiselamutena kasutatavad hooned); kolhoositurgudele, kuna nende kulud kaetakse kohalikku eelarvesse laekuvate summade eraldistest; post- ja telegraafikontoreile, posti- ja telegraafijaoskondadele ja teistele eelarvelises korras finantseeritavatele sideasutustele, samuti asutustele, mida finantseeritakse eelarvest, kuid millel on eri tuluallikaid peale eelarvest assigneeritavate summade.

Vastavalt NSVL Rahandusministeeriumi 13. aprilli 1950. a. kirjale nr. 560 vabastatakse hoonetemaksust ja maarendisest ühesugustel alustel

eelarveliste asutustega peale selle veel Riigipank, Põllumajanduspank ja Kaubanduspank ühes kõigi nende asutustega, NSVL Riikliku Kindlustuse organid ja NSV Liidu riiklikud töö-hoiukassad.

Juhul, kui eelarveliste ja ametiühingute asutuste juures asub abitootmisettevõtteid ja teisi isemajandavaid organisatsioone (näiteks teaduslike uurimisinstituutide katsetehased ja eksperimentaaltöökojad, sanatooriumid, puhkekodud jne.), maksustatakse nende ettevõtete ja organisatsioonide ehitised ja maatükid hoonetemaksu ja maarendisega üldkorras.

Samuti ei vabastata maksustamisest eelarveliste ja ametiühingute asutuste kasutuses olevaid ehitisi ja maatükke, kui ehitised kuuluvad isemajandavale organisatsioonile. Üldkorras maksustatakse näiteks isemajandavale ettevõttele kuuluv klubihoone, mida kasutab ametiühinguorganisatsioon, ja hoone, mis on riigieelarvel oleva lastesõime, lasteaia, ambulatooriumi jne. kasutuses. Kui ehitis, oletame, klubihoone, kuulub vahetult ametiühinguorganisatsioonile, kelle arvel klubi ülal peetakse, ei maksustata seda.

Kulla- ja plaatinatööstuse ettevõtetele antavad maksusoodustused. Kulla- ja plaatinatööstuse ning inglistina ja teiste haruldaste metallide kaevandamise ja töötlemise ettevõtetele kuuluvad ehitised, välja arvatud elumajad ja eluruumidena kasutatavad hooned, vabastatakse hoonetemaksust, neid ehitisi teenindavad maad aga — maarendisest.

Kolhoosidele, sovhoosidele ja teistele põllumajandusettevõtetele antavad maksusoodustused. Kõik maad, mis on kinnistatud kolhoosidele tasuta ning tähtajata kasutamiseks, s. o. põliselt, ja kõik kolhooside ehitised, mis asuvad nendel maadel, vabastatakse hoonetemaksust ja maarendisest. Ehitised, mis asuvad väljaspool neid maid, kuuluvad maksustamisele.

Hoonetemaksust ja maarendisest vabastatakse ka kõik sovhooside, hobusekasvanduste ja teiste põllumajandusliku põhitegevusalaga riigiettevõtete ehitised, kui need asetsevad nimetatud organisatsioonidele kinnistatud maadel ja neid ei rendita välja teistele organisatsioonidele. Erinevalt tööstus- ja transpordiettevõtteile ning eelarvelistele asutustele antavaist maksusoodustustest, vabastatakse põllumajandusettevõtteil hoonetemaksust kõik ehitised, sealhulgas ka eluhooned, välja arvatud teistele organisatsioonidele rendile antud ehitised (hoonetemaksust vabastatud ehitisi teenindavad maad vabastatakse ühtlasi maarendisest). Kui ehitised aga asuvad maadel, mis ei ole määratud korras vastavale põllumajanduslikule organisatsioonile kinnistatud, kuuluvad ehitised, nagu nende all olevad maatükidki, maksustamisele.

Põllumajandusliku põhitegevusalaga ettevõtete hulka arvatakse peale sovhooside ja hobusekasvanduste veel kalamajandid, istutusmaterjali või dekoratiivtaimede kasvatamise ja realiseerimisega tegelevad riiklikud metsapuukoolid, ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide isemajandavad põllumajanduslikud abimajandid jne. Põllumajandusettevõtete hulka ei tule lugeda ettevõtteid, mis oma põhikirja või põhimääruse järgi ei kuulu selliste ettevõtete hulka, näiteks: aedviljatrustid, tööliste varustamise osakonnad jms., kuigi neil on üksikuid isemajandavaid üksusi, mille põhitegevusalaks on põllumajandus.

Erisoodustus kehtib põllumajandusliku tähtsusega maade kohta, mis antakse maaorganite ja linnade nõukogude poolt ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele spetsiaalselt põllumajanduslikuks kasutamiseks, samuti heina- ja karjamaadeks. Niisugused maad vabastatakse maarendisest kõigil juhtudel.

Vastavalt NSVL Rahandusministeeriumi 5. märtsi 1949. a. kirjale nr. 319 on alates 1949. aastast vabastatud maarendisest maad, mida ettevõtted, asutused ja organisatsioonid eraldavad oma territooriumil töölistele ja teenistujatele kollektiivseteks ja individuaalköögiviljamaadeks ning -aedadeks. Need maad kuuluvad vabastamisele maarendisest alates sellest kuust, millal nad töölistele ja teenistujatele eraldati.

Muudele ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele antavad maksusoodustused. Peale eespool loetletud maksusoodustuste vabastatakse hoonetemaksust ja maarendisest:

ehitised ja maatükid, mida kasutavad vahetult Punase Risti ja Punase Poolkuu ühingute ning Rahvusvahelise Revolutsioonivõitlejate Abistamise Organisatsiooni (МОПР) asutused. Nimetatud organisatsioonide elumajad ja ehitised, mis on kaubandus- või tootmisettevõtete all (samuti neid ehitisi teenindavad maatükid), kuuluvad maksustamisele;

uusehituste maa-alale püstitatavad ehitised, sealhulgas ka elumajad, mida kasutatakse ainult uute hoonete ja ehitiste püstitamisega seoses olevateks vajadusteks, — kuni nimetatud hoonete ja ehitiste ekspluatatsiooni andmiseni. Kui uusehitust teenindavad ehitised asetsevad väljaspool ehituse maa-ala või neid ei kasutata ehituse vajadusteks, kuuluvad nad maksustamisele üldkorras;

kohalikele töörahva saadikute nõukogudele kuuluvad ehitised ja maatükid, mis on antud ettevõtetele, asutustele, organisatsioonidele või üksikkodanikele kasutamiseks pikaajaliste rendilepingute alusel, s. o. vähemalt viieks aastaks. Kui ehitised on antud kasutamiseks lühemaks ajaks, kuuluvad nad maksustamisele üldkorras. Eelarvelistele asutustele kasutamiseks antud ehitisi aga ei maksustata.

On tarvis ühtlasi silmas pidada, et kohalike töörahva saadikute nõukogude majavalitsuste elamute jaoks ei näe seadlus ette mingisuguseid maksusoodustusi. Niisugused elamud kuuluvad maksustamisele, kui nad ei ole vabastatud hoonetemaksust ja maarendisest liiduvabariigi valitsuse või vastava kohaliku nõukogu eriotsuse korras;

NSV Liidu valitsuse juurde akrediteeritud välisriikide diplomaatiliste esinduste ja konsulaaresinduste kasutuses olevad ehitised ja maatükid — vastastikkuse tingimusel.

Seadlusega on ühtlasi ette nähtud erisoodustused maarendise alal hoonestamata maade jaoks. Maarendisest on vabastatud: kõik riikliku metsafondi koosseisu kuuluvad hoonestamata metsaalad; üldlevinud ja maake mittesisaldavate maapõuevarade leiukohtade ja karjääride hoonestamata maa-alad, mis on eraldatud ehitusmaterjalide tootmiseks ja töötlemiseks; hoonestamata maad, mis on eraldatud turbalõikamiseks; üldkasutatavate aedade ja parkide, laste mängumurude, staadionide ja kalmistute all olevad hoonestamata maad.

Neid soodustusi ei kohaldata hoonestatud maatükkidele, s. o. ehitiste all olevatele ja neid ehitisi teenindavatele maadele (näiteks hoov).

Näide. Turbatööstusettevõttele on eraldatud 25 000 ruutmeetri suurune maatükk. Ettevõttes leiduvate dokumentide kohaselt on sellest maatükist eraldatud turbalõikamiseks 20 000 ruutmeetrit, 2000 ruutmeetrit on ehitiste all (hoonestatud maa) ja ülejäänud 3000 ruutmeetrit kasutatakse hoovidena. Sel juhul ei kuulu maarendisega maksustamisele ainult 20 000 ruutmeetrit maad.

Üldkasutatavate hoonestamata maade hulka arvatakse ka maad, mis on eraldatud ettevõtetele tähtajata kasutamiseks, kui need maad on eespool nimetatud parkide, staadionide jms. all ja nende maade kasutamine ei sõltu ettevõtte administratsiooni suvast. Näiteks, ettevõttele kuulub elamukvartali alune maatükk, kus asub ka staadion, mida võivad kasutada kõik asula elanikud. Sellise staadioni all olev maa-ala tuleb maarendisest vabastada. Samasugune tööstusettevõtte maa-alal asuv staadion, kuhu pääsevad ainult selle ettevõtte töölised, ei kuulu maarendisest vabastamisele.

Peab arvesse võtma veel seda, et üldkasutatavate parkide ja staadionide alused hoonestamata maad vabastatakse maarendisest ka sel juhul, kui parki või staadionile pääsemise eest võetakse eritasu.

Lõpuks, polügoonidena kasutatavaid maid omavad kaitsetööstusettevõtted vabastatakse maarendisest neilt maadelt.

8. Üksikkodanikele antavad maksusoodustused

Sõjaväelastele ja nende perekonnaliikmeile antavad maksusoodustused. Hoonetemaksust ja maarendisest vabastatakse rea-, seersandi- ja vanemate koosseisu sõjaväelastele kuuluvad ehitised (koos ehitisi teenindavate maatükkidega), kui neis ei üürita välja kortereid, tubasid, toaosi ja teisi ruume. Sama maksusoodustust saavad ka tähendatud sõjaväelaste perekonnad, sealhulgas ka sõjaväelase vanemad, kes elasid sõjaväelasega üheskoos enne tema sõjaväeteenistusse kutsumist.

Nõukogude Armees, Sõjalaevastikus, Riikliku Julgeoleku Ministeeriumi ja Siseministeeriumi vägedes ja organites 25 aastat ja enam teeninud (sealhulgas tervisliku seisukorra ja vanuse tõttu reservi arvatud ja erru lastud) kindralite, admiralide ja vanemate ohvitseride korteritingimuste parandamiseks kohustas valitsus Keskkommunaalpanka andma neile laene individuaalelamute ja suvilate ehitamiseks, oblastite ja kraide täitevkomiteesid, liiduvabariikide ministrite nõukogusid ja NSVL Ministrite Nõukogu juures asuvat Metsakaitse Peavalitsust (Главлесоохрана) aga — eraldama tähtajata ja tasuta kasutamiseks maatükke ehituse alla ja köögiviljaaedadeks kindralitele ja admiralidele 0,75—1,25 ha ja vanematele ohvitseridele 0,5—0,75 ha suuruses.

Elamud, mis tähendatud kindralid, admiralid ja vanemad ohvitserid on individuaalelamute ja suvilate ehitamiseks saadud laenudega püstitanud, on vabastatud peale selle hoonetemaksust, elamute ehitamiseks ja köögiviljaaedade rajamiseks antud maatükid aga — maarendisest.

Erisoodustus on ette nähtud kaugelasetsevates piirkondades teenivate sõjaväelaste ja miilitsatöötajate perekonnaliikmeile. Vastavalt NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi 20. oktoobri 1945. a. kirjale nr. 616 «Kindralite, admiralide, ohvitseride, üleajateenijate-vanemate ja -seersantide perekondade vabastamisest maksudest perekonnapea kaugelasetsevates piirkondades viibimise ajaks» on kindralite, admiralide ja ohvitseride, üleajateenijate-vanemate ja -seersantide ning miilitsatöötajate perekonnaliikmed vabastatud hoonetemaksust ja maarendisest kogu perekonnapea kaugelasetsevates piirkondades teenistuses oleku ajaks.

Seda maksusoodustust saavad tähendatud sõjaväelaste ja miilitsatöötajate naised, kuigi neil on iseseisvaid tuluallikaid, ja teised perekonnaliikmed, kes on nende sõjaväelaste ja miilitsatöötajate ülalpidamisel, vastava väeosa või asutuse tõendi alusel, kus need sõjaväelased ja miilitsatöötajad teenivad. Tõend antakse kalendriaastaks ja on kehtiv aasta lõpuni.

Väärismetalliotsijaile antavad maksusoodustused. Kulla- ja plaatinatööstuse ettevõtete ning inglistina ja teiste haruldaste metallide kaevandamise ja töötlemise ettevõtete väärismetalliotsijaile ja nendega koos elavaile perekonnaliikmeile kuuluvad ehitised vabastatakse hoonetemaksust, ehitisi teenindavad maad aga — maarendisest. Maksusoodustust antakse ehitistelt olenemata sellest, kas neis ruume välja üüritakse või mitte.

Kui maja, milles väärismetalliotsija elab, ei kuulu temale, vaid ettevõttele, siis seda maja hoonetemaksust ei vabastata.

Talundeile ja põllumajapidamisega tegelevaile kodanikele antavad maksusoodustused. Hoonetemaksust vabastatakse ehitised, mis kuuluvad kolhoosnikute, üksiktalupidajate ja teiste kolhoosiliikmeiks mitteolevate kodanike põllumajandusmaksuga maksustatavaile majandeile. Maad, mis teenindavad neid ehitisi, vabastatakse maarendisest.

Üksiktalupidajate ja teiste mitte-kolhoosiliikmete majandite suhtes kohaldatakse seda maksusoodustust ainult maal, sest ainult maal võidakse neid maksustada põllumajandusmaksuga. Mis puutub kolhoosiperedesse, siis neil võib olla õue-aiamaid ka linnalistes asulates, kui kolhoos asub niisuguses asulas; säärasel korral kuuluvad nad põllumajandusmaksuga maksustamisele linnalistes asulates ja vabastataksegi sellepärast neis asulais hoonetemaksust ja maarendisest.

Kui üksikuil kolhoosipere liikmeil on isiklikke ehitisi niisuguses paikkonnas, kus nad põllumajandusmaksuga maksustamisele ei kuulu, siis nende ehitisi ja viimaste juurde kuuluvaid maatükke ei tule hoonetemaksust ja maarendisest vabastada.

Samuti maksustatakse hoonetemaksu ja maarendisega ehitised (ja neid teenindavad maatükid), mis kuuluvad kodanikele, kes elavad maal, kuid ei oma põllumajandit või saavad põllumajapidamisest tulusid, mida maksustatakse tulumaksuga. Ei vabastata maarendisest ka maid, mida kodanikud kasutavad linnalistes asulates õue-aiamaal asuvate köögivilja-, viljapuu-, marjaaedadena jne.

Maarendisest vabastatakse peale selle maa-organite ja linnanõukogude poolt üksikkodanikele spetsiaalselt põllumajanduslikuks kasutamiseks

antavad põllumajandusliku tähtsusega maad, samuti maad, mis eraldatakse kodanikele heina- ja karjamaadeks.

Pensionäridele antavad maksusoodustused. Pensionäridele või nende perekonnaliikmeile kuuluvad ehitised (koos ehitisi teenindavate maatükkidega) vabastatakse hoonetemaksust ja maarendisest tingimusel, kui pensionäril enesel ja tema perekonnaliikmeil ei ole mingisuguseid muid tuluallikaid peale pensionide ja ehitistest ning õue-aiamaal asuvast põllumajandist (viljapuuaed, köögiviljamaa, lehm jne.) saadavate tulude ja kui pensionär ise elab temale või tema perekonnaliikmele kuuluvas majas, perekonnas aga ei ole pensionäriga koos elavaid töövõimelisi perekonnaliikmeid peale koduperenaise ja kooliõpilaste.

Ruumi üürileandmisest saadav tulu või ainult oma põllumajandi vajadusteks (mitte aga veotööndusteks) kasutatavate loomade kuulumine majandile ei võta seega pensionärilt õigust maksusoodustusele, kui tema majand vastab muudele, eespool märgitud tingimustele.

Kui pensionäril on kaks maja, vabastatakse hoonetemaksust ja maarendisest ainult see maja, milles ta ise elab. See kord ei kehti aga sääraste juhtude kohta, kui pensionäril (kes vastab mainitud tingimustele) on maja linnas, kus ta on alatiselt sisse kirjutatud, ja ka suvituskohas, kus ta elab suvel. Viimasel juhul tuleb maksusoodustust kohaldada nii linnas asuvale majale kui ka maal asuvale majale.

Kui pensionär või tema perekonnaliige töötab palgalisena või saab muid tulusid (peale eespool nimetatute), ei vabastata teda hoonetemaksust ega maarendisest.

NSVL Teaduste Akadeemia tegevliikmeile antavad maksusoodustused. NSVL Teaduste Akadeemia tegevliikmed, kelle omanduseks on antud NSV Liidu valitsuse erimääruse korras NSVL Teaduste Akadeemia tegevliikmete jaoks Moskva ja Leningradi lähedastes suvituskohtades ehitatud suvilaid, on vabastatud NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi 22. oktoobri 1945. a. kirja nr. 25—78 kohaselt hoonetemaksust tähendatud suvilailt, ja maarendisest nende valdajaile tähtajata ning tasuta kasutamiseks antud maatükkidelt.

9. Hoonetemaksu ja maarendise arvutamise ja tasumise kord

Ettevõtted, asutused ja organisatsioonid ning majavalitsused on seaduse järgi kohustatud ise arvutama neil tasudaoleva hoonetemaksu ja maarendise ja iga aasta hiljemalt 1. veebruaril esitama maksustatavate objektide asukoha järgsele rajooni (linna) rahandusosakonnale hoonetemaksu ja maarendise summade arvutluse iga üksiku majavalduse kohta.

Aasta kestel kasutamisele võetavate ehitiste ja maatükkide kohta tuleb maksusummade arvutlus esitada sel kuul, mil tegelikult ehitiste ja maatükkide kasutamisele asuti.

Arvutluste mitteõigeaegse esitamise, arvutluste juurde täiendavate andmete mitteesitamise ja ebaõigete andmete esitamise eest karistatakse ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide pea- (vanem-) raamatupidajaid ning

majavalitsejaid rahatrahviga kuni 100 rubla, teadlikult ebaõigete andmete esitamise eest aga võetakse süüdlased kriminaalvastutusele.

Trahvide määramise ja kriminaalasjade algatamise õigus on antud rajoonide (linnade) rahandusosakondade juhatajaile.

Kodanike majavaldustelt võetavat hoonetemaksu ja maarendist arvutavad otseselt rajoonide (linnade) rahandusosakondade maksuinspektorid, kes on kohustatud hiljemalt jooksva aasta 1. märtsil maksukohuslastele kätte andma makseteated arvutatud maksusummade kohta, hoonetemaksust ja maarendisest vabastatavaile kodanikele aga — sellekohased teadaanded.

Peab eriti märkima, et samas korras ja samade määrade järgi, nagu need kehtivad kodanike suhtes, võetakse hoonetemaksu ja maarendist ka palvemajadelt ja usuühingute korralduses olevatelt maatükkidelt. Neid makseid võidakse võtta aga ainult kirikuilt, mis vabariikide ministrite nõukogude ning kraide ja oblastite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede juures asuvail usuasjade volinikel olevate nimekirjade järgi on arvatud tegutsevate hulka. Kirikud, mida usklikud ei kasuta üle aasta, loetakse suletuiks ja usuühingud (kogudused) — laialiläinuiks.

Ettevõtted, asutused ja organisatsioonid ning majavalitsused tasuvad hoonetemaksu ja maarendise võrdsetes osades neljal tähtajal — 15. veebruariks, 15. maiks, 15. augustiks ja 15. novembriks, kodanikud — võrdsetes osades kolmel tähtajal — 20. märtsiks, 20. aprilliks ja 20. maiks.

Tuleb aga silmas pidada, et õigel ajal maksustamata jäänud ehitisi ja maatükke võidakse maksustada nii jooksva kui ka ühe eelmise aasta eest (kuid mitte rohkem). Sama ajavahemiku eest on lubatud ka ebaõiget maksustamisotsust uuesti läbi vaadata. Neil juhtudel tasutakse hoonetemaks ja maarendis järgmises korras:

jooksva aasta eest täiendavalt maksmisele kuuluvad summad tasutakse võrdsetes osades aasta lõpuni järelejäänud tähtpäevadel, kuid niiviisi, et maksukohuslasel jääks tasudaoleva summa maksmiseks vähemalt 15 päeva;

summad, mis on määratud jooksva aasta eest pärast kõigi maksetähtpäevade möödumist või on määratud eelmise aasta eest, tasutakse võrdsetes osades kahel tähtajal: ühe kuu jooksul pärast summade määramist (või pärast makseteate kätteandmist) ja ühe kuu jooksul pärast esimest maksetähtaega.

10. Rahandusorganite kohustused maksustamisobjektide arvelevõtmise ja kontrollimise alal

Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide ning majavalitsuste poolt esitatud hoonetemaksu ja maarendise arvutlused peavad olema tingimata kontrollitud kohapeal rajoonide (linnade) rahandusosakondade maksuinspektorite poolt, kel on õigus kontrollimisel maksukohuslastelt nõuda täiendavate andmete esitamist ja võrrelda esitatud arvutlusi vastavate

raamatupidamisraamatute, plaanide ja teiste dokumentidel põhinevate andmetega.

Kuid enne organisatsioonide arvutluste kontrollimisele ja kodanike maksete arvutamisele asumist peab maksuinspektoreil olema täpne arvestus kõigi majavalduste kohta, mis asuvad nende poolt administreeritaval territooriumil, nad peavad kindlaks tegema ehitise valdaja ja nõutama kõik maksukohuslaste täielikuks arvelevõtmiseks ja maksete õigeks arvutamiseks vajalikud andmed.

Vastavalt NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi 8. oktoobri 1943. a. juhendile «Maksundusalase arvelevõtmise ja dokumentide pidamise korrast riigi- ja kohalike linnamaksude alal» peavad maksuinspektorid linnalistes asulates majavalduste arvestamiseks, kodanike maksete arvutamiseks ja organisatsioonide arvutluste esitamise kontrollimiseks majavalduste arvestusraamatuid, mis koostatakse maksundusalase arvelevõtmise kaartide, maksuinspektorite poolt tänavate läbikäimise jms. teel kogutavate andmete ning kommunaal- ja teiste kohalike organite materjalide (sealhulgas kommunaalorganite teatmed kruntide suuruse ja kindlustusinspektuuride teatmed kodanikele kuuluvate ehitiste kindlustushinde kohta) alusel.

Maksukohuslaste ja maksustamisobjektide arvelevõtmine hoonetemaksu ja maarendise alal, soodustusõiguslike kodanike kindlakstegemine ja kodanikelt võetavate maksete arvutamine toimub mainitud 8. oktoobri 1943. a. juhendiga kindlaksmääratud korras.

Maal võetakse maksukohuslased ja maksustamisobjektid arvele üheaegselt põllumajandusmaksu maksjate arvelevõtmisega, millel saadud andmed kontrollitakse hiljem järgneva arvelevõtmisega 1. jaanuariks. Arvelevõtmise andmed kantakse vormi nr. 3-n kohastesse nimekirjadesse, milledes arvutatakse ka hoonetemaksu ja maarendise maksed.

Selleks, et kõik arvutlused esitataks õigeaegselt ning koostataks õigesti, peavad maksuinspektorid instrueerima ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töötajaid hoonetemaksu ja maarendise arvutamise korrast (pidades silmas eriti neid juhtusid, kus maksustatakse üht osa ehitisest või maatükist), maksumäärade kohaldamise korrast, arvutluste koostamise juhistest ja arvutluste rajooni- (linna-) rahandusosakondadele esitamise tähtaegadest. Instrueerimisnõupidamistel tuleb selgitada, et ka need organisatsioonid, kes on vabastatud hoonetemaksust ja maarendisest, on kohustatud rajooni (linna) rahandusosakonnale teatama, et neil ei ole maksustatavaid objekte.

Arvutluse saamise kuupäeva kohta tehakse märge majavalduste arvestusraamatu lahtris «Märkused». Samasse lahtrisse märgitakse ka kuupäev, millal arvutlus kohapeal kontrolliti.

Organisatsioonidelt saadud arvutlused tuleb enne esimese maksetähtpäeva kättejõudmist üle anda maksuinspektuuri raamatupidajale isikukontode avamiseks. Selleks, et raamatupidaja saaks täielikud andmed ja kindlaks teha arvutluste koostamisel tekkida võivad vead, on tarvis enne arvutluste kohapealset kontrollimist rajooni (linna) rahandusosakonna kantseleis (kameraalsel teel) selgitada, kas neis ehitiste hindeväärtus ja kruntide suurus, võrreldes eelmise aasta arvutlusega, on näidatud õigesti

ja kas maksumäärade kohaldamises, maksete arvutamises ja nende jaotamises maksetähtpäevade vahel pole eksitusi.

Kui kameraalsel kontrollimisel tehakse kindlaks maksumäärade ebaõige kohaldamine või aritmeetilised vead maksete arvutamises ja viimaste jaotamises maksetähtpäevade vahel, teeb inspektor arvutluses vastavad parandused. Kui aga esitatud arvutluses ehitiste hindesumma või krundi pindala osutub tunduvalt suuremaks või väiksemaks eelmise aasta omast, peab ta selgitama kohapeal, vastava organisatsiooni juures, toimunud muudatuste põhjused ja tegema vajaduse korral arvutluses tarvilikud parandused.

Kõik arvutluses kameraalsel kontrollimisel tehtud parandused peavad kandma maksuinspektori allkirja ja neist tuleb teatada vastavale organisatsioonile. Alles pärast seda antakse arvutlused maksuinspektuuri raamatupidajale üle.

Inspektori peamiseks ülesandeks arvutluse kontrollimisel on kindlaks teha dokumentide järgi: kas hoonetemaksu ja maarendise arvutamisel on kõik maksustamisele kuuluvad ehitised ja maatükid arvesse võetud; kas ehitiste väärtus on arvutluses näidatud alghinde järgi (amortisatsiooni maha arvamata); mille arvel ja mis ajast on suurenenud ehitiste maksustatav hindesumma, võrreldes eelmise aasta arvutlusega; mis otstarbeks kasutatakse ehitist (ameti-, tootmis-, eluruumideks); kas organisatsioonil on käsil mingisugune ehitus ja millises järgus see on.

Selleks, et kontrollida, kas kõik ehitised on arvutlusse sisse võetud ja kas arvutluses näidatud ehitiste hindeväärtus on õige, peab maksuinspektor läbi vaatama ehitiste esmaarvestuse dokumendid (inventuurinimestik, kaardid, raamatud) ja jooksva aasta möödunud kvartalite käibearuanded, milles ehitiste väärtus näidatakse alghinde järgi. Ehitiste hindesummat tuleb võrrelda ka veel ettevõtte bilansi aktiva eelmise aasta 1. jaanuari ja jooksva aasta 1. jaanuari kirjenditega, pidades silmas, et ettevõtete bilansi aktivas näidatakse ehitiste väärtus alghinde järgi.

Pärast maksustatavate ehitiste ja nende hindeväärtuse täieliku arvessevõtmise kontrollimist tuleb teha kindlaks, mis otstarbeks ehitist või selles olevaid ruume tegelikult kasutatakse, kui aga kontrollitakse eelarvelist asutust, siis milliseid ruume kasutatakse eluruumidena ja kas osa ruumidest ei rendita välja isemajandavaile organisatsioonidele. See on vajalik maksustamisele kuuluvate ruumide kindlakstegemiseks ja maksumäärade õigeks kohaldamiseks hoonetemaksu ja maarendise arvutamisel.

Neil juhtudel, kui möödunud aasta ja jooksva aasta 1. jaanuari andmeil esineb lahkuminekuid ehitiste hindeväärtuses, on tarvis kontrollida, mille arvel ja mis ajast suurenes või vähenes ehitiste maksustatav hindesumma. Kui see suurenes näiteks aasta jooksul tehtud kapitaalremondi tõttu, siis pole vajadust selgitada, mis ajast hindesumma muutus, sest niisugusel korral võetakse maksu arvutamisel aluseks ehitise väärtus jooksva aasta 1. jaanuariks. Kui hindesumma suurenemine aga leidis aset, oletame, seoses uue hoone ehituse või pealeehitusega, tuleb tingimata kindlaks teha, mis ajast ehitiste hindeväärtus suurenes, sest sääras-

tel juhtudel ei tule uuelt hindesummalt võetav maks arvutada alates jooksva aasta 1. jaanuarist, vaid alates pealisehitise või uue ehitise kasutamisele võtmisele järgnevast kuust.

Ehitiste hindeväärtuse vähenemise põhjuse kindlakstegemisel tuleb samuti selgitada, mis ajast see vähenemine leidis aset, kuna sellest oleneb, missugune osa maksusummast tuleb ära jätta. Kui ehitiste hindeväärtus vähenes näiteks ühe ehitise täieliku rusustumise tõttu, tuleb selle ehitise väärtus ehitiste maksustatavast üldhindest välja jätta alates kuust, millal ehitis rusustus.

Kohapealsel kontrollimisel tuleb peale selle selgitada, kas ettevõttel on käsil uusi ehitusi ja millal need ligikaudu lõpule viiakse. See on vajalik selleks, et inspektor saaks niisuguseid ettevõtteid kavakindlalt kontrollida eesmärgiga kindlustada uute ehitiste maksustamine õigel ajal.

Maarendise arvutamise õigsust kontrollitakse plaanide, lepingute ja teiste ettevõtetes leiduvate dokumentide järgi, mis sisaldavad andmeid kruntide suuruse kohta. Seejuures tuleb silmas pidada järgmist: kuna ettevõtte töölistele ja teenistujatele kollektiivseteks ja individuaalaedadeks ja -köögiviljamaadeks antud maatükk vabastatakse maarendisest, on vaja ka selle maatüki pindala kindlaks teha vastavate dokumentide järgi, kui need aga puuduvad, siis looduses.

Pärast kontrollimist koostatakse akt, milles märgitakse kõik kontrollimisel avastatud vead, tuuakse ära juurdearvutatud või kustutatud maksete üksikasjaline arvutlus ja näidatakse juurdearvutatud summade tasumise tähtajad või milliste tähtpäevade järgi maksed kustutatakse. Akti ärakiri antakse ettevõttele, asutusele või organisatsioonile, kus kontrollimine läbi viidi, juurdearvutatud või ärajäetavate maksete arvutlus aga — maksuinspektuuri raamatupidamisse vastava sissekande tegemiseks maksukohuslase isikukontos.

Maksustamisobjektide kindlakstegemiseks ei tule kontrollimisi läbi viia mitte ainult hoonetemaksu ja maarendise arvutlusi esitanud organisatsioonides, vaid ka teistes organisatsioonides, sealhulgas ka eelarvelistes asutustes. Tuleb võtta arvesse, et praktikas on esinenud juhtusid, kus asutus, teatades hoonetemaksu ja maarendisega maksustamisele kuuluvate objektide puudumisest, esitas üheaegselt maksundusalase arvelevõtmise kaardi, milles olid loetletud selle asutuse maja arvelevõtmisele kuuluvad üürnikud. Tähendatud asutuse majas oli järelikult maksustamisele kuuluvaid ruume. Sellepärast on eelarveliste asutuste ehitiste kontrollimiseks otstarbekohane kasutada maksundusalase arvelevõtmise andmeid.

II. MAKS TRANSPORDIVAHENDITE VALDAJAILT JA MAKS LOOMAPIDAJAILT

1. Transpordivahendite valdajailt võetav maks

Transpordivahendite valdajailt võetakse maksu linnades ning töölis-, suvitus- ja kuurortaleveis ja seda maksavad ainult üksikkodanikud, kel neis asulais on autosid, mootorrattaid, jalgrattaid, jahtlaevu, paate, julla-

sid, praame, sõidu- ja tööhobuseid, samuti veotööndu ses kasutatavaid hobuseid ja teisi veoloomi. Aastased maksumäärad on kindlaks määratud järgmises suuruses (vt. tabel).

Maksustamisobjekti nimetus	Liiduvabariikide pealinnades ja kraide (oblastite) keskustes liiduvabariigi ministrite nõukogu poolt kinnitatud loendi järgi	Teistes kraide (oblastite) keskustes	Teistes linnades ja kuurortaleveis	Töölisaleveis
1. Autod ja mootorpaadid, igalt hobujõult	25 rbl.	20 rbl.	15 rbl.	10 rbl.
2. Mootorrattad, igalt hobujõult . .	15 „	10 „	7 „	5 „
3. Jalgrattad	15 „	10 „	7 „	5 „
4. Paadid ja jullad:				
a) tööndusena inimeste veoks kasutatavad	50 „	40 „	30 „	20 „
b) muudel juhtudel	15 „	10 „	7 „	5 „
5. Praamid, veopaadid, jahtlaevad .	100 „	75 „	50 „	25 „
6. Hobused	250 „	200 „	150 „	100 „
7. Veotööndu ses kasutatavad loomad (peale hobuste)	100 „	75 „	50 „	25 „

Eelnimetatud transpordivahendite valdajad on kohustatud maksma maksu iga aasta kindlaksmääratud summas, olenemata sellest, millal transpordivahendid soetati. Erand on tehtud ainult autode, mootorrataste, mootorpaatide ja hobuste valdajaile. Kui need transpordivahendid on soetatud teisel poolaastal, ei maksa uus valdaja maksu täies summas, vaid pooles suuruses.

Autode ja mootorrataste valdajailt võetav maks määratakse hobujõudude arvu järgi, lähtudes masina passis näidatud võimsusest. Juhul, kui passides sellised andmed puuduvad, võidakse need saada riiklikult autoinspektuurilt ja teistelt vastavate transpordivahendite arvestust pidavatelt asutustelt.

Maks võetakse transpordivahendi numbrimärgi väljaandmisel. Autodele ja mootorratastele aga ei anna riikliku autoinspektuuri organid numbrimärke iga aasta. Seoses sellega on rahandusorganid riigi- ja kohalike maksude maksjate ja maksustamisobjektide arvelevõtmisel linnalistes asulates kohustatud arvele võtma ka kodanikud, kel on autosid ja mootorrattaid (sel arvelevõtmisel saadud andmete täielikkust tuleb hiljem kontrollida riiklikul autoinspektuuril olevate andmetega individuaalvalda-

jaile kuuluvate autode ja mootorrataste kohta), ja saatma neile makseteated maksu tasumiseks.

Maksust vabastatakse: kulla- ja plaatinatööstuse, inglistina ja teiste haruldaste metallide kaevandamise ja töötlemise ettevõtete väärismetalliotsijad; kodanikud, kelle hobused ja teised loomad on võetud arvele nende majandite maksustamisel põllumajandusmaksuga; välisriikide diplomaatilised ja konsulaaresindajad vastastikkuse tingimusel; välismaiste autospordiühingute liikmeiks olevad välisriikide kodanikud, kes on sõitnud NSV Liitu rahvusvahelises autoliikluse konventsioonis (LSKK 1926, nr. 23, art. 152 ja 153) ettenähtud korras — NSV Liidu piirides viibimise aja kestel, kuid mitte üle 12 kuu. Tähendatud soodustus kehtib ainult nende riikide kodanike suhtes, kus vastavat soodustust antakse NSV Liidu kodanikele.

2. Loomapidajailt võetav maks

Loomapidajailt võetakse maksu linnades ning töölis-, suvitus- ja kuurortaleveis ja seda maksavad kodanikud, kel on produktiivloomi (lehmi ja üle 2 aasta vanuseid mullikaid) ja tööloomi (peale hobuste), keda ei kasutata veotöönduses (üle 2½ aasta vanuseid pulle, härgi ja põtru, üle 3 aasta vanuseid kaameleid, muulasid, pühvleid ja eesleid). Veotöönduses kasutatavad tööloomad, sealhulgas hobused, kuuluvad maksustamisele kõigil juhtudel transpordivahendite valdajailt võetava maksuga.

Loomapidajailt võetakse maksu iga aasta loomade registreerimisel järgmiste määrade järgi:

Maksustamisobjektide nimetus	Liiduvabariikide pealinnades ja kraaide (oblastite) keskustes liiduvabariigi ministrite nõukogu poolt kinnitatud loendi järgi	Teistes kraaide (oblastite) keskustes	Teistes linnades, suvitus- ja kuurortaleveis	Töölisaleveis
1. Veised ja kaamelid . . .	50 rbl.	40 rbl.	30 rbl.	20 rbl.
2. Eeslid, muulad ja põdrad .	25 „	20 „	15 „	10 „

Maks tasutakse ülaltoodud määrade järgi hoolimata sellest, millal loomad antud aastal soetati.

Kodanikud, kelle loomad on võetud arvele nende majandite maksustamisel põllumajandusmaksuga, ei maksa loomapidajailt võetavat maksu.

3. Transpordivahendite valdajailt ja loomapidajailt võetava maksu laekamine ja eelarvesse kandmine

Nagu eespool märgitud, võetakse maks transpordivahendite valdajailt transpordivahendi numbrimärgi väljaandmisel, autode ja mootorrataste valdajaile aga saadetakse makseteated, kuna riiklik autoinspektuur ei anna neile transpordivahendeile numbrimärke iga aasta. Loomapidajailt võetakse maks loomade registreerimisel.

Seega laekavad transpordivahendite valdajailt ja loomapidajailt võetavat maksu peamiselt need organid, kes annavad numbrimärke ja registreerivad loomi. Küsimuse, millised organid peavad registreerima loomi, otsustavad kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed vastava vabariigi territooriumil kehtivate seaduste alusel.

Mõlemast maksust laekuvad summad kantakse kohalikku eelarvesse. Seejuures kohalikud töörahva saadikute nõukogud ja nende täitevkomiteed (samuti liidu- ja autonoomsete vabariikide valitsused) võivad alandada maksumäärasid ja anda täiendavaid maksusoodustusi või neid makse üldse mitte rakendada vabariigi, krai, oblasti, linna või rajooni territooriumil.

Rahandusorganite ülesandeks on organiseerida õigeaegset ja seaduspärast maksustamist ja kindlustada kõigi maksusummade laekumine eelarvesse.

Rajoonide (linnade) rahandusosakonnad peavad võtma enne transpordivahendite numbrimärkide väljaandmist ja loomade registreerimist abinõud tarvitusele selleks, et transpordivahendeid ja loomi omavaile kodanikele saaksid teatavaks (kohaliku ajakirjanduse, raadio jne. kaudu) numbrimärkide väljaandmise ja loomade registreerimise kord, maksumäärad, maksude tasumise kord ja tähtajad.

Linnades, kus maksukohuslaste arv on suur, on otstarbekohane avada teatavaks ajaks numbrimärkide väljaandmise ja loomade registreerimise kohtades asutuse juures panga kassad maksete vastuvõtmiseks elanikkonnalt.

Rahandusorganid on ühtlasi kohustatud hoolt kandma selle eest, et numbrimärke väljaandvail ja loomi registreerivail organeil oleksid hästi teada maksumäärad ning et nad annaksid välja numbrimärke ja registreeriksid loomi ainult maksu tasumist kinnitava pangakviitungi esitamisel maksukohuslaste poolt.

Rajoonide (linnade) rahandusosakondadel tuleb ühtlasi nõutada nimekirjad transpordivahendite numbrimärke võtnud ja loomi registreerinud isikute kohta. Nende nimekirjade ja rahandusosakondadel olevate teatmete vastastamise teel kontrollitakse, kas kõik maksukohuslased on maksustatud ja kas maksustamine on toimunud õigesti.

III. TURUMAKS

Turumaksu võetakse kõigil kohalikel kolhoositurgudel, sealhulgas ka maal, välja arvatud raudteejaamade ja sadamate juures asuvad turud, kus üldse on keelatud võtta kolhoosidelt ja kodanikelt oma põllumajandi

saaduste müümise eest laudadelt, lettidelt ja käelt mistahes makse, sealhulgas ka turumaksu.

Maksu maksavad turgudel: kolhoosid, kolhoosnikud, üksiktalupidajad ja teised kodanikud, kes müüvad oma põllumajandi saadusi; kodutööndajad, kes müüvad endatoodetud tooteid, mille müük turgudel on seadusega lubatud; kodutööndajad, kes tegelevad lubatud tööndustega turgude maa-alal; kodanikud, kes müüvad oma isiklikke asju. Kodanike isiklike asjade müümise korra määrab NSVL Kaubandusministeerium.

Turumaksu võtmine ei ole lubatud riiklikelt ja kooperatiivsetelt organisatsioonidelt (peale kolhooside), samuti kolhoosidelt ja kodanikelt, kes kasutavad turgudel neile spetsiaalselt eraldatud kohti või ruume turgude direktoritega sõlmitud lepingute alusel.

Turumaksust laekuvad summad kantakse kohalikku eelarvesse. 30% turumaksust laekuvaist summadest eraldatakse turgude administreerimise, ekspluateerimise ja heakorrastamisega seotud kuludeks.

Turumaksu võetakse iga kauplemispäeva eest järgmises suuruses:

müümisel autodelt ja koormast	15 rbl.
müümisel koormaloomadelt	5 „
müümisel käelt, maast, kandelaudadelt, korvidest, käsikäru-delt, laudadelt jne.	1—2—3 „
suurte kariloomade müümisel, igalt loomalt	15 „
väikeloomade müümisel, igalt loomalt	5 „
kodu- või käsitööndusega tegelemise eest	2—3 „

Liidu- ja autonoomsete vabariikide ülemnõukogudel, vabariikide ministrite nõukogudel, töörahva saadikute nõukogudel ja nende täitevkomiteedel on õigus alandada ülaltoodud maksumäärasid ja anda täiendavaid maksusoodustusi nii üksikutele maksukohuslastele kui ka maksukohuslaste rühmadele.

Turumaksu määrad käelt, maast, laudadelt jms. müümisel ja kodu-ning käsitööndusega tegelemise eest 1 rubla, 2 rubla või 3 rubla suuruses kehtestatakse üksikutele rajoonidele ja linnadele vabariikide ministrite nõukogude ja oblastite (kraide) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede poolt.

Põllumajandussaaduste müümisel käelt, maast, laudadelt jms. võetakse turumaksu vastavas linnas (rajoonis) kehtiva maksumäära järgi, s. o. 1 rubla, 2 rubla või 3 rubla suuruses, olenemata saaduste hulgast ja nende turule toimetamise viisist.

Kui põllumajandussaadusi müüakse maast vahetult auto, koorma või koormalooma juures, millel saadused toimetati kohale, võetakse turumaksu 15 rubla kauplemise eest auto või koorma juures ja 5 rubla kauplemise eest koormalooma juures.

Suurte kariloomade ja väikeloomade müümisel võetakse turumaksu kõigil juhtudel igalt loomalt. Järelikult, kui väikeloomi (lambaid, kitsi, sigu, põrsaid) müüakse näiteks koormast, võetakse turumaksu 5 rubla suuruses igalt loomalt, mitte aga määra järgi, mis on ette nähtud koormast müümiseks.

Turumaksu laekavad turgude administratsiooni koosseisu kuuluvad ja turgude direktoreile alluvad maksukogujad.

Turgude direktorite ja kaubandusosakondade ülesandeks on organiseerida turumaksu laekamist ja kontrollida pidevalt maksukogujate tööd.

Kaubandusosakonnad peavad varustama turgude direktoreid turumaksu kviitungitega, pidama täpset arvestust kviitungite kohta ja tagama nende hoidmise võrdselt rangele aruandlusele kuuluvate dokumentidega. Ühtlasi peavad kaubandusosakonnad jälgima, et turgudel võetaks turumaksu õigesti, ja korraldama turgude finantsilis-majandusliku tegevuse perioodilisi dokumentaalrevisjone.

Turgude direktorid, kelle vahetul juhtimisel turumaksu kogujad töötavad, on kohustatud pidama ranget arvestust kviitungite sissetuleku ja väljamineku kohta, hoidma neid koos teiste rangele aruandlusele kuuluvate dokumentidega, vastu võtma iga päev maksukogujailt kogutud maksusummad, pidama nende summade arvestust ja andma need hiljemalt järgmisel päeval üle pangaasutustele.

Kaubandusorganite poolt teostatava kontrolli kõrval on rajoonide (linnade) rahandusosakondade maksuinspektorid kohustatud süstemaatiliselt, vähemalt üks kord kvartalis, kontrollima turumaksu võtmise õigsust kõigil kohalikel kolhoositurgudel. Kontrollimisel tuleb selgitada järgmist: kas maksukogujate koosseis on täielikult komplekteeritud; kuidas on korraldatud turumaksu kviitungite arvestus ja hoidmine; kas on olemas küllaldane tagavara kviitungeist; kas on ette tulnud viivitusi kviitungitega varustamises kaubandusosakondade poolt; kas kviitungite tegelik hulk vastab kviitungite sissetuleku ja väljamineku arvestuse raamatu sissekannetele; kas kõigil turul kauplevail kolhoosidel ja kodanikel on kviitungid turumaksu tasumise kohta; kas turumaksu määrasid kohaldatakse õigesti; kas turumaksu sissenõudmisel ei kasutata kviitungeid, mis on juba tarvitusel olnud, või mittevormikohaseid kviitungeid; kas ei esine muid kuritarvitusi turumaksu võtmisel ja, lõpuks, kas kogutud maksusummad kantakse eelarvesse täielikult ja õigeaegselt.

Kontrollimine vormistatakse aktiga, milles peavad olema märgitud kõik väljaselgitatud puudused.

Kui kontrollimisel avastatakse sääraseid puudusi, nagu näiteks maksukohuslaste mittetäielik hõlmamine turumaksuga, maksukogujate koosseisu komplekteerimatus, maksumäärade ebaõige kohaldamine jne., samuti kogutud summade raiskamisi ja teisi kuritarvitusi, tuleb materjalid raiskamistes ja kuritarvitustes süüdi olevate isikute kohta üle anda prokuratuuriorganeile ja peale selle esitada kohaliku töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele heakskiitmiseks konkreetsed abinõud puuduste kõrvaldamiseks ja turumaksu laekumise paremaks muutmiseks.

IV. VASTUTUS KOHALIKE MAKSUDE MITTETASUMISE EEST JA MAKSNIKE KAEBUSTE LÄBIVAATAMINE

Ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt ning kodanikelt, kes ei ole tasunud tähtajaks neilt saadaolevaid makse, nõutakse need sisse NSVL Rahandusministeeriumi 2. oktoobri 1950. a. juhendis nr. 1450 «Tähtajaks tasumata jäänud maksude ja mitte-maksumaksete sissenõudmise korrast» ettenähtud korras.

Maksukohuslasel on õigus esitada rajooni (linna) rahandusosakonna juhatajale kaebus maksu ebaõige määramise kohta ühe kuu jooksul, arvates makseteate kätteandmise või maksu tasumise nõude esitamise päevast. Rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja on kohustatud kaebuse läbi vaatama ja maksukohuslasele oma otsusest kirjalikult teatama.

Rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja otsuse peale võidakse kaevata ühe kuu jooksul pärast otsuse kättesaamist oblastilise jaotuseta liiduvabariigi rahandusministeeriumile, autonoomse vabariigi rahandusministeeriumile või oblasti (krai) rahandusosakonna juhatajale, kes on samuti kohustatud kaebuse läbi vaatama ja oma otsusest maksumaksjale ja vastavale rajooni (linna) rahandusosakonnale kirjalikult teatama.

Kohalike maksude asjas esitatavad kaebused vaadatakse läbi samas korras ja samadel tähtaegadel nagu teistegi maksude puhul.

Kaebuse esitamine ei peata maksu tasumist, kuid kaebust läbivaataval rahandusorganil on õigus peatada maksu sissenõudmine kuni kaebuse otsustamiseni.

VII PEATUKK

RIIGILÕIV

I. RIIGILÕIVU VÕTMINE

Riigilõivu võetakse järgmiste aktide alusel: NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 10. aprilli 1942. a. seadlus; valitsuse määrused riigilõivu määrade kohta NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 8. juuli 1944. a. seadluse ja valitsuse järgneva määrusega jõustatud muudatuste ja täiendustega; NSVL Rahandusministeeriumi 14. märtsi 1947. a. juhend «Riigilõivust» täienduste ja muudatustega, mis selles juhendis on tehtud pärast selle väljaandmist.

Riigilõivu võtavad kohtuasutused, riikliku arbitraaži organid, notariaalkontorid, perekonnaseisuaktide-bürood, välispasse ja -viisasid väljaandvad asutused, miilitsaorganid, linnade ja rajoonide rahandusosakonnad, jahilubasid väljaandvad asutused ja külanõukogude ning neile vastavate töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed.

Juhul, kui liiduvabariikide riiginotariaadi määrustikega teatavate notariaaltoimingute sooritamine on pandud seoses notariaalkontorite puudumisega linnade, rajoonide ja alevite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele (välja arvatud külanõukogude põhimääruse alusel tegutsevad suvitusalevite nõukogud), võtavad riigilõivu notariaaltoimingute sooritamise eest ka tähendatud nõukogude täitevkomiteed.

Teistel asutustel ei ole lubatud riigilõivu võtta.

II. TOIMINGUD JA DOKUMENDID, MILLELT VÕETAKSE LÕIVU

Riigilõivu võetakse üksnes neilt toiminguilt ja dokumentidelt, mis on loetletud NSVL Rahvakomissaride Nõukogu 29. aprilli 1942. a. määruses. Lõivuga maksustatavate toimingute ja dokumentide loend on toodud käesoleva peatüki erijagudes, mis käsitlevad riigilõivu võtmise korda igas üksikus eespool nimetatud asutuses.

Riigilõivu võtmine toimingute eest ja dokumentidelt, mis loendis ei sisaldu, pole lubatud.

1. Riigilõivu maksjad

Riigilõivu võetakse nii kodanikelt kui ka ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt, kes maksavad lõivu toimingute eest (ja dokumentidelt), mis sooritatakse nende endi palvel ja nende huvides.

2. Riigilõivu liigid ja lõivu tasumise üldkord

Riigilõiv jaguneb kaheks lõivuliigiks — lihtsaks ja proportsionaalseks. Lihtsat lõivu võetakse kindlates määrades (rublades), proportsionaalset aga — proportsionaalses vahekorras dokumendi summaga. Kuid nii esimesel kui ka teisel juhul võetakse lõivu täisrublades. Proportsionaalse lõivu võtmisel lõivusumma ümardatakse seetõttu täisrubladeni: summat alla 50 kopikat ei arvestata, 50 kopikat ja üle selle aga arvatakse rublaks.

Tuleb silmas pidada, et ka lihtlõivu arvutamisel, ehkki seda võetakse kindlates määrades (rublades), saadakse lõivusumma mõningail juhtudel (näiteks kassatsioonikaebuste puhul) kopikates. Neil juhtudel ümardatakse lõivusumma täisrubladeni samas korras, nagu seda tehakse proportsionaalse lõivu arvutamisel.

Riigilõiv tasutakse kas sularahas või lõivumarkides. Seejuures on NSVL Rahandusministeeriumile antud õigus kindlaks määrata, missugustelt toimingutelt ja dokumentidelt tuleb lõiv tasuda sularahas ja millistel juhtudel lõiv tasutakse lõivumarkides. Seoses sellega ongi NSVL Rahandusministeerium kindlaks määranud, et kõigis riigilõivu võtvates asutustes, peale riikliku arbitraaži organite ja külade töörahva saadikute nõukogude, tasutakse lõiv kuni 100 rubla suuruse lõivusumma puhul lõivumarkides. Kui lõivusumma aga ületab 100 rubla, makstakse see pangaasutusse sularahas või sularahata arvelduste teel.

Riikliku arbitraaži organeis menetletavais asjades tasutakse lõiv kas sularaha sissemaksmise teel pangaasutusse või sularahata arvelduste korras. Lõivumarke on lubatud riikliku arbitraaži organeil lõivu katteks vastu võtta mitte üle 10 rubla suuruses summas, erandina ainult neil juhtudel, kui ilmneb, et arbitraažile esitatud avaldustelt on lõivu selle summa võrra vähem makstud.

Külade töörahva saadikute nõukogudes tasutakse lõiv üksnes sularahas nõukogu esimehe või sekretäri kätte, kes maksjale annab vormi nr. 22-a kohase kviitungi lõivu vastuvõtmise kohta.

Lõivu tasumise tõenditeks on lõivumargid, dokumendid (kviitungid) lõivu vastuvõtmise kohta sularahas ja maksekäsundid lõivu ülekandmise kohta maksniku kontost vastava eelarve kontosse.

Paljudel juhtudel (eriti kohtuasutuste ja riikliku arbitraaži organite pädevusse kuuluvates asjades) tasutakse lõiv vastavate summade ülekandmise teel posti kaudu. Seepärast võib ka postikviitung olla riigilõivu tasumise tõendiks, kuid tingimusel, et summa kviitungi järgi on tegelikult laekunud ja eelarvesse kantud.

3. Markides võetava lõivu tasumise ja markide kustutamise kord. Markide müügikorralduse eeskirjad

Riigilõivu maksmiseks on välja lastud erilised margid, väärtusega 1 rubla, 3 rubla, 5 rubla, 10 rubla ja 25 rubla. Margid valmistatakse Riigi Väärtmärkide Trükikojas (Гознак) kogu NSV Liidu jaoks NSVL Rahandusministeeriumi poolt kinnitatavate ühtsete näidiste järgi.

Lõivumarkide valmistamise, asutuste markidega varustamise ja markide müümise kord on kindlaks määratud NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi ja NSVL Riigipanga 2. märtsi 1945. a. juhendiga nr. 120/66 «Riigilõivumarkide arvestamise ja müümise korrast».

Vastavalt sellele juhendile on lõivumarkide müüki teostavaiks põhiorganeiks Riigipanga asutused, kes saavad marke vahetult Riigi Väärtmärkide Trükikojalt ja peavad nende kohta arvestust võrdselt muude väärtpaberitega.

Markide müüki organiseeritakse aga ka kommunaalpankades ja nende filiaalides, hoiukassades, maa-sidejaoskondades ja -agentuurides ning vahetult riigilõivu võtvates asutustes. Markide müügikohtade loendi määravad kindlaks Riigipanga asutused koos rajoonide ja linnade rahandusosakondadega sellise arvestusega, et elanikkonnal oleks võimalik marke osta ilma liigse ajakuluta. Luba markide müümiseks ühes või teises riigilõivu võtvas asutuses antakse pärast küsimuse eelnevat kooskõlastamist asutuse juhatajaga.

Asutused, kus markide müük avatakse, saavad marke Riigipanga osakondadelt avansi korras; nad peavad arvestust markide sissetuleku ja väljamineku kohta kupüüride järgi ja esitavad Riigipanga osakonnale iga kuu (väljavõtte saamisel pangalt oma isikukontost) markide avansi seisu kinnitava teatise, näidates selles, kui suure summa eest neil oli esimeseks kuupäevaks marke varuks ja kui suur summa on markide müügist laekunud sularahas.

Pangaasutustest müüdud marke riigilõivu maksjailt tagasi ei võeta ja teiste kupüüride vastu ümber ei vahetata.

Kui lõiv kuulub tasumisele markides, peab maksukohuslane ostma margid sularaha eest asutusest, kus neid müüakse, ja need andma ära vastavasse asutusse (rahvakohtusse, notariaalkontorisse jne.) üheaegselt avaldusega temale vajaliku toimingu sooritamise või dokumendi väljaandmise kohta.

Lõivumargid tuleb kleepida dokumentidele, vastavatel juhtudel aga raamatutesse, niiviisi, et nad oleksid nähtavad täies suuruses, ja kustutada kindlaksmääratud korras. Reeglipäraselt kleebitakse margid dokumentidele, mis jäävad riigilõivu võtvatesse asutustesse. Erand on lubatud jahilubade suhtes. Margid kleebitakse nende lubade puhul jahimeestele väljaantavaile jahipileteile. Peale selle, kui lõivuga maksustatavate dokumentide plangid koosnevad rebitavast talongist ja kontsust, kleebitakse margid plankidele ja kustutatakse nn. kontsulisel viisil.

Dokumentidele või raamatutesse kleebitud lõivumargid kustutatakse dokumendi vastu võtnud või välja andnud ametiisiku allkirjaga ühes margi kustutamise kuupäeva kohustusliku äratähendamisega, kusjuures ameti-

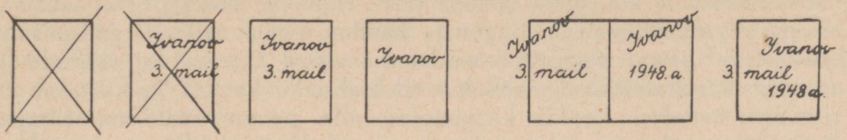

Markide ebaõige kustutamine Markide õige kustutamine

isiku allkiri peab ulatuma üle margi paberi vabale väljale. Ei ole lubatav vastu võtta maksukohuslase enda poolt kustutatud lõivumarke ega kustutada marke läbikriipsutamise teel nn. ristikujulisel viisil.

Dokumentidele ja raamatutesse kleebitud lõivumarke võib kustutada ka templiga või riigilõivu võtva asutuse pitseriga, mille juures tingimata tähendatakse ära markide kustutamise kuupäev.

Lõivumarkide kustutamine kontsulisel viisil toimub margi kleepimise teel pikuti kontsuraamatu lõikejoonele sellise arvestusega, et margi vasak pikutipool jääks pärast dokumendi väljaandmist kontsule, parem aga — maksukohuslasele väljaantavale dokumendile. Markide kustutamisel kontsulisel viisil ei ole ametiisiku allkiri ja margi kustutamise kuupäeva äratähendamine margil nõutav.

4. Sularahas võetava lõivu tasumise kord

Nagu eespool märgitud, tuleb riigilõiv üle 100 rubla suuruse lõivusumma puhul tingimata tasuda sularahas või sularahata arvelduste teel.

Sularahas tasutakse lõiv vastava summa sissemaksmise teel krediidiasutusse, kes annab maksjale kindlaksmääratud vormi kohase kviitungi raha vastuvõtmise kohta. Riigilõivu vastuvõtmise kviitungis peab olema näidatud, kes lõivu tasus, missuguses asjas või mille eest lõiv tasuti, missugune asutus vaatab asja läbi või annab dokumendi välja, lõivusumma (arvude ja sõnadega kirjutatult) ja raha vastuvõtmise kuupäev. Kviitung varustatakse krediidiasutuse töötajate allkirjade ja asutuse pitseriga. Tasutud summat tähistava arvu ja teksti ees ja taga olevad vabad kohad kriipsutatakse läbi.

Krediidiasutuse algkviitungi esitab maksja lõivuga maksustatud toimingut sooritavale asutusele ja see hoitakse viimase toimikuis alal lõivu tasumise tõendina antud asjas.

5. Riigilõivu tasumise kord sularahata arvelduste puhul

Kui maksjal on arvelduskonto pangas, võib ta tasuda lõivu vastava summa ülekandmise teel oma kontost lõivuga maksustatavat toimingut sooritava asutuse asukoha järgse kohaliku eelarve kontosse.

Neil juhtudel peab maksekäsund lõivu ülekandmise kohta sisaldama neidsamu teatmeid, mis sularaha vastuvõtmise kviitungki.

Maksekäsundi kolmanda (panga poolt riigilõivu maksjale väljaantava) eksemplari tagakülg peab tingimata kandma peale selle järgmisesisulist pealdist: «Käsundi tagaküljel näidatud summa .... rubla (sõnade ja arvudega kirjutatult) on maha kantud maksniku kontost ja kantakse üle riigilõivu katteks». Pealdis kirjutatakse alla panga vastavate töötajate poolt, kinnitatakse panga pitseriga ja varustatakse pealdise tegemise kuupäevaga. Juhendid selle kohta on NSVL Riigipanga Juhatuse poolt kõigile Riigipanga kontoreile ja osakondadele antud 8. detsembri 1948. a. kirjas nr. 1294.

Originaalmaksekäsund eespool toodud panga pealdisega lõivu mahakandmise kohta maksukohuslase kontost lisatakse asjatoimetuse või lõivuga maksustatava dokumendi juurde ja jääb asutusse, kus asja läbi vaadatakse või kust dokument välja antakse.

Riigilõivu võtvad asutused ei tohi sooritada ühtki niisugust toimingut, kus maksja esitab lõivu tasumise kohta maksedokumendi ärakirja (mitte aga originaali) või dokumendi, mis tekitab kahtlust lõivu tasumises vastavas asjas või lõivu ülekandmises vastavasse eelarvesse.

6. Riigilõivu eelarvesse kandmise kord

Sularahas või sularahata arvelduste teel tasutud riigilõiv (peale lõivumarkidest laekunud summade) kantakse selle administratiiv-territoriaalse üksuse kohaliku eelarve tuludesse, mille territooriumil asub asutus, kes sooritab lõivuga maksustatavaid toiminguid või annab välja dokumente või kelle kaudu esitatakse avaldus.

Kui lõiv tasutakse markides, kantakse lõivumarkide müügist laekunud summad selle kohaliku nõukogu eelarvesse, kelle territooriumil asub marke müünud pangaasutus.

Üsna sagedased on juhud, eriti aga riiklikus arbitraažis menetletavais asjades, kus maksja, kellelt tuleb lõiv sisse nõuda, näiteks Moskva linna eelarve tuludesse, asub ise teises oblastis või koguni teises vabariigis. Neil juhtudel tasub maksja lõivu sellesse pangaasutusse, kus ta asub, maksekäsundis aga näitab, et lõiv makstakse sisse selles ja selles asjas, mis tuleb läbivaatamisele nii- ja niisuguses asutuses Moskva linnas. Pangaasutus, kes lõivu vastu võttis, on kohustatud selle kandma vastava kohaliku eelarve tuludesse (toodud näite puhul — Moskva linna eelarve tuludesse). Kui lõivu üldsumma vastavas asjas ei ületa 25 rubla, ei kanta seda üle teise linna eelarvesse.

Lõiv, mis võetakse külade töörahva saadikute nõukogude poolt sooritatavate toimingute eest, kantakse nende külanõukogude eelarvetesse.

7. Soodustused riigilõivu alal

Valitsuse poolt riigilõivu maksjaile ette nähtud soodustuste loetelu on toodud vastavais jagudes, mis käsitlevad lõivu võtmise korda üksikute toimingute ja dokumendiliikide järgi.

Peale neis jagudes loetletud soodustuste on liidu- ja autonoomsete vabariikide rahandusministeeriumidel ja kraide, oblastite ning vabariikliku alluvusega linnade rahandusosakondadel õigus anda täiendavaid soodustusi riigilõivu alal nii üksikutele maksukohuslastele kui ka maksukohuslaste rühmadele.

Ühtlasi on rahvakohtunikel või asja arutavail kohtuil õigus vabastada üksikuid kodanikke lõivu maksmisest tingimusel, kui nad oma otsustes tunnustavad need kodanikud vahendite puudumise tõttu mittesuutelisteks lõivu tasuma antud asjas.

III. RIIGILÕIVU VÕTMISE KORD ÜKSIKUTE TOIMINGUTE JA DOKUMENDILIIKIDE PUHUL

1. Lõiv kohtuasutustes menetletavais asjades

Kohtuasutustes võetakse riigilõivu tsiviilkohtupidamise korras läbivaadatavailt hagiavaldustelt, kohtuasutuste otsuste peale esitatavailt kassatsioonikaebustelt ja pooltele ning teistele isikutele (sealhulgas riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide esindajaile) nende palvel väljaantavatelt nende kohtuasjadesse puutuvate paberite ja dokumentide ärakirjadelt.

Soodustused. Riigilõivu maksmisest vabastatakse kohtuasutustes menetletavais asjades:

hagejad — töölised ja teenistujad töötasunõuete ja muude töölepingust tulenevate nõuete puhul;

hagejad — tööonduslike kooperatiivühingute (artellide) liikmed ühingute (artellide) ühistöökodades tehtava töö eest saadava töötasu nõuete puhul;

hagejad — kolhoosnikud vaidlustes kolhoosidega normipäevade arvestamise kohta;

hagejad — tasunõuete puhul, mis tulenevad autoriõigusest ja õigusest leiutistele;

hagejad — ülalpidamise (alimentide) nõuete puhul ja tasunõuete puhul kahju eest, mis on tekitatud raske või muu kehavigastusega;

hagejad — sotsiaalkindlustusorganid organisatsioonidelt ja isikuilt kahjukannatanule välja antud toetusraha tagasinõuete (regresshagide) puhul;

hagejad — Riigipank, Põllumajanduspank ja Kaubanduspank ühes kõigi nende asutustega — kõigis asjades ja dokumentidelt; NSVL Riikliku Kindlustuse organid — vabatahtliku ja kohustusliku kindlustusega seotud asjades, sealhulgas ülemäära väljamakstud kindlustussummade ja kindlustatud vara hävimises või rikkumises süüdi olevailt isikuilt kindlustushüvituse sissenõudmise asjades ning Riikliku Kindlustuse organeile tekitatud kahju tasumise hagides, mis tulenevad kriminaalasjadest ja esitatakse tsiviilkohtupidamise korras; riiklikud töö-hoiukassad kõigis nende operatsioonidega seotud asjades, sealhulgas ülemäära välja antud summade ja väärtuste sissenõudmise asjades ning riiklikele töö-hoiukassadele

tekitatud kahju tasumise hagides, mis tulenevad kriminaalasjadest ja esitatakse tsiviilkohtupidamise korras (Riigipanga, Põllumajanduspanga, Kaubanduspanga, Riikliku Kindlustuse ja Riiklike Töö-hoiukassade Peavalitsuse asutusteks mitteolevaid kostjaid tähendatud asjades lõivu maksmisest ei vabastata);

NSVL Rahandusministeeriumi Väärismetallide Valitsus — kõigis kohtuasjades;

hagejad ja kostjad — riigieelarvesse ja kohalikesse eelarvetesse kantavate maksude ja mitte-maksumaksete, kohustusliku määralise kindlustuse maksete, naturaal-normikohustuste ja traktorijaamade naturaal- ja rahalise töötasu võlgade ja trahvide sissenõudmise asjades, samuti sotsiaalkindlustuse maksete võlgade sissenõudmise asjades ning metsatulu summade ja kasvava metsa väljaandmise eeskirjade rikkumise korral kahjude ja leppetrahvide sissenõudmise asjades.

Peale selle vabastatakse riigilõivust kõik dokumendid kriminaalasjades, sealhulgas ka kriminaalkohtu poolt koos kriminaalasjaga läbivaadatavad tsiviilhagid. Seejuures tuleb silmas pidada, et kriminaalasjas esitatud tsiviilhagi võidakse vahel üle anda arutamiseks tsiviilkohtule. Niisugustel juhtudel otsustatakse riigilõivu võtmise küsimus järgmiselt: riigilõivu ei võeta, kui kriminaalkohus tunnustas hageja õigust tema tsiviilhagi rahuldamisele, kuid andis hagi üle tsiviilkohtule selle rahuldamise määra kindlakstegemiseks, või kui kriminaalkohus jättis tsiviilhagi läbi vaatamata, kuid tegi asjas süüdimõistva otsuse (kui pole põhjust kohtuotsuse tühistamiseks ja asja uuesti läbivaatamiseks kriminaalkohtupidamise korras); kui kriminaalasjast tulenev tsiviilhagi aga esitati kohtule läbivaatamiseks tsiviilkorras pärast seda, kui kriminaalkohus jättis hagi läbi vaatamata kohtualuse õigeksmõistmisel kuriteo koosseisu puudumise tõttu tema teos, kuulub hagi riigilõivuga maksustamisele üldistel alustel.

Lõpuks, riigilõivu maksmisest võidakse vabastada, nagu eespool juba märgitud, üksikuid kodanikke, kes rahvakohtuniku või asja arutava kohtu otsusega on tunnistatud antud asjas lõivu tasumiseks vahendeid mitteomavaiks.

Riigilõivu maksjad. Kohtuasutustes on riigilõivu maksjaks hageja, s. o. see pool, kes alguses pöördus kohtu poole hagiavaldusega teatava rahasumma või mingisuguse vara väljamõistmiseks tema kasuks.

Pool, kellelt hageja palub raha või vara välja mõista, on antud asjas kostjaks. Kostjal on omakorda õigus esitada hagejale vastuhaginõudeid ja taotleda nende rahuldamist samas kohtuprotsessis.

Sel juhul on ka esialgsele hagejale haginõudeid esitanud kostja riigilõivu maksjaks.

Riigilõivu maksjaiks võivad seega ühes ja sellessamas asjas olla nii esialgne hageja kui ka temale vastuhagi esitanud kostja.

Peale hageja ja kostja võivad vaidlusse astuda ka teised asjasthuvitatud isikud iseseisvate haginõuetega nii hageja kui ka kostja vastu.

Näiteks, kodanik Kurassov esitas kohtule hagi 800 rubla sissenõudmiseks õmblusmasina eest, mille ta oli andnud ajutiseks kasutamiseks kodanik

Matvejevile. Tegelikult kuulub see õmblusmasin aga kodanik Lobanovile, kes, saanud teada kohtuprotsessist, esitas kohtule hagiavalduse selle õmblusmasina tema omandiks tunnistamise kohta. Kodanik Lobanov on sel juhul kolmandaks isikuks selles asjas ja peab hagiavalduse esitamisel samuti maksma riigilõivu.

Riigilõivu maksjaks on niisiis iga pool, kes astub asjasse iseseisvate haginõuetega.

Reas asjades on hagejad teatavasti lõivu maksmisest vabastatud. Kuid see ei tähenda, et asjad vaadatakse neil juhtudel läbi lõivu nõudmata.

Kui hageja on lõivu tasumisest vabastatud, peab kohus oma otsusega lõivu eelarve-tuludesse maksmise kohustuse panema kostjale. Sel juhul kostja ei maksa lõivu hagi esialgselt summalt, väid sellelt summalt, mis kohus on temalt välja mõistnud. Lõivu nõuab kostjalt sundkorras sisse kohtutäitur.

Üksikjuhtudel võivad hagide algatajaiks olla prokuratuuri- ja kohtuorganid. Prokuratuuri hagide puhul, mis esitatakse VNFSV Tsiviilprotsessi koodeksi §-i 2 ja teiste liiduvabariikide tsiviilprotsessi koodeksite vastavate paragrahvide korras, samuti asjade puhul, mis algatatakse kohtu poolt, on riigilõivu maksjaks kostja, kui kohus tegi otsuse poole kasuks, kelle huvides asi algatati.

Kui kohus jätab riigilõivu maksmisest vabastatud hageja nõude aga rahuldamata või kui kostja ise on riigilõivust vabastatud (näiteks riigi- ja kohalikku eelarvesse kantavate maksude ja mitte-maksumaksete võlgade sissenõudmise asjades, trahvide sissenõudmise asjades jne., mille puhul lõivust on vabastatud nii hagejad kui ka kostjad), vaatab kohus asja läbi riigilõivu nõudmata.

Hageja, kostja ja asjast osavõttev kolmas isik võivad kohtuotsusega mittenõustumisel esitada kassatsioonikaebusi. Riigilõivu maksjaks on iga kassatsioonikaebust esitav isik (kui ta ei ole lõivust vabastatud soodustuste põhjal), sõltumata sellest, missugusele kohtuasutusele kaebus esitatakse ja kas see esitatakse üks kord või mitu korda.

Riigilõivu määrad ja lõivu tasumise kord. Riigilõiv tasutakse hagiavalduste (sealhulgas vastuhagide ja kolmandate isikute hagide) ja kassatsioonikaebuste esitamisel ning kohtuasjadesse puutuvate dokumentide ärakirjade väljaandmisel poolte palvel.

Kohus ei võta hagiavaldusi läbivaatamisele, kui neilt lõiv on tasumata, välja arvatud juhud, kui maksukohuslane on lõivust vabastatud soodustuste põhjal. Kohtuasutustes menetletavais asjades võetakse riigilõivu järgmiste määrade järgi (vt. lk. 188).

Tuleb võtta arvesse, et täpselt 200 rubla suuruses hagihinna puhul võetakse riigilõivu 5 rubla, mitte aga 3 rubla, 500 rubla suuruse hagihinna puhul — 2%, mitte aga 5 rubla, ja täpselt 5000 rubla suuruse hagihinna puhul — 6%, mitte aga 2%.

Mittevaralise iseloomuga hagiavalduste jaoks ettenähtud lõivu 3 rubla suuruses võetakse ka hagidelt alimentide väljamõistmise kohta kolhoosnikutelt normipäevades ja kolmandate isikute hagidelt rahandusorganite ja kohtutäiturite poolt ebaõigesti üles kirjutatud vara üleskirjutusest vabastamise kohta.

Riigilõivuga maksustatavate toimingute ja dokumentide nimetus	Lõivu määr	
	rublades (lihtne)	%-des dokumendi summast (proportsionaalne)
Hagiavaldustelt hagihinna puhul kuni 200 rbl.	3	—
Hagiavaldustelt hagihinna puhul 200 rbl. ja enam kuni 500 rbl. .	5	—
Hagiavaldustelt hagihinna puhul 500 rbl. ja enam kuni 5000 rbl. .	—	2%
Hagiavaldustelt hagihinna puhul 5000 rbl. ja enam	—	6%
Hagiavaldustelt kolhooside omavahelistes vaidlustes ja kolhooside vaidlustes riiklike ja kooperatiivsete organisatsioonidega . . .	—	1% (kuid mitte alla 1 rubla)
Mittevaralise iseloomuga hagiavaldustelt	3	—
Hagiavaldustelt abielu lahutamise kohta isikutega, kes on mõistetud kauaaegsele vabadusekaotusele (tähtajaga mitte alla kolme aastat), teadmata äraolijatega, rindel teadmata kadunutega ja isikutega, kes põevad kroonilist vaimuhaigust .	3	—
Muudelt abielulahutamise hagiavaldustelt	100	—
Kohtuasutuste otsuste peale esitatavailt kassatsioonikaebustelt . .	—	50% hagiavalduse määrast, arvutatud kaebuse järgi vaieldavast summast
Poolte ja teiste asjast osa võtma lubatud isikute palvel nende kohtuasjas leiduvate paberite ja dokumentide ärakirjade, sealhulgas ka kohtuotsuste ja -määruste korduvate ärakirjade, väljaandmise eest	2	—

Kolhooside vaidluste jaoks ettenähtud lõivumäära (1% hagisummast, kuid mitte alla 1 rubla) kohaldatakse mitte ainult kolhooside omavaheliste vaidluste või kolhooside ning riiklike ja kooperatiivsete organisatsioonide vaheliste vaidluste puhul, vaid ka neil juhtudel, kui hagejaks vaidluses kolhoosiga on riiklik või kooperatiivne organisatsioon. Seda soodustatud lõivumäära ei kohaldata juhtudel, kui kolhoos esitab hagi kolhoosnikute ja teiste kodanike vastu, ja vastupidi, kolhoosnikute ja teiste kodanike hagide puhul kolhooside vastu. Hagidelt, milles üheks pooleks on kolhoos ja teiseks pooleks kolhoosnikud või teised kodanikud, makstakse lõivu üldiste määrade järgi, olenemata sellest, kas kolhoos on asjas hagejaks või kostjaks.

Abielulahutuse avaldused (peale alamal märgitute) esitatakse rahvakohtule, kes on kohustatud selgitama lahutuse põhjused ja võtma tarvitusele abinõud abielupoolte lepitamiseks. Kui lepitamine ei leia aset, on asjasthuvitatud poolel õigus selles küsimuses pöörduda kõrgemalseisva kohtu poole. Sellepärast võetakse lõivu 100 rubla suuruses ainult avalduse esitamisel rahvakohtule. Avaldustelt, mis pärast esitatakse kõrgemalseisvale kohtule, lõivu ei võeta.

Mis puutub avaldustesse abielu lahutamise kohta isikutega, kes on mõistetud kauaaegsele vabadusekaotusele (tähtajaga mitte alla kolme aastat), teadmata äraolijatega, rindel teadmata kadunutega ja kroonilist vaimuhaigust põdevate isikutega, siis need avaldused esitatakse otseselt kõrgemalseisvale kohtule, ilma asja eelneva arutamiseta rahvakohtus, ja lõivu võetakse nende avalduste esitamisel 3 rubla.

Kohtuasutustes kohaldatavate määrade järgi võetakse lõivu ka asjades, mis antakse kohtusse üle riikliku arbitraaži organite poolt, kus lõivumäärad on madalamad kui kohtuasutustes. Niisuguste asjade saamisel peab kohus, kuhu asi üle anti, puuduva lõivusumma hagejalt seetõttu täiendavalt sisse nõudma.

Kohtu poolt riiklikku arbitraaži või teise kohtusse üle antavais asjades tasutud riigilõivu hagejale ei tagastata ega kanta üle ka asja üle võtnud arbitraažiorgani või kohtu asukoha järgsesse eelarvesse. Arbitraažiorgan või kohus, kus asi tuleb arutamisele, teistkordset riigilõivu sissenõudmist ei toimeta.

Dokumentide hulka, mille väljaandmise eest võetakse riigilõivu 2 rubla suuruses, kuuluvad poolte palvel väljaantavad kohtuotsuste ja -määruste korduvad ärakirjad, täitelehtede duplikaadid (mis antakse välja kaotsiläinud originaalide asemel) ja teiste kohtuasjas leiduvate dokumentide ärakirjad. Riigilõivu ei võeta kohtuotsuste ja -määruste esmakordsetelt ärakirjadelt ja täitelehtedelt, mis kuuluvad pooltele väljaandmisele pärast hagiavalduse läbivaatamist.

Lõiv tasutakse kuni 100 rubla suuruse lõivusumma puhul lõivumarkide kleepimise teel hagiavaldustele ja kassatsioonikaebustele, suurema lõivusumma puhul aga — sularaha sissemaksmise teel pangaasutusse.

Hagihinna määramine. Riigilõiv arvutatakse summalt, mille hageja palub enda kasuks sisse nõuda. Hagihind, mille järgi lõiv arvutatakse, määratakse vastava liiduvabariigi tsiviilprotsessi koodeksi eeskirjade kohaselt.

Enamikul juhtudel ei ole hagihinda raske määrata. Nii tuleb rahasummade sissenõudmise hagides lõiv arvutada summalt, mis hageja palub kostjalt välja mõista, vara väljamõistmise hagides aga — vara väärtuselt, mis hageja palub enda kasuks välja mõista.

Mõnevõrra raskem on hagihinda määrata kohtuotsuste tegemisel tööasjades, kehvadele ja töövõimetuile vanemaile, lastele ja abikaasale ülalpidamise (elatise) andmise asjades ja reas teistes asjades.

Vastavalt VNFSV Tsiviilprotsessi koodeksile määratakse hagihind riigilõivu arvutamiseks üksikutes asjades järgmises korras.

Esialgsete haginõuete suurendamise korral arvutatakse lõiv suurendatud hagi üldsummalt.

Näiteks, hagilt 3500 rubla sissenõudmise kohta on tasutud lõivu 70 rubla. Mõne päeva pärast esitas hageja täiendava hagi 2500 rubla suurusele summale. Ühtekokku tuleb selles asjas tasuda lõivu 360 rubla, lähtudes 6000 rubla suurusest hagihinnast (3500+2500).

Tasutud lõivu esialgsete haginõuete vähendamise korral ümber ei arvutata.

Näiteks, pärast hagi esitamist 7000 rubla sissenõudmise kohta andis hageja avalduse hagisumma vähendamiseks 1000 rublani. Varem tasutud lõivu 420 rubla suuruses, mis võeti esialgsest, 7000 rubla suurusest hagihinnast lähtudes, ümber ei arvutata.

Kassatsioonikaebuste puhul arvutatakse lõiv kaebuste järgi vaieldavalt summalt.

Näiteks, kostja palub vähendada temalt väljamõistetud summat 5000 rublalt 1000 rublani. Kassatsioonikaebuse esitamisel tuleb lõiv arvutada vaieldavalt summalt, s. o. 4000 rublalt (5000—1000), 40 rubla suuruses.

Artellide ühistöökodades tehtava töö eest saadava palga või tasu nõuete puhul arvutatakse ja nõutakse lõiv sisse kohtuotsusega välja mõistetud kogu töötasusummalt.

Näiteid. 1. Kodanik Petrovi hagi järgi tehaselt saamata jäänud töötasu nõudmise asjas otsustas kohus hageja kasuks välja mõista kolme kuu palga, iga kuu eest 800 rubla. Hagihind riigilõivu nõudmiseks tehaselt on 2400 rubla (800×3).

2. Kohtuotsusega nõutakse artellilt „Võit" sisse sama artelli liikme kodanik Sokolovi kasuks ühistöökojas tehtud töö tasu aja eest 1. jaanuarist kuni 30. aprillini 1949. a., iga kuu eest 350 rubla. Lõiv tuleb artellilt „Võit" sisse nõuda 1400 rubla suurusest hagihinnast lähtudes (350×4).

Kehvadele ja töövõimetuile vanemaile, lastele ja abikaasale ülalpidamisvahendite (alimentide) nõudmise asjades arvutatakse ja nõutakse lõiv kostjalt sisse, aluseks võttes kohtu poolt välja mõistetud makseid ja ühe aasta eest arvutatud väljamaksete üldsummat, kusjuures neil juhtudel, kui väljamaksete summa on kohtu poolt kindlaks määratud protsendilises vahekorras kostja töötasuga, määrab kohus hagihinna, lähtudes kostja töötasust kohtuotsuse tegemise päeval.

Näiteid. 1. Kohus mõistis välja töövõimetu kod. Sergejevi kasuks tema pojalt 100 rubla ja tütrelt 50 rubla igas kuus. Selle näite puhul tuleb lõiv arvutada eraldi kummaltki kostjalt, nimelt: pojalt — lähtudes 1200 rubla suurusest hagihinnast (100×12) ja tütrelt — lähtudes 600 rubla suurusest hagihinnast (50×12).

2. Kohus otsustas välja mõista kostjalt kahe lapse ülalpidamiseks ühe kolmandiku tema töötasust. Asjas leiduva teatise järgi on kostja kuutöötasu 600 rubla. Hagihinnaks riigilõivu võtmisel on 2400 rubla (600:3×12).

Ülalpidamiseks (alimentideks) varem välja mõistetud maksete muutmise hagides arvutatakse lõiv (aastaseks viidud) summalt, mille võrra vähendatakse või suurendatakse varem välja mõistetud makseid.

Näiteid. 1. Kostja palub vähendada temalt välja mõistetud alimentide summat 200 rublalt 150 rublani kuus. Selle hagi esitamisel tuleb lõiv tasuda 600 rubla suuruselt hagihinnalt (200—150×12).

2. Kohus otsustas suurendada pojalt töövõimetu isa ülalpidamiseks sissenõutavaid makseid 100 rublalt 150 rublani kuus. Hagihind riigilõivu nõudmiseks kostjalt on 600 rubla (150—100×12).

Tähtajata või eluaegsete väljamaksete asjades raske või muu kehavigastusega tekitatud kahju eest määratakse hagihind lõivu arvutamiseks ja selle sissenõudmiseks kostjalt mitte ühe, vaid kolme aasta väljamaksete üldsummat aluseks võttes.

Näide. Kohus otsustas välja mõista tehaselt 200 rubla kuus eluaegselt samas tehases töö ajal kehavigastuse saanud töölise kasuks. Riigilõiv tuleb selles asjas arvutada 7200 rubla suuruselt hagihinnalt (200×12×3).

Hagiavalduste esitamisel rendilepingu jõu lõpetamise või edasikestmise kohta kuulub lõiv tasumisele lepingu kehtivuse järelejäänud tähtaja eest saadava rendiraha üldsummalt.

Näiteid. 1. 1. jaanuaril 1945. a. sõlmiti rendileping 10 aastaks, rendimaksuga 3 000 rubla aastas. 1. jaanuaril 1951. a., s. o. kuue aasta pärast, esitati selle lepingu lõpetamise hagi. Hagihind, millelt võetakse lõivu, on 12 000 rubla (3 000 × 4).

2. Hageja palub kohut teha otsus eeltähendatud lepingu kehtivuse tähtaja pikendamiseks 5 aastaks. Niisugusel juhul tuleb lõiv tasuda 15 000 rubla suuruselt hagihinnalt (3 000 × 5).

Juhul, kui hagi esitamisel on raske hinda määrata, määrab hagilt tasumisele kuuluva lõivu suuruse esialgu kohus, kusjuures see ei või olla alla 10 rubla. Otsuse tegemisel nõutakse lõivu täiendavalt juurde, vastavalt kohtuotsusega täpsustatud hagihinnale.

Lõivu tagastamise kord. Kohtuasutustes menetletavais asjades võidakse sissemakstud lõiv hagejale tagastada ainult neil juhtudel, kui kohus tagastab hagiavalduse või kui lõivu antud asjas on ekslikult makstud suuremas summas, kui see on nõutav seaduse järgi. Esimesel juhul tagastatakse lõiv täielikult, teisel — summas, mis oli makstud ülemäära. Lõiv tagastatakse täielikult ka rahandusorganite või kohtutäiturite poolt ebaõigesti üles kirjutatud vara üleskirjutusest vabastamise asjades, tingimusel, kui kohus rahuldab hageja poolt esitatud nõuded.

Muudel juhtudel lõivu ei tagastata. Lõivu ei tagastata näiteks haginõuete vähendamisel hageja poolt pärast hagi esitamist, hageja loobumisel juba esitatud nõudest või vaidluse lahenemisel poolte kokkuleppel või võla tasumisel kostja poolt pärast hagi esitamist. Lõivu ei tagastata samuti juhul, kui kohus annab hagiavalduse lahendamiseks ametkondlikku arbitraaži.

Riigilõivu tagastab selle administratiiv-territoriaalse üksuse rajooni (linna) rahandusosakond, mille eelarvesse laekus tagastamisele kuuluv summa, kui aga lõiv tasuti markides, tagastab selle maksja asukoha (elukoha) järgne rajooni (linna) rahandusosakond.

Riigilõivu tagastamiseks peab rajooni (linna) rahandusosakond nõudma sellekohase avalduse esitanud maksjalt, et ta esitaks kohtumääruse lõivu tagastamise kohta. Kui lõiv, mis tasuti sularahas või ülekandega maksja kontost, tagastatakse täielikult, peab maksja esitama peale kohtumääruse veel originaalmaksedokumendi lõivu tasumise kohta.

Lõivu sissenõudmise kord kohtuotsuste järgi. Vastavalt NSVL Kohtuministeeriumi 31. augusti 1949. a. juhendile nr. 44 tuleb maksukohuslasele neil juhtudel, kui kostjalt on peale põhivõla välja mõistetud ka veel teatav summa lõivu, mis kuulub eelarve tuludesse kandmisele, anda tähtaeg selle tasumiseks.

Kui lõivu kohtu poolt määratud tähtajaks ei tasuta, kirjutab kohtu sekretär välja lõivu sissenõudmiseks eraldi täitelehe ja annab selle allkirja vastu kohtutäiturile täitmiseks hiljemalt järgmisel päeval pärast täitelehe väljakirjutamist. Juhul, kui lõivu sissenõudmist peab toimetama teise kohtu kohtutäitur, saadetakse täiteleht sellele kohtule.

Kõik täitelehed, mille järgi lõiv tuleb sundkorras sisse nõuda (sealhulgas ka teistelt kohtutelt saadud täitelehed), registreerib kohtu sekretär rahvakohtu täitedokumentide raamatus. Kohtutäitur on kohustatud kohtule teatama temale üle antud täitelehtede järgi tasumisele kuuluva lõivu sissenõudmise tulemustest.

2. Lõiv riikliku arbitraaži organeis menetletavais asjades

Arbitraažiorganid, kus võetakse lõivu. Riigilõivu võetakse kõigis riikliku arbitraaži organeis, nimelt: NSVL Ministrite Nõukogu juures asuvas riiklikus arbitraažis ning liidu- ja autonoomsete vabariikide ministrite nõukogude, kraide ja oblastite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede ja Moskva ning Leningradi linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee juures asuvais riiklikes arbitraažides.

Peale riikliku arbitraaži organite on veel ametkondlikud arbitraažid, mis on organiseeritud majanduslike ministeeriumide, iseseisvate peavalitsuste ja kooperatsiooni süsteemis. Tuleb silmas pidada, et ametkondlikes arbitraažides läbivaadatavailt hagiavaldustelt lõivu ei võeta, kuna seadlus riigilõivu kohta ametkondlikele arbitraažidele ei laiene.

Riikliku arbitraaži organite ülesandeks on lahendada eellepingulisi vaidlusi, mis tekivad lepingute sõlmimisel eri ametkondade organisatsioonide vahel, ja hagilisi vaidlusi, mis tekivad nende organisatsioonide vahel lepingute täitmise käigus. Tähendatud vaidluste lahendamise eest riikliku arbitraaži organid võtavadki lõivu.

Riigilõivu määrad ja nende kohaldamise kord. Riikliku arbitraaži organeis menetletavais asjades võetakse lõivu järgmiste määrade järgi:

Riigilõivuga maksustatavate toimingute ja dokumentide nimetus	Lõivu määr	
	rublades (lihtne)	%-des dokumendi summast (proportsionaalne)
a) Avaldustelt eellepingulistes vaidlustes:		
NSVL Ministrite Nõukogu juures asuvas riiklikus arbitraažis läbivaadatavailt avaldustelt	500	—
liiduvabariikide ministrite nõukogude juures asuvais riiklikes arbitraažides läbivaadatavailt avaldustelt	300	—
teistes riikliku arbitraaži organeis läbivaadatavailt avaldustelt	100	—
b) Hagiavaldustelt	—	2%
c) Avaldustelt riikliku arbitraaži otsuste uuesti läbivaatamiseks	—	50% avalduste määrast

Nagu nähtub ülaltoodud määradest, oleneb lõivu määr avaldustelt eellepingulistes vaidlustes sellest, missugusele arbitraažile antud asi allub. Sellepärast võetakse ka neis vaidlustes tehtud otsuste uuesti läbivaatamiseks esitatavailt avaldustelt lõivu vaidluse alluvuse järgi, kuid pooles suuruses, võrreldes määradega, mis on ette nähtud avalduste jaoks eellepingulistes vaidlustes (näiteks 250 rubla 500 rubla asemel). Lõivu võetakse tähendatud suuruses hoolimata sellest, kas kaebusega taotletakse kogu arbitraaži otsuse või ühe selle osa uuesti läbivaatamist.

Hagiliste vaidluste ja neis vaidlustes tehtud otsuste uuesti läbivaatamise avalduste suhtes ei sõltu lõivu määr vaidluse alluvusest. Sellepärast võetakse kõigis riikliku arbitraaži organeis hagiavaldustelt lõivu 2% suuruses hagihinnast, hagides tehtud otsuste uuesti läbivaatamiseks esitatavailt avaldustelt aga — 1% vaieldavast summast (mitte aga kogu hagisummalt).

Peab märkima, et riikliku arbitraaži kõrgemalseisvate organite üldvolituse korras vaadatakse mõningad neile alluvad vaidlused läbi riikliku arbitraaži alamalseisvate organite poolt.

Neil juhtudel võetakse eellepingulistes vaidlustes ja neis vaidlustes tehtud otsuste uuesti läbivaatamiseks esitatavailt avaldustelt lõivu vaidluse alluvusest lähtudes, olenemata sellest, missugune arbitraaž seda tegelikult läbi vaatab.

Eellepingulised vaidlused võib jaotada nende kohtualluvuse järgi kolme rühma:

1. rühm		2. rühm		3. rühm	
NSVL Ministrite Nõukogu juures asuvale riiklikule arbitraažile alluvad eellepingulised vaidlused	Lõivumäär (rublades)	Liiduvabariikide ministrite nõukogude juures asuvaile riiklikele arbitraažidele alluvad eellepingulised vaidlused	Lõivumäär (rublades)	Teistele riikliku arbitraaži organeile alluvad eellepingulised vaidlused	Lõivumäär (rublades)
Vaidlused, milles üheks pooleks on liidulise tähtsusega organisatsioon või mille poolteks on eri liiduvabariikide organisatsioonid, lepingu summaga alates 5 miljonist rublast ja enam	500	Vaidlused, milles üheks pooleks on vabariikliku tähtsusega organisatsioon või mille poolteks on antud liiduvabariigi eri kraide ja oblastite organisatsioonid, lepingu summaga alates 1 milj. rublast ja enam, samuti liidulise tähtsusega organisatsioonide või eri liiduvabariikide organisatsioonide vaidlused, lepingu summaga üle 1 milj. rubla kuni 5 milj. rublani	300	Kõik muud eellepingulised vaidlused	100

Oletame, et mõned 1. rühmas tähendatud eellepingulised vaidlused kuuluvad NSVL Ministrite Nõukogu juures asuva riikliku arbitraaži üldvolituse korras läbivaatamisele liiduvabariikide ministrite nõukogude juures asuvais riikliku arbitraaži organeis (2. rühm) või autonoomsete vabariikide ministrite nõukogude ning kraide, oblastite ja linnade töörahva saadikute nõukogude juures asuvais riikliku arbitraaži organeis (3. rühm). Lõiv tuleb niisugustes vaidlustes tasuda 500 rubla suuruses igalt vaidluse läbivaatamise avalduselt, sõltumata sellest, missugune arbitraaž vaidluse läbi vaatab. Kui aga pärast vaidluse läbivaatamist esitatakse avaldus selles asjas arbitraaži otsuse uuesti läbivaatamise kohta, tuleb avalduse esitamisel maksta lõivu 250 rubla, mitte aga 150 või 50 rubla, nagu see toimuks 2. ja 3. rühmas loetletud riiklike arbitraažide vahetusse kohtualluvusse kuuluvate avalduste puhul.

Avaldused riikliku arbitraaži otsuste uuesti läbivaatamise kohta kuuluvad lõivuga maksustamisele ka sel juhul, kui need esitatakse korduvalt, samuti ka, kui otsuse uuesti läbivaatamise küsimuse tõstab üles mitte asjast osavõttev pool, vaid selle kõrgemalseisev organ (trust, peavalitsus või ministeerium). Viimasel juhul nõutakse lõiv sisse, kui see ei ole tasu-

tud avalduse esitamisel, asjast osavõtvalt organisatsioonilt, kelle huvides otsuse uuesti läbivaatamise küsimus üles tõstetakse.

Riikliku arbitraaži otsuste uuesti läbivaatamise avaldused, mis esitatakse vabariikide ministrite nõukogudele või töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele, kelle juures arbitraažid asuvad, ei kuulu lõivuga maksustamisele. Kui ministrite nõukogud või täitevkomiteed aga saadavad neile esitatud avaldused kuuluvuse järgi vastavasse arbitraaži seoses sellega, et avaldaja enne avalduse esitamist ei pöördunud seatud korras antud arbitraaži peaarbiitri poole, tuleb avaldustelt maksta lõivu üldkorras.

Hagiavalduste jaoks ettenähtud määrade järgi makstakse lõivu ka asja üleandmisel ametkondlikust arbitraažist riiklikku arbitraaži ja ametkondliku arbitraaži otsuste täitmiseks riikliku arbitraaži käskude väljaandmise asjades. Esimesel juhul maksab hageja lõivu hagisummalt (arvesse võtmata ametkondliku arbitraaži kontosse makstud eri maksu), teisel juhul aga — ametkondliku arbitraaži poolt väljamõistetud summalt.

Asja lõpetamise kohta tehtud arbitraaži määruste tühistamiseks esitatavailt avaldustelt võetakse lõivu samas korras, nagu arbitraaži otsuste uuesti läbivaatamist taotlevatelt avaldusteltki. Mis puutub aga avaldustesse asja arutamise edasilükkamist ja ekspertiisi määramist käsitlevate ning muude sellesarnaste asja arutamise käigus tehtud arbitraaži määruste uuesti läbivaatamise kohta, siis need ei kuulu lõivuga maksustamisele.

Lõpuks, riikliku arbitraaži organeis läbivaadatavad hagiavaldused omavoliliselt kasutamisele võetud ruumide vabastamise kohta ja teised mittevaralise iseloomuga hagid maksustatakse lõivuga riikliku arbitraaži organeile alluvate hagide minimaalsummast lähtudes, s. o. 20 rubla suuruses.

Soodustused. Lõivu maksmisest riikliku arbitraaži organite poolt läbivaadatavates asjades vabastatakse: hagejad ja kostjad kasvava metsa väljaandmise eeskirjade rikkumisest tulenevate kahjude ja leppetrahvide sissenõudmise asjades; Riigipank, Põllumajanduspank ja Kaubanduspank ühes kõigi nende asutustega — kõigis asjades ja dokumentidelt; NSVL Riikliku Kindlustuse organid — vabatahtliku ja kohustusliku kindlustuse operatsioonidega seotud asjades; riiklikud töö-hoiukassad — hoiukassade operatsioonidega seotud asjades; NSVL Rahandusministeeriumi Väärismetallide Valitsus — kõigis arbitraažiasjades.

Hagihinna määramine, riigilõivu tasumise ja tagastamise kord. Riikliku arbitraaži organeis kohaldatakse põhiliselt neidsamu hagihinna määramise, maksedokumentide vormistamise ja riigilõivu maksmise eeskirju ja samasugust lõivu tagastamise korda, mis kohtuasutusteski.

Niisama nagu kohtuasutustes, nõutakse lõiv sisse asjades, milles hagejad on lõivust vabastatud, ja asjades, mis on algatatud arbitraaži poolt, arbitraaži otsusel kostjalt (kui ta ei ole vabastatud lõivust), vastavalt väljamõistetud hagisummale.

Esialgset hagisummat ei suurenda vahel mitte ainult hageja täiendava hagi esitamise teel, vaid ka otseselt arbiiter asja otsustamisel. Niisugusel juhul tuleb lõiv arbitraaži otsuses arvutada kogu kostjalt väljamõistetavalt summalt ja otsuses tähendatud ning hageja poolt tasutud lõivusumma vahe sama otsusega kostjalt sisse nõuda eelarve tuludesse.

Riikliku arbitraaži organeis menetletavais asjades tasutakse lõiv kas summade ülekandmise teel maksja kontost kohaliku eelarve kontosse arbitraaži asukoha järgi, kellele avaldus esitatakse, või sularaha sissemaksmise teel pangaasutusse — samasse eelarvesse kandmiseks. Lõivumarkide vastuvõtmine lõivu katteks on lubatud ainult erandjuhtudel, kui selgub, et lõivu on makstud antud asjas ettenähtust vähem väikeste summade ulatuses. Niisugustel juhtudel võidakse lõivu juurde maksta ka lõivumarkides, kuid mitte suuremas summas kui 10 rubla.

Asjades, mis on riiklikku arbitraaži üle antud kohtuasutustest, ja asjades, mis riikliku arbitraaži poolt on üle antud kohtu või teise arbitraažiorgani arutamisele, lõivu ei tagastata maksjale ega kanta üle uude avalduse läbivaatamise kohta, vaid see jääb selle kohaliku nõukogu eelarvesse, kelle territooriumil asub arbitraaž, kuhu avaldus esialgselt esitati. Teistkordset lõivu sissenõudmist neis asjades ei toimetata.

Nagu eespool märgitud, tagastatakse lõiv riikliku arbitraaži organeis menetletavais asjades neilsamul juhtudel ja sellessamas korras, nagu kohtuski. Peale selle tagastatakse lõiv ka veel juhul, kui riiklik arbitraaž, seoses valitsuse määruse või korraldusega kostja vabastamise kohta leppetrahvi, viivise või trahvi maksmisest, lõpetab arbitraaži istungil veel läbivaatamata asja menetluse, ning juhul, kui hagiavaldus tagastatakse hagejale ametkondlikku arbitraaži üleandmiseks või kui riiklik arbitraaž saadab hagiavalduse alluvuse järgi otseselt ametkondlikku arbitraaži enne asja kuulamisele määramist.

Lõivu ei tagastata asjades, mille menetlus riikliku arbitraaži organeis on lõpetatud asja arutamise tulemusena ja mis seejärel on antud läbivaatamiseks ametkondlikku arbitraaži, ning asjades, mis on näidatud kohtuasutustes kohaldatavat lõivu tagastamise korda käsitlevas jaos.

Lõivu tagastamiseks tuleb asjaomasel asutusel esitada vastavale rajooni (linna) rahandusosakonnale lõivu tagastamise avaldus, riikliku arbitraaži originaalmäärus selles küsimuses ja originaalmaksedokument lõivu tagastamise kohta, kui lõiv tagastatakse täielikult.

3. Lõiv notariaalorganeis menetletavais asjades

Toimingud ja dokumendid, millelt võetakse lõivu. Lõivuga maksustatavaid notariaaltoiminguid sooritavate asutuste hulka kuuluvad kõik notariaalkontorid ning need linnade, rajoonide ja alevite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed (peale külanõukogude põhimääruse alusel tegutsevate suvitusalevite täitevkomiteede), kellele liiduvabariikide riiginotariaadi määrustikega on pandud ühtede või teiste notariaaltoimingute täitmine seoses notariaalkontorite tegevuse puudumisega nende territooriumil.

Notariaalkontorid võtavad riigilõivu kõigi nende poolt sooritatavate notariaaltoimingute ja notariaaltoimingute sooritamisel osutatavate tehniliste teenuste eest, tõlkimise eest ühtedest keeltest teistesse või tõlgete tõestamise eest, samuti maksjate palvel väljaantavatelt igasugustelt teatistelt ja notariaalkontorite toimikuis olevate dokumentide ning lepingute teisendite ärakirjadelt.

Mis puutub aga eespool mainitud töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedesse, siis on neil õigus lõivu võtta notariaalkontoreis kohaldatavate määrade järgi ainult seesuguste notariaaltoimingute eest, mille sooritamine on neile pandud vastava liiduvabariigi riiginotariaadi määrustikuga. Teiste toimingute sooritamise eest pole neil õigust lõivu võtta.

Samuti pole õigust lõivu võtta neil kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel, kelle territooriumil notariaalkontorid on olemas.

Riigilõivu määrad ja nende kohaldamise kord. Notariaaltoimingute, nende sooritamisel osutatavate tehniliste teenuste, ühtedest keeltest teistesse tehtavate tõlgete ja dokumentide ärakirjade eest võetakse lõivu järgmiste määrade järgi:

Lõivuga maksustatavate toimingute ja dokumentide nimetus	Lõivu määr	
	rublades (lihtne)	%-des dokumendi summast (proportsionaalne)
1. Notariaalorganite poolt sooritatavad notariaaltoimingud:		
a) hoonestusõiguse lepingute tõestamine	50	—
b) ehitiste ja hoonestusõiguse võõrandamise lepingute tõestamine	—	3%, kuid mitte alla 50 rubla
c) testamentide tõestamine	10	—
d) jaotuslepingute, käenduslepingute ja hindamisele mittekuuluvate lepingute tõestamine	25	—
e) varakasutuslepingute tõestamine . .	—	3%, kuid mitte alla 15 rubla
f) muude lepingute tõestamine	—	1%, kuid mitte alla 15 rubla
g) volituste tõestamine:		
1) volitused vara valitsemiseks ja krediidioperatsioonide sooritamiseks .	20	—
2) muud volitused	5	—
h) täitepealdiste tegemine	—	1%, kuid mitte alla 3 rubla
i) tunnistuste väljaandmine tšekkide järgi mittemaksmise kohta (tasumata summalt)	—	2%, kuid mitte alla 10 rubla
j) mereprotesti koostamine	25	—
k) ärakirjade ja väljavõtete õigsuse tõestamine (leheküljelt)	2	—
l) allkirjade ehtsuse tõestamine (igalt dokumendilt)	3	—
m) notari kaudu avalduse üleandmine ühelt isikult teisele (avalduselt) . .	5	—
n) dokumentide hoiulevõtmine, tähtajaga kuni 6 kuud	10	—

Lõivuga maksustatavate toimingute ja dokumentide nimetus	Lõivu määr	
	rublades (lihtne)	%-des dokumendi summast (proportsionaalne)
o) kohustuste esemete deposiiti võtmine edasiandmiseks kuuluvuse järgi, summaga kuni 50 rubla	2	—
summaga üle 50 rbl. kuni 100 rbl.	3	—
„ „ 100 „ „ 500 „	10	—
„ „ 500 „	20	—
p) pärimisõigust tõendavate tunnistuste väljaandmine, summaga kuni 300 rubla	10	—
summaga üle 300 rbl. kuni 1000 rbl.	20	—
„ „ 1000 „ „ 3000 „	50	—
„ „ 3000 „ „ 5000 „	100	—
„ „ 5000 „ „ 10000 „	—	5%
„ „ 10 000 „	—	10%
r) igasuguste notariaalsete tunnistuste, tõendite ja teatiste väljaandmine, igasuguste notariaaltoimingute sooritamine, peale eelmistes punktides tähendatute, samuti notariaadi toimikuis olevate dokumentide ja lepingute teisendite ärakirjade väljaandmine . .	5	—
Märkus. Neil juhtudel, kui notariaaltoiminguid sooritatakse väljaspool notariaalorgani ruumi (kodus), võetakse lõivu kahekordses suuruses ja peale selle tuleb tasuda tegelikud kulud, mis on seotud väljasõiduga koju notariaaltoimingute sooritamiseks.		
2. Dokumentide projektide koostamine notariaalorganite poolt:		
a) lepingute projektide koostamine . .	25	—
b) testamentide projektide koostamine	10	—
c) volituste ja avalduste projektide koostamine	5	—
3. Dokumentide ümberkirjutamine notariaalorganite poolt (igalt leheküljelt)	3	—
4. Kohtutõlkide või notariaalorganite poolt sooritatavad toimingud:		
a) tõlkimine ühest NSV Liidu rahvaste keelest teise või tõlke tõestamine (igalt leheküljelt)	5	—
b) tõlkimine võõrkeeltest NSV Liidu rahvaste keeltesse või tõlke tõestamine (igalt leheküljelt)	15	—
c) tõlkimine NSV Liidu rahvaste keeltest võõrkeeltesse või tõlke tõestamine (igalt leheküljelt)	25	—

Riigilõivu ühtede või teiste määrade kohaldamine enamiku ülaltoodud toimingute ja dokumentide suhtes ei tekita raskusi.

Üksikute notariaaltoimingute (eriti proportsionaalse lõivuga maksustatavate toimingute) suhtes tuleb aga lõivu võtmisel silmas pidada järgmist:

3% suuruses lepingu summast, kuid mitte alla 50 rubla võetakse lõivu ka ehitiste vahetus- ja kinkelepingute ning hoonestusõiguse üleandmise lepingute tõestamise eest;

muude lepingute tõestamise eest võetava lõivu määra (1%, kuid mitte alla 15 rubla) kohaldatakse igasuguse vara (peale ehitiste ja hoonestusõiguse) müügi-, vahetus- ja kinkelepingute tõestamisel ja eelmüügikirjade (eellepingud tulevikus ehitise müügilepingu sõlmimise kohta) tõestamisel;

muude notariaaltoimingute hulka, mille sooritamise eest võetakse lõivu 5 rubla, arvatakse ka ehitistele keelu pealepanemine ilma panditunnistust välja andmata ja pärandvara hoiu abinõude tarvituselevõtmine;

tõlkimise eest ühest võõrkeelest teise võõrkeelde või sellise tõlke tõestamise eest võetakse lõivu 25 rubla (igalt leheküljelt).

Tõlkimine ühest keelest teise ja samaaegne tõlke tõestamine loetakse üheks toiminguks, mis kuulub lõivuga maksustamisele 5 rubla, 15 rubla või 25 rubla suuruses, olenevalt sellest, missugusest keelest ja missugusesse keelde tõlgitakse. Juhul, kui notariaalkontori määralises koosseisus ei ole tõlki, notar ise aga ei tunne keelt, millest või millesse tuleb tõlge teha, ja tõlge on tehtud kõrvalise isiku poolt, tõestab notariaalkontor ainult tõlgi allkirja ehtsuse ja nõuab sisse lõivu 3 rubla suuruses.

Dokumentide hoiulevõtmisel tähtajaga kuni 6 kuud võetakse lõivu 10 rubla, kuigi dokumendid on antud hoiule lühemaks ajaks. Kui dokumendid aga on antud hoiule näiteks 7 kuuks, kuulub lõiv sissenõudmisele 20 rubla suuruses.

Lõpuks, neil juhtudel, kui notariaaltoimingud sooritatakse maksja juures kodus, makstakse lõivu kahekordses, notariaaltoimingute sooritamisel osutatud tehniliste teenuste eest aga — ühekordses suuruses.

Lõivu võtmise kord pärandusasjades. Pärimisõigust tõendavate tunnistuste väljaandmise eest võetakse lõivu vastavate määrade järgi sõltuvalt pärandvara väärtusest, kusjuures lõiv arvutatakse kogu pärimiskorras ülemineva vara väärtuselt.

Kuid tuleb silmas pidada, et sagedasti on pärijaid mitu ja et igaüks neist võib saada soovi korral eraldi pärimistunnistuse. Neil juhtudel arvutatakse lõiv (olenemata väljaantavate tunnistuste arvust) kogu pärandvara väärtuselt, lõivu võetakse igalt pärijalt aga proportsionaalselt temale tulevale pärandiosale.

Näiteks, tunnistuste väljaandmisel pärimisõiguse kohta eraldi kolmele pärijale, igaühele summaga 10 000 rubla, arvutatakse lõiv kogu pärandvara väärtuselt, s. o. 30 000 rublalt, 3000 rubla suuruses ja nõutakse sisse võrdselt igalt pärijalt (igaühelt 1000 rubla).

Pärimisõiguse tunnistuste väljaandmise eest võetava lõivu suuruse määramisel ei võeta arvesse ega arvata pärimiskorras ülemineva vara väärtuse hulka isikukindlustuslepingute järgseid kindlustussummasid, riigilae-

nude obligatsioonide väärtust, hoiuseid riiklikes töö-hoiukassades, autoriõiguse väärtust ja autorihonorari summasid.

Kui kogu pärand aga koosneb üksnes isikukindlustuslepingute järgsetest kindlustussummadest, riigilaenude obligatsioonidest ja NSV Liidu riiklikes töö-hoiukassades ning krediidiasutustes olevatest hoiustest, samuti autoriõiguse väärtusest ja autorihonorari summadest, võetakse lõivu pärimisõigust tõendavate tunnistuste väljaandmise eest 10 rubla igalt tunnistuselt.

Tunnistuste väljaandmisel abikaasade kooselu ajal omandatud ja pärast ühe abikaasa surma järelejäänud vara pärimise õiguse kohta arvutatakse lõiv selle varaosa väärtuselt, mis tegelikult pärimiskorras üle läheb. Neil juhtudel määratakse pärandvara koosseis kindlaks Abielu, perekonna ja eestkoste seaduste koodeksis ettenähtud korras.

Dokumendi summa määramise kord. Proportsionaalse lõivuga maksustatavate notariaaltoimingute sooritamisel arvutatakse lõiv poolte poolt näidatud summalt, kuid kinni pidades järgmistest eeskirjadest.

Ehitiste väärtus arvestatakse dokumendi summa määramisel mitte madalamalt kindlustushindest. Kui pooled on näidanud ehitiste väärtuse kindlustushindest kõrgemana, võetakse lõivu arvutamisel aluseks poolte poolt näidatud väärtus.

Juhul, kui maksed dokumendi järgi toimuvad perioodiliselt (näiteks varakasutuslepingute puhul), määratakse selle summa kogu dokumendi kehtimistähtaja maksete üldsummast lähtudes, kui dokumendi kehtimistähtaega aga ei ole näidatud, siis dokumendijärgsete maksete üldsumma järgi, kuid mitte rohkem kui kolme aasta eest.

Näiteks, notariaalkontor tõestab kaks ehitise rendilepingut: ühe viieks aastaks sõlmitud lepingu, rendimaksu summaga 1000 rubla aastas, teise — tähtajata, rendimaksu summaga 500 rubla aastas. Lõiv tuleb arvutada esimese lepingu järgi 5000 rubla suuruselt summalt (1000×5), s. o. kogu rendilepingu kehtimistähtaja rendimaksu summalt, teise lepingu järgi aga — 1500 rubla suuruselt summalt, s. o. kolme aasta maksete üldsummalt, sest lepingu kehtimistähtaeg on tähendamata.

Varakasutuslepingu summa määramisel tuleb silmas pidada, et peale lepingujärgsete maksete arvatakse veel lepingu summasse: lepinguga ettenähtud uute püstitatavate hoonete ja teiste ehitiste ning ruumide sisseseade väärtus, kui need hooned, ehitised ja sisseseade kuuluvad lepingu kohaselt pärast selle lõppemist tasuta üleandmisele rendileantava vara omanikule; lepingus ettenähtud kapitaalremondi väärtus, kui lepingu sõlmimisel on remondi summa kindlaks määratud. Tähendatud hoonete, ehitiste ja sisseseade väärtus määratakse eelarve järgi, selle puudumisel aga kohalike turuhindade või samalaadsete hoonete ja ehitiste väärtuse järgi.

Pealdiste tõestamine lepingujärgsete õiguste ja kohustuste üleandmise, lepingu kehtimistähtaja pikendamise või lepingu esialgse summa suurendamise kohta maksustatakse lõivuga sama määra järgi, nagu lepingu enese tõestamine. Lõiv võetakse seejuures veel teostamata õiguste või üleantavate kohustuste summalt või summalt, mille võrra suurendatakse varem sõlmitud lepingut. Kui aga lepingule tehtav tõestuspealdis ei puutu lepingu summa suurendamisse või õiguste ja kohustuste üleand-

misse või lepingu kehtivuse pikendamisse uueks tähtajaks, maksustatakse see pealdis lõivuga määra järgi, mis on ette nähtud hindamisele mittekuuluvate lepingute jaoks, s. o. 25 rubla suuruses, või 50 rubla suuruses, kui pealdis puutub hoonestusõiguse lepingusse.

Dokumentidelt, mille summa on tähendatud väljenditega «sellest summast selle summani», võetakse lõivu suurema summa järgi.

Vahetuslepingutes loetakse dokumendi summaks ühe vahetatava vara väärtus, kaasa arvatud ka rahaline juurdemaks.

Kui pooled pole näidanud lepingu summat, määratakse see notariaaltoiminguid sooritava isiku poolt lepingu andmete põhjal, kui lepingu summa nähtub selle sisust, või eelarvete, projektide, eelmiste aastate andmete ja teiste, pooltelt nõutavate dokumentide alusel. Juhul, kui lepingu summat ei ole võimalik määrata, võetakse lepingu tõestamise eest lõivu 25 rubla, nagu hindamisele mittekuuluvalt lepingult.

Soodustused lõivu alal. Notariaalkontoreis vabastatakse lõivust:

kõik dokumendid kriminaalasjades, alimentide asjades, lasterikastele emadele toetuste määramise ja andmise asjades ning alaealiste eestkoste, lapsendamise ja sotsiaalõigusliku kaitse asjades, samuti õppeasutustele esitamiseks väljaantavad dokumendid;

tunnistused, mis tõendavad pärimisõigust kodumaa kaitsmisel hukkunud isikute varale;

rahandusorganeile väljaantavad tunnistused vaibevara ja hoiukassades hoiulolevate ning vaibevaraks tunnustatud riigilaenuobligatsioonide kohta;

Riigipank, Põllumajanduspank ja Kaubanduspank ühes kõigi nende asutustega — kõigis asjades ja kõigilt dokumentidelt.

Lõivu tasumise ja tagastamise kord. Lõivu tasutakse notariaaltoimingute sooritamisel, tehniliste teenuste osutamisel ja dokumentide ärakirjade väljaandmisel.

Kui tehingus üks pooltest on lõivu maksmisest vabastatud, nõutakse lõiv täielikult sisse teiselt poolelt.

Täitepealdiste eest, samuti pealdiste eest, millega kinnitatakse mittemaksmist tšekkide järgi, nõutakse lõiv sisse, kui nõudja on lõivust vabastatud, võlgnikult täitepealdises tähendatud sissenõude täitmisele pööramisel.

Lõivusumma puhul kuni 100 rublani tasutakse lõiv lõivumarkides, suurema summa puhul aga — raha sissemaksmise teel pangaasutusse või sularahata arvelduste teel.

Tuleb arvesse võtta, et NSVL Kohtu Rahvakomissariaadi 23. novembri 1936. a. ringkirja nr. 12 kohaselt on notariaalkontorid kohustatud pidama eriregistreid, millesse kantakse kõik nende poolt sooritatavad toimingud, välja arvatud rahasummade deposiiti võtmisse puutuvad toimingud (need summad registreeritakse erilises deposiitsummade raamatus). Registrisse tehtud sissekanded kantakse peale selle notariaalkontori tähestikulisse loendisse, mida peetakse samuti raamatukujulisena.

Registrid peavad olema nummerdatud, nööritatud ja kinnitatud kõrgemalseisva notariaalorgani poolt (allkirja ja lakkpitseriga). Tühjad kohad kriipsutatakse registrites läbi, kaaped neis ei ole lubatud, võima-

likud parandused ja juurdekirjutused tehakse teise tindiga ja võetakse õigeks sissekande lõpul notari allkirjaga.

Peale registrite ja tähestikuliste raamatute jäävad notariaalkontorite toimikuisse notariaalselt tõestatud lepingute, testamentide ja volituste esimesed (alg-) eksemplarid, pärimisõiguse tõendamiseks väljaantud tunnistuste ärakirjad ja väljaantavate täitepealdiste ärakirjad.

Notariaaltoimingute ja tehniliste teenuste maksuna vastuvõetud lõivumargid kleebitakse notariaalkontori registri lahtrisse nr. 6 ja deposiitoperatsioonide maksuna vastuvõetud lõivumargid deposiitide kviitungiraamatu kviitungite teistele eksemplaridele (kontsudele) ning kustutatakse seaduses ettenähtud korras.

Pangadokumendid lõivu tasumise kohta lisandatakse vastavate tehingute algeksemplaridele, mis jäävad notariaalkontori toimikuisse. Maksedokumentidele märgitakse seejuures registri number, mille all lõivuga maksustatud toimingud on registrisse kantud, registri lahtris nr. 6 aga tähendatakse ära sissenõutud lõivu summa ja pangadokumendi kuupäev ning number.

Lõiv tagastatakse maksjale notariaalkontorite keeldumise korral ühtede või teiste toimingute sooritamisest ja lõivu maksmisel suuremas summas, kui see seaduse järgi on nõutav.

Lõiv tagastatakse notariaalorganeis menetletavais asjades samas korras, nagu kohtuasjade puhul. Ülemäära makstud lõivu tagasisaamiseks on maksja kohustatud esitama notariaalkontori vastava korralduse.

4. Lõiv välispasside, NSV Liitu sissesõidu ja NSV Liidust väljasõidu lubade ja viisade ning välismaalaste elamislubade väljaandmise, NSV Liidu kodakondsusse vastuvõtmise ja NSV Liidu kodakondsusest lahkumise asjades

Välispasside, NSV Liitu sissesõidu ja NSV Liidust väljasõidu lubade ja viisade ning välismaalaste elamislubade väljaandmise, NSV Liidu kodakondsusse vastuvõtmise ja NSV Liidu kodakondsusest lahkumise asjades võetakse lõivu järgmiste määrade järgi:

Lõivuga maksustatavate toimingute ja dokumentide nimetus	Lõivu määr	
	rublades (lihtne)	%-des dokumendi summast (proportsionaalne)
1. Üldtsiviil-välispassi väljaandmise eest	400	—
2. Mõningate muudatuste tegemise eest väljaantud üldtsiviil-välispassis . .	50	—
3. Välispassi viseerimise eest väljasõiduks NSV Liidust:		
a) NSV Liiduga diplomaatilistes suhetes mitteolevate riikide kodanikelt	50	—
b) muilt kodanikelt	5	—

Lõivuga maksustatavate toimingute ja dokumentide nimetus	Lõivu määr	
	rublades (lihtne)	%-des dokumendi summast (proportsionaalne)
4. Välispassi viseerimise eest väljasõiduks NSV Liidust ja tagasisõiduks:		
a) NSV Liiduga diplomaatilistes suhetes mitteolevate riikide kodanikelt	100	—
b) muilt kodanikelt	10	—
5. Paranduste tegemise eest viisale väljasõiduks NSV Liidust	5	—
6. Välismaalastele NSV Liidu piires elamise loa väljaandmise ja pikendamise, välismaiste passide registreerimise ja registreerimistähtaja pikendamise eest:		
a) NSV Liiduga diplomaatilistes suhetes mitteolevate riikide kodanikelt	50	—
b) muilt kodanikelt	15	—
7. Riikkondsuseta isikuile NSV Liidus elamise loa väljaandmise eest .	10	—
8. Välismaalastele ja riikkondsuseta isikuile NSV Liidu piires elamise loa väljaandmise eest kaotatud loa asemel	100	—
9. Välismaalaste avaldustelt NSV Liidu riikkondsusse vastuvõtmise kohta	25	—
10. Riikkondsuseta isikute avaldustelt NSV Liidu riikkondsusse vastuvõtmise kohta	5	—
11. Avaldustelt NSV Liidu riikkondsusest lahkumise kohta	500	—

Välispasside väljaandmise eest võetakse lõivu mitte ainult üksikkodanikelt, vaid ka ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt, kes komandeerivad oma töötajaid välismaale.

Lõivu maksavad ettevõtted, asutused ja organisatsioonid vastavas korras välismaale komandeeritavatele töötajatele välispasside saamisel.

Üksikkodanikud maksavad lõivu välispasside eest teistsuguses korras. Välispassi väljaandmise avalduse esitamisel tasuvad kodanikud välispassi eest võetavast lõivust ainult 10%. Ülejäänud osa lõivust maksavad nad passi väljaandmise loa saamisel. Seejuures, kui neile keeldutakse välispassi välja andmast, ei kuulu avalduse esitamisel sissemakstud lõiv tagastamisele.

Juhul, kui üldtsiviil-välispassi kantakse isikuid, kes on alla 16 aasta vanad, võetakse lõivu üksnes isikult, kellele pass välja kirjutatakse.

Viisade andmisel välisriikide kodanikele väljasõiduks NSV Liidust võetakse lõivu igalt 16 aasta vanuseks saanud isikult, sõltumata sellest, kas igale isikule antakse eraldi viisa või üldine viisa mitmele isikule.

Elamisloa väljaandmisel välisriikide kodanikele või loa pikendamisel võetakse lõivu sõltumata sellest, kui pika aja peale elamisluba välja antakse või pikendatakse.

Ühingu «Inturist» kaudu registreeritakse turistide välispassid riigilõivu nõudmata.

Lõivuga ei kuulu maksustamisele ka välispassid ja viisad väljasõiduks NSV Liidust, mis antakse välja: a) nõukogude kodanikele, kes on saabunud välismaalt sõjaväeteenistuskohustust kandma, — tagasisõidul välismaale (töökohta) pärast sõjaväeteenistuse lõpetamist või seoses sõjaväeteenistusest vabastamisega; b) välismaal asuvates nõukogude asutustes ja organisatsioonides töötavaile nõukogude kodanikele ja nende kodanike naistele — puhkuselt teenistuskohta tagasisõidul.

Lõiv tasutakse kuni 100 rubla suuruse lõivusumma puhul lõivumarkides, mis kleebitakse dokumentide väljaandmise avaldustele ja kustutatakse seaduses ettenähtud korras, suurema summa puhul aga — sularahas või ülekandega pangaasutusse. Kviitungid lõivu tasumise kohta lisatakse dokumentide väljaandmise avalduste juurde.

5. Passide sissekirjutamise eest võetav lõiv

Lõivu passide sissekirjutamise eest võtavad miilitsaorganid igal passi või seda asendava dokumendi sissekirjutamisel.

Lõiv tasutakse seejuures ainult lõivumarkides, mis kleebitakse majaraamatutesse, milles registreeritakse sissekirjutus, ja kustutatakse ametiisiku allkirjaga või miilitsaorgani stambiga ühes markide kustutamise kuupäeva äratähendamisega.

Passide ja neid asendavate dokumentide sissekirjutamise eest võetakse lõivu kahe määra järgi — 10 rubla ja 3 rubla suuruses.

10 rubla suuruses võetakse lõivu passide sissekirjutamisel isikuilt, kes on sõitnud kuurortidesse või suvituskohtadesse ravimiseks või puhkusele ravimis- või suvitushooaja kestel.

Kuurortide ja suvituskohtade loendi, kus passide sissekirjutamise eest võetakse lõivu 10 rubla suuruses, kinnitavad liiduvabariikide ministrite nõukogud.

3 rubla suuruses võetakse lõivu passide sissekirjutamise eest muis paikkonnis ning eespool tähendatud kuurortides ja suvituskohtades isikuilt, kes sõidavad kuurortidesse või suvituskohtadesse mitte ravimis- ja suvitushooajal, või kuigi hooajal, siis mitte ravimiseks või puhkusele.

3 rubla suuruses maksavad lõivu näiteks kodanikud, kes sõidavad kuurortidesse ja suvituskohtadesse (olgugi ravimis- ja suvitushooaja kestel) ametiasjus või tööle või teenistusse, turistid, kes matkavad ÜAÜKN-i Turismi-Ekskursiooni Valitsuse turistimaršruutide järgi ja peatuvad kuurortides ja suvituskohtades asuvates turistidekodudes, ning kodanikud, kes sõidavad kuurortidesse ja suvituskohtadesse alatiselt elama.

Tuleb pidada silmas, et passide või neid asendavate dokumentide

sissekirjutamise eest võetakse lõivu kõigilt kodanikelt, kes kuuluvad seaduse järgi antud paikkonnas sissekirjutamisele, kuigi nad saabusid sinna lühikeseks ajaks.

6. Perekonnaseisuaktide registreerimise eest võetav lõiv

Kõigis linnade ja rajoonide perekonnaseisuaktide-büroodes võetakse lõivu perekonnaseisuaktide registreerimise ja registreeritud aktide korduvate tunnistuste väljaandmise eest, oblastite (kraide, vabariikide) ja linnade perekonnaseisuaktide-arhiivides aga — varem registreeritud perekonnaseisuaktide korduvate tunnistuste väljaandmise eest.

Peale selle võtavad lõivu abieluaktide registreerimise ja registreeritud perekonnaseisuaktide korduvate tunnistuste väljaandmise eest külade ja alevite töörahva saadikute nõukogud, kellele on pandud nimetatud aktide registreerimine.

Lõivu võetakse perekonnaseisuaktide registreerimise organite poolt sooritatavate toimingute eest kõigil juhtudel kindlate määrade järgi. Nimelt:

Abieluaktide registreerimise eest	15 rbl.
Abielu lõpetamise (-lahutamise) tunnistuste väljaandmise eest ühelt või mõlemalt abikaasalt, kohtumääruse järgi	500—2000 „
Ees- ja perekonnanimede muutmise aktide registreerimise eest	150 „
Sünni-, abielu-, abielulahutus- ja surmaakti sissekannete ennistamise või parandamise eest . . .	5 „
Perekonnaseisuaktide registreerimise korduvate tunnistuste väljaandmise eest	5 „

Ühe perekonna liikmete eesnimede ja perekonnanime muutmise registreerimisel võetakse lõivu 150 rubla igalt perekonnaliikmelt, kelle kohta tehakse eraldi sissekanne.

Peale nimetatud toimingute registreerivad perekonnaseisuaktide registreerimise organid ka sünni-, surma- ja lapsendamisakte. Nende aktide registreerimise eest ei võeta lõivu.

Pärast ühe või teise akti registreerimist antakse kodanikele välja esmased tunnistused aktide registreerimise kohta. Ka need esmased tunnistused ei kuulu lõivuga maksustamisele. Kui kodanikud, kes on saanud esmased tunnistused, pöörduvad aga mõne aja pärast perekonnaseisuaktide registreerimise organite poole avaldustega aktide kohta korduvate tunnistuste saamiseks, võetakse igal tunnistuse korduval väljaandmisel lõivu 5 rubla, kuigi need tunnistused antakse sünni-, surma- ja lapsendamisaktide kohta.

Lõivu nõudmata antakse välja peale selle kõik dokumendid (sealhulgas ka korduvad tunnistused perekonnaseisuaktide registreerimise kohta) kriminaalasjades, alimentide asjades, lasterikastele emadele toetuste määramise ja väljaandmise asjades ning alaealiste eestkoste, lapsendamise ja sotsiaalõigusliku kaitse asjades, õppeasutustele esitatavad dokumendid ja esmased tunnistused abielu lahutamise kohta isikutega, kes on mõistetud kohtu poolt kauaaegsele vabadusekaotusele (tähtajaga mitte alla kolme aastat), teadmata äraolijatega, rindel teadmata kadunutega ja isikutega, kes põevad kroonilist vaimuhaigust.

Abieluaktide registreerimise, sünni-, abielu-, abielulahutus- ja surmaakti sissekannete ennistamise ja parandamise ja iga liiki perekonnaseisuaktide registreerimise korduvate tunnistuste väljaandmise eest võetav lõiv tasutakse lõivumarkides, abielulahutustunnistuste väljaandmise ning ees- ja perekonnanimede muutmise aktide registreerimise eest võetav lõiv aga — sularahas vastava summa sissemaksmise teel pangaasutusse.

Lõiv tasutakse aktide registreerimisel ja korduvate tunnistuste väljaandmisel.

Tuleb pidada silmas, et perekonnaseisuaktide registreerimiseks (peale abielulahutusaktide) ja korduvate tunnistuste saamiseks peavad kodanikud kehtiva korra kohaselt tingimata esitama vastavad avaldused, kusjuures korduvate tunnistuste väljaandmise avaldustes peab olema tähendatud, milleks need tunnistused on vajalikud. Alles pärast sellekohaste avalduste esitamist registreeritakse akt või antakse välja korduv tunnistus.

Mis puutub abielulahutusaktide registreerimisse, siis avaldusi selle kohta ei esitata, nagu eespool märgitud, perekonnaseisuaktide registreerimise organeile, vaid rahvakohtutele, kus avalduse esitamisel makstakse lõivu 100 rubla, vastavail juhtudel aga — 3 rubla. Abielulahutusaktid registreeritakse üksnes kohtuorganite otsuste alusel. Abielulahutamise otsuse võib teha ainult oblasti-, krai-, ringkonna- ja linnakohus või oblastilise (krailise) jaotuseta liiduvabariigi ülemkohus, samuti autonoomse vabariigi ülemkohus. Kohtuotsuses tähendatakse ära lõivusumma (500 rublast kuni 2000 rublani), mis kuulub sissenõudmisele ühelt või mõlemalt abikaasalt, kusjuures sellesse summasse ei arvata lõivu, mis tasuti avalduse esitamisel rahvakohtusse.

Abielulahutuse registreerimisel tasumisele kuuluva lõivu summat ei märgita kohtuotsustes abielu lahutamise kohta isikutega, kes on mõistetud kohtu poolt kauaaegsele vabadusekaotusele (tähtajaga mitte alla kolme aastat), teadmata äraolijatega, rindel teadmata kadunutega ja isikutega, kes põevad kroonilist vaimuhaigust, sest abielu lahutamine sääraste isikutega registreeritakse ilma lõivu nõudmata.

Lõivumargid kleebitakse kodanike avaldustele ja kustutatakse seaduses ettenähtud korras. Pangakviitungid ees- ja perekonnanimede muutmise aktide ja abielulahutusaktide registreerimise lõivu tasumise kohta lisatakse aktide sissekannete perekonnaseisuaktide-büroodesse jäävate eksemplaride juurde.

Peale pangakviitungi lõivu tasumise kohta tuleb igale abielulahutusakti sissekandele lisandada vastav kohtuotsus. See on vajalik selleks, et oleks võimalik kindlaks teha, kas lõiv on antud sissekande järgi õigesti sisse nõutud.

Sagedasti saadetakse üks või teine tunnistus teises linnas asuvasse perekonnaseisuaktide-büroosse selles linnas elavaile kodanikele kätteandmiseks. Neil juhtudel teeb tunnistuse väljasaatnud perekonnaseisuaktide-büroo dokumentides märkme selle kohta, et lõiv on sisse nõudmata seoses tunnistuse saatmisega maksja elukoha järgsesse perekonnaseisuaktide-büroosse. Perekonnaseisuaktide-büroo, kes sai tunnistuse, on kohustatud selle kandma vastavasse registreerimisraamatusse (millesse märgitakse tunnistuse saamise kuupäev ja number, kust ja kelle jaoks see on saadud,

sissenõutud lõivusumma ja kuupäev, millal tunnistus maksjale allkirja vastu kätte anti), saadaoleva lõivu tunnistuse kätteandmisel sisse nõudma, lõivumargi kleepima selle perekonnaseisuaktide-büroo kaaskirjale, kellelt tunnistus saadi, ja margi vastaval viisil kustutama.

7. Lõiv kodu- ja käsitööonduste registreerimistunnistustelt

Tähendatud lõivu võetakse 50 rubla suuruses igalt tunnistuselt.

Lõivu võtavad rajoonide ja linnade rahandusosakonnad vahetult registreerimistunnistuse väljaandmisel. Teiste dokumentide väljaandmise eest ei ole rahandusorganeil õigust lõivu võtta.

Lõiv tasutakse lõivumarkides, mis kustutatakse kontsulisel viisil.

8. Lõiv jahilubadelt

Jahiõigus on kodanikel, kel on ühtse näidise kohane jahipilet ja kes on püssi registreerinud jahipileti välja andnud organisatsioonis.

Ühtseid jahipileteid annavad välja: jahimeestele-asjaarmastajatele — liidu- ja autonoomsete vabariikide ministrite nõukogude ning oblastite (kraide) täitevkomiteede juures asuvad jahimajanduse peavalitsused, vabariikides aga, kus tähendatud peavalitsusi ei ole, — kehakultuuri- ja spordikomiteed; sõjaväelastest jahimeestele-asjaarmastajatele — Üle-armeeline Sõjaväe Jahimeeste Ühing; jahimeestele-tööndajatele — NSVL Varumisministeerium rajoonide varumiskontorite kaudu, seal aga, kus neid ei ole, — vastavate organisatsioonide varumisaparaatide kaudu (Tarbijate Kooperatiivide Keskliidu Toorainete Varumise Keskus (Центросырье), VNFSV Kaubanduşministeeriumi Põhjarajoonide Kaubastute Peavalitsus (Главсевероторг), Siseministeeriumi Kaugeehitus (Дальстрой) ja Gruusia NSV jahimeeste kooperatsioon).

Jahipiletite kehtimisaeg on üks aasta, arvates pileti väljaandmise päevast. Aasta möödumisel tehakse piletis märge pileti kehtimisaja pikendamise kohta.

Jahipiletite väljaandmise eest võetakse lõivu 25 rubla pileti väljaandmisel ja pärast iga aasta sama määra järgi pileti kehtimisaja pikendamisel.

Lõiv tasutakse lõivumarkides, mis kleebitakse jahipiletis selleks määratud kohale ja kustutatakse seaduses ettenähtud korras.

Lõivu nõudmata antakse jahipiletid välja kodanikele, kes kuuluvad NSV Liidu põhjapoolseid ääremaid asustavatesse rahvustesse.

9. Lõiv külade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede poolt täidetavailt toiminguilt

Külade töörahva saadikute nõukogud võtavad lõivu abieluaktide registreerimise eest, perekonnaseisuaktide registreerimise kohta väljaantavatelt korduvatelt tunnistustelt ja teatistelt, kodanike palvel väljaantavatelt muudelt tunnistustelt, väljavõtetelt ja dokumentidelt ning notariaaltoimin-

gute eest, mille täitmine on neile pandud vastava liiduvabariigi riiginotariaadi määrustikuga.

Külanõukogude poolt täidetavate toimingute eest võetakse lõivu järgmiste määrade järgi:

Lõivuga maksustatavate toimingute ja dokumentide nimetus	Lõivu määr rublades (lähtne)
1. Notariaaltoimingute eest:	
a) lepingute tõestamise eest summaga mitte üle 500 rubla ja hindamisele mittekuuluvate lepingute ning volituste tõestamise eest	3
b) allkirja ehtsuse tõestamise eest (igalt dokumendilt)	1
c) ärakirjade ja väljavõtete õigsuse tõestamise eest (leheküljelt)	1
2. Abielu registreerimise eest	15
3. Perekonnaseisuaktide registreerimise korduvate tunnistuste ja teatiste väljaandmise eest	5
4. Kodanike palvel tunnistuste, väljavõtete ja muude dokumentide, peale eespool tähendatute, väljaandmise eest	1

Tuleb pidada silmas, et dokumentide hulka, mille eest võetakse lõivu 1 rubla suuruses, kuuluvad ärakirjad ja väljavõtted külanõukogu toimikuis olevaist dokumentidest, samuti igasugused kodanike isikusse ja varalistesse huvidesse puutuvad tõendid ja tunnistused.

Neis liiduvabariikides, kus riiginotariaadi määrustikega on külade töörahva saadikute nõukogudele pandud lepingute tõestamine summaga üle 500 rubla ja teiste notariaaltoimingute täitmine (peale eespool tähendatute), peavad külanõukogud võtma notariaaltoimingute eest lõivu mitte külanõukogude jaoks ettenähtud määrade järgi, vaid määrade järgi, mida kohaldavad notariaalorganid vastavate toimingute sooritamisel.

Külanõukogudel, nagu perekonnaseisuaktide registreerimise organeilgi, pole õigust võtta lõivu sünni-, surma- ja lapsendamisaktide registreerimise eest ja perekonnaseisuaktide registreerimise kohta väljaantavatelt esmastelt tunnistustelt, samuti igasugustelt kodanikele väljaantavatelt dokumentidelt (sealhulgas ka korduvatelt tunnistustelt), mis on seotud kriminaalasjade, alimentide asjade, lasterikastele emadele toetuste määramise ja andmise asjade ning alaealiste eestkoste, lapsendamise ja sotsiaalõigusliku kaitse asjadega, ning dokumentidelt, mis on vajalikud õppeasutustele esitamiseks.

Erinevalt teistest asutustest, võtavad külanõukogud lõivu ainult sularahas, kusjuures raha makstakse külanõukogu esimehe või sekretäri kätte toimingu sooritamisel ja lõivuga maksustatavate dokumentide väljaandmisel.

Külanõukogu esimees või sekretär on kohustatud lõivu vastuvõtmisel maksjale andma vormi nr. 22-a kohase kviitungi (kviitungiplangid

antakse külanõukogudele vastava rajooni rahandusosakonna poolt, kellele külanõukogu on kohustatud aru andma nende kulutamisest), maksjale väljaantavatele dokumentidele ja külanõukogu vastavatele dokumentidele ning raamatutesse (notariaalregistes, registreeritud perekonnaseisuaktide korduvate tunnistuste kontsud jms.) aga märkima sissenõutud lõivu summa ja kviitungi numbri. Perekonnaseisuaktide registreerimisel tehakse märge tasutud lõivu kohta ka aktiraamatus — selleks eriti määratud lahtris või akti sissekande lõpul, kusjuures see märge aktiraamatus peab olema lõivu maksja poolt alla kirjutatud. Kui maksja on lõivust vabastatud, tehakse selle kohta pealdis nendessamades dokumentides ja raamatutes.

Lõivust laekunud summad märgitakse tulude loendisse ja kantakse päeva lõpul üldsummana külanõukogu kassaraamatusse.

IV. RIIGILÕIVU VÕTMISE REVIDEERIMINE

NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 10. aprilli 1942. a. seadlusega riigilõivu kohta on järelevalve ja kontroll lõivu võtmise üle asutustes pandud asutuste juhatajaile, samuti nende asutuste kõrgemalseisvaile organeile ja vastavatele ministeeriumidele. Külanõukogudes teostavad järelevalvet ja kontrolli riigilõivu võtmise üle rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed.

Riigilõivu võtmise kontrollimise kohustus lasub peale selle ka rahandusorganeil. Rajoonide ja linnade rahandusosakonnad on kohustatud revideerima kõiki linna või rajooni piires asuvaid asutusi, kus võetakse riigilõivu, mitte harvemini kui üks kord igas poolaastas.

Kõrgemalseisvate rahandusorganite maksurevidendid on rajoonide ja linnade rahandusosakondade maksundusalase töö revideerimisel kohustatud kontrollima ühtlasi töö seisukorda riigilõivu võtmise kontrollimise alal ja isiklikult revideerima lõivu võtmist üksikutes asutustes.

Autonoomsete vabariikide rahandusministeeriumid ja kraide ning oblastite rahandusosakonnad on kohustatud maksude valitsuste (osakondade) tööplaanides ette nägema erirevideerimisi riigilõivu alal üksikutes vabariigi, krai või oblasti asutustes. Erirevisjone lõivu alal peavad läbi viima ka liiduvabariikide rahandusministeeriumid.

1. Revisjonide eesmärk ja nende teostamise kord

Revisjonide peamiseks eesmärgiks riigilõivu alal on kontrollida, kas lõivu üksikutelt toimingutelt ja dokumentidelt võetakse seaduspäraselt ja õigeaegselt, kas seadusega ettenähtud soodustusi lõivu alal antakse selle maksjaile õigesti ja kas lõiv makstakse õigel ajal ja nõutavas summas vastavasse kohalikku eelarvesse.

Riigilõivuga maksustatavad dokumendid kuuluvad revisjoni puhul kontrollimisele kogu möödunud ajavahemiku eest, alates viimase revisjoni päevast, kusjuures revideeritava ajavahemiku kohta tuleb läbi vaadata eranditult kõik asutuses olevad toimikud, dokumendid ja raamatud lõivu alal.

Kohtuasutustes võivad üksikud asjad revideerimise ajal olla läbivaata-

misel kõrgemalseisvais kohtuorganeis. Neil juhtudel märgib revideerija kontrollitud asjade numbreid revisjoniaktis, loetledes eraldi numbrite järgi ära asjad, mis revideerimise ajal kohtus ei olnud kohal, selleks et neid kontrollida järgneval revideerimisel.

Kontrollides lõivu seaduspärast võtmist üksikutelt toimingutelt ja dokumentidelt, peab revideerija ühtaegu kindlaks tegema, kas eelmise revisjoniakti põhjal tehtud ettepanekud on täidetud.

Asutustes, kus lõivu võetakse lõivumarkides, tuleb kontrollida läbi samuti teatud hulk arhiivitoimikuid ja -dokumente (1—2 aastat tagasi), et kindlaks teha, kas dokumentidel on margid olemas ja kas viimased on õigesti kustutatud. Selleks on revideerija kohustatud läbi vaatama iga möödunud aasta kohta kõik toimikud ja dokumendid 2—4 kuu eest järjest. Kõigi toimikute üldise kontrollimise peab revideerija ette võtma üksnes sel juhul, kui avastatakse mingeid kuritarvitusi lõivumarkidega.

Pärast toimikute ja dokumentide kontrollimist koostab revideerija akti revisjoni tulemuste kohta. Aktis tuleb üksikasjaliselt kirjeldada töö seisukorda revideeritud asutuses lõivu võtmise alal ja ära tähendada kõik revideerimisel avastatud puudused. Eriti on tarvis aktis ära tuua kõik revideerimisel kindlakstehtud lõivu vähem- ja liigvõtmise faktid ja teha konkreetsed ettepanekud saamata jäänud lõivusummade sissenõudmiseks ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt ning üksikkodanikelt, kes lõivu ei ole tasunud või on maksnud lõivu nõutavast vähemas summas, ja teiste puuduste kõrvaldamiseks.

Revisjoniakt koostatakse kolmes eksemplaris ja kirjutatakse alla revideerija, revideeritud asutuse juhataja ja lõivu võtmist toimetava ametiisiku poolt. Üks akti eksemplar antakse asutuse juhatajale, teine jääb selle rahandusorgani toimikuisse, kelle korraldusel asutust revideeriti, kolmas aga esitatakse kõrgemalseisvale rahandusorganile. Kõrgemalseisev rahandusorgan on kohustatud saadud revisjoniakte kontrollima ja viimastes vigade ning ebatäpsuste kindlakstegemisel abinõud tarvitusele võtma nende kõrvaldamiseks.

Dokumentidelt markide äravõtmise või muude riigilõivu võtmisel toimunud kuritarvituste ilmsikstulekul peab revideerija kindlaks tegema, missuguse ajavahemiku kestel leidsid kuritarvitused aset ja kui suure summa ulatuses, koostama eriakti, loetledes selles täpselt kõik dokumendid ja ära tähendades kindlakstehtud faktide iseloomu, ning andma need dokumendid allkirja vastu üle revideeritud asutuse juhatajale. Üks akti eksemplar saadetakse rajooni või linna rahandusosakonna kaudu kohtu- ja uurimisorganeile süüdlaste kriminaalvastutusele võtmiseks.

2. Pangadokumentide kontrollimine lõivu alal

Pangaasutuste kaudu tasutud riigilõivu dokumente kontrollides peab revideerija kindlaks tegema, kas need dokumendid on õigesti vormistatud ja kas lõivu laekumine vastavasse kohalikku eelarvesse seoses sellega on kindlustatud.

Revideerija peab eriti kontrollima: kas asjale on lisandatud originaaldokument lõivu tasumise kohta; kas maksedokument sisaldab teatmeid

lõivu maksja kohta, samuti selle kohta, mis asjas ja mille eest lõiv on tasutud; kas dokument on varustatud panga töötajate allkirjade ja panga pitseriga, lõivu ülekandmise käsund aga — panga märkmega selle kohta, et lõiv on tõesti maksniku kontost maha kantud ja vastava kohaliku eelarve tuludesse üle kantud; kas tasutud summasid tähistavate arvude ja teksti ees ja taga olevad vabad kohad on läbi kriipsutatud ja kas on näidatud, missuguses asutuses asja arutatakse või lõivuga maksustatavaid toiminguid sooritatakse.

Maksedokumentide hoolika kontrollimise vajadus on tingitud sellest, et praktikas maksedokumentide ebaõige vormistamise ja neid dokumente vastuvõtvate ametiisikute tähelepanematuse tõttu lõiv sageli ei laeku eelarve tuludesse nõutavas summas või hoopiski ei laeku.

Kui revideerimisel tuleb ilmsiks sellelaadilisi fakte, peab revideerija neid aktis üksikasjaliselt valgustama ja revideeritava asutuse juhatajale ette panema: lõivu täiendavalt juurde nõuda asjades, millele olid lisandatud nende juurde mittekuuluvad maksedokumendid; keelduda vastu võtmast avaldusi ilma originaalkäsunditeta lõivu tasumise ja ilma panga märkmeta käsundi täitmise kohta ning nõuda originaaldokumentide esitamist asjades, millele olid lisandatud maksedokumentide ärakirjad.

3. Lõivumarkide kustutamise õigsuse kontrollimine

Riigilõivu seaduspärast võtmist revideerides ei omista revideerijad vahel küllaldast tähtsust lõivumarkide õigele kleepimisele ja kustutamisele, pidades seda teisejärguliseks küsimuseks. Samal ajal on kindlaks tehtud, et suurem osa kuritarvitustest leiab aset just seoses markide ebaõige kleepimise või kustutamisega.

Praktikas esinenud kuritarvitustest riigilõivu markidega on kõige iseloomulikumad järgmised:

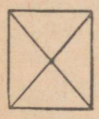

Joon. 1.

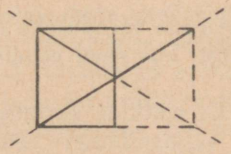

Joon. 2.

Joon. 3.

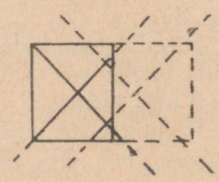

Joon. 4.

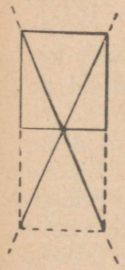

Joon. 5.

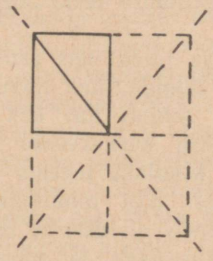

Joon. 6.

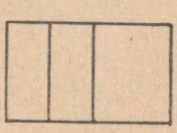

Joon. 7.

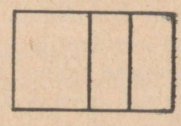

Joon. 8.

Joonis nr. 1. Sel joonisel kujutatud lõivumark on kustutatud reeglivastaselt ristikujulisel viisil, kusjuures kriipsud on tõmmatud ühest margi nurgast teise täpselt margi piires ega ulatu paberi vabale väljale. Sellise margi olemasolek avaldusel annab revidendile põhjust oletada, et see mark on võetud mõnelt teiselt avalduselt. Seda tuleb kontrollida arhiivitoimikute järgi, kus niisugusel juhul mark puudub mingilt avalduselt, millel peab leiduma hiljem äravõetud margi ristikujulisest kustutamisest paberi vabale väljale jäänud kriipsude väljakaapimise jälgi.

Joonis nr. 3. See joonis kujutab samasugust juhtu nagu joonis nr. 1, kuid ainult selle vahega, et ametiisik on revideerija eksitusse viimise sihiga tarvitusel olnud margi pärast selle kleepimist avaldusele kustutanud seaduses ettenähtud korras.

Joonised nr. 2, 5 ja 6. Neil joonistel on kujutatud margid, millele on jäänud kahe või mitme margi samaaegse ristikujulise kustutamise jälgi. Sarnaste jälgedega markide leidumine avaldustel on revideerijale täiesti vaieldamatuks tõenduseks selle kohta, et need on võetud teistest toimikutest.

Joonis nr. 4. Sel joonisel kujutatud margi kustutamisviis annab samuti revideerijale põhjust järeldada, et see mark on võetud teisest toimikust, sest margi parema poole ülemisse ja alumisse nurka on jäänud selle margiga kõrvuti olnud teise margi ristikujulise kustutamise jälgi.

Joonised nr. 7 ja 8. Joonisel nr. 7 on kujutatud margid, mis on avaldusel kleebitud teineteise peale, mitte aga oma täies suuruses. Praktika on näidanud, et säärase markide reeglivastase kleepimisviisi puhul oli kolmest margist tegelikult peale kleebitud ainult üks — parempoolne, ülejäänud margid aga koosnesid üksnes margipooltest, mille teist osa oli kasutatud samasugusel viisil muus toimikus teiste margipoolte pealekleepimise teel, kuid seekord juba paremalt poolt (vt. joonis nr. 8).

Riigilõivumarkidega toimepandud kuritarvituste tõenduseks on ka markide täielik või osaline puudumine toimikutest, kus need eelmise revisjoni ajal olid olemas.

Praktikas on ilmsiks tulnud kuritarvitusi ka markide kustutamisel kontsulisel viisil. Nii näiteks pole dokumendi väljaandmisel kontsuga raamatust paremat margipoolt väljaantavale dokumendile üldse kleebitud ja see on ära kasutatud teistele kontsudele kleepimise teel. Seega kasutati üht marki kaks korda.

Seoses selliste kuritarvituste võimalikkusega tuleb neis asutustes, kus lõivu võetakse lõivumarkides, väga teraselt jälgida, kas lõivumargid on alal ja kas need on õigesti peale kleebitud, samuti ka, kas margid on õigesti kustutatud. Juhul aga, kui avastatakse kuritarvitusi markidega, peab revideerija selles süüdi olevad isikud kindlaks tegema ja abinõud tarvitusele võtma nende vastutusele võtmiseks. Kui toimikuis ja dokumentidel olevad margid on kustutamata, paneb revideerija revideeritava asutuse ametiisikule ette need viivitamata kustutada ja märgib sellised faktid ära revisjoniaktis.

4. Lõivumarkide müügikohtade kontrollimine

Riigilõivu võtvate asutuste revideerimise kõrval on rajoonide ja linnade rahandusosakonnad kohustatud mitte harvemini kui üks kord kvartalis kontrollima lõivumarkide müügioperatsioone kõigis asutustes, kes on kohustatud neid marke müüma.

Lõivumarke müüvate asutuste (sealhulgas ka Riigipanga asutuste) kontrollimisel peab revideerija kindlaks tegema, kas neil on marke alati kõigis kupüüriliikides varuks. Markide varu ja seejuures mitmesuguste kupüüride puudumine võimaldab sagedasti üksikuil riigilõivu võtvate asutuste töötajail omastada riigi rahasummasid.

Väikesekupüüriliste markide (1 rubla, 3 rubla) müügilt puudumine näiteks sunnib tihti lõivu maksjaid ostma suuremakupüürilisi marke (5 rubla 1 või 3 rubla asemel). Praktikas viib see aga selleni, et üksikud riigilõivu võtvate asutuste töötajad asendavad niisugused margid vastava väärtusega markidega, maksjailt saadud suuremakupüürilised margid aga müüvad edasi teistele isikutele, jättes vahe enda kasuks. Suurekupüüriliste markide (10 ja 25 rubla) müügilt puudumine sunnib maksjaid ostma ühe margi asemel mitu marki, mis tekitab raskusi nende pealekleepimisel ja kustutamisel ning põhjustab ka mitmesuguseid kuritarvitusi (markide kleepimine teineteise peale, seoses sellega poolikute markide ärakasutamine jne.).

5. Rahvakohtute revideerimine

Enne kui asuda riigilõivu võtmise õigsuse kontrollimisele üksikute kohtuasjade järgi, peab revideerija selgitama, kas kohtule on antud lõivumarke avansina, kui suur on avansisumma, missuguse summa eest on kohtus kontrollimispäeval müümata marke ja kui palju on markide müügist laekunud sularaha. Juhul, kui sularaha ja müümata markide summa ei ühti saadud avansi üldsummaga, teeb revideerija kindlaks selle põhjuse. Kuna markide avansi annab kohtule välja vastav Riigipanga osakond, peab revideerija seejuures viimaselt enne revisjoni nõutama andmed kohtule väljaantud avansi suuruse kohta.

Pärast seda kontrollib revideerija lõivu võtmise õigsust üksikute asjade järgi. Dokumentideks, mis kuuluvad kohtuasutustes kontrollimisele, on kohtu asjades olevad hagiavaldused, kassatsioonikaebused ja avaldused asjas olevate paberite ärakirjade, otsuste teisendite jms. väljaandmise kohta pooltele ja teistele isikutele, sealhulgas ka riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide esindajaile.

Asjade läbivaatamisel peab revideerija kindlaks tegema, kas hagiavalduste esitamisel nõutakse lõivu; kas ei võeta menetlusele asju, milles lõiv on tasumata; kas asjas on olemas tõendid lõivu tasumise kohta ja kas lõivusumma vastab hagihinnale.

Neis asjades, milles hagejad on lõivu maksmisest vabastatud, kontrollib revideerija, kas kohus on teinud otsuse lõivusumma sissenõudmiseks eelarve tuludesse kostjalt ja kas niisugustel juhtudel lõiv väljamõistetud summalt on õigesti arvutatud.

Pärast lõivu maksja kindlakstegemist antud asjas peab revideerija kontrollima, kas hagihind riigilõivu võtmiseks on määratud õigesti ja kas lõiv on tasutud nõutavas summas ja õigel ajal.

Kõigi asjas olevate dokumentide (hagiavaldused, lõivumargid, pangadokumendid lõivu tasumise kohta, teatiste, kohtuotsuste jne. väljaandmise avaldused) läbivaatamise teel teeb revideerija ühtlasi kindlaks, kas ei ole asjas vastuhagisid või kolmandate isikute hagisid ja kas need hagid on lõivuga maksustatud; kas on esitatud avaldusi esialgsete haginõuete suurendamise kohta ja kas lõiv on sisse nõutud hagi üldsummalt; kas on asjas kassatsioonikaebus ja kas lõiv on kaebuse järgi vaieldavalt summalt õigesti võetud; kas lõiv üle 100 rubla suuruses summas on tasutud sularaha sissemaksmise teel pangaasutusse; kas proportsionaalse lõivu summa ümardatakse täisrubladeni; kas ei ole avaldusi või märkmeid kohtuotsustes teatiste ja asjas olevate dokumentide ärakirjade väljaandmise kohta ja kas väljaantud teatised ja ärakirjad on lõivuga maksustatud.

Lõpuks, neil juhtudel, kui üksikud kodanikud on lõivust vabastatud lõivu maksmiseks nõutavate vahendite puudumisel, tuleb revideerijal kontrollida, kas põhjendatud kohtuotsus on selle kohta olemas. Seejuures tuleb arvesse võtta, et rahvakohtunikud vabastavad mõnikord üksikuid kodanikke lõivu maksmisest, tegemata eriotsust, ainult sel põhjusel, et nad on invaliidid, pensionärid jms., mingeid muid põhjendusi lõivust vabastamiseks ette toomata (nagu näiteks teiste tuluallikate puudumine peale pensioni jne.).

Eriti tuleb kontrollida, kas revideeritava ajavahemiku ja eelmiste aastate asjades on lõivumargid olemas ja kas need on õigesti kustutatud, samuti ka, kas pangadokumendid lõivu maksmise kohta on õigesti vormistatud.

Pärast lõivu arvutamise ja lõivu võtmise alase töö seisukorraga tutvumist üksikute asjade järgi teeb revideerija kindlaks, kas kohtus peetakse arvestust lõivu kohta, mis antud kohtu otsuste järgi kuulub sissenõudmisele eelarve tuludesse, ja kas abinõud selle sissenõudmiseks võetakse tarvitusele õigel ajal. Sedasama kontrollitakse ka lõivusummade suhtes, mis kuuluvad sissenõudmisele teistelt kohtutelt saadud täitelehtede järgi.

Pärast seda, kui revideerija on tutvunud kohtuotsuste järgi sissenõutava lõivu arvestusega, peab ta kontrollima sama töö seisukorda otseselt kohtutäituri juures. Revideerijal tuleb seejuures kindlaks teha:

kas kohtutäitur peab arvestust kohtult lõivu sissenõudmiseks saadud täitedokumentide kohta;

kas arvestusdokumentides tehakse märkmed tarvituselevõetud sissenõudeabinõude kohta ja kas need abinõud võetakse tarvitusele õigeaegselt;

kas lõivusummade mahakandmist pankade poolt kohtutäituri korralduste järgi kontrollitakse õigeaegselt;

kuidas on organiseeritud järelevalve kohtutäituri korralduste täitmise üle ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide poolt lõivusummade kinnipidamisel tööliste ja teenistujate palgast ja kinnipeetud summade ülekandmisel eelarvesse;

missuguste dokumentide järgi võtab kohtutäitur maksjailt lõivu vastu

sularahas; millal ja kellele ta annab aru nendest dokumentidest ja kuidas on tagatud sissenõutud summade kandmine eelarve tuludesse;

kas kohtutäitur teatab lõivu sissenõudmise tulemustest kohtule õigel ajal.

Pärast üksikutelt kohtuasjadelt ja dokumentidelt võetava ja kohtuotsuste põhjal tasumisele kuuluva lõivu seaduspärase ja õigeaegse sissenõudmise kontrollimist koostab revideerija akti revisjoni tulemuste kohta.

6. Riikliku arbitraaži organite revideerimine

Riigilõivu võtmise õigsuse kontrollimine riikliku arbitraaži organeis menetletavais asjades erineb põhiliselt vähe asjade kontrollimisest rahvakohtutes. Niisama nagu rahvakohtuteski, kontrollitakse neis organeis üldiselt kõik revideeritava ajavahemiku asjad, arvates viimase revisjoni päevast. Eelmiste aastate asjade kontrollimine pole riiklikes arbitraažides aga vajalik, kuna lõivumarkide vastuvõtmist lõivu katteks toimetatakse arbitraažides ainult erandjuhtudel ja sedagi ainult kuni 10 rubla suuruses summas.

Riikliku arbitraaži organite revideerimisel peab revideerija kontrollima, kas eellepingulised vaidlused, millelt võetakse lõivu kindlate määrade järgi, ja hagilised vaidlused ning riikliku arbitraaži otsuste uuesti läbivaatamise avaldused, millelt võetakse lõivu protsendilises vahekorras hagihinnaga, on lõivuga õigesti maksustatud.

Eellepinguliste vaidluste kohta käivate asjade läbivaatamisel peab revideerija ennekõike kindlaks tegema vaidluse alluvuse ja seejärel lõivu maksmise õigsuse selles vaidluses. Ülejäänud asjades on revideerijal vaja kontrollida, kas hagiavaldused (esialgsed ja vastuhagid), haginõuete suurendamise avaldused ja avaldused riikliku arbitraaži otsuste uuesti läbivaatamise kohta on lõivuga õigesti maksustatud ja kas maksedokumendid lõivu tasumise kohta on õigesti vormistatud.

Eriti tuleb revideerijal kontrollida: kas on nõutud lõivu arbitraaži otsuste uuesti läbivaatamise avaldustelt, mis on esitatud ministrite nõukogule või täitevkomiteele ja mis ministrite nõukogu või täitevkomitee poolt on edasi saadetud riiklikku arbitraaži kuuluvuse järgi seoses sellega, et avaldaja enne avalduse esitamist ministrite nõukogule või täitevkomiteele ei pöördunud seatud korras antud arbitraaži peaarbiitri poole; kas on võetud lõivu ametkondlikest arbitraažidest riiklikku arbitraaži üle antud asjades ja avaldustelt ametkondlike arbitraažide otsuste sundtäitmise käskude andmise kohta.

Asjade läbivaatamisel tuleb kontrollida, kas riikliku arbitraaži otsused lõivu tagastamise kohta on põhjendatud, sest mõnikord teevad riiklikud arbitraažid lõivu tagastamise kohta ebaõigeid otsuseid.

Praktikas on esinenud näiteks juhtusid, kus lõiv on tagastatud hagejaile viimaste avalduste põhjal seoses esialgsete haginõuete vähendamisega või asja lõpetamise avalduste puhul seoses võla tasumisega kostja poolt või seoses poolte kokkuleppega, samal ajal kui tasutud lõiv sellistel juhtudel tagastamisele ei kuulu.

Erilise hoolega peab revideerija kontrollima, kas maksedokumendid lõivu tasumise kohta on õigesti vormistatud teiselinnalistes hagides, millelt võetav lõiv tuleb üle kanda eelarvesse selle arbitraaži asukoha järgi, kellele hagiavaldus esitati, ja eriti hagides, millele lõivu tasumise tõendina on lisandatud postikviitungid.

Pärast asjade kontrollimist koostab revideerija vastava akti revisjoni tulemuste kohta.

7. Notariaalorganite revideerimine

Notariaalkontoreis tuleb kontrollida lõivu võtmise õigsust kõigi notariaaltoimingute, ühtedest keeltest teistesse tehtavate tõlgete, notariaaltoimingute sooritamisel osutatavate tehniliste teenuste ja igasuguste teatiste, lepingute teisendite ning muude dokumentide ärakirjade väljaandmiseks esitatavate avalduste suhtes.

Enne üksikute toimingute ja dokumentide lõivuga maksustamise õigsuse revideerimisele asumist peab revideerija kontrollima notariaalkontori rahalisi operatsioone lõivumarkide müügi alal. Rahalisi operatsioone lõivumarkide müügi alal kontrollitakse notariaalkontoreis samas korras, nagu rahvakohtuteski.

Selleks, et kontrollida, kas revideeritava ajavahemiku dokumentidelt on lõiv täielikult tasutud, tuleb läbi vaadata registrite sissekanded ja võrrelda neid notariaalkontori toimikuisse jäävate dokumentidega. Deposiitoperatsioonide lõivuga maksustamise täielikkust kontrollitakse deposiitsummade tulude ja kulude arvestuse raamatu, deposiidi kviitungiraamatu ja deposiiti laekunud summade liikumise registreerimiseks peetavate isikukontokaartide järgi. Deposiitsummade tulude ja kulude arvestuse raamat ja isikukontod on revideerijale kontrollmaterjaliks, mille põhjal ta saab kindlaks teha, kas kviitungid on kõigi deposiiti võetud summade kohta välja antud.

Registrite sissekannete täielikkust ja õigsust ehitiste üleandmisse puutuvate notariaaltoimingute osas võib revideerija kontrollida ka kohaliku töörahva saadikute nõukogu kommunaalmajanduse organeis leiduvate andmete järgi.

Hoonestusõiguse lepingud, ehitiste võõrandamise lepingud ja ehitiste pärimise õigust tõendavad tunnistused näiteks peavad tingimata olema registreeritud kommunaalmajanduse organeis. Nende organite poolt revideeritava ajavahemiku kestel registreeritud lepingute arvu kõrvutamise teel notariaalkontori poolt sama ajavahemiku kestel tõestatud lepingute arvuga on kerge kindlaks teha, kas kõik toimingud on registreisse kantud.

Kui ilmneb lahkuminekuid kommunaalmajanduse organite ja notariaalkontori andmetes, peab revideerija kindlaks tegema, missugused toimingud nimelt on jäänud registrisse üldse kandmata või on kantud sellesse ebaõigesti, millises summas on lõiv nende toimingute eest sisse nõutud ja kas need summad on laekunud eelarvesse.

Kahe allika (registrid ja lepingute ning teiste dokumentide algeksemplarid) samaaegne kontroll on ühtlasi vajalik seoses sellega, et doku-

mendi summa õiget määramist riigilõivu arvutamiseks on vastavatel juhtudel võimalik kindlaks teha üksnes dokumentide algeksemplaride järgi.

Kontrollides dokumente, mille tõestamise eest võetakse proportsionaalset lõivu, peab revideerija erilist rõhku panema dokumendi summa määramise ja selle põhjal tasumisele kuuluva lõivu arvutamise õigsusele.

Ehitiste ja hoonestusõiguse võõrandamise lepingute läbivaatamisel peab revideerija iseäranis kontrollima, kas lõiv on nõutud hoone kindlustushinde summalt, kui see on kõrgem poolte poolt näidatud summast. Juhul, kui lepingus puuduvad teatmed hoone kindlustushinde kohta, on tarvis poolte poolt näidatud summa vastastada rajooni kindlustusinspektuuris leiduvate andmetega ja notariaalkontorile vajaduse korral ette panna saamata jäänud lõivusumma täiendavalt sisse nõuda, edaspidi aga niisuguste lepingute tõestamisel nõuda dokumendi esitamist hoone kindlustushinde kohta.

Üheaegselt lepingute, volituste, testamentide ja avalduste läbivaatamisega peab revideerija selgitama, kas nende dokumentide projektid on notariaalkontori enda poolt koostatud ja kas lõiv nende koostamise eest on õigesti sisse nõutud.

Lõpuks, neil juhtudel, kui notariaaltoimingud ei ole sooritatud notariaalkontori ruumes, vaid maksja juures kodus, tuleb kontrollida, kas notariaaltoimingute eest on võetud lõivu kahekordses ja nende toimingute sooritamisel osutatud tehniliste teenuste eest ühekordses suuruses.

Lõivumarkide õiget kleepimist ja kustutamist notariaaltoimingute ja tehniliste teenuste suhtes kontrollitakse notariaalkontori registri lahtri nr. 6 järgi, deposiitoperatsioonide suhtes aga — deposiidi kviitungiraamatu kviitungite teiste eksemplaride (kontsude) järgi.

Lõivu maksmisel väljaantud pangadokumentide (lõivusumma puhul üle 100 rubla) vormistamise õigsust kontrollitakse vastavate tehingute notariaalkontori toimikuisse jäävate algeksemplaride järgi, millele lisandatakse pangadokumendid.

Notariaalkontori revideerimisel tuleb kontrollida mitte ainult kõik revideeritava ajavahemiku registrid ja dokumendid, vaid ka möödunud 1—2 aasta registrid, et kindlaks teha, kas margid neis registrites on alal.

Notariaalkontori revideerimise tulemuste kohta koostatakse akt.

8. Perekonnaseisuaktide registreerimise organite revideerimine

Perekonnaseisuaktide registreerimise organite revideerimisel tuleb pidada silmas, et perekonnaseisu akt registreeritakse või korduv tunnistus antakse välja alles pärast avalduste esitamist abielu registreerimise, sünni-, abielu-, abielulahutus- ja surmaakti sissekannete ennistamise ja parandamise, ees- ja perekonnanimede muutmise registreerimise ja varem registreeritud aktide korduvate tunnistuste väljaandmise kohta.

Seoses sellega tuleb kontrollida riigilõivu võtmise õigsust kõigi selliste perekonnaseisuaktide registreerimise organite poolt sooritatavate toimingute suhtes, mis kuuluvad lõivuga maksustamisele (peale abielu lõpetamise aktide registreerimise, mida puudutatakse alamal), üheaegselt nii

avalduste kui ka aktide sissekannete järgi. Avalduste järgi kontrollitakse, kas lõiv ühe või teise toimingu eest on õigesti tasutud ja kas lõivumargid kuni 100 rubla suuruse lõivusumma puhul on kleebitud ja kustutatud nõutavas korras. Aktide sissekanded aga on revideerijale kontrollmaterjaliks revideeritava ajavahemiku kontrollitud avalduste arvu vastastamisel sama ajavahemiku aktide sissekannete üldarvuga. Neil juhtudel, kui maksjad on lõivust vabastatud soodustuste põhjal, peab revideerija kontrollima soodustuste kohaldamise õigsust avaldustes leiduvate teatmete järgi selle kohta, milleks dokument on välja antud.

Abielu-, sünni- ja surmaaktide registreerimise ning sünni-, abielu- ja surmaaktide sissekannete ennistamise ja parandamise esmaste ja korduvate tunnistuste arvestust peetakse perekonnaseisuaktide-büroodes ja -arhiivides vormi nr. 4 kohaste tunnistuseplankide sissetuleku ja väljamineku raamatus. Kõiki ülejäänud tunnistusi (sealhulgas ka korduvaid tunnistusi) arvestatakse aga perekonnaseisuaktide registreerimise organeis kontsude-süsteemil.

Sellepärast peab revideerija abieluaktide registreerimise ja abielu-, sünni- ja surmaaktide korduvate tunnistuste väljaandmise eest tasumisele kuuluva riigilõivu võtmise täielikkuse ja õigsuse kindlakstegemiseks kontrollima kodanikelt saadud avaldusi ja võrdlema neid avaldusi vormi nr. 4 kohase sissetuleku ja väljamineku raamatu sissekannete andmetega.

Näiteks, kodanik Ivanovi avaldust korduva sünnitunnistuse väljaandmise kohta tuleb kontrollida selles osas, kas avaldus on varustatud nõutavas korras kustutatud lõivumargiga 5 rubla väärtuses, vormi nr. 4 kohase raamatu järgi aga kontrollitakse, kas raamatus leidub sissekanne kodanik Ivanovile korduva tunnistuse väljaandmise kohta.

Abielulahutamise, ees- ja perekonnanimede muutmise ja lapsendamise korduvate tunnistuste lõivuga maksustamise õigsust kontrollitakse väljaantud tunnistuste perekonnaseisuaktide registreerimise organeisse jäävate kontsude ja kodanike avalduste järgi.

Riigilõivu võtmist sünni-, abielu- ja surmaakti sissekannete ennistamise ja parandamise eest kontrollitakse kodanikelt saadud avalduste järgi, mis õmmeldakse tähendatud sissekannete vormistamiseks ettenähtud eritoimikuisse (eralditoimikuid peetakse ainult üle 16 aasta vanuste kodanike sünni registreerimiseks, muudel juhtudel peetakse ühiseid toimikuid), samuti perekonnaseisuaktide-büroodesse jäävate sissekannete esimeste eksemplaride ja vastavail juhtudel ka vormi nr. 4 kohase sissetuleku ja väljamineku raamatu sissekannete järgi.

Kontrollides lõivu võtmist ees- ja perekonnanimede muutmise aktide registreerimise eest, on revideerija kohustatud läbi vaatama aktide sissekanded, millele peavad olema lisandatud pangakviitungid lõivu tasumise kohta. Revideerija peab selle juures kindlaks tegema, kas lõiv iga üksiku sissekande eest, olgugi ühe perekonna liikmete kohta, on sisse nõutud ja kas kviitungid lõivu tasumise kohta on õigesti vormistatud.

Erilist rõhku tuleb revideerimisel panna kohtuotsustel põhinevate abielu lõpetamise (abielulahutamise) aktide registreerimise eest tasumisele kuuluva riigilõivu õigeaegse ja seaduspärase sissenõudmise kontrollimisele. See kontroll toimub perekonnaseisuaktide-büroodesse jäävate abi-

elulahutusaktide registreerimise sissekannete esimeste eksemplaride järgi, mille juurde peavad olema kinnitatud (liimitud) kohtuorganite otsused abielulahutuse registreerimise ja tasumisele kuuluva lõivu suuruse kohta ning pangakviitungid tasutud lõivusumma kohta.

Abielulahutusaktide sissekannete läbivaatamisel peab revideerija hoolikalt kontrollima, kas lõiv antud akti registreerimise eest on üldse sisse nõutud, kas tasutud lõivusumma vastab kohtuotsuses näidatud summale ja kas dokumendid lõivu tasumise kohta on õigesti vormistatud.

Aktide sissekannete, avalduste ja toimikute üldkontroll tuleb läbi viia mitte ainult revideeritava ajavahemiku, vaid ka eelmise ühe-kahe aasta mõne kuu kohta.

Neis perekonnaseisuaktide registreerimise organeis, kus on avatud lõivumarkide müük, kontrollitakse rahalisi operatsioone markide müügi alal samas korras, nagu rahvakohtutes ja notariaalorganeiski.

Peale perekonnaseisuaktide registreerimise dokumentide kontrollimise peab revideerija tutvuma ka perekonnaseisuaktide-büroo töö seisukorraga teiste linnade perekonnaseisuaktide-büroodest saadud ja kodanikele väljaantud tunnistuste eest tasumisele kuuluva riigilõivu sissenõudmise alal.

Ühe või teise perekonnaseisuaktide registreerimise organi revideerimise tulemuste kohta koostatakse akt.

9. Muude riigilõivu võtvate asutuste revideerimine

Riigilõivu võtmise kontrollimine külanõukogudes ja neile vastavates alevinõukogudes. Riigilõivu võtmist külanõukogudes ja neile vastavais alevinõukogudes kontrollitakse kodanikele väljaantud vormi nr. 22-a kohaste kviitungite teiste eksemplaride, vastavate raamatute ja küla- (alevi-) nõukogu toimikuisse jäävate dokumentide järgi (notariaalregister, milles registreeritakse kõik notariaaltoimingud, lepingute ja volituste algeksemplarid, perekonnaseisuaktide registreerimise raamatud, korduvate tunnistuste registreerimise raamat, kodanike avaldused perekonnaseisuaktide registreerimise ja tunnistuste väljaandmise kohta, laekuvate tulude igapäevane loend ja külanõukogu kassaraamat).

Passide sissekirjutamise eest võetava lõivu sissenõudmise kontrollimine. Lõivu võtmist passide sissekirjutamise eest ei kontrollita miilitsaorganeis, vaid majavalitsustes, võõrastemajades, turistidekodudes, kolhoosnikute majades, puhkekodudes ja teistes sellelaadilistes asutustes, kus peetakse majaraamatuid, milles registreeritakse passide sissekirjutused.

Majaraamatute kontrollimisel peab revideerija silmas pidama, et iga sissekirjutuse vastas olevasse lahtrisse oleks kleebitud vastava väärtusega lõivumark ja et margid oleksid kustutatud miilitsajaoskonna töötaja allkirjaga või stambiga ühes markide kustutamise kuupäeva äratähendamisega.

Neis miilitsajaoskondades, kus on avatud lõivumarkide müük, tuleb kontrollida margimüügi operatsioone.

Kodu- ja käsitööndusteregistreerimistunnistustelt võetava lõivu sisse-

nõudmise kontrollimine. Kodu- ja käsitööndusteregistreerimistunnistuste väljaandmise eest võetava lõivu sissenõudmist kontrollitakse rajoonide (linnade) rahandusosakondades väljaantud registreerimistunnistuste kontsude järgi. Kuna lõivumarkide kustutamine registreerimistunnistuste väljaandmisel peab toimuma kontsulisel viisil, tuleb revideerijal kontrollida, kas registreerimistunnistuste kontsudele on kleebitud vasakud margipooled ja kas selleks ei kasutata eelmistel aastatel väljaantud registreerimistunnistuste kontsudel olevaid marke.

Jahilubadelt võetava lõivu sissenõudmise kontrollimine. Jahilubadelt võetava lõivu sissenõudmist kontrollitakse kõigis asutustes, kus antakse välja jahipileteid, kusjuures seda tuleb toimetada piletite massilise väljaandmise või varem väljaantud piletite kehtimistähtaja pikendamise ajal.

Jahipiletite kontrollimisel peab revideerija kindlaks tegema, kas piletite väljaandmisel või nende kehtimistähtaja pikendamisel kleebitakse piletitele lõivumargid (väärtusega 25 rubla) ja kas viimased kustutatakse seaduses ettenähtud korras.

Aktid riigilõivu võtmise revideerimise kohta külanõukogudes, miilitsaorganeis, rajoonide (linnade) rahandusosakondades ja jahilubasid väljaandvates asutustes koostatakse üldiselt kehtiva korra kohaselt.

VIII PEATÜKK

MAKSUDE VASTUVÕTMISE KORRALDUS

I. MAKSUDE VASTUVÕTMISE KORD

Makse võtavad vastu järgmised kassaasutused või erilised laekajad (maksukogujad):

Maksude nimetus	Missugused kassaasutused (laekajad) võtavad makse vastu
Tööliste ja teenistujate palgalt võetavad maksud	Riigipanga asutused
Kolhooside tulumaks	Riigipanga asutused
Ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt laekuvad kohalikud maksud (hoonetemaks ja maarendis)	Riigipanga asutused
Maksud linnaelanikkonnalt, välja arvatud tööliste ja teenistujate palgalt võetavad maksud ja turumaks.	Riigipanga asutused Kommunaalpankade sissetulekukassad Hoiukassad Sideasutused
Maksud maaelanikkonnalt	Rajoonide rahandusosakondade maksuagendid Sideasutused
Riigilõiv	Riigipanga asutused Külanõukogud
Kolhoositurul võetav turumaks	Turgude administratsiooni kassad ja maksukogujad
Maaelanikkonna endamaksustamine	Külanõukogud

NSV Liidu riigieelarvet täidab kassaliselt Riigipank. Seetõttu laekuvad Riigipanka kõik maksud, sealhulgas ka need, mis maksukohuslased maksavad teise kassaasutusse (kommunaalpanga sissetulekukassasse, hoiukassasse) või laekajale (maksuagendile, turumaksu kogujale). See tähendab, et kõik maksud, mida maksumaksjailt pole vastu võtnud Riigipank, vaid teised kassaasutused või laekajad, peab üle kantama kindlaksmääratud korras vastavatesse Riigipanga asutustesse.

Külanõukogude kassadesse laekuvad maksed (endamaksustamine, riigilõiv) võidakse ka mitte täielikult Riigipanka üle kanda, kuna külanõukogud on õigustatud hoidma oma summasid jooksval kontol mitte ainult Riigipangas, vaid ka hoiukassades.

1. Tööliste ja teenistujate palgalt võetavate maksude vastuvõtmine

Töölistelt ja teenistujatelt võetavad maksud, mis peetakse kinni palgast (tulumaks, vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks), laekuvad Riigipanga asutustesse ja kantakse eelarvesse sularahata ülekannete korras.

Ettevõtted, asutused ja organisatsioonid kannavad üheaegselt Riigipangast palgamaksmiseks rahasummade saamisega kinnipeetud maksusummad oma kontost üle vastava eelarve kontosse. Maksude ülekandmine eelarvesse vormistatakse niinimetatud maksekäsundi koostamise ja selle Riigipangale üleandmise teel. Maksekäsundis näidatakse:

a) maksekäsundi väljaandja, tema jooksva või arvelduskonto number;
b) missuguse rahandusorgani kontosse tuleb raha üle kanda;
c) ülekantav summa;
d) maksu nimetus, mille katteks raha üle kantakse.

Kui makse ülekandva organisatsiooni ja rahandusorgani kontod on Riigipanga eri asutustes, näidatakse käsundis selle pangaasutuse aadress, kuhu raha tuleb üle kanda. Maksekäsund kirjutatakse välja ülekande kogusummale. Käsundi tagaküljel näidatakse ülekantava summa jaotus maksuliikide järgi (tulumaks, vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks).

Kontroll tööliste ja teenistujate palgast kinnipeetud maksude eelarvesse kandmise üle on pandud Riigipanga asutustele. Sellepärast, kui tšekk palga väljamaksmiseks on esitatud pangale ilma maksekäsundita maksude ülekandmiseks eelarvesse, ei võta pank seda tšekki maksmiseks.

Selleks, et vältida maksude mittetäielikku ülekandmist eelarvesse, kehtib kord, mille kohaselt määratud maksu üldsumma märgitakse maksekäsundi tagaküljele ja kinnitatakse selle organisatsiooni pearaamatupidaja allkirjaga, kelle nimel käsund on välja kirjutatud. Pank on kohustatud kontrollima, kas ülekandmisele kuuluvad summad ühtivad käsundi tagaküljel näidatud summadega, ja tasub tšeki palga väljamaksmiseks ning võtab käsundi täitmisele üksnes nende summade ühtimisel.

Maksekäsundid koostatakse makse eelarvesse ülekandva organisatsiooni poolt kolmes eksemplaris, milledest üks jääb panka, teine eksemplar panga märkmega maksekäsundi täitmise kohta tagastatakse organisatsioo-

nile, kolmas aga saadetakse rahandusorganile, kelle kontosse maksud üle kantakse.

Riigipanga asutused peavad maksekäsundid täitma täpselt kindlaksmääratud tähtaegadel. Kui käsund saabus panka operatsioonitundide kestel, peab see täidetama veel samal päeval. Pärast operatsioonitunde saadud käsundid on pank kohustatud täitma hiljemalt järgmisel päeval.

Maksekäsundite mitteõigeaegse täitmise korral maksab pank eelarvele viivist 0,05% iga viivitatud päeva eest.

2. Maksude vastuvõtmine kolhoosidelt, ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt

Kolhoosid, ettevõtted, asutused ja organisatsioonid tasuvad neile määratavad maksud (kolhoosid — kolhooside tulumaksu, ettevõtted, asutused ja organisatsioonid — hoonetemaksu ja maarendise) Riigipanga asutustesse harilikult sularahata ülekannete teel. Neid ülekandeid tehakse samas korras, nagu eespool juba oli märgitud, s. o. maksukohuslaste poolt koostatavate maksekäsundite alusel. Maksekäsundid võetakse Riigipanga asutuste poolt täitmisele (välja arvatud kolhooside maksekäsundid kolhooside tulumaksu ülekandmiseks), olenemata maksukohuslase arveldus- (jooksva) konto seisust. NSVL Rahandusministeeriumi 2. oktoobri 1950. a. juhendis nr. 1450 «Tähtajaks tasumata jäänud maksude ja mitte-maksumaksete sissenõudmise korrast» on öeldud selle kohta järgmist:

«§ 23. Krediidiasutused võtavad vastu maksukohuslaste maksekäsundeid maksete ülekandmiseks nende arveldus- (jooksvast) kontost vastava eelarve või Riikliku Kindlustuse kontosse, olenemata maksukohuslase arveldus- (jooksva) konto seisust. Kui maksukohuslase kontos on vahendeid piisavalt, tehakse ülekanne otsekohe, vahendite piisamatusel kantakse üle kontos leiduv summa, puudujääv summa aga kantakse üle järgnevaist maksukohuslase kontosse laekuvaist summadest.»

3. Maksude vastuvõtmine mitte-palgatööst tulusid saavalt linnaelanikkonnalt

Linnaelanikkond tasub makse Riigipanga asutuste, kommunaalpankade sissetulekukassade, hoiukassade ning sideasutuste kaudu.

Maksude vastuvõtmine Riigipanga asutustes. Riigipanga asutused võtavad linnaelanikkonnalt vastu kõiki makse, samuti riigilõivu ja rahatrahve, sularahas.

Iga Riigipanga asutus on kohustatud elanikkonnalt makse vastu võtma, olenemata maksukohuslase elu- või maksustamiskohast. Järelikult võib linnamaksude maksja tasuda makse igasse Riigipanga asutusse, sealhulgas ka Riigipanga teise rajooni asutusse.

Maksude vastuvõtmisel kirjutab panga operatsionist välja vormi nr. 130 kohase maksedokumendi (maksearvutuse) kolmes eksemplaris, mille-

dest üks antakse maksnikule (kviitung), teine saadetakse rahandusorganile (teatis) ja kolmas jääb panka (maksniku poolt allakirjutatud avaldus sissemakseks sularahas).

Maksedokumendi koostamise aluseks on maksukohuslase poolt esitatav makseteade, milles on näidatud määratud maksu üldsumma ja selle jaotus maksetähtpäevade järgi. Kui maksukohuslasel ei ole makseteadet kaasas, on Riigipanga asutus ikkagi kohustatud temalt raha vastu võtma ja koostama maksedokumendi maksukohuslase suulise avalduse põhjal. Tuleb silmas pidada ka seda, et maksu tasumiseks võib raha sisse maksta mitte ainult maksukohuslane isiklikult, vaid ka teine isik. Neil juhtudel tuleb maksedokument samuti välja kirjutada maksukohuslase enda, mitte aga tema ülesandel raha sissemaksva isiku nimel.

Maksude vastuvõtmine kommunaalpankade sissetulekukassades. Kommunaalpankade sissetulekukassad võtavad linnaelanikkonnalt sularahas vastu tulumaksu, vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu ja kohalikke makse.

Erinevalt Riigipangast, ei võta kommunaalpankade sissetulekukassad makse vastu kõigilt kodanikelt, vaid ainult selle rajooni maksumaksjailt, mida teenindab antud sissetulekukassa.

Makse vastu võttes sooritavad kommunaalpankade asutused kaks iseseisvat operatsiooni: vormistavad raha vastuvõtmise ja kannavad vastuvõetud summad üle vastavatesse Riigipanga asutustesse. Need operatsioonid toimuvad järgmises järjestuses.

Maksude vastuvõtmisel kirjutab kommunaalpanga sissetulekukassa maksedokumendid välja sama vormi järgi, nagu see on ette nähtud Riigipanga asutuste jaoks.

Operatsioonipäeva lõpul kannab sissetulekukassa vastuvõetud maksusummad koondandmikku (päevikusse), annab vastuvõetud raha ära kommunaalpanka ja üheaegselt sellega annab viimasele üle koondorderi vastuvõetud maksude üldsummale ning maksedokumentide teised eksemplarid (teatised). Maksedokumentide kolmandad eksemplarid (avaldused) jäävad sissetulekukassasse.

Saanud sissetulekukassalt loetletud dokumendid, annab Kommunaalpank hiljemalt järgmisel päeval vastavale Riigipanga asutusele maksekäsundi vastuvõetud maksusummade mahakandmiseks kommunaalpanga korrespondentkontost. Maksekäsund koostatakse vastuvõetud maksude üldsummale, ilma maksuliikide järgse jaotuseta. Käsundi tagaküljel või selle tekstiosas antakse tähendatud summa maksuliikide järgne jaotus ühes maksedokumentide arvu äramärkimisega iga maksuliigi kohta. Saanud kommunaalpangalt maksekäsundi, on Riigipanga asutusel seega võimalik jaotada käsundis näidatud maksed eelarvelise klassifikatsiooni vastavate artiklite vahel.

Üheaegselt maksekäsundi üleandmisega Riigipangale saadab kommunaalpank ärakirja käsundist ühes maksedokumentide teiste eksemplaridega (teatised) vastavale rajooni (linna) rahandusosakonnale.

Maksude vastuvõtmine hoiukassades. Linnades ja töölisaleveis, kus Riigipanga kassavõrk ei kindlusta maksumaksjate teenindamist, rakendatakse elanikkonna maksude vastuvõtmisele tsentraal- ja esimese järgu

hoiukassad. Töölisaleveis ja äärelinnaosades, kus pole teisi kassaasutusi, võivad makse elanikkonnalt vastu võtta ka teise järgu hoiukassad.

Linnade ja töölisalevite loendi, kus hoiukassad rakendatakse makse vastu võtma, ja makse vastuvõtvate hoiukassade nimestiku määravad kindlaks vastavate riiklike töö-hoiukassade ja riikliku krediidi valitsuste juhatajad kokkuleppel vastavate Riigipanga asutustega.

Hoiukassad, nagu kommunaalpankade kassadki, võtavad linnaelanikkonnalt vastu sularahas kõiki riigi- ja kohalikke makse, kuid ainult selle rajooni maksumaksjailt, kus hoiukassa asub.

Hoiukassad, kes teostavad sularahata arveldusi, on kohustatud vastu võtma ka käsundeid maksumaksete ülekandmiseks oma hoiustajate kontodest vastavate rajoonide (linnade) rahandusosakondade kontodesse maksumaksja maksustamiskoha järgi.

Hoiukassa võtab makse vastu sularahas makseteate esitamisel maksniku poolt või tema suulisel avaldusel. Makse vastu võttes kirjutab hoiukassa maksedokumendid välja panga jaoks ettenähtud vormi järgi kolmes eksemplaris (kviitung, teatis ja avaldus). Operatsioonipäeva lõpul koostab kassa kontrolör koondorderi vastuvõetud maksude summale ja kannab selle summa operatsioonipäevikusse. Koondorder, millele lisatakse juurde maksedokumentide teised eksemplarid (teatised), saadetakse koos aruandega tsentraalhoiukassasse, kes hiljemalt järgmisel päeval kannab vastuvõetud maksusummad üle vastavasse Riigipanga asutusse. Maksusummade ülekandmine hoiukassade poolt toimub samas korras nagu kommunaalpankadeski. Maksekäsundi ärakiri, millele on lisatud juurde maksedokumentide teised eksemplarid (teatised), saadetakse samaaegselt vastavale rajooni (linna) rahandusosakonnale.

Maksumaksete ülekandmine hoiustajate kontodest toimub järgmises korras.

Hoiustaja täidab erilise plangi, mida nimetatakse sularahata arvelduste käsuks (žiiro-käsuks). Käsus näidatakse aadress ja hoiukassa number, hoiustaja aadress, millisesse kontosse ja missuguse maksu katteks raha üle kantakse ning ülekantav summa.

Käsu täitmise tõenduseks kirjutab hoiukassa välja vormi nr. 188 kohasel plangil teatise makse ülekandmise kohta ja annab selle hoiustajale. Seejuures saadetakse maksniku maksustamiskoha järgsele rahandusorganile vormi nr. 189 kohasel plangil teadaanne makse ülekandmise kohta hoiustaja kontost.

Maksete ülekandmine hoiukassa kaudu hõlbustab hoiustajail maksude tasumist. Sellise operatsiooni võib hoiukassa sooritada isegi hoiustaja isikliku ilmumiseta. Sularahata ülekande käsku ei tarvitse hoiustaja hoiukassasse ära anda isiklikult, vaid seda võib teha tema ülesandel teine isik. Käsk võidakse saata ka posti teel, kusjuures saatekulud kannab hoiukassa.

Turumaksu vastuvõtmine. Turumaksu võetakse kolhoositurgudel vastu turukassade või turgude administratsiooni maksukogujate kaudu. Turumaksu laekamisel kassa kaudu vormistatakse maksu vastuvõtmine kassatšeki, turumaksu võtmisel aga maksukogujate kaudu — kindlaksmääratud vormi kohase kviitungi väljaandmisega maksu maksjale.

Hiljemalt järgmisel päeval peavad turudirektorid turumaksust laeku-

nud summad edasi andma Riigipanga asutustesse. Maksusummade sissemaksmine vormistatakse Riigipanga üldise vormi kohase kviitungi väljakirjutamisega.

Maksude vastuvõtmine sideasutustes. Igale maksumaksjale on antud õigus maksta temal tasudaolevaid makse sideasutuse kaudu, s. o. üle kanda raha posti teel maksustamiskoha järgse rahandusosakonna aadressil. Maksude ülekandmisega seotud postikulud kannab maksumaksja.

Postiülekande plangi täitmisel tuleb ülekande talongil näidata maksu nimetus ja summa, maksniku perekonna-, ees- ja isanimi ning tema aadress. Rahandusosakonnale adresseeritud ülekanded annab sideasutus vahetult üle Riigipanga asutusele. Kandes tasutud maksusumma vastavasse kontosse, teeb Riigipank selle kohta postiülekande talongil märkme ja saadab talongi edasi asjaomasele rahandusosakonnale.

4. Maksete vastuvõtmine maaelanikkonnalt

Maksete vastuvõtmine maksuagentide poolt. Maksuagendid võtavad vastu nende teenindamisel olevate külanõukogude territooriumil elavailt kodanikelt kõiki makse ja kohustusliku määralise kindlustuse makseid. Peale selle on maksuagendid kohustatud vastu võtma rahatrahve, mis määratakse töö- ja veokohustusest kõrvalehoidumise ja kohustuslike ülesannete mittetäitmise eest metsatööde alal ning töökohustusest kõrvalehoidumise eest parvetustööde alal.

Maksuagentidel ei ole lubatud vastu võtta makseid kolhoosidelt ja kodanikelt, kes elavad teiste külanõukogude territooriumil. Samuti on keelatud maksete vastuvõtmine maaelanikkonnalt teistel isikutel peale maksuagentide, näiteks maksuinspektoritel, külanõukogu sekretäridel jt.

Raha vastuvõtmisel annab maksuagent maksnikule kindlaksmääratud vormi kohase kviitungi: maksude vastuvõtmisel — vormi nr. 22 kohase kviitungi, kohustusliku määralise kindlustuse maksete vastuvõtmisel — vormi nr. 22-s kohase kviitungi.

Kviitung kirjutatakse välja tindipliiatsiga läbi kopeerpaberi kahes eksemplaris, milledest üks eksemplar loetakse originaalkviitungiks ja antakse maksnikule, teine eksemplar aga jääb ärakirjaks ja antakse maksuagendi poolt üle rajooni rahandusosakonna maksuinspektuuri raamatupidamisse.

Iga kviitung kirjutatakse alla maksuagendi ja maksniku poolt. Mõlemad allkirjad kirjutatakse läbi kopeerpaberi tindipliiatsiga, et allkirjade jäljend jääks ka kviitungi ärakirjale.

Vormi nr. 22 kohased kviitungid kirjutatakse välja eraldi iga maksuliigi kohta.

Kui maksumaksja näiteks maksab raha üheaegselt põllumajandusmaksu ning vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu katteks, tuleb iga maksu kohta välja kirjutada eri kviitung.

Põllumajandusmaksu ning vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu kviitungite väljaandmiseks eraldatakse eri kviitungiraamatud, mille kaanele märgitakse maksu nimetus. Teiste, maksu-

agendi poolt vastuvõetavate maksude (hoonetemaks, maarendis jm.) jaoks eraldatakse üks ühine kviitungiraamat, mille kaanele kirjutatakse pealdis: «Linnamaksud ja trahvid».

Kviitungid on rangele aruandlusele kuuluvad rahalised dokumendid; sellepärast ei ole lubatud teha neis kaapeid ega parandusi. Kui kviitungi väljakirjutamisel tehakse ekslik sissekanne, tuleb kviitung ja selle ärakiri läbi kriipsutada ja teha neile maksuagendi allkirjaga varustatud pealdis: «Rikutud». Rikutud kviitung jääb raamatusse; seda välja rebida ei tohi, kuna iga kviitung kannab oma numbrit ja on arvel.

Maksnikule antava originaalkviitungi tagakülg varustatakse maksuagendi pitseriga.

Vastuvõetud maksu- ja kindlustusmaksete summad märgib maksuagent maksukohuslaste nimekirjadesse (vormid nr. 1-nb ja 1-sb) ja peale selle päevaste üldkokkuvõtetena kindlaksmääratud vormi kohasesse päevikusse (vorm nr. 2-nb).

Summad, mis on laekunud trahvidest töö- ja veokohustusest kõrvalehoidumise ja kohustuslike ülesannete mittetäitmise eest metsatööde alal ning töökohustusest kõrvalehoidumise eest parvetustööde alal, märgitakse maksnike eri nimekirja.

Kõik laekunud summad on maksuagent kohustatud mitte harvemini kui kaks korda nädalas ära saatma posti teel Riigipanga rajooniosakonda, sidejaoskonna puudumisel aga need mitte harvemini kui üks kord nädalas ise vahetult üle andma Riigipanga osakonda.

Laekunud summade edasiandmine Riigipanga osakonda või postile peab igal juhul toimuma maksuagendi poolt isiklikult. Nende summade üleandmist teistele isikutele edasi volitada on keelatud. Iga rahasummade üleandmine Riigipanga osakonda (vahetult või posti teel) vormistatakse kaaskirja koostamisega.

Elanikkonnalt laekunud rahasummade üleandmiseks on ette nähtud kaks kaaskirja vormi: üks — maksude jaoks (vorm nr. 3-nb), teine — kohustusliku määralise kindlustuse maksete jaoks (vorm nr. 4-sb).

Iga kaaskiri kirjutatakse tindiga kolmes eksemplaris, nummerdatakse ja kirjutatakse alla maksuagendi poolt. Kaaskirjade numeratsiooni peetakse aasta algusest järjenumbritega eraldi kummagi vormi kohta.

Kui rahasummad makstakse sisse vahetult Riigipanga osakonda, siis ühes rahaga antakse viimasele edasi ka kõik kolm kaaskirja eksemplari. Saanud kaaskirjad, kontrollib Riigipank nende vastavust sissemakstavate summadega, mille järel tagastab maksuagendile ühe saatekirja eksemplari märkmega raha vastuvõtmise kohta. Selle saatekirja eksemplari peab maksuagent säilitama tõendava dokumendina.

Vastuvõetud summade saatmisel posti teel peab sidejaoskond postikulud kinni sellest summast, mis maksuagent annab üle edasisaatmiseks. Seoses sellega näidatakse kaaskirjas eraldi postikulud ja ülekantav summa, millest need kulud on maha arvatud. Maksusummade kaaskirja koostamise näidis on toodud alamal (vt. lk. 228).

Koostanud kaaskirja (kolmes eksemplaris), täidab maksuagent postiülekande kaardi Riigipanga aadressil, näidates selles ülekantava summa, maha arvatud postikulud.

Mihailovo rajooni rahandusosakonna
Lužki külanõukogu
maksuagent *SIDOROV*

NSVL Riigipanga *Mihailovo*
osakonnale

Kaaskiri nr. 70
(e s i k ü l g)

ajavahemikus *3.* kuni *8.* septembrini *1951.* a. (incl.) laekunud ja posti teel Riigipanga osakonda saadetud maksusummadele.

Postikulud — *32* rbl. *50* kop.

Ülekantav summa, maha arvatud postikulud, *6414* rbl. *10* kop.
(kuus tuhat nelisada neliteist rubla 10 kop.)

9. septembril 1951. a.

Maksuagent Sidorov

Üldsumma jaotus maksuliikide ja maksnike kategooriate järgi
(k a a s k i r j a t a g a k ü l g)

Maksuliigi nimetus ja maksnike kategooria	Eelmiste aastate maksuvõlg	Jooksva aasta maksed	Viivis	Kokku
Põllumajandusmaks: kolhoosnikute majandeilt . .	—	4 805.—	—	4 805.—
Põllumajandusmaks: üksiktalundeilt	150.—	600.—	81.60	831.60
K o k k u	150.—	5 405.—	81.60	5 636.60
Vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks (isikuilt, kel on põllumajand)	—	300.—	—	300.—
Riiklik hobusemaks üksikmajandeilt	—	450.—	—	450.—
Elanikkonna tulumaks	—	—	—	—
Vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks (isikuilt, kel ei ole põllumajandit) . . .	—	60.—	—	60.—
Hoonetemaks	—	—	—	—
Maarendis	—	—	—	—
K o k k u kõiki makse	150.—	6 215.—	81.60	6 446.60

Kuus tuhat nelisada nelikümmend kuus rubla 60 kop.

Postiülekande kirjalike teadete jaoks määratud talongil maksuagent näitab:

Kaaskirjaga nr. 70 üle kantud 6446 rbl. 60 kop., mis on laekunud ajavahemikus 3. kuni 8. septembrini 1951. a. (incl.) järgmistest maksudest (näidata maksude nimetus).

Selle hulgas postikulusid . . . . . 32 rbl. 50 kop.

Maksuagent *Sidorov*

Sidejaoskond, saanud postiülekande, kinnitab selle külge kaks kaaskirja eksemplari, kolmanda kaaskirja eksemplari aga, postitempli ja allkirjaga raha vastuvõtmise kohta, tagastab maksuagendile.

Saanud maksuagendilt kaaskirjad (vahetult või posti kaudu), saadab Riigipanga osakond pärast vastuvõetud summade sissekandmist vastavatesse isikukontodesse ühe kaaskirja eksemplari, millele on tehtud märge summade sissekandmise kohta, rajooni rahandusosakonnale.

Samas korras saadetakse Riigipanka posti teel ka kohustusliku määralise kindlustuse maksetena vastuvõetud summad.

Kogutud makseid peavad Riigipanga asutused maksuagentidelt vastu võtma häireteta kogu tööpäeva kestel.

Neis Riigipanga asutustes, kus töötavad õhtused kassad, võtavad maksuagentidelt raha pärast tööpäeva lõppu vastu need kassad. Vastuvõetud summad kantakse niisugusel korral bilanssi, s. o. võetakse arvele eelarvesse laekunud summadena alles järgmisel päeval.

Maksete vastuvõtmine külanõukogudes. Külanõukogud võtavad vastava külanõukogu territooriumil elavailt kodanikelt vastu endamaksustamise makseid ja riigilõivu, kusjuures lõiv nõutakse elanikkonnalt sisse kõigil juhtudel sularahas.

Rahasummade vastuvõtmist endamaksustamise maksete ja riigilõivu arvel toimetab külanõukogu sekretär külanõukogu ruumes. Raha vastuvõtmise kohta antakse maksnikule kindlaksmääratud vormi kohane kviitung (vorm nr. 22-a). Vastuvõetud endamaksustamissummad kantakse maksumaksjate isikukontodesse, päeva lõpul aga päevaste üldkokkuvõtetena — laekumiste päevikusse ja kassaraamatusse.

Laekunud riigilõivusummade kohta peetakse arvestust märkmete tegemise teel lõivustatud dokumentides ja vastavais külanõukogu raamatuis: notariaalraamatus, perekonnaseisuaktide registreerimise tunnistuste plankide raamatus, aktide raamatus jne. Peale selle kantakse vastuvõetud summade päevakokkuvõtted laekumiste registrisse (loendisse) ja külanõukogu kassaraamatusse.

II. TÄHTAJAKS TASUMATA JÄÄNUD MAKSUDE SISSENÕUDMINE

Maksundusalane seadusandlus kohustab maksumaksjaid täpselt kinni pidama maksude tasumiseks ettenähtud tähtaegadest. Viivitatud maksusummad arvatakse maksuvõlaks ja nõutakse rahandusorganite poolt sisse ühes viivisega. Tähtajaks tasumata jäänud maksude sissenõudmise korda reguleerib vastavate seadusandlike aktide alusel antud NSVL Rahandusministeeriumi 2. oktoobri 1950. a. juhend nr. 1450.

Alamal on toodud sellest NSVL Rahandusministeeriumi juhendist vajalikke väljavõtteid.

1. Sissenõudeorganid

Maksu- ja trahvivõlgu nõuavad sisse need organid, kellele on pandud vastavate maksete määramine või vahetu järelevalve nende tasumise üle.

NSVL Rahandusministeeriumi 2. oktoobri 1950. a. juhendis nr. 1450 on selle kohta antud järgmised juhtnöörid:

„§ 8. Rajoonide ja linnade rahandusosakonnad ning Riikliku Kindlustuse inspektuurid nõuavad sisse riigitulude, maksude, kohustusliku kindlustuse maksete, rahatrahvide ja teiste maksete võlgu, mille sissenõudmine on pandud rahandus- ja kindlustusorganeile, vastavalt riigitulude, maksu- või kindlustusinspektorite kaudu.

Maksude, rahatrahvide ja kohustusliku varakindlustuse maksete võlgade sundsissenõudmist elanikkonnalt ja kolhoosidelt ei tohi teha ülesandeks maksuagentidele ja teistele töötajatele peale maksu- ja kindlustusinspektorite.

§ 9. Maaelanikkonna endamaksustamise võlgu nõuavad sundkorras sisse külade töörahva saadikute nõukogud.

§ 11. Riigilõivu nõuavad kohtuorganite otsuste alusel sundkorras sisse kohtutäiturid.

Riigilõivu ja riigieelarve tuludesse kandmisele kuuluvaid summasid nõuavad riikliku arbitraaži otsuste alusel sundkorras sisse rahandusorganid.

§ 12. Teistes linnades asuvailt organisatsioonidelt ja ettevõtteilt (sealhulgas maksuvõlgnike deebitorideks olevailt organisatsioonidelt ja ettevõtteilt) nõuavad maksuvõlgu sisse nende organisatsioonide ja ettevõtete asukoha järgsed rahandusorganid vastavate rahandusorganite ülesandel.

M ä r k u s. Rajoonilise jaotusega linnades teeb maksuvõlgniku deebitoride kontole aresti panemiseks pangale korralduse kreeditori asukoha järgne rahandusorgan.

§ 13. Kui maksukohuslane asub alatiselt elama teise rajooni (linna) ja seejuures maksustamis- (vara kindlustamise) kohas puudub võimalus määratud summade sissenõudmiseks, annavad makseid määranud rahandus- (kindlustus-) organid nende summade sissenõudmise üle maksukohuslase uue elukoha järgseile vastavaile organeile. Sissenõude üleandmisel tuleb teatada: lahkunud maksukohuslase perekonna-, ees- ja isanimi ning uus aadress, samuti kontrollitud andmed tema isikukontost määratud ja tasutud summade kohta.

Rahandus- (kindlustus-) organ, kellele sissenõudmine on üle antud, on kohustatud kümne päeva jooksul teatama makseid määranud organile vastavate summade sissenõudmisele võtmisest või maksukohuslase otsingu tagajärjetusest.

Pärast teate saamist üleantud maksete sissenõudmisele võtmise kohta sulgeb makseid määranud organ lahkunud maksukohuslaste isikukontod.

Rahandus- (kindlustus-) organ, kes võttis maksed sissenõudmiseks vastu, avab juurdetulnud maksukohuslaste isikukontod.

Maksukohuslase uue elukoha järgi sissenõutud maksed kantakse vastavasse sissenõudmiskoha järgsesse eelarvesse.

§ 14. Sissenõudmist teostavate organite nõudel on kõik ettevõtted, asutused, organisatsioonid ja kodanikud kohustatud vastavaid seadusi ja valitsuse määrusi silmas pidades teatama, kas nende juures on maksuvõlgniku vara ja kas maksuvõlgnikul on neilt saada mingeid summasid.

Sissenõudmist teostavate organite korraldusel tuleb maksuvõlgnikul saadaolevad summad üle kanda pangaasutustesse maksuvõla katteks. Seejuures toimub ühtedel organisatsioonidel (peale kolhooside) teistele organisatsioonidele või kodanikele tasudaolevate summade (välja arvatud palgasummad) sundsissenõudmine vaieldamatus korras. Maksuvõlgnikul kodanikelt ja kolhoosidelt saadaolevate summade sundsissenõudmine, samuti sissenõude pööramine maksuvõlgnikul saadaolevale palgale, toimub kohtukorras.

§ 15. Miilitsaorganid, külade ja alevite töörahva saadikute nõukogud, linnades ja linna tüüpi asulates aga majavalitsused, on kohustatud abistama sissenõudmist teostavaid organeid ja ametiisikuid kõigil juhtudel, kui takistatakse nende ametikohuste täitmist ja sissenõudmise normaalset käiku.

On keelatud rakendada miilitsa- ja majavalitsuste töötajaid maksuvõlgade vahetule sissenõudmisele."

2. Viivise võtmine

Kõigil maksedistsipliini rikkumise ja maksude eelarvesse ülekandmisega viivitamise juhtudel võetakse viivist, mida määratakse iga viivitatud päeva eest. Viivist võetakse: maksukohuslastelt, kes rikuvad maksude tasumiseks ettenähtud tähtaegu; ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt, kes ei kanna tööliste ja teenistujate palgast kinnipeetud makse õigeaegselt eelarvesse üle; Riigipanga asutustelt, kes ei täida tähtajaks maksnike käsundeid maksude eelarvesse ülekandmise kohta.

Kehtiva seadusandlusega on kindlaks määratud järgmised viivise määrad iga viivitatud päeva eest (protsentides makse summast):

	Kolhoosidelt, ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt	Elanikkonnalt
I. Maksukohuslastelt		
Kolhooside tulumaks	0,05	—
Elanikkonna tulumaks, mida määravad rahandusorganid	—	0,2
Põllumajandusmaks	—	0,2
Vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks (mida määravad rahandusorganid)	—	0,1
Hoonetemaks	0,1	0,2
Maarendis	0,1	0,2
Riiklik hobusemaks üksiktalundeilt	—	0,1
Endamaksustamine	—	0,1
II. Ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt — töölistelt ja teenistujatelt võetavate maksude eelarvesse ülekandmisega viivitamise ja turumaksu mitteõigeaegse pangaasutustesse sissemaksmise eest	0,05	—
III. Riigipanga asutustelt — maksude eelarvesse ülekandmise käsundite täitmisega viivitamise eest	0,05	—

NSVL Rahandusministeeriumi 2. oktoobri 1950. a. juhendiga nr. 1450 on ette nähtud järgmine viivise võtmise kord:

„§ 18. Viivist võetakse alates maksu tasumise tähtajale järgnevast päevast kuni maksu tasumise päevani, viimane kaasa arvatud. Näiteks: maksu tasumise tähtajaks on 22. detsember; maks tasuti 29. detsembril; viivist võetakse 7 päeva eest (alates 23. kuni 29. detsembrini, viimane päev kaasa arvatud).

Juhul, kui maksu tasumise tähtaeg langeb puhkepäevale, võetakse viivist alates teisest päevast pärast puhkepäeva.

§ 19. Viivis arvutatakse võla täisrublaliselt summalt; võlasummasid alla 50 kopika ei arvestata, kuna 50 kopikat ja üle selle arvatakse üheks rublaks.

Viiviselt ja trahvilt viivist ei võeta.

Maksuvõla kohtulikul sissenõudmisel lõpetatakse viivise võtmine alates päevast, millal kohus teeb otsuse maksuvõlgniku vara äravõtmise kohta.

§ 20. Makse tasumise päevaks loetakse:

a) sularahas tasumisel — raha vastavasse kassasse sissemaksmise päev;

b) raha ülekandmisel posti teel või krediidiasutuse kaudu — raha postile andmise või krediidiasutusse maksmise päev;

c) raha ülekandmisel krediidiasutuses olevast maksukohuslase kontost — päev, millal krediidiasutus kandis makse vastava eelarve või Riikliku Kindlustuse organi kontosse."

Rahandusorganite maksundusalases raamatupidamises määratakse maksu tasumise kuupäev kindlaks Riigipanga asutustelt, hoiukassadelt ja maksuagentidelt saadavate maksedokumentide järgi (kviitungid, käsundid, postiülekannete talongid).

3. Võlgade kustutamise järjekord

NSVL Rahandusministeeriumi 2. oktoobri 1950. a. juhendi nr. 1450 kohaselt kustutatakse maksuvõlgnike maksuvõlad järgmises järjekorras:

„§ 24. Maksukohuslaselt laekunud summad kantakse nende maksete katteks, mille tasumiseks raha makstakse. Maksukohuslaselt laekunud summasid ei ole lubatud ilma tema nõusolekuta kanda muude maksete katteks, olgugi et viimaste tasumise tähtaeg on möödunud.

§ 25. Juhul, kui maksukohuslasel on peale jooksvate maksete tasuda ka maksuvõlga ja trahvi, tuleb pidada kinni järgmisest laekuvatest summadest maksete kustutamise kohustuslikust järjekorrast:

kolhooside ja elanikkonna maksete ning ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt võetava hoonetemaksu ja maarendise alal kustutatakse esmajärjekorras eelmiste aastate maksuvõlg, seejärel järjekorras — viivis sellelt maksuvõlalt; jooksva aasta esimese tähtaja maksuvõlg ja viivis sellelt võlalt; jooksva aasta teise tähtaja maksuvõlg ja viivis sellelt võlalt jne.; pärast seda kustutatakse trahvid ja lõpuks jooksvad maksed.

Maksuvõla sundsissenõudmisel kaetakse ennekõike sissenõudmise kulud. Kui maksukohuslasel ei ole vastava maksuliigi alal maksuvõlgu ega trahvi, kantakse laekunud summad vastava maksuliigi järjekordsete maksete katteks."

4. Maksuvõlgade sundsissenõudmine ettevõtetelt ja organisatsioonidelt (peale kolhooside)

Hoonetemaksu ja maarendise võlad, samuti viivised ja trahvid, nõutakse riiklikelt, kooperatiivseilt (peale kolhooside) ja ühiskondlikelt ettevõtteilt, asutustelt ja organisatsioonidelt sisse administratiivses, vaieldamatus korras, s. o. ilma asja kohtusse andmata. Aegumistähtaega nende maksete sissenõudmisel ei kohaldata, välja arvatud kohalike töörahva saadikute nõukogude otsuste alusel määratavad trahvid. Nimetatud trahvid nõutakse sisse liiduvabariikide seadusandlusega ettenähtud eritähtaegade jooksul.

Samuti vaieldamatus korras nõutakse ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt (peale külanõukogude) sisse maksud, mis nad on kinni pidanud töölistelt ja teenistujatelt ning nendega võrdsustatud isikutelt, kuid ei ole kandnud määratud tähtaegadel eelarvesse.

Tähendatud maksete mahakandmine külanõukogu jooksvast kontost sundkorras on lubatud üksnes rajooni nõukogu täitevkomitee eriotsuse alusel.

Maksuvõlgade administratiivse (vaieldamatu) sissenõudmise korra kohta on NSVL Rahandusministeeriumi 2. oktoobri 1950. a. juhendis nr. 1450 antud järgmised juhtnöörid:

„§ 36. Käesoleva juhendi §-s 35 tähendatud maksukohuslaste suhtes rakendatakse neilt maksuvõlgade, viiviste ja rahatrahvide vaieldamatul sissenõudmisel järgmisi abinõusid:

a) summade mahakandmine krediidiasutuses olevast maksukohuslase arvelduse-, jooksvast või erikontost või maksukohuslase arvel avatud akreditiivist eelarve või Riikliku Kindlustuse kontosse...

c) kaupade üleskirjutamine ja müük;

d) maksuvõla ja trahvi kustutamine vastavale majandusorganile eelarvelise finantseerimise korras antavatest summadest;

e) sissenõude pööramine summadele, mis maksuvõlgnikul on saada oma deebitoridelt;

f) sissenõude pööramine tähtajaks oma makseid mittetasunud organisatsiooni koosseisu kuuluvate ettevõtete kontodes olevatele summadele;

g) sissenõude pööramine trustide, koondiste ja teiste majandusorganisatsioonide kontodes olevaile summadele nende koosseisu kuuluvate ettevõtete tähtajaks tasumata jäänud maksete katteks.

Märkus. Käesoleva paragrahvi punktis „c" tähendatud kaupade müük võib toimuda igal üksikjuhul üksnes NSVL Rahandusministeeriumi loal.

§ 37. Maksuvõlgniku kontodes olevaid summasid kannab krediidiasutus maksuvõla katteks maha rahandusorgani (Riikliku Kindlustuse organi) korralduse põhjal.

Korraldus koostatakse neljas eksemplaris vormi nr. 1-sn kohasel plangil. Korralduse esimene ja neljas eksemplar jäävad krediidiasutuse toimikuisse, teine tagastatakse rahandusorganile krediidiasutuse tõendina korralduse saamise ja täitmise kohta, kolmas aga lisatakse maksukohuslase konto väljavõtte juurde.

Krediidiasutus võtab rahandus- (kindlustus-) organite korraldusi vastu, olenemata maksukohuslase konto seisust. Kui maksukohuslase kontos on vahendeid piisavalt, kantakse maksusummad maha otsekohe; vahendite piisamatusel kirjutatakse maha kontos olev summa, võla kustutamiseks puudujääv summa aga kantakse maha järgnevaist maksukohuslase kontosse laekuvaist summadest.

Rahandus- (kindlustus-) organi võlanõude korralduse saamise momendist alates on krediidiasutus kohustatud katkestama igasugused väljamaksed, ülekanded ja mahakirjutused maksuvõlgniku kontost peale maksete, mis kuuluvad tasumisele enne eelarvesse kantavaid makseid.

Maksukohuslase kontosse enne operatsiooniaja lõppu laekunud summad kannab krediidiasutus üle eelarve (Riikliku Kindlustuse) kontosse nende laekumise päeval, ootamata kogu maksuvõla katmiseks vajaliku summa kogunemist maksukohuslase kontosse.

Korraldused summade mahakandmiseks maksuvõlgniku kontost peab krediidiasutus täitma: enne operatsiooniaja lõppu saadud korraldused — samal päeval, pärast operatsiooniaja lõppu saadud korraldused aga — hiljemalt järgmisel päeval."

Nagu eespool märgitud, on Riigipanga osakond kohustatud rahandusorgani korralduse saamise momendist alates katkestama igasugused väljamaksed, ülekanded ja mahakirjutused maksuvõlgniku kontost kuni rahandusorgani korralduse täieliku täitmiseni. Erand on tehtud ainult nende

maksete suhtes, mis kuuluvad tasumisele enne eelarvesse kantavaid makseid. Siia kuuluvad palga ja autoritasu väljamaksed, väljamaksed sotsiaalkindlustuse alal, kehavigastusega või surmaga tekitatud kahju tasumise maksed jms.

On vaja silmas pidada, et palgamaksmiseks ettenähtud rahasummade saamiseks on kehtestatud eri kord, mis näeb ette ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide kontodes nõutavate summade broneerimise võimaluse. Rahasummad broneerib Riigipanga osakond asjaomase organisatsiooni vastava avalduse põhjal. Broneering jõustub järgmisel päeval pärast vastava avalduse saamist ja lõpeb 5 päeva pärast seda, kui kontosse on kogunenud summa, millest piisab palganõude täielikuks rahuldamiseks.

Näide. Avaldus rahasummade broneerimiseks palga jaoks esitati 15. aprillil. Alates 16. aprillist broneerib pank kõik organisatsiooni arvelduskontos olevad summad. 17. aprillil kogunes kontosse palganõude täielikuks rahuldamiseks piisav summa. Broneering lõpetatakse sel juhul alles 22. aprillil.

Maksuvõlgade sissenõudmine ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt võib toimuda ka summade arvel, mis maksuvõlgnikul on saada oma deebitoridelt.

„§ 41. Kui maksuvõlgnikul on saada summasid deebitoridelt, võib maksuvõlga sissenõudev organ pöörata sissenõude sundkorras rahasummadele, mis maksuvõlgnikul on saada oma deebitoridelt, tingimusel, et deebitor oma võlgnevust kinnitaks või et oleks täitedokument deebitori vastu pööratud nõude rahuldamise kohta maksuvõlgniku kasuks.

... täitedokumentide hulka, mis annavad rahandusorganeile õiguse deebitori arvelduskonto arestimiseks, kuulub maksuvõlgniku aktseptitud maksenõue deebitorile maksetähtaja kättejõudmisel ning deebitori maksekäsud, mis sisaldab viite kauba saamise kohta tema poolt.

Maksuvõlgniku deebitorilt sissenõutud summad kantakse vahetult eelarve või Riikliku Kindlustuse kontosse, mööda minnes maksuvõlgniku arvelduskontost."

5. Maksuvõlgade sundsissenõudmine kolhoosidelt

Maksuvõlgade sundsissenõudmine kolhoosidelt võib toimuda ainult kohtu otsusel ja NSVL Rahandusministeeriumi 2. oktoobri 1950. a. juhendis nr. 1450 tähendatud eritingimusi silmas pidades:

„§ 46. Kolhoosidelt (sealhulgas ka tööndusKolhoosidelt ja kaluriartellidelt) nõutakse maksude ja kohustusliku määralise kindlustuse maksete võlad ja viivised sisse ainult rahvakohtu otsusel.

§ 47. Käesoleva juhendi § 46 tähendatud maksete võlgu sissenõudvad rahandus- ja kindlustusorganid on kohustatud enne sissenõudeasja kohtusse esitamist andma kolhoosi juhatusele (allkirja vastu) kirjaliku hoiatuse selles, et asi antakse kohtusse, kui võlga ei tasuta 10 päeva jooksul pärast hoiatuse kätteandmist. Hoiatus koostatakse vormi nr. 2-sn kohaselt."

Kui 10 päeva möödumisel pärast hoiatuse kätteandmist kolhoosile maksuvõlg ei ole kustutatud, esitab rahandusorgan avalduse rahvakohtusse maksuvõla sissenõudmiseks sundkorras. Avaldus esitatakse kolhoosi asukoha järgsele rahvakohtule rahandusosakonna juhataja või tema asetäitja ja vanem-maksuinspektori allkirjadega. Avaldusele tuleb juurde lisada: makseteate ärakiri või väljavõte kolhoosi isikukontost ja ärakiri kolhoosile

kätteantud kirjalikust hoiatusest asja kohtusse andmise kohta ühes allkirjaga selle hoiatuse kättesaamise kohta.

Pärast seda, kui kohus on teinud otsuse kolhoosilt maksuvõla sundsissenõudmise kohta, esitab rahandusosakond Riigipanga osakonnale kohtu täitelehe koos vormi nr. 1-sn kohaselt koostatava korraldusega eelarvesse kandmisele kuuluvate summade mahakirjutamiseks kolhoosi jooksvast kontost. Maksuvõla mahakirjutamine kolhoosi kontost peab toimuma ranges kooskõlas NSVL Rahvakomissaride Nõukogu 27. märtsi 1935. a. määruses «Kolhooside rahanduse ja arvepidamise korrastamisest» ettenähtud korraga. Selle määruse kohaselt on lubatud kolhooside jooksvatest kontodest kohtu otsusel sundkorras maha kirjutada mitte üle 70% mahakirjutamispäeval kolhoosi jooksvas kontos olevaist summadest; ülejäänud 30%-le vahendeist sissenõuet ei pöörata.

Kui 70% kolhoosi jooksvas kontos olevaist vahendeist ei kata kogu maksuvõlga, siis järgnevalt kirjutatakse maha samuti ainult 70% kõigist kolhoosi jooksvasse kontosse laekuvaist summadest, kuni maksuvõla täieliku kustutamiseni.

Kolhoosi deebitoridele pööratakse kolhoosi maksuvõlgade sissenõudmine järgmises, NSVL Rahandusministeeriumi 2. oktoobri 1950. a. juhendis nr. 1450 ettenähtud korras:

„§ 52. Sissenõue pööratakse ka summadele, mis kolhoosil on saada oma deebitoridelt.

Deebitoridelt sissenõutud summad kantakse vahetult eelarvesse või Riikliku Kindlustuse kontosse, mööda minnes kolhoosi kontost.

Kui on olemas kohtuotsus kolhoosilt maksuvõla sissenõudmise kohta või kui kolhoos on esitanud avalduse maksuvõla kustutamiseks temal deebitoridelt saadaolevaist summadest, võidakse võlg sisse nõuda kolhoosi deebitorideks olevailt riiklikelt, kooperatiivseilt (peale kolhooside) ja ühiskondlikelt ettevõtteilt, asutustelt ja organisatsioonidelt vaieldamatus korras, tingimusel, et deebitor kinnitaks oma võlgnevust või et oleks täitedokument sissenõudmise kohta kolhoosi kasuks. Juhul, kui deebitoriks on teine kolhoos, võib viimaselt võlga sundkorras sisse nõuda ainult kohtukorras.

Kolhoosi deebitoridelt sissenõutud summadest kasutatakse kolhoosi maksuvõla kustutamiseks ainult 70%, kuna ülejäänud 30% kantakse kolhoosi arveldus- (jooksvasse) kontosse."

Täiendavad kohtuotsused maksuvõla sissenõudmiseks maksuvõlgnikukolhoosi deebitorideks olevailt riiklikelt, kooperatiivseilt (peale kolhooside) ja ühiskondlikelt organisatsioonidelt ei ole seega nõutavad. Kui aga deebitoriks on teine kolhoos, võib viimaselt debitoorse võlgnevuse korras saadaolevaid summasid maksuvõla kustutamiseks sisse nõuda ainult kohtu otsusel.

Eespool mainitud NSVL Rahvakomissaride Nõukogu määrusega 27. märtsist 1935. a. on kategooriliselt keelatud kolhooside jooksvatest kontodest maha kirjutada kolhoosnikutel tasudaolevaid makseid.

6. Maksuvõlgade sundsissenõudmine elanikkonnalt

Üksikkodanike maksuvõlgade sundsissenõudmise abinõudeks on maksuvõlgniku vara üleskirjutamine, äravõtmine ja müük.

Vara kirjutavad rahandusorganid üles enne asja kohtusse andmist.

Üleskirjutatud vara äravõtmine ja müük on lubatud ainult kohtuorganite otsusel.

Rahandusorganid on kohustatud kinni pidama järgmistest eeskirjadest vara suhtes, millele võib pöörata maksuvõlgade sissenõudmist (NSVL Rahandusministeeriumi juhend 2. oktoobrist 1950. a. nr. 1450).

„§ 66. Maksuvõlgade ja viiviste sundsissenõuet võib rahvakohtu otsusel pöörata maksuvõlgniku varale, palgale ja muile sissetulekuile, samuti temaga ühist majapidamist omavate perekonnaliikmete varale ja sissetulekuile, välja arvatud maksuvõlgniku perekonnaliikmete isiklik vara ja palk, kui nad on töölised ja teenistujad, kooperatiivartellide liikmeiks olevate perekonnaliikmete isiklik vara ja töötasu, mis nad on saanud artellide ühistöökodades tehtud töö eest, ning Nõukogude Armees, Sõjalaevastikus, Siseministeeriumi ja Riikliku Julgeoleku Ministeeriumi vägedes teenivate perekonnaliikmete isiklik vara.

§ 67. Kolhoosnikute majandite ja nende majandite liikmete maksuvõlgade sissenõue pööratakse nende ühistamata varale.

Niihästi kogu talundile tervikuna kui ka isiklikult mõnele talupere liikmele määratud maksude võla sissenõue pööratakse talundi peale kuuluvale varale ja teiste talupere liikmete varale. On keelatud pöörata sissenõuet kolhoosnikute varale, mis on kolhoosis ühistatud, samuti kolhoosnikuil normipäevade järgi kolhoosilt saada olevaile, kuid veel väljamaksmata rahasummadele ja saadustele.

Samuti on keelatud pöörata talundile või isiklikult mõnele talupere liikmele määratud maksude võla sissenõuet kolhoosipere või üksiktalundi teiste liikmete isiklikule varale ja töötasule, kui nad on töölised ja teenistujad või ühistöökodades töötavad kooperatiivartellide liikmed, samuti ka majandi teiste, Nõukogude Armees, Sõjalaevastikus ja Siseministeeriumi ning Riikliku Julgeoleku Ministeeriumi vägedes teenivate perekonnaliikmete isiklikule varale.

§ 68. Väiksemaiks majandeiks jagunenud majandite maksuvõlad nõutakse sisse majandilt, kes kohustus need tasuma jaotusakti järgi.

Kui jaotusaktis seda kohustust ei ole ette nähtud, nõutakse maksuvõlg sisse uuelt-tekkinud majandeilt sissenõudmist teostava organi vastava arvutluse järgi.

§ 69. Kui maksuvõlgnike asukoht on teadmata, võib pöörata sissenõude nende varale pärast niisuguste kodanike tunnistamist teadmata äraolijaiks VNFSV Tsiviilkoodeksi §-i 12 ja teiste liiduvabariikide tsiviilkoodeksite vastavate paragrahvide alusel ning nende varale hooldaja määramist.

§ 70. Maksuvõlgniku maksuvõlgade, viiviste ja trahvi katteks ei või üles kirjutada ja ära võtta järgmist vara ja väärtusi:

a) elumaja ühes majapidamishoonetega või selle osad, välja arvatud juhud, kui maksuvõlgnik ja tema perekond temale kuuluvas majas tegelikult ise ei ela, vaid on andnud maja üürile või kasutavad seda muul viisil või hoopiski ei kasuta ja elavad alatiste üürnikena teises majas;

b) üks lehm või lehma puudumisel üks mullikas, kolhoosnikul aga peale selle lambad, kitsed ja sead põllumajandusliku artelli põhikirjas ettenähtud normi pooles suuruses ja kodulinnud; toit loomade ja lindude jaoks.

Märkused. 1. Maksuvõlgade katteks ei või ära võtta üht lehma või lehma puudumisel üht mullikat, hoolimata sellest, kas majandis on veel teisi loomi. Kui maksuvõlgnikul on lehm ja mullikas, võib sissenõude pöörata mullikale.

2. Kolhoosnikute, samuti tööliste ja teenistujate ning mitte-palgatööst ja väljaspool artelli tehtavast tööst saadavatelt tuludelt maksustatud kooperee-runud kodutööndajate ja käsitööliste juures võib maksuvõlgade sissenõude pöörata väikeloomadele tingimusel, et pärast sissenõudmist jääks majandisse iga liiki väikeloomi (lambaid, kitsi, sigu) mitte alla poole normi, mis põllumajandusliku artelli põhikirjaga on vastava rajooni kolhoosnikuile ette nähtud.

3. Üksiktalundeis ja mittekoopereerunud kodutööndajate majandeis, kus pole ei lehma ega mullikat, ei või maksuvõla katteks ära võtta majandis olevat ainsat lammast, kitse või siga.

4. Hobuseid võib maksuvõlgade katteks ära võtta olenemata sellest, kas maksuvõlgnikud kasutavad neid veotööonduses;

c) emapõdrad ja noored põdrad, samuti sõidupõdrad majandile Kaug-Põhja taiga- ja tundrapiirkondades liiklemiseks vajalikul arvul;

d) maksuvõlgniku ja tema perekonna isiklikus kasutuses olevad rõivad, jalatsid, pesu, voodivarustis, köögiriistad, voodid, lauad, toolid, kirstud ja lambid;

e) kõik lastetarbed;

f) maksuvõlgnikule ja tema perekonnale uue lõikuseni vajalik kogus toiduaineid;

g) maksuvõlgnikule kuuluv kütus hulgal, mis on vajalik tema eluhoone kütmiseks kütmishooajal;

h) maksuvõlgniku käsitööonduse jatkamiseks vajalikud tööriistad;

i) sotsiaalhoolekande organeilt saadud summad; sõjaväelaste perekondadele makstavad toetused ja pensionid ning paljulapseliste ja vallasemade toetused;

j) Riikliku Kindlustuse organeilt kahjude eest saadaolevad kindlustushüvituse summad, välja arvatud kohustusliku määralise kindlustuse alased kindlustushüvituse summad, millest peetakse kinni ainult kohustusliku määralise kindlustuse maksete võlad ja selle kindlustusviisi jooksvad maksed lähima järjekordse makse summa suuruses;

k) riiklike masslaenude obligatsioonid;

l) riigilaenude võidusummad;

m) hoiused töö-hoiukassades, välja arvatud juhud, kui hoiused võetakse ära kohtu- ja uurimisorganite otsuste alusel kriminaalasjades;

n) posti teel saadetavad rahasummad, olenemata sellest, kas maksuvõlgnikuks on raha saatja või saaja."

Eespool loetletud koduste tarbeesemete hulk, maksuvõlgnikule ja tema perekonnale uue lõikuseni vajalike toiduainete kogus, maksuvõlgnikule kuuluvatele loomadele uue söödasaagi koristamiseni või loomade karjalaskmiseni vajalike söötade kogus, majandile Kaug-Põhja taiga- ja tundrapiirkondades liiklemiseks vajalike sõidupõtrade arv ning maksuvõlgniku kodutööonduse jatkamiseks vajalike tööriistade hulk, millele ei või pöörata sissenõuet, määratakse kindlaks liiduvabariikide seadusandlusega.

Maksuvõlgnike vara kirjutavad maksuinspektorid üles järgmiste eeskirjade alusel (NSVL Rahandusministeeriumi 2. oktoobri 1950. a. juhend nr. 1450):

„§ 74. Vara kirjutatakse üles tingimata maksuvõlgniku või ühe tema täisealise perekonnaliikme ja kahe tunnistaja juuresolekul, kusjuures selle kohta koostatakse kindlaksmääratud vormi kohane ja tähendatud isikute allkirjadega varustatav akt, milles näidatakse üleskirjutatud vara täpne nimetus ja hinne.

§ 75. Vara üleskirjutamisel on maksu- või kindlustusinspektoril, maaelanikkonna endamaksustamise maksete võlgade sissenõudmisel aga külanõukogu esimehel või tema poolt volitatud külanõukogu saadikul õigus pääseda kõigisse maksuvõlgniku kasutuses või tema vara all olevatesse ruumidesse ning järele vaadata kõiki maksuvõlgniku hoidlaid.

On keelatud minna maksuvõlgniku ruumidesse ja järele vaadata tema hoidlaid ilma tema enda või tema täisealise perekonnaliikme juuresolekuta.

Vara üleskirjutava ametiisiku nõudel on maksuvõlgnik kohustatud avama suletud ruumid, samuti kirstud, kapid ja muud hoidlad.

Kui maksuvõlgnik takistab ruumidesse pääsemist ja hoidlate järelevaatamist, on üleskirjutamist toimetav ametiisik kohustatud kohale kutsuma miilitsa või kohaliku (küla, alevi) nõukogu esindaja, kelle juuresolekul avatakse ruumid ja hoidlad ning koostatakse vara üleskirjutuse akt.

Maksuvõlgniku vastupanuavalduse kohta koostatakse akt süüdlase vastutusele võtmiseks.

On keelatud maksuvõlgnikku ja tema perekonnaliikmeid isiklikult läbi otsida. Samuti on keelatud avada suletud ruume ja hoidlaid ilma miilitsa või kohaliku (küla, alevi) nõukogu esindaja juuresolekuta.

§ 76. On keelatud üles kirjutada vara, millele seaduse järgi ei või pöörata maksuvõla sissenõuet.

Üleskirjutusakti tuleb võtta vara ainult sellisel hulgal, mis on vajalik maksuvõla summa kustutamiseks.

§ 77. Vara üleskirjutus tehakse erilistel, vormi nr. 4-sn kohastel vara üleskirjutuse aktide trükitud plankidel.

Neid planke tuleb rajooni (linna) rahandusosakonnas, Riikliku Kindlustuse rajooni (linna) inspektuuris ja külanõukogus hoida rangele aruandlusele kuuluvate plankidena.

§ 78. Vara üleskirjutuse akt tuleb koostada loetavalt ja selgelt kolmes eksemplaris (läbi kopeerpaberi). Üks akti eksemplar antakse tingimata maksuvõlgnikule, teine saadetakse rahvakohtule, kolmas jääb kuuluvuse järgi kas rahandusosakonda, Riikliku Kindlustuse inspektuuri või külanõukogusse.

§ 79. Vara üleskirjutuse aktis tuleb näidata:

a) vara üleskirjutamise kuupäev ja koht;

b) akti koostaja ametinimetus, perekonna-, ees- ja isanimi;

c) maksuvõlgniku perekonna-, ees- ja isanimi, tema isikukonto number, maksustamiskategooria ja maksuvõlgnikuga üheskoos elavate perekonnaliikmete arv;

d) tunnistajate perekonna-, ees- ja isanimi;

e) viivitatud makse nimetus ja maksuvõla summa;

f) vara üleskirjutuse akti märgitud vara täpne nimetus, hulk või kaal, üld- ja eritunnused ning korrasoleku aste;

g) vara üleskirjutuse akti märgitud iga liiki vara hinne ja kogu üleskirjutatud vara väärtus;

h) maksuvõlgniku samalaadse vara hulk, mis jäi üles kirjutamata maksuvõlgnikule ja tema perekonnaliikmeile kohustuslikult allesjäetava varana (toiduained, loomad, loomasööt jne.).

Vara üleskirjutavad ametiisikud on kohustatud väärtesemed plombeerima või pitseerima. Külgepandud plommid või pitserid peab hoitama terved kuni vara realiseerimiseni või nende äravõtmiseni maksu- (kindlustus-) inspektori poolt maksuvõla tasumise puhul.

§ 80. Kui vara üleskirjutamisel maksuvõlgnik või tunnistajad teevad suulisi avaldusi ja märkusi või esitavad kaebusi üleskirjutusakti ebaõige koostamise kohta, kantakse need akti, kirjalike avalduste esitamisel aga tuleb aktis selle kohta teha märge ja esitatud kirjalikud avaldused lisandada aktile. Akti koostaja on kohustatud avaldama oma seisukoha maksuvõlgniku ja tunnistajate avalduste, märkuste ja kaebuste kohta.

Vara üleskirjutuse akti kirjutavad alla (kolmes eksemplaris) akti koostaja, maksuvõlgnik (tema äraolekul täisealine perekonnaliige) ja üleskirjutamise juures viibinud tunnistajad.

Üleskirjutusaktid nummerdatakse järjekorras aasta algusest, eraldi maksude ja kindlustusmaksete kohta. Aktid nummerdatakse nende sissekandmisel registrisse (käesoleva juhendi § 86).

§ 81. Üleskirjutatud vara, välja arvatud loomad, linnud, põllumajandussaadused, hooned ja valuutaväärtused, hinnatakse riikliku kaubanduse hindadega, arvesse võttes vara kulumist.

Loomad, linnud ja põllumajandussaadused hinnatakse riiklike kokkuostuhindadega, hooned — eelmisel aastal kindlustusmaksete arvutamisel aluseks võetud hinde järgi.

Eriti hinnalisi, haruldasi või kindlaksmääratud hinda mitteomavaid esemeid kutsutakse hindama asjatundjad-eksperdid.

§ 82. Valuutaväärtused (kuld, hõbe, plaatina ja plaatinagrupi metallid toodetena, tükkidena, kangidena ja müntidena; kalliskivid ja pärlid; välisvaluuta müntides, pangatähtedes, tšekkides, väärtpabereis jne.) tuleb kanda üleskirjutusakti, kohe ära võtta, tehes aktis selle kohta märkme, ja 24 tunni jooksul Riigipanga kohalikku osakonda hoiule anda.

§ 83. Üleskirjutatud vara, välja arvatud valuutaväärtused, antakse maksuvõlgnikule hoiule üleskirjutusaktile võetava allkirja vastu, kuni vara äravõtmiseni kohtuotsuse alusel müümiseks.

Vara üleskirjutaja on kohustatud hoiatama maksuvõlgnikku tema vastutuse suhtes üleskirjutatud vara allesoleku eest ning näitama, missugust vara võib maksuvõlgnik kuni selle äravõtmiseni kasutada.

§ 84. Kui maksuvõlgnik keeldub üleskirjutatud vara hoiule võtmast, annab vara üleskirjutaja selle vastutavale hoiule mõnele teisele isikule üleskirjutusaktile võetava allkirja vastu. Maksuvõlgniku keeldumine üleskirjutatud vara hoiule võtmisest tuleb ära märkida üleskirjutusaktis. Vara vastutavale hoiule võtnud isikuil on õigus saada hoiutasu 1,5% vara hindesummast ja tasu vara hoidmisel tegelikult kantud vältimatute kulude eest, mis tasutakse maksuvõlgniku arvel.

§ 85. Sissenõudmist teostava organi juhatajal on õigus lubada maksuvõlgnikul müüa üleskirjutatud vara või üht osa sellest maksuvõla kustutamiseks.

§ 86. Vara üleskirjutanud maksu- või kindlustusinspektor on kohustatud hiljemalt järgmisel päeval saatma üleskirjutusakti kaks eksemplari rajooni (linna) rahandusosakonda või rajooni kindlustusinspektuuri.

Kõik sissenõudeorganeile esitatud aktid tuleb kanda vormi nr. 7-sn kohasesse registrisse.

§ 87. Sissenõudmist teostava organi juhataja on kohustatud kolme päeva jooksul läbi vaatama ja kontrollima vara üleskirjutamise ja hindamise õigsust. Kui selgub, et vara on ebaõigesti üles kirjutatud, tuleb üleskirjutusaktis märkida, missugune vara kuulub üleskirjutatud vara nimekirjast väljajätmisele kui ebaõigesti üleskirjutatu.

Vara üleskirjutuse aktid, mis on koostatud maksude ja kohustusliku varakindlustuse maksete ning nii rahandusorganite poolt määratavate kui ka sissenõutavate trahvide võlgade kohta, kontrollib vanem-maksu- (kindlustus-) inspektor ja kinnitab rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja, maaelanikkonna endamaksustamise maksete võlgade osas aga — külanõukogu esimees.

§ 88. Ettevõtted, asutused ja organisatsioonid ning üksikkodanikud, kel on nõudeid üleskirjutatud varale, tõendavad oma õigust kohtukorras.

Vara omandiõiguse tõendamise kohustus lasub selle vara suhtes nõudeid esitanud kolmandatel isikutel neil juhtudel, kui vara asub maksuvõlgniku ja temaga üheskoos elavate perekonnaliikmete kasutuses olevais ruumes või ruumes, mida maksuvõlgnik kasutab tööruumide otstarbeks.

Juhul, kui vara asub maksuvõlgniku suhtes kõrvalise isiku või maksuvõlgnikust lahus elavate sugulaste ruumes, lasub vara omandiõiguse tõendamise kohustus sissenõudeorganeil."

Kui maksuvõlgnik pärast vara üleskirjutamist ei tasu temalt saadaolevaid makseid, on rahandusosakond (endamaksustamise maksete võlgade alal — külanõukogu) kohustatud esitama avalduse rahvakohtule maksuvõla sissenõudmiseks sundkorras, s. o. üleskirjutatud vara äravõtmise ja müümise teel.

Avaldus esitatakse kohtule maksuvõlgniku alatise elukoha järgi. See reegel ei laiene aga juhtudele, kui maksuvõlgnikuks on kodutööndaja või käsitööline, kes töötab ja keda maksustatakse väljaspool oma alatise elu-

koha rajooni. Selliste isikute maksuvõlgade sissenõudmise asjad esitatakse nende maksustamiskoha järgsele rahvakohtule.

Rahvakohtule esitatud maksuvõlgade sissenõudmise asjad vaadatakse läbi NSVL Kohtuministeeriumi vastavais juhendeis kindlaksmääratud korras.

Maksuvõla sissenõudmise asja läbivaatamise juures kohtus peab rahandusosakonna esindajana viibima kirjaliku volitusega varustatud maksuinspektor.

Kohus teatab rahandusorganile ja maksuvõlgnikule sissenõudeasja läbivaatamise päevast ja poolte ilmumata jäämisel vaatab asja läbi tagaselja.

Asja läbivaatamisel kohus kontrollib kehtivate maksuseaduste kohaldamise õigsust maksuvõlgniku suhtes, seaduserikkumise või hagiavalduse põhjendamatuse kindlakstegemisel peatab menetluse antud asjas ja saadab asjatoimetuse rahandusosakonnale kontrollimiseks. Juhul, kui rahandusosakond ei ole nõus kohtu määrusega, võidakse asi uuesti üles võtta, kuid tingimusel, et kõrgemalseisev rahandusorgan kinnitaks maksuvõla sissenõudmise avalduse.

Kui selgub, et rahandusorgani hagiavaldus on põhjendatud, teeb kohus otsuse maksuvõla katteks üleskirjutatud vara äravõtmise ja maksuvõlgnikult kohtukulude sissenõudmise kohta ning annab oma otsuse täitmiseks rahandusorganile täitelehe.

„§ 64. Oma otsuse täitmiseks annab rahvakohus sissenõudmist teostavale organile täitelehe.

Pärast kohtuotsuse täideviimist on sissenõudeorgan kohustatud sellest teatama vastavale rahvakohtule.

§ 65. Rahvakohtu otsuse peale võivad pooled edasi kaevata kõrgemalseisvale kohtule 10 päeva jooksul, arvates otsuse kuulutamise päevast.

Kaebuse esitamine ei peata kaevatud otsuse täideviimist." (NSVL Rahandusministeeriumi 2. oktoobri 1950. a. juhend nr. 1450.)

Rahvakohtult saadud täitelehe põhjal võtab rahandusorgan maksuvõlgnikult üleskirjutatud vara ära ja müüb selle, kusjuures maksuvõlgade katteks võetakse vara ära otsekohe, trahvi katteks aga — 10 päeva möödumisel pärast kohtu otsust.

Juhul, kui maksuvõlgnik tasub maksuvõla kohe pärast kohtu otsust, ei võeta temalt vara ära.

Üleskirjutatud vara äravõtmine ja müük toimub järgmises, NSVL Rahandusministeeriumi 2. oktoobri 1950. a. juhendiga nr. 1450 kindlaksmääratud korras.

„§ 90. Maksuvõlgniku üleskirjutatud vara võtavad ära vastavalt maksuvõi kindlustusinspektorid, endamaksustamise maksete osas aga — külanõukogud maksuvõlgniku või ühe tema täisealise perekonnaliikme ja kahe tunnistaja kohustuslikul juuresolekul.

§ 91. Vara äravõtmine vormistatakse aktiga. Akt koostatakse kahes eksemplaris (läbi kopeerpaberi) vormi nr. 5-sn kohaselt.

Aktis peab olema näidatud:

vara äravõtmise kuupäev;

vara äravõtva ametiisiku perekonna-, ees- ja isanimi;

maksuvõlgniku perekonna-, ees- ja isanimi;

maksuvõlgniku isikukonto number, maksustamiskategooria ja täpne aadress;

tunnistajate perekonna-, ees- ja isanimed;
täitelehe väljaandnud rahvakohtu nimetus ja selle lehe väljaandmise kuupäev;
äravõetud vara üksikasjaline nimetus ja selle vara eritunnused;
järjekorranumbrid, mille all äravõetud vara on kantud vastavasse üleskirjutusakti;
äravõetud vara iga liigi kogus või kaal ja hinne rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja või külanõukogu esimehe poolt kinnitatud üleskirjutusakti järgi ning kogu äravõetud vara väärtus.

Akti kirjutavad alla vara äravõtnud isik, maksuvõlgnik või tema täisealine perekonnaliige ja tunnistajad.

Akti teine eksemplar antakse maksuvõlgnikule allkirja vastu akti esimeses eksemplaris.

Maksuvõlgnikul või tema täisealisel perekonnaliikmel ja tunnistajatel on õigus teha aktis kirjalikke avaldusi vara äravõtnud isiku — nende arvates — ebaõige tegevuse kohta. Sel juhul on vara äravõtnud ametiisik — maksuvõi kindlustusinspektor — kohustatud nende avalduste sisu kohta avaldama oma seisukoha.

§ 92. Kui maksuvõla summa enne üleskirjutatud vara äravõtmist väheneb, on sissenõudmist teostavad organid kohustatud maksuvõlgniku üleskirjutatud vara väärtusest lähtudes pöörama sissenõude ainult vara sellele osale, mis on vajalik maksuvõlgnikult saadaoleva maksuvõla summa, viivise, trahvi ja kohtukulude ning äravõetud vara realiseerimiskulude katmiseks.

Maksuvõlgniku osutused selle kohta, missugustele esemetele tuleb esmajärjekorras sissenõue pöörata, võetakse sissenõudeorganite poolt arvesse, kui selle tagajärjel ei kannata eelarve huvid.

§ 93. Äravõetud vara, välja arvatud hooned, loomad, linnud, põllumajandussaadused, põllumajandusinventar ja valuutaväärtused, antakse sissenõudeorganite poolt üle riiklikule või kooperatiivsele kaubandusorganisatsioonile, kellega sõlmitakse leping tähendatud vara realiseerimiseks.

Lepingus tuleb peale vara realiseerimise tingimuste ette näha ka kord, kuidas kaubandusorganisatsioon peab arvestust iga üksiku maksuvõlgniku realiseeritud vara kohta, ja tähtajad, millal selle vara eest saadaolevad summad tuleb kanda eelarvesse.

Sissenõudeorganid maksavad kaubandusorganisatsioonile vara realiseerimise eest komisjonitasu kuni 15% vara hindesummast.

§ 94. Maksuvõlgniku äravõetud vara hoidmine rahandusosakondade, Riikliku Kindlustuse inspektuuride ja külanõukogude juures on keelatud.

§ 95. Kohtuotsuste alusel äravõetud loomad, linnud, põllumajandussaadused, põllumajandusinventar ja hooned müüakse sissenõudeorganite poolt käesoleva juhendi §-i 81 korras kindlaksmääratud hinde järgi:

a) töö- ja tõuloomad, lüpsilehmad ja põllumajandusinventar — kolhoosidele või sovhoosidele;

b) lihaloomad, linnud ja põllumajandussaadused — riiklikele varumisorganisatsioonidele;

c) hooned — riiklikele asutustele ja ettevõtetele, kolhoosidele ja muudele kooperatiivsetele ja ühiskondlikele organisatsioonidele.

Kui ostjate puudumisel hooned jäävad müümata, antakse need tasuta üle rajoonide (linnade) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele või külade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele. Maksuvõlg kirjutatakse sel juhul maha summas, mis ei ületa hoone kindlustushinnet.

Hoonete ja põllumajandusinventari, samuti põllumajandussaaduste, loomade ja lindude müümine üksikkodanikele ei ole lubatud.

§ 96. Valuutaväärtuste üleandmine Riigipanka, hoidmine ja realiseerimine peab toimuma NSVL Rahandusministeeriumi ja NSVL Riigipanga Juhatuse erijuhenditega kindlaksmääratud korras.

Valuutaväärtuste müümine sissenõudmist teostavate organite poolt on keelatud.

§ 97. Eriekspertiisi poolt muinsus- ja kunstiesemeiks tunnistatud esemed,

millel on muuseumiline või teaduslik tähtsus ja mis kuuluvad eriarvele võtmisele, antakse sissenõudeorganite poolt tasuta üle vastava liiduvabariigi muuseumide ja teaduslike asutuste korraldusse. Maksuvõlg kirjutatakse sel juhul maha nende esemete väärtuse summas, mis on kindlaks tehtud ekspertiisiga.

§ 98. Äravõetud vara müümise kohta, samuti vastava vara üleandmise kohta kaubandusorganisatsioonile müümiseks, koostatakse äravõetud vara realiseerimise akt vormi nr. 6-sñ kohaselt.

Selles aktis tuleb näidata: vara realiseerimise kuupäev; järjekorranumber vara üleskirjutuse akti järgi; müüdud või müümiseks üleantud vara täpne nimetus ja eritunnused; organisatsiooni nimetus, kellele vara müüdi või müümiseks üle anti; vara väärtuse tasumise tähtaeg; vara müügist saadud summa või vara müügile võtnud organisatsiooni poolt määratud müügihind.

Ostja või vara müügile võtnud organisatsioon on kohustatud andma vara realiseerimise aktis allkirja vara omandamise või müügile võtmise kohta.

§ 99. Rajoonide (linnade) rahandusosakondade, Riikliku Kindlustuse inspektuuride ja teiste sissenõudmist teostavate organite töötajail ei ole õigust osta maksuvõlgnike üleskirjutatud vara ei isiklikult endale ega oma asutuse vajadusteks.

§ 100. Vara müügile võtnud organisatsioon on kohustatud vara realiseerima hiljemalt ühe kuu jooksul, arvates selle vara saamise päevast. Vara ostnud organisatsioon, samuti nagu vara müügile võtnud organisatsioon, kannab müüdud vara eest tasudaolevad summad Riigipanga osakonda sissenõudmist toimetanud rahandus- (kindlustus-) organi kontosse lepingus (realiseerimisaktis) näidatud tähtaegadel.

§ 101. Riigipanga asutused on kohustatud teatama rahandus- (kindlustus-) organeile maksuvõlgniku üleskirjutatud vara ostnud või müügile võtnud organisatsioonide poolt sissemakstud või ülekantud summadest.

Teate saamisel Riigipanga asutustelt summade ülekandmise kohta tehakse vormi nr. 6-sñ kohase vara realiseerimise akti jaos „Märkmed müügist laekunud summade ülekandmise kohta" vastavad märkmed.

§ 102. Vara realiseerimisest saadud summad, pärast maksuvõla sundsissenõudmisel tehtud tegelike kulude katmist ja kohtuotsuses tähendatud kohtukulude kandmist vabariikliku eelarve tuludesse, jaotatakse käesoleva juhendi §-s 25 ettenähtud korras.

Kui maksuvõlg tasutakse enne üleskirjutatud vara äravõtmist, ei nõuta maksuvõlgnikult maksuvõla sissenõudmise kulusid, välja arvatud üleskirjutatud vara hoiule võtnud isikule makstavad summad ja kohtukulud.

§ 103. Maksuvõlgniku vara realiseerimisest saadud summad kantakse vastavate maksukohuslaste isikukontodesse, kellele tuleb samal ajal saata rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja ja maksuinspektuuri vanemraamatupidaja allkirjadega (vastavatel juhtudel — vanem-kindlustusinspektori allkirjaga) teade, milles näidatakse äravõetud vara müügist laekunud summa ja viimase jaotus.

Vara realiseerimisest ülemäära laekunud summad tagastatakse maksukohuslasele käesoleva juhendi §-s 138 enammaksete tagastamiseks ettenähtud korras."

Kui maksuvõlgnikul äravõtmisele kuuluv vara puudub, võidakse kohtu otsusel maksuvõla sundsissenõue pöörata maksuvõlgniku töötasule ja teistele temal saadaolevaile rahasummadele.

Neil juhtudel peab rahandusorgan, kes algatab sissenõude pööramist maksuvõlgniku töötasule ja teistele rahasummadele, rahvakohtule esitatavas kirjalikus avalduses näitama, kellelt maksuvõlgnikul on rahasummasid saada, ja lisandama avaldusele akti selle kohta, et maksuvõlgnikul puudub vara, millele võib pöörata sissenõudmist.

Maksuvõla kinnipidamine töötasust on lubatud igast väljamaksest järgmistes ülemmäärades:

10% töötasu puhul mitte üle 100 rbl. kuus;
20% „ „ üle 100 rbl. kuni 300 rbl. kuus;
30% „ „ „ 300 rbl. kuus.

Sissenõuet ei või pöörata tööriista amortiseerimiseks, rõivaste kulumise jms. katteks makstavaile kompensatsioonisummadele, samuti vallandustoetusele.

Kui maksuvõlgniku töötasule on pööratud ka teisi nõudeid, ei või kinnipidamiste üldsumma ületada 50% töötasust.

Kui sissenõuet ei pöörata töötasule, vaid muudele (saaduste ja toodete müügi ning mittepalgalisena tehtud tööde eest) maksuvõlgnikul saadaolevaile rahasummadele, siis sissenõudmine ei piirdu palga suhtes ettenähtud ülemmääradega, vaid toimub maksuvõla katmiseks vajalikes summades (NSVL Rahandusministeeriumi 2. oktoobri 1950. a. juhendi nr. 1450 § 72).

Juhul, kui on olemas kohtuotsus sissenõude pööramise kohta maksuvõlgniku varale ja selle väärtus ei kata kogu maksuvõlga, võidakse sissenõue pöörata maksuvõlgniku töötasule ja muudele temal saadaolevatele summadele ilma täiendava kohtuotsuseta.

Rahasummade kinnipidamine maksuvõla kustutamiseks toimub nende summade väljamaksmise kohas rahandusorgani korralduste alusel. Korralduses näidatakse maksuvõlgnikult kinnipidamisele kuuluv summa ja makse nimetus, mille kustutamiseks summad kinni peetakse.

Ettevõtted, asutused ja organisatsioonid kannavad kinnipeetud summad Riigipanga asutustesse, näidates seejuures maksuvõlgniku perekonna-, ees- ja isanime, tema elukoha ja makse nimetuse, mille katteks tuleb kinnipeetud summad kanda.

Kontroll nende summade õigeaegse ja täieliku ülekandmise üle on pandud rahandusorganeile.

Maksete pikendamine ja ajatamine. Erandjuhtudel võivad rahandusorganid maksukohuslastele viimaste avaldusel maksude tasumist teatava tähtajani pikendada või mitmele tähtajale jaotada (ajatada). Maksete pikendamise ja ajatamise üldeeskirjad on antud NSVL Rahandusministeeriumi 2. oktoobri 1950. a. juhendis nr. 1450.

„§ 117. Pikendatud või ajatatud summad tasutakse ühes viivisega või ilma viiviseta vastavalt makse tasumist pikendanud või ajatanud organi otsusele. Kui otsuses pole tähendatud, et pikendatud või ajatatud maksetelt tuleb viivist võtta, viivist ei võeta.

§ 118. Avaldused maksete pikendamiseks või ajatamiseks vaadatakse läbi maksete tasumist pikendava või ajatava organi poolt kümne päeva jooksul, arvates avalduse saamise päevast.

Avalduse esitamine ei peata maksuvõla sissenõudmist. Kuid organil, kellele avaldus esitati, on õigus sundsissenõudevahendite rakendamist peatada kuni maksete pikendamise või ajatamise küsimuse otsustamiseni.

§ 119. Kui viivise võtmiseta pikendatud või ajatatud makset ei kustutata määratud tähtajaks, taastatakse selle tähtaja möödumisel viivise võtmine määratud suuruses kogu viivitatud võlasummalt, viimase tekkimise päevast arvates.

§ 120. Iga makse pikendamise või ajatamise juhu kohta on vastavad organid kohustatud tegema otsuse, milles tuleb näidata konkreetsed põhjused, mis tingisid makse pikendamise või ajatamise vajaduse."

On ette nähtud eri kord maksude tasumise pikendamiseks ja ajatamiseks: a) ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele, b) kolhoosidele ja c) üksikkodanikele.

Ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt võetavate kohalike maksude (hoonetemaksu ja maarendise) tasumist pikendavad ja ajatavad vahetult vastavad kohalikud rahandusorganid.

Vastavalt NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 11. augusti 1948. a. seadlusele kolhooside tulumaksu kohta võidakse tulumaksu tasumist pikendada loodusõnnetuste tagajärjel kannatadasaanud kolhoosidele.

Selliseid pikendusi võidakse anda jooksva aasta piires rajoonide ja linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede otsusel.

Ühtlasi võivad oblastilise jaotuseta liiduvabariikide ministrite nõukogud, autonoomsete vabariikide ministrite nõukogud ning kraide ja oblastite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed pikendada üksikuile loodusõnnetuste tagajärjel kannatadasaanud kolhoosidele tulumaksu tasumist kuni ühe aastani, arvates viimase maksetähtaja möödumisest.

Üksikkodanikele võivad maksude tasumist pikendada ja ajatada erandina rajoonide ja linnade rahandusosakonnad, kuid ainult jooksva aasta piires.

Maksuvõlgade mahakirjutamine. Maksuvõlgu võidakse maha kirjutada juhul, kui nende sissenõudmine on lootuseta.

Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide hoonetemaksu ja maarendise võlgu kirjutavad maha vastavad rajoonide (linnade) rahandusosakonnad.

Kolhooside suhtes on nende tulumaksust vabastamise kord (maksusumma ja maksuvõla osas) kindlaks määratud NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 11. augusti 1948. a. seadlusega.

Vastavalt sellele seadlusele võidakse üksikuid loodusõnnetuste tagajärjel kannatada saanud kolhoose vabastada tulumaksust osaliselt või täielikult, olenevalt kantud kahju suurusest. Seejuures õigus vabastada niisuguseid kolhoose maksust on antud ainult liiduvabariikide ministrite nõukogudele autonoomsete vabariikide ministrite nõukogude ning kraide, oblastite, linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede esildusel (seadluse § 11).

Üksikkodanike maksuvõlgu, mille sissenõudmine on lootuseta, võidakse maha kirjutada ainult rangel kinnipidamisel järgmisest, NSVL Rahandusministeeriumi 2. oktoobri 1950. a. juhendis nr. 1450 ettenähtud korrast.

„§ 130. Elanikkonna maksuvõlgu, mille sissenõudmine on lootuseta, võidakse maha kirjutada ainult maksukohuslaste kirjalike avalduste põhjal käesoleva juhendi §-s 134 ettenähtud korras ja ainult järgmistel juhtudel:

a) maksuvõla sissenõudmise võimatusel ühe aasta jooksul pärast võla tekkimist vara või rahaliste tuluallikate, millele seaduse järgi võib pöörata sissenõuet, puudumise tõttu, mis on tõendatud maksuvõlgniku juures kolmel korral tehtud maksevahendite otsimisega;

b) ühes perekonnaga oma alatise elukoha rajoonist lahkunud maksuvõlgniku mitteleidmisel ühe aasta jooksul, arvates maksuvõlgniku lahkumise

ajast, kui tema endises elukohas ei leidu vara, millele seaduse järgi võib pöörata sissenõuet.

§ 131. Elanikkonna maksuvõlgade sissenõudmise lootusetus peab olema tõendatud igal üksikjuhul maksuvõlgniku maksevahendite otsimise aktiga.

Maksevahendite otsimist toimetavad: maal — maksu- ja kindlustusinspektorid koos maksuagentidega, linnades ja töölisaleveis — maksu- ja kindlustusinspektorid majavalitsuste esindajate juuresolekul.

§ 132. Maksevahendite otsimise aktis peab olema näidatud: a) akti koostamise kuupäev; b) akti koostaja ametinimetus, perekonna-, ees- ja isanimi; c) maksuvõlgniku perekonna-, ees- ja isanimi, tema aadress, isikukonto number ja maksustamiskategooria; d) määratud ja laekunud maksusumma ning võlasumma eraldi iga maksuliigi järgi; e) maksuvõlgniku perekonna koosseis, töövõimetute perekonnaliikmete arv ning töövõimeliste perekonnaliikmete tegevusala; f) maksuvõlgniku tuluallikad ja vara maksevahendite otsimise päeval; g) maksuvõla sissenõudmise lootusetust tõendavad asjaolud.

§ 133. Akt maksevahendite otsimise tulemuste kohta koostatakse ühes eksemplaris ja sellele kirjutavad alla maksu- (kindlustus-) inspektor ja maksuagent (maa-asulais) või majavalitsuse esindaja (linnades ja töölisaleveis).

Maksevahendite otsimise aktid peab hoolikalt kontrollima vanem-maksu- (kindlustus-) inspektor ja kinnitama rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja.

§ 134. Elanikkonnalt sissenõudmiseks lootuseta maksuvõlgu, peale põllumajandusmaksu võlgade, võivad maha kirjutada: kuni 1000 rubla suuruses summas ühe maksuvõlgniku kohta — rajoonide (linnade) rahandusosakonnad; üle 1000 rubla kuni 10 000 rubla suuruses summas — oblastilise jaotuseta liiduvabariikide rahandusministeeriumid, autonoomsete vabariikide rahandusministeeriumid, kraide, oblastite, ringkondade ja rajoonilise jaotusega linnade rahandusosakonnad; üle 10 000 rubla suuruses summas — liiduvabariikide rahandusministeeriumid.

Põllumajandusmaksu sissenõudmiseks lootuseta võlgu võidakse maha kirjutada, olenemata maksuvõla summast, rajoonide (linnade) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede otsusel maksukohuslaste kirjalike avalduste ja käesoleva juhendi §-s 131—133 ettenähtud korras koostatud majandite maksevahendite otsimise aktidega tõendatud rajoonide (linnade) rahandusosakondade otsuste alusel.

Maksuvõlgade mahakirjutamine maksuagentide, maksuinspektorite ja teiste töötajate poolt koostatud maksuvõlgnike nimekirjade alusel on keelatud.

§ 135. Ei ole lubatud maha kirjutada maksuvõlga, mida nõutakse sisse kohtuotsuse alusel maksuvõlgniku töötasust kinnipidamise teel.

§ 136. Ilma maksukohuslase sellekohase avalduseta võib elanikkonna kõigi maksude võlgu maha kirjutada mitte üle 3 rubla ning põllumajandusmaksu ja endamaksustamise maksete võlgu mitte üle 1 rubla suuruses summas."

III. ENAMMAKSETE TAGASTAMINE JA ARVESSEVÕTMINE MAKSUDE ALAL

Enammaksete (ülemaksete) tekkimine üksikjuhtudel maksude alal tähendab seda, et maksukohuslase poolt makstud summa ületab temal tasudaolevat maksusummat. See võib esineda näiteks juhul, kui maksukohuslasel tekib õigus maksusoodustusele (maksualandusele) pärast seda, kui talle on kätte antud makseteade ja ta on selles teates näidatud maksu juba tasunud. Kõige sagedamini aga tekivad enammaksed elanikkonna tulumaksu alal seoses tuluallikate muutumisega ja esialgselt arvutatud maksu ümberarvutamisega.

Enammakset kustutatakse mitmesugusel viisil. Kui maksukohuslasel on muid maksuvõlgu, kantakse enammakse nende võlgade kustutamiseks. Maksukohuslase nõusolek selleks operatsiooniks, s. o. enammakse ülekandmiseks maksuvõla katteks, ei ole nõutav. Kui maksukohuslasel ei ole maksuvõlga, kuid tal on maksta teisi makse, mille tähtaeg ei ole veel kätte jõudnud, võidakse enammakse arvata eelseisvate maksumaksete katteks, kuid ainult maksukohuslase enda nõusolekul. Sel juhul kantakse enammakse järjekordsetel tähtpäevadel tasumisele kuuluvate maksete kustutamiseks: esmajärjekorras kustutatakse esimese tähtpäeva järgne makse, seejärel teise tähtpäeva järgne makse jne. Kui maksukohuslasel aga ei ole mitte mingisuguseid muid maksukohustusi või ta ei soovi enammakse kandmist eelseisvate maksete katteks, tuleb tekkinud enammakse talle tagastada.

Kui maksukohuslasel tekib isikukonto järgi enammakse, on maksuinspektuuri raamatupidaja kohustatud ennekõike kontrollima kõiki konto sissekandeid, võrreldes neid algdokumentidega. Pärast seesugust kontrollimist, mis kinnitab enammakse tekkimist, tuleb maksukohuslasele saata rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja ja vanem-maksuinspektori allkirjadega vastav teade. Juhul, kui maksukohuslasel on muid maksuvõlgu, märgitakse teates, et tekkinud enammakse on kantud maksuvõla katteks. Kui aga maksukohuslasel maksuvõlga ei ole, tuleb teates ära näidata, et maksukohuslane peab teatama kas oma nõusolekust enammakse kandmiseks tema eelseisvate maksete katteks või esitama avalduse enammakse tagastamiseks. Enammakse tagastamise avalduses näitab maksukohuslane oma aadressi, passi numbri ja väljaandja, maksu nimetuse, makseteate numbri, maksmiseks esitatud ja tegelikult makstud summa ning tagastamisele kuuluva summa.

Saadud avaldusi enammakse tagastamise kohta kontrollib maksuinspektuuri raamatupidaja maksukohuslaste isikukontode sissekannete ja maksedokumentidega. Pärast sellist kontrolli koostab maksuinspektuuri raamatupidaja otsuse enammakse tagastamise kohta kahes eksemplaris. Otsus koostatakse järgmise vormi kohaselt:

„OTSUS

Kodanik Pavel Ivani p. Vassiljevi avalduse läbivaatamisel enammakse asjas tulumaksu alal tehti kindlaks, et maksniku isikukonto sissekannete kohaselt laekus eelarve tuludesse 10. oktoobril 1951. a. 1800 rbl., kusjuures tasumisele kuulus 1600 rbl. Ülemäära makstud summa kakssada (200) rbl. kuulub tagastamisele.

15. oktoobril 1951. a."

Otsuse kinnitab rahandusosakonna juhataja pealdisega «Kinnitan», misjärel see omandab dokumendi jõu, mille alusel tagastatakse maksnikule enammakse.

Linnades elavaile kodanikele tagastatakse enammaksed sularahas panga kaudu nimeliste tšekkide järgi.

Ettevõtteile, asutustele ja organisatsioonidele tagastatakse enammaksed vastavate summade ülekandmise teel maksnike arvelduskontodesse arveldustšekkide järgi.

Väljaspool Riigipanga asutuse asukohta elavaile üksikkodanikele tagastatakse enammaksed aktseptitud tšekkide järgi raha ülekandmisel posti teel, kusjuures raha saatekulud, kui maksnik elab maal, kaetakse vastavast vabariiklikust eelarvest, muil juhtudel aga — maksniku arvel.

Sularahas tagastatakse enammakse järgmises korras. Enammakse tagastamise otsus (kahes eksemplaris) antakse pärast selle kinnitamist rahandusosakonna juhataja poolt koos kõigi dokumentidega eelarve pearaamatupidajale, kes selle otsuse põhjal kirjutab välja nimelise tšeki enammakse kättesaamiseks Riigipangast ja annab selle tšeki maksnikule üle allkirja vastu ühel otsuse eksemplaril. Teine otsuse eksemplar, millele märgitakse tšeki number, kuupäev ja summa, tagastatakse maksuinspektuuri raamatupidajale, kes selle dokumendi alusel teeb sissekande maksniku isikukontosse enammakse tagastamise kohta.

Enammakse tagastamisel posti teel täidab maksuinspektuuri raamatupidaja pärast vastava otsuse vormistamist postiülekande plangi iga enammakse saaja kohta ja koostab peale selle ülekannete registri kolmes eksemplaris. Igal postiülekande plangil näidatakse maksniku täpne aadress, ülekande talongi tagaküljel aga teatab rajooni rahandusosakond maksnikule, kui suur summa ja missuguse maksu arvel tagastatakse talle enammaksena.

Saanud maksuinspektuuri raamatupidajalt enammaksete tagastamise otsused ja postiülekanded koos registriga, kontrollib eelarve pearaamatupidaja nende dokumentide vormistamise õigsust, kirjutab välja arveldustšeki kogu ülekannete summale, kaasa arvatud postikulud, ja saadab selle panka koos postiülekannetega ja registriga kolmes eksemplaris. Üks otsuste eksemplar iga enammakse tagastamise kohta jääb eelarve pearaamatupidajale, teised otsuste eksemplarid, millele on märgitud tšekkide numbrid, kuupäevad ja summad, tagastatakse maksuinspektuuri raamatupidajale.

Saanud tšeki, registri kolmes eksemplaris ja postiülekanded, aktseptib pank tšeki, kannab maha tšekis näidatud summa vastavate eelarvete tuludest aktseptitud arvete kontosse ja tagastab tšeki koos postiülekannetega ja registriga kahes eksemplaris rahandusorganile; üks registri eksemplar tõestatakse panga allkirjade ja pitseriga. Rahandusosakond saadab need dokumendid sidejaoskonda, kes jätab endale tšeki, postiülekanded ja panga poolt tõestatud registri eksemplari. Registri teisele eksemplarile märgib sidejaoskond postiülekannete numbrid iga rahasaaja järgi, tõestab registri oma pitseriga ja tagastab selle rajooni (linna) rahandusosakonnale.

Maksuinspektuuri raamatupidaja, saanud selle registri, märgib enammaksete tagastamise otsustele postiülekannete numbrid ja rahasaatmise kuupäeva ning teatab maksuagentidele enammaksete tagastamisest posti teel. Enammaksete arvessevõtmine (tasendamine) ühest maksust laekunud summadest teiste maksude katteks peab toimuma samuti Riigipanga kaudu, välja arvatud enammaksed nende kohalike maksude alal, mille kohta pank ei pea eri arvestust.

Enammaksete arvessevõtmisel koostab maksuinspektuuri raamatupidaja otsuse sama vormi järgi nagu enammaksete tagastamise puhul, kuid ainult

selle vahega, et teksti lõpposas märgitakse: «Ülemäära makstud summa kakssada (200) rubla kuulub arvessevõtmisele nii- ja niisuguse maksu katteks». Enammakse arvessevõtmise otsus, mis koostatakse kahes eksemplaris, antakse üle eelarve pearaamatupidajale, kes selle dokumendi alusel kirjutab välja arveldustšeki ja saadab selle panka täitmiseks. Üheaegselt sellega tagastatakse üks otsuse eksemplar, millele märgitakse tšeki number, kuupäev ja summa, maksuinspektuuri raamatupidajale. Kui võeti arvesse maaelanikkonna maksude enammaksed, peab maksuinspektuuri raamatupidaja saatma selle kohta teate maksuagendile, et viimane võiks teha vastava märkme maksukohuslaste nimekirjas.

Nende kohalike maksude puhul, mille kohta pank eraldi arvestust ei pea, vormistatakse enammaksete arvessevõtmine sisemises korras, s. o. ilma panga vahenduseta. Sel juhul eelarve pearaamatupidaja, saanud kaks otsuse eksemplari, ei kirjuta välja tšekki, vaid teeb otsusele pealdise: «Makse arvesse võetud osa ... § ... artikkel ... järgsete laekumiste arvel».

Võib juhtuda, et maksukohuslase poolt esitatud avaldus enammakse tagastamise kohta ei leia kinnitust maksundusalase raamatupidamise sissekannete ja dokumentidega. Sel juhul tuleb maksukohuslasele hiljemalt kümne päeva jooksul saata või kätte anda kirjalik vastus enammakse tagastamisest keeldumise kohta, näidates selles keeldumise põhjused ja esitades vastavad arvutlused, millest nähtuks, et ülemäära makstud summasid antud maksukohuslase isikukontos arvel ei ole.

Ülemäära laekunud summade arvessevõtmise ja tagastamise suhtes kehtib aastane aegumistähtaeg. Enammaksed tagastatakse maksnikele või kantakse teise maksu katteks ainult neil juhtudel, kui avaldus ülemäära makstud summade tagastamise või arvessevõtmise kohta esitati rahandusorganile enne ühe aasta möödumist päevast, millal need summad laekusid eelarvesse. Enammaksete tagastamine maksnikele mitte otseselt, vaid teiste isikute, näiteks maksuagentide, kaudu on keelatud.

Eri korras võetakse arvesse enammaksed, mis tekivad aasta möödumisel maksustamisperioodi jooksul tegelikult saadud tulu alusel tehtava tulumaksu ümberarvutamise tulemusena. Need enammaksed arvatakse harilikult (maksukohuslase nõusolekul) jooksvaks aastaks määratud uue maksusumma katteks. Sedaliiki sisemised arvessevõtmised (tasendused) ühe ja sellesama maksu alal ei peegeldu arvestatud laekumissummades ega nõua sellepärast vormistamist ei Riigipanga ega rahandusorgani eelarvealase raamatupidamise kaudu.

IX PEATÜKK

ARVESTUS JA ARUANDLUS

I. MAKSUDE ARVESTUS

1. Maksundusalane raamatupidamine

Rahandussüsteemis rakendatakse maksude alal ühtset tsentraliseeritud arvestust, mida teostab rajoonide ja linnade rahandusosakondade maksundusalase raamatupidamise aparaat.

Maksundusalase raamatupidamise organisatsioonilise ülesehituse ja ülesanded määrab NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi 27. veebruari 1946. a. juhend «Maksundusalase raamatupidamise korrast rajoonide ja linnade rahandusosakondades».

Maksundusalase raamatupidamise aparaadi töötajate koosseisu ja nende kohustuste jaotuse määrab «Rajoonide ja linnade rahandusosakondade maksuinspektuuri ja maksurevidentide põhimäärus».

Maksundusalase raamatupidamise töö nõuab täpset ja rangelt dokumenteeritud arvestust.

Vanem-maksuraamatupidaja, kes on vastutav maksundusalase raamatupidamise eeskirjade täitmise eest, on kohustatud kontrollima iga arvestusoperatsiooni sissekande põhjendatust, maksundusalase raamatupidamise mistahes dokumendi õigsust ja seaduspärasust. Vanem-maksuraamatupidaja peab näiteks rahandusosakonna juhatajalt maksuvõla mahakirjutamise korralduse saamisel kontrollima sellise mahakirjutuse seaduslikkust, pidades silmas, et põllumajandusmaksu võlgu võidakse maha kirjutada ainult rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsusel, muude elanikkonnalt võetavate maksude võlgu aga on rahandusosakonnal õigus maha kirjutada kuni 1000 rubla suuruses summas (vt. lk. 245). Maksude määramise dokumentide (makseteadete) suhtes peab vanem-maksuraamatupidaja kontrollima, kas määratud maksusummad on maksetähtpäevade järgi õigesti jaotatud jne.

Sedalaadi kontroll kõigi raamatupidamiskirjendite aluseks olevate dokumentide õige koostamise üle tagab range seaduslikkuse maksete määramises, mahakirjutamises, tagastamises ja arvessevõtmises (tasendamises).

Rajoonide ja linnade rahandusosakonnad peavad arvestust järgmiste maksude kohta: a) kolhooside tulumaks, b) elanikkonna tulumaks,

c) põllumajandusmaks, d) vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks, e) riiklik hobusemaks üksiktalundeilt, f) hoonetemaks, g) maarendis, h) riigilõiv, i) kolhoositurgudel võetav turumaks, j) maks loomapidajailt, k) maks transpordivahendite valdajailt, l) ühtne kalastusmaks ja piletimaks, m) maaelanikkonna endamaksustamine, n) maksuseaduste ja kodu- ning käsitööndusteregistreerimiskirjade rikkumise eest määratavad trahvid, metsa- ja parvetustööde alal töö- ja veokohustusest kõrvalehoidumise ja kohustuslike ülesannete mittetäitmise eest määratavad trahvid.

Maksundusalase raamatupidamisarvestuse sisu moodustavate operatsioonide loend on järgmine:

1) määramised — määratud maksusummade ja trahvide arvestamine;

2) juurdemääramised — maksukohuslastele esialgselt määratud maksusummale täiendavalt juurdemääratud maksusummade arvestamine;

3) mahakirjutamised — summade arvestamine, mille võrra maksukohuslastele esialgselt arvutatud maksusummat on vähendatud;

4) laekumised — määratud maksust eelarvesse laekunud summade arvestamine;

5) enammaksete (ülemaksete) tagastamised — ülemäära laekunud ja maksukohuslastele tagastatavate summade arvestamine;

6) enammaksete ülekandmised ja arvessevõtmised — ühe maksu enammaksest teise maksu katteks (tasenduseks) ülekantavate summade arvestamine.

Maksete nimetus	Arvestusoperatsioonide nimetus	Millisel kujul (missuguses läbilõikes) peetakse arvestust
1. Maksud, mida määravad rahandusorganid, ja trahvid	Määramised, mahakirjutamised, laekumised, enammaksete arvessevõtmised ja tagastamised	a) üksikute maksukohuslaste järgi; b) maksujaoskondade või külanõukogude järgi; c) rajooni (linna) kohta tervikuna.
2. Endamaksustamine	Määramised, mahakirjutamised ja enammaksete tagastamised	a) külanõukogude järgi; b) rajooni kohta tervikuna.
3. Töölistelt ja teenistujatelt võetavad maksud	Laekumised eelarvesse	a) üksikute ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide järgi; b) maksujaoskondade järgi (linnades); c) rajooni (linna) kohta tervikuna.
4. Riigilõiv, turumaks, maks transpordivahendite valdajailt, maks loomapidajailt, kalastus- ja piletimaks	Laekumised eelarvesse	a) maksujaoskondade järgi (linnades); b) rajooni (linna) kohta tervikuna.

Kõigi tähendatud operatsioonide arvestust peetakse rajooni kohta tervikuna ja maksujaoskondade, külanõukogude ning üksikute maksukohuslaste järgi.

Arvestuse vormid ja detailiseerimise (üksikasjalise esituse) astme määrab makseliik, nagu seda näitab ka alamal toodud tabel.

Maksete arvestust üksikute maksukohuslaste järgi peetakse isikukontodes, määramiste, mahakirjutamiste, laekumiste ja muude operatsioonide üldsummad aga kantakse päevaste kokkuvõtetena nn. koondkokkuvõtete raamatutesse.

2. Maksundusalase raamatupidamise algdokumendid

Iga maksundusalase raamatupidamise raamatuisse kantav operatsioon peab olema tõendatud sellekohase dokumendiga. Dokumente, mille põhjal kantakse raamatupidamisraamatuisse ühtesid või teisi operatsioone, nimetatakse algdokumentideks.

Algdokumentide loend on toodud alamal.

Operatsiooni nimetus	Antud operatsiooni raamatuisse kandmise aluseks olevate algdokumentide nimetus
Määramised	Makseteated, rahandusorganite juhatajate korraldused ja täitevkomiteede otsused trahvide määramise kohta
Juurdemääramised	Varem saadetud makseteateid asendavad uued makseteated
Mahakirjutamised	Rajoonide (linnade) rahandusosakondade juhatajate korraldused ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede otsused (põllumajandusmaksu võla kustutamisel)
Maksude tasumine (laekumised eelarvesse)	Maksedokumendid: maksekäsundid sularahata ülekannete kohta; teadaanded hoiukassade hoiustajaiks olevate maksukohuslaste käskude täitmise kohta; pangaasutuste teadaanded maksete vastuvõtmise kohta; maksuagentide poolt väljaantavate vormi nr. 22 kohaste kviitungite ärakirjad; maksuagentide kaaskirjad Riigipanka sissemakstavaile ja saadetavaile summadele; Riigipanga poolt esitatavad väljavõtted isikukontodest
Enammaksete tagastamine ja arvessevõtmine Riigipanga asutuste kaudu	Rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja otsus enammaksete tagastamise või arvessevõtmise kohta eelarve pearaamatupidaja pealdisega nimelise või arveldustšeki väljakirjutamise kohta
Enammaksete tagastamine posti teel	Samasugune otsus ja sideasutuse poolt tõestatud postiülekannete register
Operatsioonid endamaksustamise maksete ja külanõukogude poolt vastuvõetava riigilõivu alal	Külanõukogude aruanded endamaksustamissummade määramise ja määratud summade muudatuste kohta. Külanõukogude aruanded endamaksustamissummade ja riigilõivu laekumise kohta

Kõik loetletud dokumendid tuleb maksuinspektuuri raamatupidajale üle anda rangelt kindlaksmääratud korras, mis tagab nende allesoleku ja õigeaegse sissekandmise vastavate operatsioonide raamatupidamisraamatuisse.

Maksude määramise dokumendid annab vanem-maksuinspektor maksuraamatupidajale üle koos eriliste, vormi nr. 8 kohaste kaaskirjade-kokkuvõtetega, milles näidatakse üleantavate dokumentide arv ja raamatupidamisraamatuisse kandmisele kuuluvate maksete kogusummad.

Põllumajandusmaksu, hoonetemaksu ja maarendise makseteadete üleandmisel näidatakse määratud summad kokkuvõttes maksukohuslaste kategooriate järgi. Määratud põllumajandusmaksu summad näidatakse kokkuvõtte viimaseis lahtreis järgmises rühmituses: a) kolhoosnikute ja maksustamisel nendega võrdsustatud kodanike majandid ja b) üksiktalupidajate majandid.

Määratud hoonetemaksu ja maarendise summad näidatakse eraldi ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide järgi ja eraldi elanikkonna kohta.

Määratud summade jaotamine kokkuvõttes maksukohuslaste kategooriate järgi on tingitud nende summade arvestamise korrast vormi nr. 6 kohases raamatus ja aruannete koostamise viisist, mida vaadeldakse alamal.

Saanud maksuinspektuurilt kokkuvõtte ja makseteated, kontrollib maksuraamatupidaja kõigepealt neis dokumentides, s. o. kokkuvõttes ja makseteadetes näidatud summade vastavust. Pärast seda kantakse kokkuvõtte kogusummad maksundusalase raamatupidamise vormi nr. 6 kohasesse raamatusse, üksikuile kodanikele (organisatsioonidele, kolhoosidele) määratud summad aga kantakse makseteadetest maksukohuslaste isikukontodesse. Makseteated nummerdatakse, maksuvõla puhul märgitakse neile juurde maksuvõla summa ja viivised maksuvõlalt. Pärast arvestusdokumentide kontrollimist ja määratud maksusummade laialikandmist raamatupidamisraamatuisse tagastatakse makseteated vanem-maksuinspektorile, mille kohta maksuraamatupidajale jääva kokkuvõtte tagaküljele tehakse vastav märge.

Makseteadete sissekandmist raamatuisse tuleb toimetada sellise arvestusega, et need dokumendid oleksid maksuinspektuurile tagastatud hiljemalt järgmisel päeval.

Maksude juurdemääramise dokumentideks on uued makseteated, mis asendavad varem väljasaadetud teateid. Need dokumendid antakse vanem-maksuinspektori poolt maksuraamatupidajale üle erilise, vormi nr. 10 kohase kaaskirjaga, milles näidatakse iga maksukohuslase järgi varem määratud, uuelt-määratud ja juurdemääratud maksusummad. Samasuguse kaaskirjaga antakse maksuraamatupidajale üle kolhooside tulumaksu (avansiteateid asendavad) makseteated aastase maksusumma arvutamise kohta.

Saanud kaaskirja ja sellele lisandatud uued makseteated, peab maksuraamatupidaja toimima järgmiselt:

kontrollima kaaskirjas näidatud esialgsete (varem määratud) maksusummade õigsust maksukohuslaste isikukontode sissekannete järgi;

kontrollima kaaskirjas näidatud uuelt-määratud summade vastavust uutes makseteadetes näidatud summadele;

kandma juurdemääratud summad maksetähtaegade järgi jaotatult maksukohuslaste isikukontodesse;

tegema uutes makseteadetes märkme tasutud maksusummade kohta: «tasutud . . . , jääb maksta . . . Maksuraamatupidaja . . . » (kolhooside tulumaksu teateis sellist märget ei tehta);

kandma kaaskirjas näidatud juurdemääratud maksete üldsumma vormi nr. 6 kohasesse koondkokkuvõtete raamatusse.

Sooritanud kõik need operatsioonid, tagastab maksuraamatupidaja makseteated vanem-maksuinspektorile. Kaaskirja tagaküljele tehakse järgmine pealdis:

Kontrollitud maksukohuslaste isikukontode järgi ja tehtud vastavad sissekanded.

20. juunil 1951. a.

Maksuraamatupidaja *Ivanov*

Makseteated tagastatud maksuinspektuurile.

Vastu võtnud:

20. juunil 1951. a.

Vanem-maksuinspektor *Petrov*

Määratud maksusummade vähendamisse (mahakirjutamisse) puutuvad dokumendid annab vanem-maksuinspektor maksuraamatupidajale üle kaaskirjaga, mis koostatakse sama vormi järgi nagu maksude juurdemääramisegi puhul. Sõna «Juurde määratud» asendatakse kaaskirjas sõnaga «Maha kirjutatud».

Kõik maksedokumendid, välja arvatud kommunaalpankade sissetulekukassade ja hoiukassade poolt koostatavad dokumendid maksude vastuvõtmise kohta ja vormi nr. 22 kohaste kviitungite ärakirjad, antakse maksuraamatupidajale üle Riigipanga asutuste poolt. Kehtiva korra kohaselt on Riigipank kohustatud kõik maksedokumendid rahandusorgani maksuraamatupidajale üle andma hiljemalt kella 10-ks päeval, mis järgneb raha vastuvõtmisele Riigipanga poolt või laekumisdokumentide saamisele teistelt kassadelt. Kui näiteks maksuagent andis raha kaaskirja järgi Riigipanka üle 21. oktoobril (operatsioonitundide jooksul), siis see kaaskiri Riigipanga märkmega raha vastuvõtmise kohta peab olema üle antud rahandusorgani maksuraamatupidajale hiljemalt 22. oktoobril kella 10-ks.

Eelarvesse laekuvaid makse arvestab Riigipank isikukontodes, mida peetakse eelarvetulude klassifikatsiooni iga alljaotuse järgi ja iga rahandusorgani kohta. Üheaegselt maksedokumentidega saadab Riigipanga asutus rahandusorganile väljavõtte neist kontodest.

Eespool oli juba tähendatud, et kommunaalpankade sissetulekukassade ja hoiukassade maksedokumendid maksude vastuvõtmise kohta ei kuulu Riigipanga asutustele saatmisele, vaid esitatakse kommunaalpanga ja hoiukassa poolt vahetult rahandusorganeile. Riigipank saadab sel juhul rahandusorganile üksnes väljavõtte kontost.

Saanud maksedokumendid, peab maksuraamatupidaja enne nende kandmist vastavaisse raamatuisse kontrollima: a) kas maksedokumentide and-

med vastuvõetud maksusummade kohta vastavad väljavõtteile kontodest; b) kas vastuvõetud maksusummad on maksedokumentides õigesti jaotatud mitteviivitatud makseiks, maksuvõlaks ja viiviseks; c) kas maksedokumendil on olemas kõik vajalikud rekvisiidid: maksu nimetus, maksniku perekonna-, ees- ja isanimi, tema aadress ja vastuvõetud maksusumma, sõnadega kirjutatult.

Nõuetevastaselt vormistatud maksedokumendid (vastuvõetud maksusumma pole kirjutatud sõnadega, puuduvad nõutavad allkirjad jms.) tuleb viivitamatult tagastada paranduste tegemiseks Riigipanga osakonnale, kommunaalpangale või hoiukassale kuuluvuse järgi. Kui selgub, et vastuvõetud maksusumma ei ole maksudokumendis õigesti jaotatud maksuks, võlaks ja viiviseks, peab maksuraamatupidaja dokumendi tagaküljel näitama maksusumma jaotuse paranduse ja sellest teatama kassaasutusele (maksuagendile ja maksjale).

Kõigist märgatud vigadest tulude jaotamises eelarvelise klassifikatsiooni alljaotuste järgi või dokumentide puudustest on rajooni (linna) rahandusosakond kohustatud teatama kirjalikult pangale hiljemalt kahe päeva jooksul pärast kontodest tehtud väljavõtete ja maksedokumentide saamist. Niisugune süstemaatiline maksundusalase raamatupidamise andmete võrdlus panga arvestusandmetega tagab täpsete andmete saamise maksude laekumise kohta ja laekunud summade kokkuvõtete täieliku vastavuse panga ja rahandusorganite arvestuse andmeile.

Maksude laekumise arvestuse andmete võrdlus on eriti suure tähtsusega aasta lõpul, eelarve täitmise kokkuvõtete tegemisel kogu aasta kohta. Detsembrikuu viimastes väljavõtetes väljaselgitatud ebatäpsustest peab rajooni (linna) rahandusosakond pangale teatama viivitamatult, et viimasel oleks võimalik teha vajalikke parandusi oma andmeis enne käivete lõpetamist.

Maksuagentide poolt maaelanikkonnalt vastuvõetud maksude maksedokumendid saabuvad Riigipanka ainult koondkaaskirjade kujul, mille järgi vastuvõetud rahasummad antakse üle või saadetakse posti teel pangaasutustesse. Maksuagendid annavad maksjaile väljaantud vormi nr. 22 kohaste kviitungite ärakirjad vahetult üle rahandusosakonna maksuraamatupidajale. Kviitungite ärakirjade üleandmiseks on maksuagentidele ette nähtud mitmesugused tähtajad, olenevalt sellest, missuguses korras nad annavad vastuvõetud summad üle Riigipanka. Kui maksuagendid annavad vastuvõetud maksusummad vahetult üle Riigipanga rajooniosakonda, siis samadel päevadel (mitte harvemini kui üks kord nädalas) on nad kohustatud rahandusosakonna maksuraamatupidajale ära andma ka maksnikele väljaantud kviitungite ärakirjad. Neil juhtudel aga, kui maksuagendid saadavad vastuvõetud maksusummad Riigipanka posti teel, peavad nad väljaantud kviitungite ärakirjad üle andma isiklikult rahandusosakonna maksuraamatupidajale mitte harvemini kui üks kord viieteistkümne päeva jooksul.

Kviitungite ärakirjad antakse maksuraamatupidajale üle koos erilise kaaskirjaga, mis koostatakse kahes eksemplaris vormi nr. 5-nb järgi.

Maksuagent on kohustatud raamatupidajale ära andma eranditult kõik ärakirjad kviitungeist, mis on maksjaile välja antud kuni maksuagendi

rahandusosakonda ilmumise päevani, samuti rikutud kviitungid ühes nende ärakirjadega. Samaks päevaks peavad maksuagendi poolt olema sisse makstud Riigipanka ka kõik elanikkonnalt vastuvõetud rahasummad. Äraantud kviitungiärakirjade ja üleantud rahasummade täielikkuse kontrolliks on vajalik, et maksuagent ühes kviitungite ärakirjadega esitaks maksuinspektuuri raamatupidajale ühtlasi kõik tema kätte jäänud kasutamata kviitungid, päevikud, kuhu tema kannab vastuvõetud summade päevased kokkuvõtted, ja kõik kaaskirjad summadele, mis ta on Riigipanka sisse maksnud või üle kandnud alates päevast, millal ta viimati kviitungite ärakirjad maksuinspektuuri raamatupidajale üle andis. Kõigi nende dokumentide põhjal maksuraamatupidaja kontrollib:

kas maksuagendi poolt esitatud väljaantud kviitungite ärakirjade ja kasutamata kviitungite arv vastab maksuagendi arvel seisvate kviitungite üldarvule;

kas kviitungite ärakirjades näidatud vastuvõetud rahasummad vastavad summadele, mis on sisse kantud maksuagendi poolt esitatud päevikuisse ja kaaskirjadesse.

Pärast niisugust võrdlust tagastab maksuinspektuuri raamatupidaja maksuagendile ühe vormi nr. 5-nb kohase kaaskirja eksemplari.

Kui enammaksete tagastamise ja arvessevõtmise operatsioonid maksude alal toimuvad Riigipanga kaudu, näitab viimane isikukontodest tehtavais väljavõtteis ka neid operatsioone. Väljavõtted isikukontodest esitab pank rahandusorganeile eespool tähendatud korras.

Külanõukogude aruanded määratud endamaksustamissummade kohta esitatakse rajooni rahandusosakonnale kohe pärast endamaksustamise otsuse vastuvõtmist kodanike üldkoosoleku poolt, aruanded määratud summade muudatuste kohta — igas kvartalis, aruanded tasutud endamaksustamissummade kohta aga — iga kuu 1. ja 16. kuupäeval.

3. Maksnike isikukontod

Maksnike isikukontosid peetakse kõigi rahandusorganite poolt määratavate maksude (vorm nr. 1) ja maksuseaduste rikkumise eest määratavate trahvide (vorm nr. 2) alal.

Linnades, mis on jaotatud maksujaoskondadeks, rühmitatakse iga maksuliigi isikukontod jaoskondade järgi, mis hõlbustab maksete laekumise kontrollimist iga üksiku maksujaoskonna piires.

Rajoonide rahandusosakondades rühmitatakse põllumajandusmaksu ja teiste maaelanikkonna maksete alal peetavad isikukontod külanõukogude järgi. Mis puutub linnamaksudesse, siis nende suhtes küsimus isikukontode rühmitamisest üksikute asulate (külanõukogude, alevite) järgi otsustatakse sõltuvalt nende maksudega maksustatavate maksnike arvust. Suure maksnike arvu juures on otstarbekohane ka siin rühmitada kontod asulate järgi, rakendades seda rühmitust kui mitte kõigi maksete jaoks, siis nende jaoks, mis hõlmavad maksnike suurima ringi (hoonetemaks, maarendis).

Isikukontodele antakse iga maksuliigi järgi oma numeratsioon. Kon-

tod nummerdatakse vastavalt nende avamisele järjekorranumbritega, alates nr. 1-st. Seega saab iga maksnik iseseisva numbri, mille järgi võib alati kiiresti leida tema konto.

Vormi nr. 1 kohased isikukontod. Isikukontode avamine langeb ajaliselt ühte makseteadete väljakirjutamisega jooksvaks aastaks. Konto avamise aluseks ongi jooksva aasta makseteade. Makseteadete väljakirjutamisel järgmisel aastal avatakse isikukontod uutes raamatutes, eelmise aasta raamatud aga loetakse lõpetatuiks. Isikukontode pidamise perioodiks igas raamatus tuleb lugeda järelikult aega makseteadete väljakirjutamise hetkest jooksval aastal kuni samasuguste teadete väljakirjutamiseni järgmisel aastal.

See üldreegel laieneb ka neile isikukontodele, mille järgi aasta lõpuks jääb sissenõudmata maksuvõlgu. Maksuvõlgnike isikukontode pidamist jätkatakse eelmise aasta raamatuis ja nende arvel olev maksuvõlg kantakse uutesse raamatutesse alles üldisel jooksva aasta isikukontode avamisel, s. o. makseteadete väljakirjutamisel järgmise maksumääramise puhul.

Isikukonto avamisel täidetakse konto esimene rida, kus on tähendatud operatsiooni nimetus tekstiga «Määratud». Sel real teeb raamatupidaja järgmised sissekanded:

kirjutab dokumendi nimetuse, mille alusel konto avatakse, s. o. «Makseteade» või «Arvutusleht»;

näitab makseteate või arvutuslehe väljakirjutamise kuupäeva;

kui eelmise aasta isikukonto järgi on maksuvõlga, kannab üle selle maksuvõla summa antud isikukontosse;

märgib kontosse makseteate (või arvutuslehe) alusel jooksva aasta maksusumma, jaotatult maksetähtpäevade järgi;

kirjutab kontosse viivise summa, mis on arvutatud maksuvõlalt kuni makseteate väljakirjutamise päevani, s. o. kuni konto avamise päevani.

Makseteatele omistatakse isikukonto number. Raamatupidaja märgib konto numbri makseteatele ja kirjutab sellele ka maksuvõla summa ning viivise.

Võib juhtuda, et maksnikult on jäänud sisse nõudmata eelmise aasta maksuvõlg, jooksvaks aastaks aga maksu talle ei ole määratud, sest maksnik lõpetas oma tööonduse, mille tuludelt teda eelmisel aastal maksustati. Niisuguseile maksuvõlgnikele avatakse samuti isikukontod uutes raamatutes maksuvõla summa ülekandmise teel eelmise aasta isikukontost. Real «Määratud» antud juhul näidatakse ainult maksuvõla summa ja sellelt arvutatud viivis.

Pärast seda, kui konto on avatud, kantakse järgnevad operatsioonid konto järgmisele vabale reale lahtris «Operatsiooni nimetus» järgmise tekstiga:

maksu tasumisel — «Tasutud»;

maksu täiendaval määramisel — «Juurde määratud»;

määratud summade vähendamisel maksusoodustuse andmise või maksustatava tulu ümberarvutamise teel või mõnel muul põhjusel — «Maha kirjutatud»;

enammakse ülekandmisel teise maksu katteks kontos, mille järgi tek-

kis enammakse, — «Üle kantud nii- ja niisuguse maksu katteks», kontos aga, millesse see enammakse on üle kantud, — «Arvesse võetud nii- ja niisuguse maksu enammaksest»;

enammakse tagastamisel maksjale — «Tagastatud».

Pärast iga loetletud operatsiooni kirjeldamist täidetakse tingimata rida «Jääb maksta».

4. Maksude laekumise arvestus

Maksude laekumise arvestus isikukontodes toimub maksedokumentide alusel, mida vaatlesime eespool (kviitungid, maksekäsundid, postiülekannete talongid). Rahandusosakonna maksuraamatupidaja, saanud maksedokumendid, peab õigesti organiseerima nende töötlemist, et tagada vastuvõetud summade laialikandmist isikukontodesse samal päeval. Enne laialikandmisele asumist on vaja hoolikalt kontrollida iga maksedokumenti. Juhul, kui tehakse kindlaks, et vastuvõetud summad on dokumendis ebaõigelt jaotatud maksuvõla, jooksvate maksete ja viivise vahel, on maksuraamatupidaja kohustatud maksete kandmisel isikukontosse parandama dokumendis olevad vead.

Kui viivitatud makse puhul sissemakstud summast ei piisa viivise katmiseks, kirjutatakse viivisesumma isikukonto reale «Jääb maksta».

5. Määratud maksusummade muudatuste arvestus

Määratud maksusummade muudatusi arvestatakse maksukohuslaste isikukontodes juurdemääramis-operatsioonidena (varem arvutatud maksusumma suurenemisel) ja mahakirjutamis-operatsioonidena (maksusumma vähenemisel).

Juurdemääramis- ja mahakirjutamis-operatsioonide kandmisel isikukontodesse peab maksuraamatupidaja eriti jälgima, et juurdemääratud ja mahakirjutatud summad oleksid õigesti jaotatud maksetähtaegade vahel.

Juurdemääratud summad jaotatakse võrdsetes osades eelseisvate maksetähtaegade vahel ja see summade jaotus näidatakse kaaskirjas, mis antakse maksuraamatupidajale üle koos uute makseteadetega ning on viimasele aluseks juurdemääratud summade kandmiseks maksnike isikukontodesse.

Maksu vähendamise puhul mahakirjutatavad summad jaotatakse maksetähtaegade vahel samades protsentides, milles jaotati nende tähtaegade vahel esialgne maksusumma. Kui maks on esimeste tähtaegade järgi juba tasutud, kantakse mahakirjutatavad summad, mis langevad neile tähtaegadele, järgmisele järjekordsele maksetähtajale. Siinjuures tuleb silmas pidada, et kui maksnikult on sisse nõutud viivist, siis esialgse maksusumma vähenemisel tuleb vastavalt vähendada ka viivist. Ülemäära sissenõutud viivis arvatakse sel juhul järgnevale tähtajale langeva makse katteks.

Vaadeldud maksude vähendamise arvestamise korda ei rakendata neil juhtudel, kui maks kirjutatakse maha mitte maksusoodustuste andmise

või maksustatava tulu arvutluse muutmise tõttu, vaid põhjusel, et maksnik lõpetas täielikult või osaliselt tööndusliku tegevuse, millelt teda maksustati. Tööndusе täieliku lõpetamise korral määratakse maksusumma kindlaks tööndusе eksisteerimise aja kestel saadud tulu järgi ja vahe uuelt-arvutatud maksusumma ja tasutud maksusummade vahel nõutakse maksnikult täiendavalt sisse või tagastatakse temale (enammakse korral) 15-päevase tähtaja jooksul. Kui maksukohuslasele aga näiteks määrati aasta alguses maks põllumajandi ja kingsepatööndusе tuludelt ja teises kvartalis ta lõpetas oma tööndusliku tegevuse, siis sellega seoses vähendamisele tulev maksusumma jaotatakse võrdsetes osades eelseisvate maksetähtaegade vahel.

6. Operatsioonide arvestamine enammaksete alal

Enammakse tekkimisel märgib maksuraamatupidaja enammakse summa maksukohuslase kontos reale «Jääb maksta», kusjuures viimased sõnad kriipsutatakse läbi ja nende asemele kirjutatakse «Enammakse».

Nagu juba tähendatud, tehakse enammaksete arvessevõtmise ja tagastamise operatsioonide sissekanded isikukontodesse sellekohase dokumendi alusel, milleks on maksuinspektuuri raamatupidaja poolt koostatud ja rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja poolt kinnitatud otsus eelarve pearaamatupidaja pealdisega nimelise või arveldustšeki väljakirjutamise kohta. Enammakse tagastamise korral tähistatakse operatsiooni nimetus kontos tekstiga «Tagastatud».

Enammakse arvessevõtmine vormistatakse kahe konto järgi: kontos, milles tekkis enammakse, tehakse enammakse teise kontosse ülekandmise operatsioon («Üle kantud nii- ja niisuguse maksu katteks»), kontos aga, millesse toimus ülekanne, — enammakse arvessevõtmise operatsioon antud maksu katteks («Arvesse võetud nii- ja niisuguse maksu enammaksest»).

7. Isikukontode sulgemine

Isikukontod, mille järgi määratud maksusummad on täielikult tasutud ja maksuvõlga ning sissenõudmata viiviseid arvel ei ole, suletakse. Isikukonto sulgemine vormistatakse järgmise pealdisega konto vastavas lahtris: «Konto suletud 20. XI 1951. a. Vanemraamatupidaja Ivanov».

Aasta möödumisel, s. o. 31. detsembriks, peab maksuraamatupidaja kontrollima isikukontodesse tehtud sissekandeid nende kõrvutamise teel koondkokkuvõtete raamatute andmetega. Sellise kontrolli põhjal selgitatakse maksude laekumise lõpptulemused aasta kohta ja tehakse kindlaks järgnevale aastale ülekanduva maksuvõla summa ning maksuvõlgnike kontingent.

Neid isikukontosid, mille järgi on veel tasumata makseid, ei suleta 31. detsembril, vaid peetakse edasi järgneval aastal kuni isikukontode uute raamatute avamiseni (kui selle ajani ei ole maksuvõlg täielikult sisse nõutud), s. o. kuni makseteadete väljakirjutamiseni jooksva aasta maksude kohta. Uute isikukontode avamisel kantakse sissenõudmata

Sissekande alus		Operatsiooni nimetus	Eelmiste aastate maksuvõlg	Juurdemaks mõõdunud aasta eest (14. II)	Jooksva aasta maksed tähtaegade järgi				Kokku jooksva aasta makseid ja maksuvõlga	Viivis
Dokumendi nimetus	Dokumendi kuupäev				15. III	15. V	15. VIII	15. XI		
Makseteade	30. I	Määratud	100.—	200.—	300.—	300.—	300.—	300.—	1 500.—	15.20
Riigipanga teadaanne nr. —	4. IV	Tasutud	100.—	200.—	300.—	—	—	—	600.—	47.60
		Jääb maksta . . .	—	—	—	300.—	300.—	300.—	900.—	12.—
Linna rahandusosakonna juhataja korraldus .	10. V	Maha kirjutatud . .	—	—	—	150.—	75.—	75.—	300.—	3.—
		Jääb maksta . . .	—	—	—	150.—	225.—	225.—	600.—	9.—
Linna rahandusosakonna otsus	30. V	Arvesse võetud hoonetemaksu enammaksest	—	—	—	91.—	—	—	91.—	—
		Jääb maksta . . .	—	—	—	59.—	225.—	225.—	509.—	13.50
Riigipanga teadaanne nr. —	20. VI	Tasutud	—	—	—	59.—	225.—	—	284.—	15.98
		Jääb maksta . . .	—	—	—	—	—	225.—	225.—	—
Makseteade	25. VII	Juurde määratud . .	—	—	—	—	100.—	100.—	200.—	—
		Jääb maksta . . .	—	—	—	—	100.—	325.—	425.—	—
Riigipanga teadaanne nr. —	30. IX	Tasutud	—	—	—	—	100.—	325.—	425.—	9.20

maksete summad nendesse üle eelmise aasta isikukontodest. Selle järel suletakse möödunud aasta kontod. Kontode sulgemine antud juhul vormistatakse pealdisega: «Konto suletud 10. II 1952. a. Maksuvõlad üle kantud 1952. a. isikukontosse nr. 49. Vanemraamatupidaja Ivanov».

Isikukonto sissekannete näidisskeem elanikkonna tulumaksu alal on toodud lk.-l 259. Selle näite puhul kustub viimase sissekandega kogu maksniku võlgnevus, mistõttu konto kuulub sulgemisele.

Vormi nr. 2 kohased isikukontod. Trahvide arvestamiseks määratud isikukontosid peetakse eri vormi järgi, mis on toodud alamal.

Tuleb pidada silmas, et trahve tulude deklaratsiooni tähtajaks esitamata jätmise või registreerimistunnistuse mittevõtmise eest, mis on määratud üheaegselt maksukohuslase tulumaksuga maksustamisega, ei arvestata vormi nr. 2 kohaste isikukontode raamatus, vaid kantakse koos määratud maksusummaga vormi nr. 1 kohastesse isikukontodesse, milles tähendatud trahvide arvestamise jaoks on ette nähtud erilahter.

Isikukonto nr.	Maksniku perekonna-, ees- ja isanimi ning aadress	Trahvi määramiseks antud dokumendi nimetus, kuupäev ja nr.	Trahvimise põhjus	Trahvisumma	Märge trahvi tasumise kohta		
					maksedokumendi nimetus ja nr.	maksmise kuupäev	maksmistud trahvisumma
1	Pavlov, Nikolai Vassili p. Posti tän. 3, krt. 5	Linna rahandusosakonna juhataja korraldus 20. IV 1951. a. nr. 35	Töölistelt ja teenistujatelt kinnipeetud maksude mitteõigeaegse ülekandmise eest Riigipanka	100 rbl.	Riigipanga kviitung nr. —	30. IV	100 rbl.
					Konto suletud 30. IV 1951. a.		
2	Sahharov, Aleksei Danili p. Nõukogude tän. 14, krt. 8	Linna rahandusosakonna juhataja korraldus 5. V 1951. a. nr. 81	Registreerimistunnistuse edasiandmise eest teisele isikule	500 rbl.	Riigipanga kviitung nr. —	10. V	200 rbl.
					Riigipanga kviitung nr. —	20. V	300 rbl.
					Konto suletud 20. V 1951. a.		

Vormi nr. 2 kohaste isikukontode raamatuid peetakse kalendriaasta kestel, s. o. 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini. Aasta möödumisel avatakse isikukontod uutes raamatutes.

Isikukontodesse tehtavate sissekannete aluseks on järgmised dokumendid: a) rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja korraldused

trahvi määramise kohta, b) rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsused trahvi määramise kohta töö- ja veokohustusest kõrvalehoidumise ja kohustuslike ülesannete mittetäitmise eest metsa- ja parvetustööde alal, c) trahvi tasumist tõendavad maksedokumendid ja d) rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja (või kõrgemalseisva organi) korraldused trahvi vähendamise või täieliku mahakirjutamise kohta. Sissekanded trahvi osalisel või täielikul mahakirjutamisel tehakse konto lahtreis, mis on määratud trahvi tasumise märkmete jaoks.

Uute isikukontode raamatute avamisel 1. jaanuaril kantakse eelmisel aastal sisse nõudmata jäänud trahvisummad nendesse raamatutesse üle märkmega «Üle kantud 19 . . a. isikukontost». Üheaegselt suletakse eelmise aasta isikukonto järgmise sissekandega: «Konto suletud 1. I 1952. a. Sissenõudmata summa üle kantud 1952. a. isikukontosse nr. 38. Vanem-maksuraamatupidaja Ivanov». Vormi nr. 2 kohastesse isikukontodesse tehtavate sissekannete näide on toodud lk.-l 260.

8. Tööliste ja teenistujate maksete arvestus

Palkade väljamaksmisel töölistelt ja teenistujatelt kinnipeetavate maksude ülekandmist eelarvesse arvestavad rajoonide ja linnade rahandusosakonnad iga üksiku ettevõtte, asutuse ja organisatsiooni järgi, selleks et kontrollida, kas need maksud kantakse eelarvesse üle täielikult ja õigeaegselt. Arvestust peetakse kindlaksmääratud vormi kohastel kaartidel, mis on määratud kasutamiseks kalendriaasta jooksul, s. o. 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini. Kaardid hoitakse kartoteegis tähestikulises järjestuses.

Sissekanded maksude ülekandmise kohta tehakse vormi nr. 5 kohastesse kaartidesse Riigipangalt saadavate dokumentide — vastavate ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide maksekäsundite alusel. Selleks, et need arvestuskaardid võimaldaksid operatiivselt kontrollida maksete õigeaegset ja täielikku ülekandmist eelarvesse, tuleb pangadokumentide andmed kaartidesse kanda dokumentide saamise päeval.

Toome kaardi vormi ja kaardi täitmise näite (vt. lk. 262).

Kaartidesse kantud andmed palkade väljamaksmise aja kohta näitavad, millal iga ettevõte, asutus ja organisatsioon peab töölistelt ja teenistujatelt kinnipeetud maksud üle kandma eelarvesse. Pangalt saadavate maksedokumentide andmete süstemaatiline kandmine kaartidesse võimaldab seetõttu selgitada koheselt kõik viivitused maksude ülekandmisel.

Eelarvesse ülekantavad maksusummad on igas organisatsioonis harilikult stabiilsed ja muutuvad kuust kuusse, tingitult tootmisprogrammi muutmisest või muudest majanduslikest tegureist, õige väikeses ulatuses. Ülekantavate summade igasuguste hälvete korral eelnevate kuude ülekandeist tuleb sellepärast kontrollida maksete ülekandmise täielikkust. Kõigist maksete mitteõigeaegse ülekandmise juhtudest ja maksete arvatavast mittetäielikust ülekandmisest peab vanem-maksuraamatupidaja viivitamatult teatama vanem-maksuinspektorile.

KAART

töölistelt ja teenistujatelt laekuvate maksude arvestamiseks 1951. a.

Ettevõtte, asutuse või organisatsiooni nimetus — Kirovi-nimeline tehas
Aadress — Moskva tän. 35, tel. nr. 23—48
Arveldus- (jooksva) konto nr. — 245 Riigipanga Kirovi osakonnas.

Töölistelt ja teenistujatelt kinnipeetavate maksude ülekandmise eest vastutav isik:

V. Istomin

Palgamaksmise tähtajad:

kuu esimese poole eest — 16. kuupäev

kuu teise poole eest — 1. kuupäev

Märkmed maksusummade laekumise kohta

Jaanuar				Veebruar			
Tulumaks		Vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks		Tulumaks		Vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks	
kuupäev	summa	kuupäev	summa	kuupäev	summa	kuupäev	summa
16. I	80 000 rbl.	16. I	25 000 rbl.	16. II	83 000 rbl.	16. II	26 000 rbl.

Maksuinspektorid on kohustatud maksuraamatupidajalt saadud andmeil kontrollima igal vajalikul juhul kohapeal töölistelt ja teenistujatelt võetavate maksude määramise õigsust ja nende eelarvesse kandmise täielikkust. Kui tehakse kindlaks, et kinnipeetud maksusummasid on maksekäsundites teadlikult vähendatud, võetakse ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide pea- (vanem-) raamatupidajad ja teised selles süüdi olevad isikud kriminaalvastutusele. Ühtlasi nõutakse ülekandmata maksusummad vastavalt ettevõttelt, asutuselt või organisatsioonilt sisse vaieldamatus (administratiivses) korras ühes viivisega.

9. Koondkokkuvõtete raamatud

Koondkokkuvõtete raamatud kujutavad endast žurnaale, millesse tehtavad igapäevased sissekanded hõlmavad kokkuvõtlikul kujul kõiki maksnike isikukontodesse kantavaid operatsioone. Koondkokkuvõtete raamatuisse kantakse need operatsioonid üldkokkuvõtteina rajooni (linna) kui terviku ja samuti üksikute rajooni (linna) koosseisu kuuluvate territooriumide, s. o. maksujaoskondade (linnades) või külanõukogude, kohta.

Koondkokkuvõtete raamatud hõlmavad ka neid makseid, mida maksnike isikukontodes ei arvestata (tööliste ja teenistujate palgalt võetavad maksud, turumaks, riigilõiv jm.).

Koondkokkuvõtete raamatuil on suur tähtsus rahandusorganite plaanimistöös. Nende raamatute sissekannete põhjal koostatakse perioodilised aruanded maksude määramise, mahakirjutamise ja laekumise tulemuste kohta.

Koondkokkuvõtete raamatuid peetakse kahe erineva vormi järgi. Põhilisteks koondkokkuvõtete raamatuteks on rahandusorganite poolt määratavate maksude ja maaelanikkonna endamaksustamise maksete arvestamiseks peetavad raamatud (vorm nr. 6). Neis raamatuis arvestatakse päevaste kokkuvõtetena kõiki maksnike isikukontodesse kantavaid operatsioone (määramised, mahakirjutamised, laekumised, enammaksete arvessevõtmised ja tagastamised).

Teise vormi järgi peetavais raamatuis (vorm nr. 7) arvestatakse rahandusorganite poolt mittemääratavate maksete laekumise tulemusi.

Ühtede ja teiste raamatute pidamise üldreegliks on, et igale maksele avatakse vastavas raamatus eri konto.

Sissekandeid igasse kontosse tehakse kogu kalendriaasta jooksul, s. o. 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini. Aasta möödumisel avatakse uued raamatud.

Vormi nr. 6 kohased raamatud. Vormi nr. 6 kohastes raamatutes peetakse 12 eri kontot, millest 9 on põhi- ja 3 abikontod.

Makse nimetus	Missuguseid kontosid peetakse vormi nr. 6 kohastes raamatutes
Kolhooside tulumaks	1. Üks konto kõigi kolhooside kohta
Põllumajandusmaks	2. Kõigi majandite maksete kohta (põhikonto)
	3. Üksiktalundite maksete kohta (abikonto)
Elanikkonna tulumaks	4. Kõigi maksnike kategooriate kohta
Vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks — linnaelanikkonnalt	5. Kõigi maksnike kategooriate kohta
Vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks — maaelanikkonnalt	6. Kõigi maksnike kategooriate kohta
Riiklik hobusemaks üksiktalundeilt	7. Kõigi maksnike kohta
Hoonetemaks	8. Kõigi maksnike kategooriate kohta (põhikonto)
	9. Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide maksete kohta (abikonto)
Maarendis	10. Kõigi maksnike kategooriate kohta (põhikonto)
	11. Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide maksete kohta (abikonto)
Endamaksustamine	12. Kõigi maksnike kategooriate kohta

Abikontode pidamine põllumajandusmaksu ja kohalike maksude osas on vajalik aruannete koostamiseks, kuna nimetatud kontode andmed esitatakse aruandeis iseseisvate näitajatena.

Vormi nr. 6 kohaste raamatute pidamise põhireeglid seisavad järgnevas.

Sissekanded vormi nr. 6 kohastesse raamatutesse tehakse kõigi operatsioonide osas kahe kokkuvõttena: 1) kokku ja 2) selle hulgas eelmiste aastate maksuvõlga.

Lahtreisse päiskirja all «Määratud» kantakse üldkokkuvõtteina määratud ja juurdemääratud maksude summad. Määratud summad eelmiste aastate maksuvõlgade osas peegeldavad ebaõigelt mahakirjutatud maksuvõlgade taastamise juhtumeid ja teistelt rahandusorganeilt sissenõudmiseks vastuvõetud maksuvõlgu. Maksuvõlgade arvestust ei tule ära segada maksustamisega eelmiste aastate eest. Kui niisugune maksustamine on toimunud jooksval aastal, arvestatakse vastavaid maksusummasid selle aasta maksete koosseisus.

Kõigi raamatu vormis ettenähtud kokkuvõtete sissekannete aluseks on samad dokumendid, mille põhjal tehakse vastavate operatsioonide sissekanded maksnike isikukontodesse. Määratud, juurdemääratud ja mahakirjutatud maksude kogusummad kantakse raamatuisse maksuinspektuurilt saadud kokkuvõtete alusel (vt. lk. 252—253). Ülejäänud operatsioonide (laekumine, enammaksete arvessevõtmine, ülekandmine ja tagastamine) kokkuvõtete sissekanded tehakse vastavate maksedokumentide alusel.

Arvestusdokumentide laialikandmist maksnike isikukontodesse ja koondkokkuvõtete raamatuisse tuleb teha üheaegselt, ühe ja sama päeva jooksul. Üksnes selle nõude järgimisel on kindlustatud isikukontode ja vormi nr. 6 kohaste raamatute sissekannete täielik korrespondeerivus, nende sissekannete kokkuvõtete täpne ühtivus iga operatsiooni alal ja igaks kuupäevaks.

Vormi nr. 6 kohaste raamatute avamisel näidatakse esimese sissekandena eelmise aasta lõpuks, s. o. 31. detsembriks, tasumata jäänud maksete summad. Eelmise aasta jääkide summad koosnevad tavaliselt möödunud tähtaegadega makseist, mis seetõttu kantakse raamatuisse nende avamisel eelmiste aastate maksuvõlgadena. Kuid aasta lõpuks võib tekkida ka selliseid tasumata maksusummasid, mille tähtaeg saabub alles järgmisel aastal ja mida seepärast ei saa uute vormi nr. 6 kohaste raamatute avamisel arvata maksuvõla hulka. Säärased summad tekivad neil juhtudel, kui maksu tasumist pikendatakse või kui maksukohuslase maksustamine toimus aasta lõpul, millega seoses maksu lõpptähtajad kanduvad järgneva aasta algule. Niisugustel juhtudel kantakse vormi nr. 6 kohase raamatu avamisel veerule «Jääb maksta» kaks erinevat summat: 1) kogu 1. jaanuariks tasumata jäänud summa ja 2) selle hulgas viivitatud maksete summa, s. o. eelmiste aastate maksuvõlg.

Päevaste operatsioonide järgnevate sissekannete tegemisel vormi nr. 6 kohasesse raamatusse tuleb saadud dokumendid maksude määramise, juurdemääramise ja laekumise ning enammaksete tagastamise ja ülekandmise kohta rühmitada maksujaoskondade või külanõukogude järgi, nende maksete osas aga, mille suhtes on ette nähtud abikontode pidamine, peale selle veel maksukohuslaste kategooriate järgi. Suure hulga

dokumentide korral on kokkuvõtete tegemine kõige hõlpsam abitabelite ehk nn. remarkide koostamise teel.

Kui antud päeva kokkuvõtete laialikandmisel on üheaegselt raamatusse kantud laekunud maksude ja arvessevõetud ning ülekantud (tagastatud) enammaksete summasid või ükskõik missugused kaks operatsiooni neist operatsioonidest, siis peab raamatupidaja tegema nende operatsioonide koondkokkuvõtte ja kandma selle lahtrisse «Kokku puhta laekumise summa (saldo)». Tuleb kindlalt meeles pidada, et arvessevõtmised tähendavad teise maksu liigselt laekunud summa ülekandmist antud maksu laekumise arvele, mistõttu arvessevõtmis-operatsioone võrdsustatakse selles kontos arvelevõetud laekumistena. Enammaksete ülekandmise ja tagastamise korral aga on asi vastupidine — antud maksu laekumine väheneb enammakse summa võrra. Seepärast tehakse puhta laekumise summad kindlaks kõigil juhtudel järgmise arvutuse teel: laekunud + + arvesse võetud — üle kantud või tagastatud. Kui jooksva päeva sissekandeis puuduvad laekumis- ja arvessevõtmis-operatsioonid ja raamatus on arvele võetud ainult ülekantud või tagastatud enammaksete summa, siis korratakse seda summat lahtris «Kokku puhta laekumise summa» miinus-märgiga.

Igal päevaste operatsioonide sissekandmisel vormi nr. 6 kohaseisse raamatuisse tehakse bilansiline kokkuvõte summadest, mis sissekande päevaks jäid tasumata. Neil kokkuvõtteil on erakordselt suur tähtsus rahandusorganite operatiivses ja plaanipärases töös. Niisuguste kokkuvõtete järgi võib alati näha maksude laekumise tulemusi, õigeaegselt avastada üksikute maksujaoskondade või maksuagentide mahajäävust, teha kindlaks lähemail tähtpäevil sissenõudmisele tulevate maksete ulatus.

Päevaste sissekannete bilansilise kokkuvõtte «jääb maksta» tegemisel tuleb juhinduda sellest, et enamikul juhtudel toimub see lihtvalemi järgi: jäi maksta eelmise sissekande kuupäevaks + määratud — maha kirjutatud — puhta laekumise summa = jääb maksta.

Tasumata summade jääkide kindlakstegemine muutub mõnevõrra keerukamaks, kui esineb tagastamata ja ülekandmata enammakseid. Enammakse tekkimine antud kontos tähendab seda, et mingisugune osa maksust (mis võrdub enammakse summaga) on laekunud üle määratud maksusumma ja seepärast kunstlikult suurendab laekunud summat. Kui päevase sissekande kuupäevaks esineb tagastamata ja ülekandmata enammakseid, siis tuleb summade jääki, mis on saadud otsese arvutuse teel (jääk eelmiseks kuupäevaks + määratud — maha kirjutatud — laekunud), suurendada enammaksete summa võrra.

Enammaksete tekkimine tähendab ühtaegu seda, et edaspidi need enammaksed tagastatakse või kantakse üle teise maksu katteks ja et nad järelikult vähendavad antud kontos puhta laekumise summat. Tasumata summade jäägi kindlakstegemiseks järgnevais sissekandeis tuleb seepärast tasumata jäänud summadest maha arvata mitte ainult puhas laekumine, vaid ka enammaksed, mida eelmisel kuupäeval arvestati tagastamata ja ülekandmata enammaksetena. Sellest lähtudes tuleb teha bilansilised päevakokkuvõtted vormi nr. 6 kohases raamatus kõigil juhtudel järgneva arvutuse teel.

Sissekande kuupäev	Määratud	Maha kirjutatud	Laekunud		Enammakseid arvesse võetud		Üle kantud ja tagastatud enammakseid		Kokku puhta laekumise summa (saldo)		Jääb maksta	Üle kandmata ja tagastamata jäänud enammaksed
			kokku	selle hulgas viivis	kokku	selle hulgas viivis	kokku	selle hulgas viivis	kokku	selle hulgas viivis		
1. I	Üle kantud 1950. a. raamatust										10 000	800
3. I	—	100	1 212	12	155	5	—	—	1 367	17	8 550	800
5. I	—	—	807	7	—	—	300	—	507	7	7 750	500
6. I	200	150	1 535	35	—	—	500	—	1 035	35	6 450	150
8. I	400	—	1 740	40	200	—	—	—	1 940	40	4 950	150
11. I	—	300	1 845	45	—	—	150	—	1 695	45	3 150	300
14. I	8 000	—	2 470	70	100	—	—	—	2 570	70	8 650	300
15. I	—	200	3 124	24	160	—	200	—	3 084	24	5 400	310
Kokku kvartali algusest	8 600	750	12 733	233	615	5	1 150	—	12 198	238	5 400	310
20. I	7 400	—	2 304	14	—	—	310	10	1 994	4	10 500	—
28. I	—	400	1 500	—	100	—	—	—	1 600	—	8 900	400
31. I	3 000	250	2 400	—	—	—	300	—	2 100	—	9 500	350
Kokku kvartali algusest	19 000	1 400	18 937	247	715	5	1 760	10	17 892	242	9 500	350

Jääb maksta = tasumata summade jääk eelmiseks kuupäevaks — tagastamata ja ülekandmata enammaksed samaks kuupäevaks + määramine — mahakirjutamine — puhas laekumine + tagastamata ja ülekandmata enammaksed jooksva sissekande kuupäevaks.

Ühtlasi tuleb silmas pidada, et kõik laekunud maksude ja samuti arvessevõetud, ülekantud ning tagastatud enammaksete summad näidatakse vormi nr. 6 kohases raamatus kahe kokkuvõttena: a) kokku ja b) selle hulgas viivis.

Viivist võetakse teatavasti maksude tasumisega viivitamise eest ega arvata määratud maksete katteks. Bilansiliste kokkuvõtete tegemisel tuleb seepärast viivis eraldada summast, mille koosseisu tema kuulub.

Eelmiste aastate maksuvõlgade enammaksete arvessevõtmisel jooksva aasta maksusumma katteks või nende enammaksete mahakirjutamisel aastase tähtaja möödumise tõttu tehakse sissenõudmata maksuvõlgade summa kindlaks järgmise arvutuse teel: jääb maksta = jääk eelmiseks kuupäevaks — tagastamata ja ülekandmata enammaksed eelmiseks kuupäevaks + määratud — maha kirjutatud — puhta laekumise summa + tagastamata ja ülekandmata maksed jooksva sissekande kuupäevaks + mahakirjutatud või jooksva aasta maksusumma katteks arvatud enammaksed.

Iga kuu 1. ja 16. kuupäeval ja iga kvartali möödumisel tehakse vormi nr. 6 kohastes raamatutes kõigi operatsioonide kokkuvõtted kvartali algusest ja kantakse sisse erireana. Aasta möödumisel võetakse tulemused kokku ja kantakse raamatuisse aasta kohta, mille järel möödunud aasta raamatud suletakse.

Aasta lõpuks tasumata jäänud maksusummad ja tagastamata jäänud enammaksete summad kantakse üle järgmise aasta raamatuisse, kusjuures möödunud aasta raamatuis tehakse järgmine märge: «Üle kantud 1952. a. raamatusse vorm nr. 6. Raamatupidaja Ivanov».

Vormi nr. 6 kohastes raamatutes tehtud kokkuvõtteid tuleb perioodiliselt võrrelda vastavate sissekannetega maksnike isikukontodes. Selline koondkokkuvõtete raamatute võrdlemine maksnike isikukontodega on maksundusalase raamatupidamistöö õige korralduse põhinõudeks. Üksnes range arvestuskontrolli juures on tagatud maksumaksete absoluutselt täpne arvestus kõigi operatsioonide osas. Õigesti korraldatud arvestuse juures ühtivad koondkokkuvõtete raamatute järgi arvutatud maksete summad maksude määramise, laekumise ja muude operatsioonide alal igal kuupäeval vastavate, maksnike isikukontode raamatute järgi arvutatud summadega. Niisamuti peavad ühtima nii ühtede kui ka teiste raamatute kokkuvõtete järgi summad, mis jäävad maksta.

Lk-l 266 on toodud vormi nr. 6 kohase raamatu pidamise näitlik skeem. Lihtsustamise mõttes esitatakse selles sissekanded üksnes konto põhilahtrite järgi, eelmiste aastate maksuvõlgade erikokkuvõtteid tabelis ei tooda.

Vormi nr. 7 kohased raamatud. Vormi nr. 7 kohastes raamatutes arvestatakse kõigist rahandusorganite poolt mittemääratavaist makseist — tööliste ja teenistujate palgast kinnipeetavaist maksudest, riigilõivust, turumaksust, loomapidajailt võetavast maksust, transpordivahendite valdajailt võetavast maksust, kalastus- ja piletimaksust, metsa- ja parvetus-

tööde alal töö- ja veokohustusest kõrvalehoidumise ja kohustuslike ülesannete mittetäitmise eest määratavaist trahvidest — laekuvaid summasid.

Iga eespool nimetatud makse jaoks avatakse erikonto kas vorm nr. 7 järgi peetavas eriraamatus või ühe raamatu eraldatud lehekülgedel.

Pangadokumentide saamisel ühtede või teiste maksete laekumise kohta eelarvesse kantakse laekunud summade kokkuvõtted samal päeval vastavasse, vormi nr. 7 kohasesse raamatusse. Tuleb meenutada, et töölistelt ja teenistujatelt võetavaist maksudest laekuvad summad kantakse samuti veel vormi nr. 5 kohastesse kaartidesse, milles nende maksude laekumist arvestatakse eraldi iga ettevõtte, asutuse ja organisatsiooni järgi. Pangalt saadavate maksedokumentide õigel ja õigeaegsel laialikandmisel nendesse kaartidesse ja koondkokkuvõtete raamatuisse peavad töölistelt ja teenistujatelt laekuvate maksete kokkuvõtted vormi nr. 7 kohaste raamatute järgi täpselt ühtima vastavate sissekannetega vormi nr. 5 kohastes kaartides.

Töölistelt ja teenistujatelt võetavatest maksudest, riigilõivust ja turumaksust laekunud maksed arvatakse vormi nr. 7 kohastes raamatutes iga kuu 1. ja 16. kuupäeval kokku ja kantakse neisse raamatuisse sisse kasvavais kogusummades, arvates kvartali algusest. Teiste maksete aastasisesed kokkuvõtted arvutatakse ainult iga kvartali lõpuks, s. o. 1. jaanuariks, 1. aprilliks, 1. juuliks ja 1. oktoobriks.

Sissekanded vormi nr. 7 kohases raamatus tehakse järgmise skeemi järgi:

Töölistelt ja teenistujatelt võetava tulumaksu laekumise arvestuse raamat

Sissekande kuupäev	Sissekande aluseks olevate dokumentide nimetus	Summa
17. IV	Tehase „Punane Proletaarlane", Lihakombinaadi nr. 3 ja artelli „Töö" maksekäsundid . . .	240 300
19. IV	Autobaasi jt. maksekäsundid	139 700
22. IV	Rajooni täitevkomitee jt. maksekäsundid . . .	63 800
1. V	Kokku kvartali algusest .	443 800

Aasta möödumisel arvatakse vormi nr. 7 kohastes raamatutes igast maksest ajavahemikus 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini (kaasaarvatult) laekunud summad kokku ja kantakse aastakokkuvõtteina raamatuisse sisse. Iga konto lõpetatakse raamatus märkmega: «Kokku laekunud aasta jooksul . . . . rbl. (summa sõnadega). Maksuraamatupidaja Ivanov».

10. Maksuvõlgnike nimekirjad

Hiljemalt kahe päeva jooksul pärast iga maksetähtaja möödumist koostab maksuraamatupidaja maksuvõlgnike nimekirjad järgmise vormi kohaselt (vt. lk. 269).

Maksuvõlgnike nimekirjad koostatakse kahes eksemplaris, eraldi iga maksujaoskonna ja külanõukogu ja eraldi iga maksuliigi kohta. Nimekir-

jade ühe eksemplari annab vanem-maksuinspektor üle vastavale jaoskonna-maksuinspektorile.

Saanud maksuvõlgnike nimekirjad, võtavad maksuinspektorid tarvitusele vajalikud abinõud maksuvõlgade sissenõudmiseks. Sissenõudeabinõude rakendamise ja maksuvõlgade sissenõudmise tulemuste kohta tehakse nimekirjadesse vastavad märkmed. Näiteks: «Asi antud kohtusse 10. VI», «Maksuvõlg tasutud 8. VI» jms.

Tulumaksu võlgnike nimekiri 15. maiks 1951. a.

Järjekorra-number	Isikukonto nr.	Maksuvõlgniku perekonna-, ees- ja isanimi	Maksuvõlgniku aadress	Maksuvõla summa	Mis ajast maksuvõlg tekkis	Maksuinspektori märkmed
1	13	Vassiljev, Ivan Peetri p.	Marxi tän. 7, krt. 3	800.—	15. V	
2	19	Gorbunov, Aleksei Mihaili p.	Pikk tän. 3	300.— 600.—	15. III 15. V	
3	27	Popov, Andrei Nikolai p.	Luha tän. 8 krt. 4	700.—	15. V	
			jne.			

11. Range aruandluse alla kuuluvate plankide arvestamine ja hoidmine

Maksundusalasele raamatupidamisele on pandud maksete määramise ja elanikkonnalt raha vastuvõtmisega seotud range aruandluse alla kuuluvate dokumentide arvestamine ja hoidmine. Sellisteks dokumentideks on: a) makseteadete plangid maksude alal (maksuteated), b) maksust vabastamise teadete plangid, c) kviitungid maksete vastuvõtmiseks elanikkonnalt, d) kodu- ja käsitööonduse pidamise õigust andvate registreerimistunnistuste plangid ja e) vara üleskirjutuse aktide plangid.

Nende, oma tähtsuselt rahalisteks dokumentideks loetavate plankide arvestamiseks ja hoidmiseks on kehtestatud erijuhised, mille täpne täitmine on maksuraamatupidaja otseseks kohuseks.

Maksudealaste makseteadete (maksuteadete) plangid brošeeritakse raamatuteks, kusjuures iga põllumajandusmaksu makseteadete raamat sisaldab 50 planki ja kõik muud makseteadete raamatud igaüks 25 planki. Iga makseteate plank kannab oma numbrit, tähtsümbolit (maksuliikide järgi) ja tähtseeriat ning koosneb kahest osast: teatest, mis rebitakse raamatust ja antakse maksjale, ja kontsust, millele maksjalt võetakse allkiri ja millele märgitakse tema perekonna-, ees- ja isanimi ning aadress, samuti maksusumma.

Makseteadete planke saab rajooni (linna) rahandusosakond kõrgemalseisvalt rahandusorganilt nõudeavalduste järgi, milles esitatakse järgmised andmed: eelmisel aastal kulutatud makseteadete plankide arv, makseteadete plankide jääk nõudeavalduse koostamise päevaks ja vajatavate makseteadete plankide arv, mis nõudeavalduses näidatakse sõnadega kirjutatult.

Rajooni (linna) rahandusosakonna poolt saadud makseteadete planke hoitakse maksundusalases raamatupidamises ja vanem-maksuraamatupidaja annab neid välja ainult vanem-maksuinspektorile. Pärast seda, kui makseteadete kätteandmine maksukohuslastele on lõpetatud, tagastab vanem-maksuinspektor maksuraamatupidajale maksukohuslastele väljaantud makseteadete kontsud, samuti kõik kasutamata ja rikutud plangid. Väljaantud makseteadete kontsude üleandmine maksundusalasele raamatupidamisele kindlustab viimast maksude määramise operatsioonide sissekandeid tõendavate algdokumentidega. Makseteadete kontse hoitakse maksundusalases raamatupidamises üheskoos vormi nr. 8 kohaste kokkuvõtetega.

Makseteadete plankide saamise ja väljaandmise arvestust peab maksuraamatupidaja sellekohases raamatus (vorm nr. 21), mille näidis on toodud alamal.

Mihhailovo rajooni rahandusosakonna põllumajandusmaksu 1951. a. makseteadete plankide arvestuse raamat

Saadud oblasti rahandusosakonnalt				Välja antud vanem-maksuinspektorile		Tagastatud raamatupidamisele				Makseteadete plankide vastuvõtmist ja tagastamist tõendav vanem-maksuinspektori allkiri
plankide saamise kuupäev	saatelehe nr. või osutus, kelle kaudu plangid on saadud	plankide arv	plankide seeriad ja numbrid (nr.-st nr.-ni)	plankide väljaandmise kuupäev	plankide arv	kuupäev	Arv			
							väljaantud makseteadete kontse	rikutud planke	kasutamata planke	
1. VIII	3785	5000	A25001—	5. VIII	4 500	—	—	—	—	Petrov
			30000			15. VIII	4 300	10	190	Petrov

Makseteadete plankide saamist ja väljaandmist arvestatakse selles raamatus eraldi iga makseteadete liigi järgi. Aasta lõpul tehakse raamatute järgi kindlaks kasutamata plankide jääk, mida kontrollitakse maksundusalases raamatupidamises hoitavate plankide tegeliku olemiga. Järgmise aasta 1. jaanuaril avatakse uued raamatud, milles esimese sissekandena näidatakse makseteadete kasutamata plankide olemasolev jääk.

Kviitungid. Maksundusalasele raamatupidamisele on pandud vormi nr. 22 ja vormi nr. 22-a kohaste kviitungite arvestamine ja hoidmine.

Kviitungid brošeeritakse raamatuteks, igaühes 25 kviitungit. Iga kviitung koosneb kahest plangist: rebitavast, mis antakse maksjale ja loetakse kviitungi originaaliks, ning ärakirjast, mis jääb raamatusse tõendava dokumendina.

Vormi nr. 22 kohaste kviitungite raamatuid saavad rajoonide (linnade) rahandusosakonnad vahetult trükikojalt, kes neid valmistab, vormi nr. 22-a kohaste kviitungite raamatuid aga — kõrgemalseisvalt rahandusorganilt.

Vormi nr. 22 kohaste kviitungiraamatute saamiseks on maksuraamatupidaja kohustatud igas kvartalis koostama nõudeavalduse kindlaksmääratud vormis.

Nõudeavalduses näidatakse eelmises kvartalis kulutatud kviitungiraamatute arv, kviitungiraamatute jääk niihästi rajooni (linna) rahandusosakonnas kui ka maksuagentide juures ja arvatav kviitungiraamatute kulutus eelolevas kvartalis. Nõudeavalduse koostamisel tuleb silmas pidada vajadust kindlustada rajooni (linna) rahandusosakond küllaldase kviitungiraamatute varuga, millest piisaks kuni kviitungite saamiseni uue nõudeavalduse järgi. Nõudeavaldus koostatakse kolmes eksemplaris, millest kaks eksemplari saadetakse hiljemalt iga kvartali esimese kuu 3. päeval kõrgemalseisvale rahandusorganile, kuna kolmas eksemplar jääb maksundusalase raamatupidamise toimikuisse.

Kõrgemalseisev rahandusorgan, saanud nõudeavalduse, kontrollib selle põhjendatust, märgib avaldusele kviitungiraamatute arvu, mis tema otsuse kohaselt tuleb saata rajooni (linna) rahandusosakonnale, ja saadab avalduse trükikotta.

Sama vormi kohaselt koostatakse nõudeavaldus vormi nr. 22-a kohaste kviitungiraamatute saamiseks.

Kviitungiraamatud saadetakse rajoonide (linnade) rahandusosakondadele välja postipakkides üheaegselt saatelehtede väljasaatmisega.

Postipakke võtavad isiklikult vastu rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja ja vanem-maksuraamatupidaja. Otsekohe pärast postipakkide saamist loetakse saadud kviitungiraamatud leht-lehelt ja number-numbrilt üle. Kviitungiraamatute ülelugemise tulemusi võrreldakse saatelehega. Kui selgub, et saatelehe andmed täpselt vastavad saadud kviitungiraamatute arvule, siis tehakse saatelehele rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja ja vanem-maksuraamatupidaja allkirjaga varustatud märge: «Kätte saadud täielikult . . . . . 19 a.». Hiljemalt järgmisel päeval pärast postipaki saamist saadetakse trükikojale ja kõrgemalseisvale rahandusorganile kirjalik kinnitus kviitungiraamatute kättesaamise kohta.

Võib aga ka juhtuda, et postipaki avamisel ilmneb kviitungiraamatute üle- või puudujääk või praak-kviitungite olemasolek. Sel juhul koostatakse paki avamise kohta akt, millele kirjutavad alla rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja ja vanem-maksuraamatupidaja. Akti märgitakse järgmised andmed: a) kus, millal (kuupäev, aasta) ja kelle juuresolekul avati pakk; b) postipaki saatelehe number ja kuupäev; c) missuguses seisukor-

Maksude vastuvõtmise kviitungite arvestuse raamat

Saamise või väljaandmise kuupäev ja aasta	Saadud või välja antud	Kellelt saadud või kellele välja antud kviitungi-raamatuid	Saatelehe nr., mille järgi kviitungiraamatud on saadud	Kviitungiraamatute arv	Seeria	Kviitungite numbrid (nr.-st nr.-ni)	Maksuraamatupidaja allkiri
1. I 1948. a.	1950. a. jääk			300	1 DN	859601 — 867100	Ivanov
15. I	Saadud	trükikojast	2439	2 000	1 ŽE	358701 — 378000	Ivanov
					1 ZI	2801 — 33500	Ivanov
	Jääk	—	—	2 300	—	—	Ivanov
27. 1	Välja antud	maksuagent Morozovile	—	20	1 DN	859601 — 860100	Ivanov
		maksuagent Petrovile	—	15	1 DN	860101 — 860475	Ivanov
	Jääk	—		2 265	—	—	Ivanov

ras saadi pakk postilt: kas olid pakend, lakkpitser, side jne. terved; d) milles seisis saadud postipaki sisu mittevastavus saatelehega (üle- või puudujääk, praak jm.).

Vormi nr. 22 kohaste kviitungiraamatute kohta koostatakse akt neljas eksemplaris, millest üks eksemplar saadetakse trükikojale koos selle kviitungiraamatute paki märgisega (sedeliga), milles leiti ülejääk, puudujääk või praak, teine — kõrgemalseisvale rahandusorganile, kolmas — NSVL Rahandusministeeriumile (Maksude Valitsusele), neljas aga jääb maksundusalase raamatupidamise toimikusse.

Vormi nr. 22-a kohaste kviitungiraamatute kohta koostatakse akt kolmes eksemplaris, millest esimene eksemplar saadetakse kõrgemalseisvale rahandusorganile koos selle kviitungiraamatute paki märgisega, milles leiti ülejääk, puudujääk või praak, teine eksemplar — NSVL Rahandusministeeriumile, kuna kolmas jääb maksundusalase raamatupidamise toimikusse.

Üksikute praak-kviitungite ja nende ärakirjade avastamisel kriipsutatakse kõlbmatud plangid läbi, kusjuures neile tehakse pealdis «Praak», millele kirjutab alla vanem-maksuraamatupidaja. Vastav märge tehakse ka kviitungiraamatu kaanele ühes praak-kviitungite numbrite äratähendamisega. Praak-kviitungeid ja nende ärakirju ei rebita kviitungiraamatust, vaid nad jäävad raamatusse; ülejäänud (kõlblikud) kviitungid kasutatakse maksete vastuvõtmiseks üldises korras.

Vormi nr. 22 kohaseid kviitungiraamatuid antakse välja ainult maksuagentidele nende kirjalike avalduste põhjal, milles näidatakse kasutamata kviitungite jääk ja vajatavate kviitungiraamatute arv.

Vormi nr. 22-a kohaseid kviitungiraamatuid antakse välja ainult külanõukogudele nende kirjalikul nõudmisel, mis peab olema alla kirjutatud külanõukogu esimehe ja sekretäri poolt.

Kviitungite väljaandmise loa annab rajooni rahandusosakonna juhataja, kes teeb vastava pealdise maksuagendi või külanõukogu sellekohasele avaldusele.

Maksuagendid on kohustatud vastu võtma vormi nr. 22 kohaseid kviitungiraamatuid isiklikult. Vormi nr. 22-a kohaseid kviitungiraamatuid antakse välja külanõukogu esimehele või sekretärile. Kviitungiraamatute vastuvõtmist teistele isikutele edasi volitada ei ole lubatud.

Kviitungiraamatute saamist ja väljaandmist arvestab maksuraamatupidaja kindlaksmääratud vormi kohases raamatus (vorm nr. 14). Raamatuid peetakse eraldi vormi nr. 22 ja vormi nr. 22-a kohaste kviitungite kohta. Pärast iga sissekannet kviitungite saamise või väljaandmise kohta arvutatakse kviitungiraamatute jääk. Lk-l 274 on toodud neisse raamatuisse tehtavate sissekannete skeem.

Vormi nr. 22 kohaste kviitungiraamatute üldise sissetuleku ja väljamineku arvestus ei suuda täielikult kindlustada kontrolli kviitungite allesoleku ja kulutamise üle maksuagentide juures. Sellepärast avatakse igale maksuagendile isikukonto (vorm nr. 14-n), mis peegeldab täpselt kviitungite olemit maksuagendi juures ja kasutatud kviitungite ärakirjade üleandmist maksundusalasele raamatupidamisele. Selliseid isikukontosid peetakse järgmise vormi kohaselt:

KONTO nr. 15

Maksuagent Pavel Peetri p. Nikolajev

(perekonna-, ees- ja isanimi)

Balakovo külanõukogu

Antud maksuagendile				Saadud maksuagendilt			
kuupäev	kviitungite arv	kviitungite seeriad ja numbrid (nr.-st nr.-ni)	maksuagendi allkiri kviitungite saamise kohta	kuupäev	kviitungiärakirjade arv	kviitungiärakirjade seeriad ja numbrid (nr.-st nr.-ni)	maksuraamatupidaja allkiri
1. I 1951. a. jääk	500	1DN86101 — 86600	—	—	—	—	—
	—	—	—	5. I	150	1DN86101 — 86250	Ivanov
20. I	750	1ŽE35301— 36050	Nikolajev	20. I	200	1DN86251 — 86450	Ivanov
jääk	900	—	—	—	—	—	—

Iga kord, kui kviitungiraamatuid välja antakse, viiakse kontos välja maksuagendi käes olevate kviitungite jääk.

Eespool toodud kviitungiraamatute arvestamise ja hoidmise eeskirjade mittejärgimine võib põhjustada kviitungiraamatute vargust või kaotsiminekut. Igal säärasel juhul koostatakse viivitamatult akt, millele kirjutavad alla rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja ja maksuraamatupidaja. Aktis näidatakse, millal ja kus avastati kviitungiraamatute vargus või nende kaotsiminek, varastatud või kadunud kviitungiraamatute arv, nende seeriad ja numbrid. Akt koostatakse kolmes eksemplaris, millest üks eksemplar saadetakse kõrgemalseisvale rahandusorganile, teine — rajooni prokurörile, kolmas aga jääb maksundusalase raamatupidamise toimikusse.

Vaadeldud kviitungiraamatute arvestamise ja hoidmise kord kehtib ka kodu- ja käsitööonduse pidamiseks väljaantavate registreerimistunnistuste plankide ja vara üleskirjutuse aktide plankide kohta.

Rajoonide (linnade) rahandusosakonnad saavad viimatinimetatud planke kõrgemalseisvailt rahandusorganeilt nõudeavalduste alusel aasta vajaduse piires. Nõudeavaldused koostatakse maksuraamatupidajate poolt kahes eksemplaris, millest üks peab olema esitatud kõrgemalseisvale rahandusorganile 25. juuliks, teine aga jääb maksundusalase raamatupidamise toimikusse. Avalduses näidatakse plankide jääk 1. juuliks ja täiendavalt vajatavate plankide arv.

Range aruandluse alla kuuluvaid planke sisaldavate postisaadetiste vastuvõtmine ja kontrollimine toimub samade juhiste kohaselt, millest oli juttu juba kviitungiraamatute vastuvõtmise korra vaatlemisel.

Iga plankidevarguse juhu kohta koostatakse akt samas korras nagu kviitungiraamatutegi kaotsimineku või varguse puhul.

12. Maksuagentide töö kontrollimine.

Maksuagent, täites kassafunktsioone maksude laekamisel elanikkonnalt, vastutab määratud maksete õigeaegse laekumise ja kogutud summade allesoleku eest. Seoses sellega on ta kohustatud organiseerima oma tööd niiviisi, et see tagaks maksude laekumise igalt maksnikult hiljemalt määratud tähtajaks. Laekunud maksusummad tuleb õigeaegselt üle anda Riigipanga asutusse.

Need maksuagendile esitatavad nõuded kohustavad teda pidama operatiivset arvestust maksude laekumise kohta iga maksniku järgi ja kogu külanõukogu ulatuses, samuti laekunud summade ülekandmise kohta Riigipanka.

Selleks, et kindlustada arvestuse pidamist maksuagentide poolt vastuvõetavate maksete alal, annavad rajoonide rahandusosakonnad maksuagentidele üheaegselt makseteadete väljakirjutamisega iga maksu maksnike nimekirjad, ära tähendades neis maksusumma, eelmiste aastate maksuvõla ja sellelt arvutatud viivise.

Nimekirjad koostatakse vormi järgi, mis ühtib maksundusalases raamatupidamises rakendatava maksnike isikukontode vormiga (vorm nr. 1). Neisse nimekirjadesse teeb maksuagent maksnikele väljaantud kviitungite ärakirjade alusel märkmed maksude tasumise kohta.

Nimekirjadesse märgitakse nii maksuagendi poolt vastuvõetud kui ka maksnike poolt posti kaudu ülekantud maksusummad.

Peale laekunud maksete arvestamise maksnike nimekirjades peavad maksuagendid veel vastuvõetud maksude summaarset arvestust kindlaksmääratud vormi kohaseis päevikuis. Päevikute pidamise eesmärgiks on täpse ülevaate saamine maksude igapäevasest laekumisest kogu külanõukogu ulatuses ja Riigipanka sissemakstud maksusummade arvestamine.

Päevikuid peetakse maksuliikide järgi, s. o. eraldi põllumajandusmaksu kohta, eraldi vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu kohta jne. Päevikuisse kantakse maksuagentide eneste poolt vastuvõetud maksude päevased laekumiskokkuvõtted. Maksnike poolt posti kaudu tasutud maksusummasid päevikuisse ei märgita. Laekunud summade sissekanded tehakse päevikuisse maksnikele väljaantud kviitungite ärakirjade alusel. Kolhoosnikuilt ja üksiktalupidajailt laekunud põllumajandusmaksu summasid arvestatakse eraldi. Kolhoosnikutega ühesugustel alustel maksustatavate tööliste ja teenistujate makseid arvestatakse koos kolhoosnikuilt laekuvate summadega.

Vastuvõetud maksete arvelevõtmise kõrval kantakse päevikusse ka Riigipanka sissemakstud summad ühes sissemakse kuupäeva ja kaaskirja või postikviitungi (raha ülekandmise korral posti kaudu) numbri äramärkimisega. Riigipanka posti kaudu ülekantud summad näidatakse päevikuis koos postikuludega. Laekunud summade ja Riigipanka sissemakstud või ülekantud summade arvestamine ühes ja samas dokumendis (päevikus) võimaldab kindlaks teha, kas maksuagent annab laekunud summad üle õigel ajal ja kui suured summad on temal jäänud üheks või teiseks päevaks üle andmata.

Alamal on toodud näide sissekandeist päevikusse põllumajandusmaksu kohta.

Laekumise kuupäev	Maksnike kategooria	Laekunud				Maksuagendi allkiri	Sisse makstud või üle kantud Riigipanga osakonda		
		eelmiste aastate maksuvõlgu	jooksva aasta makseid	viiviseid	kokku		sissemakse või ülekande kuupäev	summa	kaaskirja või postikviitungi nr.
10. IX	Kolhoosnikute majandid	100	8 640.—	56.—	8 796.—	Ivanov			
11. XI	Kolhoosnikute majandid	—	7 850.—	—	7 850.—				
	Üksiktalundid	120	2 200.—	69.60	2 389.60				
	Kokku	120	10 050.—	69.60	10 239.60	Ivanov			
12. XI	Kolhoosnikute majandid	—	4 300.—	—	4 300	Ivanov			
13. XI	Kolhoosnikute majandid	—	5 800.—	—	5 800	Ivanov	16. XI	29 035.—	Saatekiri nr. 15

Laekunud summad peab maksuagent kandma maksnike nimekirjadesse ja päevikuisse samal päeval, millal ta need maksnikelt vastu võttis. Ükskõnes selle juhise järgimisel on kindlustatud maksude igapäevaste laekumiste täpne arvestus, mis võimaldab igal ajal kindlaks teha, kui suure summa raha on maksuagent laeganud ühe või teise ajavahemiku jooksul.

Kõiki elanikkonnalt vastuvõetud rahasummasid on maksuagent kohustatud kuni nende üleandmiseni Riigipanka hoidma raudkastis. Samas kastis peab ta hoidma ka kviitungiraamatuid ja maksnikele väljaantud kviitungite ärakirju, mille allesoleku eest ta vastutab.

Maksuagentide tööd maksude vastuvõtmise, arvestamise ja Riigipanka üleandmise alal kontrollitakse ühelt poolt maksnikele väljaantud kviitungite ärakirjade vastuvõtmisel maksuraamatupidaja poolt, teiselt poolt — maksuagentide kassaoperatsioonide perioodilise revideerimise teel.

Nagu eespool märgitud, on maksuagendid kohustatud maksuraamatupidajale kindlaksmääratud tähtaegadel üle andma maksnikele väljaantud kviitungite ärakirjad ja selle juures esitama kõik kasutamata kviitungid ja Riigipanka sissemakstud või ülekantud rahasummade kaaskirjade ärakirjad.

Väljaantud kviitungite ärakirju vastu võttes on maksuraamatupidaja kohustatud ennekõike kontrollima, kas maksuagent on esitanud temale kõik kviitungid.

Näide. Isikukonto viimase sissekande kohaselt on maksuagendi arvel 250 kasutamata kviitungit. Maksuagent annab raamatupidajale üle 100 väljaantud kviitungi ärakirja. Sel juhul on maksuagendi käes veel 150 kasutamata kviitungit, mis ta peab raamatupidajale ette näitama. Kui kviitungeid on esitatud, oletame, 140 tükki, siis see tähendab seda, et maksuagent on jätnud enda kätte või on kaotanud 10 kviitungit, või ta ei ole raamatupidajale üle andnud kõiki väljaantud kviitungite ärakirju.

Edasi kontrollib maksuraamatupidaja, kas maksuagent on kõik laekunud summad ära andnud Riigipanka. See kontroll toimub kviitungite ärakirjades näidatud summade kõrvutamise teel Riigipanga poolt saadud ja maksuagendi poolt esitatud kaaskirjades märgitud summadega.

Samal ajal peab maksuraamatupidaja kontrollima, kas maksuagent vormistab maksete vastuvõtmist elanikkonnalt ja nende üleandmist Riigipanka õigesti ja kas ta peab arvestust vastuvõetud summade kohta. Selleks kontrollitakse kviitungite väljakirjutamise ja kaaskirjade koostamise õigsust ja neis dokumentides näidatud summade vastavust päevikute sissekannetele.

Kui selgub, et maksuagent koostab maksedokumente (kviitungeid, kaaskirju) ebaõigelt, on maksuraamatupidaja kohustatud juhtima agendi tähelepanu tema vigadele, vajaduse korral aga teda abistama tehnilise konsultatsiooni teel tema töösse puutuvates küsimustes.

Kui aga tehakse kindlaks, et maksuagent ei ole kõiki kogutud rahasummasid üle andnud Riigipanka või kviitungeid on puudu, peab vanemmaksuraamatupidaja sellest teatama kirjalikult vanem-maksuinspektorile, et tõstetaks üles maksuagendi töö erakorralise revideerimise küsimus.

Peale niisuguse süstemaatilise kontrolli, mida toimetab maksuraamatupidaja iga kord kviitungite ärakirjade vastuvõtmisel maksuagendilt, on rajoonide rahandusosakonnad kohustatud revideerima maksuagentide kassaoperatsioone igas kvartalis kohapeal. Kvartali jooksul kuuluvad revideerimisele kõik maksuagendid. Peale selle viiakse revideerimisi läbi maksuagendi töölt lahkumisel ja kõigil neil juhtudel, kui saadakse andmeid rahaliste kuritarvituste või rahasummade, riigilaenuobligatsioonide ja kviitungite arvestamise, hoidmise ja üleandmise korra rikkumise kohta.

Revisjonide korraldus ja nende läbiviimise tehnika on kindlaks määratud NSVL Rahandusministeeriumi 7. mai 1949. a. juhendiga nr. 662 «Maksuagentide kassaoperatsioonide revideerimise kohta».

Revisjoni puhul kontrollitakse kõiki maksuagentide rahalisi operatsioone aja kohta eelmise revisjoni päevast kuni viimase revisjoni päevani.

Revideerimisi toimetavad rajooni rahandusosakonna juhataja ülesandel jaoskonna-maksuinspektorid, kindlustusinspektorid ja tsentraal-hoiukassade inspektorid.

Vajaduse korral võib rajooni rahandusosakonna juhataja teha revideerimiste läbiviimise ülesandeks ka teistele rajooni rahandusosakonna, kindlustusinspektuuri ja hoiukassa töötajatele, kes on selleks võimelised. Revideerimiste läbiviimisele ei või rakendada neid maksundusalase raamatupidamise ja kindlustusinspektuuri ning tsentraal-hoiukassa raamatupidamise alal töötajaid, kes on seotud rahaliste dokumentide vastuvõtmisega maksuagentidelt.

Samal ajal on NSVL Rahandusministeeriumi 7. mai 1949. a. juhendiga nr. 662 ette nähtud, et kõigil juhtudel, kui revideeritakse rajooni rahandusosakonna maksundusalast või riikliku kindlustuse inspektuuri tööd (maksu- ja kindlustusrevidentide, Riiklike Töö-Hoiukassade ja Riikliku Krediidi Peavalitsuse revidentide ja NSVL Rahandusministeeriumi Kontrolli ja Revisjoni Valitsuse kontrolör-revidentide poolt), tuleb revideerida vähemalt viie maksuagendi kassaoperatsioone.

Enne revideerimise algust on revideerija kohustatud nõutama rajooni rahandusosakonnalt ja kindlustusinspektuurilt vastava külanõukogu kohta järgmised maksuagendi kassa revideerimiseks vajalikud dokumendid:

eelmise revisjoni akti;

maksu- ja kohustusliku määralise kindlustuse maksete võlgnike nimekirjad (vorm nr. 1-r), milles peab olema näidatud maksuvõlgade summa päevaks, millal maksuagent viimati tagastas vormi nr. 22 ja vormi nr. 22-s kohaste kviitungite ärakirjad;

vormi nr. 2-r kohase õiendi, milles peavad olema näidatud järgmised andmed: kui palju on maksuagent saanud vormi nr. 22 ja vormi nr. 22-s kohaseid kviitungeid, kui palju on ta nende kviitungite ärakirju ära andnud ja kui palju on jäänud neid kviitungeid revideerimise päevaks tema kätte; kui palju on maksnikelt tagastatud kviitungiärakirjade kohaselt raha vastu võetud ja kui suur summa on Riigipanka sisse makstud;

maksudest ja kohustusliku määralise kindlustuse maksetest täielikult vabastatud majandite nimekirjad;

kindlustusinspektuuri õiendi maksuagendi kätte jäänud vabatahtliku kindlustuse kviitungite, kindlustustunnistuste ja -poliiside arvu kohta.

Tsentraal-hoiukassalt peab revideerija nõutama vastava külanõukogu laenuvolinike nimekirja ja vormi nr. 3-r kohase õiendi, milles näidatakse järgmised andmed:

a) maksuagendile väljaantud, maksuagendi poolt laenutellijaile kätte antud, tsentraal-hoiukassasse äraantud ja revideerimise päevaks maksuagendi kätte jäänud riigilaenuobligatsioonide summa;

b) maksuagendile väljaantud, maksuagendi poolt tsentraal-hoiukassale esitatud ja revideerimise päevaks maksuagendi kätte jäänud vormi nr. 52 kohaste arvelduskviitungite arv;

c) maksuagendi poolt sissemakstud riigilaenu ositimaksete summa;

d) laenuvolinike tasu väljamaksmiseks maksuagendile antud rahasummad ja tema poolt tegelikult selle tasu arvel väljamakstud summa.

Kõik nimetatud dokumendid peavad olema alla kirjutatud rajooni rahandusosakonna juhataja, vanem-kindlustusinspektori ning tsentraal-hoiukassa juhataja ja vastavalt vanem-maksuraamatupidaja, kindlustus-

inspektuuri vanemraamatupidaja ja tsentraal-hoiukassa pearaamatupidaja poolt.

Maksuagendi kassaoperatsioone revideerides peab revideerija kindlaks tegema maksuagendi kassas leiduvad rahasummad, kviitungid ja riigilaenuobligatsioonid, kontrollima maksuagendi poolt esitatud dokumentide vastavust rajooni rahandusosakonnalt, kindlustusinspektuurilt ja tsentraal-hoiukassalt saadud õienditega ja kassaseisuga. Pärast seda kontrollib revideerija valikmeetodil maksuvõlgnike nimekirja, võrreldes seda maksuvõlgnike käes olevate dokumentidega (makseteated, kindlustustunnistused, kviitungid). Kui kontrollimisel tehakse kindlaks kas või üksainus juhtum, et maksuvõlgnike nimekirja kantud maksuvõla summa ei ühti maksnike poolt esitatud dokumentidega, on revideerija kohustatud täpselt kindlaks tegema niisuguse mittevastavuse põhjused ja ette võtma kõigi maksuvõlgnike juures üldise maksedokumentide kontrollimise.

Revideerija on kohustatud valikmeetodil kontrollima ka seda, kas maksust vabastatud majandeil ja kodanikel on olemas maksust vabastamise teated, kohustusliku määralise kindlustuse makseist vabastatud majandeil aga — vormi nr. 136 kohased kindlustustunnistused vastava märkmega. Sellise kontrolli tulemused vormistatakse kontrollitud majandite ja kodanike nimekirja koostamisega kindlaksmääratud vormis (vorm nr. 5-r).

Kui selgub, et maksust või kohustusliku määralise kindlustuse makseist vabastatud majandeilt ja kodanikelt on makseid sisse nõutud seadusevastaselt, peab revideerija ette võtma kõigi niisuguste majandite ja kodanike üldise kontrollimise, kindlaks tegema seadusevastaselt sissenõutud maksete summad ja ära märkima need faktid vormi nr. 5-r kohases nimekirjas.

Ühtlasi revideerija kontrollib, kas maksuagendid peavad kinni kehtivast rahasummade vastuvõtmise, arvestamise ja üleandmise ning sularaha, rahaliste dokumentide ja riigilaenuobligatsioonide hoidmise korrast.

Maksuagendi kassaoperatsioonide revideerimise tulemuste kohta koostatakse akt, millesse märgitakse kõik maksuagendi töös ilmnenud puudused ja revideerimise tulemuste põhjal tehtavad ettepanekud. Akt koostatakse kahes eksemplaris, millest üks jääb maksuagendile, teine aga antakse vanem-maksuinspektorile.

Revideerimise juures maksuagendi kassas avastatud rahaliste puudujääkide kohta on rajooni rahandusosakond kohustatud pidama ranget arvestust. Maksuraamatupidaja avab selleks maksuagendile, kelle kassas avastati raha puudujääk, erikonto, märkides sellesse agendi perekonna-, ees- ja isanime ning aadressi, rahalise puudujäägi summa tululiikide järgse jaotusega ja asja kohtusse andmise aja.

Konto avamise aluseks on vastav kirjalik õiend, mille annab maksuraamatupidajale vanem-maksuinspektor.

Rahaliste puudujääkide summad nõutakse maksuagentidelt sisse kohtukorras. Pärast raisatud summade sissenõudmise asja läbivaatamist kohtus märgib maksuraamatupidaja maksuagendi kontosse vanem-maksuinspektorilt saadud õiendi põhjal kohtuotsuse kuupäeva, kohtu poolt väljaantud täitelehe numbri ja üleskirjutatud varaga kindlustatud hagi-

summa. Järgnevalt kantakse maksuagendi kontosse täitelehe järgi sissenõutud ja Riigipanga kohalikku osakonda laekunud summad. Selleks, et pangal oleks võimalik sissenõutud summade kandmist eelarvesse õigesti vormistada, on rajooni rahandusosakond kohustatud teatama Riigipangale, missugustesse eelarvelise klassifikatsiooni kontodesse tuleb sissenõutud summad kanda (põllumajandusmaks, kindlustusmaksed, riigilaen jms.).

Kontosid maksuagentide kassades avastatud rahaliste puudujääkide arvestamiseks peetakse järgmise vormi järgi.

KONTO

Maksuagent Semjon Aleksandri p. Vassiljev

Balakovo külanõukogu, maja nr. 43

Asja kohtusse andmise aeg — 5. III 1951. a.

Kohtuotsuse kuupäev — 10. III 1951. a.

Täitelehe number — 148

Rahaliste puudujääkide arvestus

Sissekande kuupäev	Sissekande sisu	Summad						
		põllumajandusmaks	vallaliste, üksikute ja väikelapseliste NSV Liidu kodanike maks	muud maksud	kohustusliku määralise kindlustuse ja vabatahtliku kindlustuse maksed	riigilaenu ositimaksed	kokku	sealhulgas kindlustatud üleskirjutatud varaga
1. III 1951. a.	Avastatud rahalisi puudujääke . .	500.—	200.—	—	100.—	—	800.—	800.—
15. III 1951. a.	Sisse makstud Riigipanka (dokumendi nimetus ja nr.) . .	500.—	200.—	—	100.—	—	800.—	—

13. Maksundusalase raamatupidamistöö kontrollimine

Maksumaksete tsentraliseeritud arvestussüsteemi korraldus rahandusorganeis, mis loob kõik vajalikud tingimused maksundusalase arvestuse õigeks, täpseks ja operatiivseks organiseerimiseks, nõuab ühtlasi süstemaatilist kontrolli maksundusalase raamatupidamistöö üle.

Niisugune kontroll võimaldab õigeaegselt avastada ja kõrvaldada üksikuid maksundusalases raamatupidamistöös esinevaid puudusi.

Maksude määramise tulemused 1951. a. III kvartalis

Maksude nimetus	Kuupäev	Summa	
		üldse	selle hulgas eelmiste aastate maksuvõlga
Põllumajandusmaks	15. VII	100.—	100.—
	1. IX	400 000.—	—
	5. IX	3 600.—	—
	12. IX	600.—	—
Kokku . . .	—	404 300.—	100.—
Vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks — maaelanikkonnalt	12. VII	300.—	—
	5. VIII	120.—	60.—
	20. VIII	180.—	—
Kokku . . .	—	600.—	60.—
jne. — vastavalt maksete arvule			

Elanikkonna tulumaksu arvestuse tulemused 1951. a. II kvartalis

Operatsioonide nimetus	Algdokumentide järgi	Vormi nr. 6 kohase raamatu järgi
1. Jäi maksta kvartali alguseks	40 000	40 000
2. Tagastamata ja ülekandmata enammaksete summa kvartali alguseks	1 500	1 500
3. Määratud	4 500	3 000
4. Maha kirjutatud	1 000	1 000
5. Laekunud	12 000	11 500
6. Arvesse võetud teise maksu enammakseist .	800	800
7. Tagastatud ja teiste maksude katteks ülekantud enammaksed	1 300	1 300
8. Kokku puhta laekumise summa (rida 5 + rida 6 — rida 7)	11 500	11 000
9. Tagastamata ja ülekandmata enammaksete summa kvartali lõpuks	1 000	1 000
10. Jääb maksta kvartali lõpuks (rida 1 — rida 2 + rida 3 — rida 4 — rida 8 + rida 9)	31 500	30 500

Kontroll maksundusalase raamatupidamistöö üle on pandud rajooni (linna) rahandusosakonna vanem-maksuinspektorile, kes on kohustatud ennekõike pidevalt jälgima raamatupidamisarvestuse ja -aruandluse juhiste täpset täitmist maksundusalase raamatupidamise töötajate poolt.

Peale selle peab vanem-maksuinspektor pärast iga kvartali lõppu dokumentaalselt kontrollima maksundusalase raamatupidamise raamatuid. Selle kontrollivormi eesmärgiks on kindlaks teha, kas sissekanded raamatupidamisraamatuis vastavad algdokumentidele, kas need dokumendid kantakse raamatutesse laiali õigeaegselt ja õigesti ja kas raamatupidamisaruanded koostatakse õigesti.

Selleks, et säärast kontrolli läbi viia, kogub vanem-maksuinspektor kõik maksundusalase raamatupidamise toimikuis hoitavad algdokumendid, mis on saadud eelmises kvartalis, ja arvutab iga maksuliigi viisi vastavad kvartali-kokkuvõtted. Määratud maksude kogusummad arvutatakse vormi nr. 8 kohaste kaaskirjade, mahakirjutatud maksusummad — vormi nr. 10 kohaste kaaskirjade, laekunud maksusummad — panga maksedokumentide ja külanõukogude aruannete (endamaksustamise ja riigilõivu osas) ning tagastatud ja arvessevõetud enammaksete summad — vormi nr. 12 kohaste otsuste järgi. Maksusummade kokkuarvamist dokumentide järgi on soovitav vormistada andmike koostamise teel järgmise vormi järgi (vt. lk. 281).

Samal viisil arvutatakse kvartali kogusummad ka muude operatsioonide — maksude mahakirjutamise, laekumise jne. osas. Algdokumentide järgi arvutatud kogusummasid võrreldakse vastavate, vormi nr. 6 kohastes raamatutes väljaviidud kvartalikokkuvõtetega. Niisugune kontrollvõrdlus toimub lk.-l 281 toodud kõrvutustabeli koostamise teel.

Kvartali alguseks tasumata jäänud maks ja tagastamata ning ülekandmata enammaksed kvartali alguseks ja lõpuks näidatakse tabeli mõlemas lahtris koondkokkuvõtete raamatuisse kantud summades.

Antud näite puhul selgub kõrvutustabelist, et vormi nr. 6 kohasesse raamatusse pole kantud kõiki määratud ja laekunud maksude summasid. Pärast vigade kindlakstegemist vormi nr. 6 kohases raamatus nende kahe operatsiooni alal on kerge selgitada, missugused maksude määramise ja laekumise algdokumendid on jäänud koondkokkuvõtete raamatusse kandmata, ja teha raamatus vastavad parandused.

Seejärel võrreldakse kvartali lõpuks tasumata jäänud summad, mis saadi kõrvutustabelis, maksnike isikukontode sissekannete vastavate andmetega. Kui sellise võrdluse tulemusena ilmneb lahkuminekuid algdokumentide ja maksnike isikukontode järgi arvutatud summades, tuleb välja selgitada nende põhjused ja teha vastavad parandused raamatupidamisraamatute sissekannetes. Selleks on vaja kontrollida, kas kvartali alguseks tasumata jäänud summad ja tagastamata ning ülekandmata enammaksete summad isikukontodes ja koondkokkuvõtete raamatuis ühtivad. Kui niisugune kontroll ei kõrvalda vormi nr. 6 kohaste raamatute ja maksnike isikukontode järgi kvartali lõpuks tasumata jäänud maksete summades esinevaid lahkuminekuid, tuleb kontrollida kvartalisiseseid kokkuvõtteid. Seda on kõige hõlpsam teha järgmise, poole kuu kokkuvõtete kõrvutustabeli koostamise teel:

	Vormi nr. 6 kohase raamatu järgi	Maksnike isikukontode järgi
Jäi maksta 15. aprilliks	35 000	35 000
Jäi maksta 30. aprilliks	33 500	33 500
Jäi maksta 15. maiks	29 000	29 000
Jäi maksta 30. maiks	32 000	30 000

Poole kuu kokkuvõtete kõrvutamine antud juhul näitab, et maksnike isikukontodes olid tekkinud vead mai teise poole sissekandeis. Nende vigade kõrvaldamiseks piisab isikukontode sissekannete võrdlemisest dokumentidega ajavahemiku kohta 16. kuni 30. maini.

Eraldi kontrollitakse maksundusalase raamatupidamise sissekannete kokkuvõtete õigsust laekunud maksete osas nende kokkuvõtete võrdlemise teel algdokumentide, Riigipanga väljavõtete ja eelmise kvartali raamatupidamisaruannetega. Võrdlus tehakse järgmisel viisil:

Maksete nimetus	Puhtate laekumiste summad			
	algdokumentide järgi	Riigipanga väljavõtete järgi	vormide nr. 6 ja 7 kohaste raamatute järgi	vormi nr. 41 kohaste aruannete järgi
Põllumajandusmaks . .	50 000	50 000	50 000	51 000
Tulumaks töölistelt ja teenistujatelt	120 000	131 500	119 000	119 000
Tulumaks muudelt maksukohuslastelt . . .	12 000		12 000	12 000
jne. — maksete arvu järgi				

Kvartali jooksul laekunud summade kokkuvõtete kõrvutamisega antud tabelis selguvad järgmised vead:

a) põllumajandusmaksu osas on vormi nr. 41 kohasesse aruandesse võetud summa, mis on suurem algdokumentide andmeile ja koondkokkuvõtete raamatute sissekandeile vastavast summast. See võis juhtuda selle tagajärjel, et aruandeandmeisse võeti summad, mis kanti eelarvesse mitte eelmises kvartalis, vaid jooksva kvartali esimestel päevadel;

b) töölistelt ja teenistujatelt võetava tulumaksu alal on jäänud osa dokumente (1000 rubla ulatuses) vormi nr. 7 kohasesse raamatusse kandmata, mistõttu aruandesse võetud summa on tõeliselt laekunud summast väiksem;

c) elanikkonna tulumaksu osas (töölistelt, teenistujatelt ja muudelt maksukohuslastelt) ei ühti algdokumentide summad Riigipanga väljavõtete summadega. Maksuraamatupidaja ei ole kõrvaldanud neis summades esinevat lahkuminekut.

Pärast maksundusalase raamatupidamise raamatute dokumentaalset kontrollimist esitab vanem-maksuinspektor rajooni (linna) rahandusosakonna juhatajale kirjaliku õiendi kontrollimise tulemuste, maksundusalases raamatupidamistöös kontrollimise juures avastatud puuduste ja nende kõrvaldamiseks tarvituselevõetud abinõude kohta, lisandades õiendile eespool tähendatud kõrvutustabelid.

Peale rajoonide (linnade) rahandusosakondade vanem-maksuinspektorite poolt igas kvartalis toimetatava raamatupidamisraamatute kontrollimise, mida eespool vaatlesime, kontrollivad maksundusalast raamatupidamistööd samuti vabariikide rahandusministeeriumid ja oblastite ning kraide rahandusosakonnad rahandusorganite järjekordsete revideerimiste ja vajaduse korral maksundusalase raamatupidamise erirevideerimiste läbiviimise korras.

II. MAKSUNDUSALANE ARUANDLUS

Maksundusalane aruandlus jaguneb operatiiv-statistiliseks ja raamatupidamislikuks aruandluseks. Need kaks aruandlusliiki erinevad nii oma sisult kui ka algdokumentatsioonilt, millel nad põhinevad.

Operatiiv-statistilised aruanded sisaldavad maksukohuslaste ja nende tulude arvelevõtmise, maksude määramise ja seadusega ettenähtud maksusoodustuste kohaldamise tulemusi. Alglülis — rajoonide ja linnade rahandusosakondades — koostatakse need aruanded maksuinspektorite poolt maksuinspektuuri arvestusdokumentide (maksnike nimekirjade) alusel. Operatiiv-statistilised aruanded on harilikult ühekordsed, s. o. neid koostatakse üks kord aastas.

Raamatupidamisaruanded koostatakse rajoonide ja linnade rahandusosakondades maksundusalase raamatupidamise töötajate poolt raamatupidamise andmete alusel ja sisaldavad näitajaid, mis iseloomustavad muudatusi määratud maksusummades, maksude laekumist eelarvesse ja maksuvõlgade ulatust. Raamatupidamisaruandeid ei koostata üks kord aastas, vaid perioodiliselt kogu aasta jooksul — poole aasta, kvartali-, kuu- ja viieteistkümne päeva viisi.

Kõrgemalseisvad rahandusorganid ei koosta maksundusalaseid aruandeid algarvestuse (maksnike nimekirjade, raamatupidamisraamatute sissekannete jm.) andmeil, vaid rajoonide (linnade) rahandusosakondadelt saadud aruannete alusel. Teiste sõnadega, vabariigi, krai ja oblasti aruanne kujutab endast alamalseisvate rahandusorganite aruannete koondit.

Põhinõudeks, mida tuleb järgida iga aruande koostamise töös, on aruande koostamise aluseks olevate materjalide range kontrollimine. Rajoonide ja linnade rahandusosakondades tuleb enne aruande koostamisele asumist hoolikalt kontrollida aruande koostamise aluseks oleva algarvestuse materjali täielikkust ja õigsust.

Aruande koostamisel põllumajandusmaksu maksjate arvelevõtmise ja maksu arvutamise tulemuste kohta (vorm nr. 49 ja vorm nr. 51) tuleb näiteks kõigepealt kontrollida, kas majandite arvelevõtmiseks ja maksu arvutamiseks koostatud nimekirjad hõlmavad kõiki antud rajooni asulaid, kas nimekirjadesse on kantud kõik täiendavad andmed, mis on seotud arvelevõtmise kohapealse kontrollimise, maksu arvutamise ja maksusoodustuste andmisega. Raamatupidamisaruannete koostamisel on tarvis kontrollida, kas maksundusalase raamatupidamise raamatuid on õigesti peetud, et tagada kõigi aruandlusega seotud raamatupidamis-sissekannete täielikkust ja täpsust.

Pärast seda, kui aruanne on koostatud, tuleb teda arvestuslikult ja loogiliselt kontrollida. Arvestuskontroll toimub kõigi aruandes näidatud kokkuvõtete kontrolliva arvutamise teel. Loogiline kontroll seisab aruande üksikute, teineteisega vastastikku seotud näitajate kõrvutamises.

Loogilise kontrolli näide. Elanikkonna tulumaksu aruandes on näidatud maksustamisel aluseks võetud tulu 400 000 rubla, maks sellelt tulult aga 360 000 rubla suuruses summas. Neid summasid kõrvutades on kerge veenduda, et maks moodustab tulust 90%, mis ei vasta maksustamisskaalale ja on tunnistuseks aruandesse sattunud veast.

Maksundusalased aruanded koostatakse NSVL Rahandusministeeriumi ja NSVL Ministrite Nõukogu juures asuva Statistika Keskvalitsuse poolt kinnitatud alljärgneva loendi kohaselt.

1. Operatiiv-statistilised aruanded

1. Esialgne telegraafiline aruanne kolhooside tulumaksu arvutamise tulemuste kohta — vorm nr. 50-a.
2. Posti teel esitatav aruanne kolhooside maksustatava tulu ja kolhooside tulumaksu arvutamise kohta — vorm nr. 50-b.
3. Posti teel esitatav aruanne riigi- ja kohalike linnamaksude maksjate maksundusalase arvelevõtmise tulemuste kohta — vorm nr. 52.
4. Telegraafiline aruanne riigi- ja kohalike linnamaksude arvutamise tulemuste kohta — vorm nr. 58.
5. Posti teel esitatav aruanne elanikkonna tulumaksu kohta — vorm nr. 46.
6. Esialgne telegraafiline aruanne vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu arvutamise tulemuste kohta — vorm nr. 57.
7. Posti teel esitatav aruanne vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu arvutamise tulemuste kohta — vorm nr. 59.
8. Esialgne telegraafiline aruanne põllumajandusmaksu arvutamise tulemuste kohta — vorm nr. 49.
9. Posti teel esitatav aruanne põllumajandusmaksu maksjate arvelevõtmise ja maksu arvutamise tulemuste kohta — vorm nr. 51.
10. Posti teel esitatav aruanne hoonetemaksu ja maarendise arvutamise tulemuste kohta — vorm nr. 45.
11. Telegraafiline aruanne üksiktalundeilt võetava riikliku hobusemaksu maksjate arvelevõtmise ja hobusemaksu arvutamise tulemuste kohta — vorm nr. 49-a.

12. Posti teel esitatav aruanne endamaksustamise maksete arvutamise tulemuste kohta — vorm nr. 54.

13. Posti teel esitatav poole aasta aruanne kaebuste läbivaatamise käigu ja tulemuste kohta — vorm nr. 60.

14. Posti teel esitatav kvartaliaruanne maksuagentide kassade revideerimise tulemuste kohta — vorm nr. 61.

Peale vormi nr. 60 kohase aruande, mis koostatakse kaks korda aastas (poole aasta viisi), ja vormi nr. 61 kohase aruande, mis koostatakse igas kvartalis, on kõik teised operatiiv-statistilised aruanded ühekordsed, s. t. neid koostatakse üks kord aastas.

Operatiiv-statistiliste aruannete loend sisaldab kaht liiki aruandeid — telegraafi ja posti teel esitatavaid. Telegraafilised aruanded sisaldavad piiratud arvu näitajaid, koostatakse otsekohe pärast maksu määramise lõpetamist ja on seepärast oma iseloomult esialgsed. Esialgsete aruannete koostamise tähtajad ja nende esitamine telegraafi teel tingivad nende aruannete suure operatiivse tähtsuse maksustamistöö tulemuste hindamisel ja õigeaegsel reageerimisel rahandusorganite töös esinevatele ühtedele või teistele puudustele (maksukohuslaste ja maksustamisobjektide mittetäielik arvelevõtmine jne.).

Erinevalt telegraafilistest aruannetest, koostatakse posti teel esitatavad aruanded hilisematel tähtaegadel laiendatud programmi järgi, mis hõlmab algarvestuse dokumentide kõik põhinäitajad. Posti teel esitatavad aruanded annavad peale nende operatiivse rakendamise vajaliku materjali maksustamistöö tulemuste igakülgseks analüüsiks.

2. Raamatupidamisaruanded

15. Poole kuu telegraafiline aruanne maksude laekumise kohta — vorm nr. 41.

16. Telegraafiline kuuaruanne maksuvõlgade jääkide kohta — vorm nr. 41.

17. Posti teel esitatav kvartaliaruanne muudatuste kohta maaelanikkonnale määratud maksude summades ja maaelanikkonna maksude laekumise kohta — vorm nr. 42.

18. Posti teel esitatav kvartaliaruanne muudatuste kohta määratud linnamaksude summades ja linnamaksude laekumise kohta — vorm nr. 44.

19. Posti teel esitatav poole aasta aruanne töölistelt ja teenistujatelt võetavate maksude eelarvesse kandmise kontrolli tulemuste kohta — vorm nr. 47-b.

Aruannete esitamise tähtajad on ette nähtud NSVL Rahandusministeeriumi poolt kinnitatud eritabelis. Tähtaegade tabelist mittekinnipidamine loetakse aruandlusdistsipliini rikkumiseks ja selles süüdi olevad töötajad võetakse vastutusele.

Aruannete esitamise korral telegraafi teel tähistatakse aruandetelegrammis iga näitaja nimetus kulude kokkuhoidmiseks mitte sõnadega, vaid järjekorranumbriga. Näiteks:

Aruande näitajate nimetus	Näitajate summaline tähendus	Aruandetelegrammi sisu	
1. Kokku kolhoosnikute majandeid	5 500	015500	02500
2. Kolhoosnikute majanditega ühesugustel alustel maksustatavate tööliste ja teenistujate majandeid	500	056250	04150
3. Üksiktalundeid	100	03100	
4. Põllumajandit mitteomavate tööliste ja teenistujate ning muude kodanike majandeid	150		
5. Kokku majandeid arvele võetud .	6 250		

Telegrammi algul näidatakse aruande nimetus: «Aruanne 50-a», «Aruanne 49» jne.

Pärast aruande esitamist telegraafi teel on rahandusorgan kohustatud otsekohe välja saatma aruande kinnituse posti teel.

Vormi nr. 50-a ja vormi nr. 50-b kohased aruanded. Vormi nr. 50-a kohane telegraafiline aruanne sisaldab ühe näitaja — kolhooside tulumaksu arvutatud summa. Aruanne koostatakse maksustatava tulu ja tulumaksu arvutluste põhjal, mille koostavad maksuinspektorid iga kolhoosi kohta kindlaksmääratud vormi järgi (vorm nr. 2-k). Aruande esitab rajooni rahandusosakond kõrgemalseisvale rahandusorganile telegraafi teel 3. mail.

Posti teel saadetavais vormi nr. 50-b kohaseis aruandeis esitatakse andmed kolhooside arvu kohta, maksustatava tulu summade kohta üksikute tuluallikate järgi ja maksu arvutamise tulemuste kohta.

Aruanded koostatakse vormi nr. 2-k kohaste arvutluste alusel järgmise vormi järgi (aruande vorm on toodud lk.-l 288—289).

Iga aruanne peab olema kontrollitud tulumaksusumma kontrollarvutuse teel. Selleks jaotatakse aruandes näidatud maksustatav tulu maksumäärade järgi rühmadesse ja arvutatakse niiviisi rühmitatud tulult maksusumma, mis kõrvutatakse aruande vastava summaga. Nende kahe summa mitteühtimine kinnitab, et aruanne on koostatud ebaõigelt. Vormi nr. 50-b kohase aruande esitamise tähtajaks on rajoonide rahandusosakondadele ette nähtud 1. juuli.

Vormi nr. 52 kohane aruanne. Vormi nr. 52 kohased aruanded riigi- ja kohalike linnamaksude maksjate maksundusalase arvelevõtmise tulemuste kohta koostatakse majavalduste arvestusraamatute ja vormi nr. 1 kohaste maksundusalase arvelevõtmise kaartide (maksuloenduskaartide) alusel ja esitatakse rajoonide (linnade) rahandusosakondade poolt hiljemalt 10. märtsil (aruande vorm on toodud lk.-l 290).

Selleks, et aruandes ettenähtud teatmed peegeldaksid täielikult maksundusalase arvelevõtmise tulemusi, on rajoonide (linnade) rahandusosakonnad kohustatud aruande koostamise ajaks lõpetama kõigi maksundus-

Aruanne
kolhooside maksustatava tulu ja kolhooside tulumaksu arvutamise tulemuste kohta 19....a.

I. Üldteatmed

1. Üldse kolhoose rajoonis, oblastis, krais, vabariigis .....
2. Neist uuelt-organiseerituid .....
3. Aruandesse sissevõetud kolhooside arv (rida 1 — rida 2) .....
4. Kolhoosiperede arv aruandesse sissevõetud kolhoosides

II. Maksustatavad naturaaltulud

Saaduste nimetus	Maksustatava tulu arvutlusse kantud summa	
	kolhoosi majandisisesteks vajadusteks kasutatud saadused	kolhoosnikute vahel jaotatud ja väljastpoolt saagikoristustöödele palgatud isikutele väljaantud saadused
Põllundus, köögiviljakasvatus, kõrvitsaliste kultuuride kasvatus ja rohumaaviljelus		
1. Tera- ja kaunviljakultuurid . .		
2. Tehnilised kultuurid		
3. Kartul		
4. Köögivilja- ja kõrvitsalised kultuurid		
5. Söödajuurvili, silokultuurid ja hein (külvatud heinad ühes seemnepõldudega ja looduslikud rohumaad)		
6. Põllunduse kõrvalsaadused . .		
7. Kokku (ridade 1, 2, 3, 4, 5 ja 6 summa)		
Viljapuuaiad, marjaaiad, viinamarja- ja muud istandikud		
8. Viljapuu- ja marjaaedade ja teiste istandike saadused (peale viinamarjade)		
9. Viinamarjad		
10. Töötletud saadused		
11. Kokku (ridade 8, 9 ja 10 summa)		
12. Loomakasvatus, linnukasvatus ja mesindus (kokku)		
Kokku naturaaltulusid, maha arvatud traktorijaama töötasuks kantud rahasummad		

III. Maksustatavad rahalised tulud

Järg

Tulud, mis kuuluvad maksustamisele 9% suuruses tulusummast

Näitajad				Maksustatava tulu arvutlusse kantud summa
Tulud elusloomade müügist riikliku kokkuostu korras			1	
Tulud taime- ja loomakasvatussaaduste müügist kontraheerimislepingute ja riikliku kokkuostu korras (kaasa arvatud tulud müügiks eraldatud saadustest)		Kokku	2	
	Selle hulgas	tehniliste kultuuride müügist	3	
	Selle hulgas	loomakasvatussaaduste müügist	4	
Kokku rahalisi tulusid, mis kuuluvad maksustamisele 9% suuruses tulusummast, maha arvatud traktorijaama töötasuks kantud rahasummad			5	

Tulud, mis kuuluvad maksustamisele 15% suuruses tulusummast

Näitajad				Maksustatava tulu arvutlusse kantud summa
Tulud elusloomade ja taime- ning loomakasvatussaaduste müügist kolhoositurul (kaasa arvatud tulud müügiks eraldatud saadustest)		Kokku	1	
	Selle hulgas	elusloomade müügist	2	
	Selle hulgas	loomakasvatussaaduste müügist	3	
Tulud abiettevõtete toodete müügist . .			4	
Abiettevõtteist teenuste tasuna saadud tulud			5	
Kõrvalteenistus			6	
Muud rahalised tulud			7	
Kokku rahalisi tulusid, mis kuuluvad maksustamisele 15% suuruses tulusummast			8	

IV. Maksu arvutamise tulemused

Näitajad	Summa
1. Arvutatud maksu	
2. Täielikult maksust vabastatud kolhooside arv	
3. Kolhooside arv, kellele on vähendatud arvutatud maksu .	
4. Kokku antud maksusoodustusi	
5. Maksmiseks esitatud maksusumma (rida 1— rida 4) . .	

ARUANNE

riigi- ja kohalike linnamaksude maksjate maksundusalase arvelevõtmise tulemuste kohta 19... a.

						Selle hulgas tööndusliikide järgi				
						Kokku	ömblustööndus	trikotaažitööndus	naha- ja jalatsitööndus	muud tööndused
Majavalduste arv arvestusraamatute järgi . . .		1								
Saadud arvelevõtmiskaartide arv		2								
Neist (rida 2) kontrollitud kohapeal		3								
Arvele võetud isikuid, kellel on iseseisvaid tuluallikaid	Arvelevõtmiskaartides majavalitsejate ja -valdajate poolt näidatud andmeil . .	4		Iseseisvaid tuluallikaid omavate isikute üldarvust (rida 6) arvele võetud kodustöötajaid	Kodustöötajaid, kes kuuluvad maksustamisele ainult tulumaksu seadluse §-i 14 põhjal . .	14				
	Kontrollimisel täiendavalt välja selgitatud	5								
	Kokku (rida 4 + rida 5)	6			Kodustöötajaid, kes kuuluvad maksustamisele tulumaksu seadluse §-de 14 ja 19 põhjal (kes töötavad peale ettevõtete ja artellide ka üksikkodanikele) .	15				
Maksustamisest vabastatud	Maksuvaba miinimumi alusel	7								
	Muude soodustuste alusel	8								
	Selle hulgas tulumaksu seadluse §-i 4 alusel	9			Kodustöötajaid, kes kuuluvad maksustamisele ainult tulumaksu seadluse §-i 19 põhjal (kes tarvitavad tööruses omi materjale või kasutavad eriseadmeid) .	16				
	Kokku maksustamisest vabastatuid . . .	10								
	Maksustatud (rida 6 — rida 10)	11			Kokku arvele võetud kodustöötajaid . . .	17				
Selle hulgas	Mittekoopereerunud kodutööndajaid ja käsitöölisi	12								
	Isikuid, keda maksustatakse põllumajandist ja ehitistest saadavatelt tuludelt .	13								

alase arvelevõtmise kaartide kontrollimise ja kindlaks tegema maksumaksjate kontingendi. Aruande koostamisele eelneval vormi nr. 1 kohaste maksundusalase arvelevõtmise kaartide täitmise õigsuse ja täielikkuse kontrollimisel tuleb kontrollmaterjalina ära kasutada rahandusorganeile vastavate organisatsioonide poolt esitatavad teatmed kodustöötajate kohta.

Vormi nr. 58 kohane aruanne. Vormi nr. 58 kohases telegraafilises aruandes näidatakse elanikkonna tulumaksu, hoonetemaksu ja maarendise määramise esialgseid tulemusi. Selle aruande andmeid kasutatakse maksude määramise käigu kontrollimiseks ja eelarvesse kantavate maksete laekumise plaanimiseks. Aruandetelegrammis antakse teatmed maksmiseks esitatud maksusummade kohta järgmiste näitajate järgi:

Telegraafiline järjekorra-number	Näitajad
01	Elanikkonna tulumaks . . . . .
02	Hoonetemaks ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt .
03	Hoonetemaks elanikkonnalt . . . . .
04	Maarendis ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt . .
05	Maarendis elanikkonnalt . . . . .

Aruanded koostatakse rajoonide (linnade) rahandusosakondade poolt maksundusalase raamatupidamise vormi nr. 6 kohaste raamatute sissekannete põhjal määratud maksete summade kohta aruande-kuupäevaks ja esitatakse telegraafi teel 10. märtsil.

Vormi nr. 46 kohane aruanne. Vormi nr. 46 kohastes aruannetes elanikkonna tulumaksu kohta antakse teatmed maksukohuslaste arvelevõtmise, maksustatava tulu arvutamise ja maksu arvutamise tulemuste kohta 1. mai seisuga. Need tulemused näidatakse aruandeis maksukohuslaste rühmade ja tööduseliikide järgse jaotusega. Peale selle antakse aruandeis maksukohuslaste rühmitus maksustatava tulu suuruse järgi. Aruanne koostatakse järgmise vormi järgi:

ARUANNE

elanikkonna tulumaksu maksjate (peale tööliste ja teenistujate) arvelevõtmise ja maksu arvutamise tulemuste kohta 19... a.

Maksukohuslaste kategooriad			Isikute arv	Maksustatav tulu		Maksmiseks esitatud maksusumma
				maksustamisel aluseks võetud tegeliku tulu summa	aastaseks viidud tulu summa	
Isikud, keda maksustatakse erapraktikast saadavalt tulult (§ 18)		1				
Seadluse §-i 19 alusel maksustatavad mittekoopereerunud kodutööndajad ja käsitöölised	Kingsepad	2				
	Rätsepad ja õmblejad (kaasa arvatud peakatete tegemine)	3				
	Lukksepa-parandustööde tööndused	4				
	Puidutöötlejad	5				
	Kellasepad	6				
	Päevapiltnikud	7				
	. . . . .	8				
	Muud tööndused	9				
	Kokku	10				
Seadluse §-i 20 alusel maksustatavad koopereerunud kodutööndajad ja käsitöölised (kodustöötajad)	Koopereerunud kodutööndajad ja käsitöölised (kodustöötajad), keda maksustatakse ainult üksikkodanikele tehtavast tööst saadavatelt tuludelt	11				
	Koopereerunud kodutööndajad ja käsitöölised (kodustöötajad), keda maksustatakse artellidelt ja üksikkodanikele tehtavast tööst saadavatelt tuludelt (kes tarvitavad omi materjale või kasutavad eriseadmeid)	12				

Maksukohuslaste kategooriad			Isikute arv	Maksustatav tulu: maksustamisel aluseks võetud tegeliku tulu summa	Maksustatav tulu: aastaseks viidud tulu summa	Maksmiseks esitatud maksusumma
Seadluse §-i 20 alusel maksustatavad töölised ja teenistujad (kodustöötajad)	Töölised ja teenistujad (kodustöötajad), keda maksustatakse ainult üksikkodanikele tehtavast tööst saadavatelt tuludelt	13				
	Töölised ja teenistujad (kodustöötajad), keda maksustatakse ettevõtetelt ja üksikkodanikele tehtavast tööst saadavatelt tuludelt (kes tarvitavad omi materjale või kasutavad eriseadmeid)	14				
Transpordiartellide liikmed, kes ei ole ühistanud oma tööloomi (seadluse §-i 19 alusel maksustatavad) . . .		15				
Mittekoopereerunud voorimehed (seadluse §-i 19 alusel maksustatavad) . .		16				
Usukultuste teenistujad (seadluse §-i 19 alusel maksustatavad)		17				
Isikud, keda maksustatakse ainult ehitistest saadavatelt tuludelt (seadluse §-i 19 alusel)		18				
Isikud, keda maksustatakse põllumajandist saadavatelt tuludelt (seadluse §-i 19 alusel)	Isikud, keda maksustatakse ainult põllumajandist saadavatelt tuludelt	19				
	Isikud, keda maksustatakse põllumajandist ja ehitistest saadavatelt tuludelt . . .	20				
	Kokku (ridade 19 ja 20 summa)	21				
Kokku kõigi maksukohuslaste kategooriate järgi		22				

Maksukohuslaste kategooriad			Isikute arv	Maksustatav tulu: maksustamisel aluseks võetud tegeliku tulu summa	Maksustatav tulu: aastaseks viidud tulu summa	Maksmiseks esitatud maksusumma
Peale selle vabastatud tulumaksust soodustuste alusel	Maksuvaba miinimumi alusel	23				
	Seadluse §-i 2 alusel . . .	24				
	Seadluse §-i 4 alusel . . .	25				
	Kokku vabastatud maksust soodustuste alusel (ridade 23, 24 ja 25 summa) . .	26				

Algdokumentideks, mille põhjal aruanne koostatakse, on maksundusalase arvelevõtmise kaardid ja tulumaksu maksjate nimekirjad. Aruandesse tuleb võtta andmed kõigi isikute kohta, kes on kuni 1. maini maksustatud tulumaksuga, kaasa arvatud kodanikud, kes aruande koostamise ajaks on maksustatava tulu allikad minetanud. Sellepärast peab maksumaksjate üldarv vormi nr. 46 kohases aruandes kas võrduma vormi nr. 52 kohases aruandes näidatud maksumaksjate arvuga või olema sellest arvust suurem pärast maksundusalast arvelevõtmist maksustatud isikute arvel. Vormi nr. 46 kohaste aruannete esitamise tähtaeg on rajoonide (linnade) rahandusosakondadele kindlaks määratud 20. maile.

Mittekoopereerunud kodutööndajate ja käsitööliste rühmitamisel tööndusellikide järgi tuleb aruande esimese jao vabal (ilma nimetuseta) real näidata teatmed nende töönduste kohta, mis aruandes on tähendamata, kuid antud paikkonnas on ulatuslikult levinud.

Selleks, et täita aruande tabel, milles antakse maksumaksjate rühmitus maksustatava tulu suuruse järgi, tuleb enne arvestusdokumendid (maksumaksjate nimekirjad) märgistada, näidates neis maksukohuslaste kategooriate viisi (seadluse §-i 18 alusel maksustatavad isikud, mittekoopereerunud kodutööndajad ja käsitöölised jne.) iga maksumaksja rühmanumbri. Pärast niisugust märgistamist tehakse rühmitustabeli jaoks kokkuvõtted, mis peavad iga maksukohuslaste kategooria osas täpselt ühtima aruande esimese jao vastavate kokkuvõtetega.

Vormide nr. 59 ja 57 kohased aruanded. Aruanne vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu maksjate arvelevõtmise

II. Maksukohuslaste rühmitus maksustatava tulu (aastaseks viidud) suuruse järgi.

		Maksukohuslaste arv										
		seadluse §-i 18 alusel maksustatavad	seadluse §-i 19 alusel maksustatavad mitte-koopereerunud kodu-töötöödajad ja käsitöölised	§-i 20 alusel maksustatavad		transpordiartelli liikmed (§ 19)	mittekoopereerunud voorimehed (§ 19)	usukultuste tee-nistujad (§ 19)	isikud, keda maksusta-takse ainult ehitistest saadavatelt tuludelt (§ 19)	isikud, keda maksusta-takse ainult põlluma-jandist saadavatelt tuludelt (§ 19)	isikuid, keda maksusta-takse ehitistest ja põl-lumajandist saadavalt kogutulult (§ 19)	kokku kõigi maksu-kohuslaste kategoo-riate järgi
				koopereerunud kodutöötöödajad ja käsitöölised	töölised ja teenistujad							
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Tuluga kuni 1 800 rbl.	1											
Üle 1 800 kuni 3 600 rbl.	2											
„ 3 600 „ 6 000 „	3											
„ 6 000 „ 8 400 „	4											
„ 8 400 „ 12 000 „	5											
„ 12 000 „ 18 000 „	6											
„ 18 000 „ 24 000 „	7											
„ 24 000 „ 30 000 „	8											
„ 30 000 „ 50 000 „	9											
„ 50 000 „ 70 000 „	10											
Tuluga üle 70 000 „	11											

ja maksu arvutamise tulemuste kohta koostatakse 1. aprilli seisuga (posti teel esitatav aruanne — vorm nr. 59). Aruandes näidatakse kõik maksumaksjad, sealhulgas ka need, kes elavad maal, kuid ei oma põllumajanduslikke tuluallikaid.

Tähendatud aruande koostamise aluseks on maksumaksjate nimekirjad, mis koostatakse maksuinspektorite poolt maal vormi nr. 1 ja linnades vormi nr. 2 järgi. Peale selle kasutatakse vormi nr. 59 kohase aruande koostamisel maksundusalase arvelevõtmise kaarte (vorm nr. 1) linnaelanikkonda puutuvate andmete saamiseks maksustamis-ealiste kodanike üldarvu kohta, kel ei ole lapsi või kel on lapsi mitte üle kahe.

Maksumaksjate arvelevõtmise nimekirjade ja posti teel esitatava aruande koostamise vaheajal võivad maksustatud kodanike arv ja maksusummad muutuda uute maksukohuslaste täiendava kindlakstegemise, maksusoodustuste andmise või maksu ümberarvutamise tagajärjel. Vormi nr. 59 kohaste aruannete koostamise ajaks peavad seepärast kõik niisugused muudatused olema kantud vastavatesse arvestusdokumentidesse — maksumaksjate nimekirjadesse ja vormi nr. 1 kohastele kaartidele.

Vormi nr. 59 kohased aruanded koostatakse järgmise vormi järgi:

ARUANNE

vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu maksjate arvelevõtmise ja maksu arvutamise tulemuste kohta 19... a.

			Arv
Üldse arvele võetud mehi 20—50 aasta ja naisi 20—45 aasta vanuses, kel ei ole lapsi või kel on lapsi mitte üle kahe		1	
Neist vabastatud maksust soodustuste põhjal		2	
Maksustatud	Lastetuid	3	
	Ühe lapsega	4	
	Kahe lapsega	5	
	Kokku maksumaksjaid (rida 1 — rida 2 ja ridade 3, 4 ja 5 summa)	6	
Maksmiseks esitatud maksusumma		7	

Vormi nr. 57 kohane aruanne koostatakse kodanike nimekirjade (vorm nr. 1-n) ja põllumajandusmaksu avansiarvutluse (vorm nr. 2-n) alusel.

Teatmed majandite arvu kohta, milledelt on arvutatud avanss, tuleb aruandes näidata lahus: a) kolhoosnikute majandite kohta; b) mittekolhoosiliikmete majandite kohta, mida maksustatakse ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega; c) üksiktalupidajate majandite kohta; d) kolhoosiliikmeiks mitteolevate tööliste ja teenistujate ning koopereerunud ja mittekoopereerunud kodutööndajate ja käsitööliste majandite kohta, mida maksustatakse ühesugustel alustel üksiktalupidajate majanditega.

Vormi nr. 57 kohases aruandetelegrammis tähistatakse iga näitaja nimetus järjekorranumbriga ja telegrammi tekstiosa algul osutatakse «aruanne 57».

Vormi nr. 57 kohane aruanne koostatakse järgmise vormi järgi:

ARUANNE

põllumajandusmaksu avansi arvutamise tulemuste kohta 19... a.

Näitajad			Arv (summa)
Majandite arv, milledelt on arvutatud avanss	Kolhoosnikuid	1	
	Kolhoosiliikmeiks mitteolevaid töölisi ja teenistujaid ning tööndusartellide liikmeid, keda maksustatakse ühesugustel alustel kolhoosnikutega	2	
	Üksiktalupidajaid	3	
	Töölisi ja teenistujaid ning kodutööndajaid ja käsitöölisi, keda maksustatakse ühesugustel alustel üksiktalupidajatega	4	
	Kokku majandeid (ridade 1, 2, 3 ja 4 summa)	5	
Üldse arvutatud avanssi isiklikust majandist saadavatelt tuludelt (ilma maksulisandita majandeile, mille koosseisu kuulub üksikuid ja vähelapselisi kodanikke)		6	

Näitajad				Arv (summa)
Seadluse §-i 27 järgi võetava maksulisandi arvutamise tulemused	Üldse arvele võetud mehi 20—50 aasta ja naisi 20—45 aasta vanuses, kel ei ole lapsi või kel on lapsi mitte üle kahe		7	
	Neist kodanikke, kellele on arvutatud maksulisand		8	
	Sealhulgas	Lastetuid	9	
		Ühe lapsega	10	
		Kahe lapsega	11	
	Maksulisandi aastasumma		12	
	Sealhulgas maksulisand, mis on arvatud põllumajandusmaksu avansisummasse		13	
Kokku avansisumma, kaasa arvatud maksulisand (ridade 6 ja 13 summa)			14	

Rajoonide (linnade) rahandusosakonnad esitavad vormi nr. 57 kohase aruande telegraafi teel 1. märtsil, vormi nr. 59 kohase aruande — posti teel 1. aprillil.

Vormi nr. 49 kohane aruanne. Vormi nr. 49 kohane esialgne telegraafiline aruanne põllumajandusmaksu kohta koostatakse pärast makseteadete kätteandmist maksumaksjaile ja sisaldab andmeid majandite ja maksustamisobjektide arvelevõtmise põhiliste tulemuste, maksustatavate tulude arvelevõtmise tulemuste ja arvutatud maksusummade kohta. Aruannet kasutatakse rahandusorganite töö operatiivseks kontrollimiseks põllumajandusmaksu alal ja plaanimiseks.

Algdokumentideks, mille põhjal koostatakse vormi nr. 49 kohased aruanded, on majandite nimekirjad, mille koostavad kindlaksmääratud vormide järgi maksuinspektorid ja kinnitavad rajoonide rahandusosakondade juhatajad.

Aruannete koostamise ajaks peavad andmed iga majandite nimekirja järgi olema kokku võetud ja vanem-maksuinspektori poolt hoolikalt kontrollitud kõigis küsimustes, mis on aruannete programmiga ette näh-

tud. Aruannete esitamise tähtajaks on rajoonide rahandusosakondadele määratud 15. august.

Aruanne esitatakse telegraafi teel järgmiste näitajate järgi:

Esialgne aruanne

põllumajandusmaksu arvutamise tulemuste kohta 19... a.

Näitajad				Arv (summa)
Arvele võetud majandeid	Kokku kolhoosnikute majandeid, kaasa arvatud soodustuste alusel täielikult maksust vabastatud (nimekiri vorm nr. 3-n)		1	
	Sealhulgas isiklikust majandist tulusid omavaid		2	
	Kolhoosiliikmeiks mitteolevate tööliste ja teenistujate ning tööndusartellide liikmete majandeid, mida maksustatakse ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega (nimekiri vorm nr. 4-n)		3	
	Üksiktalundeid ja maksustamisel nendega võrdsustatud majandeid (nimekiri vorm nr. 3-n)	Üksiktalundeid . .	4	
		Tööliste ja teenistujate ning kodutööndajate ja käsitööliste (koopereerunute ja mittekoopereerunute) majandeid . . .	5	
	Põllumajandit mitteomavate tööliste, teenistujate ja teiste kodanike majandeid (nimekiri vorm nr. 5-n)		6	
	Kokku majandeid arvele võetud (ridade 1, 3, 4, 5 ja 6 summa) . .		7	
Arvele võetud objekte	Kokku külve (põllumaad)		8	
	Lehmi		9	
	Lambaid ja kitsi		10	
	Sigu		11	

Näitajad				Arv (summa)
Arvutatud maksustatavat tulu ilma tulukõrgenduseta muude tulude arvel	Kolhoosnikute majandeis	Kokku	12	
		Sealhulgas maksustatavaid mittepõllumajanduslikke tulusid . . .	13	
	Kolhoosiliikmeiks mitteolevate tööliste ja teenistujate ning tööndusartellide liikmete majandeis, mida maksustatakse ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega . . .		14	
	Üksiktalupidajate ja maksustamisel nendega võrdsustatud kodanike majandeis	Kokku	15	
		Sealhulgas: Maksustatavaid mittepõllumajanduslikke tulusid	16	
		Sealhulgas: Maksustatavat tulu põllumajandussaaduste müügist turul .	17	
Kokku arvutatud maksustatavat tulu, arvestades tulukõrgendust muude tulude arvel	Kolhoosnikute majandeis		18	
	Kolhoosiliikmeiks mitteolevate tööliste ja teenistujate ning tööndusartellide liikmete majandeis, mida maksustatakse ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega . . .		19	
	Üksiktalupidajate ja maksustamisel nendega võrdsustatud kodanike majandeis		20	
Arvutatud põllumajandusmaksu (arvestamata maksusoodustusi ning üksikuilt ja vähelapselistelt kodanikelt võetavat maksulisandit)	Kolhoosnikute majandeile		21	
	Kolhoosiliikmeiks mitteolevate tööliste ja teenistujate ning tööndusartellide liikmete majandeile, mida maksustatakse ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega . . .		22	
	Üksiktalupidajate ja maksustamisel nendega võrdsustatud kodanike majandeile		23	
	Kokku (ridade 21, 22 ja 23 summa)		24	

Näitajad			Arv (summa)
Antud maksusoodustusi (kõigile maksukohuslastekategooriatele)	Kokku	25	
	Sealhulgas: Seadluse §-i 18 järgi	26	
	Seadluse §-i 19 järgi	27	
	Seadluse §-i 20 järgi	28	
	Seadluse §-i 21 järgi	29	
	Seadluse §-i 25 järgi antavad maksusoodustused, mis on ette nähtud põllumajandusmaksu juhendi §-s 42 ja 43	30	
	Seadluse §-i 25 järgi antavad maksusoodustused, mis on ette nähtud põllumajandusmaksu juhendi §-s 44	31	
Kokku esitatud maksmiseks põllumajandusmaksu (rida 24 — rida 25)		32	
Peale selle üksikuilt ja vähelapselistelt kodanikelt võetava maksulisandi summa	Kolhoosnikute majandeilt	33	
	Kolhoosiliikmeiks mitteolevate tööliste ja teenistujate ning tööndusartellide liikmete majandeilt, mida maksustatakse ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega . . .	34	
	Üksiktalupidajate ja maksustamisel nendega võrdsustatud kodanike majandeilt	35	
	Kokku (ridade 33, 34 ja 35 summa)	36	

Vormi nr. 51 kohane aruanne. Posti teel saadetav vormi nr. 51 kohane aruanne põllumajandusmaksu kohta esitatakse rajoonide rahandusosakondade poolt 1. oktoobril ja sisaldab üksikasjalisi andmeid arvelevõe-

tud majandite ja maksustamisobjektide arvu, üksikute tuluallikate maksustatava tulu summade, maksu määramise ja maksusoodustuste andmise tulemuste kohta. Erijaona esitatakse aruandes majandite rühmitus maksustatava tulu suuruse järgi:

ARUANNE

põllumajandusmaksu maksjate arvelevõtmise ja maksu arvutamise tulemuste kohta 19... a.

I. Majandite arvelevõtmise tulemused

Majandite kategooriad				Majandite arv
Kolhoosnikute majandid	Isiklikust majandist tulusid saavaid	Ainult põllumajapidamisest tulusid saavaid	1	
		Maksustatavaid mittepõllumajanduslikke tulusid omavaid	2	
		Kokku isiklikust majandist tulusid saavaid (ridade 1 ja 2 summa)	3	
		Sealhulgas seadluse §-i 9 järgi (50%-lise maksukõrgendusega) maksustatavaid	4	
	Isiklikust majandist (põllumajapidamisest ja mittepõllumajanduslikust teenistusest) tulusid mittesaavaid		5	
	Kokku kolhoosnikute majandeid (ridade 3 ja 5 summa)		6	
	Sealhulgas majandeid, millele on määratud üksikute ja vähelapseliste kodanike maksulisand		7	
Kolhoosiliikmeiks mitteolevate tööliste ja teenistujate ning tööndusartellide liikmete majandid, mida maksustatakse ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega		Kokku majandeid	8	
		Sealhulgas majandeid, millele on määratud üksikute ja vähelapseliste kodanike maksulisand . . .	9	

Majandite kategooriad			Majandite arv
Üksiktalundid ja maksustamisel nendega võrdsustatud majandid	Üksiktalundeid	10	
	Tööliste ja teenistujate ning kodutööndajate ja käsitööliste (koopereerunute ja mittekoopereerunute) majandeid	11	
	Kokku üksiktalupidajate ja maksustamisel nendega võrdsustatud kodanike majandeid (ridade 10 ja 11 summa)	12	
	Sealhulgas majandeid, millele on määratud üksikute ja vähelapseliste kodanike maksulisand	13	
	Üksiktalupidajate ja maksustamisel nendega võrdsustatud kodanike majandite üldarvust (rida 12) Turutulusid omavaid, kuid mittepõllumajanduslikke tulusid mitteomavaid	14	
	Mittepõllumajanduslikke tulusid omavaid, kuid turutulusid mitteomavaid	15	
	Turutulusid ja mittepõllumajanduslikke tulusid omavaid	16	
Põllumajandit mitteomavate tööliste, teenistujate, kodutööndajate, käsitööliste ja muude kodanike majandid		17	
Kokku arvele võetud majandeid (ridade 6, 8, 12 ja 17 summa)		18	

II. Objektide arvelevõtmise ja maksustatava tulu arvutamise tulemused

Näitajad			Kolhoosnikute majandid		Kolhoosiliikmeiks mitteolevate tööliste ja teenistujate ning töötundsartellide liikmete majandid, mida maksustatakse ühesugustel alustel kolhoosnikutega		Üksiktalundid ja maksustamisel nendega võrdsustatud majandid	
			arvele võetud objekte (hektarite ja loomade arv)	maksustatava tulu summa	arvele võetud objekte (hektarite ja loomade arv)	maksustatava tulu summa	arvele võetud objekte (hektarite ja loomade arv)	maksustatava tulu summa
			1	2	3	4	5	6
Maksustatavad külvid	Teraviljakultuuride tulukusnormide järgi maksustatavad külvid . . .	1						
	Kartul	2						
	Köögivilja- ja kõrvitsalised kultuurid	3						
	Muud kultuurid	4						
	Kokku maksustatavaid külve (ridade 1, 2, 3 ja 4 summa) või põllumaad . . .	5						
Istandused	Kandeealised viljapuuaiad ja marjaaiad	6						
	Viinamarjaistandikud . . .	7						
	Muud istandikud	8						
Heinamaad		9						
Maksustamis-ealised loomad	Hobused, muulad ja kaamelid	10						
	Härjad, pullid ja pühvlid .	11						
	Lehmad ja pühvellehmad .	12						
	Lambad ja kitsed	13						
	Sead	14						
		15						

Näitajad			Kolhoosnikute majandid		Kolhoosiliikmeiks mitteolevate tööliste ja teenistujate ning töönduskartellide liikmete majandid, mida maksustatakse ühesugustel alustel kolhoosnikutega		Üksiktalundid ja maksustamisel nendega võrdsustatud majandid	
			arvele võetud objekte (hektarite ja loomade arv)	maksustatava tulu summa	arvele võetud objekte (hektarite ja loomade arv)	maksustatava tulu summa	arvele võetud objekte (hektarite ja loomade arv)	maksustatava tulu summa
			1	2	3	4	5	6
Mesipuud		16						
Kokku maksustatavat tulu loomakasvatusest ja mesindusest		17	×		×		×	
Kokku maksustatavat tulu põllumajandusest	Arvutatud tulukusnormide järgi (ilma tulukõrgenduseta muude tulude arvel)	18	×		×		×	
	Koos tulukõrgendusega muude tulude arvel . . .	19	×		×		×	
Mittepõllumajanduslike tulude summa		20	×		×		×	
Turutulude summa		21	×	×	×	×	×	
Kogu maksustatav tulu (ridade 19, 20 ja 21 summa)		22	×		×		×	

III. Põllumajandusmaksu arvutamise tulemused

		Kolhoosnikute majandid	Kolhoosiliikmeiks mitteolevate tööliste ja teenistujate ning töödusartellide liikmete majandid, mida maksustatakse ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega	Üksiktalupidajate ja maksustamisel nendega võrdsustatud kodanike majandid			
				üksiktalundid	tööliste ja teenistujate ning koduteöndajate ja käsitööliste (koopereerunute ja mittekoopereerunute) majandid	kokku (lahtrite 3 ja 4 summa)	Kokku kõigi majanditekategooriate järgi (lahtrite 1, 2 ja 5 summa)
		1	2	3	4	5	6
Arvutatud maksu (enne maksusoodustuste andmist) . .	1						
Maksusumma, maha arvatud maksusoodustused	2						
Peale selle üksikuilt ja vähelapselistelt kodanikelt võetav maksulisand	3						
Kokku esitatud maksmiseks (ridade 2 ja 3 summa) . .	4						

IV. Põllumajandusmaksu soodustuste andmise tulemused

			Kolhoosnikute majandid		Kolhoosiliikmeiks mitteolevate tööliste ja teenistujate ning töötusartellide liikmete majandid, mida maksustatakse ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega		Üksiktalupidajate ja maksustamisel nendega võrdsustatud kodanike majandid		Kokku maksusoodustusi (lahtrite 2, 4 ja 6 summa)
			majandite arv	summa	majandite arv	summa	majandite arv	summa	
			1	2	3	4	5	6	7
Seadluse §-i 18 järgi	Täielikult maksust vabastatud majandid	1							×
	Osaliselt maksust vabastatud majandid	2							×
Seadluse §-i 19 järgi	Täielikult maksust vabastatud majandid	3							
	Pooles ulatuses maksust vabastatud majandid	4							×
Seadluse §-i 20 järgi		5							×
Seadluse §-i 21 järgi		6							×
Seadluse §-i 25 järgi antavad maksusoodustused, mis on ette nähtud põllumajandusmaksu juhendi §-s 42	Täielikult maksust vabastatud majandid	7							×
	Pooles ulatuses maksust vabastatud majandid . .	8							×
Seadluse §-i 25 järgi antavad maksusoodustused, mis on ette nähtud põllumajandusmaksu juhendi §-s 43		9							×

			Kolhoosnikute majandid		Kolhoosiliikmeiks mitteolevate tööliste ja teenistujate ning tööndusartellide liikmete majandid, mida maksustatakse ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega		Üksiktalupidajate ja maksustamisel nendega võrdsustatud kodanike majandid		Kokku maksusoodustusi (lahtrite 2, 4 ja 6 summa)
			majandite arv	summa	majandite arv	summa	majandite arv	summa	
			1	2	3	4	5	6	7
Söe-, põlevkivi- ja mangaanitööstuse ettevõtteis maa-alustel töödel töötavate isikute majandeile antavad maksusoodustused (seadluse § 25 ja põllumajandusmaksu juhendi § 44)	Täielikult maksust vabastatud majandid	10							×
	Pooles ulatuses maksust vabastatud majandid . .	11							×
Muud soodustused		12							×
Kokku kõiki maksusoodustusi . . .		13							×

V. Majandite rühmitus

Majandite kategooriad	Näitajad		Majandite rühmitus kõigi allikate maksustatava tulu suuruse järgi (koos tulukõrgendusega muude tulude arvel) 1 majandi kohta							
			tuluga kuni 2000 rbl.	tuluga 2001 kuni 3000 rbl.	tuluga 3001 kuni 4000 rbl.	tuluga 4001 kuni 5000 rbl.	tuluga 5001 kuni 6000 rbl.	tuluga 6001 kuni 8000 rbl.	tuluga üle 8000 rbl.	kõik majandid kokku
			1	2	3	4	5	6	7	8
Kolhoosnikute majandid	Majandite arv	1								
	Maksustatav tulu kõigist allikaist kokku (koos tulukõrgendusega muude tulude arvel)	2								
	Arvutatud maksu summa (ilma üksikuilt ja vähelapselistelt kodanikelt võetava maksulisandita).	3								
Kolhoosiliikmeiks mitteolevate tööliste ja teenistujate ning tööndusartellide liikmete majandid, mida maksustatakse ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega	Majandite arv	4								
	Maksustatav tulu kõigist allikaist kokku (koos tulukõrgendusega muude tulude arvel)	5								
	Arvutatud maksu summa (ilma üksikuilt ja vähelapselistelt kodanikelt võetava maksulisandita).	6								
Üksiktalupidajate ja maksustamisel nendega võrdsustatud kodanike majandid	Majandite arv	7								
	Maksustatav tulu kõigist allikaist kokku (koos tulukõrgendusega muude tulude arvel)	8								
	Arvutatud maksu summa (ilma üksikuilt ja vähelapselistelt kodanikelt võetava maksulisandita).	9								

Vormi nr. 51 kohane aruanne koostatakse samade arvestusdokumentide — majandite nimekirjade — alusel, mida kasutatakse vormi nr. 49 kohaste esialgsete aruannete koostamiseks (arvesse võttes kõiki muudatusi, mis neis nimekirjades on tehtud pärast vormi nr. 49 kohaste aruannete koostamist).

Peale majandite rühmitustabelite tuleb kõik muud aruande vormis ettenähtud andmed nõutada majandite nimekirjade vastavate arvuliste näitajate üldise või valikulise kokkuarvamise teel.

Aruande koostamisel on kõige keerukamaks tööks andmete ettevalmistamine majandite rühmitustabelite jaoks, kuna see nõuab vastavate kokkuvõtete valikulist arvutamist suure hulga majanditerühmade kohta. Selleks, et neid tabeleid täita, tuleb enne koostada iga majanditerühma jaoks abitabel järgmise vormi järgi:

Majanditerühm tuluga..... rubla 1 majandi kohta

Järjekorranumbrid	Majandi number majapidamisraamatu järgi	Maksustatav tulu kõigist allikaist	Arvutatud maksu summa

Kolhoosnikute majandite rühmituse õigsuse kontrollimisel tuleb pidada meeles, et see rühmitus põhineb samadel intervallidel nagu maksu arvutamiseks ettenähtud maksumäärade tabelgi. Sellepärast peab iga majanditerühma keskmiselt tulult maksumäärade tabeli järgi arvutatud maks ühtima vastavate maksusummadega, mis arvutati majandite rühmitamise andmete põhjal (vt. näide lk. 311).

Antud näite puhul osutub keskmine maksusumma aruande kolmandas rühmas (440 rbl.) maksumäärade tabeli järgi arvutatud maksusummast (430 rubla) suuremaks. See mitteühtivus näitab, et majandite rühmitus pole õige: kas on 3001—4000 rubla suuruse tuluga majandite rühma arvatud suurema tuluga majandeid või on tehtud viga majandite arvu, tulu- või maksusumma kokkuarvamisel.

Vormi nr. 45 kohane aruanne. Vormi nr. 45 kohane aruanne sisaldab andmeid hoonetemaksu ja maarendise arvutamise tulemuste kohta ja esitatakse rajoonide (linnade) rahandusosakondade poolt 10. aprillil järgmise vormi järgi (aruande vorm on toodud lk. 312):

Näide

	Tuluga kuni 2 000 rbl.	Tuluga üle 2 000 kuni 3 000 rbl.	Tuluga üle 3 000 kuni 4 000 rbl.	Tuluga üle 4 000 kuni 5 000 rbl.	Tuluga üle 5 000 kuni 6 000 rbl.	Tuluga üle 6 000 kuni 8 000 rbl.	Tuluga üle 8 000 rbl.
Majandite arv	800	900	1 000	1 200	700	600	100
Tulude summa	1 200 000	1 980 000	3 500 000	5 160 000	3 780 000	3 960 000	840 000
Maksusumma	132 000	221 400	440 000	687 600	576 800	699 600	176 000
Keskmiselt 1 majandi kohta aruande järgi:							
tulu . .	1 500	2 200	3 500	4 300	5 400	6 600	8 400
maks . .	165	246	440	573	824	1 166	1 760
Maksusumma 1 majandi kohta maksumäärade tabeli järgi	165	246	430	573	824	1 166	1 760

Aruanne

hoonetemaksu ja maarendise arvutamise kohta 19 . . . a.

I. Maksnike arvelevõtmise ja maksete arvutamise tulemused

Maksnike kategooria		Hoonetemaks			Maarendis		
		maksnike arv	hindesumma (tuh. rbl.)	määratud maksu summa (rbl.)	maksnike arv	maksustatava maapinna suurus (ruutmeetrites)	määratud rendise summa (rbl.)
Ettevõtted, asutused ja organisatsioonid	1						
Selle hulgas 0,5%-lise määra järgi maksustatavatelt elamufondi hoonetelt	2						
Kohalike nõukogude elamufond (ilma mitteeluruumideta)	3						
1%-lise määra järgi maksustatavad mitteeluruumid kohalike nõukogude elamufondi majades	4						
Hoonetemaksu ja maarendisega maksustatavad kodanikud .	5						
Seaduse §-i 5 põhjal hoonetemaksust ja maarendisest vabastatud kodanikud . . .	6						
Kokku esitatud maksmiseks (ridade 1, 3, 4 ja 5 summa)	7	×	×		×	×	

II. Maarendisega maksustatava maapinna jaotus asulaklasside järgi

	I klass	II klass	III klass	IV klass	V klass	VI klass
Maapinna suurus (ruutmeetrites) .						

Aruande koostamiseks kasutatakse järgmisi algdokumente: ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide osas — maksnike poolt koostatud ja maksuinspektorite poolt kontrollitud hoonetemaksu ja maarendise arvutlusi, elanikkonna osas — majavalduste arvestusraamatuid.

Aruandeandmete arvutamine vahetult algdokumentide järgi on seotud tehniliste raskustega ja võib põhjustada vigu. Sellepärast on soovitav aruande vormis ettenähtud koondandmete saamiseks koostada abinimekirjad, millesse kirjutatakse algdokumentidest iga maksniku kohta järjestikku välja aruande koostamiseks vajalikud andmed. Nimekirjad koostatakse eraldi maksnike iga kategooria kohta.

Maapinna jaotus asulaklasside järgi määratakse kindlaks liiduvabariikide ministrite nõukogude vastavate määruste põhjal.

Aruannete koostamise õigsuse kontrollimiseks tuleb hoonetemaksu summa jagamise teel hindesummaga ja maksustatava pindala maarendise summadega kindlaks teha keskmised maksustamismäärad — protsentides ehitiste hindesummast ja kopikates maapinna ühele ruutmeetrile. Sel viisil saadud keskmised suurused peavad vastama antud paikkonnas kehtivaile maksustamismääradele.

Kui rajooni, oblasti või vabariigi piires maatükkide maksustatav pindala jaguneb mitme asula-klassi vahel, tuleb teha määratud maarendise summade kontrollarvutus järgmise skeemi kohaselt:

	Klass, mille järgi võetakse maarendist						Kokku kõigi klasside järgi
	I	II	III	IV	V	VI	
Maatükkide maksustatav pindala tuhandetes ruutmeetrites	100	150	300	200	100	50	900
Maarendise määr kopikates	18	15	12	9	6	4	—
Maarendise määrade järgi arvutatud maarendise summa tuh. rbl.-des	18,0	22,5	36,0	18,0	6,0	2,0	102,5
Aruandes näidatud maarendise summa . . .	—	—	—	—	—	—	102,5

Vormi nr. 49-a kohane aruanne. Vormi nr. 49-a kohane aruanne üksiktalundeilt võetava riikliku hobusemaksu arvutamise tulemuste kohta esitatakse telegraafi teel järgmiste näitajate järgi:

Telegraafiline järjenumber	Näitajad
01	Nimekirjade järgi arvelevõetud majandite arv
02	Selle hulgas hobusemaksuga maksustatud majandeid
03	Neis majandeis arvelevõetud 3-aastaste ja vanemate hobuste arv
04	Maksmiseks esitatud maksusumma

Aruanded koostatakse 15. oktoobri seisuga maksuinspektorite poolt koostatud ja rajooni rahandusosakonna poolt kinnitatud maksumaksjate

nimekirjade põhjal. Hobustega üksiktalundite üldarvu kõrval peavad need nimekirjad sisaldama ka veel märkmeid nende üksiktalupidajate maksust vabastamise kohta, kes enne 15. oktoobrit astusid kolhoosi ja ühistasid oma hobused. Rajoonide rahandusosakonnad on kohustatud vormi nr. 49-a kohased aruanded esitama hiljemalt 20. oktoobril.

Vormi nr. 54 kohane aruanne. Algdokumentideks aruannete koostamisel endamaksustamise maksete arvutamise tulemuste kohta on maksnike nimekirjad ja kodanike üldkoosolekute otsused endamaksustamise ja üksikuile majandeile maksusoodustuste andmise kohta.

Nimetatud dokumentide alusel koostavad külanõukogud aruanded vormi järgi, mis ühtib vorm nr. 54-ga, ja esitavad need rajooni rahandusosakonnale, kes külanõukogude aruannete alusel omakorda koostab koondaruande rajooni kohta lk-l 315 toodud vormi järgi.

Aruannete esitamise tähtajaks on rajoonide rahandusosakondadele määratud 20. aprill.

Enne vormi nr. 54 kohase aruande koostamist on vanem-maksuinspektor kohustatud kontrollima külanõukogude poolt esitatud aruandeid neis näidatud majandite arvu kõrvutamise teel põllumajandusmaksu aruandeandmetega. Peale selle tuleb kontrollida aruandes näidatud endamaksustamissummade vastavust kodanike üldkoosolekute poolt vastuvõetud maksustamismääradele.

Vormi nr. 60 kohased aruanded. Aruanded kaebuste läbivaatamise käigu ja tulemuste kohta koostavad rajoonide ja linnade rahandusosakonnad kaebuste arvestuse raamatu sissekannete põhjal (vorm nr. 1-žl).

Oblastilise jaotuseta liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide rahandusministeeriumid ning kraide ja oblastite rahandusosakonnad koostavad kaebuste arvestuskaartide (vorm nr. 2) alusel kaks aruannet: rajoonide (linnade) rahandusosakondadele esitatud kaebuste kohta ja vabariikide rahandusministeeriumidele, kraide või oblastite rahandusosakondadele esitatud kaebuste kohta.

Oblastilise jaotusega liiduvabariikide rahandusministeeriumid koostavad kaebuste arvestuskaartide alusel vastavalt kolm aruannet: rajooni- (linna-) lüli, autonoomsete vabariikide, kraide ning oblastite kohta ja vahetult liiduvabariigi rahandusministeeriumile esitatud kaebuste kohta.

Aruanded koostatakse kaks korda aastas — 1. jaanuari ja 1. juuli seisuga — lk-l 316 toodud vormi järgi ja esitatakse rajoonide (linnade) rahandusosakondade poolt kõrgemalseisvale rahandusorganile hiljemalt aruande-poolaastale järgneva esimese kuu 5. kuupäeval.

Vormi nr. 61 kohased aruanded. Aruanded maksuagentide kassade revideerimise tulemuste kohta koostatakse vormi nr. 61 järgi igas kvartalis 1. jaanuari, 1. aprilli, 1. juuli ja 1. oktoobri seisuga. Selle aruande vorm on toodud lk-l 317—318.

Dokumentideks, mille põhjal koostatakse vormi nr. 61 kohased aruanded, on: a) aruandekvartalis läbiviidud maksuagentide kassaoperatsioonide revideerimiste aktid; b) rajooni rahandusosakonna andmed maksuagentide arvu kohta aruandekvartali alguseks ja lõpuks; c) nende maksuagentide isikukontode sissekanded sularaha-puudujääkide kustutamise kohta, kelle kassades avastati puudujääke.

Aruanne

maksu määramise tulemuste kohta endamaksustamise alal 19 . . . a.

		Majandite arv		Maksusumma	
		kokku rajooni kohta	selle hulgas endamaksustamisest täielikult vabastatuid	arvutatud maksu kõigilt majandeilt (lahter 1) enne maksusoodustuste andmist	maksusumma pärast maksusoodustuste andmist
		1	2	3	4
1. Kolhoosnikute majandid . . .	1				
2. Üksiktalundid	2				
3. Tööliste ja teenistujate ning koopereerunud kodutööndajate ja käsitööliste majandid . .	3				
4. Põllumajapidamisega mittetegelevate mittekoopereerunud kodutööndajate ja käsitööliste ja muude kuni 40 rubla suuruses maksu maksvate kodanike majandid	4				
5. Isikud, kes maksavad endamaksustamise korras maksu 150 rubla suuruses	5				
Kokku rajooni kohta	6				

Aruande vorm näeb ette maksuagentide kassade sularaha-puudujääkide avastamise ja kustutamisega seotud näitajate bilansi (rida 18 = rida 13 + rida 15 — rida 16 — rida 17). See bilanss aga puudub, kui aruandekvartalis on osa tasumata jäänud rahalistest puudujääkidest kindlaksmääratud korras maha kirjutatud. Neil juhtudel tuleb mahakirjutatud summa lahutada rea 18 jäägi summast ja näidata aruande juurde tehtavas märkuses.

Näide. Aruandekvartalis teostatud revideerimistel avastati sularaha-puudujääke 1500 rubla suuruses summas. Tasumata puudujäägid kvartali alguseks moodustasid 1000 rubla. Aruandekvartalis nõuti sisse eelmistes kvartalites avastatud puudujääkide katteks 1200 rubla ja aruandekvartalis avastatud puudujääkide katteks 700 rubla, ühtekokku 1900 rubla. Peale selle kirjutati samas aruandekvartalis kindlaksmääratud korras sissenõudmiseks lootuseta puudujääkide summasid maha 200 rubla. Antud juhul tuleb aruandes näidata tasumata rahaliste puudujäägi summade jääk aruandekvartali lõpuks (1500 + + 1000 — 1900 — 200) 400 rubla suuruses summas.

Aruanne

kaebuste läbivaatamise tulemuste kohta maksude alal

19 . . . a. . . . . poolaastal

		Põllumajandusmaks		Tulumaks		Vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks	Muud maksud	Kaebuste üldarvust sõjaväelaste ja nende perekonnaliikmete ning Isamaasõja invaliidide kaebusi	
		kokku kaebusi	selle hulgas kolhoosnikute kaebusi	kokku kaebusi	selle hulgas mittekoopereerunud kodutöötajate ja käsitööliste kaebusi			põllumajandusmaksu alal	tulumaksu alal
		1	2	3	4	5	6	7	8
Jäi läbi vaatamata kaebusi aruande-poolaasta alguseks	1								
Tuli sisse kaebusi poolaasta jooksul . . .	2								
Kokku kaebusi läbivaatamiseks (rida 1+rida 2)	3								
Kaebusi läbi vaadatud aruandepoolaastas . .	4								
Neist rahuldatud . . .	5								
Läbivaadatud kaebuste üldarvust tähtaegselt läbi vaadatud kaebusi	6								
Läbivaadatud kaebuste iseloom: Seadusega ettenähtud maksusoodustuste mitteandmine . .	7								
Läbivaadatud kaebuste iseloom: Tulude ja maksustamisobjektide ebaõige arvelevõtmine	8								
Läbivaadatud kaebuste iseloom: Maksude sissenõudmise eeskirjade rikkumine (vara seadusevastane üleskirjutamine ja äravõtmine jm.) .	9								
Läbivaadatud kaebuste iseloom: Maksuvõimetus .	10								
Läbivaadatud kaebuste iseloom: Muud kaebused . .	11								

Märkus. Real 7 näidatakse ainult need kaebused, mis on rahuldatud seadusega ettenähtud maksusoodustuste mitteandmise tõttu. Maksusoodustustesse puutuvad kaebused, mis on jäetud rahuldamata nende põhjendamatuse tõttu, arvatakse „muude kaebuste" kategooriasse.

Aruanne

maksuagentide kassade revideerimise tulemuste kohta

19 . . . a. . . . . kvartalis

Maksuagentide arv	aruandekvartali alguseks		1
	tuli juurde aruandekvartalis . . .		2
	lahkus aruandekvartalis		3
	aruandekvartali lõpuks		4
Revideerimiste arv	revideerimiste üldarv aruandekvartalis		5
	revideeritud maksuagentide arv . .		6
Maksuagentide arv, kelle juures revideerimistel avastati puudujääke	isikute üldarv, kelle juures avastati sularaha- ja rahaliste dokumentide (kviitungite, riigilaenuobligatsioonide jm.) puudujääke		7
	sealhulgas isikuid, kelle juures avastati sularaha-puudujääke		8
Aruandekvartalis revideerimisel avastatud puudujääke	kviitungeid vorm nr. 22 (arv) . .		9
	arvelduskviitungeid vorm nr. 52 (arv)		10
	vabatahtliku kindlustuse kviitungeid, kindlustustunnistusi ja -poliise (arv)		11
	riigilaenude obligatsioone (summa) .		12
	sularaha (summa)		13
	sealhulgas sularaha maksude alal .		14
Maksuagentide poolt tekitatud materiaalse kahju tasumise tulemused	tasumata sularaha-puudujääkide jääk aruandekvartali alguseks		15
	sisse nõutud aruandekvartalis	eelmistes kvartalites revideerimistel kindlakstehtud sularaha-puudujääkide katteks	16
		aruandekvartalis revideerimistel kindlakstehtud sularaha-puudujääkide katteks .	17
	tasumata sularaha-puudujääkide jääk kvartali lõpuks (rida 13 + rida 15 — rida 16 — rida 17) . . .		18

Sissenõudeabinõud, mis on tarvitusele võetud isikute suhtes, kelle juures aruandekvartalis avastati puudujääke	aruandekvartalis kohtulikule vastutusele võetud isikute arv	19
	eelmises kvartalis kohtu poolt süüdimõistetud isikute arv	20

Vormi nr. 61 kohased aruanded on rajoonide rahandusosakonnad kohustatud esitama aruandekvartalile järgneva esimese kuu 3. päeval.

Vormi nr. 41 kohased aruanded. Vormi nr. 41 kohased aruanded maksude laekumise kohta eelarvesse esitatakse rajoonide (linnade) rahandusosakondade poolt iga kuu 1. ja 16. kuupäeval maksundusalase raamatupidamise vormi nr. 6 ja vormi nr. 7 kohaste raamatute sissekannete vastavate kokkuvõtete põhjal. Selle juures tuleb silmas pidada, et vormi nr. 6 kohaseis raamatuis arvestatavate maksete osas näidatakse aruandeis eelarvesse laekunud maksude saldokokkuvõtted, s. o. puhtate laekumiste summad.

Aruande-kuupäevaks laekunud summade arvestuse tulemused kirjutab maksuraamatupidaja alamal toodud vormi kohasesse tabelisse.

Aruanne esitatakse telegraafi teel järgmisel kujul:

«Maksud 014000 0265000 032000 0422000 05500 065000 071000 08400 091500 10700 111200 12600 131300 142400 152000 16108300 Dmitrijev».

Vormi nr. 41 kohased telegraafilised aruanded sissenõudmata maksuvõlgade kohta koostatakse iga kuu 1. kuupäevaks maksnike isikukontode sissekannete põhjal, kusjuures rea järgi «Jääb maksta» tehakse väljavõtu ja kokkuarvamise teel kindlaks: a) jooksva aasta viivitatud maksed ja b) eelmiste aastate maksuvõlad. Niisuguse arvutuse tulemused kannab maksuraamatupidaja lk.-l 319 toodud tabelisse.

Aruanne
maksude laekumise kohta 1951. a. II kvartalis seisuga 15. juuniks

Maksete nimetus	Järjenumber	Summa
Kolhooside tulumaks	01	4 000
Tulumaks töölistelt ja teenistujatelt	02	65 000
Tulumaks muudelt maksukohuslastelt	03	2 000
Vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks:		
a) töölistelt ja teenistujatelt	04	22 000
b) muult linnaelanikkonnalt	05	500
c) maaelanikkonnalt	06	5 000
Põllumajandusmaks	07	1 000
Riiklik hobusemaks üksiktalundeilt	08	400
Hoonetemaks	09	1 500
Selle hulgas elanikkonnalt	10	700
Maarendis	11	1 200
Selle hulgas elanikkonnalt	12	600
Riigilõiv	13	1 300
Turumaks	14	2 400
Endamaksustamine	15	2 000
Kokku kõigist makseist . . .	16	109 600

Aruanne

maksuvõlgade jääkide kohta 1. juuliks 1951. a.

Maksete nimetus	Üldse jooksva aasta viivitatud makseid ja eelmiste aastate maksuvõlgu		Selle hulgas eelmiste aastate maksuvõlgu	
	järjenumber	summa	järjenumber	summa
Kolhooside tulumaks	01	300	17	100
Elanikkonna tulumaks	03	1 000	18	400
Vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks:				
a) linn	05	200	19	30
b) maa	06	1 200	20	100
Põllumajandusmaks	07	300	21	300
Riiklik hobusemaks üksiktalundeilt	08	400	22	400
Hoonetemaks	09	600	23	100
Maarendis	11	500	24	70
Endamaksustamine	15	400	25	50
K o k k u kõigi maksete alal .	16	4 900	26	1 550

Aruandetelegramm koostatakse eespool toodud tabeli alusel järgmisel kujul: «Maksuvõlad 01300 17100 031000 18400 05200 1930 061200 20100 07300 21300 08400 22400 09600 23100 11500 2470 15400 2550 164900 261550 Dmitrijev». Rajoonide (linnade) rahandusosakonnad esitavad aruanded kõrgemalseisvale rahandusorganile telegraafi teel iga kuu 5. kuupäeval.

Vormi nr. 42 ja vormi nr. 44 kohased aruanded. Kvartaliaruanded muudatuste kohta määratud maksusummades ja maksude laekumise kohta koostatakse eraldi: a) kolhooside tulumaksu ja maaelanikkonnalt võetavate maksude kohta (vorm nr. 42); b) riigi- ja kohalike linnamaksude kohta (vorm nr. 44).

Kvartaliaruanded koosnevad mitmest jaost, mis oma sisult on iseseisvad. Põhilises, esimeses jaos näidatakse maksude määramise, mahakirjutamise ja laekumise operatsioonide, tagastamata ja ülekandmata enammaksete ning aruandekvartali alguseks ja lõpuks tasumata jäänud summade kvartali-kokkuvõtted.

Vormi nr. 42 kohase aruande esimese jao koostamise näidis on toodud lk.-l 320—321 (aruandes on näiteks toodud kvartali-kokkuvõtted põllumajandusmaksu kohta).

Samal kujul koostatakse vormi nr. 44 kohaste aruannete esimene jagu. Neis aruandeis näidatakse elanikkonna tulumaksu, vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu ning hoonetemaksu ja maarendise (eraldi ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide ning eraldi elanikkonna kohta) kokkuvõtted.

			Kolhooside tulumaks	Põllumajandusmaks		Vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks	Endamaksustamine	Riiklik hobusemaks üksiktalundeilt
				Kokku	selle hulgas üksiktalundeilt			
		1		2	3	4	5	6
Ülekandmata ja tagastamata enammaksete summa aruandekvartali alguseks	Üldse . . .	1		200				
	Selle hulgas eelmiste aastate maksuvõlga	2		200				
Kuulus tasumisele aruandekvartali alguseks	Üldse . . .	3		500				
	Selle hulgas eelmiste aastate maksuvõlga	4		500				
Määratud aruandekvartalis	Üldse . . .	5		80 000				
	Selle hulgas eelmiste aastate maksuvõlga	6		300				
Maha kirjutatud aruandekvartalis	Üldse . . .	7		400				
	Selle hulgas eelmiste aastate maksuvõlga	8		100				
Mahakirjutuste üldsumma jaotus	Maha kirjutatud maksusoodustuste alusel	9		300				
	Maha kirjutatud sundsissenõudmise määrustiku §-i 38 korras . . .	10		100				
	Maha kirjutatud ümberarvutuste puhul ja muudel põhjustel	11		—				
Laekus aruandekvartalis (puhas laekumine)	Üldse . . .	12		40 040				
	Selle hulgas eelmiste aastate maksuvõlga	13		300				
	Viiviseid . .	14		40				

			Kolhooside tulumaks	Põllumajandusmaks		Vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks	Endamaksustamine	Riiklik hobusemaks üksiktalundeilt
				kokku	selle hulgas üksiktalundeilt			
			1	2	3	4	5	6
Tagastamata ja ülekandmata enammaksete summa aruandekvartali lõpuks	Üldse . . .	15		100				
	Selle hulgas eelmiste aastate maksuvõlga	16		—				
Jääb tasuda aruandekvartali lõpuks	Üldse . . .	17		40 000				
	Selle hulgas eelmiste aastate maksuvõlga	18		200				
	Jooksva aasta maksuvõlga möödunud maksetähtaegade järgi	19		1 000				

Kvartaliaruannete esimeses jaos ettenähtud andmed näidatakse vastavate raamatupidamis-sissekannete ja -dokumentide põhjal: a) määratud, juurdemääratud, mahakirjutatud ja laekunud maksete summad, summad, mis jäid tasuda kvartali alguseks ja lõpuks, eelmiste aastate maksuvõlgade summad ning tagastamata ja ülekandmata enammaksete summad — vormi nr. 6 kohaste raamatute sissekannete kokkuvõtete põhjal aruandekvartali kohta; b) mahakirjutatud maksusummade jaotus — maksundusalase raamatupidamise poolt saadud dokumentide alusel määratud maksusummade mahakirjutamise kohta; c) jooksva aasta viivitatud maksete summad — maksnike isikukontode sissekannete põhjal.

Kvartaliaruannete esimese jao koostamisel tuleb igal juhul enne võrrelda vormi nr. 6 kohaste raamatute koondkokkuvõtete sissekandeid maksnike isikukontode sissekannetega. Niisugune võrdlus tagab täpsete kokkuvõtete saamise aruannete esimese jao kõigi näitajate jaoks. Õigesti koostatud aruandes peavad kvartali lõpuks tasumata jäänud summad olema samasuguses vastavuses eelmiste näitajatega nagu vormi nr. 6 kohaste raamatute sissekannete kokkuvõteteski.

Kvartaliaruannete II jaos näidatakse andmed aruandekvartalis elanikkonna tulumaksu ning vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu maksjate arvus toimunud muudatuste kohta. Lk-l 322 on toodud selle jao koostamise näide.

Vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu maksjate arvu (aruanne vorm nr. 42) dünaamika 1951. a. I kvartalis

1. Maksnike arv aruandekvartali algul	500
2. Maksustatud aruandekvartalis	8 000
3. Kustutatud maksnike nimekirjadest	800
4. Maksnike arv aruandekvartali lõpuks (rida 1 + rida 2 — rida 3)	7 700

Maksnike arvu dünaamikat iseloomustavad andmed põhinevad maksundusalase raamatupidamise jooksva aasta isikukontode arvul. Sellest lähtudes näidatakse I kvartali aruande esimesel real need eelmisel aastal arvelevõetud maksnikud, kelle arvel oli jooksva aasta 1. jaanuariks tasumata summasid ja kelle isikukontod jäid seepärast 1. jaanuaril sulgemata. Teisel real näidatakse ainult uuelt-maksustatud maksnike arv, s. o. kaasa arvamata aruande esimesel real arvestatud maksnikke. Maksnike nimekirjadest kustutatud isikute hulka (rida 3) tuleb arvata need maksnikud, kelle isikukontod suleti aruandekvartalis järgmistel põhjustel: soodustuste põhjal maksust vabastamise puhul; tööonduse lõpetamise ja elukoha muutmise puhul; vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu maksjate üleminekul tööliste ja teenistujate rühma.

Kodanikke, kelle isikukontod suleti mitte eespool nimetatud põhjustel, vaid kõigi määratud maksete tasumise puhul, ei arvata aruandes maksnike nimekirjadest kustutatute hulka.

II, III ja IV kvartali aruandeis peab maksnike arv järgneva kvartali algul ühtima maksnike arvuga eelmise kvartali lõpul.

Peale vaadeldud kahe jao sisaldab riigi- ja kohalike linnamaksude aruanne (vorm nr. 44) veel III jao, milles maksuraamatupidaja näitab vormi nr. 7 kohaste raamatute sissekannete kokkuvõtete alusel andmed aruandekvartalis rahandusorganite poolt mittemääratavaist maksudest laekunud summade kohta (töölistelt ja teenistujatelt võetavad maksud, riigilõiv, turumaks, transpordivahendite valdajailt võetav maks, loomapidajailt võetav maks, kalastusmaks, piletimaks).

Esitades kvartaliaruandeid, on rahandusorganid ühtlasi kohustatud andma nende kohta vajalikke, aruandeandmete sisu iseloomustavaid seletusi. Seletuskirjades tuleb näidata: a) kui palju ja mis põhjusel arvutati aruandekvartalis makse juurde; b) mis põhjusel on makse maha kirjutatud (eraldi jooksva aasta maksete ja eelmiste aastate maksuvõlgade kohta); c) kui suures summas ja mis põhjusel taastati aruandekvartalis varem mahakirjutatud makseid ja kui suures summas võeti vastu makseid sissenõudmiseks teistelt rahandusorganitelt; d) kvartaliaruannete andmete vastavuse aste vormi nr. 41 kohaste telegraafiliste aruannete (maksude laekumine ja maksuvõlgade jäägid) ja panga aruannete (laekumine) andmeile; juhul, kui neis andmeis esineb lahkuminekuid, tuleb anda vastav seletus selle kohta; e) kui suures summas ja milliste maksete alal

nõutakse maksuvõlgu sisse palgast kinnipidamiste ja üleskirjutatud vara realiseerimise teel ning kui suures summas seisab maksuvõlga leidmata ja lahkunud maksnike arvel, kel ei ole vara, millele võiks pöörata sissenõuet; f) aruandekvartalis maksnike arvus toimunud muudatuste põhjused.

Peale selle peavad rahandusorganid vormi nr. 41 kohaste I kvartali aruannete koostamisel teatama eelmise aasta kohta elanikkonna tulumaksu ning vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu ümberarvutamise tulemused, näidates ära iga maksu juurdemaksete summad ja jooksva aasta maksu katteks arvatud summad. Vormi nr. 42 ja vormi nr. 44 kohased aruanded on rajoonide (linnade) rahandusosakonnad kohustatud esitama aruandekvartalile järgneva esimese kuu 5. päeval.

Vormi nr. 47-b kohased aruanded. Poole aasta aruanded töölistelt ja teenistujatelt võetavate maksude kinnipidamise ja eelarvesse ülekandmise kohta (vorm nr. 47-b) koosnevad kahest jaost. Aruannete esimese jao koostab maksuraamatupidaja ja see sisaldab andmeid aruande-poolaastas eelarvesse ülekantud summade ja nende ülekannete alal tekkinud võlgnevuse kohta. Aruannete teise jao koostavad maksuinspektuuri töötajad. Selles esitatakse andmed töölistelt ja teenistujatelt võetavate maksude kinnipidamise õigsuse ja kinnipeetud summade ülekandmise õigeaegsuse kontrolli tulemuste kohta ettevõtteis, asutustes ja organisatsioonides.

Vormi nr. 47-b kohaste aruannete esimese jao koostab maksuraamatupidaja ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide vastavate aruannete põhjal. Need aruanded peab esitatama rajoonide (linnade) rahandusosakondadele igas kvartalis järgmise vormi järgi (vorm nr. 47-a):

Aruanne töölistelt ja teenistujatelt võetavate maksude kinnipidamise kohta 19... a. II kvartalis

	Tulumaks	Vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks
1. Saldo aruandekvartali alguseks . . .	10 000	3 000
2. Sealhulgas maks aruandekvartali esimesel kuul väljamaksmisele kuulunud palkadelt	8 000	2 500
3. Arvutatud aruandekvartalis (kaasa arvatud juhutasudest kinnipeetud maks, peale voorimeestele makstud tasude) .	60 000	20 000
4. Üle kantud aruandekvartalis rajooni (linna) rahandusosakonna kontosse . .	62 000	21 000
5. Saldo aruandekvartali lõpuks	8 000	2 000
6. Sealhulgas maks tegelikult järgmise kvartali esimesel kuul väljamaksmisele kuuluvatelt palkadelt	6 500	1 000
7. Võlgnevus (—) või enammaks (+) aruandekvartali lõpuks, s. o. 5. ja 6. rea summade vahe	—1 500	—1 000

Esitatud aruanne näitab, kui suures summas on jäänud eelmises kvartalis määratud makse eelarvesse üle kandmata (rida 1), kui suures summas määrati makse aruandekvartalis (rida 3), kui suures summas on makse üle kantud eelarvesse (rida 4) ja kui palju jäi kvartali lõpuks üle kandmata (rida 5). Pole raske veenduda selles, et õigesti koostatud aruandes peab 5 real näidatud summa (saldo aruandekvartali lõpuks) vastama eelmiste ridade summadele järgmiselt:

$$8\,000 = 10\,000 + 60\,000 - 62\,000$$

Ülekandmata summade jääki aruandekvartali alguseks ja lõpuks ei saa alati lugeda võlgnevuseks eelarve suhtes. Asi seisab selles, et saldo summad võivad sisaldada mitte ainult kinnipeetud ja ülekandmata makse, vaid ka makse, mis langevad veel väljamaksmata palgale ja peetakse kinni järgnevas kuus. Maksete ülekannete võlgnevuseks eelarve suhtes osutub seepärast ridade 1 ja 2 summade vahe (kvartali algul) ja ridade 5 ja 6 summade vahe (kvartali lõpul). Toodud aruandes on eelarvesse kantavate maksete võlgnevus järgmine: kvartali algul 10 000 — 8 000 = 2 000 ja kvartali lõpul 8 000 — 6 500 = 1 500.

Vormi nr. 47-a kohaseid aruandeid on iga ettevõte, asutus ja organisatsioon kohustatud rahandusorganeile esitama aruandekvartalile järgneva esimese kuu 10. kuupäevaks, s. o. 10. jaanuariks, 10. aprilliks, 10. juuliks ja 10. oktoobriks.

Maksuraamatupidaja on kohustatud jälgima mainitud aruannete õigeaegset esitamist ja kontrollima nende koostamise õigsust. Aruannete kontrollimisel tuleb silmas pidada, et eelarvesse ülekantud maksusummad, mis on näidatud aruannetes, ühtiksid summadega, mida maksundusalases raamatupidamises arvestatakse pangadokumentide järgi vormi nr. 5 kohastel kaartidel.

Vormi nr. 47-a kohaste aruannete mitteõigeaegsel esitamisel on rahandusorganid kohustatud rakendama süüdlaste suhtes seaduses ettenähtud karistusabinõusid. NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 30. aprilli 1943. a. seadluses «Elanikkonna tulumaksust» on ette nähtud, et aruannete mitteõigeaegse esitamise eest rahandusorganeile töölistelt ja teenistujatelt võetavate maksude kinnipidamise kohta karistatakse selles süüdi olevaid isikuid kuni 100 rubla suuruse rahatrahviga.

Ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt saadud vormi nr. 47-a kohaste aruannete põhjal koostab maksuraamatupidaja üks kord poolaastas (1. juuliks ja 1. jaanuariks) vormi nr. 47-b kohase aruande esimese jao järgmise vormi järgi:

	Tulumaks	Vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks
1. Üle kantud aruande-poolaasta jooksul rajooni rahandusosakonna kontodesse	300 000	100 000
2. Võlgnevus aruande-poolaasta lõpuks	10 000	3 000
3. Enammaks aruande-poolaasta lõpuks	1 000	300

Pärast seda antakse vormi nr. 47-b kohane aruanne üle vanem-maksuinspektorile aruande teise jao täitmiseks. See koostatakse järgmise vormi järgi:

Andmed töölistelt ja teenistujatelt võetavate maksude kinnipidamise õigsuse kontrolli tulemuste kohta 19... a. ... poolaastal

1. Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide üldarv (kontrollimisele kuuluvad) . . . . . .
2. Neist kontrollitud aruande-poolaastal:
   a) maksuinspektorite poolt . . . . . .
   b) ühiskondlikus korras . . . . . .
3. Tööliste ja teenistujate isikukontode arv (kõigis kontrollimisele kuuluvais ettevõtteis, asutustes ja organisatsioonides) . . . . .
4. Neist kontrollitud aruande-poolaastal . . . . . .
5. Kontrollimisel kindlaks tehtud:
   a) ebaõigeid maksuarvutusi . . . . . .
   b) kinni peetud seaduslikust määrast rohkem, summas . . . .
   c) kinni peetud seaduslikust määrast vähem, summas . . . . .
6. Kinnipeetud summade ülekandmisega viivitamise juhtude arv. . .
7. Isikute arv, kellele on määratud trahve:
   a) tulumaksu seadluse §-i 32 korras . . . . . .
   b) tulumaksu seadluse §-i 33 korras . . . . . .

Rajoonide (linnade) rahandusosakonnad esitavad vormi nr. 47-b kohased aruanded kõrgemalseisvale rahandusorganile 25. juulil ja 25. jaanuaril.

Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide poolt esitatud vormi nr. 47-a kohaseid aruandeid kasutab maksuraamatupidaja samuti kvartali-kokkuvõtete koostamiseks maksude ülekandmise võlgnevuse kohta. Need kokkuvõtted antakse üle vanem-maksuinspektorile võlgnevuse kustutamiseks vajalike abinõude tarvituselevõtmiseks.

3. Maksundusalaste aruannete töötlemine

Maksundusalaste aruannete töötlemise eesmärgiks on plaaniliseks tööks, maksundusalaste seaduste elluviimise õigsuse kontrollimiseks ja kehtiva maksustamissüsteemi uurimiseks vajaliku materjali nõutamine.

Aruandeandmed tuleb viia vastava töötlemise teel niisuguseks näitajate süsteemiks, mis võimaldaks koostada eelarvesse kantavate maksude laekumise plaani eelseisvaks ajavahemikuks (kvartaliks, aastaks) ja tagaks kontrolli plaani täitmise üle.

Maksundusalaste aruannete töötlemine peab andma materjali järelduste tegemiseks maksumaksjate ja nende tulude arvelevõtmise täielikkusest, maksustamisnormide ja -määrade kohaldamise ja maksusoodustuste andmise õigsusest jne.

Selle kõrval peavad maksundusalaste aruannete töötlemise tulemused tagama niisuguste näitajate saamise, mis on vajalikud maksumaksjate kontingendi ja dünaamika, tulude taseme, ühiskondliku ja majandusliku rühmitumise jne. uurimiseks.

Maksundusalaste aruannete töötlemine toimub NSVL Rahandusministeeriumi poolt kindlaksmääratava programmi järgi aruandeandmete rühmitamise teel kindlate tunnuste järgi, keskmiste ja suhteliste suuruste arvu-

tamise teel ja aruandenäitajate vastastamise teel kõrvutiste aastate andmetega.

Pärast töötlemistabelite koostamist tuleb saadud tulemusi analüüsida, s. o. teha aruandeandmete töötlemise tulemustest vajalikud järeldused, eriti aga teha kindlaks üksikute näitajate muutused, võrreldes eelmise aastaga (näiteks arvelevõetud majandite arvu ja ühele maksumaksjale langeva keskmise maksusumma muutumise põhjused jm.).

Maksundusalaste aruannete analüüsi materjalide põhjal koostatakse seletuskirjad, milles esitatakse põhilised järeldused aruannete töötlemise tulemustest. Seletuskirjad esitatakse kõrgemalseisvaile rahandusorganeile NSVL Rahandusministeeriumi poolt ettenähtud tabelis kindlaks määratud tähtaegadel.

TÄIENDUSEKS KÄSIRAAMATU I, IV JA V PEATÜKILE[1]

I. PÕLLUMAJANDUSMAKS

1. Maksustatavad tulud ja maksustamise kord

Alates 1952. aastast võetakse maksukohuslaste tuluallikad (kariloomad, põllu- ja heinamaa, viljapuu- ja marjaaiad, tarud) arvele põllumajandusmaksu arvutamiseks jooksva aasta 15. juuni seisuga. Põllundusest ja köögiviljakasvatusest saadavaid maksustatavaid tulusid ei tehta Eesti NSV-s seejuures kindlaks põllumajanduskultuuride külvide, vaid kogu majandi olemasoleva põllumaa järgi. Põllumaa hulka arvatakse kogu majandi künnimaa pindala, sealhulgas kesa all olev maa ja õue-aiamaa (välja arvatud viljapuu- ja marjaaedade ning teiste mitmeaastaste istandike, hoovi ja hoonete alune pindala).

Põllumajandusmaksuga maksustatavad mittepõllumajanduslikud tulud (koopereerimata kodu- ja käsitööndusest ning muust teenistusest) võetakse arvele aja eest eelmise aasta 15. juunist kuni jooksva aasta 15. juunini.

Maal elavaid töölisi ja teenistujaid, kes ei oma õue-aiamaad ega individuaal-köögiviljamaad, vaid peavad ainult loomi, maksustatakse tulumaksuga (mitte aga põllumajandusmaksuga) üksnes sel juhul, kui majandis on ainult üks lehm, üks noorveis, üks emis ja mitte üle kolme lamba ja kitse ühes noorloomadega, lehma või sea puudumisel aga — mitte üle viie lamba ja kitse ühes noorloomadega. Kui tööliste ja teenistujate majandeis on loomi eespooltähendatust rohkem, maksustatakse niisugused majandid põllumajandusmaksuga, mitte aga tulumaksuga.

2. Põllumajanduslikud tuluallikad ja maksustatava tulu kindlakstegemine

Põllumajanduslikest allikaist saadav maksustatav tulu tehakse kindlaks NSVL Ministrite Nõukogu poolt Eesti NSV-le kindlaksmääratud

[1] Käsiraamatu kasutamise hõlbustamiseks on käesolevas täiendavas osas esitatud põllumajandusmaksu, elanikkonna tulumaksu ning vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu võtmise erinevused Eesti NSV-s ja pärast venekeelse käsiraamatu ilmumist jõustatud muudatused nimetatud maksude võtmise üldises korras. — Toim.

tulukusnormide järgi, mida Eesti NSV Ministrite Nõukogu võib ühtedele rajoonidele suurendada ja teistele vähendada kuni 40% piires.

Loomakasvatusest saadav tulu tehakse kindlaks järgmiste allikate järgi:

tootlikust karjast — lehmadest, vanusele vaatamata, üle aasta vanustest lammastest ja kitsedest ning üle 6 kuu vanustest sigadest;

oma majandis kasutatavaist tööloomadest — hobustest, alates 3-aastasest vanusest, ja härgadest, alates 2½-aastasest vanusest.

Kariloomadest saadava maksustatava tulu kindlakstegemiseks kuuluvad arvelevõtmisele kõik majandis jooksva aasta 15. juuniks olemasolevad maksustamis-ealised loomad.

Põllumajapidamisest saadavale maksustatavale tulule, mis on arvutatud tulukusnormide järgi, rakendatakse kõigi majandite jaoks 10%-list lisandit (maksustatava tulu kõrgendust) muude (mittenormatiivsete) tulude arvelevõtmiseks (tulud kodulindudest, noorloomadest jms.).

Vabariigi ministrite nõukogu võib kohalikke tingimusi arvesse võttes alandada maksustatava tulu lisandi määra üksikuile oblasteile kuni viie protsendini, kuid niiviisi, et keskmine lisandi määr vabariigi kohta ei oleks alla 7 protsendi. Oblastite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed võivad vabariigi ministrite nõukogu poolt oblastile ettenähtud lisandi keskmisest määrast lähtudes määrata üksikuile rajoonidele maksustatava tulu lisandi määra kindlaks alates 10 protsendist kuni 5 protsendini või üksikuis rajoonides sellist lisandit üldse mitte rakendada.

3. Üksikuilt maksukohuslaste kategooriailt võetava maksu arvutamine

Alates 1952. aastast arvatakse kolhoosnikute majandite maksustatavasse tulusse kõigist isikliku põllumajandusliku abimajandi põllumajanduslikest allikaist saadavad tulud, sealhulgas ka tulud väikeloomadest (lammastest, sigadest, kitsedest). Maksustamisele kuuluvad kõik kolhoosnikute majandid, olenemata maksustatava tulu suurusest.

Üksiktalundite maksustatavasse tulusse arvatakse peale põllumajanduslikest allikaist saadavate tulude, mis on arvutatud tulukusnormide järgi, ka veel tulud põllumajandussaaduste ja iga liiki loomade müügist turul. Maksustatavasse tulusse arvatakse tegelikud turutulud, mis üksiktalund on saanud põllumajandussaaduste ja loomade müügist eelmise aasta 15. juunist kuni jooksva aasta 15. juunini.

Enne esimest maksu tasumise tähtpäeva kolhoosi astunud üksiktalundid maksustatakse põllumajandusmaksuga kõigi maksetähtpäevade osas ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega. Niisuguste majandite maksustatavast tulust arvatakse maha tulud, mis on saadud põllumajandussaaduste ja loomade müügist turul, samuti tulud kolhoosi üleantud loomadest ja koristamata saagiga põllust. Maks arvutatakse määrade järgi, mis on alandatud kahekordselt.

Näide. Üksiktalundis võeti arvele järgmised põllumajandusmaksuga maksustatavad tuluobjektid: üks hobune, kaks lehma, viis lammast, viis hektarit põldu ja kuus hektarit heinamaad. Selle üksiktalundi maksustatav tulu,

arvutatud tulukusnormide järgi, on 17 300 rubla. Peale selle võeti üksiktalundil arvele tulusid põllumajandussaaduste ja loomade müügist turul 3 970 rubla. Maks üksiktalundi tulu üldsummalt on 16 300 rubla. Tähendatud majand astus kolhoosi enne esimest maksu tasumise tähtpäeva ja ühistas hobuse, lehma ning neli hektarit põldu ühes koristamata saagiga. Selle majandi maksustatavast tulust arvatakse maha mainitud allikaist saadavad tulud 11 300 rubla ning turul müüdud põllumajandussaadustest ja loomadest saadud tulud 3970 rubla suuruses summas. Ülejäänud tulusummalt arvutatakse maks kolhoosnikuile ettenähtud määrade järgi 1 390 rubla suuruses.

Pärast esimest maksu tasumise tähtpäeva kolhoosi astunud üksiktalundeil arvatakse maksustatavast tulust maha tulud kolhoosi üleantud loomadest ja koristamata saagiga põllust, maks arvutatakse ümber aga üksnes nende maksetähtpäevade osas, mis majandi kolhoosi astumise ajaks veel pole kätte jõudnud. Turul müüdud põllumajandussaadustest ja loomadest saadud tulusid maksustatavast tulust maha ei arvata.

Kolhoosiliikmeiks mitteolevate tööliste ja teenistujate (sealhulgas vanuse või invaliidsuse tõttu pensionile läinute) ning tööndusartellide liikmete majandeid maksustatakse võrdselt kolhoosnikute majanditega järgmistel tingimustel:

a) kui põhiline töövõimeline töötaja jooksva aasta 15. juuniks on olnud palgalises teenistuses või kooperatiivse tööndusartelli liikmeks vähemalt ühe aasta ja ülejäänud töövõimelised perekonnaliikmed peale koduperenaise ja kooliõpilaste samuti töötavad palgalistena või on kooperatiivse tööndusartelli liikmeiks;

b) kui majandis pole tööloomi, produktiivloomi aga ei ole rohkem kui üks lehm, üks noorveis, üks üle 6 kuu vanune siga ja kolm üle aasta vanust lammast ja kitse ühes noorloomadega, lehma või sea puudumisel aga — mitte rohkem kui viis lammast ja kitse ühes noorloomadega;

c) kui majandi maatüki suurus ei ületa NSV Liidu valitsuse poolt kindlaksmääratud norme.

Tööliste ja teenistujate majandid, mis ühele neist tingimustest ei vasta, maksustatakse põllumajandusmaksuga ühesugustel alustel üksiktalunditega.

Tööliste ja teenistujate üksikuile kategooriaile on õue-aiamaa suurus kindlaks määratud järgmiselt:

a) töölistele ja teenistujatele (sealhulgas pensionäridele), kes töötavad riiklikes ettevõtteis, raudteel ja asutustes ning elavad maal kolhoosi territooriumil (peale alamal loetletute), — mitte üle 0,15 ha ühe perekonna kohta, kaasa arvatud hoonetealune pindala;

b) põllumajanduse alal töötavatele ja maal elavatele agronoomidele, zootehnikutele, maakorraldajatele ja veterinaararstidele, traktorijaamade mehhaanikutele ja rajoonide põllumajandusosakondade instruktor-raamatupidajatele, kel on arvestus- ja majandusalane kõrgem või keskharidus, — kuni 0,25 ha ühe perekonna kohta, kaasa arvatud hoonetealune pindala;

c) maal asuvate algkoolide ja 7-klassiliste koolide õpetajatele ja keskkoolide õpetajatele, direktoritele ning õppeala-juhatajatele — antud rajooni kolhoosiperedele kindlaksmääratud normide järgi, kuid mitte üle 0,25 ha ühe perekonna kohta;

d) Teedeministeeriumi raudteetranspordi liinitöötajatele (liikuvatele teevalvuritele ja raudteevalvuritele, roopaseadjatele, teebrigadiridele ja teemeistritele) — ametimaad transpordiorganeile antud maadel: õue-aiamaad (põllumaad) kuni 0,75 ha ja heinamaad isiklikus omanduses olevate kariloomade jaoks kuni 1 ha ühe perekonna kohta, tingimusel, et nimetatud töötajate perekonnad ei kasuta maad mujal (sealhulgas ka kolhoosis);

e) Jõelaevastiku Ministeeriumi liinitöötajatele (paagivalvuritele, seadmete vanematele, tuletornide ja hüdrotehniliste ehitiste töötajatele). NSVL Siseministeeriumi Maanteede Peavalitsuse remonditeenistuse ja maanteede korrashoiu liinitöötajatele (remonditöölistele, sillavalvuritele, parvemeestele ja teemeistritele), Naftatööstuse Ministeeriumi magistraaltorujuhtmete (naftajuhtmete, gaasijuhtmete) liinitöötajatele ning Sideministeeriumi liini tehniliste jaoskondade töötajatele ja jaoskonna järelevalve töötajatele — ametimaad transpordiorganeile, sideorganeile ja Naftatööstuse Ministeeriumi organisatsioonidele antud maadel: õue-aiamaad (põllumaad) mitte üle 0,15 ha ja heinamaad isiklikus omanduses olevate kariloomade jaoks kuni 1 ha ühe perekonna kohta, tingimusel, et nimetatud töötajate perekonnad ei kasuta maad mujal (sealhulgas ka kolhoosis);

f) Metsamajanduse Ministeeriumi, Metsatööstuse Ministeeriumi ning teiste, metsi omavate ja metsavalvet teostavate ministeeriumide ja organisatsioonide metsavalvuritele, metsnikele, metsamajandite ja metskondade juhtivatele ning insener-tehnilistele töötajatele — ametimaad eespool tähendatud ministeeriumide ja organisatsioonide kasutuses olevatel maadel: õue-aiamaad (põllumaad) antud rajooni kolhoosnikute õue-aiamaadeks ettenähtud normide piires ja metsaheinamaad isiklikus kasutuses olevate kariloomade jaoks 1 kuni 2 ha, tingimusel, et nimetatud töötajate perekonnad ei kasuta maad mujal (sealhulgas ka kolhoosis);

g) NSVL Metsatööstuse Ministeeriumi metsaülestöötamis- ja parvetusettevõtete töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele — õue-aiamaad riikliku metsafondi maadel 0,50 kuni 0,75 ha ühe perekonna kohta, tingimusel, et töötaja perekond ei kasuta maad mujal (sealhulgas ka kolhoosis).

Kui maksustamisel selgub, et majandi maatüki suurus ületab kehtivaid norme, on rahandusorganid kohustatud peale niisuguse majandi maksustamise võrdselt üksiktalunditega asjast teatama rajoonide täitevkomiteedele maakasutuse eeskirjade rikkumise kõrvaldamiseks.

4. Maksusoodustuste andmise kord

Alates 1952. aastast on muudetud käesoleva käsiraamatu esimeses peatükis käsitletud maksusoodustuste andmise korda üksikute majanditekategooriate osas.

Põllumajandusmaksust vabastatakse need kolhoosnikute ja mitte-kolhoosiliikmete majandid, kus majandi koosseisu kuuluv perekonnaliige viibib tegevteenistuses Nõukogude Armees, Sõjalaevastikus, piirivalve- või

sisevägedes, kui perekonda ei jäänud teisi töövõimelisi peale sõjaväelase naise või ema, kel on kuni 8-aastasi lapsi.

Maaintelligentsi hulka kuuluvatele töötajatele (õpetajatele, agronoomidele, zootehnikutele, meditsiin- ja veterinaararstidele jne.) antakse maksusoodustusi käsiraamatu esimeses peatükis käsitletud korras, kuid ainult sel juhul, kui isiklikust majandist saadav maksustatav tulu ei ületa 3 000 rubla aastas. Vabariigi ministrite nõukogule on antud õigus nimetatud maksuvaba miinimumi määra üksikuile oblasteile ja rajoonidele kõrgendada kuni 40% piires.

Rajooni juhtivaile töötajaile maksusoodustusi alates 1952. a. ei anta.

Majandid, mille koosseisu kuulub söe-, põlevkivi- ja mangaanitööstuse ettevõtetes alatiselt maa-alustel töödel töötavaid perekonnaliikmeid, vabastatakse põllumajandusmaksust, kui isiklikust abimajandist saadav maksustatav tulu ei ületa 3 000 rubla aastas.

Tööjõu organiseeritud värbamise korras eespool nimetatud ettevõtteis maa-alustel töödel töötavate kolhoosnikute majandeile antakse seda maksusoodustust tingimusel, et tööleping on sõlmitud vähemalt üheks aastaks ning nende kolhoosnikute töövõimelised perekonnaliikmed võtavad osa kolhoosi tööst ja täidavad kindlaksmääratud normipäevade miinimumi.

Liiduvabariikide ministrite nõukogud võivad isiklikust majandist saadava tulu maksuvaba miinimumi kõrgendada üksikutele oblastitele ja rajoonidele kuni 40% piires.

Majandeile, kus isiklikust abimajandist saadav maksustatav tulu ületab kindlaksmääratud maksuvaba miinimumi, alandatakse maksu 50% võrra arvutatud põllumajandusmaksu summast.

Maksusoodustusi metsaülestöötamis- ja parvetusettevõtete töötajatele ja metsatöödel töötavate kolhoosnikute majandeile Eesti NSV-s alates 1952. aastast ei anta.

NSVL Rahandusministeeriumile ja liiduvabariikide rahandusministeeriumidele on antud õigus vabastada vajaduse puhul põllumajandusmaksust üksikuid maksukohuslasi.

5. Majapidamisraamatute kontrollimine

Elanike isiklikus omanduses olevate loomade iseseisev arvelevõtmine on rahandusorganeil keelatud.

Isiklikus omanduses olevad loomad võtab arvele iga aasta 15. juuniks komisjon eesotsas külanõukogu esimehega. Komisjoni koosseisu kuuluvad peale külanõukogu esimehe külanõukogu sekretär, maksuagent ja varumisagent. Loomad võetakse arvele kõigi majandite läbikäimise teel 15. juunist kuni 1. juulini loomade kohustusliku ülelugemisega natuuras.

Üheaegselt loomade arvelevõtmisega kontrollitakse ja täpsustatakse kõiki külanõukogude majapidamisraamatute ja arvestusnimestike sissekandeid. Sissekannete õigsust perekonna koosseisu, iga perekonnaliikme vanuse, tegevusala, maatüki suuruse ja selle kasutamise iseloomu ning muude, majapidamisraamatuis registreeritavate näitajate kohta kinnitab majandi- (perekonna-) pea või teine täisealine perekonnaliige oma allkirjaga.

6. Maksundusalase arvelevõtmise kord

Seoses sellega, et rahandusorganid isiklikus omanduses olevaid loomi iseseisvalt arvele ei võta, on muutunud ka maksundusalase arvelevõtmise kord. Maksukohuslaste ja nende isiklikust majandist saadava tulu allikate nimekirjad koostavad jaoskonna-maksuinspektorid külanõukogude majapidamisraamatute sissekannete alusel pärast kõigi majapidamisraamatuis registreeritavate näitajate kontrollimist ja täpsustamist jooksva aasta 15. juuniks. Vajaduse korral kontrollib maksuinspektor tuluallikaid kohapeal maksukohuslase majandis või nõuab maksukohuslaselt vastavate dokumentide esitamist. Tuluallikate varjamise kindlakstegemisel koostab maksuinspektor selle kohta akti ja annab selle üle rajooni rahandusosakonna juhatajale, kes saadab materjali edasi prokurörile süüdlaste vastutusele võtmiseks.

Sõltumata tuluallikate varjamise asja üleandmisest prokurörile, arvatakse täiendavalt kindlakstehtud tulu majandi maksustatavasse tulusse üldalustel.

Andmed põllumajandusmaksu maksjate arvelevõtmise, perekonna koosseisu ja maksustatavate tuluallikate kohta kantakse vormi nr. 3-n ja vormi nr. 4-n kohastesse nimekirjadesse (1952. aastal vastavalt vorm nr. 1-p ja vorm nr. 2-p). Peale selle koostatakse tööliste ja teenistujate, kodutööndajate ja käsitööliste ning teiste, põllumajandit mitteomavate kodanike majandite nimekiri vorm nr. 5-n (1952. a. — vorm nr. 4-p) järgi. Kulaklikud majandid võetakse arvele vormi nr. 3-p kohastes erinimekirjades.

Mittepõllumajanduslike tulude, üksiktalundeis aga peale selle ka veel turutulude arvelevõtmiseks koostatakse küsitlemisaktid tulude ja nende suuruse kohta järgmiste vormide järgi:

a) küsitlemisakt põllumajandusmaksuga maksustatavate mittepõllumajanduslike tulude arvelevõtmiseks kolhoosnikute ja viimastega ühesugustel alustel maksustatavate mitte-kolhoosiliikmete majandeis — vorm nr. 6-n järgi. Need aktid koostatakse ainult majandite kohta, millel oli mittepõllumajanduslikke tulusid ajavahemikus eelmise aasta 15. juunist kuni jooksva aasta 15. juunini;

b) küsitlemisakt põllumajandusmaksuga maksustatavate mittepõllumajanduslike ja turutulude arvelevõtmiseks üksiktalundeis ja viimastega võrdselt maksustatavate teiste mitte-kolhoosiliikmete majandeis — vorm nr. 7-n järgi. Küsitlemisaktid koostatakse kõigi üksiktalundite ja põllumajandusmaksuga maksustamisel nendega võrdsustatud majandite kohta. Kui üksiktalundil ei olnud põllumajandusmaksuga maksustamisele kuuluvaid mittepõllumajanduslikke ja turutulusid, tuleb see aktis ära märkida ja maksukohuslase allkirjaga kinnitada.

Majandite ja põllumajandusmaksuga maksustatavate tuluallikate arvelevõtmisel kantakse vormi nr. 3-n kohasesse nimekirja kolhoosnikute ja üksiktalupidajate majandid. Üksikute majandite nimekirja kandmise kord on sama, mis käsiraamatus on näidatud vormi nr. 1-n kohase nimekirja suhtes.

Samasse nimekirja kantakse tööliste ja teenistujate majandid, mis kuu-

luvad maksustamisele ühesugustel alustel üksiktalunditega. Nimekirja lahtris «Märkmeid» näidatakse seejuures alus, mille põhjal neid majandeid maksustatakse ühesugustel alustel üksiktalunditega, näiteks: «Töötab palgalisena vähem kui üks aasta — alates 1. IX 1951. a.», «Töövõimeline tütar ei tööta palgalisena», «Majandil on maad 0,26 ha (norm 0,25 ha)» jne. Eriline rõhk tuleb panna majandis olevate loomade arvelevõtmisele, pidades silmas, et loomi, mis pole maksustamis-ealised, nimekirjades arvele ei võeta, maksustamiskategooria kindlakstegemisel aga arvestatakse ka neid loomi. Sellepärast tuleb majandites, kus loomi on üle normi, need üksikasjaliselt nimekirja lahtris «Märkmeid» ära näidata, näiteks: «Majandil on tööloomi — hobune», «Majandil on kaks noorveist» jne.

Vormi nr. 4-n kohasesse nimekirja kantakse kõik kolhoosidesse mittekuuluvad tööliste ja teenistujate ning tööndusartellide liikmete majandid, millel on põllumajand ja mida maksustatakse põllumajandusmaksuga ühesugustel alustel kolhoosnikute majanditega. Nende nimekirjade koostamise kord vastab käsiraamatus käsitletud vormi nr. 2-n kohaste nimekirjade koostamise korrale.

7. Maksulisand põllumajandusmaksule majanditelt, mille koosseisu kuulub üksikuid ja vähelapselisi kodanikke

Käesolevas käsiraamatus käsitletud põllumajandusmaksu ning vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu võtmise korda on muudetud. Alates 1953. aastast kaotatakse maal põllumajanduslikest allikaist saadavalt tulult võetav vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks eri maksuna. See asendatakse maksulisandiga põllumajandusmaksule. Põllumajandusmaksu lisandiga maksustatakse majandid, mille koosseisu kuulub kodanikke, kes on lastetud või kel on üks või kaks last, kui need kodanikud said jooksva aasta 1. jaanuaril 20-aastaseks või vanemaks. Põllumajandusmaksu lisandi võtmine lõpetatakse pärast selle kalendriaasta möödumist, millal tähendatud kodanikud said: mehed 50-aastaseks ja naised 45-aastaseks. Põllumajandusmaksu lisandit võetakse igalt eespool mainitud perekonnaliikmelt järgmiste määrade järgi: lastetuse puhul — 150 rubla, ühe lapse puhul — 50 rubla, kahe lapse puhul — 25 rubla.

Näide. Kolhoosnik ja tema naine said kumbki jooksva aasta 1. jaanuariks 44-aastaseks, nende poeg on 22 aastat ja tütar 18 aastat vana. Põllumajapidamisest saadavatelt tuludelt on majandile määratud põllumajandusmaksu 380 rubla. Peale selle maksustatakse majandi pea ja tema naine kaht last omavate kodanikena põllumajandusmaksu lisandiga kumbki 25 rubla ja nende poeg 150 rubla suuruses. Kogu maksulisand sellelt majandilt on seega 200 rubla, majandile maksmiseks esitatava põllumajandusmaksu üldsumma aga — 580 rubla.

Põllumajandusmaksu lisandit ei määrata järgmistele perekonnaliikmetele:

a) sõjaväelastele;

b) töölistele ja teenistujatele, kes töötavad alatistel või hooajatöödel;

c) kooperatiivsete tööndusartellide liikmetele;
d) sõdurite, madruste, seersantide ja vanemate naistele;
e) leskedele, kelle mehed hukkusid või jäid teadmata kadunuks Isamaasõja rinnetel;
f) naistele, kes saavad riigilt toetust või pensioni laste ülalpidamiseks;
g) kodanikele, kelle lapsed hukkusid või jäid teadmata kadunuks Isamaasõja rinnetel;
h) kesk- ja kõrgemates õppeasutustes õppijatele kuni 25 aasta vanuseni;
i) I ja II invaliidsusgrupi invaliididele ja nende abikaasadele.

Majandeilt, mille koosseisu kuulub eespool loetletud kodanikke, kel tekib õigus maksusoodustustele aasta kestel, lõpetatakse maksulisandi võtmine alates maksusoodustuse õigust tõendava dokumendi esitamisele järgnevast maksetähtajast.

Näide. Majandile on määratud põllumajanduslikest allikaist saadud tuludelt põllumajandusmaksu 380 rubla ja peale selle põllumajandusmaksu lisandit 150 rubla ühelt lastetult perekonnaliikmelt. 15. augustil esitati arstliku tööekspertiisikomisjoni tõend selle kohta, et lastetu perekonnaliige on tunnustatud ajavahemikuks jooksva aasta 1. augustist kuni 1. detsembrini II grupi invaliidiks. Niisugusel juhul vabastatakse majand põllumajandusmaksu lisandi maksmisest 1. septembril ja 1. novembril saabuvate maksetähtpäevade osas.

Majandid, mille koosseisu kuulub kodanikke, kellele ei ole määratud põllumajandusmaksu lisandit maksusoodustuste tõttu, maksustatakse maksusoodustuse õiguse lõppemise korral põllumajandusmaksu lisandiga alates maksusoodustuse õiguse lõppemisele järgnevast maksetähtpäevast.

Näide. Majandi koosseisu kuulub lastetu perekonnaliige, kes on II invaliidsusgrupi invaliid. Selle tõttu ei ole majandile põllumajandusmaksu lisandit määratud. Uuel arstlikul läbivaatusel arvati see perekonnaliige arstliku tööekspertiisikomisjoni poolt III invaliidsusgrupi invaliidiks. Majand maksustatakse eelseisvale, 1. novembri maksetähtpäevale langeva maksulisandiga.

Naised, kes saavad riigilt toetust või pensioni laste ülalpidamiseks, on vabastatud toetuse või pensioni maksmise lõpetamise korral põllumajandusmaksu lisandi maksmisest kuni jooksva aasta lõpuni.

Põllumajandusmaksu lisandi suuruse kindlaksmääramisel majandeile, mille koosseisu kuulub üksikuid ja vähelapselisi kodanikke, võetakse arvesse kõik lapsed, sõltumata nende vanusest, nii lihased lapsed, kes on kantud antud isiku nimele nende sünni registreerimisel, kui ka seatud korras lapsendatud lapsed. Kui ühel abielupooltest on lapsi teisest abielust, võetakse arvesse ka need lapsed, kui nad on või olid kuni täisealiseks saamiseni võõrasisa või võõrasema ülalpidamisel või kasvatamisel.

Laste olemasolekut tõendavateks dokumentideks on perekonnaseisuaktide registreerimise organite poolt väljaantavad laste sünnitunnistused, täitelehed laste ülalpidamise vahendite sissenõudmiseks, majavalitsuste tõendid ja laste elukoha järgsete külade ja alevite töörahva saadikute nõukogude tõendid.

Kodanikud, kel on vanemaist lahus elavaid lapsi, on põllumajandusmaksu maksjate arvelevõtmisel kohustatud esitama iga aasta maksuinspektoreile vanemaist lahus elavate laste olemasolekut ja nende arvu tõen-

dava õiendi. Need dokumendid on kehtivad aasta lõpuni. Kodanikele, kes esitasid dokumendi jooksva aasta 1. jaanuariks olemasolevate laste ja nende arvu kohta pärast makseteadete kätteandmist, arvutatakse maksulisand kogu aasta eest ümber, vastavatel juhtudel aga vabastatakse nad maksulisandi maksmisest hoopis.

Kodanikele, kel varem lapsi ei olnud või kel oli üks või kaks last, arvutatakse maksulisand laste sünni puhul maksukohuslase avaldusel ümber, vastavail juhtudel aga lõpetatakse maksulisandi võtmine hoopis, arvates lapse sünniajale järgnevast maksetähtajast.

Majandid, mille koosseisu kuulub kodanikke, kel oli kolm last, on vabastatud laste surma puhul põllumajandusmaksu lisandi maksmisest kuni jooksva aasta lõpuni. Majandeile, mille koosseisu kuulub kodanikke, kel oli üks või kaks last, ei arvutata laste surma puhul jooksva aasta põllumajandusmaksu lisandit ümber (ei suurendata maksulisandit).

Majandid, mille koosseisu kuulub üksikuid ja vähelapselisi kodanikke, vabastatakse põllumajandusmaksu lisandist järgmiste dokumentide alusel:

a) sõjaväelased — kolhoosnikud ja üksiktalupidajad ning sõdurite, madruste, seersantide ja vanemate naised — Nõukogude Armees või Sõjalaevastikus teenistuses olekut tõendavate dokumentide alusel;

b) töölised, teenistujad ja kooperatiivsete tööndusartellide liikmed — ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide tõendite alusel;

c) lesed, kelle mehed hukkusid või jäid teadmata kadunuks Isamaasõja rinnetel, — sõjakomissariaatide teatiste või külade töörahva saadikute nõukogude tõendite alusel;

d) naised, kes saavad riigilt toetust või pensioni laste ülalpidamiseks, — toetuse- või pensionisaamise õigust tõendava tunnistuse või muude dokumentide alusel, mis kinnitavad toetuse või pensioni saamist laste ülalpidamiseks;

e) kodanikud, kelle lapsed hukkusid või jäid teadmata kadunuks Isamaasõja rinnetel — väeosade, sõjakomissariaatide või külade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede tõendite alusel;

f) kesk- ja kõrgemates õppeasutustes õppijad — õppeasutuste tõendite alusel;

g) I ja II invaliidsusgrupi invaliidid — pensioniraamatute või arstlike tööekspertiisikomisjonide tõendite alusel.

Põllumajandusmaksu lisandit maksavad ka need majandid, kes on põllumajanduslikelt tuluallikailt võetavast põllumajandusmaksust soodustuste põhjal täielikult vabastatud.

Näide. Kolhoosniku majandi tulu põllumajanduslikest allikaist, arvesse võttes 10%-list kõrgendust, on 2 900 rubla. Kolhoosniku poeg töötab alatiselt maa-alustel töödel põlevkivitööstuses. Majandi peal ja naisel, kes on 44-aastased, on kaks last. Põllumajanduslikest allikaist saadavalt tulult võetavast põllumajandusmaksust kuulub majand vabastamisele maksusoodustuse põhjal. Kuid see majand maksab põllumajandusmaksu lisandit 50 rubla suuruses (naine ja mees kumbki 25 rubla).

Selleks, et majandeid, mille koosseisu kuulub üksikuid ja vähelapselisi kodanikke, arvele võtta ja neile põllumajandusmaksu lisandit määrata, koostavad jaoskonna-maksuinspektorid maksukohuslaste nimekirjad järgmise vormi järgi (vorm nr. 1-n):

Külanõukogu . . . . . Maksusoodustuste andmist ja põllumajandusmaksu lisandi arvutamist kontrollis: Kinnitan:

Rajoon . . . . . Rajooni rahandusosakonna juhataja

Nimekirja koostas:

Jaoskonna-maksuinspektor . . . . . Vanem-maksuinspektor . . . . . (allkiri)

(allkiri) . . . . . (allkiri)

„. . .“ . . . . . 195. . . a. „. . .“ . . . . . 195. . . a. „. . .“ . . . . . 195. . . a.

Kolhoosnikute, üksiktalupidajate ja teiste põllumajandusmaksuga maksustatavate majandite koosseisu kuuluvate kodanike nimekiri üksikuilt ja vähelapselistelt kodanikelt võetava maksulisandi arvutamiseks

Järjekorranumber külanõukogu majapidamisraamatu järgi	Iga majandiliikme perekonna-, ees- ja isanimi, kel ei ole lapsi ja kel on üks või kaks last (mehed vanusega üle 20 aasta kuni 50 aastani, naised — üle 20 aasta kuni 45 aastani)	Iga majandiliikme sünniaasta	Maksulisandist vabastamise alus	Vastava maksumäära kohaldamise alus (lastetuse puhul märgitakse „Ei ole lapsi“, laste olemasoleku puhul aga — sõnadega „Üks“ või „Kaks“)	Majapidaja või majandi liikmete allkiri lahtreis 1—5 näidatud andmete õigeksvõtmise kohta	Maksulisandi summa		Märkmete jaoks
						üksikult perekonnaliikmelt	majandilt tervikuna	
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Tähendatud kodanikud võetakse arvele jooksva aasta 1. jaanuariks iga majapidaja (-valdaja), viimase äraolekul aga teiste täisealiste perekonnaliikmete kohustusliku küsitlemise teel. Küsitlemist toimetatakse küla töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee ruumes või teistes külanõukogu täitevkomitee poolt selleks antavais ruumes.

Majandite, mille koosseisu kuulub üksikuid ja vähelapselisi kodanikke, arvelevõtmise ja põllumajandusmaksu lisandi arvutamise tulemused kontrollib vanem-maksuinspektor ja kinnitab rajooni rahandusosakonna juhataja. Iga nimekirja plank peab kandma vanem-maksuinspektori ja rahandusosakonna juhataja allkirja.

Määratud põllumajandusmaksu lisandi summad majandeilt, mille koosseisu kuulub üksikuid ja vähelapselisi kodanikke, märgitakse põllumajandusmaksu maksjate nimekirjadesse.

8. Maksu tasumise kord

Majandile määratud maks tasutakse järgmistel tähtaegadel:

a) 15. märtsiks ja 15. juuniks tasutakse avansina kummalgi tähtajal 20% aastasest maksusummast, kusjuures isiklikust majandist saadavatelt

tuludelt võetava maksu avanss määratakse kindlaks neilt tuludelt eelmisel aastal võetud aastasest maksusummast lähtudes;

b) ülejäänud maksusumma tasutakse 1. septembriks ja 1. novembriks võrdsetes osades.

Rajoonide rahandusosakonnad on kohustatud iga aasta hiljemalt 15. veebruariks koostama vastaval aastal esimesel tähtajal — 15. märtsil ja teisel tähtajal — 15. juunil tasumisele kuuluva põllumajandusmaksu avansi arvutlused.

Isiklikust majandist saadavatelt tuludelt võetava põllumajandusmaksu avanss arvutatakse kõigile neile majandeile, millele maks esitati tasumiseks eelmisel aastal. Majandeile, millele põllumajandusmaksu eelmisel aastal ei määratud või mis olid maksust täielikult vabastatud maksusoodustuste põhjal (välja arvatud põllumajandusmaksust vabastamine loodusõnnetuste tõttu või põllumajandusmaksu mahakirjutamise korras maksu sissenõudmise lootusetuse puhul) põllumajandusmaksu avanssi ei määrata.

Majandeile, mis olid eelmisel aastal täielikult või osaliselt maksust vabastatud loodusõnnetuste tõttu või põllumajandusmaksu mahakirjutamise korras maksu sissenõudmise lootusetuse puhul, arvutatakse jooksva aasta maksu avanss, lähtudes eelmise aasta põllumajandusmaksu täielikust aastasest summast, s. o. nimetatud mahakirjutusi arvesse võtmata.

Põllumajandusmaksu avansi arvutlused koostatakse vanem-maksuinspektori ja vanem-maksuraamatupidaja poolt ning kinnitatakse rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja poolt.

Arvutluste koostamise aluseks on maksnike eelmise aasta isikukontode sissekanded ja järgmised dokumendid:

a) dokumendid. mille põhjal anti üksikuile loodusõnnetustest kannatada saanud majandeile maksusoodustusi pärast maksnike isikukontode avamist;

b) dokumendid, mille põhjal kirjutati maha üksikute majandite eelmise aasta põllumajandusmaksu võlad sissenõudmise lootusetuse puhul;

c) vanem-maksuinspektori allkirjaga varustatud õiend sõjaväelaste ja invaliidide majandite kohta, mida eelmisel aastal ei vabastatud põllumajandusmaksust täielikult, vaid osaliselt selle tõttu, et neil tekkis õigus täielikule vabastamisele põllumajandusmaksust pärast esimese maksetähtaja möödumist, samuti sõjaväelaste ja invaliidide majandite kohta, mis kuuluvad täielikult põllumajandusmaksust vabastamisele jooksval aastal.

Põllumajandusmaksu avansi arvutlustes näidatakse järgmised andmed:

maksniku eelmise aasta isikukonto number;

majapidaja (-valdaja) perekonna-, ees- ja isanimi;

arvutatud põllumajandusmaksu summa, mis kanti eelmise aasta isikukonto avamisel reale «Määratud»;

arvutatud põllumajandusmaksu summa järgnevad muudatused, mis toimusid pärast makseteadete kätteandmist maksnikele ja kanti isikukontodesse ridadele «Juurde määratud» ja «Maha kirjutatud». Seejuures avansiarvutlustes ei tule näidata mahakirjutusi, mis tehti seoses maksusoo-

6

dustuste andmisega loodusõnnetuste tagajärjel ja mahakirjutamise korras maksu sissenõudmise lootusetuse puhul.

Põllumajanduslikelt tuluallikailt võetava maksu avansimaksete arvutamiseks tehakse põllumajandusmaksu summa kindlaks esialgselt arvutatud ja aasta jooksul juurdemääratud summade liitmise ja mahakirjutatud summade lahutamise teel (välja arvatud eespool märgitud mahakirjutused).

Näide. 1. Majandile arvutati põllumajanduslikelt tuluallikailt põllumajandusmaksu 380 rubla. Maksu määrati juurde seoses perekonnaliikme väljaastumisega kolhoosist 50% — 190 rubla. Maha kirjutati maksu maksustamisobjektide ebaõige arvelevõtmise tõttu 70 rubla. Avansimaksete arvutamisel aluseks võetav maksusumma on: 380+190—70=500 rubla. Sellelt summalt arvutatakse avanss järgmisteks tähtaegadeks: 15. märtsiks 100 rubla (20% 500 rublast) ja 15. juuniks 100 rubla (20% 500 rublast).

2. Majandile arvutati põllumajanduslikelt tuluallikailt põllumajandusmaksu 200 rubla. Juurde määrati maksu täiendavalt kindlakstehtud tuluallikailt 180 rubla. Maha kirjutati maksu majandis asetleidnud loodusõnnetuste tagajärjel 240 rubla. Põllumajandusmaksu avansi arvutamisel võetakse aluseks järgmine summa: 200+180=380 rubla.

Põllumajanduslikelt tuluallikailt võetava põllumajandusmaksu avansimaksete summale arvatakse juurde maksulisand majandeilt, mille koosseisu kuulub jooksva aasta arvelevõtmise andmeil üksikuid ja vähelapselisi kodanikke.

Näide. Majandile arvutati põllumajanduslikelt tuluallikailt võetava põllumajandusmaksu avanss 40% suuruses möödunudaastasest maksusummast — 142 rubla. Peale selle võeti samas majandis arvele kaks lastetut kodanikku, kellelt tuleb majandile määrata maksulisand, 150 rubla aastas igaühelt, ühtekokku 300 rubla aastas. Sellele majandile määratakse täiendavalt põllumajanduslikelt tuluallikailt arvutatud põllumajandusmaksu avansimakseile maksulisand 120 rubla suuruses (40% 300 rublast). Üldse tuleb majandil maksta avanssi 262 rubla (142+120).

Pärast seda, kui vanem-maksuinspektor on arvutluste koostamise täielikkust ja põllumajandusmaksu avansi arvutamise õigsust kontrollinud iga majandi järgi ja kui rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja on avansiarvutlused kinnitanud, kirjutatakse välja makseteated põllumajandusmaksu tasumiseks.

Makseteadete väljakirjutamine põllumajandusmaksu avansi tasumiseks kontrollimata ja rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja poolt kinnitamata arvutluste järgi on keelatud.

Pärast makseteadete väljakirjutamist antakse need kindlaksmääratud korras üle maksundusalasele raamatupidamisele isikukontode avamiseks. Maksuraamatupidaja kannab maksnike eelmise aasta isikukontode andmete alusel makseteadetesse eelmiste aastate maksuvõlad ja viivised, mis on arvutatud maksuvõla tekkimise päevast kuni makseteadete väljakirjutamise päevani, avab maksnike uued isikukontod jooksvaks aastaks, märgib makseteatele avatud isikukonto numbri ja tagastab makseteated vanem-maksuinspektorile nende esitamiseks rajooni (linna) rahandusosakonna juhatajale allakirjutamiseks ja rahandusorgani pitseriga varustamiseks.

Pärast vormistamist antakse makseteated maksnikele kätte maksuagentide kaudu makseteate kontsule võetava allkirja vastu. Makseteadete kät-

teandmise eest vastutavad maksuagentide kõrval ka maksuinspektorid, kes kontrollivad, kas makseteated on maksnikele õigeaegselt kätte antud. Makseteadete kontsud teate kättesaamist tõendava maksniku allkirjaga on maksuagendid kohustatud viivitamata ära andma rajooni (linna) rahandusosakonda. Vanem-maksuinspektor kontrollib saadud makseteadete kontsude järgi teadete kätteandmise täielikkust ja õigeaegsust ja annab seejärel makseteadete kontsud üle maksundusalasele raamatupidamisele, kus need hoitakse alal põllumajandusmaksu maksjate isikukontode avamise aluseks olevate algdokumentidena.

Eelmisel aastal pärast põllumajandusmaksu arvutamist kolhoosi astunud üksiktalundeile ei määrata põllumajandusmaksu avanssi eelmise aasta maksusumma järgi, vaid maks arvutatakse uuesti pärast kolhoosi astumist majandile järelejäänud maksustamisobjektidelt. Nende objektide suurus tehakse kindlaks kolhooside juhatuste ja külanõukogude andmete järgi või majapidaja küsitlemise teel.

Näide. Üksiktalundile arvutati 1951. a. maksu 8 200 rubla. Talund astus kolhoosi 1951. a. detsembrikuus. Kolhoosi juhatuse andmeil, mis kontrolliti üksiktalupidaja juures kohapeal, jäi majandile üks lehm, üks siga ja neli üle 6 kuu vanust lammast ning 0,4 ha põldu. Maksustatav tulu neist allikaist on 3 608 rubla, sellelt võetav maks — 489 rubla 44 kopikat. Avanss tuleb sellisele majandile arvutada 489 rbl. 44 kop. suuruselt maksusummalt 175 rubla 77 kop. suuruses, mitte aga 8 200 rublalt.

Pärast maksukohuslaste ja põllumajandusmaksuga maksustatavate tuluobjektide arvelevõtmist jooksva aasta 15. juuniks arvutatakse arvelevõetud objektidelt põllumajandusmaksu aastasumma. Arvutatud põllumajandusmaksu summast arvatakse maha maksnikule tasumiseks esitatud põllumajandusmaksu avanss. Ülejäänud summa tasub maksnik võrdsetes osades 1. septembriks ja 1. novembriks.

Näide. Majandile arvutati põllumajanduslikelt tuluallikailt võetava põllumajandusmaksu avanss 40% suuruses eelmise aasta maksusummast 142 rubla ja põllumajandusmaksu lisand kahelt lastetult kodanikult 120 rubla suuruses summas (40% 300 rubla suurusest maksulisandi aastasest summast). Jooksva aasta 15. juuniks arvelevõetud objektidelt arvutati majandile põllumajanduslikelt tuluallikailt võetavat põllumajandusmaksu 405 rubla, millele arvati juurde põllumajandusmaksu lisandi aastasumma, ühtekokku 705 rubla. Sellest summast arvutatakse maha avanss — 262 rubla, ülejäänud summast, 443 rublast (705 rbl. — 262 rbl.), tasutakse 1. septembriks 221 rbl. 50 kop. ja 1. novembriks 221 rbl. 50 kop.

Arvutatud põllumajandusmaksu aastasummale ühes maksulisandiga majandeilt, mille koosseisu kuulub üksikuid ja vähelapselisi kodanikke, kirjutatakse välja makseteated, milles näidatakse kogu majandilt võetava maksu summa, sealhulgas ka arvessevõetud avanss, ülejäänud summa aga jaotatakse eelseisvate maksetähtaegade — 1. septembri ja 1. novembri — vahel.

Pärast makseteadete väljakirjutamist põllumajandusmaksu aastasummale antakse need üle maksundusalasele raamatupidamisele põllumajandusmaksu aastasumma sissekandmiseks isikukontodesse, avansimaksed maha arvatud.

Juhul, kui majandile arvutatud põllumajandusmaksu aastasumma osu-

tub, seoses tuluallikate muutumisega, võrreldes eelmise aastaga, või maksusoodustuste andmisega, maksmiseks esitatud avansist väiksemaks, ei kirjutata makseteadet välja. Majandile saadetakse rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja ja vanem-maksuinspektori allkirja ning rahandusosakonna pitseriga varustatud teade, milles märgitakse:

«Teie majandis arvelevõetud tuluallikate põhjal vähendatakse põllumajandusmaksu summat, mis esitati Teile maksmiseks makseteate järgi « . . » . . . . . 195 . . a. (avansi tasumiseks), ... rublalt . . . . . rublale».

Teates näidatakse ühtlasi maksustatava tulu täielik arvutlus ja põllumajandusmaksu aastasumma.

Juhul, kui jooksval aastal maksustatakse põllumajandusmaksuga majandid, millele avanss jäi määramata põhjusel, et nad eelmisel aastal olid soodustuste alusel maksust vabastatud, jaotatakse põllumajandusmaksu aastasumma võrdsetes osades kahe maksetähtaja — 1. septembri ja 1 novembri — vahel.

II. Elanikkonna tulumaks

Käesolevas käsiraamatus käsitletud põllumajanduslike tulude tulumaksuga maksustamise korras on tehtud üksikuid muudatusi, samuti erineb tulumaksu võtmine Eesti NSV territooriumil mõnevõrra üldisest korrast.

Linnades ja linna tüüpi asulais elavaile kodanikele, kelle majandeis loomade arv ületab ettenähtud norme (üks lehm, üks noorveis, üks üle 6 kuu vanune siga ja kolm üle aasta vanust lammast ja kitse ühes noorloomadega, lehma või sea puudumisel aga — viis üle aasta vanust lammast ja kitse ühes noorloomadega) kõrgendatakse põllumajapidamisest saadavailt tuludelt elanikkonna tulumaksu seadluse §-i 19 korras arvutatud tulumaksu 50% võrra.

Seega maksavad linnades ja linna tüüpi asulais elavad kodanikud, kel on tööloomi või muid loomi üle eespool nimetatud normide, kõrgendatud tulumaksu.

Näide. Kodanikul võeti arvele üks lehm, kaks üle aasta vanust siga, 0,02 ha suurune viljapuuaed ja 0,04 ha põllumaad. Seadluse §-s 19 ettenähtud määrade järgi arvutatud 168 rubla suurust tulumaksu kõrgendatakse sellele kodanikule 50% võrra. Kodanik maksab tulumaksu 252 rubla.

Kui maksnik kuulub maksustamisele tulumaksuga põllumajapidamisest ja teistest allikatest saadavatelt tuludelt, kõrgendatakse tulumaksu 50% võrra ainult sellelt maksuosalt, mis langeb põllumajapidamisest saadavaile tuludele. Selleks määratakse kindlaks põllumajapidamisest saadavate tulude protsendiline suhe maksustatava tulu üldsummaga. Vastavat osa tulumaksu üldsummast kõrgendatakse 50% võrra.

Näide. Maksniku maksustatava tulu üldsumma on 12 600 rubla, sealhulgas põllumajapidamisest saadav tulu (lehm, hobune, siga ja 0,06 ha põllumaad) 3 150 rubla ehk 25% maksustatava tulu üldsummast ($\frac{3\,150 \times 100}{12\,600}$).

Seadluse §-i 19 määrade järgi arvutati tulumaksu 3 198 rubla. 25% sellest maksusummast (799,50 rbl.) kuulub kõrgendamisele 50% võrra. Seega tuleb antud maksnikul maksta tulumaksu 3 198 rbl. + 399,75 rbl. (50% 799,50 rublast) = 3 597,75 rubla.

Põllumajapidamisest tulumaksuga maksustatavaid tulusid saavate kodanike maksustamisel Eesti NSV territooriumil võetakse arvesse majandi kogu künnimaa (põllu) pindala, mitte aga jooksva aasta lõikuse külvide all olev tegelik pindala.

Linnades ja linna tüüpi asulais elavad kodanikud, kel on põllumajand, mis ületab tarbimismajandi suuruse ja on tööndusliku iseloomuga, ei kuulu tulumaksuga maksustamisele tulukusnormide järgi, vaid tegelikelt tuludelt.

Tööndusliku iseloomuga majandite hulka arvatakse majandid, mis erinevad teistest kõigi või üksikute põllumajanduslike tuluallikate suuruse poolest ja saavad seetõttu rahalist tulu põllumajandussaaduste müügist turgudel tulukusnorme tunduvalt ületavais summades, samuti majandid, millel on üksikuid spetsialiseeritud põllumajanduslikke tuluallikaid, mis annavad kõrgeid tulusid.

Tööndusliku iseloomuga majandite nimekirjad ja nende maksustatava tulu arvutlused peab rajooni (linna) rahandusosakonna juhataja kinnitama pärast seda, kui ta on kontrollinud hoolikalt nende majandite tööndusliike majandite hulka arvamise õigsust ja nende maksustatava tulu kohta käivaid materjale ja arvutlusi.

Tööndusliku iseloomuga majandite põllumajanduslikud tuluallikad maksustatakse tulumaksuga tegeliku tulu järgi, kuid mitte madalamalt antud või naaberrajoonis (vabariikliku ja oblastilise alluvusega linnades) kehtivaist tulukusnormidest, mida rakendatakse põllumajandusmaksu võtmisel.

Tööndusliku iseloomuga majandite põllumajanduslikest allikaist saadavaiks tegelikeks tuludeks loetakse põllumajandussaaduste müügist saadud summa (kaasa arvatud majandisisesteks vajadusteks kulutatud saadused, arvutatud riiklikes jaehindades) ja nende saaduste realiseerimisega seotud kulude summa vahe.

Näide. Majandis on kaks lehma. Piima ja piimasaaduste müügist sai majand tulu (kaasa arvatud majandisisesteks vajadusteks kulutatud piim, arvutatud riiklikes jaehindades) 12 000 rubla. Lehmade söödakulu on 3 200 rubla. Majandi maksustatav tulu on 8 800 rubla (12 000 rbl. — — 3 200 rbl.).

Maksustatav tulu tööloomadest, mida kasutatakse ainult oma majandis, tehakse kindlaks tulukusnormide järgi.

Põllumajanduslikest allikaist saadud kogutulu kindlakstegemisel hinnatakse riiklike müüginormide korras äraantud ja riiklikele ning kooperatiivsetele organisatsioonidele müüdud saadused nende eest tegelikult saadud summas. Oma majandis tarbitud saadused hinnatakse riiklike jaehindadega, muud saadused — turuhindadega.

Tööndusliku iseloomuga majandite hulka arvatud majandeis võetakse arvesse tegelikud tulud kõigist põllumajanduslikest allikaist.

Näide. Majandis on võetud arvele 2 lehma, 0,10 ha põllumaad ja viljapuuaed 0,05 ha suuruses. Majandi tegelikud tulud tuleb kindlaks teha

müüdud ja majandisisesteks vajadusteks kasutatud piimast ja piimasaadustest, köögiviljadest ja teistest kultuuridest, õuntest, marjadest jne.

Tööndusliku iseloomuga majandeilt võetav maks arvutatakse linnades ja linna tüüpi asulais kõigi NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadluse «Elanikkonna tulumaksust» §-i 19 korras maksustamisele kuuluvatest tuluallikatest saadavate tulude kogusummalt.

Näide. Tööndusliku majandi tegelik tulu põllumajanduslikest allikaist on võetud arvele 8 800 rubla, tulu ruumide üürimisest 1 200 rubla ja tulu veotööndusest 7 600 rubla suuruses summas. Selle majandi maksustatav tulu on 17 600 rubla (8 800 + 1 200 + 7 600).

Kui loomade arv tööndusliku majandis ületab kindlaksmääratud normе (üks lehm, üks noorveis, üks üle 6 kuu vanune siga, kolm üle aasta vanust lammast ja kitse ühes noorloomadega, lehma või sea puudumisel aga — mitte üle viie lamba ja kitse, vanusega üle aasta, ühes noorloomadega), kõrgendatakse tulumaksu summat proportsionaalselt põllumajapidamisest saadavate tulude summale 50% võrra.

Selleks, et tööndusliku iseloomuga majandite põllumajanduslikest allikaist saadavat maksustatavat tulu õigesti kindlaks teha, on maksuinspektorid kohustatud nõudma maksnikelt kõigil juhtudel deklaratsioonide esitamist tulude kohta ja koguma vastavailt organisatsioonidelt materjale, mis iseloomustavad tähendatud majandite tulude suurust (andmed hangitud saaduste eest väljamakstud summade, viljakuse, riiklike jaehindade, turuhindade, kulude jms. kohta).

III. VALLALISTE, ÜKSIKUTE JA VÄHELAPSELISTE NSV LIIDU KODANIKE MAKS

Käsiraamatu V peatüki 4. jaos «Kolhoosnikute, üksiktalupidajate ja teiste põllumajandusmaksuga maksustatavate majandite koosseisu kuuluvate kodanike maksustamine» käsitletud maksustamise korda rakendati 1952. a. lõpuni. Alates 1. jaanuarist 1953. a. on see kord muutunud, seoses vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu asendamisega põllumajandusmaksu lisandiga põllumajandusmaksuga maksustatavailt majandeilt, mille koosseisu kuulub üksikuid ja vähelapselisi kodanikke (mehed alates 20 aastast kuni 50 aastani, naised alates 20 aastast kuni 45 aastani, kel ei ole lapsi või kel on üks või kaks last).

Muutunud on ka maal elavate üksikute ja vähelapseliste kodanike arvelevõtmise kord.

Põllumajandusmaksu lisandi arvutamise ja põllumajandusmaksuga maksustatavate majandite koosseisu kuuluvate üksikute ja vähelapseliste kodanike arvelevõtmise kord on näidatud täiendis peatükile «Põllumajandusmaks».

SISUKORD

Koostajailt 3

I peatükk. **Põllumajandusmaks**

1. Maksustatavad tulud ja maksuvõtmise kord 5
2. Põllumajanduslikud tuluallikad ja maksustatava tulu kindlakstegemine 7
3. Mittepõllumajanduslike tulude maksustamine põllumajandusmaksuga 11
4. Mittepõllumajanduslikud tulud, mida põllumajandusmaksuga ei maksustata 13
5. Üksikuilt maksukohuslaste kategooriailt võetava maksu arvutamine 14
6. Maksusoodustuste andmise kord 20
   - Isamaasõja invaliididele antavad maksusoodustused 20
   - Elatanud kolhoosnikutele ning töölistele ja teenistujatele antavad maksusoodustused 21
   - Sõjaväelastele antavad maksusoodustused 21
   - Loodusõnnetustest kannatada saanute majandeile antavad maksusoodustused 22
   - Maaintelligentsile ja rajoonide juhtivaile töötajaile antavad maksusoodustused 23
   - Umberasujate majandeile antavad maksusoodustused . . . 24
   - Vilgukivi-otsijaile antavad maksusoodustused 24
   - Söe-, mangaani- ja põlevkivitööstuse ettevõtete töötajate majandeile antavad maksusoodustused 24
   - Metsatöödel töötavate kolhoosnikute majandeile antavad maksusoodustused 25
   - Metsaülestöötamis- ja parvetusettevõtete töötajaile antavad maksusoodustused 25
7. Maksumaksjate vastutus 27
8. Ettevalmistus maksustamistööks 27
9. Eeltööde organiseerimine rajoonides 30
10. Mittepõllumajanduslike ja turutulude esialgne arvelevõtmine . . 31
11. Majapidamisraamatute kontrollimine 35
12. Soodustusõiguslike majandite nimekirjade koostamine 36
13. Maksundusalaseks arvelevõtmiseks kasutatavad kontrollmaterjalid 37
14. Instruktaaži organiseerimine 38
15. Maksundusalase arvelevõtmise kord 38
    - Kolhoosnikute ja üksiktalupidajate nimekiri 40
    - Mittepõllumajanduslike tulude arvelevõtmine 42
    - Turutulude arvelevõtmine 43
    - Maksundusalase arvelevõtmise tulemuste kontrollimine . . . 43
16. Maksustatava tulu kindlakstegemine ja maksu arvutamine . . . 44
    - Maksustatava tulu kindlakstegemine 44
    - Maksu arvutamine ja maksusoodustuste andmine 44

II peatükk. **Kolhooside tulumaks**

1. Kolhooside maksustamine tulumaksuga 46
2. Maksustatava tulu koosseis ja maksumäärad 48
3. Maksustatava toodangu hindamine 50

4. Rahandusorganite töö kolhooside maksustamise alal 54
5. Töö organiseerimine rajoonide rahandusosakondades 55
6. Aastaaruande kontrollimine ja maksustatava tulu kindlakstegemine 59
7. Maksustatava tulu kindlakstegemine kõigist allikaist ja maksu arvutamine 72

III peatükk. **Muud maaelanikkonna maksed**

1. Maaelanikkonna endamaksustamise kord 74
2. Riiklik hobusemaks üksiktalundeilt 76
3. Ühtne kalastusmaks kalapüügist saadud tuludelt ja tööndusliku kalapüügi õiguse eest võetav piletimaks 78
Kollektiivsete majandite maksustamine kalastusmaksuga . . 78
Üksikkalurite majandite maksustamine 78
Kalastus- ja piletimaksu laekamine ja arvestamine 80

IV peatükk. **Elanikkonna tulumaks**

1. Elanikkonna maksustamine tulumaksuga 81
2. Maksukohuslased 81
3. Maksusoodustused ja nende andmise kord 82
Tööliste, teenistujate ja õpilaste tulu maksuvaba miinimum . 82
Rahandusorganite poolt vahetult maksustatavate maksukohuslaste tulu maksuvaba miinimum 82
Sõjaväelastele ja nende perekondadele antavad maksusoodustused 83
Stalini preemia laureaatidele antav maksusoodustus . . . 84
Leiduritele antav maksusoodustus 84
Kulla, plaatina, haruldaste metallide ja inglistina kaevandamise ettevõtete väärismetalliotsijaile antavad maksusoodustused 85
Teemandiekspeditsioonide töötajaile ja teemandi- ning vilgukiviotsijaile antavad maksusoodustused 86
Pensionäridele antav maksusoodustus 86
NSV Liidu põhjapoolsete ääremaade elanikkonnale antav maksusoodustus 86
Individuaal-aiapidamise ja -köögiviljakasvatuse alal antavad maksusoodustused 87
Maa-alustel töödel töötavatele töölistele ja teenistujatele antavad maksusoodustused 87
Mesinikele antavad maksusoodustused 88
Muud maksusoodustused 88
4. Töötasude ja tulude maksustamise üldkord 89
5. Tööliste ja teenistujate ning maksustamisel nendega võrdsustatud kodanike palga maksustamine tulumaksuga 90
Töölistelt ja teenistujatelt võetava tulumaksu määrad . . . 90
Maksu alandamine töölistele ja teenistujaile, kel on ülalpeetavaid 91
Maksustatava palga koosseis ja maksustamisperiood . . . 91
Väljamaksed, mida ei arvata maksustatava palga koosseisu . 93
Tööliste ja teenistujate palgaga ühesugustel alustel maksustatavad töötasud ja muud väljamaksed 94
Palgatulude maksustamiseks ettenähtud määrade järgi maksustatavad töötasud ja väljamaksed 94
6. Koopereerunud kodutööndajate ja käsitööliste ning kodustöötajate töötasu maksustamine tulumaksuga 97
7. Maksu arvutamise, palgast kinnipidamise ja eelarvesse kandmise kord 99
Töölistelt, teenistujatelt ja maksustamisel nendega võrdsustatud isikutelt võetava maksu arvutamine ja palgast kinnipidamine 99

Liigselt sissenõutud maksu tagastamine 100
Kinnipidamata maksusummade sissenõudmine 100
Kinnipeetud maksu ülekandmine eelarvesse 100
Voorimeeste tasult võetava maksu kinnipidamine ja eelarvesse ülekandmine 101
8. Aruandlus ja vastutus tööliste ja teenistujate maksustamise eeskirjade rikkumise eest 102
9. Kirjanduse ja kunsti alal töötajate töötasu maksustamise kord . . 103
10. Töölistelt, teenistujatelt ja nendega võrdsustatud isikutelt võetava maksu laekamise organiseerimine 105
Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide arvestus 105
Masside seas tehtava selgitustöö organiseerimine ja arvestusala töötajate instrueerimine 106
Rahandusorganite kontroll maksu kinnipidamise ja eelarvesse ülekandmise üle 107
11. Arstide, velskrite ja teiste isikute erapraktikast, koopereerimata kodu- ja käsitööndusest ning muudest allikatest saadavate tulude maksustamise kord 109
Mittekoopereerunud kodutööndajate ja käsitööliste ning teiste, rahandusorganite poolt maksustatavate maksukohuslaste tulude kindlakstegemine 112
Kodutööndajate ja käsitööliste tulude väljaselgitamine . . . 114
Maksustatava tulu kindlakstegemine põllumajapidamisest linnalistes asulates 116
Usukultuste teenistujate maksustamine 119
12. Tulumaksu arvutamise kord ja maksu tasumise tähtajad . . . 120
13. Maksukohuslaste arvelevõtmine 124
Majavalitsejate ja -valdajate poolt esitatavad arvelevõtmisandmed 124
Põllumajanduslike tuluallikate täiendav arvelevõtmine . . . 128
Abimaterjal, teatmed kodustöötajate kohta ja nende kasutamise kord 130
Maksukohuslaste tuludeklaratsioonid 131
Kodutööndajate ja käsitööliste registreerimine 131
14. Vastutus elanikkonna tulumaksu seadluse rikkumise eest . . . 136
15. Maksukohuslaste kaebuste läbivaatamise kord 137

V peatükk. **Vallaliste, üksikute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maks**

1. Maksukohuslased 139
2. Maksusoodustused ja nende andmise kord 141
Sõjaväelastele antavad maksusoodustused 141
Sõjaväelaste naistele antavad maksusoodustused 142
Kaugelasetsevates piirkondades teenistuses olevate sõjaväelaste ja miilitsatöötajate perekonnaliikmetele antavad maksusoodustused 143
Demobiliseeritutele ja nende naistele antavad maksusoodustused 143
Maksusoodustused naistele, kes saavad toetust või pensioni laste ülalpidamiseks 143
Maksusoodustused kodanikele, kelle lapsed hukkusid või jäid teadmata kadunuks Isamaasõja rinnetel 143
Õpilastele antavad maksusoodustused 143
Invaliididele antavad maksusoodustused 143
Põhjapoolsete ääremaade elanikkonnale antavad maksusoodustused 143
3. Tööliste ja teenistujate ning tulumaksuga maksustamisel nendega võrdsustatud kodanike, sõjaväelaste ja kirjanduse ning kunsti alal töötajate maksustamine 145

4. Kolhoosnikute, üksiktalupidajate ja teiste põllumajandusmaksuga maksustatavate majandite koosseisu kuuluvate kodanike maksustamine 147
5. Muude kodanike maksustamine 148
6. Maksukohuslaste arvelevõtmine ja maksu arvutamine 150
Arvelevõtmise ja maksuarvutamise kord maal 150
Arvelevõtmise ja maksuarvutamise kord linnalistes asulates 152
7. Tähtajaks tasumata jäänud maksu sissenõudmine 153
8. Ebaõige maksustamise kohta esitatud kaebuste läbivaatamise kord . 153

VI peatükk. **Kohalikud maksud**

I. Hoonetemaks ja maarendis 154
1. Hoonetemaksu ja maarendise maksjad 154
2. Hoonetemaksu ja maarendise määrad ja nende kohaldamise kord . 155
3. Maksustamisele kuuluvate ehitiste väärtuse ja maatükkide pindala kindlakstegemise kord 156
4. Mis ajast maksustatakse ehitisi ja maatükke 159
5. Millal ja millistel juhtudel lõpetatakse hoonetemaksu ja maarendise võtmine 160
6. Hoonetemaksu ja maarendise maksjaile antavad soodustused . . 160
7. Ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele antavad maksusoodustused 161
Sõjaväeosadele antavad maksusoodustused 161
Transpordiorganeile antavad maksusoodustused 161
Naftatööstuse Ministeeriumi ettevõtetele antavad maksusoodustused 163
Eelarvelistele asutustele antavad maksusoodustused 164
Kulla- ja plaatinatööstuse ettevõtetele antavad maksusoodustused 165
Kolhoosidele, sovhoosidele ja teistele põllumajandusettevõtetele antavad maksusoodustused 165
Muudele ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele antavad maksusoodustused 166
8. Üksikkodanikele antavad maksusoodustused 167
Sõjaväelastele ja nende perekonnaliikmeile antavad maksusoodustused 167
Väärismetalliotsijaile antavad maksusoodustused 168
Talundeile ja põllumajapidamisega tegelevaile kodanikele antavad maksusoodustused 168
Pensionäridele antavad maksusoodustused 169
NSVL Teaduste Akadeemia tegevliikmeile antavad maksusoodustused 169
9. Hoonetemaksu ja maarendise arvutamise ja tasumise kord . . 169
10. Rahandusorganite kohustused maksustamisobjektide arvelevõtmise ja kontrollimise alal 170
II. Maks transpordivahendite valdajailt ja maks loomapidajailt 173
1. Transpordivahendite valdajailt võetav maks 173
2. Loomapidajailt võetav maks 175
3. Transpordivahendite valdajailt ja loomapidajailt võetava maksu laekamine ja eelarvesse kandmine 176
III. Turumaks 176
IV. Vastutus kohalike maksude mittetasumise eest ja maksnike kaebuste läbivaatamine 178

VII peatükk. **Riigilõiv**

I. Riigilõivu võtmine 180
II. Toimingud ja dokumendid, millelt võetakse lõivu 180

1. Riigilõivu maksjad 181
2. Riigilõivu liigid ja lõivu tasumise üldkord 181
3. Markides võetava lõivu tasumise ja markide kustutamise kord. Markide müügikorralduse eeskirjad 182
4. Sularahas võetava lõivu tasumise kord 183
5. Riigilõivu tasumise kord sularahata arvelduste puhul 183
6. Riigilõivu eelarvesse kandmise kord 184
7. Soodustused riigilõivu alal 184
III. Riigilõivu võtmise kord üksikute toimingute ja dokumendiliikide puhul 185
1. Lõiv kohtuasutustes menetletavais asjades 185
Soodustused 185
Riigilõivu maksjad 186
Riigilõivu määrad ja lõivu tasumise kord 187
Hagihinna määramine 189
Lõivu tagastamise kord 191
Lõivu sissenõudmise kord kohtuotsuste järgi 192
2. Lõiv riikliku arbitraaži organeis menetletavais asjades 192
Arbitraažiorganid, kus võetakse lõivu 192
Riigilõivu määrad ja nende kohaldamise kord 192
Soodustused 195
Hagihinna määramine, riigilõivu tasumise ja tagastamise kord 195
3. Lõiv notariaalorganeis menetletavais asjades 196
Toimingud ja dokumendid, millelt võetakse lõivu 196
Riigilõivu määrad ja nende kohaldamise kord 197
Lõivu võtmise kord pärandusasjades 199
Dokumendi summa määramise kord 200
Soodustused lõivu alal 201
Lõivu tasumise ja tagastamise kord 201
4. Lõiv välispasside, NSV Liitu sissesõidu ja NSV Liidust väljasõidu lubade ja viisade ning välismaalaste elamislubade väljaandmise, NSV Liidu riikkondsusse vastuvõtmise ja NSV Liidu riikkondsusest lahkumise asjades 202
5. Passide sissekirjutamise eest võetav lõiv 204
6. Perekonnaseisuaktide registreerimise eest võetav lõiv 205
7. Lõiv kodu- ja käsitööonduste registreerimistunnistustelt 207
8. Lõiv jahilubadelt 207
9. Lõiv külade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede poolt täidetavailt toiminguilt 207
IV. Riigilõivu võtmise revideerimine 209
1. Revisjonide eesmärgid ja nende teostamise kord 209
2. Pangadokumentide kontrollimine lõivu alal 210
3. Lõivumarkide kustutamise õigsuse kontrollimine 211
4. Lõivumarkide müügikohtade kontrollimine 213
5. Rahvakohtute revideerimine 213
6. Riikliku arbitraaži organite revideerimine 215
7. Notariaalorganite revideerimine 216
8. Perekonnaseisuaktide registreerimise organite revideerimine . . 217
9. Muude riigilõivu võtvate asutuste revideerimine 219
Riigilõivu võtmise kontrollimine külanõukogudes ja neile vastavates alevinõukogudes 219
Passide sissekirjutamise eest võetava lõivu sissenõudmise kontrollimine 219
Kodu- ja käsitööonduste registreerimistunnistustelt võetava lõivu sissenõudmise kontrollimine 219
Jahilubadelt võetava lõivu sissenõudmise kontrollimine . . . 220

VIII peatükk. **Maksude vastuvõtmise korraldus**

I. Maksude vastuvõtmise kord 221
1. Tööliste ja teenistujate palgalt võetavate maksude vastuvõtmine 222

2. Maksude vastuvõtmine kolhoosidelt, ettevõtetelt, asutustelt ja organisatsioonidelt 223
3. Maksude vastuvõtmine mitte-palgatööst tulusid saavalt linnaelanikkonnalt 223
Maksude vastuvõtmine Riigipanga asutustes 223
Maksude vastuvõtmine kommunaalpankade sissetulekukassades 224
Maksude vastuvõtmine hoiukassades 224
Turumaksu vastuvõtmine 224
Maksude vastuvõtmine sideasutustes 225
4. Maksete vastuvõtmine maaelanikkonnalt 226
Maksete vastuvõtmine maksuagentide poolt 226
Maksete vastuvõtmine külanõukogudes 229
II. Tähtajaks tasumata jäänud maksude sissenõudmine 229
1. Sissenõudeorganid 229
2. Viivise võtmine 231
3. Võlgade kustutamise järjekord 232
4. Maksuvõlgade sundsissenõudmine ettevõtetelt ja organisatsioonidelt (peale kolhooside) 232
5. Maksuvõlgade sundsissenõudmine kolhoosidelt 234
6. Maksuvõlgade sundsissenõudmine elanikkonnalt 235
Maksete pikendamine ja ajatamine 243
Maksuvõlgade mahakirjutamine 244
III. Enammaksete tagastamine ja arvessevõtmine maksudealal 245

IX peatükk. **Arvestus ja aruandlus**

I. Maksude arvestus 249
1. Maksundusalane raamatupidamine 249
2. Maksundusalase raamatupidamise algdokumendid 251
3. Maksnike isikukontod 255
Vormi nr. 1 kohased isikukontod 256
4. Maksude laekumise arvestus 257
5. Määratud maksusummade muudatuste arvestus 257
6. Operatsioonide arvestamine enammaksete alal 258
7. Isikukontode sulgemine 258
Vormi nr. 2 kohased isikukontod 259
8. Tööliste ja teenistujate maksete arvestus 261
9. Koondkokkuvõtete raamatud 262
Vormi nr. 6 kohased raamatud 263
Vormi nr. 7 kohased raamatud 267
10. Maksuvõlgnike nimekirjad 268
11. Range aruandluse alla kuuluvate plankide arvestamine ja hoidmine 269
Maksudealaste makseteadete plangid 269
Kviitungid 271
12. Maksuagentide töö kontrollimine 275
13. Maksundusalase raamatupidamistöö kontrollimine 280
II. Maksundusalane aruandlus 284
1. Operatiiv-statistilised aruanded 285
2. Raamatupidamisaruanded 286
3. Maksundusalaste aruannete töötlemine 325
Täienduseks käsiraamatu I, IV ja V peatükile 327

Rbl. 14.50

A-19605

TÜ RAAMATUKOGU
1 0300 00356675 1